

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під веділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. Ц.:
Краків 405.867.

Відкриття могил наших князів

Директор Археологічного Музею у Варшаві проф. Якимович, відкрив, як доносить польська преса, коло 200 старих курганів у Перепонині на Волині. Між ними розкопуванням переподинських курганів.

ми мають бути також могили наших князів. Проф. Якимович приїхав до Варшави, щоб організувати велику археологічну виїзду на Волинь, котра займеться

В справі нового календаря

З Атен прибув у Софію архимандрит Серафим і передав синодови болгарської церкви пропозицію взяти участь у „вселенському“ соборі православних. Головним предметом ухвал того собора має бути прийняття Григоріанського календаря. За новим календарем

заявилися вже патріархи Царгорода, Кипру, Румунії й Александрії. Болгарська церква не противиться в засаді прийняттю нового календаря, тільки підчеркує, що в такім важнім ділі повинна взяти участь і найбільша з православних церков — російська.

Міністер Чехович і Державний Трибунал

Серед великого напруження по нараді, котра тривала 11 годин, Державний Трибунал не видав вироку в справі б. міністра скарбу Чеховича, тільки ухвалив

завісити постановлення до часу, коли сойм вискаже свою опінію, чи надзвичайні видатки зроблені Чеховичем були доцільні чи ні.

Розумне становище жінок

Великий міжнародний конгрес жінок у Берліні займався справою обмеження числа дітей. Референтка тої справи міс Елен Ратбон стала на становищі, що обмежування числа дітей противне розвитку народів і держав та що законодавство повинно всякими способами брати

в опіку ті родини, котрі мають більше дітей, а саме в той спосіб, щоб улекшувати їм податкові тягари й давати лучні умови праці. Конгрес жінок прийняв висновки референтки прихильно й осудив обмежування числа дітей. (У нас ведеться тепер якраз противна агітація).

Відкинули закон про охорону Республіки

В берлінському парламенті відкинуто пропозицію про продовження закону для охорони республіки 166 голосами проти 263. Для продовження треба було не зви-

чайної, а кваліфікованої більшості. Опісля послі ріжних партій обкидали себе такими лайками, що треба було перервати засідання.

Маріявіти поширюють агітацію

Їх порозуміння з т. зв. „Старою Церквою“ православних.

До Вільни прибуло багато членів польської секти Маріявітів зі своїм „єпископом“ Прухневським. Сх. Агенція доносить, що вони відбули нараду з представниками т. зв. „Старої Церкви“ православних в особах сен. Богдановича, батьки Левицького і псаломщика Пешки. Їх тепер резидує в Ковні.

Рівночасно приїхав з Ковна маріявітський діяч Тулаха. Як відомо, т. зв. „Стара церква“ у Вільні не визнає варшавської православної автокефалії й підчиняється правосл. архієпископови Євлетерієви, котрого свого часу польська влада усунула з Вільни. Він виїхав на Литву й тепер резидує в Ковні.

Пірати на Білім Морі

Німецька преса доносить, що від довшого часу пропадають торговельні кораблі на Білім Морі, коло Соловецьких Островів і коло Нової Землі. Нещодавно фінський корабель бачив там останки німецького корабля „Шарінекультурного племені.

горст“, що пропав без вісти. Уперті поголоски твердять, що на Білім Морі оперують пірати. Одна большевицька патрульна лодка підтверджує се й подає навіть вісти про організацію піратів. Мають вони походити з якогось

Ліквідація воєнних проблемів

Французька преса доносить, що Штресман, Мекдоналд і Бріан відбувають у Парижі спільну нараду в справі ліквідації проблемів, котрі лишила ве-

лика війна. В тій нараді возьме участь і бельгійський прем'єр Джаспер. Опісля представники репараційної комісії відбудуть нараду в Баден-Бадені.

Франція й Німеччина на шляху зближення.

Бріан прийняв представників мадритської преси й заявив їм, що ненависть, яка повстала між Францією й Німеччиною ізза війни, помалу затерлася й сьогодні її так якби вже не було. Він сподіється, що правительством В. Британії робитиме заграничну політику, яку нашікував Мек Доналд.

Не будете мати ні хвилю спокою, коли виїдете на вакації а не обезпечите свого мешкання від крадіжки з вломом

В Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.,

За обезпечення домашнього урядження на зл. 1000, пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 4.—. 467 7-8

Большеви́зм як релі́гія

Надзор Везорі (псевдонім), московський кореспондент катол. тижневика „Das Neue Reich“, оповістив у тім органі статтю під заголовком „Совітський комунізм як релігія“. Та стаття особливо важна одним висновком, який треба з неї зробити, а саме: що большеви́зм до самого свого кінця не перестане переслідувати всіх вір і релігій, а то з тої простої причини, що він сам уважає себе вірою й релігією атеїзму. Зміст висновків автора такий:

Вже пераз висказували думку, що большеви́зм се релігія. Однак висказували се напів шуткою, жартом, покликаючись на такі зовнішні прояви, як почитання забальсмованого тіла Леніна і т. п. Та з бігом часу зауважено ряд фактів, які понад усякий сумнів доказують, що річ не в зовнішніх проявах. Провідники большеви́зму в Росії вже пізнали, що самим переченням існування Бога та винищенням віри в народі не вдіють нічого: для того на місце валеної ними релігії хочуть поставити нову — войовничу „релігію атеїзму“. Се стало життєвою konieczністю самогo існування большеви́зму. Тільки отвертий, фанатичний і дуже активний атеїзм, тільки нова, „червона релігія“, то є безбожність як віра, може їм допомогти в дальшій руїні. Вони вже зрозуміли, що большеви́зм вдержався так довго лише тому, що маси народа в Росії були релігійні: якраз тому сподівалися вони від большеви́зму нового чуда, то є оновлення життя від самих основ. Отся віра рос. народа в можливість чуда становить всю таємницю побіди і трівкості большеви́зму в Росії та zarazом пояснює, чому большеви́зм ніде поза б. Росією не міг вкорінитися: скрізь поза межами Росії народні маси більше скептично відносяться до віри в можливість такого чуда, яке обіцяють проводирі большеви́зму.

Хоч большеви́зм дуже ріжниться від марксизму, то він з відломків теорії марксизму уложив для простих людей свого рода „символ віри“. Угольним каменем того большеви́цького „символа віри“ являється віра в остаточну „побіду пролетаріату“, котру большевики беззастановно втовкають в голови людей. Всі їх економічні й політичні твердження достосовані до тої віри, а не навпаки. Другий спосіб, яким вони впливають на маси, се підхлібство тим масам; вони представляють тим масам страшний трудності в переведенню комунізму і притім схлібляють їм, кажучи, що вони можуть доконати того чуда, а саме довести низько стоячу Росію до степеня розвитку найвищше промислових країн. На те — кажуть — треба великих жертв „на вівтарі комунізму“. Такі чисто релігійні поняття як „жертва“, „вівтар“, „мученики революції“ й т. п. дуже часто чергуються в пропаганді большевиків з поняттями військовими як: „Хлібний фронт“, „Штурм на небеса“, „Зброя ленінізму“ і т. п. Все те признаки витворювання нової, своєрідної, „мілітарної релігії комунізму“. Зразу провідники большеви́зму вживали тих понять несвідомо, тепер роблять се вже з вираховання.

Новий большеви́цький закон про релігійні громади на території совітів дуже пригадує подібний закон цівдаря Юліана Відступника з 4. століття, котрий вірікся Христової віри й вернув до

поганства. Той свояк Константина Великого законом забороняв християнам займатися релігійною добродійністю, публичним доглядом хорих і т. д., зовсім як тепер зробили се большевики.

Поучаючи також боротьба большевиків зі святкуванням неділі. Вони готові замість неділі дозволити святкувати навіть два дні в тижні, аби тільки „скасувати неділю“. Та може найбільше поучаюче їх становище до європейської науки, яке в квітні с. р. заняла конференція совітських „учених“. Як відомо, т. зв. європейська наука була протягом усього 19. століття перенята матеріалізмом і тому сама собою ширила весь час скептицизм у релігійних справах. Значить, можна було очікувати, що конференція комуністичних „учених“ визнає ту „європейську науку“ природним союзником большевизму, бо ж він опертий на матеріалізм і на безвірстві. Тимчасом ні! Большевизм доглянув у тій науці замало послідовності в руйнуванні і нахил до признавання надприродності, котрий захоплює навіть поодиноких большевицьких учених. Отже відкинув і ту „європейську науку“, кажучи, що навіть коли якась наука основана на матеріалізмі, а не признає активного атеїзму, то вона не є „ніяка наука“. Наука після їх думки може бути тільки „класова“ й атеїстична. Комуністична наукова преса зачала нападати на світової слави рос. фізіолога І. П. Павлова за те, що він у своїх працях про рефлекси звірячих і людських організмів „не хоче“ витягнути атеїстичних консеквенцій. Хто питання про існування чогось надприродного у проявах життя залишає отвертим, той являється ворогом радянського комунізму, — а саме так робить учений Павлов.

Всі ті факти доказують, що ленінізм се нова, догматична віра в атеїзм.

До тих інтересних фактів слід додати ще й те, а саме те, що большевицька влада осудила також ідеологію масонів і розпочала боротьбу з ними, хоч масони майже все і скрізь сприяли революції та ворожо виступають проти катол. Церкви (члени масонських організацій екскомуніковані Апост. Столицею). Чому большевики розпочали боротьбу з масонерією? З тих самих причин, з яких осудили навіть матеріалістичну „європейську науку“: масонерія для них ще замало консеквентна в її боротьбі з Церквою й не хоче піддатися всім догмам, які декретують проводирі большевизму просто поліційними способами... Московський большевизм виключає й поборює всякий інший світогляд, в чім небудь незгідний з тим, який він указом декретує. До поборюваних большевизмом світоглядів належить в першій мірі католицький світогляд. В цілі його поборювання большевицькі агенти працюють також в не-большевицьких органах (що особливо виразно помітне в українській пресі).

—0—

Член Академії Наук про СССР.

До Берліна приїхав відомий член рос. Академії Наук С. Ф. Ольденбург. Тамонша преса доносить, що він дивиться на будучність СССР. безнадійно. Рівночасно з ним приїхав до Берліна визначний член чревычайки Бородин (той сам, що в Китаю робив революцію). Той знов каже, що дивиться на ситуацію бадьоро. Воно й зрозуміле: бо навіть найпокірніший член Академії Наук не може там рахувати на особисте безпеченство, коли чекіст все потрібний совітській „владі“.

„Не розумію, як може витримати життя людина, яка думає над собою, а про Бога нічого не хоче знати або не знає“. (З листа Бісмарка до його жінки, 1851).

Чільна партія у власнім зеркалі

V.

1. УНДО й інші українські політичні партії.

Коли свою матірню організацію трактувалося з висока, то чогож сподіватися по становині до інших, вже конкурентних партій? В очах провідників УНДО всі вони не тільки не вмилися до нього, а ще й є очевидними національними шкідниками: вони критикують його! Як уже раніше зазначено, провідний характер УНДО доказується менше вказівками на власні цінності і здобутки, а більше неприхильною характеристикою противників. Такій тактиці присвячений мало не весь просторий реферат ред. Мудрого. Наперед автор характеризує всіх „противників“ УНДО не перебираючи у словах і не відокремлюючи нікого (в уступі п. з. „Національне середовище партії“), потім спиняється на „націоналістах“ (Донцов і „Провід Націоналістів“), далі переходить до „Української Християнської Організації“ (ст. 72—74), до партії „без виразного обличчя“, якою має бути „Українська Партія Праці“; слідує „українські класові партії“, а саме радикальна (УСРП) і соціально-демократична (УСДН), далі „інтернаціоналісти“ (КПЗУ і Сель-Роби) і „галицькі москвофіли“, вкінці наддніпрянські комуністи (КПБУ).

Як бачимо, доволі безсистемна ревія всяких ідеологічних напрямів, організацій і партій з різних територій (про Наддніпрянщину дуже багато, а про Волинь майже нічого!), що з сих або тих причин не подобаються „фактичному гегемонію українського національного життя під Польщею“, себто УНДО. Входить в подробиці сих ніби-оборонних випадів на всі боки не можу й не хочу. Віймок зроблю тільки тієї частини, що займається нашою „Українською Християнською Організацією“, щодо всіх інших обмежуся до кількох загальних уваг.

Наперед дивно, що УНДО, маючи себе за найкращий вищів української національно-політичної думки й організації, за найбільшу партію на всіх українських землях, за гегемона-диктатора українського національного життя під Польщею і т. ин., виступає одночасно в ролі переслідуючої периферії, на яку напосілися не лише зверхні національні вороги, а й безліч противників внутрі самого українського громадянства. Дальше дивно, що ся ідеальна партія не має на свою оборону кранці зброї, як загальникове відсуджування від віри і чести тих своїх противників (деякі зразки подав я на самім вступі, більше подам зараз низше) — все те метода, що зраджує радше якусь манію переслідування, а не почування дійсної вищості і сили. Вкінці грубо помиляються панове з УНДО впевнюючи, що його „понадкласовість“, себто гуртування в собі різних елементів з суперечними інтересами і світоглядами, ставить його понад усіма „вузькими“ організаціями і партіями. По правді, воно навпаки: все, що в українським громадянстві дійшло до ясної політичної, соціальної або світоглядної свідомості, гуртується поза УНДО; все мало вироблене, туманне, хитке, потопне в УНДО, а що таких саме елементів в нашій громадянстві величезна більшість, отже й се дає сій партії нумеричну, а далеко ще не моральну перевагу над іншими групами. Та чи так буде довго?

2. УНДО й „Українська Християнська Організація“.

До внутрішніх „Турків“, що не дають спокійно спати „гегемонам українського національного життя під Польщею“, брошура зараховує ласкаво й „Українську Християнську Організацію“.

Пан ред. Мудрий ставить сю, для поширення християнсько-католицького світогляду призначену понадкласову і по-

надпартійну організацію на одній дошці з радикалами, комуністами, православними москвофілами і т. п. І до У.Х.О. відносять сей добродій знану вже нам з цитатів загальну „характеристику“ критиків УНДО, що, мовляв, вони не розпоряджаються ніякою національною програмою, не думають політичними категоріями, здатні виключно до негативної і деструктивної роботи і т. ин., притім він не спиняється навіть перед закидом, що й ся організація у „своїй анархо-деструктивній вдачі йде на руку ворогам нашої нації“ (ст. 64. 98). А в окремім, вже самій У.Х.О. присвяченим уступі мотивує він сей безцеремонний осуд ось як:

„Діло в тім, що та організація до політики нашої партії ставиться не тільки критично, але й негативно“ (ст. 72) та що в будучині „коли вона оформиться в партію, прийде з нею поважну боротьбу“, з якої очевидно УНДО має вийти побідно (ст. 74). Значить, ті панове стараються випередити випадки і боячися, щоб в У.Х.О. дійсно не виросла політична партія, радіб убити сю будучу конкурентку, т. ск. ще в лоні матері...

Щоб належно оцінити сю задушевну мрію провідників УНДО, треба мати на увазі, що „Українська Християнська Організація“ ніколи не була жадною політичною партією й на будуче не думає в неї перетворюватися; що вона весь час своєю істнування ні разу не займала жадного становища супроти УНДО і його політики, навіть тоді ні, коли сама була ним провокована (про се пізше). Дійсна причина незадоволення Ундо має очевидно децю іншю причину, а саме політичні статті в „Новій Зорі“, яка бувши призначена для укр. інтелігенції з христ.-католицьким світоглядом, не може бути байдужа й до основних питань нашої національної політики та яка, як від жадної партії незалежний орган, не лише не обов'язана просити політичних вказівок у Центрального Комітету УНДО, а й має обов'язок у вислові своїх поглядів руководитися виключно загально-національними мотивами. Що тут і там політичні думки висловлені в „Новій Зорі“ не згідні з тим, що їх УНДО вважав своїми і єдино обов'язковими для всіх Українців, то з сього ще цілком не випливає, щоб його становище в окремих питаннях було розумне й корисне, а наше глупе і шкідливе. Може бути й навпаки. Зразки сеї можливості побачимо зараз дальше.

С. Томашівський.

—0—

Цікаве рішення Апост. Столиці

Цікавий і рідкий в теперішніх часах спір між двома професорами теології варшавського університету рішила недавно Св. Конгрегація Університетів. Іменно перед кількома роками викладав на варшавським університеті про християнську філософію о. Кобилецький. Одначе ці виклади на думку іншого професора християнської філософії о. Кшесінського були занадто овіяні позитивізмом і незгідні з основами християнської ідеології. Тому вважав він обов'язком своєї совісті, виступити в своїх викладах проти о. Кобилецького ізза чого вивязався спір, котрий тривав кілька літ. Інші професори теології у Варшаві стали по стороні зачепленого о. Кобилецького, наслідком чого о. Кшесінський мусів залишити катедру. Своє становище боронив він дальше в окремій книжці п. з. „Позитивізм і модернізм, а польське духовенство“. Справа ця стала так голосна, що нею занялася компетентна в тих справах Св. Конгрегація Університетів у Римі. По розгляненню рішила його в користь о. Кшесінського, наслідком чого о. Кобилецький мусів залишити катедру. На тім примірі бачимо, як католицька Церква дбає про чистоту і єдність католицького світогляду і науки.

Меблі**тапіцеровані
сальонові й клубові****Т. КИСЯК і Сини****Львів, пл. Смольки 4.**

4656

Тел. 41-09

7-30

ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85**Ліві гості в Польщі**

Приїзд видних представників П. Інтернаціоналу до Польщі в характері гостей ППС викликав ще острівну ненависть в таборі польських соціалістів, ніж була досі. Зачалося з того, що „Пшедсвіт“, орган соц. фракції, котра відкололася від ППС і є під проводом міністра Морачевського, оповістив такий запит: Чи прийме на себе П. Інтернаціонал обов'язок, захищати незміненість границь польської республіки, котрі знаходяться під загрозою? І додав, що одна з сусідніх держав веде офіційно боротьбу в цілях нового розбору Польщі. На те тов. Лебе, представитель німецького парламенту, відповів у „Роботніку“ так: „Питання, завдане мені урядовими соціалістами, не свідчить про їх велику інтелігенцію. Воно звучить: чи Лебе стоїть за незалежністю Польщі? Вже Маркс і тодішні німецькі соціалісти боролися за незалежність Польщі. Коли і я обстоюю цю за згодою, миром і приязню з Польщею, то очевидно хочу, щоб ваша держава була незалежна“. Річ ясна, що німецький соціаліст викрутився від відповіді: його не питали, чи він обстоює незалежність Польщі, тільки чи обстоює її західні границі. Се й підніє „Пшедсвіт“ у дуже різкій статті, закидаючи йому брак елементарного виховання та написав дослівно так: „Форма і зміст його відповіді достойна пруського капітала в окупованім краю“. Та стаття „Пшедсвіту“ має титул: „Президент Лебе“, то значить, що вона звертається проти нього не тільки як проти соціаліста, але і як проти президента німецького парламенту. Також жидівський соціалістичний „Бунд“ не взяв участі у прийманні гостей П. Інтернаціоналу, а то з тої причини, що провідник бельгійських соціалістів Вандервельд заповів був свій виклад у Варшаві про сіонізм...

Чи Ви вже зложили зеленосвяточний доток на Українських Івалідів та охорону стрілецьких могил? Жертові слати на адресу: Українське Товариство Допомоги Івалідам у Львові, вул. Руська 3, П.

*

Всі установи, які тільки можна собі подумати, спочивають на якійсь релігійній ідеї, або є тільки проминаючі. Вони сильні й тривалі лише в міру того, як пройняті Божим Духом. (Й. де Местр).

ЗУБИ

(Гумореска з радянського життя.)

Не добре ведеться цього року Юричеві з зубами. Стали йому зуби випадати. Розуміється, літа йдуть. Організм, як то кажуть, руйнується. Кість — певно наслідком нетривалості передвоєнного матеріалу — порохнявіє. Словом, льокаторови нашого дому, Іванови Юричеви Ковбасієви, стали цього року зуби крушитися та випадати. Один зуб, що скривати, вибили йому підчас розмови. А інші самостійно повипадали. Не беручи під увагу, як то кажуть, історичних подій. Ість собі людина, приміром, або розмовляє про зарібкову плату, а зуби сипляться, що аж гей! Шість зубів утратив за короткий час.

Однак Юрич ні трохи не лякався того. Не боявся, що останеться без зубів. Таж він, само-собой, забезпечений. Таж йому мусять вставити зуби на своє місце.

Жив собі сими думками на божому світі. І говорив:

— Щодо зубів, каже, ніколи не журюся. Можна мені їх повибивати. По іншій якійсь часті або по носі не позво-

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Президент Мехіка Гіль веде далі переговори з катол. архієпископом Руїз й Флорес у справі закінчення боротьби держави проти Церкви. Посередничить в тім амер. посол Морров, з котрим архієпископ прибув до Мехіка.

Католицька біблійна акція у Франції. — Під проводом кард. Дюбоа відбувся VI. Конгрес катол. Біблійного Товариства у Франції. Учасники нараджувалися над способами, щоб міліонам шкільної дітвори, якій держава не дозволяє науки релігії, дати змогу познайомитися зі Св. Письмом. Признано й ухвалено, що найліпшим способом буде поширювати між дітьми наліюнки біблійних сцен з відповідними текстами. Крім сього Товариство се, основане ще в 1887 р., а в 1916 піднесене Св. Вітцем Венедиктом XV. до гідности архієпископства, видає дуже дешеві людські видання Біблій. Інші католицькі установи й видавництва піддержують матеріально сі видавництва.

Католицький світовий день преси. Еспанський кардинал-примас оповістив день 29. VI., себто свято свв. апост. Петра й Павла днем преси. В усіх церквах Еспанії маєтсь в сей день виголошувати проповіді про завдання катол. преси і влаштовувати збірки й публічні пресові зібрання. Кардинал обосновує своє оповіщення тим, що злій пресі, котра нищить релігію, мораль, авторитет і християнську родину, можна з успіхом протиставити тільки добру катол. пресу. Монс. Діаз видав на 8 мовах зазив до католиків цілого світа, щоб і вони взяли участь в обході дня католицької преси. Визначну організаційну акцію в тому напрямі веде еспанська інституція „Ора ет Лябора“ в Толедо. Вона основана в 1905 р. В рр. 1916—1928 зібрала біля 2,000,000 пезетів на цілі католицької преси. В цілім світі йде приспішена акція в справі катол. преси.

Релігійність серед молоді в большевії. Туга за чимсь ідеальнішим і вищим ніж шоденна життєва боротьба в матеріалістичнім совітським світі, огортає в большевії щораз то ширші круги, передовсім молоді. Останніми часами повстали там численні організації мужескої молоді т. зв. „Христомоли“, що в основу своєї праці кладуть вічні за-

сади Христової науки. Серед жіночої молоді поширюються т. зв. „кружки сестер“, які ведуть не тільки релігійно-етичну акцію, але творять також курси крою й шиття. Ті організації розвивають оживлену діяльність хоч важко усталити їх чисельність, бо вони скриваються перед владою комісарів. Але що ті організації сильні, свідчать алярми совітської преси. І так напр. большевицька газета „Звезда“ пише отверто: „Назагал ті релігійні організації винаходять мимо великих труднощів, щораз ліпші форми акції й більше та ліпше працюють ніж совітські суспільні організації“.

Турки переслідують християн у своїй новій державі, в котрій править Кемаль-Паша. Ливанська християнська преса подає цілу низку фактів, що кидають характеристичне світло на вороже відношення Турків до науки Христа. Якись невідомі злочинці вкинули недавно бомбу до вірменської церкви в Мезрег, відтак власті перевели ревізію в церкві і відкопали зброю й амуніцію, котрі, як згодом виявилось, були нарочно недавно підложені. В тій самій місцевості експлуодувала по якімсь часі бомба в сирійській церкві. Се все вказує на свідомий терор проти християн, яких Турки хочуть прогнати зі своїх територій.

В процесії Божого Тіла в Барцельоні взяв участь еспанський король Альфонс XIII. зі сином, престолонаслідником Дон Жемом. Підчас благословлення оба клячали. Італійська флота, що складала офіційну візиту в Барцельоні, виділювала на процесію відділ з 200 моряків.

Х. Католицький Зїзд в Польщі відбудеться 8. IX. ц. р. в Познані під протекторатом кардинала примаса Гльонда. Програма сього зїзду ще не оголошена.

Моральна людина формується ледви чи вже не тоді, коли має десять років. В кождім разі зле буде, як не стане нею ще на колінах своєї мамі. Ніщо не може заступити сего виховання. (Й. де Местр).

*

„Якби так „Магна Карта“ була подерта на шматки на Трафальгар-Сквері і якби король казав живцем спалити всіх членів парламенту, — то й тоді в Англії не булоб революції“. (З афоризмів Бернарда Шоу).

Жде Юрич, коли вже повипадають йому ті зайві неприписані зуби. Випав небаром один. А в другому став Юрич довбати, вертіти, підважувати його пильником, аж вкінці зрушив його з застидженого місця.

Побіг Юрич до клініки.

— Ну, ну, кажуть, тепер, бачите, можна. А як там у вас, чи бракує вам вісім зубів по черзі? Чи як? Бо се таке, бачите, у нас право: треба, щоби зубів бракувало одного за одним. А коли не по черзі, лише в різних місцях, то не наша справа, бо такий горожанин може ще жувати.

Юрич каже:

— Ні, не по черзі.

— Ну, кажуть, не можемо.

Нічого вже Юрич не відповів, заскреготав лише останками зубів і вийшов із клініки.

— А то, думає, несподіванки. Такий певний був я, а тепер чорти все взяли.

Жие собі тепер Юрич тихесенько, кормиться плинами, а останки зубів чистить щіточкою тричі на день. Щодо сього клінічний припис вийшов на добре.

Михайло Зоценко.

—о—

ДОПИСИ

З ПЕРЕМІШЛЯ. (Святочні обходи). Дня 13. ц. м. відбувся тут заходом Марійського Товариства Пань і Т-ва Апостольства Молитви" святочний концерт в честь Найсв. Серця Христового. Програма була окромна: вступне слово, деклямація, хорові співи дівчорі вселюдних шкіл, учнів держ. гімназії і місцевого „Вояна“, терцет пп. Волянської, Волянського й о. Дем'яничка (зискав садишно найкращий оплески), сольоспів п. Волянської і виступ початкувочої оркестри гімназистів. Сцена відповідно пристроєна, по середині статуя Спасителя серед квітів гарно прибрана й ілюмінована. Хоч се сезон різних „свят“ (матері, весни, пісні і п.) і концертів, саля „Народного Дому“ була переповнена. Заслуга в тім одиниць доброї волі, не бажаючих розголосу, але все радих до благородної праці для Божої слави. — Знова в неділю 9. ц. м. обходив Перемішль 60-ліття „Просвіти“. Після Богослуження зорганізовано біля церкви величавий похід, який двигався імпрозантно вулицями міста в супроводі музики на військовий стадіон. Соколи й Луги, хлопці й дівчата з доколичних сіл в одностроях були прикрасою походу, додаючи йому своєрідну милу закрутку. Їх карність і справність у руханкових виступах на стадіоні не менше як і в самім поході виражала в подив кожного глядача. Пописувалося наше село перед нашим містом, даючи останньому лекцію естетики й дисципліни. Побіч милого спомину був ще й реальний успіх: загальне підбадьорення та заохота до праці в одних, до видержання у других.

Подаючи отсю коротеньку нотатку, не можу поминути мовчанкою деяких нестачностей, що їх поповнив дописувач „Діла“ ч. 133, реферуючи згаданий просвітнянський обхід. На ціле торжество глядять він виключно як на „маніфестацію“ й у своїм маніфестаційнім запалі плутається навіть у рахубі часу, визначаючи початок формування походу на год. 12 в полудне, а час приходу на стадіон на годину — десяту... Інакше стоїть справа з двома реченнями під кінець допису: про недодержання обітниць єпископом що до відправи Арх. Служби Божої та неучасті у маніфестації професорів і священників (о тих других йому властиво ходити). Правда виглядає так: Делегати філії „Просвіти“ просили Преосв. Йосафата о читану Службу Божу на неділю. Нараз перед святом являються афіші, заповідаючи Архирейську співану, о чім не згадували делегати ні єпископови ні парохії ані не просили жадного з ОО. Крилошан. Можливо, що просячі не знали ріжниць, яка заходить між торжественною Сл. Б. Архирейською, а звичайною, читаною. На всякий случай вина не там, де її бачить дописувач „Діла“. Що до участі українських священників Перемішля, то не вважаючи на обставину, що се була неділя, полуднева пора і час церковних відправ, був їх там більший відсоток ніж інтелігентів кожної дикастерії. Були навіть отці з провінції. Школа, що дописувач не старався їх доглянути. Кому нині така замітка в Перемішлі потрібна, не тяжко догадатися. — П.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. В заїлій боротьбі між поодинокими польськими партіями вивількають їх органи цікаві річі на денне світло. І так „Газета Варшавська“ пише, що останні вибори коштували бе-бістів 40 мільонів зол., а саме 8 міль. „зі знаних фондів“, решта се участь в монополиях і складки ріжних інституцій. БВ одержав 2.400 тисяч або 21 проц. голосів, значить оден голос коштував 17 зол. або 7 разів більше ніж голос англійського ліберала.

НІМЕЧЧИНА. (Як ухвалили другу рату на панцирник). Німецький парламент ухвалив виплатити другу рату на військовий панцирний корабель 210 голосами проти 172. Загальну увагу звернуло те, що всі соціалдемократичні члени правительства голосували за виплату, а всі соц. дем. посли проти. Так демагогічно поділилися ролями... — В 10-ліття Верзайського мира зарядили протестанти жалібні дзвонення по всіх своїх церквах в Берліні й цілій Бранденбургській мархії. Католики підчеркують, що якби свого часу протестанти не ослабили були свого народу й держави, то сьогодні не треба було жалібного дзвонення.

БОЛЬШЕВІЯ. З Москви доносять, що комісар закордонних справ Чічерін уступає, а на його місце приходить комісар загр. торгівлі Микоян.

НОВИНКИ

Процес укр. студентів за листопадові події у Львові покінчився увільненням всіх обжалованих.

Сніги впали в Італії у пров. Кадоре як також у словінських Альпах. В околиці Белюпо внаслідок сильний град, що зробив великі шкоди в садах і на полях.

Вийшли спомини найздібнішого французького розвідника з часів великої війни, Raoul'a Deboissigne. Він опанував німецьку мову так, як свою рідну та знав усі нім. військові приписи й таємні шифри докладно. Найбільше діло, якого доконав з нараженням життя, було таке: В німецькій однострою й на німецькій моторі переїхав фронт. Англійський гранат зранив його притім і розбив йому мотор. Німецькі санітети забрали його до шпиталю. Він утік відтам, укравши мотор і надавши шифровану депешу до Людендорфа з фальшивими інформаціями, немовби Французи цофнули ряд полків з означених позицій. Людендорф утішився тим і також вицофав німецькі полки відтам, щоб ужити їх деінде. Та се дороге коштувало німецьку армію. Здібному розвідникови вдалося знов перейти фронт і дістатися до своїх, де одержав найвищі признання.

Нова совітська статистика оповіщує, що в СССР є тепер 1,130.000 червоних урядників, з того тільки 4 проц. б. царських урядників, а 7 проц. комуністів, решта вські „специ“ й безпартійні.

У Палестині, як оповіщує англ. „Таймс“, є тепер 557.649 мусулман, 149.554 жидів, 78.463 християн і 8.850 осіб інших віроісповідань. В 1922 р. було там 83.000 жидів.

„Рабочая газета“ доносить, що в самій Москві є тепер 317.000 безробітних, котрим держава виплачує допомоги. Кілько там таких безробітних, які не дістають допомоги, невідомо.

У Відні пропадає що року 7.500 людей або коло 20 осіб кожного дня. Віденська поліція оповіщує, що їй удається постійно відшукати бодай сліди 95 проц. пропавших людей, що очевидно свідчать про її велику справність.

Французький парламент радитиме над законопроект, котрий домагається заборони виконання фінансових операцій тим людям, котрі вже раз збанкрутували або взагалі були карані за нечисті економічні справки. Законопроект той буде правдоподібно ухвалений, бо шораз то більше обманців займається ріжними фінансовими справами. В однім Парижі сидить тепер 120 банкірів у тюрмі.

Поляки в Шікагу видали свою власну телефонічну книгу, в котрій є 25.000 польських абонентів, в тім 90 польських дентистів, 100 похоронних заведень, 115 антикарів, 115 адвокатів, 230 продавців недвижимостей (рілестейт), 290 цукорників, 365 продавців холодних напитків, 600 продавців віктуалів і т. д. Всіх Поляків в Шікагу є 400.000.

В почтовім уряді в Новім Торзі вибухла пожежа і згоріло коло 50 проц. звичайних та поручених листів як також урядова переписка.

Продукція книжок, також люксових, піднеслася у Франції до небувалої висоти. Подібні вістки приносить преса також про видавничий рух в Німеччині.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

- а) Бібліотеки Укр. Христ. Організації**
Ч 1. Основи соціології	3— зол.
Ч 3. Спиритизм	2— „
Ч 4. Життя св. Кирила і Методія	0 80 „
Ч 5. Секти й сектанти	0 60 „
Ч 6. Петро, перший уніатський митрополит України-Руси	1 50 „
Ч 7. Греко-кат. Церква	0 95 „
Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса	3 00 „
Ч 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті	0 50 „

б) Інші видання:

- В. Липинський:** „Хам і Яфет“ — 90 „
Др. О. Назарук: „Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція“ 3 00 „
о. Др. Т. Галуцинський: „Думка і наука Церкви в питанні літург. мови.“ 0 20 „
Др. С. Томашівський: „Десять літ україн. питання в Польщі.“ 1 50 „

Конкурс

на внесення offert і плянів до 30 VI с. р. на виконання трапези з піднебесним в стилі византійським до престолу в церкві св. О. Николая у Львові. Потрібних пояснень уділить свящ. В. Лончина, Львів, вул. Жовніська 28 477 3-3

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
 I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 31—100

В Централі ПАНЧІХ ПФАУ, Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сіни. 3866а 43—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!	
ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ	КОВДРИ двосторонні від зол. 22— в цвіт „ „ 35—
	МТЕРАЦИ волосінні від „ „ 70— з мор. трави „ „ 35—
	ПОДУШКИ з пір'я „ „ 18— „ „ від „ „ 5—
	СІННИКИ готові „ „ 3—
	ГОТОВІ ПІШЕВКИ „ „ 3—
	„ ПРОСТИРАЛА на „ „ 5 50 ліжка „ „ 11 50
	„ під ковдри з дірками „ „ 10 50
	КОЦІ ВОВНЯНІ „ „ 10 50
	ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТИ — КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ
	загально відома
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ	
ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО	
Львів, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.	
422 Телефон 37-72. 19—25	
ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!	

„ШВАЛЬНЯ“ Львів, Клушинська 9.

приймає до виконання всякого рода **БІЛЛЯ МУЖЕСЬКЕ** як з власних матеріалів так і повірених. Ціни найнижші. Вразі незадоволення зворот вартости матеріалу. 456 10—10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. — Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Контр П. III: Краків 405.867.

Проект нового земельного закона

Польська преса принесла зміст проекту нового закона про оборот землі в Польщі. Той проект мав виготовити референт міністерства земельних реформ. Краківський „Час“ так його характеризує: Якби той проект став законом, наступилоб обезцінення землі, унеможлививши

лення всякого довготермінового кредиту й повне затамування обороту землею. „Може бути — каже „Час“ — що проектом хочуть унеможливити набування землі тільки певній категорії осіб. Колиб так було, то булаб се політика Грода, котрий задля позбавлення життя одної дитинки казав вирізати всі“.

Голодові розрухи в Большевії

„Руль“ доносить, що в Ленінграді, в районі Путиловського заводу знов відбулися голодові розрухи, по котрих увязнено знесення карток на хліб.

по багато робітників. У Рязани й Івановознесенську робітники устроїли демонстрації з домаганням підвозу хліба і

Острый угорсько-чеський конфлікт

Ізза увязнення Уграми чеського урядника Пеха під закидом шпіонажі здержали Чехи залізничний рух до Угорщини через стацію Гідаш-Неметь і загрозили Угорщині, що здержать весь рух, коли не випустять Пеха. На не полагодження справи.

те відповіли Угри, що коли не буде повернений рух через стацію Гідаш-Неметь, то й вони здержать весь рух до Чехії. В Празі скликано спеціальне засідання ради міністрів. Бенеш перервав свою відпустку. Є вигляди на мирне полагодження справи.

Англія й Америка ділять моря

Преса доносить, що головним предметом нарад Мек Доналда з Гувером буде т. зв. „свобода морей“, себто поділ їх на дві сфери впливів. Америка домагається, щоб Англія в часі війни не здержувала

кораблів нейтральних держав, котрі плывуть до пристаней котроїнебудь з воюючих держав. Англія хоче задержати той свій звичай бодай на одній, важній для неї частині морей.

Найбільший нарід вернув до людодства

Внаслідок довголітньої революції запанував у Китаю такий нелад і голод, що людодство стало звичайною появою. Вони зідають упроваджених. (А. В.).

Шайки бандитів упроваджують з сел людей. Досі думали, що вони роблять се для одержання викупу. Тепер стверджено, що вони зідають упроваджених. (А. В.).

Відкриття лічних прикмет металів

Доцент мед. д-р В. Пфаб у Грацу ствердив досвідами, що всякі рани а особливо з попечення, прикриті срібною бляшкою по гіпсі — не ятяться і не гниють, а піт на них майже зникає. Дальші досвіди з цинком доказали, що присутність того металю вбиває довкруги бацилі. З того приводу появилися в німецькій пресі цікаві замітки про те, що прочуття лічних прикмет мало людство вже дуже давно, про що свідчить уживання т. зв. амулетів і талісманів, хоч воно й витродилося в забобонність. Старі Мехиканці хоронили померлих у копальнях міді, де їх тіла ставали тріткими муміями без бальзамування. Подібно здержують гниття оловяні домовини.

цікаві замітки про те, що прочуття лічних прикмет мало людство вже дуже давно, про що свідчить уживання т. зв. амулетів і талісманів, хоч воно й витродилося в забобонність. Старі Мехиканці хоронили померлих у копальнях міді, де їх тіла ставали тріткими муміями без бальзамування. Подібно здержують гниття оловяні домовини.

Кошти студій в Америці

Німецька преса захоочує студентів, особливо природничих і технічних фахів, щоб їхали бодай на рік або два роки студій до Америки. З того приводу подає такі інформації: В Америці є поверх 1000 університетів. Вони державні, міські або приватні. В перших належитости виносять річно коло 140 дол., у приватних до 255, причім належитости для правників, приїздити без знання англійської мови.

медиків і дентистів дещо вищі. Кошти удержання різні, але що звичайно при вищих школах є інтернати, отже пересічні кошти удержання можуть виносити коло 250 до 300 дол. на рік (шкільний, то є 9 місяців). В полудневих стейтах дешевше. На книжки і прибори вистарчить коло 25 дол. Округло треба на рік коло 500 дол., опріч коштів подорожи. Невказано

Що таке чорний реєстр

Польський Банк, як доносить преса, провадить т. зв. „чорний реєстр“. Це список осіб, котрі допускають до опротестовання своїх векселів. З огляду на те, що 90 лі неприємні.

проц. купців мало хоч раз до діла з таким векселем, отже, щоб потрапити в „чорний реєстр“, не досить мати оден протест. Наслідки появи в „чорнім реєстрі“ доволі неприємні.

Нагороди Нобля для Негрів

Організації Негрів в Америці збирають фонди, з котрих що року будуть виплачувати нагороди на вір ноблівських своїм письменникам, мистцям і мужам науки.

Для вломників не існують посвячені місця ні посвячені предмети, тому треба обезпечити від крадіжки з відомою церковну утвар і цінні дороговці

В Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.,

Бездомні діти

В країні, звідки „воспрянет род людской“...*)

...Вулиці цілком несправильно звати „бездомність“ тільки часовим, ексромінальним явищем. Навпаки, вона починає зростати, вона також є частиною сучасності. Неще соціальне життя творить усе новий принцип бездомних“. (Луначарський).

Так каже про бездомних дітей в большевії не якийнебудь „контрреволюціонер“ або „капіталістичний шпін“, а сам „народний“ комісар по вихованню молоді в СССР — лише кореспондент віденської „Райхспост“. Страхіття цього сучасного лиха нинішнього європейського Сходу стверджує також большевицька преса, котра зовсім не грішить песимізмом в освітлюванні суспільних відносин у совдепії. Вона нараховує разом 9 мільонів „безпрізорних“, бездомних дітей в СССР!

Велику відвагу мав визначний рос. лікар д-р Дойф, котрий на лікарськ. Піроговськ. зїзді сказав: „Я готов багато простити большевикам: розхитання вищого шкільництва, парламентаризму, навіть такі річи, як розстріли, робочий примус, та нищення рос. культури й науки. Але одного не можу їм простити: а саме експериментів, якими вони немов дикі негри, винищують підрастаюче покоління, дітвори! На ніщо подібне ніхто не важився ніколи, ані давно, ані тепер. Цілу генерацію нашого рос. народа вбивається морально й фізично“.

І справді, хто сьогодні відвідує т. зв. Радянський Союз, той бачить скрізь, а головню в Москві й по більших містах та в їх околицях череди обдертих, нужденних дітей в супроводі міліціонерів, котрі женуть їх до місць приналежності.

Дуже вимовні, хоч значно обережніші голоси совітської преси про немилосердний бюрократизм, котрий не вміє покласти кінця жахливій нужді дітей. В Москві, Ленінграді, Казані, Києві, Батумі, на Поволжі й над Чорним Морем — скрізь та сама язва. Ось що пише одна жінчина в тій справі: Коли йти в ночі московською дільницею Петровка, чуєш з великих пак на сміття шесті і діточі голоси. В иньшій місці, на горіщі великого п'ятиповерхового будинку помістилося 200 дітвори... Даремне старалися вигнати їх звідтам міліцією, погрозами... Вкінці лишили їх в спокою.

Те саме в Ленінграді. Недалеко Казанського Собора лежать купи піску, котрі зложила там управа міста. Там розтаборився молодечий пролетаріят на нічліг, карти і розпусту...

Не менше сумну картину представляє колісь притуче Закавказзя. Сюди напливає дітвори залізничними дорогами, ховаючись під вагонами, між колесами, то на буфорах. Через Ростов н. Д. і Новоросійськ проїжджає туди літною порою понад 10.000 дітей. В околицях Сухум-Кале є недокінчена велика літня резиденція князя Шаховського. В її руїнах збираються юні бездомні. Громади зголоділих дітей на залізничних двірцях в Таганрозі, Харкові і ин. облягають вас настирливим: „Дядя, а дядя, подай щонебудь!“

Проф. Д. Позднєв, один з неструджених дослідників совітської діточої неволі, пише: „В Туапсе на Чорному Морі, звуть бездомних з українська „кодло“ або „кодлови“. Вони живуть організованими

*) Слова „Інтернаціоналу“: „...С інтернаціоналом воспрянет род людской“...

**Матеріали
меблеві
стори портієри**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 8-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

гуртами й мають своїх провідників. Говорять незрозумілим, з ріжких мов Туалсе змішаним жаргоном. По їх „моралі“ не вільно одному гурткові займатися левогвища другого гуртка. Гуртки розділюють між себе порожні, розвалені будинки, шопи, камінні мости та печери на морських берегах. Там діти обох полів сплять, грають у карти, доміно, або „четь і решку“. На базарах сновигають купами і крадуть, що дасться. Про деморалізацію „кодловців“ ходять найжахливіші вісті. Вони заклочують між собою т. зв. „подружжя“. Коли така 11—13-літня „жінка“ втікає, то за нею улаштовують формальну наріжку. Кримінальні злочини на тлі заздрости там звичайне явище.

В большевицьких „Ізвестіях“ оповідає якийсь кореспондент про останню сесію закавказького ЦК-а в Єривані, котрий видав десятки тисяч рублів на окрашу міста і на те, щоб старинний собор перемістити на „культурний куток“ зі совєтською зіркою замість хреста. „Коли члени ЦК-а наблизилися до „культурного кутка“, побачили величезну купу з ганчірок, мішків і лахів, котра рухалася і з котрої добувалося немов виття собак. Це були безпритульні діти разом зі своїми приятелями, бездомними собаками, у котрих ховалися перед зимом...“

Страшно! Ватаги таких схудоблих людських дітей блукають по безмежних просторах „землі руської“, там, де готується влада пролетаріату, всесвітня революція, а з нею „грядуче спасіння людського роду“...

Читаєш всі ті описи очевидців і мимохіть думаєш про те, що у нас, на Галицькій Землі, є щораз більше таких інтелігентів, котрі задля заробітку в большевицьких журналах і інших установах — представляють нашої суспільності, що там за Збручем є „гарна держава“ й агітують за нею всякими способами. Вони знають, який там жах і мимо того не вагаються вполювати в свою суспільність прихильність до тих, котрі викликали таке некло на землі. А серед суспільності все ще не перевелися люди, котрі до своїх домів приймають газети, які захвалюють большевицький „рай“ і рекламують його. Чи се в наслідках своїх може остати безкарним?

—о—

Защо укарали монахию

„Слово Поморське“, котре виходить в Торуні, принесло опис таких фактів: Сестра М. Лігія Намислівна, начальниця заведення для сиріт в Грабю, одержала від торунського старости приречення, що отримає позичку 20.000 зл. в Пов. Касі, як тільки предложить вексель з відповідними підписами. Сестра доставила такий вексель, але одержала відповідь, що позички не одержить, бо заходять сумніви, чи вона буде сплачена. Тоді сестра звернулася до старости в Іновроцлаві й той на основі підносів її жирантів уділив позички. Коли се сталося, тоді й торунський староста повідомив її, що дасть позичку. На те сестра відповіла письмом, що вже „п. староста з Іновроцлава зрозумів потребу позички й уділив її без всяких труднощів. Дякую за прихильність, з котрої не користуємо“. За те письмо торунський староста д-р Богоч засудив її на 20 зл. гривни або 2 дні арешту, на основі арт. 109 роз. през. про адм. проступ., бо письмо „держане в тоні невластивим і не відповідає достоїнству уряду“. Сестра звернулася до суду, щоб той рішив справу.

„Ті міста й народи найсильніші й наймудріші, котрі найпобожніші“. (Ксенофонт).

Відповідь на інсинуації

(Стаття надіслана з колегів духовенства).

Кілько разів з'явиться допис „із священничих кол“ в „Ділі“(*), тільки разів проявляється нездорова ліберальна атмосфера тих „священничих кол“, а властиво укритего гуртка одиниць, котрі від ряду літ з завзятым гідним ліпшою справу ведуть свою розвальну роботу, підкопуючи повагу нашої Єрархії й тим самим нашої Церкви та називаючи се „обороною Церкви“.

Притокою до нової енуціяції й разом нової інсинуації дав зовсім слушний отвертий лист о. Л. В. Микитюка з Кут у 36. ч. „Нової Зорі“, котрий акцію самозванчого „комітету для оборони Церкви“ влучно схарактеризував як таку, котра „на зовні осмінить нас та обезцінить, а внутрі внесе розбрат та дезорганізацію, — чинники, які пахнуть руїною“.

Що ініціатори та промотори тої руїницької акції „із священничих кол“ в роді о. К. М. також уважають ту акцію недоброю, про се свідчить факт, що самі не виступили з нею, тільки ужили до того імені старенького 90-літнього чоловіка і другого старця. А коли їх прилюдно запитано, чи се не надуживання імен (тим більше, що мабуть не багато знайдеться таких наївних людей, котрі повірилиб, що 90-літні люди дають ініціативу до такої акції!), — тоді К. М. очевидно властивий ініціатор руїни, помістив у „Ділі“ допис „Гарний“ то допис і „достоїнний“ так під оглядом сектарсько-ліберального способу думання й вислову, як і під оглядом звичайної клевети.

В ній о. К. М. пише так: „Осуджуємо й ми всякі безпідставні напади на нашу церковну єрархію, всякі безпредметні атаки на їх авторитет. Та з другого боку не признаємо тої рабської „політики“, яка прикриває мовчанкою навіть найшкідливіші почини тої єрархії...“

Значить — о. К. М. наперед пускає пусту фразу, що „осуджує“ і він безпідставні напади на нашу єрархію, а зараз за тим каже, що та наша єрархія робить найшкідливіші річі... Що се напад на єрархію, се хіба ясне. А якуж підставу має й виказує о. К. М. до такого нападу? Ніякоїської — окрім клевети, якою в тім самім дописі кидає.

Клевете на живих і мертвих. Пише, що бл. п. оо. Ф. і В. писали „доноси“ на Митрополита та що „злові доноси“ йдуть „до Риму“ й від новозорян та з ул. Липової й Жовківської „всім відомі“ і на тогож митрополита і на „патріотичне духовенство“.

Що до мертвих, то вони, як відомо певно й о. К. М., нічого на свою оборону написати не можуть (хіба, що о. К. М. приймав би за правду теорію о. Костельника про пишучих духів). На всякий випадок вони імені 90-літніх людей не надуживали. А що до живих, то се свідомо, зловна клевета обрахована на поглиблення распри й руїни в нутрі Церкви. Що ж більше можна сказати про таку тактику?

Та найдокульніше ділає на о. К. М. закид, що його грушка надуживає чужі імена. Одначе о. К. М. обурюється свідомо неслухно. Бо чи не в надуживаннях імен, жадати підпису на меморіал ще не написаний і то від людей, котрі й не думали про ніякий меморіал, як про се свідчить отвертий лист о. Микитюка? о. М. К. пише, що письмо „комітету“ попало „припадково“ (!) в руки о. Микитюка. Добра то „припадковість“, коли чоловік одержує заадресований на своє ім'я лист, а в нім

намову, щоб давав свій підпис на те, чого змісту не знає, на те, що звернене проти церковної єрархії і то в справі, яку згідно свого часу постановила вся наша єрархія. Цікаво булоб знати, кілька таких „припадкових“ листів з підписом двох стареньких світських людей розіслав укрятний К. М....

В цілім краю відомо, що підписані на летючі листи є лише параваном, за котрим криються всякі М. К. й інші одиниці „із священничих кол“ „Діла“, котрі нібито „для оборони Церкви“ ширять руїну й замішання.

Пише о. М. К., що вони роблять тільки жалобу до вищої влади. Та що инше робити жалобу, коли хто переконаний, що її треба і чується покликаним до того, — а що инше агітувати і надуживаючи імен збирати підписи від людей, котрі й не думали про ніякі меморіали, особливо по пекучій науці з меморіалом перемиського „кружка“, котрий не мав жадних підстав, а був кривдичий і обиджувачий не тільки для нашої єрархії, але й для Апост. Столиці. І ще тим більше, коли ходить о бунтування проти таких заряджень наших Владик, які є явні й відомі також Апост. Столиці. Тут хіба ясно, що не ходить о ніяку „оборону“, але о руїну і замішання.

Щоб якось оправдувати свою кривду, о. М. К. „із священничих кол“ з „Діла“, пустився на досить простий спосіб: Були, мовляв, і такі, що вже вмерли, а писали жалоби, отже пишемо й ми. Чи се не надуживання імен тих, що померли? А чи се не менш погане надуживання імен, коли пишеться загально про „вулиці“ Липову й Жовківську, про цілі групи людей, де є ріжні інституції й закладається їм погані діла? А чи се не надуживання імені Митрополита, коли покликують на Митрополита покривається агітацію за збиранням підписів на ще не написані меморіали... Чи взагалі можливо собі уявити поганіше надуживання імен? Характеристичне є те безнастанне закривання особою Митрополита: де тільки ходить о напади й інсинуації чи то на катол. акцію, чи на других Владик, скрізь висувують руїники особу Митрополита в такий спосіб, неначеб тим людям ходило о „оборону Митрополита“. Та їм ходить о ту оборону такемаю як о оборону Церкви. Що в цілім тім осоружним клубовищі руїницьких інтриг і клевет певне, то се, що Митрополитові очевидно найтяжше оборонитись від тих „приятелів“, котрі без улину оперують його іменем і становищем для закривання своїх темних цілей, крізь які пробіскає розвал Церкви, як одинока можлива мета, до якої можна дійти тими способами.

І про все думають ті руїники очевидно для дискредитування й осмішування нашої Церкви — інформувати ще й заграницю. Німці, Французи і цілий світ. Заряджують збірки грошей на ту ціль і з удаючою невинністю кажуть: „А інформувати чужих людей про наші гаразди, чи це щось злого, недозволеного? Чи не вільно вже по жалувати ся „братови перед братом?“...“

Отже то для того, щоб „пожалувати ся перед братом“ хочуть ті руїники і клеветники випускати також у німецькій і французькій мові свої клевети на живих і мертвих. Видко діло, що переконав їх о. Микитюк (до котрого звернувся також по гроші на публікації свої кирилі в чужих мовах). Він написав їм: „Я рішуче спротивляюся наміреній акції. Стою на становищі, що ані Франція, ані Німеччина не приїде реорганізувати нашу Церкву і націю“. — На отсі влучні слова о. Микитюка дійсно не оставало кириникам нічого иншого відповісти як те, „чи не вільно вже пожалувати ся“ перед Німцями

*) Сим разом гл. „Діло“ ч. 130 з 13. VI. с.р.

і Французами? Вільно, почитенні „отці зі священничих кол“, вільно жалуватися навіть перед Індіанцями, як се й роблять в Америці ваші кондеканальні по дусі, що зачинали такою самою кривдою, а скінчили осудженням дивної секти.

Вкінці трудно не висказати здивування, що „Діло“ постійно містить такі наклепи і клевети „зі священничих кол“, хоч і початкуючі в публічному житті люде могли би при застанові пізнати, що тим одиницям ходить тільки о дискредитування нашої Церкви. Вже близько 60 літ стоїть „Діло“, колісць майже виключно, а тепер в дуже значній мірі, допомогою нашого духовенства. Чи звичайний розум не наказує, не давати місця на такі писання, які викликати можуть тільки замішання й руїну серед загальних, що те „Діло“ держали й держать?*)

Священик, котрий ще „приналежав“ не одержав відозви, щоб дати гроші на пожалування перед Французами і Німцями.

*) В тім нема нічого дивного, що Редація „Діла“ так поступила, бо її опантували тепер люде в таким знаменитім доборі, що вміють рівночасно робити фрейлему „гарний державі за Зоручем“ й опікуватися „українсько-византійською справою“ в Церкві. (Гл. цей термін „Діло“ ч. 142). — Ред.

— 0 —

Тому, що головним засобом, яким послуговуються вороги, в пресі, в великій частині ними інспірована й піддержувана, треба, щоб католики протиставили добру пресу злій, задля оборони правди, релігії та прав Церкви. (ЛевХІІІ).

*

Чи наші жертви для Інвалідів Українського Війська можуть іти в порівняння з їх посвятою? Не відмовляймож їм тої одоробини вдячності, що виявляється в нашої жертвенності!

Чільна партія у власнім зеркалі

VI.

Чому панове з УНДО гніваються на „Нову Зорю“?

1. Мотиви увлечі.

Як уже знаємо, „Українська Християнська Організація“ знайшлася в ряді противників Ундо тільки так собі, дякуючи номінальній відносині пана референта, що замість про саму лише „Нову Зорю“, забалакав про У.Х.О. як таку. З сим застереженням придивімся ближче закидам ред. Мудрого.

„Діло в тім — говорив він — що та організація до політики нашої партії ставиться не тільки критично, але й негативно“ (ст. 72). „Колиж вона оформиться в партію, тоді дістанемо ще одного зорганізованого політичного противника, з яким прийдеться звести поважну боротьбу“ (ст. 74). Щоб відразу скінчити з сим останнім приводом, треба зайвий раз підкреслити, що У.Х.О. не думає „оформуватися“ в партію“ й остане понадпартійна на даліше; а щодо можливості повстання політичної організації на основах близьких ідеологій У.Х.О., то ся небезпека для УНДО, залежить виключно від нього самого: найвищий час, щоб воно само вже раз „перереформилося“...

„Нова Зоря“ ставиться дійсно критично до політики УНДО; се її добре право і громадянський обов'язок. Натомість на закид „негативного“ відношення можна згодитися тільки частинно: до поодиноких актів партії УНДО ставиться „Н. З.“ й негативно, коли вважає їх нерозумними, недоцільними і шкідливими; про цілість її програми вона ніколи чогось подібного не говорила. Програма УНДО з певними вїтками, (прим. большевицький принцип в земельній справі — однаково противний християнській етиці і господар-

ським законам) доволі можлива, натомість політична тактика його провідників переважно фатальна — отсе провідна думка „Новой Зорі“. Сю думку старається сей орган висловлювати так обережно, культурно, льояльно і навіть прихильно до критикованих, що більше оправданий в частній закид з лівого боку, що зараховує „Нову Зорю“ до удівської преси... Ні, панове з УНДО, не „Н. З.“ витворила погляд про сю суперечність, лише ви самі!

Ось один із ваших ідеологів, у своїм рефераті на „Народнім Зїзді“ зараховує нас не то до противників своєї партії, а й до ворогів нації, не подавши ніякого конкретного факту в сім напрямі. Полишаючи на боці загальний вступ, де нас разом з комуністами відсуджується від національної честі, зарезервованої виключно самому УНДО, даремно шукаю в уступі присвяченим вже спеціально У.Х.О. якихось позитивних доказів національної неблагонадійності. На півтретя сторінки свого уступу знаходжу всього три твердження про У.Х.О., які мають ніби мотивувати дійсне негативне становище референта. Перейдемо їх по порядку.

а) „Нова Зоря“, мовляв, „в неодній уже статті на політичні теми став недовіжно на становищі політичного опортунізму супроти Польщі та ярко протиставиться особливо політиці нашої Парламентарної Репрезентації“ (ст. 72-73). „У.Х.О. визнає, у відношенні до Польщі потребу опортуністичної політики, яку й старається проводити в життя“ (ст. 74). Уявляю собі, що 9/10 слухачів і читачів реферату ред. Мудрого жахнулося на слово „опортунізм“ і, вважаючи його однозначним з ренегатством і хунівством гукнуло в душі „ганьба!“ Се типове для демагогів вживати у відзивах до товпи чужих мало зрозумілих слів.

Наперед треба зазначити, що в „Новой Зорі“ ні в одній політичній статті не було боронено, ні захвалюване слово „опортунізм“, „опортуністична політика“.

ЛІТНИЙ СЕЗОН!

Продаємо найліпші апарати, а то
Telefunken, Eumig, Hartley, Schaleco
і т. д. о 30% дешевше

460

ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка

Телефон
Ч. 4-58

Львів, Леґіонів 1.

Кошториси безплатно. Література. Схеми. Висилка анодових батарей відвратною поштою.

Гаґенбека рай для звірят

Чого dokonує залізна воля.

Ich wollt' ich wär ein Elephant
Dann würd ich jubeln laut!
Es wär mir nicht ums Elfenbein,
Nur um die dicke Haut!..

Отся співомовка-приповідка висить у головнім бюрі братів Гаґенбеків, у місцевості Штеллінген коло Гамбурґа. Вона пригадує наслідникам основника найбільшого звіринця і публіци, яку грубо витреваліст мусів мати правді теперішніх власників того звіринця котрий основував його приватними засобами, як також перні його наслідники. Коли Готфрід Гаґенбек в 1848 р. хотів набути в Гамбурзі шматок землі, щоб умістити там звіринець, — сенат вільного міста Гамбурґа за ніякі гроші не хотів йому продати землі на те, що тепер належить до гордості всієї Німеччини. Ні гроші, ні прохання не помагали. Тоді Гаґенбек купив оподалік значний шмат пустарів уже на пруській території, досить далеко від „вільної республіки“ Гамбурґської, в селі Штеллінген. Була се рівнина без дерев і навіть без корчів, добра щонайбільше на жепське пасовиско.

Сьогодні пишуться на тих пустарах як казка гарні огороди і високі скали-

сті гори, котрі рід Гаґенбеків штучно виставив для звіринця величезними коштами і неімовірним трудом. І се власне найбільше чудо того чудового закутка землі, де можна побачити всю фавну світа від околиць обидвох бігунів почавши, на рівнику скінчивши.

Роботи над урядженням того парку, чи радше ряду парків для невиданого в світі звіринця, тревали 59 літ: від 1848 до 1907 р. Щойно тоді відкрито той звіринець у чудових парках. Але й тоді сенат „вільного міста“ Гамбурґа не проявив найменшої прихильності для того великого діла, поставленого приватним зусиллям одної родини. І для того в головнім бюрі Гаґенбеків поміщено написаний на вступі надпис про те, яку то „грубу шкіру“ треба мати, щоб dokonати великого діла.

Німецький письменник В. Роґатски так описує велике діло Гаґенбеків:

Удержати і збільшати великий звіринець Гаґенбеків булоб неможливо з самих вступів. Отже Гаґенбеки удержують те чудо з торгівлі дикими звірятами на велику скалю. Вони організують лови на диких звірят у всіх частях світа і продають їх масово до всіх менажерій Європи, а тепер голов-но в Америці. На яку міру провадять вони торгівлю ріжними звірятами, видно нпр. з того, що недавно самих малп, привезених просто з пралісів,

продали до Америки 2.000 штук... Що коштів вимагає зловлення й перевезення, догляд і прохарчування такої кількості диких звірят, се инша річ. Але торгівля ними повертає всі кошти і ще уможливає удержування величезного звіринця під Гамбурґом.

Кожного тижня є в тім звіринці нові звірі — такий рух зі всіми частями світа утримує фірма Гаґенбеків.

Та поминувши торговельні здібности тої родини, треба передовсім підчеркнути її піонірські заслуги в області вишукування і приміювання нових методів удержування диких звірят з ріжних частей світа — в європейським кліматі!

Засади Гаґенбеків такі: 1. Звірята повинні мати як найбільшу свободу, таку, як там, відки вони взяті. 2. Їх треба при звичайті до європейського клімату так, щоб лви, тигри і струси ходили по снігу і не хорували.

Обидві ті засади переведені в життя! І то без ніякої допомоги держави, приватними зусиллями. Притім звірята виглядають здорові і краші, ніж у запертих державних менажеріях.

Якже сего dokonали Гаґенбеки?

Передовсім увільнили диких звірят від „психози неволі“. Се дало тим звірятам силу, переносити зміну клімату. Отже усунули дроті і клітки. А щоб дики грабіжні звірі не кидалися на пу-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
нєві. Toile de soie на білля.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 55-31.

(дім наріжний вул. Гроднічких)

6-30

Навпаки, в одній з недавніх критичних заміток про перший рік у діяльності нової П. Р. був висловлений у „Н. Зорі“ докір за дешевою опортунізм послів! Значить, се сам референт так по своїй думці схарактеризував ті політичні принципи, які проводяться в „Новій Зорі“ і не хотів — на жаль — ближше означити, що в ньому розумів під сим терміном. А поки він цього не виявить, трудна з ним розмова. Тимчасом, боручи справу формально, я не мав би нічого проти терміну „опортунізм“. „Опортунізм“ значить у всіх мовах тільки що „відповідний“, „доцільний“, „корисний“. Чи ред. Мудрий є проти доцільної політики, а за недоцільною? Як так, то чому млівається на „Нову Зорю“, що вона ставиться „не тільки критично, але й негативно“ до його політики? „Нова Зоря“ чейже не може йти в розріз зі здоровим розумом і з усіма теоретиками політичної вмілості (якби не тіснота місця, міг би я зачитувати цілу низку авторитетних дефініцій політики, де якраз підкреслюється опортуністичний рис кожної політики!) та пропагувати неопортуніду політику, себто недоцільну, безглузду забавку в політику... Ні, „Нова Зоря“ буде й на далі за політикою, що має якийсь сенс! Колиж ред. Мудрий розумів під знаданим словом що нинішнє ніж усі словники, то його обов'язком було висловитися ясніше. А втім, до цього питання ще повернемо.

б) Другий конкретний закид проти У. Х. О. в тому, що редактор „Нової Зорі“ в якійсь там інтерв'ю (значить не в оригінальній формі) висловився у трьох напрямках: в однім, що У. Х. О. переживає стадію організації й обмірковує свою програму (очевидно не політично-партійну); в другім, що, мовляв, Поляки можуть поправити відносини до Українців, однак не хотять; та в третім, що У. Х. О. таксамо як українські націоналісти стоїть на сепаратистичнім становищі... Подавши товстим друком уривки з цього невинного інтерв'ю і не додавши ні найменшої критичної замітки, тягне референт даліше: „Наведено досить, щоб засувати собі полі-

тичне обличчя цієї організації (ст. 73-74). Та ні, пане ред. Мудрий, наведеного досить тільки на те, щоб засувати собі тільки Вашні безжурні полемічні манери і ніщо більше!

в) „У.Х.О. сприяє політичній ідеології Липинського... і хоч є ультракатолицькою організацією, посвоячилася з православною династією Скоропадських“ (ст. 74). Знов без жадного конкретного факту! Кожний уважний читач „Нової Зорі“ знає, що сей орган як ніколи не ставився проти ідеології Липинського, так само ніколи не був органом гетьманців. Для характеристики легкодушності, з якою ред. Мудрий висловлює свої думки, нехай послужить неспірний факт: В. Липинський, по думці п. Мудрого, ідеологічний патрон У.Х.О., не написав до „Нової Зорі“ ні одного рядка, натомість до редакційного п. Мудрим „Діла“ пише він (пор. „Діло“ в березні 1929). Словом, замість дивуватися перемиському „У. Голосові“, що мимо свого гетьманства „веде перманентну боротьбу з „Н. З.“ та цілою У.Х.О. (ст. 74), нехай ред. Мудрий радше подивується самому собі.

До таких „провин“ обмежуються конкретні закиди його проти У.Х.О. чи радше проти „Нової Зорі“. Стороння людина не зрозумілаб того, чому У.Х.О. опинилося у Поляків... Та може се булоб більше зрозуміло, якби замість сих фіктивних суперечностей між УНДО й У.Х.О., що їх наводить ред. Мудрий, брошура оповіла про дійсні різниці в основних світоглядах обох сторін, а в практично політичних питаннях нашого націонал. життя про два дійсні конфлікти між обома організаціями, що мали місце минулого року.

С. Томашівський.

*На допомогу Українським Інвалідам
потребуємо 13.000 зол. місячно. Потрібні
фонди мусить принести зеленосвяточний
дар інвалідам!*

*„Релігійність се в часі миру призби-
раний капітал, котрого відсотки спожива-
ємо в часі ударів долі“. (Гете).*

блику, в тій цілі відгороджують їх глибокими й широкими ровами та скелями, штучно поставленими. Дикі звірята мають враження повної свободи, бо і на свободі, у себе „в дома“, бачили вони глибокі пропасти, яких перескочити не могли.

Так урядили Гагенбека прекрасні поміщення під голим небом для всякого рода диких звірів на 150 гектарах землі.

Самі струси нпр. мають 4 гектари, 110 гектарів — пасовиська, 23 гектарів — огороди і т. п. На тій території є величава панорама ставів для водних птиць і лугов для субтропічних звірів. За ними — пропасти, де на око зовсім свободно гуляють відгороджені тими пропастями африканські льви. Далі високі, скалисті гори, де скачуть свободно дики вівці і кози. Дальше нівнічна панорама. І ніде не видно кват. На рівнині з граніту бігають собі рени. В воді товпляться білі медведі і всякі морські звірі. Недалеко від них морські слони, кожний ваги в три тони. А як вони скоро бігають і по землі! На скелях сидять великі птиці пінгвіни з підбігунових околиць. Далі уряджений „африканський степ“, по котрім скачуть антилопи і зебри, ходять повагою журавлі і пердисті пантарки.

Високо на скелях живо скачуть кав-

казькі дикі кози і кози з найвищих гір світа Гімаліїв, котрі особливо в часі сходу і заходу сонця показують свої дивно спритні скоки.

Далі ходять свободно високі жирафи і бігають дикі коні. Окремо приміщені плазуни і їдовиті гади, окремо риби, олені й бобри. Але не по одній парі — їх багато з кожного гатунку. Нпр. самих пав'янів повна сотня грається на скелях, що наслідують абісінські гори.

Попри бірманську руїну святині входить в дуже дивну „околицю“: там куняють великанські потвори зперед десятків тисяч літ, яких уже тепер ніде нема на землі. То на припоручення Гагенбека викував їх монахійський артист Палленберг. Се величезні плазуни і смоки, дінозаври, з крилами і без крил.

А над усім ломиться проміння сонця в штучно урядженім водопаді, що шумно летить зі штучних гір, оживляючи весь той чудово уряджений закуток землі.

Хто подорожує по Німеччині, той звичайно не обминає того „раю для звірят“, здвигненого приватним зусиллям одного німецького роду.

(Подав А. Ч.)

3 „Рідної Школи“**Правда про її Організаційний Відділ.**

На Загальному Зізді „Рідної Школи“ дня 20. травня 1929 р. підніс один відпоручник неслухні і тенденційні заміти на адресу Організаційного Відділу „Рідної Школи“. В наслідок того, що присутні на Загальному Зізді студенти як відпоручники студентського Кружка „Рідної Школи“ ім. Петра Могили враз з частиною своїх прихильників перед вичерпанням дневного порядку опустили при співі демонстраційно салю Загального Зізду і тим самим довели до примусового закінчення Загального Зізду, — не прийшли до голошу записані відпоручники Кружків та організаційний референт Головної Управи „Рідної Школи“ для фактичного сиростування і річевого вияснення. — Тому отсею дорогою стверджуємо:

1. Значний зріст надзвичайних датків на початку біжучого адміністративного року, які не допустили до фінансової катастрофи „Рідної Школи“ — це діло широко розвиненої, доцільної пропаганди Головної Управи взагалі і Організаційного Відділу з окрема та численних часописних статей з покликом о ратунок. Це доказують отсі порівняння жертв, які вплинули в трох перших місяцях 1927/28 і 1928/29 рр. до каси Головної Управи „Рідної Школи“ а саме:

Місяці:	1927/28 р.:	1928/29 р.:
вересень	7.000 37 зол.	12.429 18 зол.
жовтень	8.336 45 „	23.048 74 „
листопад	10.238 49 „	16.303 44 „

В загальному за цілий 1927/28 р. вплинуло жертв до каси Головної Управи 231.489 05 зол., а від 1. IX. 1928—30. IV. 1929 с. с. за вісім місяців 1928/29 р. вплинуло 235.418 35 зол., отже 3.959 30 зол. більше.

Зріст Кружків і членів „Рідної Школи“ представляється ось як:

Після стану	Кружків:	Членів
з дня 31. VIII. 1928	393	23.520
„ 30. IV. 1929	486	26.913

1. Що жертвенність в Америці на „Рідну Школу“ зроста — це рівнож діло службовика Організаційного Відділу як відпоручника Головної Управи „Рідної Школи“.

3. Організаційних і люстраційних поїздок не можна було переводити, в таких розмірах, як це було потрібно — а то ізза малого числа персоналу Організаційного Відділу (2 особи) та з причини фінансової кризи, яка не дозволяла навіть на покриття загальних учительських платень та необхідну сплату невідложних довгів головно в Касі Хорих та Пенсійному Інституті.

В загальному Організаційний Відділ обходиться досі розмірно невеликими коштами в порівнянні до других інституцій, які на організаційні і пропагандистичні цілі можуть призначувати відносно більші квоти. І так н. пр. прелімінар „Ревізійного Союзу Українських Кооператив“ за час від 1/1.—30/6 1929 р. на загальну прелімінувану квоту 358.075 зол. призначає на організацію і пропаганду 288.797 71 зол. (33 проц.).

Головна Управа „Рідної Школи“ цього не в стані зробити і тому за 1927/28 р. на загальну квоту 422.494 34 зол. видано на організацію і пропаганду тільки 18.099 16 зол. (4 проц.) вже враз з коштами полорожі делегата до Америки. — Просимо о поміч всю суспільність.

МАГАЗИН
ФУТЕР

Віктора Зіхлера Сини

Львів, пл. Галицька 14. I. пов.

порувають **ФУТРА** дамські, мужеські. — Футряна галanterія. — Плащі дамські від 600 зол. на рати. — Приймають всякі кушнірські роботи. — Переховування футер 483 через літо. — Ціни умірковані. 1-2

Американська преса

33 мільйони примірників денно. — Чому паде число часописів. — Сензація й кримінальні справи — Концерни й синдикати. — Число співробітників і висота вложеного капіталу.

Англійський журнал „The Economist“ подає в дописи свого ньюйорського кореспондента таку картину сучасної преси в Америці. За останнє десятиліття сильно зросли в Америці пресові концерни (спілки). За 5 останніх років число тих концернів подвоїлося, причім багато часописів зникло. Тим пояснюється, що число горожан у Зл. Державах постійно зростає, а число часописів паде. Сьогодні в Зл. Державах виходить 20.000 часописів в тім 2.500 дневників. Але це число менше о кількадесять від стану в 1927 р.

Могутність американського часописного промислу показують найкраще цифри висоти накладу. Щоденно продається в Зл. Державах 27 мільйонів вечірних видань, а 6 мільйонів ранішних, разом денно 33 мільйони примірників.

Американська преса спиралася в своїх початках на політичній опінії й особах редакторів. Сьогодні вона стала вповні одною з галузей торгівлі.

Наглядним приміром консолідації конкурентційних часописів є діло пок. Франца Munsey-а в Нью-Йорк Ситі. З його причини там упало число ранішних видань з 7 на 4, а вечірних з 7 на 5. (З перших зникли: World, Times, Herald Tribune і New York American, з других: Sun, Telegram, Evening World, Evening Post і Journal).

В останніх 10 роках появилися вправді три нові дневники: Daily News, Daily Mirror та Evening Graphic, та всі невеликі обємом з короткими звітками, бють на сензацію й брудні афери та полюють на малоінтелігентні маси. На їх зразок появилися й інші того рода газети.

Творцем великих пресових концернів в Америці є W. R. Hearst. Його спілка числить сьогодні 28 часописів, що виходять в головних американських містах. В останніх двох роках видко й у нього нахил до редукції часописів (прим. „International“ і „Cosmopolitan“ стягнені в оден журнал. Прим. Ред. „Н. З.“).

За Гирстом слідує спілка Scripps-Howard-а, якої загальний наклад є 2,500.000. Третім сильним концерном є с-ка F. E. Gannett-а, що має 16 часописів, з котрих 14 виходить в ньюйорським степті.

Дальшою характерною рисою американської преси є т. зв. синдикати, спілки, котрі купують статті й ілюстрації у спеціалістів і відпродають їх часописам в цілій державі. Таких організацій є 100. Тут належать деякі кооперативи, нпр. Western Newspaper Union, котра обслуговує 3 700 часописів.

А проте ті пресові концерни не мають так великого впливу на незалежність напряду поодиноких часописів, як це можнаб припускати. Прим. концерна Ганнетта лише своїм часописам волю політичного напряду, так що в одній місцевості його часопис є демократичний, в іншій республіканський. Зате спілка Гирста стоїть уже більше під впливом політичних переконань свого шефа.

Американська преса це великанський варстат праці для сотень тисяч людей.

Одна з найбільших американських газет затруднює: дирекцію й адміністрацію, редакцію з 48 редакторами, рекламний відділ, в котрім працює 466 осіб, 366 машинових складачів і механіків, 130 робітників при друкарських машинах, разом 2.700 осіб.

Крім величезного числа урядовців у редакціях, мають американські часописи велику скількість кореспондентів у всіх частях світа. Так нпр. 64 амер. часописи мають в Парижі власні бюро з числом урядовців від 8—100. Капітал вложений в американську пресу оцінюють на 1,154,786.000 доларів.

Поручене всіми Епископськими Ординаріатами Товариство

„КАРПАТІЯ“

переводить під найкориснішими умовами і догідними комбінаціями всякого рода життєві забезпечення.

Все Всеч. Духовенство і українське Громадянство забезпечує своє життя та життя своїх родин виключно в українським Товаристві

„КАРПАТІЯ“ Львів, вул. Руська 18, I. п.
441 10—10

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. Преса й публічна опінія заняті головню справою перерваного процесу б. міністра Чеховича. І санація й опозиція, вшепольська й ппсівська уважають перерву процесу доказом своєї перемоги. Та все те покищо теоретичні спори. В практиці та справа вирішиться мабуть до осені.

ФІНЛЯНДІЯ. Фінляндська преса доносить, що в Гельсінґфорсі відкрито центральної таємної большевицької організації, котра мала на цілі зробити бунт і прилучити Фінляндію до большевії. Переведено арешти комуністів в цілій Фінляндії.

УПАДОК ЛЬВИХ В ШКОТІІ. Аг. Райтера доносить: При виборах до громадських рад у Шкотії комуністи втратили велику скількість місць, а партія праці має тільки страт, що і здобутків.

ЯЗВА КОМІТАДЖІВ НА БАЛКАНАХ не устає ні на хвилину. З Солуня доносять про такий характеристичний випадок. Вночі пробувала банда болгарських комітаджів висадити в воздух грецький магазин амуніції в Топ-Алтіні коло Солуня і вже попротишала дротяні огорожі. В тій хвилі сполошила банду грецька військова сторожа, котра одначе була так зденерована нападами комітаджів, що зачала сама обстрілювати своїх людей. Донесення про те викликали в Греції велику сензацію.

В АФГАНІСТАНІ діються дуже поучаючі річі. Як відомо, Габібуллаг побідив там легального монарха Аман-Уллага. Та не довго тішився перемогою. Проти нього виступив другий претендент, Надір хан, котрий сказав собі, що коли Габібуллаг може засідати на престолі, на котрім не сиділи його батьки, то чому й він, Надірхан, не мав би спробувати тої самої штуки? Він розагітував частину племен і побив Габібуллага та захопив у полон навіть його прибічну сторожу. В цілім краю відбувається кривава боротьба претендентів. Річ ясна, що в разі перемоги Габібуллага, бунти дальше будуть зриватися, а в разі перемоги Надірхана знайдеться новий, ще крайніший агітатор і претендент і т. д.

Приєднуйте нових передплатників!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Величавий розвиток католицької преси в Англії. Різдває число англійського католицького „Ди Юніверс“ розійшлося в 130.000 прим. Це найбільший наклад, що його доси досягнув цей часопис за протяг 68 літ існування. Ще перед п'ятьма роками наклад був тільки в 40.000 прим. Пересічне число видаваних примірників виносить тепер 100.000. „Ди Юніверс“ засновано в 1860 р. в найважчих часах вела вона боротьбу в обороні католицької Церкви.

Методисм про католицизм. Релігія, яку можна прийняти або відкинути се релігія протестантів — сказав на американським конгресі методистів проф. бостонського університету Стідгер. Зате Церква католицька — говорив далі сей проф. — добула місце в серці людства, бо вона промовляє авторитативно і її духовенство основно образоване. Ми, протестанти, волимо науку „прийняти або відкинути“, бо ми затратили поняття гріху, а нашим проповідям бракує характеру авторитету. В справах релігійних люди відчують голод авторитету і се також причина, що люд наш так рідко коли відвідує протестантські церкви. Нарід тужить за провідником-пророком, котрий у щось вірить. Наші проповідники, виховані в наших теологічних школах, не можуть ніколи чогось напевно сказати, бо просто бояться, що якийсь відомий теолог німецький або англійський є іншої думки. Ми властиво в ніщо не віримо: при всім, що говоримо, робимо забагато застережень. Наші теологічні семінарії більше ваги прикладають до титулу доктора ніж до спасіння душ. А величезне знання, яке там дають аліумнам, кінчиться звичайно — невірством.

Положення в Мехіку. Переговори католицького єпископату з мекіканським урядом у справі повернення релігійного мира в краю — перервалися. Архієпископ Руїз оголосив комунікат, в яким категорично опрокидує вістки, неначебо між Церквою і урядом досягнуто порозуміння.

Антирелігійний музей у Москві, утворено торжественно 11. червня ц. р. при співучасті представників большевицького уряду й делегатів конгресу „безбожників“. Музей має 9 відділів: Православ'я в службі капіталізму й самодержавія, Церква в ССРР., Сектантство, Походження християнства, Релігія національностей ССРР. і т. д. Крім сього при музеї зорганізовано бібліотеку релігійної й антирелігійної літератури, публічну читальню і кабінет дослідної „наукової“ праці.

Сектантство в СРСР. На останнім зїзді безбожників у Москві подав Путінцев комуніст у рефераті число сектантів у ССРР. Баптистів начислює він від 350.000 до 400.000, і стількиж євангелістів. Жид Цімменштайн підкреслював факт, що Совіти не доцінюють належно боротьби з католицизмом і католицьким духовенством і домагався острійших засобів боротьби. „Союз Безбожників“ перейменовано на „Союз Воюючих Безбожників“.

Ви велика сила й саме тому тяжить на вас велика відповідальність. Благословляю однаково й вашу силу й вашу відповідальність. Прошу тому, щоб ви уживали її в добрих цілях, другу, щоб ви рахувалися з ужиттям першої. (Папа Пій XI. до журналістів).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі

Роди і значіння подорожей. — Історія. — Описи подорожей.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД.

Літо, се сезон подорожей. В тім часі багато людей виїждять закордон, іще більше мандрує по власнім краю, а найбільше мусить задовольнятися прогулянками в найближчій околиці свого сталого місця побуту. В тім часі також найбільше уваги привагає до себе т. зв. подорожна література, якої у культурних народів немало: в класичних, в перекладі й оригінальних. Веручи все це під увагу, бачимо зацікавити наших читачів бодай з найважливішими подорожними чужих і своїх, що живі і що живили в світах, від найдавніших часів починаючи.

Люде підіймали й підіймають подорожі в різних цілях: для зарібку, з релігійної ревності, для відкриття, для дослідів, для здобуття знання, для лічення, для приємності і т. д. Відповідно до того маємо подорожі: купецькі й зарібкові, паломничі, політичні, наукові, кураційні, відпочинкові й ин.

Подорожі розвивалися і дійшли до нинішнього великого значіння тільки повільно. Розвій подорожей тісно зв'язаний з культурним рівнем народів. Однаково: тих, що подорожують, як і тих, що по їх землях відбувають подорож. Розуміння великого значіння подорожей з одного боку й розвій комунікації та особисте безпеченство з другого се найголовніші умови розвою подорожей.

Чи треба говорити широко про значіння подорожей? Вже само перерахування родів подорожей вказує ясно на значіння кожного з них. Так подорожі купецькі й зарібкові мали й мають величезний вплив на господарське життя народів. А. Сміт напр. просто звеличує подорожі як середник, що пособляє народньому добробуту. Релігійні подорожі, т. зв. паломництва, заспокоюють найважливіші духові потреби людини: релігійні. Подорожам науковим завдячуємо цілі галузі знання: географії, природи, етнографії і т. п. А вага кураційних і відпочинкових подорожей очевидна для кожного. Через подорожі наступило само- і взаємознання та наближення поодиноких народів і поширення їх світогляду. Взагалі: подорожі се одно з найпожиточніших підприємств людини, а подорожна література се одна з найпожиточніших галузей письменства, яка образує людину та виробляє в ній життєвий розмах. Тому не дивно, що описи подорожей належать нині в культурних народів до найпочитніших писань взагалі. Їх перекладають на різні мови. Є навіть спеціальні видавництва подорожної літератури. Особливо важні подорожі по рідній землі. Бо ширячи її пізнання, вони викликають до неї любов і патріотизм.

Подорожі мають свою окрему давню історію.

Вже Фенікійці, Картагінці, Греки і Римляне підіймають подорожі для відкриття, розуміється для купецьких цілей. Так напр. єгипетський фараон Нехо (Неко, Нехао), що правив від 609 до 595 рр. пер. Хр., вислав був відкривчу експедицію Фенікійців, які, виливши з Червоного моря, в трьох роках обплили Африку. Так далі грецький географ Скилак з Каріанди підприняв ок. 505 р. пер. Хр. на приказ Дарія відкривчу подорож до устя Інду й описав її. Так знаменитий географ, астроном і математик Питей з Массилії (нинішньої Марсильї), що жив за часів Александра Великого, підприняв ок. 334 р. пер. Хр. з Массилії подорож морем до півн. зах. Європи й описав її у грецькій мові (зберіглися тільки уривки). Йому завдячуємо перші певні відомості про півн.-західну Європу та її мешканців.

Крім згаданих було в грецьких і рим-

ських часах іще багато інших подорожних. Так багато грецьких філософів, історіографів й ин. підіймало подорожі для поширення свого світогляду і знання. Вислідом таких подорожей в напр. велика частина історичних книг Геродота. Знова Аристотель використовував походи свого великого ученика Александра, щоб пізнати далекий Схід. Подорожували для самоосвіти й Римляне. Але серед відомих нині римських літературних пам'яток нема ні одного опису подорожі.

В середніх віках найбільше описів подорожей зустрічаємо в письменствах арабським і жидівським. Так напр. подорожні твори Арабів Ібн-Батуті, Ібн-Фослана, Альбіруні, Ібн-Діобайра та Жіда Беняміна з Пуделі се важні жерела до пізнання країв, котрі в часті ще й нині тяжко доступні для чужинця.

Перші відомості про Азію подали нам у своїх описах подорожей Італійці. Так Іван Пляно Карініні, що в 1246 р. їздив у посольстві від Папи до наслідника Джінгіс-Хана, дійшов був аж до столиці Монголії й цілу свою подорож описав докладно й цікаво. Він їхав і вертав через Україну. Далі маємо опис подорожі найвизначнішого подорожника середньовіччя венеціанина Марка Польо. Се опис подорожі, яку він відбув в рр. 1271—1295 на Схід. Опис сей незвичайно великої ваги, бо Марко Польо перший подорожник, що переїхав цілу Азію уздовж. Він оглянув краї від Японії по Мадагаскар, від Сибіру по Суматру. Він вперше описав глибоку Азію, зокрема Китай, та подав багато вісток про етнографічні й політичні відносини Азії в часі, коли монгольська світова держава, заснована Джінгіс-Ханом, досягла свій найвищий розквіт. Подорож до Пекіну з 1376 р. описує торговельний представник одного флорентійського торговельного дому Бальдуччі Пеголетті.

В середньовіччю, особливо від часів хрестоносних походів, повстає також багато описів подорожей до Св. Землі. Один із найважливіших таких описів се опис подорожі українського паломника ігумена Данила з 1106—1107 рр.

На склоні середньовіччя відбулися найбільші відкривчі подорожі Колумба і Васко да Гами.

Магелан (1519—1522) починає подорожі довкола землі.

У відкривчих подорожах тих часів беруть участь майже всі тогочасні культурні народи західної Європи: Італійці, Португальці, Французи, Англійці, Іспанці, Голляндці, Німці, вкінці Росіяне.

Та найбуйніший розвій подорожей і подорожної літератури має місце в часах нових і найновіших.

Від пол. XVII ст. починаються наукові подорожі для розв'язки певних наукових завдань. Ціль тих подорожей: дослід Африки, Австралії, Америки, півд. і півн. бігунів, середньої Азії, зокрема Сибіру. Найбільше таких подорожей завдачуємо Англійцям і Французам, далі: Німцям, Шведам, Американцям, Росіянам.

Головною метою наукових подорожей XIX ст. були: півн. бігун, глиб Африки (жерела Нілу) і глиб Австралії. Для пізнання глибини Африки великі заслуги положили два німецькі місіонарі Крапф і Ребман, які своїми описами так зацікавили науковий світ, що в різних європейських краях повстають спеціальні Африканські Товариства для систематичного пособлювання подорожам до Африки. Найвизначнішими подорожниками XIX ст. були: Камерон і Стенлі (Конго), Серпа-Пінто (поперек Африки), Форрест і Варбуртон (глиб Австралії), Свен Гедін (глиб Азії). Всі вони описали свої подорожі.

Зокрема слід згадати в останнім столітті докладні розсліди океанів при допомозі морських подорожей, коло чого най-

більше заслуг зробили Англія, Півн. Америка і Німеччина.

Початок XX ст. се дальший величавий розвій подорожей і подорожної літератури. Саме на наш час припадає одно з найбільших відкриттів після відкриття Америки: відкриття півн. і пол. бігунів. Тим людина й завершила відкриття землі, на якій живе.

Як згадано на вступі, подорожі викликали значну подорожну літературу. Головну частину її становить наукові описи подорожей. Вони представляють те, що подорожний пережив, бачив і дослідив. Вони зображають чужі краї, їх топографію, природу, мешканців, культуру і т. д. Найбогатішу наукову подорожну літературу мають Німці. А далі йдуть: Англійці, Французи, Американці, Голляндці і Росіяне.

Вже в XVI ст. появляються цілі спеціальні збірки описів подорожей. Се збірки: Huttich'a і Grynäus'a (1532), Ramusio (1550 і сл.), Hakluyt'a (1598 і сл.). В нових часах таких збірок появляється дуже багато. Найважливіші з них у німецькій мові такі: „Sammlungen der besten und ausführlichsten Reisebeschreibungen“ (35 томів, Берлін 1764—1803); „Bibliothek der neuesten Reisebeschreibungen“ (10 тт., Берлін 1780—1790); Г. Форстера „Neue Geschichte der Land- und Seereisen“ (19 тт., Гамбург 1789—1808); „Neues Magazin von merkwürdigen Reisebeschreibungen“ (15 тт., Берлін 1803—39); Шупенгера і Ермана „Bibliothek der neuesten Reisebeschreibungen“ (50 тт., Баймар 1800—14); Бергюха „Neue Bibliothek der Reisebeschreibungen“ (65 тт., Баймар 1814—35); Вілеманна і Гауфа „Reise- und Länderbeschreibungen“ (42 тт., Штутгарт 1835—54); „Bibliothek geographischer Reisen und Entdeckungen“ (Сна, 1868 і сл.), і т. д.

Подібні видавництва є також у мовах: англійській, французькій й ин. В Англії є навіть спеціальне товариство: Hakluyt Society що видає давні описи подорожей. Побіч цих збірних є безліч видань поодиноких подорожників.

Крім суто відкривчої подорожної літератури, що описує подорожі до мало або зовсім незаних пів або зовсім диких країв повстала в найновіших уже часах окрема вітка наукової літератури з описами подорожей до країв давно відомих і цивілізованих, які підтримують культурні люде для власного образування. Се описи подорожей до країв, що притягають до себе увагу або своєю природою, як Альпи, Норвегія, Ісландія й ин., або своїм значінням для мистецтва і старовини, як Греція, Італія, Мала Азія, своїми історичними споминами, як Єгипет, Палестина, своїм високим рівнем культурного, політичного і суспільного розвою, як Франція, Англія, Півн. Америка й ин.

Вкінці слід згадати ще одну галузь подорожної літератури: описи подорожей по рідній землі. І сей рід літератури дуже багатий в різних культурних народів. Зі славянських народів чи не найбогатішу подорожну літературу по власній землі мають Поляки. Вже у 1561 р. польський учений К. В. Вуйціцький писав у своїй „Історії польської літератури“: „Опис різних сторін давньої Річипосполитої становить відділ безмірно широкий. Описи міст й околиць краю такі багаті, що докладний перегляд їх може дати окрему книжку“...

Про подорожі Українців взагалі й про подорожі чужинців по Україні та про українську подорожну літературу — в слідуючій статті.

Держава не є на те, щоб втягнути в себе, проковтнути й знищити родину. Було це протилежне розумові й природі, бо родина існує перед суспільністю й перед державою. (Пій XI).

СУКНА

на убрання мужеські, пальта, футра плащі й дамські костюми, на реверенди для Всеч. Духовенства, коци на ліжка і на коні та всякого рода полотна

НАЙЛІПША ЯКІСТЬ. — ВЕЛИКИЙ ВИБІР. — ЦІНИ ФАБРИЧНІ.

ПОРУЧАЄ ФІРМА

ЛЮДВИК РАЛЬСКИ

Львів, Рутівського ч. 7. Напроти Катедри.

442 10-10

Справа унії на східних „кресах“

Виленський кореспондент рос. дневника „За Свободу“ подав свого часу такий допис:

В часі, коли синодальний орган правосл. митрополії в Польщі „Воскресное Чтеніє“ уважав справу унії майже ліквідованою, а виленський дієцезальний місіонар, архим. Филип Морозов забувши про свої місіонарські завдання, занявся адміністрацією, — католицьке й уніятське духовенство не спить. Недавно в м. Ліді, виленської єпархії, відбувся зїзд католич. духовенства тамошнього деканату, під проводом лідецького декана кс. Гіполіта Боярунця і при участі б. вихованка Сх. Інст. в Римі проф. кс. Йосифа Марціновського. Останній виголосив реферат про „Завдання й потреби унії на землях польської республіки“. По дискусії зїзд постановив просити виленського р. кат. митроп. Ромуальда Яблжиковського, щоб утворив у Вильні Східний Інститут або уніятську семінарію і сировадив досвідчену особистість для проводу. Окрім того ухвалив зїзд вести пропаганду по селах деканату та зарядити спеціальні Богослуження на інтенцію злуки церков.

Кореспондент підчеркує серйозність ухвал тогочасного зїзду й запитує правосл. місіонарів, чи готові вони на боротьбу за православну віру, котра їх жде.

Безробітний демагог

І до Англії не пустили Троцького, найбільшого по Леніні агітатора большевизму. Не пустили, хоч в Англії прийшов до влади робітничий уряд. Не пустили, хоч Троцький публічно прирікає, що не буде займатися ніякою політикою. „Дейли Експрес“ похваляє становище уряду і пише про це так: „Навіть з піднятим криком й паурами не належить Троцький до того роду птиці, яку ми хотіли годувати у себе в дома“. Англійська преса розбирає аргументи Троцького в такий спосіб: Троцький висуває три пункти. — По перше, каже, що йому потрібна курація. Господи! Чи ж Англія се кураційна місцевість? По друге, каже, що побут в Англії влеклив би йому зрадагування його книжок в англійській мові, значить — „збогачення англ. літератури“. Та уряд Англії слушно робить, що не дуже дбає про долю книжок Троцького і „збогачення“ ними англ. письменства. По третє, каже, що сучасна хвиля в Англії особливо його інтересує з огляду на політичні зміни, котрі мають наступити. Та вже сей „аргумент“ знов вистарчав, щоб той цікавий а дуже клопотливий обсерватор одержав гарбуза в своїх залицаннях. І слушно робить Мек Доналд, що волять знаслуговувати старе англійське традиційне право азнілю й обійтися без такого гостя. Волять, хоч знає, що англійське робітництво за розумне, щоб датися абунтувати большевицькому демагогові.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

порукає: Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.

футра

дамські й мужеські, містові і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

ДОПИСИ

ЮВІЛЕЙ ТОВ. „ПРОСВІТА“ в Старім Самборі. Повітове свято тов. „Просвіта“ в Старім Самборі — се перший зрив українських мас в пововенні часі. Здавалося, що наш повіт вже цілком завмер. Але як в кожній нації в грізних моментах виступають люди здібні народ повести ясним шляхом, так і в нас невсипуша праця Всеч. о. Юліана Татомира, показала нам в неділю перші овочі. Тисячі народа зібралися біля церкви, де по вислуханню Сл. Божої і прегарної проповіді Всеч. о. Пелеха, ігумена ЧСВВ. на східках церкви, в порядку з Нового Самбора і місцеві уформували кількакільометровий похід після сід, з котрих кожде мало таблицю з назвиском свого села. Отвирала і замикала похід кінна бандерія з сіл Тершів, Лужок і Старий Самбір. Посувався сей величавий похід головними вулицями міста в супроводі укр. пісень, аж прийшов на великий майдан за містом, де була приладжена трибуна для п. послів о. сен. Татомира, Великановича і Гр. Тершаківця. Одначе, свято 60 ювілею „Просвіти“ не обійшлося без грізних сцен. Коли з трибуни могутніми словами наші представники витали тисячні маси в імені нашої матери „Просвіти“, то гурток Московсько-Харківських прислужників зачав кидати яйцями в сторону трибуни і викрикувати „Ганьба“. Не стерпіли наші юнаки на конях зневаги своєї матери „Просвіти“ і в оден мент розпорошили червону банду, котра в переполюху порозбігалася — а замість своїх червоних відзнак — попришпилювали собі синьо-жовті. От герої! В слід за тим власть розв'язала повітове свято, котре на своїй повазі нічого не стратило — бо програма майже була вичерпана, а згаданий інцидент лиш заставив почування присутніх. — О год. 2 по пол. відбулася святочна Академія, на котру склалися реферат про „Просвіту“ п. д-ра Павловського, хоріві кусники під батуту п. Гумецького — деклямація „Каменярів“ п. Захарченкової і вправи луговиків з села Мшанець, котрі заслуговують на особлившу подяку за вміле виконання їх. — Вечером о год. 8 відіграв гурток аматорів під режисерством п. Гумецького нар. штуку „Наталка Полтавка“. Тисячі оплесків для всіх аматорів розносилися по селі. — Так відбув свято 60-літ. ювілею „Просвіти“ Старий Самбір. За невсипушу працю належить подяка Всеч. о. кан. Шпиталеви, голові філії чит. „Просвіти“. Рівнож богато труду і праці вніс п. Антін Добрянський, голова місцевої чит. „Просвіти“, бо в тім дни місцева чит. „Просвіти“ святкувала і своє 30-літнє оснування. — Не впа в дух Старо-самбірщини!

Присутний.

—о—

Біржа

Львівська біржа переважно нечинна. Поза нею ситуація в акціях і валютах переважно без зміни. У Варшаві обороти малі. Долар в готівці поза біржею 8'88 і одна четверта в жаданню. Золотий рубель 4'58 і дві п'яті. У Львові поза біржею є заінтересування для пшениці, ячменю і вики. Овес упав у ціні, вика подорожчала.

НОВИНКИ

„Поступ“ перед судом. Дня 28. червня с. р. відбулася у Львові перед окружним судом кримінальним розправа проти відвічального редактора католицького журналу „Поступ“ за провину з артикулу 54 пресового розпорядку, а саме за поміщення нецензурної статті п. з. „Галицькі соборники“. Боронив др. В. Охримович. Суд засудив відвічального редактора п. Миколу Моха на 100 золотих грошевої кари.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 5—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

В околицях Бужська відкрили поклади залізної й оловяної руди.

Японська преса приносить ряд статей, у котрих пише, що мораль Європи так розложена, що наспів час подумати над гегемонією Азії над Європою.

Фондація для літератів. Лат. священик о. Людвик Войтис, котрий був довгий час в Америці, записав перед смертю свій маєток вартості 1½ міль. зл. на фондацію для незможних літератів християн. Та фондація буде основана в Познані.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

Загальні школи в європейських державах. По найновішій статистиці мають шкіл: Радянщина 90.027, Франція 81.772, Німеччина 52.763, Італія 30.000, Еспанія 29.620, Польща 27.458, Швеція 25.620, Англія з півн. Ірландією 23.843, Чехословаччина 14.017, Румунія 15.398, Бельгія 8.174, Югославія 7.463, Греція 7.200, Нідерландія 7.068, Португалія 6.726, Угорщина 6.390, Норвегія 5.889, Австрія 4.904, Данія 4.449, Швейцарія 4.412, Болгарія 4.110, Фінляндія 2.870, Латвія 1.854, Литва 1.854, Естонія 1.408 — всего в Європі 463.628 загальних шкіл. — На одну загальну школу приходить: у Швеції 233, в Норвегії 469

Лежаки, гамаки, прилади
до рибальства
ПОРУЧАЄ ЯКНАЙКОРИСНІШЕ

Альойз ГИБНЕР **Ринок 38.**
Телефон 25-13.

Франції 498, Еспанії 746, Данії 768, Естонії 797, Швейцарії 892, Греції 906, Португалії 919, Бельгії 955, Латвії 1.003, Чехословаччині 1.016, Нідерландії 1.049, Польщі 1.065, Німеччині 1.200, Литві 1.202, Фінляндії 1.229, Болгарії 1.236, Румунії 1.306, Австрії 1.366, Радянщині 1.566, Югославії 1.701 жителів. На перший погляд вдаряє, що в Німеччині приходить більше жителів на одну школу, як у Польщі — та дійсності в Німеччині школи багатокласові, а в Польщі переважають однокласівки.

Виконання замаху бомбою коштує в Шикаго 150 дол. Так зізнав ув'язнений недавно бандит Церо, котрий за пару місяців виконав 7 замахів бомбами проти різних людей за заплавою 150 дол. „від штуки“.

Зріст людського тіла. Довжина мертвого тіла є до 13 мм. коротша від тіла живої людини. Кістяк коротший і тому, що кости висохли й так само собою покортшали, а недостає й спиначів на сугавах та хребтах. Однак і поки живемо, наше тіло не все однакової довжини, бо вона змінюється навіть одного й цього самого дня. Наше тіло найдовше, коли ми пробудилися, а вечером коротшає на 1 до 2 см; навіть наслідком стояння або ходження на 4—6 см. Як тіло через день було в поземому положенні, відзискує свою попередню довжину. Коли встанемо, тіло зменшується найбільше в першій годині, а зменшування досягає вершка по 4—5 годинах.

Лікарі між собою. З Берліна доносять, що там усунено зі становища проф. Равтенберга, шефа внутр. відділу клініки з такого приводу: В тім шпиталі працював від 2 літ проф. Деніц як хірург. Недавно виконав він дві спеціальні операції, котрі скінчилися смертю пацієнта, на котрім треба було виконати таку саму операцію, той пацієнт довідався про смерть своїх попередників і запитав о раду проф. Равтенберга, чи піддатися тут операції. Професор Р. відповів, що краще зробити, коли удасться до санаторії Рітберга. Довідався про те проф. Деніц і заскаржив проф. Р. перед гремію організації лікарів. Там вирішено, що проф. Р. має сейчас опустити своє становище (котре займав 19 літ). Не дозволили йому навіть зібрати паперів і загрозили через секретаря, що викинуть його з будинку, коли зараз його не опустить.

О П О В І С Т К И

П. Табор Новиків. Отсею дорогою повідомляємо В.П. Родичів і Пластової Відділи, що в виду численних зголошень до Табору Новиків у Підлюті, ми мусіли приступити до організування другого Табору Новиків, який відбувається від 15. VII. до 15. VIII. ц. р. у Підгородцях коло Урича, 11 км. від станції Борислав. Команду Табору обирає дир. гімн. ДР. Н. Гіряк, тепер Озірна почта в міст. Оплату вносять 50 зл. Зголошення разом з першою ратою у висоті 10 зл. слати на руки команданта або В.П.К., Львів, Бляхарська 11, де також можна дістати більш інформації. Збірка 14. VIII. у Львові на станції о год. 6. рано або у Бориславі на станції о год. 11. рано. Автобус і підводи замовлені. Табор міститься у гарнім, здоровім, підкарпатським селі. Лікарська опіка запевнена. Поміщення вигідні під дахом. Харч здоровий, денно п'ять разів. Виїзд для новика(чки) як у першій Таборі, список на бажання висилаємо. Верховна Пластова Команда.

МЛИН ВОДНИЙ під Львовом і камінь, 1: пара вальців, Каспер з моргом поля і будинком на мешкання до продажу. Відомість Адвокат Люттрінгер, Львів, Красіцьких 8. другий поверх.

НА „РІДНУ ШКОЛУ“ зложив о. Василь Дзьомбак — Горохолова гор. 15 зол. як збірку в церкві. В.П. Жертводавцем складає щирю подяку Головна Управа.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
 I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. п.л. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол, прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векселі 3—4 місячні; доцислюємо тоді ще есконт. Заможляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 32—100

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

- а) Бібліотеки Укр. Христ. Організації
 Ч 1. Основи соціології 3— зол
 Ч 3. Спиритизм 2—
 Ч 4. Життя св. Кирила і Методія 0-80
 Ч 5. Секти й сектанти 0-60
 Ч 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси . 1-50
 Ч 7. Греко-кат. Церква 0-95
 Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса 3-00
 Ч 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті. 0-50

б) Інші видання:

- В. Липинський: „Хам і Яфет“ . . . —90
 Д-р О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція . 3-00
 о. Д-р Т. Галушницький: Думка і наука Церкви в питанні літург. мови . 0-20
 Д-р С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . 1-50

НОВООТВОРЕНЕ 448 10—10
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

З. ГЕРГЕ, ЛЬВІВ, 3-го Мая ч. 11.
 (над кіном)

виконує першорядно всякі техн.-дент. роботи по знижених цінах.

Пацієнтів з провінції полагоджує швидко.

Позір! НА РАТИ! Позір!

ВСЯКІ РОБОТИ ТАПІЦЕРСЬКІ

на замовлення, також перерібки виконує
 Відома солідна фірма тапідерська

463 **З. Кавфман** 10-10

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 2.

Ціни низькі! Ціни низькі!

ПОРОШОК
КОСМЕК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ
 виробу антики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повісний фабричний знак! 2-10

В Централі ПАНЧІХ
ПФАУ, Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сіни.
 3866а 44—50

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

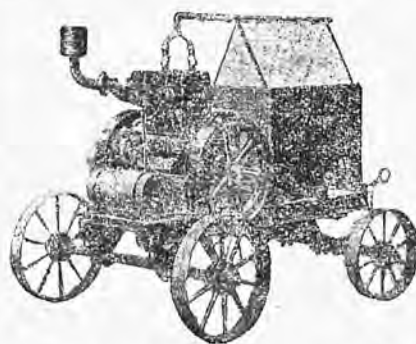
На весняний і літний сезон поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
 Львів, вул. Галицька ч. 4.
 Ціни знижені! Вибір великий!
 141 74-2

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

КОВДРИ двосторонні від зол. 22—
 в цвѣти „ „ 35—
МТЕРАЦИ волосінні від „ 70—
 з мор. трави „ 35—
ПОДУШКИ з пір'я . . . від „ 18—
СІННИКИ готові . . . „ 5—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ . . . „ 3—
 „ **ПРОСТИРАЛА** на ліжка . . . „ 5-50
 „ **під ковдри з дірками** „ 11-50
КОЦІ **ВОВНЯНІ** „ 10-50
ПОЛОТНА - **РУЧНИКИ** - **СКАТЕРТИ**
 — **КАПИ** — **ФІРАНКИ** — **КИЛИМИ**
загально відомо
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО
ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.
 422 **Телефон 37-72.** 20—25

ЦІННИКИ висилаємо даром!

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
 — фабrikати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd, Dursley
 (Англія)
 — ПОРУЧАЄ: — 4—4

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабrikатів фірми R. A. Lister, Co Ltd, Dursley, на цілу Польщу.

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО
 ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 29

452 приймає **взуття** шкіряне на гумових підшвах до направи та виробляє нове на гумових підшвах з білої індійської гуми. 7-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спільн. „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. від неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кальновича ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. 33 коп. ном. 1/4- і 1/2-р. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. П. ІІІ.: Краків 405.867.

Великі бурі в середній Європі

Майже всю середню Європу, головню Францію, Німеччину, Австрію й Польщу навістили сильні бурі і градові тучі. На Шлеску вихор уносив людей, зривав дахи, поломав телегр. стовпи й повиривав дерева з корінням. У Франції й Німеччині є жертви в людях. У Варшаві вода доходила на краях міста до 1 м. висоти й позаливала сутерниці. В околицях Варшави Східна Галичина сим разом опаджена.

ви знищені десятки тисяч дерев. Буря, котра місцями виглядала як ураган, сягнула від Познаня і Катовиць через Варшаву до Берестя, Луцька і Пинська, Городна і Гдині. Комунікація телегр. і телеф. була довгий час вірвана. Поїзди поставали, бо машиністи їзди бурі не бачили сигналів, а світла на стаціях загасли. Перуни викликали численні пожежі.

Військовий заговор в Румунії

Ромунські влади відкрили широко розгалужений військовий заговор, котрий мав на цілі ув'язнити правительство Маною й оповістити диктатуру. Правительство

ство змобілізувало весь гарнізон у Букарешті й ув'язнило багатьох офіцерів-заговорників, між ними генерала Бростеану та полковників Стуку і Соїку.

3 адвоката римо-католич. Єпископом

ТК доносить: У парижській катедрі Нотр-Дам висвятив кардинал Дібуа о. Петра Герліе, б. адвоката, на єпископа Тарду і Мюрду. Новий князь Церкви має незвичайну кар'єру: перед війною був у Парижі адвокатом, де їзди своєї вимови був дуже пошуканий як адвокат. В війні взяв участь як офіцер. По війні кинув адвокатуру і взявся студіювати теолого-

гію. В р. 1923 висвячено його на єпископа, а вже в 6 літ опісля іменувала його Апост. Столиця єпископом. Протягом тих 6 літ о. Герліе положив великі заслуги коло організації католич. акцій й молодіжи. Його висвячення на єпископа відбулося дуже торжественно, а єпископський перстень справила йому в дарі парижська Палата Адвокатів як своєму б. членови.

Проба революції 1. серпня

Німецька преса доносить: Відколи Китайці криваво здавили на своїй території большевизм, розпочала Москва нові спроби, збольшевізувати західні народи Європи. З тим червона Москва навіть не криється. Вона отверто оповіщує остру вуличну боротьбу проти „буржуазного“ спокою як також проти соціалдемократичного „соціалфашизму“. Дня 16. мая відбувся в Брюсселі комуністичний

з'їзд, на котрім з доручення Москви ухвалено, спровокувати в різних містах західної Європи заборони демонстрацій 1. серпня с. р. і в слід за тим викликати розрухи. Особливо має бути поширена в тім часі агітація між безробітними, жовнірами, жінками й молодю. Розуміється, значну частку того шуму треба покласти на рахунок большевицьких перехвалок, але неспокої тут і там можуть бути.

Ростріли на чужій території

В процесі проти фальшивників документів у Берліні зізнав б. член ГПУ. Павлоновський, що в большевицькій амбасаді в Берліні судять функціонерів

ГПУ навіть на кару смерті й розстрілюють у пивниці посольства. Совітська амбасада оповістила заперечення тих революційних зізнань.

Про що заговорять в Союзі Народів

Секретаріат Союзу Народів приготував на осінню сесію великий звіт про большевицьку пропаганду на ґрунті національним в різних краях Європи. Та пропаганда коштує Москву 400.000. доларів квартално. Тими грошми удержує „державним накладом у Москві“

ється головню всяка преса, котра має завдання удавати національну пресу, а рівночасно робити пропаганду за большевизмом. До звіту додано ряд цікавих квітів і рахунків. У відповідь на той звіт видали вже большевики „Червону Книгу“

Православна агітація в Чехословаччині

„Прагер Прессе“ доносить: Тіси існували в Чехословаччині дві православні єпархії. Тепер буде утворена третя, лягали митрополитови в Білгороді.

тя на Словаччині й буде назначений митрополит з постійним осідком в Празі. Досі православні в Чехословаччині підлягали митрополитови в Білгороді.

Ціни хліба в Польщі

Урядово оповіщують, що 1. липня: ц. р. були такі ціни хліба за 1 кг. у Львові, Вильні і Кракові 47 гр., в Станиславові 50 гр., у Варшаві, Бомбелі й Пйотркові 40.

риславі і Гдині 48, в Тернополі 46, в Луцьку, Лодзі, Ченстохові й Торуні 45, в Любліні 44, в Берестю, Білім, Стоку, Кельцах і Познані 42, в Рівнім

З Англії до Індій за 6 днів

Англ. компанія „Імперіал Ейрвейс“ зачала вже перевіз пасажирів і товарів з Англії до Індій через Геную, Єгипет і Багдад. Перша стація (в Англії) Кройдон, остання (в Індії) Карахі. Перевіз відбувається літаками, гідроплянами й експресами. Требає 6 днів.

Збіжжя й пащу, дорібок Вашої цілорічної праці обезпечайте лише в своїм власнім

Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Релігійно-віроісповідний хаос в „Ділі“.

(Стаття надіслана з кругів духовенства).

Якраз на днях, коли приготувався виїзд українського гр. католич. паломництва до Риму в ювілейний рік 50-ліття священства Христового Намісника, появився в „Ділі“ ряд статей про „Ватиканський Рим“ (ч. 139), його „Нові успіхи“ (ч. 140), „Рим і українці“ (ч. 141), „Релігійно-віроісповідний хаос“ (ч. 142). Всі ті статті дуже знаменні так що до часу, в котрім появилися, як і що форми та змісту. На скільки ті статті пожиточні для противників нашої Церкви, свідчить найлучше те, що деякі органи ворожої нам польської преси зараз переклали статтю „Рим і українці“ та напечатали її грубим друком. Що ті статті будуть ужиті нашими противниками де слід, того хіба не треба пояснювати.

Що в тих статтях пробивається наскрізь ліберальний погляд і напрям, це не є для нас несподіванкою, бо „Діло“ від своїх початків є речником того плиткого й безглузлого лібералізму, котрий є дитиною 19 століття. Той лібералізм уже досить давно погребаний на заході, а в нас, головню завдяки „Ділу“, уважається ще модним доказом поступу й затроює атмосферу нашої інтелігенції, по часті і священників, а саме тих, для котрих „Діло“ це альфа й омега політичної й релігійно-церковної мудрости. Та є вже й у нашій суспільности така і то не така вже мала частка інтелігенції світської й духовної, котра розуміє, що лучше вже явно вороже, протирелігійне і протиправне становище, ніж така мішанина правди і лжи, таке понижування віри й Церкви та підчищення їх земним природним творам як держава, народність чи партія в розумінню „Діла“ і його соратників.

Автор з „Діла“ уважає Церкву й Апост. Столицю за чисто людську, природну установу, котра не руководиться мотивами віри й Божого закону, тільки виключно людськими, користолюбиво-опортуністичними, політичними зглядами. Звідси такі вислови як пр. „...незвичайно цікаво було би прослідити й вияснити, що вплинуло на післявоєнний розрив двох інтернаціоналів: релігійного й соціального“. В той спосіб „Діло“ не тільки понижує нашу святу католицьку Церкву, ставляючи її на одну дошку з соціалістичним інтернаціоналом, але ще й робить рекламу большевицькому інтернаціоналові, як се слушно підчеркує наш орган „Нова Зоря“. Або низше: „Єдиною підпорою ватиканського Риму фактично була Австрія“. Або ще далі: „Зовсім природно, що ватиканський Рим в той чи инший оспосіб — в обороні своєї універсальної влади — подав руку протиреволуційним силам, або підтримував морально хоч і не зовсім наявно такі перевертотів тенденції, які ставили заперу радикальній соціалній революції“ — остерігає „Діло“ вже зовсім раліським стилем тих, що роблять соціалну революцію „от востока“, щоб уважали на ворога.

Та ні, Папове Редактори одинокого нашого національного дневника, так довго піддержуваного при життю працею і грошми гр. кат. духовенства! То не Австрія була „Єдиною“ підпорою Апост. Столиці, тільки післанництво і та Божя сила, яку дав їй Ісус Христос, Спаси-

тель світа своєю обітницею, що не пере-
можуть її й невольні ворота, в котрі ви-
же зайшли! І не з опортуністичних при-
чин якоїсь політики підпирає като-
л. Церква протируїнницькі сили в кождім
народі, тільки на основі своєї засади,
для добра всего людства, котре вона
охороняє перед анархією та здичінням
бунтарства й революції. Св. Церква ка-
толицька не схлибає ні масам, ні силь-
ним міра сего, бо Вона одинока дійсно
незалежна моральна сила людства, опер-
та тільки на слові свого Божественного
Основики. Дятого като-л. Церква, коли
бачить порушення правди і справедливо-
сти, тоді не узяє ніяких компромісів,
хочби мала страстити все, що світ уважає
корисним, віддати на мучеництво свої
найвірніші діти, як се сталося пр. у Мехі-
ку або в Большевії. В такому випадку, де
ходить о оборону засади, Апост. Столи-
ця ніколи не дає апробати ні згоди на
лож, на несправедливість, на зло. Вати-
канське: *Non possumus* се тверде і ве-
лике слово, якого одначе не зрозуміють
ліберали, бо в них нема нічого твердого
в душі й характері. Лібералізм „Діла“
проявляється і в тім, що воно інші ві-
роповідання ставить зовсім на рівні
з католицьким, коли правдою є, що ка-
толицька Церква займає особливе й оди-
ноке місце в людстві. „Силою ватикан-
ського Риму є обезсилення інших релі-
гійно-політичних осередків“, — пише
ліберальне „Діло“, уявляючи собі, що
като-л. Церква се щось в роді політичної
партії, котра тим сильніша між вибор-
цями, чим більше ослаблені інші партії.

А вже прямо треба не мати лиця,
щоб нападати на Апост. Столицю за те,
що Вона буцімто неприхильно або й во-
рожо відноситься до нашої гр. кат. Цер-
кви. Поминаємо вже те, що панам з „Ді-
ла“ взагалі на всякій Церкві залежить
тільки, що спілному на красці. Та хто бо-
дай побіжно знає історію нашої гр. кат.
Церкви від Берестейської Унії по ниніш-
ний день, той мусить з подивом призна-
ти, що може ні одної вітки като-л. Цер-
кви не боронила так Апост. Столиця, як
нашу Церкву. Це безсоромна лож і очор-
нювання, твердити, немовби Апост. Сто-
лиця уважала нашу Церкву за „Цвішен-
дінг“ і так її трактувала. Це злоба,
вмовляти таке в свою католицьку су-
спільність, без наведення хочби одного
авторитетного висказу Апост. Столиці
або одного факту, як доказу, на якийсь
виїмково гірше трактування нашої Цер-
кви Святою Столицею. Правда виглядає
якраз навпаки, як це твердить автор з
ліберальною совістю в „Ділі“, що про-
ливає крокодилячі слези ізза того, що
для горстки гр. кат. на Буковині Апост.
Столиця не ввідала вибороти від румун-
ського уряду дозволу на спеціальний
єпископат і ще до того каже, що то
„Рим вводить“ там — румунські впливи!
Такої безсовісної агітації проти Апост.
Столиці навіть у „Ділі“ вже давно не
було. Чи ж Німці като-л. в Польщі мають
свого єпископа? Чи като-л. Литовці ма-
ють у Вільні свого єпископа? Чи Німці
в Італії мають свого єпископа?

Та з несовісними людьми вказуван-
ням на факти начого не вдієш. В Аме-
риці, де креування наших гр. кат. єпис-
копств не зустрічає опору державної
влади, дала нам Апост. Столиця аж три
наші єпископства, хоч нашого народу
там далеко менше ніж польського, ні-
мецького, або чеського і хоч католики
тих народів не мають там ні одного сво-
го єпископа. Та все те не перешкоджує
несовісним ліберальним руїникам без-
настанно бунтувати нашу суспільність
впіранням в неї переконання про якісь
спеціально злі заміри Апост. Столиці у
відношенні до нашої Церкви й народу.

Дещо більше про це в слідуєчих
числах*).

*) Добре булоб, якби пп. редактори „Діла“
читали дещо про справи, про які беруться пи-

На міжнароднім і польським горизонті

Львів, 7. липня 1929.

Міжнародний політичний овид і
дальше ясний. Можна сказати — ще
ясніший ніж був в останніх часах. До
сього причинилися головні: щасливе за-
кінчення париської конференції знавців
для усталення німецьких репарацій і пар-
ляментарний дебют нового британського
уряду. — Париська конференція, після
драматичних і небезпечних переходів,
довела до однодушного вироблення т.
зв. плану Янга (Young), по якому оста-
точна сума німецьких воєнних тягарів,
платних у 58 роках, що-правда, величез-
на (поверх 100 мільярдів марок), одначе
в порівнянні з досюгочасними зобова-
заннями приносить дуже поважну по-
лекшу і, що головне, ясність і певність
у міжнародній фінансовій ситуації. Ге-
ніяльна частина сього проекту лежить у
створенню міжнародного репараційно-
го банку, який із своїх власних фондів
має покрити біля 1/3 німецьких репара-
ційних обов'язків. Всі інтересовані дер-
жави прийняли вже в принципі план
Янга; формально мають вони ввести
його в життя на окремій конференції
протягом сього літа (за місце конгресу
йде ще суперечка між В. Британією і
Францією). При сій нагоді Німеччина
сподівається здобути ще одну користь,
особливо цінну з морального становища:
уступлення окупаційних військ
(французько-англійсько-бельгійських) з
Надренії, що по версайському трактату
мала бути занята до 1935, евентуально
й довше. Що ся окупація скінчиться вже
в сім році, а найпізніше на початку най-
ближнього, годі вже сумніватися. — Но-
вий робітничий уряд в Англії здивував
світ своєю скромною не-соціалістичною
програмою. Мир, обов'язковий роземний
суд і редукція зброєнь на зовні, підне-
сення промислової продукції, оживлен-
ня транспортів і переселення та ревізія
виборчого закону внутрі — отсе головні
напрямні уряду Мак-Доналда, виложені
в тронній промові. Отся похвальна по-
міркованість не тільки дає йому мож-
ливість виконати обіцяну програму, а
ще й забезпечує йому лояльність двох
інших партій: ліберали піддержать пев-
но уряд, консервативна опозиція не бу-
де робити йому труднощів при здавці
сього іспиту політичної зрілості. Се в
дійсності поправка, бо перша спроба
здати його, тому пять літ, випала фа-
тально. Чи тепер буде краще? В кождім
разі цікавий буде дальший розвиток
подій у сій передовій державі. Зокрема
інтересно, як уложаться взаємини між
нею і СССР, що будуть знов навязані.
В сім напрямі добре-б бути скептиком,
недовірком.

Переходячи на поле внутрішніх
справ держави, в якій живемо, видимо,
що конституційна криза цілком не на-
ближається до розв'язки. Уряд, що-прав-
да, матеріально дуже сильний, одначе
й опозиція, хоч як вона різношерстна,
здобувши поважні моральні успіхи, про
котрі була свого часу мова, вміла досі
зберегти сі користи, а навіть поширити.
Доказом сього процес б. міністра ска-
бу Чеховича перед Трибуналом Стану
за переступлення бюджету на поверх пів
мільярда зол. Хоч оскарження сього мі-
ністра мало деякі формальні недостачі,
хоч у колегії суддів була значна біль-
шість прихильників уряду, хоч для при-
суду треба було тільки голосування і хоч
Чеховича можна було, з формальних мо-
тивів, оправдати, то трибунал таки не

сати. Напр. недавно появилися спомини італій-
ського посла Томасіні, котрий був послом при
польському уряді у Варшаві від 1919—23. Він
описує, як польський уряд Вітоса носився з
думкою, приготувати прихід поляка на стано-
вище львівського Митрополита і як Апост.
Столиця рішучо тому спротивилася.

перейшов до порядку над річевим боком
процесу й однодушно рішив відложити
дальше поступування до хвили, коли
сойм (значить, обвинуватець) висловить-
ся щодо доцільності позабюджетових
видатків. Нема сумніву, що сойм сю до-
цільність оспорить тільки в розмірно не-
великій частині, одначе таки напевно
оспорить (головно позицію 8 мільонів
зол. депозиційного фонду, виданих бу-
цімто на вибори), а тоді засуд стане не-
минучий... Відвернути його може тільки
або раніше розв'язання сойму або за-
добрення його якимись уступками, щоб
він припинив якимсь способом цілу спра-
ву. І се і те виглядає мало правдоподі-
бним. Криза тягнеться дальше і прибирає
характер хронічної конституційної хо-
роби дальшого розвитку, якої годі пе-
редбачити. Труднощі в тім, що в Поль-
щі головний політичний чинник є по-
літично невідповідальний — не по зако-
ну, як буває у монархіях, а по силі са-
мого факту — іменно марш. Пілсуд-
ський, що без і проти його волі нічого
статися не може. Ся конституційна кри-
за комплікується тяжкою господарсь-
кою ситуацією і, річ також не маловаж-
на, мало вигідним міжнародним стано-
вищем Польщі. Все те одначе безпідстав-
но дає сатисфакцію деяким українським
політикам. В дійсності нема наймен-
шої причини спекулювати на цілком не
предвиджені можливості, коли не гра-
ється жадної політичної ролі, не маєть-
ся жадної політичної сили за собою і
жадного практичного пляну перед со-
бою. А шкода!

— 0 —

Огляд часописів

„ПРАЦЯ“, орган берлінської груп-
ки ікроїдів, вже число за числом згадує-
нас „не злим, тихим словом“, бо видно,
що такий „указ получила“ от господи-
на товариша Крестінскаво. І так пише
„Праця“, що ми „напаствуємо“ радян-
ську Україну за те, „що нібито (!) че-
рез Радянську Україну терпить релігія“...
... А в ч. 30, ще „лучше“ пише заки-
даючи, що „Нова Зоря“ се — „панська
газета“ і що ми хочемо „спрагнений
кращої долі народ“ „спинювати на йо-
го природнім (!) шляху“ — себто спи-
нювати перед тим, щоб він коміть го-
ловою летів у большевизм. На те замі-
тимо: 1. Нема тепер ніде більше пан-
ських газет, як ті, що служать ікроїдам
і комісарям. 2. Правдою є, що природ-
ний шлях кожного народу, розіданого
большевизмом, веде до руїни, — та
правдою є також, що можна кождий на-
рід здержати перед пропастью, в яку
його тягнуть ікроїди.

Як доносить „ДІЛО“ (ч. 140), дня
22. червня відбулося у Львові посвя-
чення прапору пластового курія т. зв.
„Лісових Чортів“. Свято складалося
з двох частин, а саме: з посвячення
прапору, що відбулося перед полуднем
в архикатедральній церкві св. Юра і з
святочної академії. Далі описано до-
кладно, як відбулося згадане свято.
Отже: „Під згуки пластової орхе-
стри... вступав карними рядами львів-
ський пластовий Кіш у старі мури свя-
тоюрської катедрі, поперед „Лісових
Чортів“ (!) — такі, якими представляє-
 їх „легенда“... Службу Богу для „Лі-
сових Чортів“ відправив о. пралат Пя-
сецький, прапор посвятив о. мітрат
Войнаровський, проповідь виголосив о.
пралат Куницький і т. д. Зноваж на
святочній академії, що відбулася в са-
лях „Бесіди“, по офіційнім відкриттю...
„виголосив „архидідько“ Б. Кравців
святочну промову“ і т. д.

„Рух викликаний націоналістичним
французьким письменником Моррасом“
(„Аксіон Франсез“) то купа ересей: ате-
їзм, антихристиянізм, аморальність оди-
ниці й суспільності і пропаганда віднов-
лення поганства зі всіми його насиль-
ствами і несправедливостями“. (Карди-
нал Андрие).

Меблі
тапіцеровані
сальонові й клубові

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 9-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Ювілейний обхід

в честь Їх Преосв. Експ. Кир Григорія Хомишина в родиннім селі Гадинківцях.

Діяльність Їх Преосв. Григорія Хомишина головню і в першій мірі змріяла до сего, щоб оживити і скріпити правду віру в цілім її обсягу в людських душах, щоб вона опанувала цілого чоловіка та була головною понукою в усіх його ділянках. Преосв. Їп. все змагав послідовно своєю працею до того, щоб послідовно, свідому, ціле життя обнимаючи релігійність вбудити в народі. Тому то і найширше обходиться його 25-літній Ювілей в станіславській дієцезії передовсім по церквах. Особливо щиро і з душі обходили сей Ювілей парохіяне родинно то села Преосв. Ювілята, Гадинковець. Коли перед трома тижнями місц. душпастир о. Ст. Турчин подав до відомости парохіян що Преосв. Епископ Кир Григорій обходить в сім році 25-літню річницю вступлення на єпископський престол та візав їх, щоб з сеї нагоди жертвували свої молитви в намірення Їх Преосвященства, тоді через три тижні що дня мимо того, що був се час пильної праці в полі, сходилися вірні в церкві, приступали до св. Тайн і жертвували поперх 1000 Служб Божих, 980 св. Причастій та около 1.200 вервиць в намірення Їх Преосвященства. А в середу 19. VI. явилися численно парохіяне і всі шкільні діти під проводом учителів і приступали до св. Тайн в намірення Їх Преосвященства. В день Сошествія св. Духа відправив торжественну Службу Богу о. д-р В. Бабин, який походить з Гадинковець і на ювілейні дні приїхав до родинного села, а місц. душпастир виголосив духовну науку, в якій з жаром і в краснорічвий спосіб виказав, що Епископи є наслідниками Апостолів, та що Преосв. Кир Григорій в особливий спосіб посідав апостольського духа в тісній лучности з Христом і його св. Католицькою Церквою. Відновлювання людських душ через духовні місії, ширення катол. преси, катол. світогляду, закладання духовних домів, згромаджень і сирітських захистів, се способи поширювання Царства Божого на землі. Зі слезами в очах вислухали родинці Їх Преосвященства сеї науки та впадши на коліна, просили Господа о даліше благословенство для праці свого Епископа. — Проповідь мала тим більший успіх, що Преосвященого Епископа всі тут добре памятають і знають, а особливо старші віком, що про се оповідають молоді. Вже яко ученик гімназії своїм скромним і побожним життям служив приміром для усіх. Яко кандидат духовного стану учив в школі дітей катехизму, а в неділі проповідував в церкві. Своім покірним і примірним життям будував усіх. Усім нам старшим памяті ті горячі, сильні, живою вірою переняті проповіді. Коли тільки люди дізнавалися, що молодий проповідник приїхав до дому, всі спішили до церкви, щоб вислухати його проповіді. Приходили люди і з чужих сіл. А покійний мій добрий батько все говорив, що коли слухав його проповіді, здається йому, що він в небі, хотів би все його слухати, щоб проповідь ніколи не кінчалася. Звичайно проповідував Епископ яко питомець Дух. Семинарії і яко молодий священик не тільки в своїм селі. Коли кінчив проповідь, чекав уже віз з сусідного містечка Пробіжної або з котрогось сусідного села, куди сейчас удався до голошення проповіді.

Ставши Епископом памятав о своїм селі, чого свідомством є гарний головний престіл і цінний запрестольний образ з горним сідалищем у місцевій церкві. Провидіння Боже видвигнуло сего сильного

мужа на високе становище католицького Епископа. З розп'ятим Христом йшов Він не оглядаючись на ніякі перепони і згладі. Проповідував і працював як Апостол і терпів як терпів Апостол: його діяльність оцінить історія. — Господи, прихилися до молитов, які в цілій дієцезії заносять вірні за свого Епископа. Поглянь на ті сирацьовані руки вірних, зложені до молитви в його ріднім селі та благослови його працю на многі і многі літа! — В.

— о —

Під увагу вакаційним гостям

Приходять вакації, а з тим і многі інтелігенти покидають міста і прямують на наші села, щоб по цілорічній праці відпочати серед сільського тихого оточення. Також ріжні наші заточенці, що працюють в корінних польських провінціях, на час вакацій спішають до своїх родинних сіл на відпочинок. Радісна се для них хвиля, бо вириваються з чужого оточення, де ради хліба мусять працювати, а через тих два місяці вакаційні можть відітхнути своїм повітрям. Не можна поминути серед тих щасливих і ту молодь, що студіює по містах у ріжних шкільних установах. Всі ті вакаційні щасливці се гості в цих літніх місяцях наших українських сіл.

Справді по тяжкій праці належить їм відпочинок. Але при тій нагоді насувається одно питання, а се, чи они мають тільки відпочивати, чи може на них лежить і який обовязок праці в тім часі.

Мало сего, що вони „маніфестують свою національну приналежність до українського народу“. Мало що час від часу кинуть нашому селянинові яке слово поради потрібної до його життя. Тут думаю повинна наступити й праця систематична над освідмленням наших сіл.

Бо коли глянемо на життя нашого села в теперішніх, часах, мусимо констатувати, що то життя й кожний прояв того життя спирається і походить майже виключно з самих селянських мас. Одинок поміч се ще духовенство наше.

По селах нема майже нікого з інтелігенції. Учительські сили або чужі нам, або й наші та прибиті нічого робити не можуть. Лишається священик, який поза працею в церкві й школі мусять найти дещо часу для праці в читальні й кооперативі. Але й він не всилі всего знання в нинішніх часах людям потрібного дати своїм вірним, бо й часто самий добре з тим не ознакомлений. А є багато таких ділянок життя, які цікавлять наше село. Світ поступає в науці й ми є свідками великого поступу людського на кождім полі. Про все те читає наш селянин в ріжних часописах, але як мало там є таких відомостей, щоб він се добре зрозумів. Йому потрібно вияснення, а хто може дати? Той інтелігент, що знає се й приїхав на вакації.

Богато з наших інтелігентів, головню учителів працює в західних частинах Польщі й бачить там раціональну різнну господарку. Рівнож багато молоді, що студіює в високо розвинених на полі господарки рільної краях, як Чехи й Німеччина вертає на вакації до родинних сіл. Одні й другі можуть поділитися зі своїми односельчанами своїми спостереженнями, що до ведення господарства, а селяни радо приймуть ті уваги від своїх.

В нинішніх часах, коли всі і вся стараються наші села здеморалізувати і з нашого селянина зробити темного, морально упавшого осібяка, здібного до допання всего свого, що у нього до тепер було цінним і свягим — обо-

в'язком нашої інтелігенції є власне протиділати сьому. А се робиться найкраще приміром. Маю тут на думці святкування неділі і свят, ходження до церкви, плекання церковного співу, дбання про окрасу й естетичний вигляд наших церков, приступлення до св. Тайн. Селянин коли бачить інтелігента таким, тішиться тим, наслідує його, а з тим і набуває тих чеснот, які роблять його моральним і характерним, а ті прикмети у наших селян можуть давати запоруку на скоре відродження народу.

Важним чинником у відродженню народнім є тепер і кооперативна акція. По наших селах кооперативи на разі гарно розвиваються, але ті кооперативи до тепер ограничаються тільки до ведення корінних крамниць. То ведення часто з браку відповідних до сего сил дуже терпить хоч у масах кооперативна ідея здобула собі почесне місце. Щоб ту кооперативну акцію ширше розвинути й вийти з рам корінних крамниць, як рівнож щоби справити похибки в веденню кооператив — є поле до ділання вакаційній інтелігенції часто до того й фаховій.

Поза згаданими ділянками праці, знайдеться й багато інших для тих, що схотять працювати. Лишається ще одно питання а се, в який спосіб ту працю переводити?

Думаю, що тільки через приступні виклади й відчити в неділі й свята по читальнях й кооперативах, як також через часті балачки з селянами в вільних для них хвилях.

Се підношу тому, що стало мешкаючи на селі бачу потребу такої праці для нашого селянства.

Маю надію, що найдуться охочі, котрі радо використають ті хвилини свого побуту між своїми для усвідомлення своїх братів, і тим причиняться до красивого завтра нашого села. Притім треба лиш памятати, що пустої агітації народ має досить, йому треба доброго прикладу і практичної науки.

Т. Марусин.

— о —

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НА БАЛКАНІ відколи історія памятає, все мордувалися з політичних причин. Від ряду місяців діються там тепер знов страшні річі, в котрих важко зорієнтуватися. Навіть живучі там люди не знають уже, хто кого за що убиває. Білгородський кореспондент „Берлінер Тагблятт-у“, Теодор Беркес, доносить, що від 7. січня ц. р., коли сербська гранична сторожа вбила трьох болгарських селян. убийства зачали прибирати такий масовий характер, що можна побоюватись нового збройного вибуху на Балкані. Взаїмні обвинувачення й алярми стають що раз частійші.

ТУРЕЧЧИНА ЗБРОЙТЬСЯ. Цілий ряд фірм старався одержати замовлення на заосмотрення Туреччини в артилерію для сухопутних, морських і воздушних сил. Турецький уряд вибрав фірму Вікерса-Армстронга й замовив у неї нові гармати покищо на суму 600.000 англ. фунтів. Турки зачнуть незабаром будувати також вигідні шляхи для авт в Малій Азії.

ГОЛЯНДІЯ. Вибори до парламенту дали такий вислід: Католики 30 мандатів, соціалісти 24, дві партії протестантські 32, ліберали 8, радикали 7, дрібні партії 8 (в тім 2 комуністи). Цікаве в тім висліді те, що Голляндія країна з великою перевагою протестантів має в парламенті найсильнішу партію католицьку. Ось що значить солідарність.

— о —

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Духовні вправи для священників у Перемишлі. Всіх священників перемиської єпархії зобов'язав Єпископський Ординаріат у Перемишлі, — відбути духовні вправи (реколекції). Сей обов'язок відноситься в першу чергу до тих священників, що дотепер з якихнебудь причин духовних вправ ще не відправили, а також і до тих, що вже відбули реколекції, але в давніших літах. Список священників зобов'язаних до відбуття реколекцій канцелярія Єписк. Консисторії переслала до деканальних урядів. Тому, що духовні вправи відбудуться того року знова в будинку Дух. Семінарії визначено лиш дві серії духовних вправ, а саме: I. серія від 22. липня вечером до 26. липня рано, II. серія від 29. липня вечером до 2. серпня рано.

Збірка на „Петрів гріш“. Перемиська консисторія зарядила, покликуючись на свій розпорядок з 30. VI. 1928 ч. 3245, збірку в день празника св. Верховних Апостолів Петра й Павла по всіх церквах єпархії на т. зв. „Петрів гріш“. В дочерних церквах маєтись відбути збірка в найближчу неділю по празнику св. Петра й Павла.

Перший Евхаристійний конгрес в Полудневій Африці відбувся в червні ц. р., в м. Дарбен дуже величаво. В обході взяло участь понад 15.000 католиків. Зібрання відбувалися в 4 секціях: англійській, французькій, індійській і Зулю. Програмою англійської секції було: Еманципація католиків і нарід, французької: Католицьке життя й св. Евхаристія, індійської: Св. Евхаристія й індійські справи, секції Зулю: Нарід і частіше св. Причастіє.

Пресова центральна католическа організація в Америці. „Національний Союз мужів католиків“ створив у Вашингтоні великий секретарят, якого завданням буде: провадити огляд католических книжок, брошур і часописів, збирати вісти про стан католицизму в Америці, давати поради щодо вибору католическої літератури, підмогати морально й матеріально католическим видавцям, поширяти католическі писма, апологетичні твори й лєтучки, опікуватися католическими письменниками та дбати, щоб їх твори й публіцистичні праці находили видавців. Вкінці завданням секретаряту буде виготовити план ужиття радія в католических справах.

—0—

Пам'ятай, що коли люде видумують рай, то не буде в нім дерева правдивого пізнання добра і зла, а зате напевно буде ідовита гадина.

Маленький фейлетон.

ІВАН ТУРГЕНЕВ.

ДОПISУВАЧ

Два приятелі сидять біля столу й пють чай.

Несподіваний шум піднявся на вулиці.

Чути жалісні стони, сильну лайку, вибухи злісного сміху.

— Когось б'ють, — зауважив один з приятелів, подивившись у вікно.

— Злочинця? Убийника? — запитав другий. — Слухай, щоб він не був, не можна допустити такого дикого карання. Ходім заступімося за нього!

— Та се б'ють не убийника!

— Не убийника? Так злодія? Все одно, ходім! Однімо його в юрби.

— І не злодія!

— Не злодія? Так касієра, залізничника, військового доставця, меценаса, громадянського жертводавця? Всеж таки ходім, допоможемо йому!

— Ні... Се б'ють дописувача.

— Дописувача? — ну знаєш що: допоможемо перше по шклянці чаю.

НОВИНИ

Сегорічний урожай заповідається в наших околицях зовсім не злий, розміється з виїмком тих, де лучаються місцеві елементарні нещастя. Тільки сажовини буде дуже мало, бо сади дуже потерпіли в часі великих морозів.

Ужгородська „Свобода“ орган Християнсько-Народної Партії Підкарпатської Руси, зачала з днем 1. липня ц. р. видавати помісячний додаток „Літературний Листок“ в українській літературній мові, новим правописом.

Хто їде до Польщі? Міністерство заграничних справ оповістило статистику віз, які видали польські конзуляти на приїзд до Польщі чужинцям. В р. 1927 видано 174.959 віз, з того 2/3 Німцям, далі йшли Чехословаки й Австрійці. В 1928 р. видано 203.801 віз, з того 146.245 Німцям (75 пр.). Далі по черзі їхали Чехословаки, Австрійці, Ромуни, Американці, Лотиські й Французи.

Делегація Католического Товариства з Лондону (70 осіб) відвідала Краків. З нею приїхав кардинал Борн, єпископ Вестмінстеру. Прийняттям їх заглялися спеціальний комітет під проводом архієп. Салегі, президія міста, як також Науковий Інститут Католицький, котрий урядив прийняття для англійських гостей.

Большевики розстріляли Канського за монархізм і „шпіонажу“, заманивши його до Росії приреченням амністії.

Ошибка чи ні? В больш. газеті „Голос Текстилей“ замітка про зїзд безбожників напечатана п. з. „Зїзд бездільників“ замість „Зїзд безбожників“.

Китайське правительтво закрило на своїй території всі большевицькі й большевистуючі газети.

Конгрес жидів з усіх країв земної кулі відбудеться у Відні, в вересні с. р. Сподіються коло 10.000 делегатів. Той конгрес уряджує жид. організація „Агуда“, котра має пів мільона членів.

Помер брат ген. Фоша, член чина ОО. Єзуїтів, в 76 р. життя.

Помер А. Мануйлов б. міністер освіти Росії, в 68 р. життя. Він знаний особливо з того, що утвердив нову орфографію. Був якийсь час гол. редактором „Русских Вѣдомостей“. При большевиках зразу укрався, а потому служив у них як фінансовий спец.

Зїзд жидівських жінок, котрий відбувся в Гамбургу, оснував світовий союз для цілей релігійних і практичних.

Як влада бе в голову „товаришам“. Центр. Комітет ком. партії зробив виговір комісарови „освіти“ Луначарському за те, що той опізнився відхід поспішного поїзду на 15 хвилю ізза своїх приватних потреб. На таке не дозволяли собі навіть члени пануючих колись династій.

Московський конзулят оповістив у „Ділі“ ч. 148, що вістки про замір больш. адм. влади замкнути в Києві єдину гр.-кат. церкву, не відповідають правді. До того замітимо, що добре було, якби так ще московський конзулят поінформував, хто буде правити в тій „незамкненій“ церкві, коли замкнено обидвох наших гр.-кат. священників, що працювали в тій церкві.

Польське Християнсько-народне Товариство Учителів обходило 10-ліття свого існування. Воно повстало в Познані, а сьогодні має вже 10 округів і кружки в усіх більших містах Польщі та свої санаторії в Закопанім і Шавниці. Річний зїзд того Т-ва відбувся на днях. По зїзді відбулися греміяльні прогульки до Гдині.

Майже що дня доходять з Большевії вісти про масові розстріли. Розстрілюють уже не тільки людей з б. буржуазії, але й робітників, селян, жовнів і членів комуністичної партії („Пшегльонд Католицький“, ч. 27).

ОПОВІСТКИ

Дня 14. VII. нов. ст. це є в неділю відбудеться як торік великий відпуст в честь і славу Найс. Серця Христового у нашому парохіяльному Храмі в парохії Залуж Війське, на який обіцяли ласкаво прибути Іх Високопреосвященство Кир. Мисафат з Перемишля для більшого звеличення цього одного того рода відпусту не тільки в Сяницькому повіті, але і взагалі тут в горах на Лемківщині. Так вірних як і доколичне духовенство проситься уклінно о ласкаву і численну участь, щоб в цей спосіб заявити свою любов до Спасителя в нинішніх часах загального безвір'я і ересей. Відпуст зачнеється вже в суботу 13 липня вечірнюю і проповідю о 5. годині вечером. З нагоди відпусту вірні можуть обійти ювілей 50 ліття понтифікату Святійшого Отця Папи XI. Папи римського, О. Петро Андрейчук, парох.

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіяльний в Чорткові оголошує отрим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви мійської, величавої, стилісової, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційні пляни парцелі і условини подасть зголошуючимся до конкурсу гр. кат. Уряд парохіяльний в Чорткові.

Виконання проектів довільне, а річинець їх надіслати найдалше до 30 вересня 1929 р. Проект буде розгляданий комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор прийнятого і затвердженого через власти проекту одержить від Парохіяльного Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородження 100 доларів.

Неприйняті проекти будуть петентам повернені.

Комітет парохіяльний в Чорткові.

ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платити у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 33—100

ГУСЕНИЦЬ, БЛОШОК

481 та інших комах в полі, городі й лісі 1-1
середства негайні й успішні поручає

Др. З. Бах, інж. агр., склад насіння й рослин.
Ринок 2, Львів, Тел. 67-32

Найтриваліші ПАНЧОКИ, СКАРПЕТКИ

ПФАУ, Львів, РИНОК 19.

386 б найдешевше, бо вхід через сінн. 45—50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

ПАНСІОНАТИ — ЗАВЕДЕННЯ

КОВДРИ	двосторонні від зол.	22—
	в цвітні	35—
МТЕРАЦИ	волосінні від	70—
	з мор. трави	35—
ПОДУШКИ	з пір'я	від 18—
СІННИКИ	готові	5—
ГОТОВІ ПШЕВКИ		3—
"	ПРОСТИРАЛА на	
	ліжка	5-50
"	під ковдри з дірками	11-50
КОЦІ ВОВНЯНІ		10-50
ПОЛОТНА	ручніки — СКАТЕРТИ	
КАПИ	ФІРАНКИ — КИЛИМИ	

загально відома

**ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та
ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ
ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО
Львів, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.**

422 **Телефон 37-72.** 21—25

„Хто не має Бога, не має ідеалів, не має радості в серці, ні надії, ні сили в терпінню. А нарід, котрий утратив би віру в Бога, утратив би й свої ідеали, свої найдуцї жерела сили, основи свого життя.“ (Проф. Т. Тот: „Релігія“).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ц.: Краків 405.867.

Отрорення церков у Мехіку

По трьох літах отворено вперше 30 церков у стейті Мехіко й допущено в них відправу Служби Вожої. Натомі урадо-ратуникове поготівля

ваного народу був не до описання. Перед цінтар Богоматері з Гваделупи тиснулася така маса вірних, що 50 осіб відвезло Червоного Хреста.

Розрухи в червоній Армії

Російська преса доносить: В часі інспекційної подорожі Ворошилова відбулися розрухи в частинах стрілкової дивізії у Великих Луках. Причиною розрухів були листи селян до своїх синів при війську про те, що большевики насильно забирають лен по селах і то не для умираючого совітського промислу, але

для вивозу на „буржуазні ярмарки“. Червоноармійці зажадали вияснень, а коли політруки дали їм баламутні відповіді, їх побито. Тоді Ворошилов хопився випробуваного способу: заговорив про близьку можливість війни. Це успокоїло червоноармійців, бо дало надію, скоро порухуватись з ненависною їм владою.

Нова секта „Білої Гори“

Се нова протестантська секта, котра повстала в Німеччині. На чолі її стоїть „пророк“ Вайзенберг. Секта має три молитовні дома, з них оден в Берліні й газету п. з. „Біла Гора“. В ній оповіщує статті дивного змісту з підписами — покійників, як Бісмарка, Фридриха Великого, філософа Ніцше і т. д. Навіть архангели Гавріїл і Рафаїл фігурують у шого розкладу

тій газеті як автори передових статей! Газета печатається в 10.000 прим. В газеті пишеться напр., що край, у котрім появляється чорні журавлі, навістять чума — і що ті „чорні журавлі“ вже появилися в Німеччині. Вайзенберг береться й до лічення хорих та викликавши закаження крові, понав у конфлікт з поліцією. Такі секти се очевидний знак даль-протестантизму.

Страшна отруя „ганя“

Остра заборона уживання алкоголю в Америці викликала поширення ще гіршої отруї, званої „ганя“. Так називається сік з індійських конопель, котрий можна заживати в різних формах. Зразу дає робляють на тім великі суми.

„ганя“ силу виконувати найтяжкі праці з охотою, та скоро доводить до божевілля, в котрім любители „гані“ вбивають інших людей і себе. „Ганю“ привозять до Америки потайки з Ямайки і за-

Християнський робітничий рух у Франції

В Парижі відбувся десятій конгрес Союзу християнських робітників. До нього належить 673 організацій. 41 більше ніж мин. року. В Альзатії й Лотарингії при виборах урядників для справ забезпе-

чення робітників побідили організації християнських робітників. Вони віддали 205.919 голосів і здобули 60 місць, коли соціалісти одержали 102.849 голосів і 33 місця, а комуністи 52.202 гол. і 15 місць.

Досвід міліярдера Форда

Найбагатший чоловік на земній кулі, Генрик Форд, оповістив статтю в „Лейдес Гом Журнал-і“. В ній пише, що во-лів би, щоб у всіх його підприємствах бу-ний виключно з молодих людей.

ли заняті робітники від 35 до 60 року життя і навіть по 60-ім, колиб тільки могли ще працювати. Та в ніякім разі — пи-ше — я не згодився на персонал зложе-

Ревматизм гірший ніж сухоти

Міжнародній Комітет для поборюван-ня ревматизму (костолому) оповіщує: Ревматизм у всіх краях світа принесе тяжкі фінансові й особисті шкоди ніж сухоти. Англійське міністерство здоров-ля оповіщує, що лонним інвалідам-ревма-тикам виплачується річно 40 мільонів м. В Австрії 50 проц. тих, що одержують ренти — се ревматики. У Швеції є тільки

5 проц. хорих на сухоти, а 9 проц. на ревматизм. Директор фондації Рокефелера д-р Вінцент пише, що те нещастя дало-ся скоро зменшити, якби люди лічили-ся з ревматизмів зараз на початку хоро-би. Властива причина ревматизму досі невідома. Дідичність, простуди і забага-то м'ясного харчу грають велику роль, о-собливо шкідливі за довгі купелі.

Носив вовк, понесли вовка

З Москви доносять: По наказу Політбюра чрезвычайка увязнила відомого убийника царської семі, б. комісара

внутрішних справ Белобородова. Його перевезено в Москву й просто з залізни-ці відвезено до тюрми на Любянці.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються. Не забудьте забезпечити збіжжя й пашу від огню

В Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Руїна культури

Доцент університету д-р Йоган Гольшштайнер оповістив у католицькій пресі статтю на тему культурного нігілізму, котра без обиняків і заслон представ-ляє ось що:

Питання про „умадок заходу“, (яке видвигнув Шпенглер в окремій книжці) се вже не тільки предмет дискусії між ученими! Західні народи мусять тепер зійти зі сцени, на котрій півтора тисячі літ грали провідну роль. А мусять зійти не тому, немов би вони постарілися і мусіли вмирати, тільки їжа своєї власної ви-ни і волі, якою до тої вини дійшли. Хто сьогодні має отверті очі, той бачить явні прояви занепаду їх конаючої культури. Ось вони:

Коли у якогось народу нема радості з життя, то се знак, що такий нарід трафлений у сам стрижень свого життя і що його життєва сила кінчиться. А чи се знак життєрадості, коли кожної 11-тої минути оден Європейець відбирає собі жит-тя? Доказує се оповіщена Союзом Наро-дів статистика самоубийств. На 100.000 мешканців припадає самоубийників: в Іспанії 4, Голандії 6, Італії 8, Англії 10, Фінляндії 11, Данії 14, Швеції 14, Есте-нії 15, Франції 17, Австрії 22, Німеччині 23, Угорщині 26, Чехословаччині 26. З інших держав нема статистики, але з со-вітських праць видно, що Росія від огля-дом самоубийств стоїть на першій місці. Значить — вся Європа утратила життє-радісність. Та се ще не все.

Лікарка д-р Герміна Гайслер-Еден-гуйцен оповістила працю, котра доказує, що в одній Німеччині рік-річно роблять около 800.000 злочинних абортів... Тай се ще не все. Бо твердження, немовби еко-номічна скрута була головною причиною самоубийств і абортів, показуються не-правдливі.

У звязку з тими понурими поглядами слідне свідоме заперечування семі, родини. Свідчать про се різні теорії про по-дружжя „на пробу“, про „товариські по-дружжя“ і т. ін. Се знак, що псує по-дружній ідеал. Заперечення подружжя явно пропагує модерна драма. Напр. Га-зенклевер пише так: „Знищити тиранію родини, того середньовічного боляка, ту печеру повук і сірки! Знести зако-ни — звернути людям свободу, їх найви-ще добро!“... „Противидуймо проти 4-ої заповіді!“... „Сьогодні боротьба проти батька се те саме, що перед 100 літами була пімста проти князя!“...

Чи дивота, що супроти такої пропа-ганди зачинають появлятися печувані давно убивства родичів і страшне здичін-ня молоді, навіть шкільної. Коли родичі підняли боротьбу проти ще ненародже-них дітей, то мусіли дожити того, що ді-ти підняли боротьбу проти них. І так ро-дина, взята в два ворожі фронти, ни-щиться до самих основ. Історик Трайчке писав: Можна доказати, що коли нарід зовсім занепа, але остала здорова роди-на, то він відроджувався немов зі студні вічної молодости... Тепер на жаль не мож-на того сказати про сучасну родину. А де не мають признання й ціни такі пер-вісні вартості як людське життя і родина, — там очевидно не можуть мати ці-ни й більше скоміліковані, зложені ці-ности: релігія, етика, штука.

Людина 19. століття не признавала

„Спасайте Донецький басейн!“

АТЕ доносить: „Комуніст“ пові-домляє, що скільки угля, добуваного в Донецькій Басейні, паде катастрофаль-но. Супроти того совітські економічні організації утворили „Общество скорой помощи Донецкому Басейну“. Се то-вариство видало вже відозву, котрою звиває всіх дійсних комуністів, щоб спасали Донецький Басейн від загибелі.

**Матеріали
меблеві
стори портіери**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 10-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

нишого закону опріч закону сили. Бога, ріжного від світа, узнали неіснуючим. На його місце узнали „богом“ своє власне „я“, а бажання „вижитися“ застали порядком, уложений моральними правилами. Т. зв. „вільнодумці“ зорганізували пропаганду за примусовим переведенням безвірства й оповістили боротьбу проти віри в Бога, а чередовсім проти католицької Церкви. Матеріалістична й натуралістична філософія відчужила інтелігенцію від Церкви, а велика політична партія підбурювала проти неї маси. Колиж наука розпочала на всім фронті відворот з боротьби проти Церкви і віри в Бога, — було вже запізніло: бо тоді її місце заняли псевдонаукові кличі, котрими під покришкою мнимої науки затуманено маси й так розпочався формальний терор проти ще віруючих людей. Є проміслові центри, де мужі довіря т. зв. „вільнодумних“ організацій контролюють робітників, котрі йдуть на Богослуження і потому позбавляють їх за те шматка хліба... Ту злочинну боротьбу влеклиши тим злочинцям люде віруючі тим, що довго не звертали уваги на небезпеку і не вживали проти неї відповідних способів.

В ларі з занепадом релігійного життя пішов розуміється занепад моралі. Письменник А. Він у своїм творі „Місто у хмарах“ виказує, яке помішання етичних понять опанувало суспільність і говорить про „етичний більшовізм“. Річ ясна, що етика, збудована на матеріалізмі й самолюбстві, втратила всяку силу. І на тій власне області зачалася катастрофа наших часів. Вона проявляється напр. у тім, що в однім Берліні в однім році (1928) занотовано 175.000 молодечих злочинців! А чоловік хороби навіть між шкільними дітьми починають прибирати застрашуючі розміри.

На такім ґрунті мусить занепадати духовна сила народів, а правдива культура нидіє й вироджується в технічну цивілізацію. Штука, мистецтво стає продуктом „розуму“ і стовковимцем негатованих пристрастей та предметом бізнесу і шахрайства. Правдиві мистці, котрі не хочуть приложити рук до того, стоять осамітнені й часто кінчать в нужді. Розвиток техніки не може закрити факту, що культура в повнім розкладі й виказує тенденцію в напрямі нігілізму. Тільки тут і там дучаються ще виїмково культурні зусилля й осягнення. Під впливом атеїзму й матеріалізму дух опустився культуру і вона стала бездушна. А вже Плятон сказав, що скорше можна збудувати місто в хмарах, ніж правити народом без релігії. А згадавши вище письменник А. Він слушно каже: І всі ті матеріалізмом і атеїзмом „освічені“ провідники зовсім не бачать того, що причиною того „розпучливого стану“ являється ними самими викликана безбожність. Ваал, божок їх „міст у хмарах“, себто Антихрист — піднявся у весь ріст і бере в свої нястукі поводи влади над народами для страшної кари над ними. Кадило з фабричних коминів йому не вистарчав, він мусить мати в жертву гекатомби. Релігійний нігілізм доводить до руїни всієї культури.

Опріч книжки А. Віна, котра єдинокий ратунок бачить у повороті до практичного християнства а до руху молоді ставиться дуже скептично — появилася ще на ту тему нова книжка боннського професора Германа Пляца п. з. „Das Religiöse in der Krise der Zeit“ (ст. 190). Сей учений займається спеціально рухом молодіжки на тій області й дає цікавий та цінний начерк програми катол. акції (на

ст. 31 і 166). Його книжка більше оптимістична ніж Віна.

Річ ясна, що занепад сучасної культури не має нічого спільного з занепадом християнства: той світ, котрому грозить руїна вже давно перестав бути християнським і став навіть ворожий християнству. Християнство вже раз уратувало (старинний) світ від повного культурного занепаду, може його вратувати й тепер. Одначе тут не допоможуть ні слова, ні ухвали, на те треба дійсного повороту до практичного християнства.

Все, що пишуть про те західні учені з тим більшою силою відносяться і до нас Українців: бо коли їх культура руйнується і щезає під впливом атеїзму й матеріалізму, то що донерва говорити про нашу, далеко слабшу... А до того ми найближчі сусіди більшовицького сходу, котрий узаконалив, управнив зло: захід, який тут представлений певно не в ясных красках, все таки тим вищий від більш. сходу, що на заході відчувають те зло як зло й чують жах перед ним, а на сході зло вважають нормальним, бо навіть ідеалізують його. І тим більша небезпека руїни йде на нас від того сходу, йде і вже прийшла.

—О—

„Боронять бідний нарід“...

„Діло“ в ч. 151 кенсько переповіло статтю в „Новій Зорі“ про новий устрій гр. кат. Церкви в Америці. Потому його редактори додали, що не мають свого власного ясного погляду на ті справи і — мимо свого дійсно неясного погляду взялися знов нападати на Апостольську Столицю власне за те, що Вона прояснила й унорядкувала ті неясні „Ділові“ справи (котрі йому дальше остали неясні). Особливож не бачить „Діло“ нічого розумного в тім, що Апост. Столиця перевела декретом рівноправність нашого обряду з латинським в Америці, бо — пише — „більша частина Українців є ще на такому розитковому рівні, що ідентифікує обряд з національністю а лат. обряд не є обрядом українським“. Колиж — пише далі — чужинка виїде заміж за Українця, то перетягне його на свій обряд (такий вже „бідний нарід“). Виходить, що „Діло“ хотілоб, щоб Апост. Столиця наказала всім чужинкам, що вийдуть за між за Українців, переходити на укр. „обряд“ чоловіків, а всім чужинцям, що оженилися з Українцями, також переходити на „укр. обряд“ своїх жінок, — тоді „Ділу“ булоб не важко додуматися, що в такім декреті булоб щось розумне, а без того — пише — важко.

Дійсно важко сказати, чи сміятися, чи сумувати над такою логікою нашого одинокого дневника і над його нападами, опертими на такий логіці. Чи се націоналістична манія величності, чи напасть, чи так собі просто „писаннячко“, аби щось „мудрішого“ написати, трудно сказати. Словом — „боронять бідний нарід“.

—О—

Конгрес з невидимими промовцями

У Відні відбувся в залі інженірів під проводом проф. Райтгера перший міждержавний конгрес з невидимими промовцями. Рівночасно відбувався тойсам конгрес ще й у Газі, Аквіграні й Будапешті: збори в усіх тих містах були рівночасно получені мікрофонами при помочи дротів і чули найдокладніше невидимих промовців з інших міст. Та перша удачна спроба матиме великі наслідки в зйздовій практиці.

—О—

Чільна партія у власнім зеркалі

VI.

Чому панове з УНДО гніваються на „Нову Зорю“?

2. Мотиви дійсні.

До поч. 1928 р. себто до того часу, яким брошура „III-й Народний Зїзд“ головню займається, трудно говорити про суперечності між „Н. З.“ й УНДО. Простому тому, що виходячи тільки раз у тиждень, „Н. З.“ дуже маленько місця могла присвячувати біжучим політичним питанням; а дальше й тому, що перед виборами до сойму вся політика УНДО обмежалася до періодичних комунікатів у пресі. В минулому році ситуація змінилася: УНДО перейшло від паятонічних заяв до практичної політики, а „Н. Зоря“ виходячи двічі в тиждень, мусіла збільшити увагу до національно-політичних справ. Таким способом на поч. 1928 р. дійшло зправди до двох поважних ріжниць у мотлядах на політику: а) виборчу, б) парламентарну.

а) Приступаючи до соймових виборів, УНДО розвинуло живу дипломатично-коаліційну діяльність: порозумівалося з поморськими Німцями, з варшавськими Жидами, з виленськими Білорусами, перемовлялося з радикалами і соціал-демократами, рахувалося з усікими повітовими величинами і передміськими агітаторами, заходилося предпидувати собі прихильність кожного часонісу... з одним одніським виїмком: не було ласкаве звернути уваги ні на „У. Х. О.“, ні на „Н. З.“, неначе їх на світі не було. Не знаючи причин сього дивного ігнорування, редакція „Н. З.“ придержувалася тактики безпристрастного обсерватора виборчої кампанії. Згодом одначе вона не могла відморити місця дописам з ріжних боків, що вказували на те, як УНДО ставить кандидатів знапих із сього явно антирелігійного характеру, або протинркковної діяльності, та просити в У. Х. О. вказівки, як у таких разях голосувати. Якби виборчий закон був дійсно демократичний і виборці могли голосувати по своїй волі на довірені особи, а не на неособові партії (лісти), то порада „У.Х.О.“ й „Н. Зорі“ булаб дуже проста: проти таких „національних“ кандидатів, як у горі, ставити власних християнсько-католицьких, на них голосувати і за ними агітувати. На жаль усі ми були в неволі поганого закону, що знає тільки партійні лісти, і голосувати проти якогось одного кандидата — значило відкидати всіх інших, що номінені на тій самій лісті і шкодити національній справі. А що УНДО будь-що-будь було з усіх українських партій ще найбільше помірковане і на своїх списках мало м. ин. зправди поважних людей, то хоч УНДО нічого не робило, щоб направити помилку, „Н. З.“ обмежилася лише до самого тільки формального протесту проти такої тактики сеї партії, а своїм прихильникам порадила, щоби вимагали від неможливих кандидатів приречення, хочби приватного, що у своїй посольській діяльності не будуть виступати проти релігійних принципів й установ католицької Церкви, а одержавши таку заяву, щоб голосувати на списки УНДО... Так і сталося, і мабуть 100 проц. членів „У. Х. О.“ та прихиль-

*) Правда, один із тих комунікатів (3. III. про зпезагу посла Хруцького) був так... зредатований, що й „Н. З.“ зацікавилася ним, одначе ся контроверсія належить до сфери гурмористеків а не політиків.

ників „Н. З.“ голосували по волі й неволі на УНДО*), а після цього останнього, винявши один випадок спричинений бунтом непорозумінням, зберегли досі такт у церковних і релігійних питаннях. Значить, наука не пішла в ліс. Не знаємо, яка буде техніка найближчих виборів, на всякий випадок маємо надію, що УНДО вже більше не матиме українського громадянства за „виборчу худобу“ (Stimmvieh) своєї партії, щоб йому накидати кожного кандидата своєї тісній сім'ї...

Що в минулорічних обставинах „Н. З.“ не могла ані накидатися з послугами партії УНДО, ані бути агітаційною трибуною для її кандидатів, це самозрозуміло для кожного, хто має яке-такі почуття власної честі. Досить з неї було того, що в виборчій часі вона берегла національної солідарності, а супроти УНДО незалежності ним лояльності. Від політичної критики його програми й тактики „Н. З.“ в часі виборів здержувалася, хоч матеріялу й нагоди до цього було безліч.

б) По виборах до сейму присвятила „Нова Зоря“, що правда, кілька критичних уваг двом головним лихам нашої виборчої політики: безпрограмовості й демагогічності, не виключаючи від цих пороків й УНДО та одночасно „Н. З.“ була свідомо того, що з тим моментом УНДО, здобувши найбільше число мандатів, взяло на себе велике завдання — почати нову епоху в історії західно-українських земель. Буда при сім віра, що без огляду на всі виборчі помилки, ся партія, маючи з одного боку давні традиції, з другого боку не будучи обтяжена формальною відповідальністю за повоєнний

стан наших земель, — що ся партія не лише схоче, але і зможе се історичне завдання виконати. А що в таких ситуаціях мало не все залежить від доброго початку, велика небезпека була в тому, що розпалені виборчою агітацією після будуть схильні радше до театральнo-драматичних ефектів, до солом'яних огнів, а менше до розважної, трудної і початково для широких мас мало ефектної акції на соймовій і міжнародній ґрунті. А що в таких разях „guter Rat ist teuer“, то й „Н. З.“ вважала своїм національним обов'язком, висловити з усім тактом і всею скремністю свої погляди на наші політичні завдання у той багатоакий момент, якого спартачити не було нам вільно.

Не будучи партійним органом, і явно легковажна політиками з УНДО, „Нова Зоря“ могла викладати свої думки тільки посередно. До нової соймової презентації мала вона наперед одно бажання: щоб ся не впадала в помилки своєї попередниці й не шукала змісту своєї політики в проголошуванні на масовий ефект обрахування „зайв“, що потім стають колодою в ногах самих їхніх авторів, з окрема щоб не проклямувала з соймової трибуни таких далеких національно-політичних цілей, яких реалізація в даних обставинах і неможлива і від нас самих незалежна, та щоб сим не запропащувала здійснення ближніх, необхідних і до здійснення можливих, цілей. Бо юганий той генерал, що не маючи ні армії, ні союзника виповідає війну і зорі зраджує свою стратегічну ціль; йому певно противник не дасть змобілізувати ні одної сотні, ні вийти з нею за ворота. Таких генералів ставлять під суд...

Що саме конкретного робити малаб наша національна політика? Склалося було так, що на час виборчої кампанії випали деякі важні роковини: десяти берестейського мира і п'яті знаменитого рішення

конференції амбасадорів про східні межі Польщі та про політично-правну долю Галичини. „Нова Зоря“ покористувалася сими нагодами, особливо сею останньою, щоб піддати критиці нашу політику останнього десятиліття і витягнути науку з неї. В серії статей було вказано, як наша політика прогайнувала ріжні нагоди і не використовувала тих можливостей власного тактичного скріплення і збільшення національного стану посідання, як вона навіть довела до сучасного стану безсилності. З цих критичних заміток виходило, що найпершим завданням кожної політичної акції є використання всіх тих правних можливостей, які дає кожочасний момент; що вмієть і повнота цього винищення правних рамок в головним мірилом національно-політичної зрілості громадянства і здатності його проводу; що тільки по таких попереднім зміцненню національного стану посідання і національних сил можна думати про успішне поширювання його, про нові здобутки, про дальше здійснювання національної ідеї.

Після таких критичних уваг появилися в „Н. З.“ дві т. ек. програмові статті, подумані саме в тій цілі, щоб нова соймова репрезентація зацікавилася ними і взяла собі до серця, а саме: „За автономію українських земель при Польщі. З приводу відкриття нового сойму“ (25. III. 1928) та „Найважливіша політична задача нашого сучасного покоління“ (1. 4. 1928). Ці статті піддавали новим послам подвійну тактичну ціль у їхній соймовій діяльності: першу — введення в життя закону з 26. IX. 1922 про автономію галицьких воевідств; другу — поширення його управнень на інші українські землі в Польщі. Все те було подане в дуже тактовній, лояльній і послам прихильній формі, однак ефект цих у найліпшій вірі подуманих і видруканих статей був цілком несподіваний.

*) Колиб по всьм тим на обставинах партійним з'явді дійсно говорено було урядово, що після „У. Х. О.“ поборовало три виборчих кандидатів УНДО, то тому поведінку булоб легко назвати по імені; в брошурі слідаче нема про се жадної згадки.

ШАНУЙ СВОЇ ОЧІ!

Найліпші окуляри і цвікери в найліпших шклах Zeiss і інші поручає

460

ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка

Телефон Ч. 4-58

Львів, Леґіонів 1.

Замовлення з провінції відворотню.

В тіні африканського пралісу

(З подорожних вражінь).

Осліплююче і невисказано горяче тропікальне сонце немилосердно жарить при 60 степенях горячі. На тілі не знайдете ні одної сухої ниточки. Горячий піт летить не тільки з чола, але і з цілого тіла. Як чудово буде нам там, серед тіня пралісу!

Мої два товариші, хлопець Мсумні, і носій тягарів, Мпумбаву, приють не менше від мене, хоч майже не мають на собі одєжини. Їх майже нагі тіла блищать наче вимазані оливою гірські чоботи, перлини поту котяться по їх хребті наче великі краплини дощу. Однак Мурина почувують себе при тім знаменито. Коли сонце добре припікає, то вони якраз тоді увихаються охотно; зате зимного вітру і дощу не зносять. Тоді вони радше сидять цілими днями в своїх задимлених хатах, прикучнувши при огнищу.

„Бадо кідоґо“ (незадовго, сейчас), се наші короткі слова, а наші очі з тугою глядять в даль, де мріє чорний мур пралісу зі своєю чудовою тіню. Хлопець Мсумні йде дещо попереду, щоб на першій догідній місці приготувати вигідний відпочинок. Мпумбаву несучи величкий пакунок із запасами поживи

і накривалами, сопє за мною як паровий валець, але при тім гумоче під носом якусь скочну мельодію у відірваних строфах.

Тільки деякі слова вспів я з цього зрозуміти, а іменно: „Мпумбаву тіті“ (Мпубафу дурна голова), „Мсунґу мієма“ (Європейці — під цим розумів він мабуть мене — добрі), „юа калі“ (сонце пече), „Мзіґа меіто“ (тягар важкий), „лякіні бакшіші мзурі“ (але могорич добрий), „бадо кідоґо, бадо кідоґо, нівулі“, сейчас, сейчас буде тінь)...

„Бадо кідоґо, бадо кідоґо“ повторяв і я цей рефрен за ним і незабаром стали ми нарешті перед „брамою“ пралісу.

Хлопчина Мсумні усміхаючись задоволено вказав на приготовлене місце відпочинку під великанським деревом, вигідніше ніж я сподівався. Носильщик Мпубафу положив постогнуючи не дуже тяжкий тягар на землю і зник у кущах зі словами „мзурі сасса бвана мкуба“ (добре тепер, великий пане), шукаючи собі місця на відпочинок.

Мсумні мусів мені ще подати зі скринки дещо для відсвіження, а опісля побіг до свого товариша, щоб використати призначену на відпочинок півгодинки часу в тіні пралісу.

Томлячий хід в немилосердній тропікальній горячі так мене змучив, що

я, положившись з наміром півгодинки відпочати, таки зараз заснув.

„Тррах!“ Перестрашений отворив я моментально очі: Що це таке? Бачу якийсь кусень спорохнявілої галузи, котрої перед тим тут не було. Крикнув я на хлопця, а цей присягається, що це не він кинув. Хибаж це був сон? І дальше почав я дрімати.

В тім знова „Тррах!“ Прямо мені на ніс посипалось галуззя з дерева. Я зірвався і гляджу в гору між густе галуззя дерева-великана. З початку нічого не міг я побачити, але по хвилині доглянув, як якийсь косматий хвіст майнув у густім даху з листя. Так отже були це в горі малпи. Я дав навання оден вистріл на пострах в гору. Пішов по лісі глухий відгомін, на горі замешалося, далось чути якесь ошоломлююче харкотіння, темні, волосяті і довдохвости постаті перескакували з одної галузи на другу, з дерева на дерево. Тут і там видко було хвостаті малпи, а була їх ціла череда найменше 20 до 30 штук. Звисали з одної галузи і тряслись з люті, потім перескакували на іншу, ломали порохняве галуззя і кидали на долину так, що відломки падали довкруги мене.

Ще пару стрілів і ціла череда зникає в глибні пралісу. Тільки жалісне скавуління довго ще долітало з далі.

Тому що про дальший сон не мо-

УНДО, що спокійно вислухало було докорів за деяких кандидатів, що в своїх органах ні словечком не боронило своїх партійних попередників за вказані в „Н. З.“ воєнні і повоєнні помилки, тепер, по появі цих програмових статей, вняло в люті, а його провід звернувся (цікаво, що не прилюдно в пресі, а приватно!) до „У.Х.О.-і“ з рішучим вказівкою, щоб ся заборонила „Новій Зорі“ пропагувати подібні політичні думки, інакше... буде зле з сею Організацією і її ідеологами. Яким аргументами послугувалися ті панове, наші читачі побачуть із відповідних писем, що їх даємо в додатку після цих статей. Тут зазначу тільки, що заатакована д-ром Д. Левицьким і В. Целевичем редакція „Н. З.“ передала справу під оруд Головної Управи „У.Х.О.“. Ся не тільки не знайшла жадної національної провини по боці редакції, а просто одобрила її становище. Перед „Н. З.“ відкрилися тоді дві можливості: або проти волі УНДО продовжувати почату програмову акцію, або вдоволитися покищо поставленим справи її дати соймовій репрезентації необмежену нагоду показати все своє знання, мистецтво й успіхи в політиці. Редакція вибрала сю останню дорогу. Не лише до кінця 1928 р., а й до самого кінця першого соймового періоду в квітні 1929, займала вона становище більше обсерваційне, тут і там тільки злегка маркуючи своє становище. До такої здержливості давало нам право: наперед — недостача особистої або партійної амбіції; а далше — глибоке переконання, що ми маємо рацію і що скорше чи пізніше й наші суперники поблукавши по манівцях, проковтнувши силу невдач, набивши собі синяків, протративши багато часу і нашкодивши чимало національній справі, хоч-не-хоч мусять стати Klein und Mild та повернути до того місця і до тих думок, що були показані в „Новій Зорі“ тоді, коли вони, упевні новоздобутими мандатами, були ще Gross und Wild. Мені здається, що саме отця свідомість необхідності признати, по

ПРИЗНАННЯ ПРОТИВНИКА

(З приводу ювілею Преосв. Кир Григорія).

Рівночасно доручив мені листонеш „Діло“ ч. 146 з 4. 6. с. р. і „Ниву“ за червень с. р.

І дивне диво! Коли навіть „Діло“ — світський орган — уважало за вказане і конче згадати про 25-ліття єпископської праці станиславського Владика і при тій нагоді признати бодай дещо з заслуг Ювілята, то „Нива“ — часопис присвячений церковним і суспільним справам — не сиромоглася навіть на коротеньку згадку бодай у відділі „Всячина“.

Сего на кождий випадок дуже характеристичного „промовчання“ не оправдає „Нива“ хіба нічим.

Не дається заперечити, що погляди нашого громадянства на діяльність і стремління Преосвященного Кир Григорія ріжні і з тим можнаб погодитися, виходячи з засади: „Ще той ся не вродив, щобі всім догодив“. Та одно вже раз треба „во всеуспішаніє“ сказати, що у нас щось иншого про діяльність станиславського Владика говориться, а що иншого пишеться. Так священники, як і світські люди з инших єпархій, зовсім незалежні від Преосвященного Григорія, висказуються про його діяльність з найбільшим признанням. Не скупило йому признання навіть і ліберальне „Діло“! „Енергійний адміністратор, людина силь-

всїй бундючності, рацію „Новій Зорі“ в головню, чи пак єдиною, причиною неприємств, якою ті панове обдаровують „У.Х.О.“ і „Н. З.“

С. Томашівський.

Друкарська помилка. В передній статті на ту саму тему (ч. 48) між 9 і 10 рядком від кінця було пропущено кілька слів і се затемнило зміст. Повний текст такий: „Стороння людина не зрозуміла-б того, чому У. Х. О. опинилося серед радикалів, комуністів, православних москвофілів і Поляків“.

ної волі, що зуміла завести лад в єпархії і заціпити послух серед духовенства. Станиславський владика вів і веде у своїй дієцезії енергійну боротьбу зі сектантством та поборовав успішно москвофілізм серед підчиненого собі духовенства“. — Чи ж се не похвальні признання для праці Єпископа навіть з чисто національної точки погляду?! — „Нива“ на жаль і про се нічого не знає, чи тільки удає, що не знає.

Такі признання, висказані в одному-кін нашій щоденнику, на кождий случай вже дають свідчення правді, хто і який в теперішній станиславський Єпископ.

Річ самозрозуміла, що „Ділові“ не дуже до вгодиби католицька акція і підтримка для католицької преси Преосвященного Кир Григорія. Та годі! Се в теперішніх наших обставинах якраз найважливіша і найконечніша справа, а що Єпископ станиславський вважає переведення її і здійснення може за найважливішу ціль своєї життя і свого апостольського завдання. За се хіба той, хто не лукавить, не може його осуджувати. Бо і хто ж мав дати до сего початок? Хто мав тою акцією покермувати?

Що крім „Нової Зорі“ та споріднених їй органів українська преса пройшла мовчки попри сей рідкий ювілей, се нічого дивного, бо і що ж могли написати всі наші (крім „Ниви“) комуністичні, чи комунізуючі часописи? Хіба се, що Преосвящений Владика вважає їх за найбільших ворогів народних та на кождім кроці з цілою, йому лише питомою енергією побороює їх роботу, котра руйнує народне життя. Таксамо можна було сподіватися, що змовчать сей ювілей і крайні націоналісти, змовчать, або ужиють його до стусанів. А що і „Діло“ доперва добре по святі здобулося остаточно на згадку про ювілей, се рівнож доказ і то не перший тай не останній, що у нас навіть і в справах загально признаних за добрі і доцільні нема щирости і рішучости. Завсїгди стара метода. Богови свічку — й дияволови офірку!

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневі. Toile de soie на біллі.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т. п.

НАЙДЕШЕВША

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(лім наріжний вул. Гродзінських)

7-30

гло бути мови, спакували ми наші річі і помандрували далше, все глибше в незміримий ліс. Абсолютна тиша залягла кругом, чути лиш шелест наших кроків по м'якій землі. Чую майже ритмічні удари серця йдучого за мною Мпумбафу. Вітрець ані не шелестіє! Ані один листочок не задрожить. Тільки якась ніжне цвіркотіння дається чути з неозначеної віддалі. Ні оден промінчик сонця не продирається крізь густий дах з листя; маєм отже тіни досить. Могучі дерева-великани, мабуть тисячелітні, стоять густо побіч себе, тут і там знова групки кушів, непроходимо підшиття.

Ми мусимо собі промашувати дорогу топором, часто з великим трудом, а густі гумові ліяни, озброєні часто колючим терням, подаються під кождим ударом.

Горячий піт летиться не тільки з чола але і з цілого тіла, мимом сумеркової тіни, бо якась невиносима душність залягла ліс, а запліснівлий воздух не дає можности віддихати.

На краю ліса було знаменито, там був свіжий воздух, але заледви кілька кілометрів в глїб стає щораз більше парно і чути щораз більше стухлість. І не дивниця, бо на метер глибоке bagno-мокравина зі збутвілого листя та дерева покриває землю, гойдаючись під кождим нашим кроком.

Випари, які підносяться з цього тисячелітнього торфовища, своїм запахом не нагадують ані одолію, ані кольтонської води, а неприємна вонь піжма — слабе порівняння.

„Ума! Накуфа“ (О йой! умираю!) рознісся за мною крик і щось за мною нагло заметушилось. В першій хвилині думав я, що це або леопард ударив, або йдовита змія вкусила йдучого за мною Мпумбафу.

Але що бачу?! Такий страшний вид, що я бухнув нараз сміхом. Мій Мпумбафу застряг в тисячелітнім багні та порохні аж по пояс. Сильно помогли ми йому викараскатися з цього болота. Та який був його вигляд! Він був весь обліплений намулом, а здовж на ногах роїлося від ріжних земних і підземних тварин — черв'яків, котрі розручили непрошевий гість. Грубі й тонкі, довгі і короткі черваки, стоноги, болотяні павуки і т. п. тварини, метушились кругом на його набренілих ногах, клубилися і відпадали. Це був менше естетичний вид! Але ми сміючись обчистили його дорогою скрутлями трави з сеї погані і пішли далше зрадливим пралісом.

„Сасса“ гапа нія нцурі“ (тепер тут добра дорога), крикнув Мзумні, „лякіні нія матембо“ (але це є стежка слонів), додав він трохи з острахом. Ми вийшли з густих корчів на широку полянку.

Так і видно, що це часто уживана стежка слонів котрою пани пралісу ходять на край пралісу, щоби трохи попоїсти смачних ростин на плянтаціях тубильців.

Трави, куші і малі деревця були на цій стежці розторошені на мязгу і втопані в землю. Одначе не могли ми багато прискорити ходу, бо ногистрягли і замотувалися в росторошений мішанині листя і галуззя. Тяжкі ліяни, оброслі густо мохом, звисали всюди з великанських дерев; густі вінці з листя замикали стежку згори, наче в церкві так, що над цією широкою стежкою слонів дах із листя такий був густий, що подобав на тунель. Воздух стає такий тяжкий, що аж дусить. А що стежка веде стрімко вгору, бо слони люблять стрімкі узгір'я — піт летиться з нас знова струмочком. Чи не лучше було на вільнім воздуху, хоч під тропікальними проміннями сонця, при 60 степенях, ніж у тинистім пралісі?

„На квенда руді сасса бвана“! (Вертаймо назад, пане), говорив півголосом і отягаючись Мзумні, йдучи з неохотою. „Гуко сі мзурі лябда матембо“ (тут не гарно, тут можуть бути слони).

„Кідого ту“ (ше трохи) „Тена руді“ (тоді вернемо), заохочував я, сам маючи вже охоту видобутись із цього лябінтуну.

„Уна ніні“? (Що з тобою?) запи-

ФУТРА

**МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати**

183 - 2-20

всякі перерібки також переховування футер через
літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Якраз з тої причини — скажім на відворот — Преосвященний станіславський Владика не погоджується з поглядами подавляючої більшості українського громадянства. Інакше бути не може! Єпископ — сеж речник Христової ідеї, Божої правди на землі. Він, свідомий свого післанництва і відповідальності перед Богом, не може ходити — як то кажеться — поміж дощ.

І при тій рівнож нагоді підносить „Діло“ як найважливішу причину розбіжності між суспільністю а Владикою, справу celibату. Се — так сказати — принципіальна, академічна послідовність поглядів може і більшої частини нашої інтелігенції від десяти літ. Та будьмо щирі: вона в останніх часах починає — вправді незначно і — як у нас водиться — неспішно тратити щораз більше на давній енергії і безоглядності. Бо теперішня дійсність її обставини кажуть погодитися з тим зарядженням Єпископа, а хто інакше говорить (не думає), той хіба лукавить перед собою і перед другим, от так для моди або для традиції. Впрочім чому ж винуватити за се лише станіславського Єпископа? Чи ж до того самого не змагається і в других наших єпархіях? Осуд в тій справі серед нас — загально беручи — донерва дозріває, належало би тому сю справу полишити Божому Провидінню і вже раз залишити на сю тему всілякі публичні диспути і полеміки, бо — як дотепер показалося — не доводять вони до нічого, а викликають лише неспокій і огірчення у своїх, а вдоволення і радість у чужих, неприхильних нам людей.

Ще останній закид, що з ним „запрезентувався“ „Діло“ в ювілейній згадці. „Не все мав щасливу руку в добрі своїх помічників і найближчих співробітників“... Можна було сподіватися, що автор статейки „Ювілей Владика“ буде більше справедливий і безсторонний. Чи на інших ділянках нашого суспільного і народного життя є у нас все дібрано щасливо і зовсім відповідне своему завданню? І пікільництво і кооперація і банковість і політика і все инше чо-

гось „шванкує“, так принаймешне виходить з голосів преси. Ті самі крути, на тих самих людей, такі своїх і зі свого гуртка — раз „осанна“, а зараз за кілька днів гукають „разни“! У нас дуже скоро і то з якихнебудь причин змінюється „культ взаємної адорації“, а підтримується його хіба незаслуженим гладженням по голови й... мамоною в різних видах. Та не кождий склонний на се спромогтися і не кождого на се стати! Впрочім не кермуть станіславським Владикою ніякі історичні „птиці“, ані люди з партії „КВВ“ (куда вітер віє). Ту кінцеву замітку, як зовсім безосновну, а щодо змісту — на жаль — загально людську, повинно було „Діло“ полишити на боці.

„Єпископ такий, яким дійсно єпископ мав бути, знає наскрізь свою дієцезію і своє священство“ — „знаменитий проповідник і неструджений робітник на ниві Христовій“ — „дійсний аскет“, „виrozumний і сердечний батько і опікун“, „щедрий аж до самовідречення“, „доступний для всіх“ — от кілька слів одобрения його діяльності і то від людей, що навіть уходять за його противників. Сего на теперішні наші підносили дійсно досить, а будучність і історія доповнить решту. Про зміст тої оцінки вже і нині можемо бути зовсім спокійні. *о. Г.*

Княжа пара вступила до монастиря

З Медіоляну доносять: Дуже багатий князь Ігнатій Кастельо і його жінка одержали на свою спільну просьбу дозвіл св. Вітця вступити до монастиря без розв'язання подружжя, тільки на основі його розділу на життя. Обое мають уже по-верх 50 літ. Подружжя їх було щасливе, але бездітне. Новіціят розпочали обое ще в 1925 р., а тепер зложили торжественні обіти. На днях одержав князь свячення й відправив першу Службу Божу в одній з церков Медіоляну серед великого здвигу народу й італійської аристократії.

Хтоб ти не був, все ти мусиш комусь служити, отже — на що тобі зарозумілості?

тав я Мзумні, котрий йдучи перед мною упав на землю. Також за мною щось гримнуло і зашелестіло.

„Тембо, бвана“ (слон, пане) прошепотів Мзумні, „тембо, бвана“ зверещав Мпубафу, кинув тягар геть і поліз у корчі.

„Гуко тембо“ (там слон), прошепотів ще раз Мзумні, показуючи в гору, заки і він зник на боці в кущах.

Немало перестрашений стояв я мов остовпілий на середині стежки, однак не міг побачити ніякого слона, хоч як старавсь я перевірити зором темний лясбінт із листя.

Наглий і глухий звук труби слона згори поучив мене про небезпеку і я сейчас скочив у корчі, до моїх товаришів. Мзумні показав мені докладно місце, де стояв слон на середині стежки і непереставав ревіти з наміром зійти на долину, але побачив нас, котрі заколотили йому спокій!

Проймаючий острахом і дріжжю вид величезного слона зарисовувався між темно-зеленим листям. Блестячо-білі, величезні кли, груба, та довга до гори загнута труба і два насторошені, наслухуючі вуха. — це було оригінальне явище на тлі пралісу.

Мзумні потягнув мене сильно за бязку „Руді бвана“ (назад, пане), прошепотів він. І я пішов за ним слухляно,

кинувши в останнє довгий погляд на незвичайний і грозою проймаючий вид.

„А де дівся Мпумбафу“? „Сію бвана“ (не знаю, пане). Мпумбафу тимчасом давно вже спритався, і ми пайшли його недалеко сидачого на грубій гиліці дерева.

„Де ти дів наш клунок? Сейчас і то скоро злізай з дерева і принеси його сюди!“

Винувато-завстиджене лице Мпумбафу побуджувало до сміху, але небезпечне сусідство слона, котрий все ще трубів, наказувало остерожність.

Отягаючись, зліз Мпумбафу зі своєї кривки. Бачучи нашу нашірку над трусливістю, винісся мовчки і проховзнувшись тихо між корчі вернув зараз назад з клунком.

Довго ще чули ми пронизливий голос труби слона — котрий розпливаючись грізно по пралісі, переминався в многократну луну і губився в далечині пралісу. Все це разом складалося на грізно-гарне пережиття в таємному пралісі.

(За Йосифом Штайнлегнером з Мюнхену, тепер в Аддіс Абебі в Абіссинії. Подав: М. П.)

Приєднуйте нових передплатників!

Св. Отець про католицьку пресу

На прийнятті зібраних під єю пору в Римі католицьких журналістів мав Святійший Отець промову, в котрій висказався, що чується зобов'язаним окреслити католицьку пресу, як свій власний голос. Внаслідок латеранського трактату праця світських, котра становить суть католицької акції, дуже зросла. Акція це життя, вона є проявом життя, бо не може бути життя, котре не проявлялося у діяльності. Та діяльність мусить мати попертя. Вона мусить бути освітлена і боронена і якраз це освітлення й обґрунтування і все, що з цим зв'язане, творять теперішнє завдання католицької преси, котрого виповнення очікує Святійший Отець. До цього потрібна дуже глибока релігійна культура і дуже поважне студіювання цього, що зв'язане з напямною лінією католицької акції. Преса мусить бути не тільки вірним перекладником католицької акції, але прямо сама мусить стати одним з найважливіших членів католицької акції. („Райхспост“, ч. 185).

Збірне посланіє нашого Єпископату

Збірне пастирське посланіє видали наші Владика: Митрополит Андрей Шептицький, Архiep. львівський, Григорій Хомишин, Ep. Станіславський, Діонізій Нараді, Ep. Крижевацький, Йосафат Коциловський, Ep. Перемиський, Петро Гебей, Ep. Мукачівський, Григорій Лако-та, Ep. Данієльський, Пом. Перем. і Павло Гойдич, Ep. Пряшівський — з приводу 50-літнього священичого Ювілею св. Вітця Пія XI.

В посланію представлено світове значіння Христового Намісника як також життя і діяльність теперішнього Папи та дано такі зарядження: 1. Ювілей має зачатися у всіх наших Єпархіях на празник св. верховних Апостолів Петра і Павла. В навечеріє того празника хай дзвонять дзвони по всіх церквах о 7-ій год. веч. через пів години, а вірні у той час хай моляться за вселенського Архiep. Пія XI. На сам празник в часі торжественної Служби Божої нехай OO. душпастирі прочитають посланіє з многолітствієм св. Вітцю при кінці Літургії. Жертви, зібрані того дня в церкві й поза церквою, належить відослати до Ординаріату як „Петрів грін“. Закінчення Ювілею має відбутися на празник Непорочного Зачаття благодарственною Службою Божою. 2. Наші установи хай звеличують той Ювілей відповідними святочними академіями. 3) Через цілий час тривання Ювілею священики мають брати на Сугубій екте-нії зі Служби за Умиріння Церков по 2 прошення. 4) Парохи нехай стараються в тім році урядити як найбільше місій. (Повний текст посланія випечатаний у „Львівських Архiep. Відомостях“ за липень с. р.).

Як живеться молоді в „раю“...

„Комсомольская Правда“ оповістила алярмуючу статтю про епідемію самогубств серед комуністичної молоді. Ті самогубства викликають між молодими робітниками головно напади в комуністичній пресі, котра посуджує їх за „прихильність до буржуазії“. Побойоючись наслідків таких нападів, молоді люди, часто дійсні комуністи, відбирають собі життя.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі чужинців по Україні до кінця XVII. ст.

Подорожі по Україні творять дві головні групи: 1) подорожі чужинців і 2) подорожі українців.

Читає, певно здивований, спитає: Чому подорожам чужинців по Україні даємо першенство перед подорожами українців по рідній землі? Тому, бо вони: 1) перші що до часу, 2) значно переважають числом, 3) особливо цікаві й цінні своїм змістом. Що торкається змісту, то чужі подорожні під час своїх подорожей по чужих краях дуже часто помічають багато такого, на що свої звичайно не звертають уваги.

Чужинцями вважаємо тільки дійсних чужоземців. Натомість подорожних-уроженців України, без огляду на їх етнографічну приналежність, оглянемо у розділі: Подорожі українців.

Найдавнійший, відомий нам нині, подорожник по Україні се старо-грецький письменник Геродот (род. перед 480, умер ок. 425 р. перед Хр.). Під час своїх далеких подорожей, про що була вже згадка в попередній статті, він звідав між ін. і північний беріг Чорного моря, де було багато значних грецьких колоній і перший подав про них ширші відомості. Зокрема є він головним джерелом для пізнання Скитії і Скитів, наших предків, про яких оповідає широко в кн. IV. В його оповіданні можна ясно пізнати наочного свідка. Відомості Геродота здебільшого вірні, що потвердили новіші археологічні й етнографічні досліді.

Та не тільки найдавнішим подорожником по Україні є Геродот. Він є також одним подорожником на протязі цілих слідуєчих 1½ тисячі літ, що дав опис наших земель з автопсії. Бо всі пізніші письменники аж по XII. ст. по Хр.: Грецькі, візантійські, арабські, жидівські, що писали про наш край, писали — не бачивши його наочно.

Найближчий опис подорожі по Україні маємо шойно з 2-ої пол. XII. ст. по Хр. Се опис жидівського подорожника Петахія Регенсбурського, який подорожував в рр. 1175—1185. Він переїздив через Україну: через Дніпро, Половецькі степи і Крим — в Грузію й Арменію.

На XIII. ст. припадає передовсім подорож через Україну Італійця Ів. Плано-Карпіні. Як уже читачам „Н. Зорі“ відомо („Н. З.“ 1928 ч. 15), П.-К. їздив в рр. 1246—7 в посольстві від Папи Іннокентія IV. до Вел. Хана Татарів в Монголію. Їхав і вертав через Україну, задержуючися деякий час у двох столицях: Володимирі і Києві, де гостив у наших князів. Подорож сю він описав докладно.

З інших згадаємо подорож Француза Вільгельма Руїсбрека (Рубруквіса), що в 1253 р. їздив від Людвіка IX. через Чорне море і Крим до Мангу-Хана в степи Гобі.

В XIV. ст. подорожував по Україні й описав свою подорож Німець І. Г. Шільтбергер. Він у 1395 р. попав був у полон до Турків, а відтак до Тимура, якого й супровожав у всіх його походах. Він подорожував по Європі, Азії й Африці. Був в Каїрі, в Мінгрелії, в Сибірі, на Волзі, в Золотій Орді. Після 32-літнього скитання вернув через Царгород, Аккерман, Львів і Краків до Мінхену.

З подорожей по Україні в XV. ст. слід згадати передовсім: 1) Подорож французького лицаря Гільбера де Лянуа, що її він відбув в 1421 р. і 2) подорож венецького шляхтича Лосафата Барбаро, що у 1436 р. з доручення Венецької Республіки їздив до Азова та 16 літ пробув на Кримі та на півд. Україні, які й описав.

В XVI. ст. маємо вже п'ять заміт-

ніших подорожей по Україні та їх описи.

Перша подорож се подорож Михалона Литвина, що його в 1544 р. Сойм вислав був як комісаря для опису замків на Литві й Україні. Свій побут на Україні він описав у книжці, що вийшла в Базілії 1611 р. — Друга подорож се подорож Еп. А. Граціні. Гр. був секретарем кард. Комендоні, котрий два рази відбував посольства до Польщі: в 1565 і 1573 р. Він був між ін. у Львові й Кам'янці Под., які описує. А крім того: Червону Русь і Поділля взагалі. Зокрема він дуже захоплюється Поділлям, яке зробило на нього своїми природними багатствами велике враження. — Третій опис се опис України Француза Блезе де Віженера з 1573 р. Зокрема він описує: Червону Русь (Галичину), Волинь і Поділля: а далі: тура, жубра, полювання на жубра і лося: вкінці й Татар. — Четверта се подорож Л. Міллера. М., Німець з Німеччини, був ряд літ на державній службі в Польщі, яку переїхав здовж і поперек. Між ін. подорожував і по Україні й описав сю подорож цікаво в книжці, яку видав по поверненні до Німеччини, в Липську 1585 р. До найцікавіших уступів сеї книжки належать: опис тогочасного Києва, опис степів, пошукування в степах за гробом Овідія й ін. — Вкінці пята се подорож Еріха Ляссоти, що в 1594 р. їздив у посольстві від ціс. Рудольфа II. на Запоріжжя. Шлях, яким їхав Л., вів через Чехію, Моравію, Угорщину, Бєсکید, Сянік, Фельштин, Рудки, Львів, Глиняни, побіч Олеська, Бродів, через Почаїв, побіч Вишнівця, Чорний Острів, Нове Місто, Хмільник, Прилуки, Погребище, Білу Церкву, Хвастів, Васильків, Київ, далі Дніпром і порогами — на Січ. Ширше описує Київ і Дніпрові пороги. Дневник Е. Ляссоти дуже цінний матеріал для історика української козаччини. Се перші, що до часу, обширні, основні і точні відомості про становище й побут Запоріжжя при кінці XVI. ст.

XVII. ст. в українській подорожній літературі особливо замітне двома цінними описами України, що їх завдячуємо двом чужинцям: Французови Г. Левасерде Бопплянови й Арабови Павлови з Алеппо.

Г. Л. де Боппля (Le Vasseur de Beauplan) походив із Франції. Около 1631 р. він виїхав до Польщі і протягом 17 років перебував тут на військовій службі як інженір-артилерист. Осередком діяльності Б. була Україна, зокрема м. Бар. Працюючи на Україні більш як 17 років, він заложив тут понад п'ятьдесят чималих слобід. Зокрема знаємо про діяльність Б. на Україні таке: В 1634—1635 рр. він заснував селище Уст-Саврон або Новий Конецьполь та збудував тут королівську фортецю (тепер м. Савран на Поділлі в Балтському окрузі). Р. 1635 збудував замок у Кременчузі. Тогож таки року в липні заложив, окрім того, й відому фортецю Кодяк, на правім Дніпровім березі. В 1638 р. з загоном війська й гарматами пускається в низ по Дніпру аж до останнього Дніпрового порога і вертає звичайним човном проти води назад. Завдяки сій подорожі Б. мав нагоду бачити всі 13 Дніпрових порогів та нарисувати їх у мапі. Він оден із кращих знавців Дніпра. Якийсь час жив у Києві та часто відвідував печери. Між ін. в 1645 і 1646 рр. на власні очі бачив велике нещастя, що його наробила сарана на Україні. Взагалі Б. багато подорожував по Україні, яку пізнав дуже докладно. Після 1648 р. він вернув до Франції, де негайно взявся за опис України, який і видав в рр. 1651—1661 трьома виданнями в Руані й Парижі в французькій мові п. з.: Description d'U-

kraine, присвятивши їх польському королеви Янові Казимирові. В описі тим він подас не тільки етнографічний та географічний нарис України, але й замітки про її підсоня, фавну й флору. „Опис України“ Боппляна звернув на себе (і на Україну!) загальну увагу, про що свідчать цілий ряд видань і перекладів його на різні мови: англійську (Льондон, 1704), латинську (Варшава, 1761), німецьку (Бреслав, 1780), польську (Варшава, 1822), російську (СПетербург, 1825, 1832; Київ, 1901) і т. д. Нема тільки й досі перекладу його на мову українську!...

В рр. 1655 і 1666 два рази переїздив через Україну до Москви антіохійський патріарх Макарій, родом Араб з міста Алеппо в Сирії. Подорож сю патріарха описав докладно його син, архидіакон Павло, що товаришив батькові в його подорожі й шодня провадив записки про все, що вони бачили й чули. Павло Алепський людина спостережлива й цікава. Він змальовує країну, звичай й побут мешканців, далі міста й села, визначні будинки, політичні події, й характеризує державних діячів. Україні в записках П. А. присвячено чимало сторінок. Шлях патріарха Україною йшов від Дністра, кордону України й Молдавії, через Рашків, Дмитрашівку, Горячківку, Жабокричі, Ободівку, Баланівку, Соболівку, Янів, Талалаївку, Умань, Маньківку, Лисянку, Богуслав, Трипілля, Васильків, Київ. В Богуславі привитав подорожних сам Гетьман Богдан Хмельницький, якому Патріарх підніс дарунки, між ін. і каву, котру Гетьман дуже любив. В своїм творі П. А. описує докладно Гетьмана Хмельницького й гостину в нього. Вертав патріарх з Москви знова через Київ, Бариспіль, Переяслав, Черкаси, резиденцію Хмельницького Чигирин, Медведівку, Жаботин та Смілу. Опис його підчеркує з натиском велику культуру на Україні в пол. XVII. ст., супроти якої тогочасна московська стодала дуже низько. Взагалі подорожні записки по Україні Павла Алепського, се одне з найцінніших джерел про Східну Європу. Під багатом оглядами вони перевищують навіть подібні записки західно-європейських подорожних. Подорожні записки П. А. написані в оригіналі в арабській мові. Та їх ще в 1829—36 рр. перекладено на англійську мову (Льондон, 2 тт.) і також на інші, як на російську (оден з англійського перекладу, а другий Г. Муркоса з арабського оригіналу). Оден арабський рукопис подорожних записок Павла Алепського (на жаль, неповний), у невідомій досі редакції, зберігається у Києві в Кабінеті Арабо-Іранської філіології Української Академії Наук. Тепер його перекладають на українську мову й незабаром переклад сей має побачити світ у серії видань У. А. Н.

Крім описів України Боппляна й Павла Алепського маємо в XVII. ст. ще ряд інших, більших і менших обємом, більше і менше цікавих і цінних. З них слід бодай згадати: Ю. Крижаніча (1641), М. Пасторія (1642), В. Мясковського (1649), Й. Гербінія (1675), Й. Г. Корба (1698—1699) й ін.

І. Кривецький.

„Релігія се щось таке високе, що ті, котрі не завдають собі труда, пізнати її ближче, заслужують на те, щоб були виключені з неї“. (Б. Паскаль, славний філософ і математик, винахідник різних природних законів).

Нехай кожде терпіння робить тебе кращим, а кожда радість калієним.

Багато є людей подібних до тростини: вони надаються до того, щоб вибити когось, але насправду спертися на них не можна.

**НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНЬСЬКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ,
ТОГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ
І РЕСТАВРАЦІЯ** під фірмою

„ТОВЕРЛЯ“

у Львові, вул. Руська 16.

Число телефону 75-92.

поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО
пільзенське, живецьке також ВИНА
І МЕДИ.

480-2-5

Боротьба з Церквою

Наша лівниця — пинь в „Варшавянці“ Стронський — почала виразну боротьбу з Церквою. Не можна замикаати на це очей і вдавати, що ніщо не діється. Виравді вороги Церкви сьогодні ще за слабі, щоб повалити конкордат і постанови конституції, однак уперто змагають до цього, щоб завтра було інакше... Внесення „Визволення“ і „Стронництва Хлопського“, звернені проти конкордату з Апостольською Столицею, покищо у соймі не здобудуть більшості, але є агітаційним способом, обчисленим на підбурювання мас проти католицького духовенства та проти Церкви. Наші вороги Церкви пересвідчені, що католицький табір теперішні їх виступи злегковажить, вважатиме невмілими пориваннями з мотикою на сонце, коли тимчасом витвориться можливість перевертної роботи, що її висіди не дадуть довго ждати на себе. Дехто з наших гери-зірців і відступників має незвичайний тунет, що свідчить про примітивізм їх історичних і суспільних понять. Примір: п. Пугет, що його тунет бореться за краще з незанимим визволенням із здорового сенсу „реформаторів“ Церкви. Внесок „Визволення“ зложений соймові в справі оплат за релігійні послуги, пересичений тенденцією обняття канонічним правом передвиджених доходів католицького духовенства передвиджує м. і. оплати за сводів! Викликалоб це на заході сміх цілого парламенту, бо кожен лійк повинен знати, що оплати за сводів недопустимі й строго карані тай загалом ніхто про них ніде не чув. П. Стронський замічує при цьому, що й „Епока“, яку годі посуджувати в анальфабетизмі, „не завагалися заатакувати польський конкордат із Ватиканом, як договір надто ліберальний у відношенні держави до Церкви зі шкодою для державних інтересів“. (До того слід додати, що із української сторони разураз нерозважні люди виступають проти конкордату будімо в імені „укр. патріотизму“, чим тільки йдуть на руку польським націоналістам і шовіністам, котрі також хочуть знесення або зміни конкордату, бо він і їм „за мало патріотичний“...).

Scotus Viator про розвиток Словаків

В чехословацькій посольстві у Відгороді зібралися депутати словацьких кольовій в Югославії. Їх іменем привітав англійського журналіста Скотуса Віатора (Сотона Ватсона) д-р Булік з Нового Саду, дякуючи йому за поміч, яку він своїм пером і впливом дав малому словацькому народові, коли важилася доля Європи. Імя його відоме і шановане тепер в кожній словацькій хаті. Ватсон (він з походження Шкот) висказав свою радість із за великого розвитку словацького народу від часу війни й побажав Словакам частя і дальшого доброго уживання своєї. Потім депутація словацького жіноцтва у прегарних нац. строях, вручила йому величаву китицю квітів й англійський журналіст засів до стола з делегаціями словацького народу.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Пам'ятник Найсвятішому Серцю Ісуса будують поляки в Познані з вдячності за освободження батьківщини. Пам'ятник буде складатися з лостаті Спасителя й медальонів св. Вітця й покійного кард. Дальбора, лицаря й жовніра повстанця.

Декрет про жіночі строї. На бажання св. Вітця кардинал-вікарій Риму оповістив декрет для дівочих монастирських заведень у тім місті. Декрет той, устійнений конгрегацією Чинів і одобрений Папою, має такий зміст: Без огляду на високе становище родичів зі шкіл і заведень кермованих монахи-нями усувати тих дівчат, котрі не схочуть носити скромні одяги, відповідаючі християнській пристойності. Зменшення числа вихованок у монастирських школах і заведеннях не треба уважати за щось зле, тільки навпаки, за добре, бо тоді у тих, що остануть, збільшиться замишування скромності, котра все була особливою запорукою чистоти і правдивої жіночої краси. Спеціальні візита-тори мають несподівано відбувати візитації, щоб переконатися, чи приписи виконуються. За непристойний вважається одяг, котрий має декільте більше ніж на 2 цмт. від шиї, не закриває ramen і не сягає нисше колін. Інструкція забороняє також носити панчохи прозорі й ті-листого кольору.

Конкордат з Югославією. Югославянський орган „Време“ потверджує ві-стку, що в найблищому часі маються почати між Ватиканом і Югославією переговори в справі закінчення конкордату. На думку „Времени“ Югославія за-інтересована, щоб її відносини з Ватиканом були скоро полагождені як у моральній так і політичній діяльній. Крім питання загального статуту катол. Церкви в Югославії, важна ще справа уста-лення надкордонних епархій і номінацій пралатів.

Поганський магараджа про христі-янство. Магараджа з Дінайпуру прийняв недавно на авдієнції кореспондента „Поль-польо д'Італія“, що подорожував по Індіях. Індійський князь дуже прихильно висловлювався про христіянство. Про протестанські секти, англіканів і методи-стів говорив з резервою, вважаючи їх прямо агентами англійського імперіалізму. Представників американських сект назвав ошустами. Зате з великим подивом висказувався про катол. місі-онарів і захоплювався їх героїською са-мопосвятою. Зокрема хвалив франці-шканські і венединтинські місії, котрих працю оглядав власними очима.

Між твоїми клеветниками є не тільки твої вороги, але й ті, що тобі завидують.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

поручає: **Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і красиві на мужеські одіння.**

401

17-30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НОВА КОНСТИТУЦІЯ ЕСПАНІЇ. Уряд випрацював нову конституцію зі 104 артикулів. Засади її такі: Еспанія се наслідственна монархія конституційна. При монарсі функціонує Коронна Рада. До неї належать сини короля, архієп. з Толедо, начальники армії та фльоти, парляменту, найвисших трибуналів, головний прокуратор і предсідатель грандів. З інших членів тої ради одна третина виби-рала загальним голосуванням, а дві третини спеціальними фаховими і класови-ми організаціями на 10 літ. Парлямент має лиш одну палату. Часть його імено-вана королем, часть спеціальними фахо-вими організаціями, часть вибрана. Державна релігія католицька, але вільно ви-знавати й інші релігії.

МЕБЛІ

солодно виконані, власного виробу найновіших взірців

461 дешево можна дістати у 6-15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

ПОВСТАННЯ В МОНГОЛІЇ. Англійська преса далі доносить, що большеви-ки йдуть війною проти Китаю і займають Монголію. Червона преса пише, що се неправда. І обидві сторони мають ра-цію. В чім же річ? А річ в тім, що мос-ковські большевики поступають в Мон-голії точно так, як поступали на Україні: організували зі збаламучених Українців повстання й заосмотрювали їх в моско-вську зброю й амуніцію, а самі виширля-ли всякої участі в тім. Ріжниця тільки та, що загал Китайців має розумніших провідників і ті безоглядно давають большевицьку агітацію.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Так ож філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-473 полі й Тарнові. 5-30

ВЗАЄМИНИ ТУРЕЧЧИНИ З СССР. заострюються із за того, що СССР. сконфіскував склади товарів ту-рецьких купців в СССР. Большевицький Посол в Ангорі виїхав у тій справі до Москви.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9: (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

479

2-32

НОВИНИ

Сильні бурі в Сх. Галичині. В деяких громадах повітів Калуш, Сянік і Рогатин сильні бурі позривали дахи з домів і повиривали дерева. В Могилках (пов. Рогатин) буря викликала пожежу, котра знищила 6 будинків. В Сяніччині потерпіли громади Волтуша, Королик і Демно.

Хліборобські страйки в Галичині й за сокальським кордоном обняли десятки сіл в 10 повітах. Причина їх безперечно в страшенно низькій зарплатній платні: двори платять від 80 гр. денно а до 2 зол. платня не доходять, жінцям дають 18-й сніп, коли вже перед війною були страйки ізза того, що давали 12-й сніп. Річ ясна, що коли держава не може наладнати тих важких відносин даючи кредити й натискаючи на піднесення голодових платень, то скрізь вмишаються в се силою факту большевицькі агітатори й удаючи опікунів населення, визискають його до своїх руйнівничих цілей.

І львівське воевідство буде зелектрифіковане. Дня 17. с. м. визначена у Варшаві прилюдна розправа в цілі уділення концесії фірмі Гаррімана на електрифікацію 6. воевідств, м. і. львівського.

Наївні американці. До Большевії приїхала делегація з 19 америк. комуністів. Оглянувши „рай“, скритикували його страшенно й отверто заявили, що оповідають правду про се цілій Америці. Тоді большевики увязнили наївних товаришів, які не знали, що „рай“ треба хвалити. Одному американцеві удалося втечи.

Пів мільона дітей прибуло в Польщі за рік 1928, а подружжя заклучено в тім році 295.000.

За фальшиве зізнання про дохід засудив суд у Ченстохові функціонера „Ченстох. Гірничого Тов.“ Шефтлема, на гривню 185.446 зл. і заплату судових коштів 18.584 зл. або на 13 місяців в'язниці і 8 місяців карного арешту, коли не заплатити.

Промисл в большевії знаходиться в прикрім стані. В нім працює всего 15.930 техніків і 16.200 інженірів, або 7 фаховців на 1.000 робітників, коли в Німеччині припадає на 1.000 робітників 43 фаховців а в Америці 60. До того 70 прц. фаховців у большевії не має висшої освіти. В хемічнім промислі є в СССР. усього 170 інженірів на 300.000 робітників. Супроти того нема мови, щоб міг удалися план т. зв. п'ятилітки.

Французька преса доносить, що комуністична пропаганда в самій Франції коштує річно коло 70 мільонів франків. З того тільки 1 прц. приходить зі складок і продажі больш. часописів, а 99 прц. доплачує Москва через торговельне представництво в Парижі. Ті субсидії знані у Франції загально під назвою кавяру.

Французи вмирають. Публична опінія Франції сильно затрівожена поступенним зменшуванням уродин у краю. В першій чвертьрічці цього року убуло округло 70.000 Французів. Деякі часописи пояснюють, що це зменшення є наслідком епідемії грипи і острої зими. Але чи не є се радше наслідки нехотільних подружних законів і занепаду християнської моралі у Франції, де число народин в останніх трьох місяцях зменшилося до небувалої ще цифри 9.000, себто навіть не цілий 1/10 прц приросту.

3 новин чужих літератур

В польській мові вийшла у Кракові книжка п. з. „Святий Франц з Асизі“. Се збірка відчитів з передмовою англ. письменника Г. К. Честортон (Ст. XV+248 і 13 ілюстрацій). Книжка та се відгомін заінтересування життям і діяльністю того святого, яке тепер охоплює катол. народи на Заході.

*

Генрі Форд, найбагатший чоловік світа, кінчить писати книжку п. з. „Вартість гроша“. Вона вийде в осени. Форд при всіх своїх заняттях знайшов час, щоб написати вже кілька книжок, м. і. і свою життєпис. Та ся нова книжка буде його властивою життєписом, бо, як заповідає, покаже в ній, як він добивався свого великанського майна. Цікаве буде також заповіджене в ній змалювання інших мільонерів, як Астора, Морґана, Рокефелера та прочих шефів „золотих династій“ Америки. В тій книжці будуть представлені розмови Форда з англійським королем про заведення гумових плянтацій в Англії. Та найцікавіша буде часть, присвячена європейським політичним і робітничим питанням. У ній доказує Форд, що марксизм веде до зубожіння народа і коштує більше крові, ніж найбільше божевільний план якогонебудь монарха, котрому той план колинебудь піддали кецькі дорадники. Форд доказує се маю статистичних даних і білянсами.

ОГОЛОШЕННЯ

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіяльний в Чорткові оголошує отсим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви мійської, величавої, стилевої, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційні пляни парцелі і условний подасть зголошуючимся до конкурсу гр. кат. Уряд парохіяльний в Чорткові.

Виконання проєктів довільне, а речинсь їх надіслання найдалше до 30 вересня 1929 р. Проєкт буде розгляданий комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор прийнятого і затвердженого через власті проєкту одержить від Парохіяльного Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородженням 100 доларів.

Неприяті проєкти будуть петентам повернені.

Комітет парохіяльний в Чорткові.

ПОРОШОК
„KOGUTEK“
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

398

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 3-10

КОВДРИ двосторонні від зол. 22—
в цвїті „ „ 35—
МАТЕРАЦИ волосінні від „ 70—
з мор. трави „ 35—
ПОДУШКИ з пір'я „ від „ 18—
СІННИКИ готові „ „ 5—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ „ „ 3—
„ **ПРОСТИРАЛА** на
ліжка „ „ 5:50
під ковдри з дірками „ „ 11:50
КОЦИ **ВОВНЯНІ** „ „ 10:50
ПОЛОТНА — **РУЧНИКИ** — **СКАТЕРТИ**
— **КАШИ** — **ФІРАНКИ** — **КИЛИМИ**

загально відома

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та
ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО

ЛВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

422 **Телефон 37-72.** 22—25

ЦІННИКИ висилаємо даром!

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

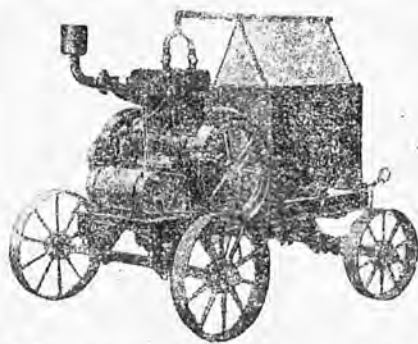
— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: —

1—4

438

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу.

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО

452

приймає **взуття** скіряне на гумових підосвах до направи та виробляє нове на гумових підосвах з білої індійської гуми.

8-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. доляр. —
Ціна числа 25 сот. —
Ковто П. П.:
Краків 405.867.

Совіти вислали ультимат Китаєви

Китайському представникови в Мос-
кві вручено ультимат, підписаний Кара-
ханом. В нім совітський уряд домагаєть-
ся випущення до трьох днів ув'язнених
совітських горожан і відкликання всіх
незаконних актів китайських влад. У
протинім разі — сказано в ультиматі —
уряд СССР. буде примушений ужити
інших способів оборони. В Москві від-

буваються демонстрації. Японські вла-
сти заявляють, що в війну не вірять, а
колиб до неї прийшло, то заховануть
нейтральність, але — війська вишлють,
щоб хаос не посунувся за далеко... (Ці-
каве в тім всім те, що України „само-
стоятельной видоть до одділення“ ніхто
в Москві навіть не питає, чи вона хоче
війни).

Катастрофа повени в Галичині

По довгій зливі виступили з берегів
галицькі ріки Прут, Опір, Лімниця,
Бистриця, Чечва і Чорний Черемош,
зірвали десятки мостів, залили сотки

хат і багато піль і сіножатей. Komunі-
кація в багатьох місцях перервана, є
й жертви в людях. Матеріальні шкоди
величезні. Води вже опадають.

Хаос у патріяршій церкві

За що ув'язнили архієпископа Серафима.

Як відомо, „містолюстителъ“ патрі-
яршого престолу, митроп. нижегородсь-
кий Сергій, заключив угоду з больше-
визьким правительством, котра одначе
не вийшла на добро православній цер-
кві, тільки ще скріпила в ній хаос.
З політикою Сергія не примирилося ні
духовенство, ні віруючий народ, ні вис-
ша церковна ієрархія. Свідчить про се м.

і. посланіє углицького архієп. Серафи-
ма, — за котре його й ув'язнили боль-
шевики. Серафим пише, що Сергій „не
перериває своєї погубної для церкви
діяльності“ та уважає всі його заря-
дження незаконними. Сергій — пише
архієп. Серафим — „увлекает ниніш-
них малодушних в новообновленчество“
і довіря не оправдав.

І Пруси прийняли конкордат

По дуже оживленій дебаті прийняв
пруський сойм конкордат з Апостоль-
ською Столицею 243 голосами проти
дату і частина крайних націоналістів.

172. Вислід голосування дуже обурив
комуністів, котрі кричали голосно і плю-
вали. З ними голосувала проти конкор-
дату і частина крайних націоналістів.

Епільог польського лету над Атлантиком

Летуни Ідзіковський і Кубаля вилеті-
ли 13. с. м. літаком „Маршал Пілсуд-
ский“ з Ле Бурже о год. 4.45 рано. Ма-
ли з собою к. 6.400 літрів бензини. Небо
було ясне. На другий день наспіла де-

пеша з Лісбони, що літак „Марш. Піл-
судский“ упав на азорськй острові
„Граціоза“, причім наступив вибух бен-
зини. Майор Ідзіковський погіб з попа-
рення, майор Кубаля ранений.

Ледові гори при берегах Європи

Алярмуючі вісти надійшли з Нор-
вегії: при її берегах коло Фйордів Та-
наф і Варде появилася 20 пливучих ле-
дових гір, чого ще ніколи не було,
ред липня.

відколи сягає пам'ять людська. Ті ледо-
ві гори мають обем найбільших океа-
нічних кораблів. Наближення їх пояс-
нює надзвичайну студію, яку маємо се-
ред липня.

Помер чеський поет Камінски

В Подебрадах помер на удар серця
чеський поет Богдан Камінски в 71 році
життя. Він був з фаху різьбар. Оставив
по собі 16 томів поезій ліричних і по-
етичних описів рідного краю та легких

сатир як також 9 томів легкої фейлето-
ністичної новелістики. Великий був та-
кож його перекладний дорібок з обла-
сти драм, чим дуже прислужився чесь-
кому театрови. М. і. переклав Мольєра.

Погром у Ленінграді

„Красная Газета“ донєсить: В Ле-
нінграді на розі Малою Проспекту і 9
Василеострівської лінії кінний міліціо-
нер заборонив продавцеві мороженого
торгувати в тім місці. Той запротесту-
вав. Товпа стала в його обороні й зача-
ла стягати міліціонера з коня. Міліціо-
ні остали на вулиці.

нер відстрілюючись вирвався і втік.
Товпа рушила за ним, побиваючи по
дорозі кожного, хто виглядав на сові-
тського урядника або на жида. Шойно
сальва сильного відділу міліції розігна-
ла товпу, котра весь час викрикала про-
тисовітські оклики. Чотири тяжко ране-
ні остали на вулиці.

Століття парижської поліції

Сего року обходжено століття
організування правильної парижської
поліції. До того часу була також поліція,
але не мала ні окремого статуту ні одно-
строю. В березні 1829 р. надав їй се пре-
фект Дебелєйм. Тоді було в Парижі всего
300 поліціантів, кожний з платнею 100
франків на місяць. Тепер є в Парижі
11.904 поліціантів.

Стереженого Бог стереже!

Обезпечуйте збіжжа й пашу від огню

В Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Від утопії до дійсности?

Львів, 14-го липня 1929.

Найбільше сенсаційна вістка з об-
сягу міжнародного політичного життя
останнього тижня була та, що мовляв
французький міністр закордонних справ
Бріан виготовив план об'єднання євро-
пейських держав в один союз — щось
в роді Злучених Держав Європи — по-
кищо лише на господарській основі.
Вістка ся не знайшла, що правда, уря-
дового потвердження, одначе й не була
заперечена. Значить, щось на тім є...

Шість чи сім літ тому молодий
австрійський аристократ Куденгофе-Ка-
лергі звернув на себе увагу політично-
го світа оригінальною брошурою п. н.
„Паневропа“ — Всеєвропа, в якій про-
водив думку, що зруйнована війною на-
ша частина світа може спастися від
остаточного упадку політичного, госпо-
дарського й культурного, тільки пере-
мінивши свій партикуляризм в єдність
висшого типу, що дасть їй можливість
з одного боку опертися соціальної де-
струкції російського більшовизму, з
другого боку з виглядами на успіх під-
няти господарську конкуренцію з пере-
можною Америкою. Брошура була на-
писана талановито, одначе була приня-
та з симпатичною усмішкою як чисто-
літературна, нереальна утопія. Автор,
правда, не вдоволься сим першим ви-
ступом і з великою енергією взявся
в безліч статей на всіх мовах пропа-
гувати свою ідею, він довів навіть до
утворення окремої міжнародної органі-
зації для поширення сеї думки, одначе досі
ніщо не вказувало, щоб який практичний
державний муж. присвятив особливу
увагу оригінальним помислам Куденгофе.
Аж тут — поголоска про серйозні пля-
ни Бріана!

Автор „Паневропи“ мусів у сих
днях бути особливо задоволений, бачу-
чи такий нечувано швидкий успіх своєї
теорії, висловленої приватно, без полі-
тичного авторитету. І хоч булоб само-
обманом вірити, що вже прийшов час
здійснення її, то всетаки є у сім ясний
доказ, що вийшовши з найбільшої в і-
сторії воєнної хуртовини, Європа поча-
ла нову епоху свого розвитку, харак-
теристичну витворенням незнаного досі
почування спільности інтересів різних
народів і держав. Перша проява в сім
напрямі — то Союз Народів. Батьком
його був, що правда, американський
Вільсон, і належить до нього багато
заєвропейських держав, одначе нема
сумніву, що в 3/4 своєї діяльності С. Н.
то установа передусім європейська і в
першій мірі довела до зближення євро-
пейських народів між собою. В новій
ситуації, витвореній 10-літнім існуван-
ням С. Н., думка ще тіснішого сповнення
європейських держав нестерпає бути сі-
рою теорією і помалу перемінюється
у вимогу реальної потреби.

Які рації роблять її такою? Перед-
усім нечуваний повоєнний зріст — по-
літичний, фінансовий і господарський —
Об'єднаних Держав Північної Америки.
Вони рішили про вислід війни, стали
головним вірителем усеї Європи, як по-
бідників так і побіджених, вони пере-
міняються з кожним роком у першу між-
народну політичну силу і в найбільшого
продуцента як сирих так і фабрич-
них продуктів, що з усею безоглядно-
стю веде до гегемонії над світом і пе-
міни його в свою колонію, у ринок
для збуту надміру свого добра. В та-

Гарнітури
клубові отомани
канани

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
1656 Тел. 41-09 11-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

ких обставинах, що дивного, коли Європа, від 25 століт моральний і матеріальний осередок світа, відчуває небезпеку з боку власних емігрантів і думає про потребу боронитися?

Сьогодні нема сумніву, що головне нещастя Європи — то її політичне роздроблення, її політичний і господарський партикуляризм з усіма завистями і суперечностями. При сучасній техніці, масовій продукції і легкості комунікації політична, господарська й культурна перевага належить до великих одиниць, не до дрібних, отже Європа може хоч частинно вратувати своє раніше становище лише тоді, коли перетвориться в єдиність висшого типу — в загальноєвропейську федерацію.

Чи се взагалі можливе? Автор „Паневропи“ згори передбачував, що таке об'єднання можливе, принаймні покищо, лише без ССРСР і без Бритійської Імперії. Наперед тому, що суперечності й окремішності між ними й останньою Європою за великі, а далше тому, що обі названі держави самі про себе творять великі політично-господарські єдності, що мають великі можливості самостійного розвитку. Погляд дуже вірний. Й ось, як тільки вістка про думку Бріяна розійшлася по світі, найперша опозиція почулася з одного боку від ССРСР, з другого з Лондону. Однак для решти Європи, чи є инший вихід як змагання до об'єднання? Тільки що се станеться не за рік, ані не за два, бо перепони на сій дорозі величезні. Про них оповімо иншим разом.

— о —

„Ганів горщик котелок, що він більше обсмалений...“

„Діло“ виспалося в передовиці п. з „Катони“ (ч. 154) на радикальну партію за те, що радикали в Тернополі при виборах до міської ради зробили бльок з вшехполяками, жидівською пропінатійною буржуазією (дивіть, дивіть!) та старорежимними кагалниками і що той бльок підписали лідери радикалів д-ри Брикович і Чумак „куди вписали ще й місцевого пароха, того самого, якого досіль оплюгавлювали як зрадника і хруня“. А по виборах — обурюється „Діло“ — в парт. органі радикалів появилася заява, що д-р Брикович тоді вже не належав до рад. партії а д-р Чумак „мусів прийняти кандидатуру“... З того приводу „Діло“ дає ostrу моральну науку радикальній партії за те, що в своїх рядах виховала колись Яцкова, Твердохлібів, Даниловича, Лаврука і що радикали зробили подарок навіть „клерикальному УХО“... Так в однім ряді чесне „Діло“ ставить те все.

Замітимо на те моральне обурення „Діла“, що радикали дійсно поводяться негарно, але все таки треба се признати, що найгіршою погані, як пр. рівночасне співробітництво в національних і большевицьких органах, не допускаються. А такі випадки в нашій пресі є і „Діло“ правдоподібно знає про них, а ніколи не осуджує такої погані. А що до продуккування людей, які потім перейшли до інших таборів, то й у „Ділі“ довго працював п. В. Будзиновський, котрий тепер редагує больш. „Працю“, працював у „Ділі“ й Демянчук і анархіст М. Лозинський (тепер у большевиків) і багато подібних. Взагалі „Діло“ довгі літа мали в руках люде, котрі нічого спільного не мали ні з партією, ні з групою людей, котрої еманациєю було „Діло“ — чого не було в ніякій нашій організації й у радикальній також не було. І по що то виходити на сонце з маслом на голові...

— о —

о. в. ПАВРОНЬКИЙ

Про о. Ем. Пясецького

Дух світла до історії гал.-холмських власних.

В статті під з. „Світла і тіні“ в ч. 85. „Нової Зорі“ з 4. XI. м. р. схарактеризував я тих священників, що в 70 роках мин. століття відійшли від нас на Холмщину, чистити обряд і навертати „упорствуючих“ — при помочи царської поліції і козацьких нагайок. Назвав їх алоптатами і шумовняням, а з другого боку підніс я твердість характерів і непохитність у вірі тих холмчаків-священників, що звідтам до нас прийшли і тут полишили по собі добру і святую пам'ять. До сих останніх зарахував я також о. Еміліяна Пясецького, як „патріарха і холмського родоначальника галицьких українських родів“.

Мавши тепер під руками жерела і матеріали, які ширше і подрібно освітлюють ті часи і між иншими торкаються справи походження і переживань на Холмщині о. Е. Пясецького, почувався до обов'язку справити похибку і тим дати свідоцтво правді, а ще й тим паче, що ясна стаття того духового робітника кидає бодай оден світляний промінь на темне тло тих понурих часів в історії нашої Унії.

А з того вийде ще й друга користь. Користь в справі береження традиції, писання та зберігання родових хронік, до чого у нас наші діячі часто та надармо накликують. Кождий рік і його хроніка, кожде село і його історія — се частина рідної історії, рідної традиції, без якої нація не нація. Скільки то в кождому селі й місті світлих одиниць і гуртів з їх подвигами, пропадає, як той Іван без долі, якому навіть його родове ім'я невідоме... Кожда родинна хроніка, зберігана в архівах чи утрівалена друком, се не лише важний причинок до історичних матеріалів, а й доцільний вклад в науку та позитивне надбання в рідній культурі.

Зі згаданих висше жерел бачу, що о. Еміліян Пясецький се не уроженець Холмщини і не став він щойно в Галичині засимільованим Українцем. Походив з давнього галицького українського священничого роду. Його предки оден по другім, через довгі часи, були парохами в Сокалі, каменецького повіту. З останніх прадід Лука Пясецький, і дід Ілія (помер 1847.). Батько Андрій (ур. 1797.), по висвяченню в р. 1828. завіда-тель парохії при церкві св. Ап. Петра, і Павла у Львові, опісля аж до смерти парох в Скваряві, золочівського повіту, унівський і рівночасно золочівський декан. Тут у Скваряві уродився (1837 р.) Еміліян. Гімназіальні і богословські студії кінчив у Львові. Оженився з Юлією Криницькою, дочкою пароха в Вишенці Великій. По висвяченню (1861) сотрудник у Вишенці, опісля через 13 років тинявся по завідательствах: в Турю, Озерянці, Підлісся, Скваряві і Краснім. Завсїгди і всюди стояв непохитно на сторожі добра і прав церкви і народу. Через се виробив собі в польських коляторів марку „упертого Русіна“ і не міг одержати презенти на пароху. Не міг добитися того і в своїм родиннім селі Скваряві, по смерті батька тодішній дідич Скваряви Аполінарій Яворський (звісний всевладний презес Кола польського) відмовив йому за презентування за незгідні з його розумінням пересвідчення національні.

Без сподівання одержати в Галичині яку небудь парохію, з 5 дітьми, з яких вже двоє треба було післати до шкіл, рішився, заохочений вуйком Іполітом Криницьким, тодішнім ректором гр.-кат. холмської дух. семінарії, перенестися до холмської єпархії, де й сейчас

одержав парохію Угриск. Та не довго судилося йому там працювати, Вже в знімі 1874—5 року почалася нагінка і мартірологія св. Унії. Оден одинокий о. Еміліян Пясецький на число 70 галицьких священників-емігрантів протиставився і не прийняв православ'я. Його арештували і відставили до Люблина. Під безунним наглядом поліції і грозою ясно поставленої альтернативи: або відступництво або вивезення на Сибір — душа його не ломиться. Навіть такі людські почування, обосновані правом Божим і природним, як любов до рідні, навіть згляд на долю дружини і 5 дрібних дітей, яких присланий вже новий парох православний, Вишванок, викинув з хати, не пермагає сили духа і віри мученика... Пів року в Люблині ставитися так гарт його душі на дальшу дорогу хресну, заслання степами в далеку Сибір. Лиш завдяки заходам згаданого висше ректора І. Криницького, тоді вже також православного, вдається дістати перелітку за кордон, до Галичини. Літом 1875. прийшов о. Е. П. пішки до Вишенки, до тестя о. Теодора Криницького, куди вже передтим, ще ранною весною приїхали його жена і діти, переживаючи муки невпевності і тривоги за долю батька. В осени 1875. став о. Е. П. завідателем в Сороках к. Щирця, а коли в лютім 1876. помер тесть, о. Криницький в Вишенці, став завідателем, потому парохом і був там аж до смерті (1908).

Перебуті в Холмщині злідні й опісля період довголітньої праці як пароха в Вишенці і городецького декана, всеціле пожертвування Христові і Церкві, безкомпромісова служба народови, склалася на витворення ідеального типу священника-душпастиря; особисті гарні прикмети духа і незвичайна доброта та довге, бо 32-літнє життя в однім і тим самим середовищі в Вишенці, в оточенні рідні та численних посвоячених родів священничих, витворили прегарний тип священника-патріарха, якого в добрій пам'яті зберігають і з вдячною пошаною згадують всі, хто його знав, а з окрема вишеньські парохіяне. З другого боку безкомпромісова принципіальність у справах св. віри і народних ви-кликували докори місцевого діда. Доводилось зазнати не одної шикани від адміністраційних влад, а наслідок був такий, що ні оден з його 3 синів (покійний вже Николай, парох Чижикова, Лев, парох Реклинця і Алексій, пралат Львівської Капітули) і 3 зятів-священників (пок. Петро Радзикович, парох Вишенки малої, Іван Божейко, парох Ставчан і Володимир Мармаш, парох Ясиск і львівський декан) не міг одержати сеї парохії. Щойно завдяки великим зусиллям і проханням усеї рідні дістав презенту і став парохом молодий його внук, о. Еміліян Радзикович, сьогочасний гідний свого діда наслідник. В сей спосіб 70-літнє родинне гніздо Вишенки лишається й на дальше осередком роду і родової традиції.

— о —

Спомини жінки комісара Крассіна

На книгарським ринку появляться незабаром спомини жінки відомого большевицького комісара, пок. економіста Крассіна. Передмову до тих споминів написав Лойд Джордж. В розмові з журналістами заявила пані Крассінова, що її чоловік не був большевиком, тільки як російський патріот уважав своїм обов'язком помагати економічному відродженню Росії. Про большевицький режим висказувалася скептично й заявила, що уряд ССРСР. позбавив її пенсії по чоловікові, бо вона заявила, що не хоче вертати до большеві.

— о —

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

XXXIII. черговий конгрес „Доброї Преси“ у Франції відбудеться в днях 8. 10. жовтня ц. р.

VIII. французький національний Евхаристійний Конгрес відбудеться в днях 4.—7. липня в м. Байон величаво при співучасті багатьох тисяч католиків з цілої Франції. У кінцевих нарадах Конгресу проводив монс. Маліоне, апост. нунцій у Парижі. Серед великого числа рефератів виголошених підчас Конгресу, замітний був реферат найвизначнішого тепер французького католицького письменника о. Пер Ль' Ерміта на тему: „Світове життя і св. Причасте у молодих дівчат.“

Представник Св. Вітця в Квіриналі. 8. липня прийняв італійський король першого Апостольського Нунція монс. Боргонжіні Дуку.

Католицька соціальна праця в Бельгії. — Християнська Робітничка Ліга в Бельгії має 182.277 вплачуючих вкладки членів і 62.000 кандидатів, які ще не належать до організації. В останнім році прибуло 15.000 членів. Союз християнських суспільних товариств самопомочі має 290.275 членів, 11.000 більше як попереднього року. Союз християнських жіночих організацій має тепер 38.126 нових членок а всіх 114.138. Католицька робітничка молодь об'єднує 20.000 молодців бельгійської і 12.000 фламандської народності. Робітничка каса в Антверпії має 30.000 вкладників з 26 міліонами франків ощадностей, Християнський робітничий банк 10.000 вкладників і 16 міліонів ощадностей. Ще вимовніші числа, що відносяться до бельгійської католицької кооперації: 40.000 членів, 441 склепів з річним оборотом 82 міліонів, 33 пекарень з оборотом 60 міліонів. Члени кооператив відступають весь свій зиск на цілі соціальної самопомочі.

Нові беатифікації. В катедрі св. Петра проголошено торжественно блаженними бл. п. Тересу Маргариту від Пресв. Серця Ісуса з чина Босих Кармеліток і бл. п. Клявдія деля Кольомбієр з Товариства Ісусівців. — На засіданні Конгрегації Обрядів відчитано в присутності Св. Вітця декрет, що допускається беатифікаційний процес відносно Франческа де Капороссо з чина Капуцинів. Там же визнано героїчний ступінь чесноти у Йоанні Деляну, званої з Провіденс, котра оснувала Чин Сестер св. Анни.

Збірки на поширення Діла Св. Віри (De Propaganda Fide) винесли в 1928 р. 54 міліонів лір супроти 47 міліонів у попереднім році. Понад 7 міліонів лірів зложили: Злучені Держави, Німеччина, Бельгія, Франція і Польща. Майже в усіх народів зазначилась збільшена жертвенність на сю величаву ціль.

Маленький фейлстон.

Письменники і їх лікарі

Толстой не любив у хоробі радитися лікарів. На питання: „Чому не порадитися лікарів?“ — відповів: „Я хотів би вмерти природною смертю“.

До хорого Молієра покликано раз лікар без його відома. Коли його повідомлено, що прийшов лікар, він відповів: „Скажіть тому медикови, що не могу його прийняти, бо я хорий“.

До хорого Максима Горького сказав раз лікар: „Ви повинні змінити своє заняття“. Горький відповів: „Ні, пане докторе, то ви повинні змінити своє заняття“.

До хорого письменника Бернарда Шова сказав лікар: Ваш пульс ходить

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КИТАЙЦІ концентрують війська проти большевиків. Московська преса піднесла великий крик з такого приводу: Китайці увійшли зорганізованими силами на терен східно-китайської залізниці й опанували всі телеграфічні уряди та без ніяких розговорів і без подання причин замкнули й опечатали всі совітські департаменти державної торгівлі, текстильного синдикату й торговельної маринарки, арештуючи 40 совітських урядників. На цілій території арештують представників совітських організацій, досі є вістки про сотки ув'язнених. Рівночасно концентрують війська в цілій Маньчурії та уставляють їх вздовж совітської границі, а відділи російських білогвардейських військ, хочуть перекинути на совітську територію. Скрізь на тій території допустили Китайці японські написи.

В БОЛЬШЕВІЇ множаться ознаки незадоволення. Німецькі кореспонденти доносять, що все вказує на надходячу бурю, подібно як се було перед революцією. Селянські розрухи й робітничі страйки стають все частіші. На останнім з'їзді безпартійні вперше відважилися виступити проти колективних хазяйств. До того всего червона армія починає ставати непевна, а провідники чревичайки отверто заявляють, що вони далі не можуть одвічати за спокій в державі.

АНГЛІЯ й СССР. Большевицька преса дуже незадоволена промовою нового англійського міністра заграи, справ Гендерсона. „Правда“ пише, що він, хоча член партії праці, говорив „языком консервативів“... „Економіч. Жизнь“ пише, що Гендерсон нарочно робить відмову взаємн з СССР, залежною від угоди доміпій.

Пам'ятай, що клевети звичайно пускають у світ люди, що роблять ті власне злі учинки, котрі неслухно закидають другим.

Нова карта жидівської колонізації

З Москви доносять: Ще сего літа спеціальна комісія вислана на береги Сівашу в Криму, вирішить справу меліорації тамошних ґрунтів, призначених для 40.000 жидівських родин. Начальник „Агро-Джойнт“ д-р Розен заявив, що кошти той меліорації в висоті 20 міль. рублів обов'язався понести больш. уряд. Таке діло отворить нову карту в історії жидівської колонізації. (Сіваш се західний басейн Азовського моря і країна тойж назви на Криму, прекрасного вигляду, високої лічничої й мінеральної вартості).

за помалу“. — „То ніщо?, відповів Шов „Я маю час“.

Молієр любив сміятися з лікарів. Раз сказав до нього оден його знакомий лікар: „Ходім, оповім вам щось таке, що мені ще досі ніколи не приключилося в житті!“ „Ви певно виличили якогось пацієнта!“ — відповів Молієр...

Хорого Еміля Золю оглянув раз лікар і запитав: „Маєте часті болі голови?“ — „Так“. — „Що вам ще долягає?“ — „Від кількох днів не їм“. — Лікар написав йому рецепту і подаючи, сказав: „Тут маєте порошки на апетит“. Золя віддав рецепту, кажучи: „Се мені ніщо не допоможе, пане докторе! Я апетит маю, тільки не маю що їсти“.

Так голодував у початках своєї письменничої праці письменник — при всіх своїх блудах — великої міри і то голодував серед найкультурнішого народу Європи, котрий дуже любить читати...

Досліджений „Дах Світа“

Чому не взяли українських учених?

Нарешті привезли Німці фільми з наукової виправи на Памір, званий „дахом світа“, котрий досі світив білою плямою на мапах. Памір значить у мові добоколичних племен „Незамешкала Пустка“, звана також Бам-і-Дуняг („Дах Світа“), а по китайськи Чунг-Лінг („Цибунясті Горі“). Са дуже недоступна країна займає коло 82.000 км². Студінь в зимі к. 45° Реоміра, а в літі 5 степ. тепла. Супроти того нема там ні лісів, ні хліборобство неможливе, з виїмком деяких вузьких долин в західній Памірі, де є трохи дерев і хліба. Стрімкі гори Паміру доходять до 7.300 м. висоти. Мимо недоступности та дуже острого клімату Паміру від непамятних часів провадив через ту дику пустку торговельний шлях до Китаю. Тим шляхом просякнула в Китай уже дуже давно християнська секта Несторіян. В Памірі збігалися границі Китаю, Афганістану й Росії, котрі не були устійнені аж до наших часів: ще в р. 1895 Англія з Росією сперечалася за ті границі й визначували всякі граничні комісії. Царська Росія держала там постійну військову залогу. Тепер той цікавий і дикий край можна вже оглядати на екрані. Протягом 1½ години пересувається перед очима видів прекрасна панорама диких, нагих гір і великанських ледівців, страшних пропастей і бурливих, гірських потоків, а на тій тої природи життя бідних кочовиків, що пересуваються по неурожайних стежинах Паміру. Фільми з Паміру привезла виправа зложена з около 20 німецьких і російських учених, з Академії Наук у Берліні й Петрограді, під проводом дослідника Рікмерса й Горбунова. Вони розпочали свою небезпечну виправу в квітні 1928 р., а на найвищий верх Паміру дійшли три Німці 27. вересня тогож року при 30 степенях студені. Верх той прозвали чомусь „в честь мирно догніваючого у Кремлевской стіны Ільича“, як пише у своїм звіті М. П. з Липська в рос. органі „За Свободу“.

Цікаве в історії сеї наукової виправи те, що Ленінградська Академія Наук воляла поділитися славою досліду Паміру з німецькою Академією Наук, аби тільки не з українською в Київ, хоч уже давно українські учені положили визначні заслуги над дослідями Паміру, прим. Федченко в рр. 1868—1871, Костенко в р. 1876 і н. Російсько-німецька спілка учених була сим разом доволі добре виєквіпована на дорогу: взяла з собою коло 200 вючних коней і 250 верблюдів — а ні одного „хахла“... Хлібець з України беруть, про єдність „пролетарскаво фронту с украинцами“ кричать без уговку, висисають ту нещасну Україну як останну колонію, — а не допускають не тільки до якого небудь закордонного представництва тої України, але навіть до її участі в науковій експедиції, котрої кошти покривають зі спільного бюджету. Так виглядає „братерство“ російських теоретиків „пролетаріята“. Навіть при царях не було такого усування в тінь українців, як свідчать численні українці на визначних позиціях у війську, флоті, церкві й науці. (Цікаво, що на се скажуть ікраїди в Галечині, котрі як верблюди вічно пережовують платні фрази про великий „поступ“ української культури й держави (!) під большевиками).

„Хочу вірити, що ти, стараючись бути джентельменом, ніколи не забудеш того, що джентельменом може бути тільки той, що сповняє свої обов'язки супроти Бога“. (З листа Расіна до його сина).

Н О В И Н К И

Сьогорішні жнива відбудуться з опізненням 10 до 12 днів, але заповідаються на загальне зле. Озимини дадуть лучший урожай ніж ярі збіжжя, бо останні мали в сім році скорочений час вегетації.

Німецька преса про польський лет висказується дуже здержливо, що характеризує політичні настрої Німців супроти Польщі. Лиш деякі органи, як „Фоссіше Цайтунг“, називають в титулі той лет фіяском. Переважно дають заголовки: „Невдатний лет над океаном“ і рівночасно реєструють невдачі лети французькі, американські й ін., а деякі німецькі органи, як „Дайтше Альгема Цайтунг“, висказують навіть щире співчуття.

Польський військовий літак загубив бомбу і то в леті над Варшавою о год. 11, вночі. Бомба впала на дах фабрики „Фрагет“ при вул. Електоральній 16, не вибухаючи. Піротехнічна комісія веде досліди над тим, серед яких обставин урвалася та бомба.

Російський консулят у Львові прислав і пам „спростування“, хоч що правда, не в приписаній формі. В ній пише, що чутки про те, немовби адм. влада має замкнути в Києві єдину, що є на В. Рад. Україні гр. катол. церкву, є цілком неправдиві. — Не будемо сеї нотатки рос. консуляту уважати звичайною боліш. хитрістю, коли одержимо ще спростування, що випущено з тюрми обидвох гр. кат. священників, бож без того наша церква в Києві все одно мусить бути замкнена.

Археологічні розкопки чехословацького державного Археол. Інституту в Лібушині, легендарній столиці Лібуші, дали цікаві висліди. А саме: відкопано там прастарі замкові вали й останки мурів, якихсь романських будов, ще доволі добре захованих у землі.

В Кольонії над Реном відкрито Дослідний Інститут для Міжнародної Преси. Ціль його: збирати науково важний матеріал, що відноситься до всякої преси, на що звертаємо увагу й українських журналістів.

В кураційних місцевостях майже всеї Європи є сего року до 20% менше гостей з Англії й Америки, а то з тої причини, що в тих краях переведено пропаганду, щоб оставати у своїх кураційних заведеннях, або виїздити на вакації до своїх заморських кольоній. Тільки в одній Чехословаччині ізза її низької валюти видно зріст числа заморських гостей, але й він не настільки великий, щоб покрив кошти інвестицій.

Захист для убогих православних духовників у Польщі, на старість закладає митроп. Діонізій у Яблочинським монастири.

Переписка Редакції

Всч. о. А. Хлистун у Вотервліті (Америка). Видавництво, з яким Ви в зносинах, поіформувало нас, що частину книжок уже Вам вислано, а друга часть буде вислана на днях. Інформацій у тій справі уділяємо виключно з чешности, бо відповідаємо тільки за свої видання.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† Іларіон Огоновський, висл. гімн. учитель і шкільний радник, довголітний член Гол. Виділу „Просвіти“ й голова Т-ва ім. Котляревського, помер у Львові, в 75 р. життя. Покійний належав до вірцевих громадян. У своїм фаху визначався великим знанням і точністю. Оставив по собі м. і. найлучший грецький словар. Працював над перекладами класиків майже до останніх днів свого життя. В. Й. П.

Д О П И С И

ТУЧАПИ-ДРАГАСИМІВ (пов. Снятин). Тут була злива в день 9. VII, 10. VII, 11. VII: виступив Черемош з берегів 12. VII. о 3. по півночі. Вода захопила людей в ліжках. Ратувалися як могли. Доси жертв в людях не було. Вода пилила селами на 1 м. високо. Люде улицями переходили на тратвах, зроблених на борзі. Вся ярина і збіжжя знищені. (Перша часть допису така нечитка, що імен розібрати не можливо. Тому прийшлося її пропустити, хоч сам текст цікавий. — Ред.).

ПЕРЕМИШЛЬ. (Святочна академія в честь найсв. Серця Христового). Серед повені всіляких концертів, ясною зіркою видався всім святочний вечір в честь Найсв. Серця Ісуса, влаштований Марійським Товариством Пань. Мов чародійною рукою згуртовані й об'єднані всі товариства, всі верстви суспільности, без різниці переконань, енергійно виконали велику сальо „Народного Дому“. Запаніса підноситься, а велика свіжко-біла постать Ісуса, на скелі, серед нових квітів і світла, благостоять всіх... Чудні диточки, повзбрані у строї ангелів, гомілки в льоконях, співають гімн Ісусові. Сестри Василіанки доложили всіх зусиль, щоб їх вихованки виявилися як слід зі своєї завдання. Пориваючи, патріотична промова о. Ігумена Др. Ченіля затримала всіх тих, що хотіли вийти зі сали на промову. Вони в половині дороги стали та з напруженням і захопленням вислухали її до кінця. Хори „Воляна“, укр. мужеської гімназії, оркестра гімн., виконали незвичайно старанно. Сольосів п. Волянської, терцет п. В. і п. Волянського, о. Демянчина, деклямація п. Курдіяківної, причинилися до підвищення артистичного рівня академії. Тому дійсно незатертим слідом остало пам'ятний день 13. червня, у серцях всіх, що були присутні на цьому величавому святі, а дяка за це належить Виділові Марійського Тов., що так гарно старається о духову поживу для перемиського громадянства. — Присутня.

Конгрес польської еміграції

Дня 14. липня розпочався у Варшаві перший конгрес польської еміграції. Прибуло на нього 134 делегатів, котрі заступатимуть около 7 (сім) мільонів Поляків, розсипаних по всім світі. Конгрес радитиме у Варшаві 5 днів, опісля поїде до Познаня й закінчить свої наради в Кракові. Головні цілі конгресу дві: 1) Випрацювати на основі спільних досвідів такий план організації для польської еміграції в світі, щоб давав їй змогу як найкраще розвиватися. 2) Наладнати постійний зв'язок і співпрацю з Рідним Краєм. Характеристичне те, що протекторат над тим зїздом обняли згідно: президент Польщі Мосцікський, марш. Пілсудський і примас кардинал Гьбонд. Большевики іменем польського населення на Україні приготувалися також до висилки на той конгрес своїх людей під проводом Домбала, розуміється в цілях ведення комуністичної пропаганди.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОДЯКА

Отсим складаю широ-сердну, прилюдну подяку Вп. пп. Д-рам: Тит. Бурчинському і Ник. Поповичеві, українським лікарям у Львові, за їх успішне лікування мене й щире інтересування мною через весь час могого терпіння. Хай Всевишній кріпить їх сили для добра своїх і чужих хорих!

1—1.

о. Мах. Вовчук, парох.

Конкурс.

Гр. кат. Комітет парохіальний в Чорткові оголошує отрим конкурс на виконання плянів і кошторису будови церкви військової, величавої, етидевої, обчисленої на 3 до 4000 осіб.

Потрібні ситуаційні пляни паріелі і условини подасть зголошуючимися до конкурсу гр. кат. Уряд парохіальний в Чорткові.

Виконання проєктів довільне, а речинень їх надіслання найдалше до 30 вересня 1929 р.

Проект буде розглядалий комітетом будови за прибранням знатоків.

Автор прийнятого і затвердженого через власти проекту одержить від Парохіального Комітету в Чорткові доручення розроблення пляну за винагородженням 100 доларів.

Неприйнятні проєкти будуть претендам повернені.

Комітет парохіальний в Чорткові.

ВЛАСНИЙ ВИРІЗ ЦІНИ ФАБРИЧНИЙ

КОВДРИ	двосторонні від зод.	22—
	в цвїті	35—
МАТЕРАЦІ	волосянні від	70—
	з мор. трави	35—
ПОДУШКИ	з пір'я	від 18—
СІННИКИ	готові	5—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ		3—
	ПРОСТИРАЛА на	
	ліжка	5-50
	під ковдри з дірками	11-50
КОЦІ ВОВНЯНІ		10-50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТИ		
— КАПИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ		

загально відомо

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6. 422 Телефон 37-72. 23-25

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

Найтриваліші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ** **ПФАУ**, Львів, Ринок 19.

386 б найдешевше, бо вхід через сінн. 47—50

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. п. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., ірочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дбрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 35 1-0

ШТУЧНІ ПОГНОЇ
ТОМАСИНА
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТНЯК

СОЛИ ПОТАСОВІ краєві й загранич.
САЛІТРА вапнева
НІТРОФОС салітра ховівська
САЛІТРА чилійська
СІРЧАН амону,

ВАПНО НАВОЗОВЕ
УСПУЛЮН найліпша на-
сінна заправка.

ТОЧНА ДОСТАВА. — ДОГІДНІ
КРЕДИТОВІ УМОВИ.

ЙОСИФ КАРРАХ
Львів, Косцюшки 18.
ВКАЗІВКИ І ПОУЧЕННЯ ДА-
РОМ І ОПЛАЧЕНО.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- 1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ц.:
Краків 405.867.

Богослуження „ображують достоїнство” комуністів

АТЕ доносить: Совітська влада в Москві заборонила відправляти Богослуження в церкві Василя Блаженного. Свою заборону мотивує тим, що Богослу-

ження в соборі, поміщенім близько Кремля, „ображують достоїнство комунізму”. (І такі люде думають, що вони мають я-кесь „достоїнство“...).

20 мільйонів Китайців умирає з голоду

Німецький інженір Густав Аман, котрий від літ працює в Китаю, пові-домляє берлінську пресу, що під сю пору 20 мільйонів Китайців умирає з го-лоду. Причини тої страшної катастро-

фи: довголітні бунти й ще більше брак комунікації так, що довів у тій великій країні дуже трудний. Аман за-кидає білим народам, що не дають Ки-таєви потрібних капіталів.

Розрухи в большевії

„Соціалістический Вѣстник” доно-сить, що на вселюднім зїзді рад у Москві виволосив Бухарін промову, в котрій на-водив докази про існування постійних розрухів в большевії. Що дня убивають селяне пересічно 9 комуністів. Цифра та росте. В околицях Пскова було селянське повстання, котрого армія не хотіла зда-вити і треба було висилати аж спеціаль-ні відділи, зложені з комуністів... Томе-кой закидав Сталіну, що він 2 тижні скривав перед Політбюром, що і в Грузії

є повстання, поки не задавив його. Даль-ше відбуваються повстання на Сибірі. Навіть делегація чрезвычайки, в склад котрої входили сам голова її Менжин-ський, Ягода і Трилісер, заявила Сталіно-ви, що не може довше відповідати за спо-кій в державі. Говорять, що Сталін, підо-зріваючи їх в союзі з правою опозицією, казав їх „спустити по сходах” і що відто-ді Менжинський хорувє. „Соц. Вѣстник” нише, що повстання в Грузії здавлено з іще більшою жорстокістю ніж в р. 1924.

Французський конзулят вилетів у воздух

З Гонконгу доносять: В Юнанфу, в полудневім Китаю, експлодував великий ма-газин амуніції. Поверх 1000 осіб уби-тих і ранених. Між раненими є й англій-се замах революціонерів.

ський конзуль. Будинок англ. конзуляту ушкоджений, а французський конзулят зовсім знищений. Кілька французьких місій здевастованих. Підозрівають, що

Війни правдоподібно не буде

З Нанкіну доносять, що китайське міністерство загр. справ вислало до Москви ноту, в котрій заповідає приїзд свого повновласника для полагоди спірних справ. З Москви доносять, що

там тільки два дні тревали воєнні аляри, бо большевицька влада бачить не-безпеки, які для самого її існування моглаб викликати війна. Дятого війни уникає і то за всяку ціну.

Ультрафіолетне проміння лісів

Від довшого часу звернули увагу на те, що радіостанції в лісничівках виказу-ють часті недокладности в приймаанню вісток. Тепер французський фізик Аль-лічичний вплив на

берт Нодон вияснив загадку. Він доказав, що великі ліси в часі, коли мають листя видають з себе велику кількість ультра-фіолетного проміння. Воно має сильний хорі організми.

Розв'язання управи Каси хорих у Львові

Уряд Обезпечень доручив голові у-прави Каси Хорих у Львові рескрипт, котрим розв'язано управу та всі автоно-мічні власти тої каси й іменовано комі-

сарем Йосифа Надзєю, адв. конципієнта з Ряшева. В годину потому прийшов по-воіменований комісар і обняв урядуван-ня.

Чи сонце погасає?

Англійський астрофізик професор Жанс пише, що наше сонце належить між сонцями до малих звїзд і що воно незабаром скорчиться та погасне. Воно вже властиво погасає, на що вказують що раз частішій плями. Цілковите його погаснення може наступити нагло, по одній великій експлозії... На ті песи-

містичні замітки відповіли французькі учені. Вони твердять, що плями на сонці відомі від соток літ і що є часи, коли вони зовсім зезають, отже не можуть бути признаками погасання сонця. Ко-либ сонце мало навіть дійсно „скоро” погаснути, то та „скорість” вимагатиме ще довгі тисячів літ.

Нова земля

З Вашингтону повідомляють: Сю-ди надійшли іскрові депеші, що Бирд відкрив на території полудневого бігу-на кілька тисяч квадратних кільоме-трів землі. Бирд з літака зробив мапу тої землі, після чого висів на сушу, щоби поробити наукові досліди. Він зробив численні фотографічні знімки поясу гір, котрі досягають 5.000 стіп висоти.

В біжучому році запові-даються гарні врожаї,
тому не забудьте обезпечити збіжжа
467 й паші від огню 4-8

В Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР”
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Радикалізм зриває з соціалізмом

У Франції, батьківщині всіх лівих рухів, виразно зарисувалася дуже ціка-ва поява: радикалізм зриває там з со-ціалізмом. Се не домисли, тільки вже явно проголошена нова теорія радика-лізму по довгій його практиці і по об-сервації розвитку світових подій.

І так головний тепер вожд фран-цуського радикалізму, Едвард Еррію, проголосив прилюдно ось що: „Відки-даємо поняття клас і не віримо в бо-ротьбу клас — і се якраз характеризує нас як радикалів... Поділ суспільности на класи се пережиток по староримським праві, суперечний в сих часах з загаль-ним правом голосування... Карла Марк-са читаю з зацікавленням і пожитком, однаке сміюся з тих, котрі в його „Кри-тиці економії” з 1859 р. або в його „Капіталі” з 1867 р. шукають відповіді на питання, які повстають в 1929 р. Ра-дикалізм хоче освободити політичне життя від тих догматичних сервітутів”.

Так тепер говорить Еррію, б. пре-мієр Франції. А начальний редактор радикального органу „Ля Депенш”, П. М. Сарро (Sarraut), у саркастичній по-леміці з Блюмом, провідником соціалі-стів, пише: „Радикальна партія не має вже потреби хилитися ні на ліво, ні на право. Вона буде тим, чим є і чим по-винна бути: партією отвертою з обох кінців, щоб могли приймати у свої ради з одного боку людей уміркованих, ко-трі схочуть навернутися, з другого бо-ку соціалістів, котрі схочуть цофну-тися”.

Отсі виразні заяви двох головних провідників радикалізму доповняє ще третій визначний діяч французького ра-дикалізму, Maurice Ajam, у статті „Дві великі струї”. Він кладе поруч себе до-бробут народних мас у капіталістичній Півн. Америці та нужду народа в соція-лістичній большевії й каже: З двох ве-ликих струй — капіталізму та марксї-зму — перша струя показала ся хосен-ніша для людства ніж друга, котра до-вела Росію до страшного упадку. Тео-рія боротьби клас убила в Європі фа-хову ретельність людей, змагаючих тіль-ки до того, щоб як найменше пра-цювати...

До того треба знати, що радика-лізм се наймогутніша струя у Франції, котра править Францією вже пів сто-ліття. Тепер та струя виразно „звер-тає на право і зриває з марксівською ідеологією, бо бачить, що марксїзм провадить прямо до кривавої пропасти большевизму. Таким чином французький радикалізм перетворюється в табор, ко-трий займеться засадничо обстоюван-ням інтересів дрібних власників, з яких складається більшість кожного народу. Властиво він робив се й передтим, але непослідовно й вагаючись та часто за-плутувався в соціалістичні „догми”, ко-трі тепер називає сервітутовими тягара-ми свого духа. На всякий випадок мо-жна сказати, що французький радика-лізм чогось навчився зі страшної лекції, яку дав людству московський больше-визм, одинока дійсно послідовна консек-венція марксизму.

Наш український радикалізм, котрий не виростав на марксизмі, мав усі шан-си далеко скорше ніж французький, стати на реальний шлях політичного представництва дрібної власности. Коли він сего не зробив, то се дається пояс-нити тільки повним браком самостійної думки його провідників, котрі майже

Тапети
фіранки
декорації

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 12-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

„Дві струї“ в гр.-кат. Церкві

З приводу статті „Діла“ ч. 142 п. з. „Релігійно-віроісповідний хаос“.

Автор названої статті добачує дві струї в нашій гр.-кат. Церкві. Одну називає: „реформаторсько-ультрамонтанська“ — а другу: „українсько-византийська“. Шкода, що автор не пояснив ті дивоглядні терміни. Ми майже певні, що автор під „реформаторсько-ультрамонтанською“ струєю розуміє католицький напрям „Нової Зорі“ і здається загально так зрозуміли читачі. Назва ультрамонтанізм повстала з кінцем XIX ст. голов-но в Німеччині й Австрії в часах, коли лібералізм поборював католицьку Церкву, голов-но повагу Апостольської Столиці... Її се нічо иншого, як згідна назва призначена для тих, що вірно держались Ап. Столиці. А що вона з огляду на положення Німеччини й Австрії, лежить поза горами Альпами — по латинськи: „ultra montes“ — звідси й дивоглядна назва: ультрамонтанізм.

Як бачимо „Діло“ залюбки послу-гується згідними, а пліткими і безглуз-дими термінами видуманими лібералізмом. Має в тім свою ціль, бо тим чином зате-млює поняття і викликає у читачів легко-важення ба й погорду до католицької Церкви і її Єрархії.

Яку знова струю розуміє автор під дивоглядною назвою „українсько-визан-тійською“, також не тяжко додуматися. Се та руйніницька струя, що й так завзя-то пропагує „Нива“, „Український Го-лос“, а також „Діло“, голов-но в статтях зі „священничих кол“.

По правді сказавши, то не дві струї борються, але наша католицька Церква борється за існування під наступом ріж-ного рода ворожих сил і то не тільки в Галичині, але й в Америці і Канаді і на Закарпатщині. Наступ іде на цілім фрон-ті і то зі всіх сторін. Ні, в нас нема „куль-туркампфу“, як хибно думає автор — в нас іде наступ на розбитій останній крі-пості і зорганізованої сили, яку пред-ставляє наша гр.-кат. Церква.

І так большевицькі ідеї, пропаговані часто під націоналістичними кличами, підривають загалом всяку релігію, а осо-бливо ворожо відносяться до католициз-му, як одиноїк всесвітньої універсальної правдивої Церкви — то сектанти в парі з усіма радикалами стараються роз-бити нашу парохію, варшавське правосла-вія чіпається там, де московільські ідеї підготували ґрунт, а пересадний націона-лізм при помочи т. зв. „громадянсько-со-борницького чинника“ приготував від-ряду літ вже зовсім виразно найбільшу небезпеку, бо т. зв. українську автокефа-

все пленталися в хвості якоїсь чужої теорії так під оглядом культурним, як соціальним і політичним. Була се „пар-тія моди“, без трієвих засад (принципів). Вона не перестала нею бути і по сей день. Не дивота, що соціалісти ріжних таборів ніколи не уважали радикалів за „своїх“, хіба за своїх підбігачів, або як кажуть москалі, „попутчиків“, з котри-ми якийсь час ідеться разом по тій самій путі (дорозі), поки їх не трунеться в рів при сприяючій нагоді. Французька мода подібно як у справах одежі так і в справах політики дійде колись і до нашої країни. І тоді побачить суспіль-ність нові ідеологічні пера на своїх радикалах. Та се мабуть не скоро на-ступить, бо розсудна політична думка всяке далеко помаліше ніж глупа і де-магогічна.

лію. Ось так по правді виглядає стан нашої гр.-кат. Церкви.

Дуже знаменними є ті закиди, які автор названої статті в „Ділі“ підносить „реформаторсько-ультрамонтанській“ струї, себто „Новій Зорі“.

Підносить аж два „страшні“ злочини: відсунення „громадянсько-соборницького чинника“ і побільшення впливу „Ватиканського Риму“. Так є! Кождий віруючий католик не тільки повинен від-сувати, а й поборювати т. зв. „громадян-сько-соборницький чинник“, бо в като-лицькій Церкві Ісус Христос установив одну одніську Власть, а саме Єпископів підчинених верховному і начальному Па-стиреви, Христовому Намісникови, Єпи-скопови Римському. Іншої влади Хрис-това Церква не має і мати не може. Вся-кі змагання т. зв. громадянсько-собор-ницьких чинників до рінання в Церкві се скривлення Христової ідеї, виводжен-ні вже то протестантизмом, вже то схиз-мою. І коли в нас все ще Єпископи му-сять гірко боротися з вмишуванням чи то парохіян до місцевих церковних справ, чи то зі всіма затіями т. зв. „шириного громадянства“, а в дійсності ліберальних інтелігентів, котрі захопили майже всю пресу й політику в свої руки, до справ Церкви з нагоди всяких віч, зборів, депу-тацій і меморіалів, то се сумна спадщи-на колишньої схизми. Ми хочемо повно-го впливу Апостольської Столиці, котру „Діло“ перехрестило на „Ватиканський Рим“, бо ми є ширі й вірні діти католиць-кої Церкви таксамо добре, як Іспанці, Німці, Італійці чи Поляки. Се, що маємо питомий нам обряд, не може бути перепо-ною в добрім відношенні до Ап. Столи-ці, а ще менше притокою відчуження чи якогось зарезервованого становиска до Апостольської Столиці.

Видно з того, що ніби та „україн-сько-византийська струя“, базуючи на власній національно-церковній традиції“ бажав впровадити до нашої католицької Церкви т. зв. „громадянсько-соборниць-кий чинник“, то значить, уменшити впливу „ватиканського Риму“. — Отже не Рим трактує нашу гр. кат. Церкву як „Zwischending“ але та „українсько-ві-зантійська струя“ хоче вперед нашу гр. кат. Церкву перетворити на якийсь „Zwi-schending“, що від Царгороду відбіг, а до Риму не забіг. А се було би на всякий случай дуже пригідний етап до переходу в українську автокефалію — о що власне й розходиться... Священник.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-473 полі й Тарнові. 6-30

Унія маріявітів з московською церквою

„Шпегльбонд Католич.“ доносить: Старокатолики зірвали з Маріявітами, царгородський патріарх не прийняв їх, порозуміння їх з правосл. владию Діонізієм у Варшаві тривало також не-довго. Супроти того маріявіти зверну-лися до московського патріарха Сергія, котрий визнав правність большевицької влади і тепер є оруддям в руках больше-вицького Політбюро. Переговори ма-ріявітів з представниками Сергія мали довести до порозуміння.

Чільна партія у власнім зеркалі

VII.

Політичні успіхи УНДО в 1926—1928 рр.

Наші читачі вже знають, що дума-ють провідники УНДО про себе, а що про своїх попередників; знають, як вони див-ляться взагалі на інші побіч себе органі-зації — політичні й не політичні, а на У. Х. О. зокрема. Після того читач має право спитати: На яких конкретних фактах по-будоване отсе переконання УНДО про власну виїмкову цінність і незрівняну висність? Бо самої віри в самих себе і свою програму мало: так думає і думати має право кожда подібна організація. От-же, що до сього питання, то обговорювана нами брошура не спускає з ока й таких річевих аргументів, хоч — нігде правди діти — єї грають лише другорядну роль. В головних рефератах її зустрічаємо вка-зівки на низку політичних успіхів, які партія мала протягом своєї дволітньої ді-яльності, між обома останніми конгреса-ми — 1926 і 1928. В наших обставинах українська партія може здобувати успі-хи в отчих напрямках: а) на міжнароднім терені: б) у відносинах до польської дер-жави: в) у взаєминах з иншими партіями — українськими й неукраїнськими: г) в поширенню своєї партійної ідеології серед українського громадянства: г) у власній партійній організації. Якже пред-ставляються успіхи УНДО за ті роки в от-сих п'ятих напрямках?

а) Як із рефератів, поданих у брошу-рі видно, УНДО присвячує чимало ува-ги міжнародній політиці. Менше в тому розумінню, щоб, маючи себе за всеукра-їнську організацію, чи радше заступаю-чи т. ск. всеукраїнську національно-полі-тичну ідеологію, стояти у тісних взаєми-нах зі спорідненими українськими орга-нізаціями українських земель поза Поль-щею (в ССОР, Румунії і Чехословаччині), а більше в тому, щоб почувати себе по-кликаним до дипломатичної акції на міжнародно-політичнім ґрунті. Правду сказавши, про перший напрям позакрає-вої діяльності не довідуємося з брошури так нічого. Бо хоч у рефератах (Д. Ле-вицького і В. Мудрого) про Радянську У-країну говориться дуже багато і хоч у них присвоюється право говорити від імені всього українського народу, то з сього ще цілком не випливає, щоб партія мала які політичні звязки з тамошніми Українця-ми; навпаки, можна сказати напевно, що ні реальних звязків ні особливих симпа-тій вона за Збручем не має. Такий кон-такт і така симпатія можливі булиб із за-черемонськими й закарпатськими земля-ками; на-жаль, про них у брошурі гово-риться так мало й такі банально знані річи (ст. 34—35), що й тут вгадаєш на-певно: УНДО своїми політичними впли-вами не сягає ні за Черемош, ні за Кар-паті!

Зате, міжнародно-дипломатичне екс-позе голови УНДО висунене на чоло всіх питань і займає розмірно дуже багато міс-ця (ст. 9—13, 16—19, 27 й ин.). З цього довідуємося про непевну міжнародну ат-мосферу, про ревізіоністичні і протиреві-зіоністичні міжнародні течії (ст. 9), про явні і скриті зброєння у світі, франко-ні-мецькі відносини й пацифікацію західної Європи, маніфестації Австрійців за злу-кою з Німеччиною, акцію Ротерміра в ко-ристь Угорщини, напружені відносини поміж Італією та Югославією, про „вічно-кріваву македонську рану“, суперечки по-між Румунією й Угорщиною, напруження між Німеччиною та Польщею (ст. 10);

дальше про „ділий комплекс східно-європейських справ“, знов про розрив поміж В. Британією і Союзом Радянських Республік, упадок впливів III-го Інтернаціоналу, невдачу Радянського Союзу в Китаю, його участь у міжнародній конференції роззброєння й підписання пакту Келлога (ст. 11), про воєнні погрози, „схитлий конфлікт“ поміж В. Британією та З. Д. П. Америки, боротьбу за нафту, національну революцію у Китаю, суверенітет Японії та Америки, втретє про Англію і Радсоюз, вдретє про англо-американський конфлікт (ст. 12) і т. д. і т. д., щоб із усього того хаосу виїти з двома несподіваними висновками: в першій, що Польща в міжнародній політиці не рівноправний підмет, а тільки предмет чужих комбінацій; в другій — про „зріст актуальності українського питання в державному значінні“ (ст. 13) — одним словом. Польща се пізно в політичному світі, а ми, мовляв, сила...

Дальше довідуємося, що УНДО не є пасивним глядачем міжнародних справ, лише активним учасником: воно веде „пропаганду всеукраїнського державництва на міжнародному форумі...“, „повідомляє кого слід про зріст українських національних сил“ та „звертає увагу міжнародних чинників та перестерігає їх, щоб вони не повторили трагічної помилки передвоєнної Німеччини“, бо мовляв, „кожну державу, яка має великі міліонові маси чужих народів, мусить скорше чи пізніше стрінути доля Австро-Угорщини!“ (ст. 18—19). Признаюся, що можу собі уявити, як на зїзді при сих суто дипломатичних висловах Д. Левицького росли серця делегатів партійної організації з якихось там Вовчих Долих, однак я не в силі представити собі виразу лиця

американського, британського, французького, італійського, японського, совітського або хочби тільки чехословацького дипломата, коли він дійсно вислухав таких пересторог унівеського колеги. Хіба тільки уявляю собі, що по такій „конференції“ портієри відносних амбасад одержали докладні вказівки щодо впускання деяких гостей...

Отсе гоштанцлерське натягання на себе дипломатичного фрака й отей дури-світні теревені найбільше характеристичні сим, що в них майже ні одним словом не згаданий той многоважний міжнародно-політичний терен, де УНДО має не лише право підняти свій голос, а й важкий національний обов'язок, де також моглоб здобути дійсний і видимий успіх у змаганні за належні нам національно-політичні права, — іменно не згаданий... Союз Народів!*). Чільна українська партія дуже інтересується минулою китайською революцією і майбутньою британсько-американською війною, що може стинитися за літ 100, а не ласкава кинути оком на першорядну міжнародну установу, яка покликана до інтервенції вразі невиконання міжнародних зобов'язань, серед того й обов'язків Польщі супроти тутешніх Українців! Видко, на пом'яд провідників УНДО, Українцям у Польщі живеться так прекрасно, що їм нема жадної причини відкликатися до Союзу Народів; що навпаки, вони можуть дозволити собі на обдаровування великих світових держав

*) Докладно беручи, читаємо лише таке місце про Литву: „Польща не може ніяк уюратися з нею ні сама, ні при допомозі Ліги Націй, ні при допомозі європейських великодержав“ (ст. 13). От і все!

„пересторогами“, що мовляв чекає їх доля Австро-Угорщини...

Так виглядають політичні „успіхи“ УНДО в останніх двох роках на міжнароднім полі**).

С. Томашівський.

**) Ага, реферат ред. Мудрого згадує ще про один успіх: „Так само чідними і згідними з програмою були виступи наших представників на конгресі парламентаристів в Берліні і на конгресі національних меншостей в Женеві“ (ст. 61). Тільки всього. Школа, що не додано ще, як на сім останнім конгресі голова УНДО мав одну сенсаційну розмову з одним жидівським редактором, як він описав сам прилюдно піркіє своїх власних автентичних слів...

— о —

Нове міжнародне авторське право

Проповіди також взяли під охорону.

На сесорічній конференції дипломатів у справі міжнародного авторського права, розглядали „оправки і доповнення до закону з 9. вересня 1886, зміненого на конференції в Берліні 1908 р. Тенер розширено охорону авторських прав на релігійні проповіді. Щоденні статті політичні, економічні й релігійні вільно пресі репродукувати, з виїмком, коли проти того було виразне застереження. В арт. 11 сказано: Автори творів літературних і мистецьких мають виключне право оповіщувати свої твори радіом. — Сей закон має бути ратифікований до 1. липня 1931 р.

Розум приходить аж з сивим волосом, але тільки тоді, коли серце не страчить дитячої невинності і бажання, дати себе поучити.

ШАНУЙ СВОЇ ОЧІ!

Найліпші окуляри і цвікери в найліпших шклах Zeiss і інші поручає

460

ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка

Телефон Ч. 4-58

Львів, Лєгіонів 1.

Замовлення з провінції відворотно.

М. ЗОЩЕНКО.

ЛЮДЕ І ПРИРОДА

(Сатира з совітського життя)

Надоїло вже мені писати про людей. Все про людей та про людей. Дозвольте, що напишу про предмети неуховлені. От візьмим наприкл. про — сковородки (ринки до смаження).

А то як знов зачнеш про людей писати, то зїден на щонебудь нетарне. А тепер саме літо. У серці неюдної людини може й квіт надії розквітає. А обиджати когонебудь нема охоти.

Так от розкажу вам про сковородки.

Підете ви напр. в кооперативу, то поминувши деякий натовп і непривітні погляди кооперативних працівників, сковородку всетаки можна купити. І недорого. Три рублі сім гривень — середня сковорода і то з покриттям та щей з ручкою за ті гроші!

Йй Богу, не дорого. Та воно дешевше і не можна. І так малоощі ві стратою не торгують. Дуже непоплатний товар. Його треба багато возити. З Ленінграду аж у Москву та назад туди.

Словом, як випустять таку риночку з фабрики, не дорого коштує — щось небагато понад два рублі. Такі риночки роблять в нас на „Червонім Виборжці“. В Москвіж заборонено.

І беруть-же оті славні дворублеві сковородки з ручкою та везуть в нашу червону столицю, в Москву, в „ГУМ“.*

„ГУМ“ налюбуеться сими сковородками, оберне їх сюди-туди, пересуне галочки на „лицях“ і — прикаже: назад везти в Ленінград, на склад, до магазину.

А газети так пишуть про це: „Управа „ГУМ“-а замовила металеву посудину в „Червонім Виборжці“; її везуть на московський склад, а опісля присилають до ленінградських магазинів“.

Воно виходить отщо: повезли туди й назад — і сковородки таким робом закружуються. Ще добре, що не везуть ті сковородки в міжнародних вагонах, а тоб підскачили дуже в ціні.

А так то зовсім недорого. Гарненька, симпатична сковорода, котра в Москві побувала, і проте не протікає, хоч таку далеку дорогу перебула, коштує всего тільки три рублі й сім гривень. Йй Богу не дорого!

А ви чогось ще бурмочете...

А як вже так дуже хочете про людей, — то можна й про людей. Тільки не обиджайтеся.

Треба було цієї осені робітників на Сахалін. Там на Сахаліні є така собі японська концесія. Досить корисна. Нафтяна.

Так от треба було Японцям робітників.

А деж спеціалісти-робітники нафтяні? А деж би мали бути? — Очевидно, що в Баку. Можна сказати, на другім кінці світа.

І взяли звідтам 218 робочих і повезли як стій на Сахалін. Везли, везли. Віль

ше як місяць везли.

Привезли.

Говорять по японськи, — значить, привезли.

— От, дякуєм, мерсі! А кого ви привезли?

— А ми, кажуть, привезли, ну когось мали привезти, очевидно, що нафтяників. Тим більше, ми думавмо, що у вас діло нафтяне.

— У нас то — кажуть Японці — без сумніву діло нафтяне, тільки, що нам треба робітників якраз противної професії. Нам треба вертачів, нафтові шпоби вертати. А кітлярів у нас своїх досить. Щей вам можемо дати.

Ну, і повезли їх назад до Баку. Мабуть щось більше як місяць везли.

Воно, очевидно, буває ошибка. Але всетаки везти через такий далекий простір 218 людей — це вже щось коштує. То вже вам не сковородки.

Воно, безперечно, хтось-там ізза того присів, „Известия“ писали, будьто би когось мали навіть до „холодної“ попросити.

Ну, припустім, що сидять. Казьонний хлібець попоїдають. Та чи легше кому від цього?

Братчики-сестрички! Не можнаж з Баку та назад. Тьфу, Йй-Богу!...

З російського переклав М. П.

*) „Государственный Универсальный Магазин“.

— о —

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневи. Toile de soie на біллі.

Просимо оглянути без обов'язку купна.**Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім паріжний вул. Гродзінських)

8-30

**Найтяжші часи Церкви
щойно зачнуться.**

Щойно тепер зачнуться в СРСР, найтяжші переслідування християнської Церкви. Видно це з безоглядно острих промов найвизначніших провідників більшови́зму на останнім з'їзді безбожників. І так (знаний і в Галичині) Фелікс Когон заявив іменем „Ісполнительнаго Комітета“ Комінтерну, що „треба вирвати буржуазі (!) не тільки меч, але і хрест“. В тім самім дусі промовляли Луначарський, Бухарін і інші. З'їзд вирішив, що боротьба з релігією се боротьба політична й тому мусить стати одним з перших проблемів совітської держави. „Державною konieczністю“ являється підпри́няття ряду рішучих кроків в цілі ліквідації „шкідливої ролі релігії“, бо досі всуєреч численним директивам партії значна часть партійних членів не бере участі у протирелігійній боротьбі. Відтепер протирелігійна праця буде уважатися одним з перших завдань комуністичної партії й одною з головних ознак члена ком. партії. До протирелігійної акції доконче треба запрягти поважні наукові, літературні й артистичні сили, тимчасом досі навіть не всі комуністичні письменники працювали в протирелігійній пресі. Народний Комісаріят Освіти має створити в лєнінградськім університеті спеціальний факультет протирелігійної пропаганди. У всіх інших вищих научних і особливо педагогічних заведеннях повстануть спеціальні катедри історії релігії для її поборювання.

Так виглядає нова програма розбудови протирелігійної акції в „гарній державі за Збручем“, котра тепер закидає що раз то густіші сіті й на інтелігенцію та народ Західної України. Річ ясна, що доперва тепер зачнуться найтяжші часи для християнства за Збручем. Цікаво, кільки з наших галицьких християнських учених, іменованих більшови́цькою владою членами Академії Наук, зречеться того „гону“ в урядовій інституції, уряду, котрий став і стоїть на становищі безоглядної боротьби з християнською релігією.

Як большевики змінюють календар

В „раю“ придумали нову штучку, як „ушасливити пролетаріят“ — сям разом при помочи календаря. Відбудеться те ушасливлення, як оповіщує тов. Лярін, ось в який простий спосіб. Досі працювали фабрики 300 днів в році, а відтепер працюватимуть 360 днів. Замкнені будуть тільки 5 днів на рік: 1. і 2. травня, 7. і 8. листопада і ще оден день в пам'ять революції. Робітники мали досі 65 вільних від праці днів і далі так буде, бо хоч неділя вовсім буде скасована, то зате кожного дня буде неділя для одної шестої части робітників. А на те, щоб заповнити працю всі неділі в році, прийметься до роботи більше робітників і все буде добре — пише тов. Лярін. Шкода, що так пізно додумалися товариші до такого простенького способу, що вистарчить тільки скасувати неділю, а всьо буде добре...

Багато людей є ліпших, ніж вони самі себе показують; бо власне на найяснішій кристалі найскорше побачиш казку.

З таємничого Китаю**Жінка що правила четвертиною людства...**

Заінтересування Китаєм росте в цілім світі. Із за останних подій тим актуальніші стають нові спомини німецької письменниці Ольги Юлії Веґенер, передані її мужем Дром Георгом Веґенером. Його жінка належала до тих небагатьох європейських жінок, котрі мали нагоду особисто бачити останню китайську цисареву, котра як вдова правила четвертиною всего людства і — треба признати — правила краще, ніж всі теперішні ради й генерали в Китаю. Пані Веґенер так описує свою візиту в цисарських палатах Пекіну, котрі мимо цілого ряду революцій все ще блистять містичним блиском.

Одного ясного весняного дня 1908 р. приїхала китайська цисарева в отвертій повозі але завельонована, в товаристві дам свого двору, до Ігоп'яну, літньої палати китайських царів. Перед нею і за нею їхала її почесна сторожа на конях. На великій площі перед мурами, що оточували ту палату, ждала на цисареву компанія китайського війська вже в модерних одностроях китайської форми і спrezentувала зброю з добрим порядком. Цілий рій дворських урядників вийшов напроти цисаревої та її дам. Всі урядники мали на собі елегантні одяги з синього шовку, а на головах китайські солом'яні капелюшки з червоними тузиками. Потому отворилася велика галля в середині палати, вся заставлена столами й віденськими кріслами, немов концертна зала. По правім і по лівім боці тої галі були по чотири кімнати до одягання, уряджені після найлучшого французького смаку: там було все так як в Європі — срібні шітки, зеркала, делікатні мила і перфуми. Тут прилучилося до товариства дам велике число китайських достойників. Між ними побачила пані Веґенер також Юаншікаю, найбільше впливового секретаря цисаревої, та одного атташе китайського посольства в Берліні, котрий там часто бував у її домі.

Коли всі гості вже зібралися, Юаншікай пішов повідомити про це цисареву. Потому переведено зібрані дами до властивої літньої палати через портал, яким дуже рідко переводили чужинців. Там прийняв їх новий ряд китайських достойників. За тим порталом не було ні довгих коридорів, ні кімнат, які треба було б переходити. З дивною несподіваністю узріла себе пані Веґенер перед самою цисаревою, тою незвичайною жінкою, про котру всі говорили, що вона була „одиноким мужчиною“ серед великого двору. Німецька авторка бачить у ній дійсно жінку великого стилю, типу Єлисавети, Марії Тереси або Катерини. Трон китайської цисаревої стояв на тлі прегарно різьбленої стіни, на платформі, до котрої провадило троє вузьких сходів з поруччям. Перед цисаревою на столі стояла скляна скриня з берлом. Праворуч і ліворуч стояли дві порцелянові посудини з китицями роз („Marschall-Niel-Rosen“). За столом цисаревої виставали віяла з павиних пер.

Всі описи й оповідання, які пані Веґенер знала про ту цисареву, показали неправдиві. Особливож неправдиві були ті описи, котрі представляли її як якусь брутальну жінку, більше подібну до мущини ніж до жінки. Було якраз навпаки! Цисарева мала вузьку, немов пташину голову, тоненький, гарно загнений ніс

і великі могутні чорні очі, котрими здавалося до нутра проймала, на кого подивилася. Обличчя її було таке делікатне, що аж передуховлене, а сліди колишньої жіночої краси видні на ній були ще зовсім виразно.

Спосіб представлення був дуже інтересний. Цисарева мала вигляд жінки дуже занятої справами так, що ті представлення були їй тигарем. Вправді підчас презентування її європейських дам цисарева усміхалася, однак був се усміх зовсім конвенціональний. Кождїй з пань подала руку по європейськи, що для неї було дійсно важкою процедурою, бо мусіла при тім похилитися над столом і над згаданою вище склянкою скринькою зі скиптром. Розмови не було ніякої. Ціла аудієнція тривала пару минут.

Опісля заставлено для пань в огорді обід, однак участь у ній взяли опріч гостей тільки принцески і дами двору.

(Книжка, з котрої взятий сей опис, вийшла в Липську.)

**Про багатство ідей і безідейність
слів кільки**

Такого всестороннього національного органу як „Діло“, мабуть нема тепер в цілій Європі. Бо тільки подумайте, чи се не всесторонність, коли „Діло“ рівночасно реєлює прекрасну „державу“ (!) за Збручем і бере в оборону католицьку Церкву перед... Папою римським. А як світським, ліберальним редакторам „Діла“ робиться в очах вже зовсім темно від їх власних нападів на Церкву, тоді кличуть на поміч „Гофтеолога“ з відомих „священничих кол“, як се зробили в 157 ч. „Гофтеолог“ пише проти катол. Церкви так, що нехай сховається явний атеїст, то значить, самі загальні твердження, як пр. (Рим) „творить вилім“ в „обрядових особливостях“ нашої Церкви і ні особливості, ні вилому не показує. Коби хоч одну „особливість“ навів, хіба що на думку того особливого теолога „особливістю“ буде те, що краще, щоб наш чоловік не оповідався навіть на Великдень, ніж мавби сповідатися в лат. Церкві. Та се очевидно „особливість“ тільки тих „священничих кол“ з „Діла“ і тих, котрі оперують все новими анонімами проти Владик своєї Церкви. Супроти них то вже такі світські каноніки з „Діла“ кращі християне, хоч не всі вони християне. Думаємо, зрештою, що й у нас знайдуться теологи, котрі відповідять „гофтеологови“ з „Діла“. Що до твердження „Діла“ про безідейність „Нової Зорі“, то вповні признаємо, що під оглядом багатства ідейності не може „Н. Зоря“ рівнятися напр. з такими органами, в котрих атеїсти „боронять“ Церкву, а націоналісти працюють — розуміється виключно для ідей — рівночасно в органах видаваних московськими більш. конзулятами. Наш орган в порівнянні з таким багатством ідей, дійсно безідейний.

Хиляться дерева рідючі, коли мають овоч. Звисають тижько над землею зматрі півні води. Такамо покірні й люде, що мають дійсний розум.

Правдива наука, благородність і енергія — це побідники світа.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Число навернень на католицизм в Америці винесло в усіх єпархіях за 1928 р. 36.376. Число священників збільшилося на 580.

Великий євхаристійний священний конгрес відбувся недавно в Римі при співучасті понад 50 єпископів і 2.000 священників з цілої Італії. Св. Отець закінчив свою промову до учасників цього конгресу тими словами, що й до представників Католицької Акції: „Будьте чисті як ангели, активні як апостоли й євхаристійно побожні“.

Ватиканська пресова агенція розпочала незабаром свою діяльність. Вона міститиметься на папській території й подаватиме відомості з Ватикану.

Першим губернатором Ватиканського міста іменував Св. Отець Комендаторе-а Серафіні, дотеперішнього директора папського монетного бюро. Йому підлягають всі справи адміністраційні, м. і. також музеї й галерії.

Нові гроші Ватиканської держави, а саме золоті, срібні, нікелеві і мідяні монети чеканяться вже в меншій кількості. З одного боку носитимуть вони портрет Папи, з другого боку буде герб Папи, дата випущення й понтифікату теперішнього Св. Вітца.

Визначна католицька письменниця баронеса Енріка фон Гандель-Мацеті в Лінці одержала від австрійського президента золоту відзнаку за заслуги для держави.

Каса для хорих католицького клиру в Австрії має 872 членів, в тім 601 у самім Відні. В 1928 р. виплатила вона 24.467 шілінгів допомоги й збільшила свої резерви на суму 11.150 шілінгів.

Державна допомога віроісповідним установам у Чехословаччині представляється в бюджеті на 1929 р. так: католицька Церква 81,380.341 кч., греко-католицька 8,711.000 кч., протестантська 14,375.224 кч., національна чехословацька 4,950.000 кч., громади мойсеевого віроісповідання 1,863.000 кч.

Адвокат Пачеллі, що в імені Ватикану приготував латеранські пакти, одержав дідовий титул маркіза, що його в дуже рідких випадках уділяє Апостольська Столиця.

З листів до Редакції

Коли я читав у польському перекладі Тайфун Йосифа Корженевського, незрівняного звеличника моря, прийшло 39 ч. „Н. Зорі“. Є у тому числі: 3 н. лівої преси, 3 націоналістичної фільми і н. Такі числа люблю, бо у них вичувається охота до життя і відвагу підходити до його проблем. Чути життя, як у словах Мас-а — Whirrakapitana корабля у повісті Тайфун.

„Шторм в штормом — уривково говорив капітан — і корабель спосібний до плавання повинен йому протиставитися. По морях все товчється много бур і самотою, розумною річю є перебитись через шторм. Що буде станеться, не дай звестися з до-роги, бурмотів капітан. Все держи корабель проти хвилі! Нехай говорять що хочуть, але пайтрівнішні хвилі надходять з вітром. Проти хвилі і все проти хвилі, то самотній спосіб перебитись через бурю. Все чолом до хвилі, ця засада для кожного добра“.

М. Б.

„Народи, котрі не плекають ідей, одичавіли з минулими, але ломлять їх, будуть самі зломані“. (Канцлер о. Зайпель).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АНГЛІЯ поручила своєму амбасадорові в Парижі, заявити французькому уряду, що вона домагається від Франції й Бельгії скорого устійнення лати, коли ті дві держави зовсім заберуть свої війська з німецьких територій над Реном. Деякі політичні круги уважають се тероризуванням Франції.

КЛЕМАНСО помістив у лондонським „Рефері“ інтерв'ю, в котрім каже: Теперішня політична ситуація в світі задовольняюча, однак тільки так довго, поки не скріпиться німецький імперіалізм. Тоді вибухне нова європейська війна й ніяка дипломатична штука не охоронить Європи перед новою великою війною. — Клемансо має тепер 86 літ і все ще живий ум та розмірно велику працездатність. З думкою його дуже числяться у Франції.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 7—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

КОРОЛЕВА ГОЛЛАНДІЇ поручила провідникам католицької партії, утворити правительство з трьох правих партій. Католики застерегли собі час до надуми (Голландія, се край переважно протестантський, але католики мають там сильну політичну партію).

УГОРЩИНА всупереч постановам тріанонського договору зарядила набір добровольців до своєї армії. Заінтересований у тій справі англійський міністер заграничних справ відповів, що та справа належить до компетенції Союзу Народів, а він не має докладніших відомостей про неї. В часі того побору прибула на Угорщину делегація фашистів з Італії в силі 250 люда. Її привітав представник міністерства внутр. справ.

В САКСОНСЬКІМ СОЙМІ мало не прийшло до замкнення засідання ізза великого гумору, який викликав б. міністер господарства д-р Вільгельм, котрий належить до господарської партії. Та партія і тепер має в правительстві свого міністра фінансів. Мимо того д-р Вільгельм заявив, що правительству треба критикувати. Вже се викликало веселість. Колиж він розпочав свою критику від слів: „Кожний нарід має таке правительство, якого він варт“, — весь сойм зачав дуже сміятися. Коли д-р Вільгельм навісив кілька критичних заміток, заявив, що його партія „умиває руки в повній невинності своїй“, всі посли, не виключаючи його партійних товаришів, тряслися від сміху. А при його оклику: „Нехай кождий Саксонець запитає уряд: „Quo vadis Saxonia?“ — вся палата так розреготалася, що дальші наради стали неможливі. Щойно по якимсь часі можна було продовжати засідання... І таке лучається в політиці. На всякий випадок воно краще від лайок і побоїв „провідників народу“.

ПОСОЛ КАНАДИ у Вашингтоні, Массей, запротестував проти нового законопроекту, внесенного американським урядом у справі цла. Особливо з притиском запротестувала Канада проти підвищення цла на будівельне дерево, худобу й рільнічі продукти.

З організаційного руху

СТАРИЙ САМБІР. Дня 25. VI. (ві второк) відбулися в Старім Самборі сходуни духовенства старо-самбірського повіту в цілі оживлення діяльності УХО-її в повіті. Всіх священників з повіту прибуло 9, з місцевих було 10. Вправді не заповіджено в обіжнику порядку сходуни, але тойже складено й оголошено на самих сходунах. Сходунам проводив о. дек. Олексин, парох Ст. Соли. Секретарював о. Рибак, адміністратор із Стрілок. Сходуни зачалися відчитанням протоколу з останніх сходуни. Потім перший промовив о. дек. Олексин і піддав сходунам до обдумання спосіб поширення в повіті катол. Акції. До слова зголосився о. А. Рудницький, який поширення катол. Акції в повіті радив зачати від освідомлювання в тому напрямі шкільної дітвори. Йому відповів о. М. Вовчик, який сказав так: „Щоби священник міг братися до ширення в парохії кат. Акції, підготовляти і підшукати борців за ідею, то по перше сам мусить хотіти зрозуміти ідею катол. Акції і сам стати борцем за неї“. Для осягнення того поставив о. Вовчик внесення, та воно перепало. Ще й ряд інших внесень поставив о. Вовчик. З них деякі прийнято а між ними отсе: Духовенство старо-самбірського повіту, зібране на нарадах УХО. рішучо протестує проти нищення в Росії і на Україні церков, заміни тих на світські установи — навіть магазини, зосібна протестує проти заміреного знищення Десятинної Церкви з Київ, збудованої св. Володимиром й проти такогож знищення самотної гр.-кат. церкви на Україні в Київ, та арештування її священників о. Щепанюка й других. Вибором комітету трех здекомплетування Управи, покінчено сходуни.

Присутний.

(Від Ред.: Сей допис одержали ми писаний олівцем і так блідо, що не всі місця міг переписувач відчитати. Для того деякі місця мусілося пропустити).

Переписка Редакції

Всч. ю. Г. — Ваші замітки, що „Нова Зоря“ має багато ворогів правдиві і редакція здає собі справу з того. Але коли взяти під увагу перші роки нашої праці, то тоді було далеко гірше, бо приходилося працювати серед повної й абсолютної байдужности й виразного ігнорування нашого органу. Вся наша праця тонула серед цілковитої тупости. Тепер, коли зі всіх сторін зачали реагувати, „Нова Зоря“ в 4-ім році свого існування зачинає входити в суспільність і не одного може спонукати передумати неодну справу, яку він уважав уже вирішеною, бо навіть кождий противник мусить взяти наш орган в руки й систематично ним цікавитися, коли хоче виробити собі свій погляд на справу, що знайшлися в огні суперечних думок. А се власне і є завдання преси.

ВП. п. В. Б-й. — Д-р Назарук виїхав зі Львова. Верне за місяць. Тоді й буде поладжена справа, порушена в Вашім листі.

Англійські Домінії проти большевиків

Мек Дональд звернувся до всіх Доміній Великої Британії, щоб висказали свою думку про віднову дипломатичних взаємин з большевиками. Більшість домініяльних правительств уже прислали відповідь, щоби з большевиками не входити в ніякі зносини.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі чужинців по Україні в XVIII—XX. ст.

Найбільший і найцінніший опис подорожі по Україні в XVIII. ст. се опис подорожі по Карпатах Гакета (Hacquet), яку він відбув в 1788—1795 р. й описав у 4-х томах п. з. *Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1788—1795 durch die Dacischen und Sarmatischen oder Nördlichen Karpathen* (Nürnberg 1790—96). Се опис передовсім самих Карпат. А далі: Буковини й Галичини від Карпат по Дністер. Опис дуже докладний, з численними назвами, датами, статистичними цифрами і т. д. Опис сей обіймає понад 1000 сторін друку в 8^о, з багатьма таблицями в красках, ілюстраціями в тексті і картами. На вступі до I-ої часті автор згадує найважливіші подорожі інших по Карпатах від початку XVIII. ст. Опис Гакета се найбільший і найцінніший опис подорожі по Карпатах, який коли небудь появився перед ним і після нього — по нинішній день.

Подібний, але значно вже менший, опис подорожі в 1787 р. з Волині на Херсонщину природника Йогана Вільгельма Меллера (J. W. Möller), котрий він видав п. з. *Reise von Volhynien nach Cherson in Russland im Jahre 1782* (Hamburg, 18²²). В описі тим, як і в попереднім, головну увагу звернено на природу. Але автор самою природою не обмежується. Він описує все, що бачить і чує. Між ин. на ст. 60—61 він наводить в оригіналі (готичним письмом) і в нім. перекладі одну українську пісню: „Плач Запорожців про втрату волі“ („Сказали нам депутаты іти до столиці...“). До опису додані 2 таблиці й мапа.

Дальший цікавий опис подорожі по Україні в XVIII. ст. се опис Just-a von Juel-a. Се був данський посол у Москві, котрий у 1711 р. переїздив через Україну. Він їхав через Ніжин, Київ, Білу Церкву, Немирів, Винницю, Бар, Зінків Дунаївці, Шаргород, Могилів над Дністром, Ярмолинці, Тернопіль, Львів, Ярослав, Сіняву, Улянів і далі на захід. Кожде з тих міст описує коротко, а Київ і Львів досить широко. Поза тим описує Поділля взагалі. Описуючи Немирів, каже дослівно: „Немирів — сумне, пусте місто, з розваленими в значній часті домами. Однак же й найбільшій його дімок — чистіший, ніж найпорядніші московські палати“. Про Улянів каже, що се остання місцевість на заході, в якій він зустрів нашу церкву.

Крім того слід згадати ще опис: 1. Німця Гільденштедта, що подорожував у 1773—74 р. по Слобідській Україні. 2. Англієця Craven-a, що подорожував у 1786 р. по Криму. 3. Нарушевича, що описав подорож польського короля Станіслава Августа по Україні в 1787 р. 4. Опис подорожі по Україні в 1787 р. цариці Катерини II. 5. Німця Гаммарда, що подорожував з Горішнього Шлезка на Україну. 6. В. Зуева, що подорожував з Петербурга до Херсону. 7. П. С. Палляса й ин.

XIX. ст. се століття великого перелому в комунікації (залізниця) й публичним безпеченстві взагалі, зокрема на Україні. Нічого дивного отже, що в слід за тим переломом наступив і перелік в подорожах по Україні й українській подорожній літературі. Вони сильно зросли. Тому годі вже навіть вичисляти всіх подорожних по Україні й описи їх подорожей за XIX. ст. Згадаю тільки деякі, що вийшли окремо.

Найбільше з усіх чужинців подорожували по Україні в XIX. ст. й найбільше описів подорожей дали Росіяне. Найважливіші з них в хронологічному порядку отсі: 1. Измайлов: Путешествіє въ полуденную Россію. 4 ча-

сти. Москва 1800. 2. А. Бошняк: Дневныя записки путешествія въ разныя области Зап. и Полуд. Россіи въ 1815 г. 2 части. М. 1820—21. 3. М. М. Долгорукий: Путешествіє въ Кіевъ въ 1817 г. М. 1870. 4. И. М. Муравьев-Апостол: Путешествіє по Тавриді въ 1820 г. Съ планами, С. Петербургъ, 1823. 5. П. Свинынь: Бахчисарайскій дворець. Изъ путевыхъ записокъ 1827. 6. Вадимъ (В. Пассек): Путевыя записки. М. 1834. (Опис України). 7. П. П. Свинынь: Картины Россіи и бытъ разнопл. ея народовъ. Изъ путешествій (між ин. опис України). Сп. 1839. 8. Н. Всеволодскій: Путешествіє черезъ Южную Россію, Крымъ и Одессу въ Константинополь... въ 1836 и 1837 г. 2 т. М. 1839. 9. Н. Филипповъ: Поѣздка по берегамъ Азовскаго Моря лѣтомъ 1856 г. Сп. 1857. 10. П. Шпилевскій: Путешествія по Полісью и Бѣлорусскому Краю. Сп. 1858. 11. К. Жуковъ: Забѣтки въ пути на южный берегъ Крыма (опис плавби по Дніпру до Чорного Моря). Сп. 1865. 12. В. Кельсievъ: Галичина и Молдавія. Путевыя письма Сп. 1868. 13. Е. Михальцева: Наброски изъ поѣздки въ Малороссію 1881 г. Съ рис. Сп. 1881. 14. Княгиня Е. Горчакова: Воспоминаніе о Крымѣ. 2 части. М. 1883—84. 15. А. Милидина: Силуэты Крыма. Съ рис. Сп. 1884. 16. С. Тихоновичъ: Путевыя забѣтки и жизни на южномъ берегу Крыма въ Симензѣ. Калуга 1885. 17. Путникъ (Н. Лендер): По Черному Морю. Очерки и картинки. Сп. 1891. 18. А. Лопухинъ: Изъ поѣздки въ Червонную Русь и по ея окрестностямъ. Сп. 1895. 19. Дѣдловъ (В. Л. Кингъ): Вокругъ Россіи. Польша. Бессарабія. Крымъ... Сп. 1895. 20. М. Берновъ: Изъ Одесса пѣшкомъ по Крыму. Сп. 1896. 21. С. Астафьевъ: У святыхъ Приднѣпровья. Забѣтки странника. Сп. 1898.

З інших описів подорожей по Україні в XIX. ст. згадаю:

Німецькі: 1. J. Rohrer: Bemerkungen auf einer Reise von der türkischen Gränze über die Bukowina durch Ost und West Galizien, Schlesien und Mähren nach Wien (Wien, 1804). 2. M. v. Engelhardt u. F. Garot: Reise in d. Krym u. d. Kaukasus. T. I.—II. Berlin 1815. 3. (D. Schlatter): Bruchstücke aus einigen Reisen nach d. Südl. Russland, 1822—28. Mit besond. Rücksicht auf d. Nogayen-Tataren am Asowschen Meere. (St. Gallen, 1830). 4. I. H. Blasius: Reise im Europäischen Russland in den Jahren 1840 und 1841. T. I.—II. (Braunschweig, 1844). (Т. II-й у значній часті присвячений Україні). 5. J. G. Kohl: Reisen in Südrussland. Bd. I.—III. (Dresden u. Leipzig, 1847). 6. Prof. Dr. K. Koch: Die Krim und Odessa. Reiseerinnerungen aus dem Tagebuche. Leipzig 1854).

Французькі: 1. C. de la Garde: Voyage de Moscou à Vienne en Kio, Odessa, Constantinople (1811); (німецький переклад: Heidelberg, 1826). 2. С. Н. Montandon: Guide du voyageur en Crimée. Odessa, 1834. 3. Voyages en Circassie par le chevalier Taitbout de Marigny, présentement Consul de S. M. le Roi des Pays-Bas a Odessa. Avec vues, costume etc. A Odessa et a Simphéropol, 1836. (Опис подорожі по Криму, Кубані і Чорноморю в 1818—24 р.). 4. Voyage du Maréchal Duc de Raguze dans la Russie méridionale, en Crimée, sur les bords de la mer d'Azof etc. 1837. 5. Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée par M. Anatole de Demidoff, 1840. 6. Les Steppes de la mer Caspienne, le Caucase, la Crimée et la Russie meridionale par Xavier Hommaire de Helle. V. I.—III. 1843.

Англійські: 1. R. Lyall: Travels in Russia, the Crimea, the Caucasus and Georgia. 2 vol. London, 1825. 2. H. D. Sey-

mour: Russia on the Black Sea and Sea of Asaf, being a narrative of travels in the Crimea and bordering provinces. London 1855. 3. A. F. Crosse: Round about the Carpathians Edinb. 1878.

Польські: 1. Juljana Ursyna Niemcewicz: Podróże historyczne po ziemiach polskich od 1811—1828 г. (Опис подорожей між ин. по Волині, Берестейщині, Поділлю, Херсонщині і Галичині). 2. Wspomnienia wołynia, Polesia i Litwy przez I. J. Kraszewskiego, T. I.—II. Wilno, 1840, (Спомини з подорожі по Поліссю і Волині). 3. Wspomnienia Odessy, Jedysan u Budzaku. Dziennik przejażdżki w r. 1843 od czerwca do 11. września T. I.—III. Wilno, 1845—46. 4. Podole, Wołyń, Ukraina, obrazy miejsc i czasów przez Al. Przędzieckiego T. I.—II. Wilno, 1841. (Опис подорожі по Правобережній Україні, Поділлю, Волині й Київщині). 5. Stepy, morze i góry. Szkice i wspomnienia z podróży. Przez Ant. Nowosielskiego T. I.—II. Wilno 1854. (Опис подорожі по Україні; Київ і Київщина, українські степи, Херсонщина, Чорне Море, Крим). 6. Z. Fisze (T. Padalica): Opowiadania i krajobrazy. Szkice z wędrówek po Ukrainie. T. I.—II. (Wilno, 1856).

Чеські: 1. K. W. Zap. Cesty a procházky po Halické zemi. V Praze, 1844. 2. Fr. Rehoř: Z cest po Halické Rusi (Sv tosar, 1894. №№ 21—23, 33—40, 49—52).

З описів подорожей по Україні в чужих мовах в XX. ст. згадаю:

1. Е. де-Витте: Путевыя впечатлѣнія (Съ историческими очерками). Лѣто 1903 г. Буковина и Галичина. Кіевъ, 1905. 2. Святл. О. И. Титовъ: Русское духовенство въ Галиціи. Изъ наблюденій путешественника, Церковно-историческій очеркъ. Кіевъ 1903. 3. Г. В. Комаровъ: По славянскимъ землямъ. Сп. 1909 (між ин. по Галичині). 4. J. Baumgarten: West-Ukraine. Meine Reiseerlebnisse. Wien, 1919. 5. Fr. Schröder. Eine Flüchtlingsreise durch die Ukraine. Tübingen 1919.

Отсе далеко не повний огляд подорожей чужинців по Україні та їх описів, що появилися окремими виданнями. А треба знати, що значно більше описів подорожей появилася й появляється в періодичних виданнях: журналах і часописах. Сам спис титулів знявби цілу книжку.

Вкінці ще кілька загальних заміток. Як згадав я на вступі, подорожам чужинців по Україні належить першество перед подорожами Українців по рідній землі. У звязку з тим вирінає питання: чим Україна спеціально цікавила чужинців? Влучну відповідь на се питання знаходимо в одній західній публікації вже в 1847 р. В ній читаємо: „Провінції, що складають нинішню південну Росію (себто: Україна), завсідн викликували на Заході особливе зацікавлення. Їх простір становив, що так скажемо, праве крило старинної цивілізації, що через стільки стоїть вела боротьбу з північним варварством. У ті сторони прямували поетичні походи Греків і Римлян; тут була точка, з якої візантійські історики оглядали й описували славянські племена. Тут заводив свої жалі Овідій, тут були грецькі й італійські колонії, звідти розходився на північ вплив південної освіти, зразком чого була Кафа, Київ і т. д. По зруйнуванню грецьких колоній над Чорним і Азовським морем Україна була шляхом, яким ішли напади азійських народів на Європу... Настання азійських нападів і приборкання Татар зовсім не зменшує цікавості, яку давніше викликували землі України. Тут взяв початок гарний славянський перевень, що характеризує нинішніх Українців. Звідси починалися рухи народу в сторону Москви і Варшави, бунти

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНЬСКА КІМНАТА ДО СНІДАНЬ, ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ І РЕСТАВРАЦІЯ під фірмою

„ГОВЕРЛЯ“

у Львові, вул. Руська 16.

Число телефону 75-92.

порушає снідання, обіди і вечері. ПИВО
пільзенське, живецьке також ВИНА
І МЕДИ.

48С—3-5

Н О В И Н К И

З України. „Известия“ доносять, що селяне на Україні ставляють опір більш. властям при ревізії хліба.

Дирекція почт у Варшаві оповістила розпорядок, щоб поштові урядники і всякі функціонари поводитися з публікою абсолютно чемно й так само супроти людей усякої народности та стану. Чемно мають відповідати навіть тоді, коли петиенти виступають з безпідставними претензіями.

Міністерство віроісповідань й освіти організує в Варшаві педагогічний музей. В тій цілі іменовано спеціальну комісію. Завязок музею становитимуть педагогічні експонати з вистави в Познані.

Ганс Дельбрік, відомий німецький історик, котрий при своїх наукових працях до пізньої старости займався також публіцистикою, помер в Берліні. Недавно Німеччина святкувала 80-ліття його уродин.

В Українським Науковим Інституті в Берліні відбувся дня 19. липня ц. р. відчит д-ра П. Вергуна на тему: „Кардинал Ізидор і його діяльність на Україні в XV. стол.“.

Перевернені голови. Студенти політехніки в Ленінграді ухвалили, що програми викладів, уложені професорами, треба піддати критиці робітників на вічах і на основі тої критики „поправити“.

Секта Маріявітів оповістила в своїм органі, що вона не входить в ніяку унію з московською православною церквою.

В Японії є тепер 30.000 прокажених. Ними опікується уряд і два католицькі інститути.

Бібліотеку англійського критика Госс'а продали його спадкоємці на ліцензію за півтора міл. зл.

Віктем Стід, знаний англійський публіцист і початковий редактор „Ревю оф Ревюс“, пише: Зовсім невиключена річ, що консерватисти в Англії не вернуть до влади перед впливом 10 літ.

Велика спека на Україні. Протягом липня нотовано в Харкові часом і 40° тепла, а в Полтаві й Артемівську до 45. Було багато випадків сонішного удару. Ізза посухи стан води в Дніпрі так обнизявся, що пароплавбу по часті припинено.

Егзотичний дезертир. У варшавському звіринці були три довгодзьобі корморани. В останніх днях дозволено птицям свобідно бродити. Щоб однак не повтікали, обтяжено їм крила оловяними тягарцями, привязаними дротом до пер. Нараз запримитив дозорець, як два інші корморани „розковували“ дзьобами третого. Заки дозорець вспів заповідати, увільнена товаришами неволі егзотична птиця піднялася в гору і покружлявши для орієнтації кілька разів над звіринцем, полетіла, ведена інстинктом, на полудне.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Успіях з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприйняті оферти остануть без відповіді.

1—8

проти єдиновладства Москви і можливо-владства Польщі“ і т. д.

Описи подорожей по Україні чужинців особливо цікаві і цінні. Бо оригінальні особливости країни завсиди видніші людині посторонній, свіжій, ніж постійному мешканцеві тої країни. А се тому, що око постійного мешканця, приглядаючись їм постійно, привикає до них і вони видаються йому на стільки звичайні і нормальні, що в нього не приходить навіть і думка відмічати й записувати їх. Особливу вагу мають під тим оглядом описи західних подорожних у противенстві до подорожних описів Росіян, роблених у своїй більшості на швидку руку і поверховно, а через те часто невірні.

Чужинні описи подорожей по Україні попадали на Україну, їх читали там, і вони мали певний вплив на українських читачів. Так нпр. Я. Маркович, внук автора „Дневника“, автор „Записок о Малороссіи, ея жителейх и произведеніях“ (1798) а також „Замѣчаній по случаю поѣздки моихъ по Малороссіи въ 1798 году“, мав у своїй книгозбірні ок. 30 чужинних описів подорожей з XVIII. ст., між ин. по Україні: німецьких, французьких, російських — читав їх, поробив з деяких більші або менші виписки і на їх зразок описав свої подорожі по Україні в 1798 р. Мабуть під вражінням лектури подорожної літератури зродилася охота до подорожі також в молодого київського бурсакка XVIII. ст. В. Григоровича-Барського, котрий кинув бурсу і батьків, пішов у світ і подорожував через повних 24 літ: по Європі, Африці й Азії. Та про се в одній зі слідуєчих статей.

І. Кревецький.

БІБЛІОГРАФІЯ

В. Кордт. ЧУЖОЗЕМНІ ПОДРОЖНІ ПО СХІДНІМ ЕВРОПІ ДО 1700 Р. (Українська Академія Наук. Збірник Історично-Філологічного Відділу, № 38). У Києві, 1926. Ст. 205 + (3). В. 8°. Ц. 2 крб. 25 коп.

Ще в 1846 р. видав у Петербурзі учений Німець Ф. Адельюнг по німецьки у двох великих томах „Критично-літературний огляд подорожних по Росії до 1700“, цінну книжку-вказівку для всіх, що студіюють Схід Європи, зокрема Україну. Від того часу минуло 80 літ — а праця Адельюнга й досі не заступлена іншою, кращою. Тільки в 1926 р. рівно у 80-ті роковини її появи, другий учений Німець В. Кордт, б. директор бібліотеки б. київського університету, видав у Києві у виданнях Української Академії Наук, доповнення до праці Адельюнга — все те, що за часів Адельюнга не було ще опубліковане, або було йому невідоме. Як „Огляд“ Адельюнга, таксамо й доповнення Кордта починаються 890-тим і кінчаються 1700 роком. Усіх доповнень 307. Як Адельюнг так і Кордт обіймає цілу Східну Європу, отже Україну й Московщину. Прикінці автор подає короткий зміст праці в німецькій мові (ст. 196—199) і 2 покажчики імен: український і німецький (ст. 200—205). Се таксамо цінна праця, як Адельюнга, і кожний, хто уживає книжку Адельюнга, мусить мати тепер також і книжку Кордта.

В додатку до книжки В. Кордт подає в українським перекладі частину невиданих досі донесень голяндського резидента в Москві Келлера з рр. 1667—1679, в яких є відомости про події, що

відбувалися тоді на території України. Як відомо, лівобережна Україна разом із Київом належала тоді (після Переяслава й Андрусова!) вже до Москви. Та гетьман Юрій Хмельницький хотів відірвати її від Москви і в тій цілі з частиною козаків получився з Туреччиною. Про се доносить голяндський посол з Москви своєму урядові таке:

Дн. 10. грудня 1678 р.:

„...тут одержано різні невірні звістки, а саме звідомляють, що козаки вірні Москві зчинили заколот. Вони голосно заявляють, що не мають охоти й далі служити й накладати життям за кожух й за один червінець на рік. Тож вони на далі мають служити тому, хто їм дасть більше грошей. Через те до них негайно вираджено стольника Алмазова з чималенькими грішми, щоб заспокоїти сих людей, адже з них найкраща частина й сила московської кінноти. Се було тим більш потрібне, що їх земляк, відомий ренегат Хмельницький, з кількома тисячами Турків і Татар, отаборився на їх кордоні. Він усіх хитрощів і засобів уживає на те, щоб схилити до себе весь народ і намагаться, щоб усі попереходили до нього. Тількиж не має сумніву, що доки місто Київ, а тим самим центр і головне місто всеї тої країни залишається в руках царя, ті люде й собі зістануться йому вірні й не зрадять його, тим більше, коли їх переконуватимуть грошима й добрими словами...“

Дн. 2. квітня 1679 р.:

„Перед кількома днями одержано тут при Дворі дивний і загрозливий лист від Оттоманської Порти. У тім листі, між іншим, вимагають, щоб цар добровільно відступив і передав законному володареві Українське Князівство з містом Київом. Інакше султан прибуде особисто з почотом, що зможе не тільки примусити царя се зробити, але навіть загрожуватиме йому у місті Москві. Зміст сеї грамоти тримають у великому секреті, щоб не хвилювати ратних людей і чернь...“

Дн. 1. мая 1679 р.:

„Тут потайки серйозно міркують над тим, чи можна нехай певною тільки мірою задовольнити великі вимоги Оттоманської Порти. Таким чином вони гадають запобігти війні з нею й уникнути нападу на країну й на царських підданців. Турецькі передові загоны насуваються й уже перейшли ріки Дон і Дніпро. Рівночасно приїздить, неначе-б-то з власного бажання, вістник мира, а саме господар або князь Валахії. Він християнин, але перебуває під зверхньою владою султана. Ще невідомо, які вимоги він поставить. Очевидно, доведеться віддати всю Україну, що лежить від сих рік до Дністра...“

На жаль, як відомо, так не сталося. Московські гроші й „добрі слова“ зробили тоді своє — подібно, як роблять се по нинішній день.

К.

Публичні збірки жертв на охорону стрілецьких могил та українських інвалідів унеможливлені, але спричинені тим втрати повинна вдвоє надолужити самочинна жертвенність нашого громадянства!

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК
Львів, вул. Галицька ч. 16.

порушає: Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і красві на мужеські одіння.

401

18 30

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентційні. У фірми:

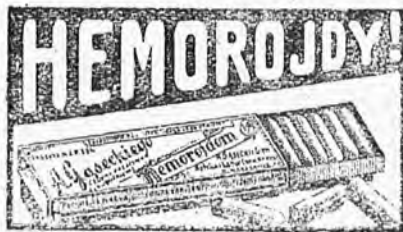
Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

Збірка. Ціни за 100 кг. льоко стація заладування: пшениця двірська 45.25—46.25, жито галицьке 23.50—24, овес гал. 21—21.50, вика чорна 35—36, сіно крееве прасоване 6—7, солома прасована 4—5, гречка 28.75—29.75, отруби житні 16—16.50, отруби пшеничні 17.25—17.75, мак синій 120—130, мак сивий 90—100.

Ціни за 100 кг. Львів: пшениця двірська 47.75—48.75, жито 26—26.50, ячмін 23.75—24.75, овес 23.50—24, отруби пшеничні 17.75—18.25.

УКІНЧЕНА семінаристка пошукує лекції на підлий рік. Косарівна, Полівці, п. Джурин к. Чорткова. 492 1—2

П. БУДІВНИЧИМ до відомости, що громада Вишатичі (почта і стація Журавиня) розпічне будону церкви. Пляни і кошторис можна оглянути в гр. кат. Уряді парохіяльним, офери вносити до 25 липня. — Комітет. 489 1 2

В Адміністрації „Нової Зорі“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

- Ч. 2. Вінчання (на мужеськ. хор) 3.— зол.
- Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . 3.— „
- Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на міш. хор) 2:50 „
- Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . 1.— „
- Ч. 6. Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотироголосний жіночий, муж. і міш. хор 1.— „
- Ч. 7. Всесильний Боже... і 3 плачем і стоном; два релігійно-національні гімни на жіночий, муж. і міш. хор 2:50 зол.
- Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор . . . 2:50 „
- Ч. 10. Вінчання (на міш. хор) . . . 3.— „
- Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . 3.— „
- Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому розпіву на жіночий або мужеський хор . . . 3.— „
- Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або муж. хор . . . 2:50 „
- Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на муж. і міш. хор . 2:50 „

Книжки висилається негайно по надісланню поштовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто. 431

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

порукає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 1—12

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“

Львів, ул. Валова 9.

490 а)

1—8

НОВООТВОРЕНИЙ МА- ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутовського.

Порукає футра дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижчі, догідні умови місячної сплати. 1—15

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платяти у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 166 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочисляємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 36—100

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є

ТОМАСИНА

довготривалим, найуспішнішим діляючим, отже найдешевшим фосфоровим навозом

ТОМАСИНА дає високій збір зерна.

ТОМАСИНА не дається в зимі видувати з почви.

ТОМАСИНА має крім фосф. ки-слости також коло 50% по-трібного вапна безплатно.

ТОМАСИНОЮ підсилені росли-ни з правами дуже добре зростають.

ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени на-вала замовлень і недостача вагонів можуть спричини-ти опізнення доставки.

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, Костюшки ч. 18.

Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 76-7

ПОРОШОК КОСІТЕК ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ ПАМ'ЯТЬ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуається Гонсецького в Варшаві.

Звертати ува-гу на повищий фабричний знак! 4-10 398

Рукавички, панчохи - - скарпетки, реформи ПФАУ, Львів, Ринок 19.

686 в найдешевше, бо вхід через сін. 48-50

ВЛАСНИЙ ВИРІБ! ЦІНИ ФАБРИЧНІ!

КОВДРИ двосторонні від зол. 22.—
в цвіті „ „ 35.—
МАТЕРАЦИ волосінні від „ 70.—
з мор. трави „ 35.—
ПОДУШКИ з пір'я „ від „ 18.—
СІННИКИ готові „ „ 5.—
ГОТОВІ ПІШЕВКИ „ „ 3.—

ПРОСТИРАЛА на
ліжка „ „ 5:50
під ковдри з дірками „ „ 11:50
КОЦІ ВОВНЯНІ „ „ 10:50
ПОЛОТНА - РУЧНИКИ - СКАТЕРТИ
— **КАШИ — ФІРАНКИ — КИЛИМИ**

загально відома

**ФАБРИКА ПОСТЕЛІ та
ПОСТІЛЬНОГО БІЛЛЯ**

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО

ЛЬВІВ, КОРАЛЬНИЦЬКА 6.

422 Телефон 37-72. 24—25

ЦІННИКИ ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

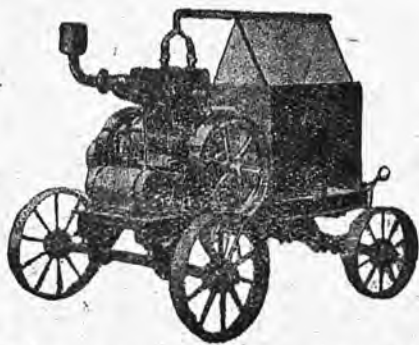
— фабрикаті фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУКАЄ: —

2—4

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО

Львів, Городецька 29

452 приймає взуття скіряне на гумових підшвах до направи та виробляє нове на гумових підшвах з білої індійської гуми. 9-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. 3 друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 8 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата п. краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контра П. Ш.:
Краків 405.867.

Китайсько-большевицьке непорозуміння

Суперечні вістки з Далекого Сходу. Спроби порозуміння.

Напруження між СССР і Китаєм триває далі, але положення далі не вияснене. З одного боку йдуть військові вістки про фактичний вибух війни на манджурському фронті та про підготовку війни, з другого боку йдуть офіційні заперечення. І так зокрема заперечують, немовби совітські війська зайняли манджурські станції Манжулі й Поградицкая. Тільки горячі приготування до війни обох сторін не підлягають сумнівам. В Китаю заряджено мобілізацію. Ген. Чан-Кай-Шек в обіжнику

до підчинених генералів заявив, що Китай не бажає війни, але як буде треба, то злучить свої сили до боротьби з червоним імперіалізмом. Віденська преса доносить, що губернатор Манджурії виїхав до Нанкіну для наради з урядом. На границі Манджурії йдуть далі військові відділи. Були вже й сутички. Однак опінія, головні лондонської преси така, що вістки про бойові дії сильно переборщені. Між дипломатією великих держав ведуться наради в справі мирного поладання конфлікту.

Маніфест Китаю до великодержав

Китайське правительство видало маніфест до головних великих держав в справі комун. агітації. Китайське правительство стверджує на вступі, що Китай як учасник пакту Келлога зробить усе можливе, щоб не допустити до воєнної акції, однак не може вирішитися оборонних кроків. Маніфест обвинувачує Совіти, що наслані ними агенти, вели перевороту акцію проти нанкінського уряду. Ревізії, переведені в со-

вітських консулятах, викрили документи, які дуже компрометують Совіти і доказують, що большевицькі агенти ведуть шпіднажу та перевороту пропаганду. Китайська влада мусіла одобрити засоби підприємств в справі східно-китайської залізниці, щоб покласти кінець анархії на терені Манджурії. Вкінці обіцяє маніфест, що правительством небаром оголосить документи, що до ревізії в совітських консулятах у Китаю.

Друга нота Нанкіну до Москви

Агенція Райтера доносить з Нанкіну: Міністер справ заграничних нанкінського правительства вислав до Совітів другу ноту, в котрій пропонує поладу спору за східно-китайську залізницю шляхом переговорів. Незалежно від цього китайське правительством вислало

ноти до держав, що підписали пакт Келлога з заявою, що Китай, хоч готов боронити своїх прав, не має охоти розпочинати війни з Росією. В тих нотах підчеркнуто спеціально се, що Совіти, починаючи офеңзиву на границі Манджурії, нарушили цим духа пакту Келлога.

Хитрість Троцького?

Російська закордонна преса пише, що Троцький тільки про око „розсварився“ з Сталіном, а в дійсності в порозумінню в них виїхав з большевії, щоб як „ворог“ Сталіна одержати дозвіл на побут у Німеччині і там приго-

тувати революцію. Про це знав соціал. директор поліції в Берліні і тому Троцький не одержав дозволу на візд до Німеччини. Тим пояснюється надзвичайно грубі напади на німецьку владу, які розпочалися в Москві.

Як господарять совіти

В больш. органі „Известия“ появилася цікава стаття з підписом М. Кауфман п. з. „Важний вопрос нашей экспортной торговли“. В тій статті наводять ком. економіст країни для совітів цифри, а саме: В р. 1913 Росія вивезла за границю товарів за 4 мільярди 560 мільонів червінців, а в р. 1927 сов. Росія вивезла всего за 773 мільонів червінців.

вже давно не було...

Як Поляки держаться костела

АТЕ доносить: З Харкова наспіли вісти, що в звязку з виборами в польських округах совітської України на зїзд польської нац. меншости прийшло до заворушень в кількох місцевостях Поділля й Волині. В Кривотині

під Коростенем польське населення вибрало делегатом на зїзд свого місцевого священика. Тоді большевики уневажили вибори. Те саме сталося в сейлах Покостовна на совітській Волині і Свинне коло Шенетинки.

Духовний першорядним ботаніком

В обох палатах шведського парламенту поставлено внесок, щоб 59-літньому пароху Матсонови дали вікарного, а то в тій цілі, щоб він міг більше часу присвятити своїм студіям над дикими й огородовими рожами. Тим студіями займається він від 19 р. життя. До внеску долучено опінії найвизначніших світських ботаніків, котрі згідно стверджують, що тепер нема в жаднім

краю такого знавця тої трудної області ботаніки, як Матсон.

Нещастя ніхто передбачити не може, але кожна розумна людина старається і йому запобігти і тому обезпечує збіжжя й пашу від огню

в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Метрополія й кольонія

Під таким заголовком принесла „Газета Поранна“ статтю, якої досі мабуть ще не було в польській пресі. В ній сказано:

Мусимо забрати голос в обороні одної землі і сказати, що їй — Галичині (в оригіналі „Малопольска Восточная“) — діється кривда. Вона пасербиця між упривілеєними дітьми. Не розпещувано нас ніколи. Австрійська політика навчила нас зносити нужду і нічого не очікувати від центральних властей... Для того до Польщі увійшли ми без надмірних домагань і без шпозій. Ми бачили, що ся держава — стосруї і пожари і багато нам дати не може. Та в одно ми вірили непохитно: в справедливість і рівноуправління. І ось по 10 літах... час на обрахунок. Якже він випаде? Наперед утратили ми все, що зібрали й створили десятки літ заподадливої, муравлиної праці: самоуправу і краєвий масток. Потому втратили ми людей, найлучших в науці, мистецтві, яких видала ся земля. І тратимо їх далі. Кожда визначніша сила, кожний здібніший урядник, артист, учений не загіє тут місця, хіба що маючи вільні руки та зрікаючись кар'єри остане вірний сій землі та схоче ділити долю її упадку. Однак таких небагато. Та й на се ми не жалувались. Не тільки тому, щоб нас не посуджували про „сепаратизм“, але й тому, що ми признавали конечність тих жертв. Збудували ми пустий дім і треба його було умеблювати урядженням з Галичини. Але — що ми дістали в заміну?... Вистарчить котрого небудь дня взяти більший дневник і читати. Десь там будуть пристані, нові величні будівлі, цілі діляниці міст — коштом держави. Повстануть нові осередки промислу, нові шляхи й залізниці, але не у нас. На заході й на півночі Польщі. У нас тиша. Державні кредити обминають наші сторони, що дримають у неможливості нужди. Ніщо не твориться і не будується, а як десь щось і повстане, то двигаємо се страшним, останнім — власним зусиллям. Без допомоги, часто навіть без морального підпертя держави. Зате дістаємо людей, котрі ніде инде не надаються, або котрі шойно тут мають учитися коштом населення. Мешканці Львова памятають такого „практиканта“. Дістаємо закони, котрі бурять останки нашого стану посідання. І дістаємо „запотребування“. В тім напрямі не забувають про нас. Органом являються скарбові влади й податкова політика. Вона винагороджує нам усі розривки столиці. Вона запобіглива, докладна і має память, яка не заводить. Радимо оптимістам, щоб пофатигувалися до екекуційних бюр. Побачать там картину, яка заколотить їм спокійний сон... Вивозиться дерево з карпатських лісів і нафту, а не ввозиться нічого. Приїжджають порожні поїзди й поспішно виїждять повні. Великий інвестиційний жест у добі „золотої конюнктури“ обминув Галичину. Сьогодні, коли настав „рік депресії“, тим більше уникається нас при роздаванні окрушин. Гдіня, Варшава, Познань, Шлеск — вони черпають. Ми схильні розуміти причини, для яких спеціально опікуються західними провінціями і столицею. Перші узброюється економічно і суспільно перед німецьким напором і це необхідне.

Тапчани
матерії меблеві
тапети

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 13-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

А столиця хоче як найскорше перевиспийти Париж і блеснути величавістю хочби рівночасно провінції, а навіть найближчі передмістя потанали в нужді і упадку. Але поза нерівномірним трактуванням поодиноких частей держави зі сторони скарбу, державних банків та адміністрації, є ще щось, є ще стремління до упослідження Сх. Галичини (в оригін. „Малопольські Веходвей“) навіть у справах, що не вимагають ніяких жертв. Знаємо з депеш подробиці переговорів з американською групою, котра має перевести електрифікацію Західної Малопольщі. Має повстати величезна електривня на Дунайці і це вияснює, чому тут виїмково поминено Варшаву. Тому, що мимо найширшого бажання не можна перенести Дунайці з Малопольщі. Отже декому може відомо, що американський капітал значно вчасніше offerував на дуже корисних умовах будову водної електривні у східних Карпатах, або на Дністрі, котра заосмотрювалаб у дешевий ток майже цілу Схід. Галичину враз з нафтовим басейном. Одначе цю offerту відкинено. Чому? Відповіді на це питання дати неможемо але це, що про се говориться, викликає не тільки жалі але й велике занепокоєння. В світлі поголосок Схід. Галичина є краєм, в котрий по prostu не варто інвестувати. Случай із електривнею, якщо бувби відокремлений, можнаб витолкувати якось інакше. Одначе він покривається з цілою політикою центральних властей на протязі 10-ти літ, з політикою поспішного обдирання краю з усяких дібр, при рівночаснім виминанню вкладів. В дійсності мається вражіння, начеб там у столиці не вірили в тревалу звязь цієї землі з Польщею. Не треба додавати, що таку інсинуацію відкидаємо — підчеркує „Газета Поранна“. — Незаслужовує вона навіть на це, щоб її поважно опрокидувати. Одначе стверджуємо, що це, що твориться мусить у населення викликувати подібні підозріння. Мусить його утверджувати в переконанню, що трактується його як горожан другої сорти, що в способі, яким опікується держава цією країною є це упослідження, яке впливає звичайно з тимчасового ужитковання. Бо так поступає з землею та інвентарем, цей, що винаймає на якийсь час, а не власник, котрого стремлінням є побільшити, розбудувати маєток і в цвітучому стані полишити своїм будучим наслідникам.

Очевидно, що ці настрої не полишаються без впливу на національні меншини, а передовсім на людність українську. Коли ми, Поляки відчуваємо так часто кривду, коли в односторонній спосіб стараємось якось толкувати й оправдати, то що доперва вони? Наш біль є їх ненавистю, наше занепокоєння їх радістю, а це, що нас тревожить, додає їм надії. „Діло“ часто цю квестію порушує та в горячковій і безвзаємній експльоатації бачить доказ сеї дїсгармонії, котра унеможливує тревалу злуку Схід. Галичини з рештою держави. А про цю органічну сполуку саме ходить. Про довіра і справедливість. Про опіку, і зичливу поміч. Про це, щоб між державою та її частиною не було кривди, щоб Річпосполита була одна, а не метрополія і кольонія. Останніх 10 літ справи наперед не посунуло, а принесло доволі розчарувань, щоб вбити не оден ентузіазм.

Тільки польський патріотичний орган. Про сю його статтю треба сказати, що багато в ній правди і цивільної відваги.

♦♦♦♦♦

Є люди, котрі витрачають багато розуму навіть на те, щоб дурницю робити.

Чільна партія у власнім зоркалі

VII. Політичні успіхи УНДО.

б) З черги, читач брошури про III-й Народний Зїзд цікавий на ті політичні успіхи, що їх партія здобула в 1927 і 1928 р. на внутрішньо-політичнім терені — у своїх відносинах до держави, де живемо. В сім напрямі політичні реферати (Д. Левицького, Л. Макарушки і В. Мудрого) говорять тільки про два успіхи: при виборах до громадських рад у 1927 і при виборах до парламенту у 1928. Про перший висловлюються досить номіровано (ст. 22—23, 41—42, 55—56), про другий — з великим самозадоволенням про велику перемогу партії (ст. 24—26, 43—44, 58—60). Не думаю піддавати в сумнів сих виборчих успіхів. Зібрати 50% всіх українських голосів на свою партійну лісту при виборах до сейму, а більше навіть при виборах до сенату — се не дрібниця, хоч на оправдання знаних нам дитирамб у свою всемогутність таки небогато; натомисть сумніваємося, чи вислід громадських виборів (приблизно 60% всіх Українців), можуть бути записані на рахунок успіхів партії УНДО: про партійну диференціацію при тих виборах не може бути серйозно мови. Та не в сім головна річ. Признаючи партії ці й ті успіхи, мусимо пам'ятати, що самі вибори не цілком внутрішньої політики, лише середник до цілі, яка лежить на цілком іншій площині. Одним словом, се ще не політичні успіхи, а покищо лише тактичні.

Супроти держави політична партія мусить змагати до одного з двох: або здобути через своїх заступників вплив на хід державної політики й на функціонування публичних установ, законодавчих й адміністративних, або видерти з рук держави означену сферу публичного життя й означені установи, та віддати всецїло своїм людям. Перша ціль присвічує звичайно партіям у власно-національній державі; друга — коли дана партія заступає інтереси недержавної нації. Громадські вибори 1927. лишім на боці, бо при сьогочаснім старосвітським устрою громади, вартість їх залежна виключно від того, в чиїх руках висші законодавчі установи й висша адміністрація, тому затїсним справу і спитаймо: до котрої з висше означених цілей змагало УНДО після виборів до парламенту в 1928? Хотіло воно, подібно як усі польські партії, захопити найвисші державні уряди, установи й засоби в Варшаві, щоб їм надати бажаний напрям, чи може, йдучи слідом усіх недержавних елементів усіх часів, відобрати центральному урядови більший або менший обсяг влади на тій території, яку власні земляки вважають своєю національною і на якій вони самі хотять створити більший або менший сурогат державної влади? І які успіхи, сим разом уже правдиві помітні успіхи — здобуло воно в сім або тім напрямі? Чи й оскільки збільшився політичний стан посідання Українців у Польщі, чи й оскільки національне становище їх стало кращим?

На ці й їм подібні питання даремна річ шукати відповіді в брошурі. Будьмо вирозумілі і признаймо, що одного року парламентарної політики замало для конкретних успіхів, та маємо право довідатися принаймні, в якому / напрямі йдуть зусилля Парламентарної Репрезентації і на котрій ділянці сподіватися можна успіхів — в будучині. Одначе й сеї цікавості брошура не заспокоює. Парламентарній політиці присвячена го-

ловно промова голови Д. Левицького, одначе з неї не видно навіть, щоб Укр. Парл. Репр. здавала собі ясно справу зі своїх політичних завдань. Читаємо там наперед такі слова: „За найголовніше завдання на сеймовім ґрунті поставила собі наша П. Р. виявити перед польським урядом, польським громадянством і цілим культурним світом чесно і втерто наші національно-політичні змагання та наше становище до Польщі, Радниської України та Радянського Союзу“ (ст. 26) і питаємо себе: Невже наші національно-політичні змагання, яких відгомін 10 літ тому лунав по цілій Європі, стали вже такою гайною, що треба було в тяжких зусиллях переводити вибори, що треба було їхати у Варшаву, щоб її „виявити“ перед польським громадянством і СССР? А як так, чи виявляти се мусить кількадесят послів цілих п'ять літ? Не сповнилаб сього добра брошура в кількох мовах?

Про річевий бік сих „вияв“ знаємо з брошури лише тільки, що вони містяться в „правно-державній декларації“ 29. III. і в бюджетовій промові голови У. П. Р. 30. V. 1928. Зміст їх одначе не поданий. А шкода, бо згадана промова взагалі не була друкована й українське громадянство бажалоб певно виробити собі власний погляд на те, чи пан Голова дійсно жертвував польськом урядови услуги в спільнім поході на Київ, як про се говорив уряд Р. України. Бо стенографічний протокол тої промови зправди допускає таку інтерпретацію...

Не мудріші ми з дальшого місця реферату: „Поза тими принципіальними заявами ми старалися на парламентарній арені при праці будня паралізувати ті всі безправства і лікувати ті всі болячки, які так дуже нам допікають“ (ст. 28). Мій Боже, та ми якраз хотілиб знати щось більше про те „лікування болячок“, про діагнозу, про рецепти і самі ліки, та на-жаль нічого конкретного не довідуємося. Возьмім, приміром, шкільні болячки. Чи У. П. Р. „виявила“ перед Польщею і всім культурним світом, що Українцям відмовляється права, признаного сеймовим законом з 26. IX. 1922. і гарантованого міжнародними трактатами, мати все низше і середнє шкільництво у власній національно-самоуправній адміністрації й у власній національно-автономній законодавстві? А як „виявила“, то якого „ліку“ вжила на се безправство? Або возьмім, приміром, страшну болячку періодичних повеней. Чи знає культурний світ, що по закону 26. IX. 1922. регуляція рік належить до компетенції безправно неіснуючих галицьких сеймиків, та що У. П. Р. й її преса мовчить про се, тільки нарікає, що варшавський уряд не ласкавий регулювати українських рік? Боюся, що про се не знає не то „весь культурний світ“, а й пересічний український виборець П. Р.

Вкінці ще кілька дивоглядів з експозе посла Д. Левицького. „У. П. Р. не є покликана до того, щоби вчити польський уряд, яку політику має він вести з поглядів (?) інтересів польської держави; ми провадимо лише українську політику, яка відповідає інтересам українського народу“ (ст. 32). Як-то, спитаємо, чи се значить, що польський уряд не має жадних обовязків супроти української людности? Здається, що не має, бо зараз дальше читаємо: „Політика польського уряду... має благодатний наслідок... скріплює (нашу) національну свідомість... консолидує наші ряди“ (ст. 33). Значить, Польща великий добродій українського народу, отже як жалуватися на нього! „Ми не є авантю-

ристами і тому оминаємо пустих демонстрацій, які можуть бути лише водою на млин у політиці наших противників“, читаємо там же (ст. 33) і вже розуміємо, чому визначні члени У. П. Р. не то показують свою лояльність, а навіть прилюдно заявляють свій польсько-державний патріотизм.

Та досить про сей бік політичної коловатиці УНДО!

С. Томашівський.

Помалу й заняв зловини.

Огляд часописів

ПШЕГЛЬОНД КАТОЛІЦКІ пише: Нераз ми вже пиятували шкідливу діяльність брукувої преси. До її усунення треба солідарного фронту всієї поважної преси. На жаль опріч катол. преси ніхто тим не цікавиться. З милім здивуванням належить прийняти кілька сатиричних уваг в тій справі, написаних А. Слоніским у „Видомосьцях Літератік“. Він каже: Здичиння повне жде нас у будучині. Треба до того привикати і чимскорше дичити. Отже поручаю в тій цілі читати столичні письма, але не старі, зужиті органи, тільки видавництва в роді „Добри вечур“. Там що дня можна знайти такі річі: „Син відгріз палець своїй мамі“, „Батько зарубав сокирою трох дітей“ і т. п. Чи се має бути „Добрий Вечір“? Коли думаю про те, що жде нас повне здичиння, то справляє мені певну сатисфакцію потіха, що тоді не буде вже ніякої червоної преси. До того додає „П. К.“: Се добре на сатиру, але самими жартами справи не розв'яжуться. Треба острих законів проти нездорових сензацій у пресі і зорганізованої опінії літератів з іменем. Інакше не побореться здичиння, яке через пресу всякає в народні маси.

♦♦♦♦♦
„Часи, в яких живемо вимагають інших християн, ніж ті, що сплять. Потрібно борців. Потрібно робітників. Підчас коли ми спимо, ворог наближається... Не впускайте дальше наїзника!“

Маленький фейлетон.

Ціна диких звірят

— Мамусю! Кілько коштує крокодил? — Мамусю! А кілько коштує лев? — Татку! — А кілько коштує червоний флямінго, он той з зеленими ніжками... який же він гарний!..

Якже часто чується такі й подібні питання розбудженого вже ума й зацікавлення діточок, котрі з родичами відвідують особливо в часі вакацій зоологічні огороди, менажерії й т. п.

Відповісти на такі питання зовсім не легко, а дитинка повинна одержати правдиву відповідь по можності на всі свої питання. Коли не знається, що відповісти, тоді найлучше сказати правду: „Не знаю“. Та сим дитина очевидно не вдовольниться.

Якраз принесла пімецька преса ці каві дані про ціни диких звірят. Торговля ними обіймає тепер буквально цілу кулю земну. Головні купці диких звірят се державні, краєві й великоміські зоологічні огороди, приватні менажерії й цирки та поодинокі артисти, що продукують штуки диких звірят. Час до часу поодинокі мільонери купують дорогі дикі звірята для себе, або в цілі зроблення дарунків інституціям, громадам, чи поодиноким людям.

Торговля дикими звірятами се річ трудна і фінансово дуже небезпечна, бо дикі звірята, котрих ловиться в далеких краях з великим накладом коштів і трудів, нераз гинуть уже в дорозі. Особливо важко удержати при життю горилів, бо вони найтяжше відчують неволю і скоро гинуть.

Кінець вивозу хліба з СРСР.

Кореспондент віденської „Нас Фрас Прессе“ з Ленінграду, д-р Отто Дайтш, оповістив статтю, котра представляє господарську ситуацію СРСР ось як:

Вже в маю 1928 р. мусіло совітське правительство дуже обмежити вивіз хліба з большевії з тої простої причини, що продукція його упала значно. Зате потішав себе, що буде в збільшеній мірі вивозити т. зв. побічні продукти хліборобства, як мясо, масло, яйця, леп і т. д. Ще до кінця 1928 р. удалося большевикам вивезти за границю навіть трохи пшениці, хоч для лінійних околиць уже тоді треба було спроваджувати хліб.

В р. 1929 устав уже всякий вивіз хліба з большевії. Таким чином дарна Росія, котра все належала до країв, що ввозили збіжжя, виступила з ряду тих країв, і навіть стала в ряди країв, які привозять хліб, розуміється в скромній кількості, бо нема за що купувати хліб за границею.

Та на тім не кінець, що совіти зривали з вивозу хліба, бо той факт потягнув за собою дальші наслідки. Коли рахунки на збільшення вивозу т. зв. побічних продуктів показали неоправдані, тоді мусіло наступити загальне зменшення всякого довозу, бо нема за що довозити. Отже наступило остре обрізання довозу, що й дало в першій півроці 1928-1929 р. біляне активний на 31 мільонів рублів. Та се окупило тяжким браком потрібних річей. І так счеркнено довіз засобів поживи на 20 мільонів рублів, а машин і промислових виробів на 22 мільонів! Річ ясна, що дальше обмежування довозу найпотрібніших річей мусить поступати.

В цілій большевії щораз більше паде продукція збіжжя. В багатьох околицях відносини такі, що від голоду недалеко. Словом — невесело в цілій державі.

Дитину можна легко відучити від блудів. Дитина любить руку матери й батька і втікає під їх опіку навіть тоді, коли та рука покарала дитину.

Мимо всего існують вже біржеві ціни диких звірят, про що широка публіка зовсім не знає і навіть не припускає, що нпр. живих крокодилів продається на — метри.

Найновіші ціники того цікавого товару приносять такі офери й ціни в чеських коронах (около 4 чеські корони йде на 1 зл.):

1. Шимпанс, самець, з ясним обличчям, родом з французького Конга, 4—5 літ, здоров, сильний, величезний екземпляр, з густим волоссям, призначений до білого хліба, вареного рижу, освоєний 24.000 К.

2. Слон, самиця, з Індій, 1 м. 70 см. висоти, здоров, зовсім освоєний, без ніяких блудів, посуває тягарі 64.000 К.

3. Лев, самець, з Африки, коло 15 місяців віку 24.000 К., 12 місяців 22.000 К., 10 місяців 20.000 К. Самичка 12 місяців 20.000 К.

Всі вони зловлені в дикім стані (за що ручимо) в області Кенія. Вони не уроджені в менажеріях.

Лев, самець, коротконогий, півтора року, привезений 12.000 К.

4. Тигр з області Сунда, самиця 32.000 К. Такий сам, тільки має ушкоджені зуби 28.000 К.

Тигр з Бенгалії 18.000 К.

5. Морські льви, каліфорнійські, підростки, здібні до тресури, дуже гарні, кождий по 6.000 К.

6. Морські козли, сильні, гарні звірята, у самців ріг дешо загнаний пара по 36.000 К.

7. Нандус (струс полудневої Африканської породи), зовсім дорослий, здібний до освоєння, привезений просто з патагонської фарми струсів, з ним не-

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Канонізація Пія Х. Недавно доносили часописи, що процес канонізації Папи Пія Х. вже покінчений. По останнім вісткам з Риму, справа представляється так, що процес триває далі й акти канонізаційного процесу ще дотепер не передані Конгрегації Обрядів.

Acta Apostolicae Sedis з 15. липня оповістили інструкцію конгрегації св. Тайн, у котрій католикам в Італії заборонено заключувати цивільні подружжя навіть тоді, колиб мали замір, опісля доповнити їх церковним шлюбом. Хто поступить інакше, буде уважаний еретиком.

Новий патріарх халдейсько-уніятської Церкви. Наслідником недавно помершого уніятського халдейського патріарха Раманіого II., вибраний на конференції єпископів в Херфе архієпископ Ал-ппо Гавриїл Таппуні. До сього часу номінат виконував уряд вікарія патріархату. 30. м. м. відбулася в Бейруті консекрація номіната на патріарха.

Польська католицька Акція у Львові. Зі звітлень польських марійських організацій за 1928 р. виходить, що на терені львівської римо-кат. архієпархії істає 106 мужеських організацій з 3.248 членами й 60 жіночих стоваришень з 1.730 членками. В 1928 р. уряджено 723 релігійних і національних обходів.

Релігійний мир у Мехіку. В останнім часі повернуло до Мехіка 4.000 мекіканських священників, що довгий час пробували на скитальщині в Злуч. Державах, Гватемалі, Нікарагві, Кубі й інших островах Антильського архіпелагу.

Лист Апостольського делегата до мекіканського Єпископату. В листі до мекіканського Єпископату пише м. і. делегат Апостольський, архієпископ Рюїз і Фльорес так: „Ми обіцяли урядови, що всіма орудниками, як моральними так і матеріальними, будемо співпрацювати над поліпшенням положення в краю. Тому звизаємо священників і світських, щоб докладно і з повним послухом примінилася до інструкцій, котрі

ма що й порівнювати малих, звироднелих струсів, котрих годують у полудні. Франції та все частійше засипають ними ринки. Ціна за пару 28.000 К.

8. Червоні флямінги з зеленими ногами й червоними колами та стопами, дуже рідкі окази, їдять добре, пара по 2.800 К.

9. Гиєна, африканська, пасяста, майже доросла 6.400 К.

10. Кільчаста свиня, з Індії 800 К. З полуд. Африки (неозначеного пола) 1.200 К.

11. Цісарський орел, зовсім дорослий, надзвичайно гарний 1.200 К.

12. Білі бузьки, 40 штук, пара по 420 К.

13. Леопарди з Індії, штука 4.800 до 6.400 К. З Африки таксамо.

14. Тиграсті змії (цитон) півтора метра довгі 320 К.

До 2 метрів 400 К.

До 2 і пів метра 500 К.

15. Крокодили, пів метра довжини 240 К. 1 до 2 мет. 400 до 1.500 К. Поверх 2 метри після замовлення й за пасу.

16. Ляма 5.600 К.

17. Гамадрая (павіан), самець, великий 1.400 К.

18. Лебеді, білі, пара 1.200 К. Лебеді чорні 2.800 К.

19. Морські пси по 800 до 1.000 К.

20. Панцирник 700 К.

21. Зебри штука по 12.000 до 40.000 К.

22. Гіпопотам, самиця к. 2-літна 112.000 К.

23. Носороги, африканські дворогі по 240.000 до 400.000 К.

—o—

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонівська ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4 річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4 - 1 амер. долляр. Ціна числа 25 сот. —
Котло П. III.: Краків 405.867.

Побіда Поанкаре

Велика, цілий місяць триваюча, парламентарна боротьба у Франції скінчилася ще одною перемогою прем. Поанкаре. Більшістю 300 голосів проти 292 палата депутатів підперла уряд й висказати чинних вістках

лася за ратифікацією договору в справі сплати військових довгів Франції в 3-х державах. Застереження мають бути обговорені окремо від закону про ратифікацію договору. Подробиці в „Полісего числа.

Китайська нота вже вручена державам

Обжалування совітського уряду.

Китайське посольство оповістило ноту свого уряду до всіх держав такого змісту: Весною ц. р. кит. влади довідалися, що 20. V. відбудеться в совітській консуляті, в Харбіні, тайне зібрання з участю багатьох комуністів. Тому влади зарядили ревізію в консуляті, при чім знайшли багато тайних документів,

а між ними: 1) план організації банди, котрої завданням було вбивати важні особи в Нанкіні та інших кит. містах, 2) інструкції відносно організації тайного диверсійного відділу, для знищення східно-китайської залізної дороги, 3) план акції большевизації цілого Китаю й підсилення домашньої війни.

Японія готується зайняти Сибір

Діяльність Товариств „Гокмей“ та „Сін-тао-Кай“.

Парижські „Дни“ (рос. день) помістили у звязи з китайсько-совітським конфліктом статтю А. Шилкова про сибірське питання. На думку автора націоналістичні й військові кола Японії доволі виразно пропагують ідею „визволення“ Сибірі. В останніх часах та пропаганда сильно зросла. Т-во „Гокмей“ (Світ Півночі) кинуло клич: „Японія не може існувати без Сибірі“. Т-во це видає часопис „Сибір“, присвячений справам „автономної Сибірі“, головною її економічному положенню та ресурсам. напружені відносини.

Інше знову японське товариство „Сін-тао-кай“ (Нова Східна Азія) має в своїй програмі активну діяльність на Сибірі. Недавно це Т-во видало відозву до „400-мільйонного китайського народу, 70 мільйонів братів (Японців) та 90 мільйонів населення Сибірі“. В тій відозві говориться про будучу автономну Сибір та її ролі на Далекому Сході. Все те вказувало б по думці автора на те, що ситуація на Далекому Сході стала подібна до положення на Балкані та що через Сибір між Японією й Китаєм є відносини.

Комінтерн і 1-ший серпня

Приготування до „Червоного дня“.

На засіданні Комінтерну ухвалено між ин. резолюцію, котрою приказують комуністичним партіям перевести енергійну революційну кампанію в користь загрожених війною Совітів. Тому, що така пропаганда може довести до розв'язання комуністичних партій, провідники цих партій мусять бути приготувані в заняттю східно-китайської залізничі.

ні перейти в підпілля й далі вести тайну пропаганду. Даліше президія Комінтерну видала наказ заграничним партійним організаціям в дні 1. серпня як міжнародному „Червоному Дні“ викликати генеральний страйк на знак протесту проти імперіалістичної офензиви, зверненої проти Совітів, що виявилось

Схизма в III. Інтернаціоналі

З Москви доносять: В Ленінграді розпочалася надзвичайна сесія Викон. Комітету III. Інтернаціоналу. На порядку нарад: справа роздору між комуністами в Англії, Німеччині, Франції й інших краях на тлі правої опозиції проти ди-

ректів III. Інтернаціоналу, щоб робити тепер революції для повалення капіталістичного ладу. „Правда“ пише, що партія мусить бути очищена від правих комуністів, бо вони ослаблюють діяльність ком. партії.

Відкриття незнаних бактерій

Бактеріологічний Інститут в Лондоні оповіщує: Досі панував в науці погляд, що бактерії нищать тільки живу частину природи, людей, звірят і рослини. Тепер стверджено, що бактерії нищать також каміння й мінерали, тільки в довгій часі. Упадок багатьох му-

рованих домів, котрий приписувано діланню вохкості й т. зв. звітренню, має в дійсності причину в діланні бактерій, що розсаджують каміння. Робиться дослід над тим, як боротися з „ествами“, що навіть каміння пожирають, найменшими, та найсильнішими сотворіннями.

Нова секта в Росії

„Союз крест'янського братства“.

Російська закордонна преса приносить вісти, про нову дивну секту в Росії, під іменем „Союзу крест'янського братства“. До тої секти приймають і православних і старообрядців і Жидів і штундистів і навіть Магометан. Та секта розсипана по цілій Поволжі, є й на Україні та за Уралом. Сектарі дуже підпомагають себе взаємно.

Огонь нищить не лише будинки

але й все, що в них знаходиться, тому обезпечайте збіжжя й пашу від огню

в Тов. взаємних обезпечень „ДНІСТЕР“

467 у Львові, вул. Руська ч. 20. 6-8

Присилайте передплату!

Большевизм і релігія

Не так в уряди та системи правління вдаряє большевизм, як радше в ідеї релігії, батьківщини й родини. Бо ті ідеї незмінні. І по скільки ті ідеї остануть провідними ідеями, то уряди й системи правління, як явища минаючі, все мусять до них примінятися. Розуміючи це, большевизм з самих початків веде рішучу, завзяту й послідовну боротьбу з суцними духовними основами нинішнього світа, в першу чергу з релігією. Ся боротьба доказує, що дійсною метою большевизму не є той чи інший суспільний і політичний лад (в самій большеві було в тім напрямі вже кілька спроб), але цілковите винищення й вигублення досюгочасних релігійних вірувань людства, опертих на вірі в Бога, на вірі в існування невидимого світа і в безсмертне тривання одичної людської душі з усіма з тої віри плывучими послідовностями.

Що в тій боротьбі йде головню про накиннення світові елементу зла на місце елементу добра, отже сатани замість Христа, про це свідчать такі слова Луначарського, комісара освіти в СССР: „Ненавидимо християнство і християн! І навіть найлучших зпоміж них треба вважати найгіршими нашими ворогами. Навчають вони про любов ближнього й милосердя, що перечеркує наші принципи. Християнська любов це гальма революції! Тож проч з любов'ю ближнього! Нам потрібна ненависть! Тільки тою ціною здобудемо світ. Покінчили ми з земними царями, пора тепер на царів небесних! Боротьби з релігією не можна обмежити тільки до Росії, вона мусить огорнути цілий світ, краї музультанські як і католицькі, з тою самою метою, однаковими засобами!“

Ціль поставлена отже ясно: знищити релігію однаковими засобами, то є насамперед пропагандою, а по довершеній революції загальною різницею духовенства та всіх „упорствующих“.

Тож треба нам пізнати організацію й засоби боротьби з релігією, ті „однакові засоби“, котрими большевики бажають зруйнувати всі батьківщини, всі родини й цілу культуру, оперту на християнських основах. Треба пізнати ті методи боротьби з релігією, бо чи то з невідомости, чи свідомо й доцільно пропагується їх і в нас. Може чесніші з них, глянувши в те зеркало, побачать пропасть, у яку хочуть зіпхнути свій нарід. Може завернуть ще з дороги, на котрої кінці є море сліз і крові, ганьба людства й поворот до найдикішого варварства.

Про боротьбу з релігією навчають два визначні большевицькі теоретики Бухарин і Преображенський. Вони зясували урядовий погляд комуністичної партії на всі справи, що зв'язані з революцією. Вони кажуть, що... „боротьба з релігією має в собі два моменти, які кожний комуніст повинен точно розрізняти, а саме боротьбу з Церквою, як зі спеціальною організацією релігійної пропаганди, матеріально заінтересованою в удержанні темноти народу й релігійного рабства, а також боротьбу з дуже поширеними й глибоко вкоріненими релігійними поглядами більшости працюючих мас“¹⁾ Щоб у тій

¹⁾ Н. Бухарин и Е. Преображенский: Азбука коммунизма. Госизд. Украины, 1925, ст. 189-192, розділ п. н. Религия и коммунизм.

Меблі
тапіцеровані
сальонові й клубові

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
465б **Тел. 41-09** 14-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

боротьбі побідити, треба передовсім стремити до розділу Церкви від держави та відсунення впливу Церкви на школу. „Розділ Церкви від держави є по своїй суті зворотом буржуазії тих засобів, які держава видала на Церкву“ — так пояснюють далі цей клич большевицькі автори. Буржуазія, мовляв, уже давно перевела так корисний торговельно для неї поділ, колиб не те, що явився новий ворог буржуазії, марксіський соціалізм. Через те й погодилася, мовляв, буржуазія з Церквою, щоб використати її впливи... „на неосвічені маси задля вдержання їх в почуванні рабства до експлуатуючої їх держави“²⁾.

Стільки Бухарин з Преображенським. Такі мудрощі большевицьких проводирів характеристичні взагалі для духового рівня товаришів, особливо це видно по безстыдно-цинічній поясненню терміну „церква“, як „товариства людей, зєднаних означеними доходами, на рахунок віруючих, на рахунок їх недостачі образування і їх темноти“³⁾. Є це дефініція, яка не має нічого спільного з жадною Церквою, та добра вона для зрозуміння психіки тих жидів, котрих вирікся їх власний нарід, та нечисленних зжидовілих арійців, які створили соціалізм і довели його до вершка розвитку в нинішній большевизмі. Все для тих торгашів ідеями й робітництвом — заключається в доходах, зисках, акційних товариствах, що зарабляють при допомозі спиритних швіндлів. Ось така то Розбійнича Спілка при допомозі банкірів світа й державних мужів Франції, Англії й Америки, заволоділа в цілях експлуатації Сходом Європи й завішує свої вивіски на свої жертви для відвернення уваги в іншу сторону, по знаній злодійській засаді...

Першим ступенем боротьби з „релігійним мракобсієм“ має бути кріпкий удар по представниках небес, — „попах і чернечій братії“, а при тій нагоді й „по Господу-Богу з оточенням“⁴⁾. Досягнеться це глуфом, пониженням і висміванням духовенства, також оповіданнями про здріства, темноту й імовірні злочини духовних осіб.

Після повалення того муру, що стояв „на шляху культурного розвитку працюючих мас“ виставлено по містах такі ударні завдання: 1) пропаганда природничо-наукова, яка має вияснити, що світ підлягає законам, які не допускають існування ніяких невидимих істот і 2) антирелігійна пропаганда, яка має вияснити „клясову суть релігії“, то зн. звязок усяких християнських правд і чеснот з інтересами капіталізму й протівенство (!) християнських засад інтересам пролетаріату, що все повинно довести до протиставлення матеріалістичного розуміння життя „ідеалістичним видумкам“⁵⁾. Так мається „працювати“ між робітництвом.

Майже той сам систем примінено й до інтелігенції. Отже 1) Науково-природнича пропаганда; 2) протиставлення релігії матеріалістичного розуміння законів природи й історії з особливим зверненням уваги на „історію релігії“; 3) вияснення суті клясовости не тільки клиру але й самої релігії.

Особливо звернено увагу на антирелігійну пропаганду на селі. Перша річ тут — пониження й оплогавлення духовенства в очах селян. Відтак: 1) Вести науково-природничі балачки, що нпрм. не Бог помагає від грому, але громозвід, не святі угодники дадуть урожай, але агрономічне знання і т. п.;

2) перекопувати про клясовість релігії, про її звязок з поміщицькими дворами, про її вплив на недопущення мужика до землі і т. д.; 3) агітувати проти церкви, богослужень, дзвонів, обрядів — одначе ніде не допускати насильства (за винятком духовних осіб), не замирати насильно церков, не розганяти молячихся людей і т. п.⁶⁾

Рішучо взялася комуністична партія до своїх членів. Духовних усіх віроісповідань заборонено приймати в партію, якщоб припадком наїшлися і такі кандидати. „Емігранти з інтелігенції“ можуть стати членами партії щойно тоді, коли виразно заявлять, що годяться на § 13. парт. програми, котрий каже „про оживлену культурно-освітню діяльність, спрямовану проти релігії“. Для членів партії, які походять з селян і робітників, мало освічених і сильно звязаних з оточенням, які все ще шанують „релігійне мракобсіє“ — постановлено робити уступки й дозволити на деякі обряди, як церковне вінчання і т. п., тільки щоб виразно заявили, що осуджують „мракобсіє“. Впрочім партійців за сповнювання релігійних обов'язків приказано безоглядно усувати з партії. Про кари за подібні провини поручено оповіщувати в пресі. Притім підчеркується, що не йде про якусь одну релігію, прим. православне, тільки що большевизм воює безоглядно проти всіх релігій та всіх Церков, проти цілого досюгочасного релігійного світогляду, „щоб ніякий нарід не міг собі подумати, а вороги наші оповідати, що ми переслідуюмо людей за віру!“ Так є! Щоб буквально ніхто (навіть львівська „Рада“) не міг посудити „повних толеранції“ большевиків, що переслідують за віру! Так дотепно поставити діло міг тільки референт тих справ у ЦКВКП, жид Губельман, що прозвав себе Ярославським.⁷⁾

§ 13. програми компартії свідчить, що не всі комуністи зобов'язані агітувати політично, та зате всі мають обов'язок антирелігійної пропаганди. З того бачимо, як велику вагу кладуть большевики саме на боротьбу проти релігії.

Нехайже раз це стане ясним тим нашим інтелігентам, котрим затьмарив ясний погляд міраж фіктивної „гарної держави за Збручем“, дарованої нам милостю червоної Москви.

⁶⁾ Ор. cit.

⁷⁾ Е. Ярославский. На антирелигиозном фронте. Госиздат. Москва.

Світський учений про релігію.

Недавно виголосив у Берліні лекцію про релігію німецький учений д-р. Йоган Міллер. Він сказав: Релігія се пражерело всякої творчої сили, се основа всіх річей і справ. Є люди, котрі стають релігійні через життєвий досвід: вони в життєвій практиці пережили щось таке, що їм дало релігію. Такі переживання наступають в різних обставинах: одному лучаються вони, коли він думає на самоті сам з собою, другому, коли має до діла з людьми, третому, коли живе тільки з природою і т. д. Але кождий, хто мав таке переживання, що переняло його релігійністю, відчуває в собі пошану для Бога. Один або другий відчув при тім милосерде або ласку Божу, котра дала йому відчути найглибшу таємницю всего життя й існування. На питання, як свідомо доходить до таких переживань, відповідає д-р. Міллер коротко: „Держися дійсности! Всюди є Бог. Віддайся йому своєю думкою“. Та лекція д-ра Міллера зробила на слухачах глибоке вражіння, що підчеркує й ліберальна німецька преса.

Чільна партія у власнім зеркалі

VII. Політичні успіхи УНДО.

в) Третя ділянка, де партія могла здобути деякі успіхи, лежить у її взаєминах з іншими політичними організаціями: вона могла, приміром, абсорбувати, себто втягнути в себе одну партію, відтягнути людей від другої, побити у виборах третю; даліше вона могла довести інші партії до коротшої або довшої тактичної кооперації з нею й сим шляхом здобути поважні партійні і національні користи. Що з усього того вдалось УНДО в 1927—1928? З реферату ред. Мудрого про національне середовище партії виходить ясно, що УНДО має себе за обложене з усіх боків самими ворогами в наступі, що воно не тільки не абсорбувало жадної з існуючих українських партій, а навпаки, що з його власного партійного матеріалу або вже витворилися (УНП) або ще мають витворитися (клерикали і гетьманці) окремі політичні організації, що одним словом, становище партії радше дефензивне як офензивне, отже й про якісь зиски в партійній конкуренції годі поважно говорити, радше про втрати. При парламентарних виборах, коли тактична кооперація з іншими політ. партіями сама собою накидалася, УНДО було в війні з усіма українськими організаціями, а тільки з Німцями й Жидами мало союз... В промові голови міститься доволі широка оборона того союзу, як національно корисного, одначе пригадуємо, що зараз по виборах „Діло“ доводило, що було протівно. Щодо самого соймового терену, то з брошури не можна нічого конкретного довідатися про відношення УНП до інших фракцій, хіба те, що з нею ніхто не рахується в арифметичних комбінаціях (ст. 28)... Про взаємини з польськими партіями також нічого ясного, а навпаки багато туманного (прим., що якісь польські елементи хотять „розмов“ з Українським Клубом і якоїсь „розвязки справи“, одначе У. К. не хоче з ними говорити, бо мовляв, вузол „розвяже лише історія“ (ст. 31), що Поляки хотілиби „пактувати на абсурдному принципі до ут дес“ (ст. 32) і т. ин.). Загалом, з брошури не видно жадного серйозного політичного успіху коштом або при допомозі інших партій, українських чи чужих.

г) А в ідеологічному напрямі, на які особливі успіхи може партія вказати? З брошури про Народний Зїзд довідуємося наперед, що ся „найбільша національно-політична організація на українських землях“ і сей „гегемон національного життя в Польщі“ має в Галичині всього-на-всього один тижневик призначений для — селян (на Волині те-ж один), що не має ні власного щоденника („Діло“, щоб так сказати, лише в наймах у партії і, як загально відомо, не в найліпшій з нею згоді), ні — річ ще дивніша — власного ідеологічного органу, призначеного для інтелігенції й молоді, де були-б вияснювані й пропаговані основи національної політики зі становища партійної програми і тактики (ст. 47, 101—2). В таких обставинах годі говорити не лише про партійні здобутки в сій ділянці, а навіть просто про якусь суцільну ідеологію УНДО. Одна-дві виборчі брошури Центрального Комітету про змагання партії, се ще не жадна національно-політична ідеологія! Ся убогість тим сумніша, що всі інші українські організації стоять під сим оглядом далеко краще. Видавці обговорюваної брошури мають надію, як уже знаємо, що вона сама „причиниться до поширення та поглиблення полі-

²⁾ Ор. cit.

³⁾ Ор. cit.

⁴⁾ „Юным безбожникам“, Москва. Изд. Новая Москва.

⁵⁾ Ор. cit.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на білля.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****НАЙДЕШЕВША****ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзких)

9-30

тичного світогляду членів партії", я одначе дуже сумніваюся, чи ся надія оправдується: полишаючи на боці всю інкогерентність виложених там ідей, треба зазначити, що з письменницького боку брошура представляється занадто слабо (промова п. голови місцями навіть нужденно), щоб могла виконати призначену їй ціль.

г) Полишаються ще евентуальні успіхи у внутрішній партійній організації. Про неї читається в брошурі багато, однак даремно шукати в ній даних про якісь важні здобутки. В дійсності партія рада, що „серед загального розвалу політичного життя, який бачимо і переживаємо, УНДО зуміло вдержати свою організаційну цілість і єдність“ (ст. 51), — значить, її діяльність радше оборонна. Бо-ж хіба годі зарахувати до організаційних „успіхів“ перемогу проведуту партії над „равниками“ і пок. Вол. Бачинським в моменті його психічної недуги; перша справа більше комічна ніж політична, а широка трикратна згадка у брошурі про другу свідчить тільки про повний брак такту у тих, що ще роками по трагічній смерті нещасної (колись виїмково цінної) людини словом і друком знущуються над нешкідливим львом... А втім, якби то мейнери УНДО мали чесну відвагу бути супроти всіх своїх партійних членів такими ригорастами, якими були супроти „равників“ і пок. Б., а то упривилеюваним вільно таке, про що „равникам“ і пок. Бачинському і не снилося.

Організаційним завданням партії присвячений окремий реферат посла Луцького, що видимо викликав чимале враження на зборах, та з нього найкраще видно, як примітивна досюгочасна організація партії і — додамо — як безнадійно на найближчу будучину представляється справа поставлення тієї-ж організації на висоті необхідної потреби.

Закінчення.

Повисші критичні замітки не вичерпують навіть у малій частині всіх тих думок, які насуваються при читанні брошури про „III-й Н. Зїзд“. Та мабуть із поданих тут ясно виходить, як неоправдана самохвальна зарозумілість провідників партії, і як ще мало титулів мають вони до честі „здійснювачів найвишого ідеалу нації“ і як несерйозні їх твердження, що мовляв „по трьох роках існування УНДО український нарід політично вповні дозрів“ (ст. 50), або хочби те, що мовляв за „три роки свого життя і праці здобула партія великанський престиж унутрі та на зовні“. Навпаки, треба дуже боятися, що під такою дальшою гегемонією сеї партії, колиб несподівано повторилися великі історичні події, наше громадянство напевно опиниться серед них „неприготованим, розсіяним, збитим з пантелику, яким доля грається як безвольною забавкою“ (ст. 36). Се буде неминуче, якщо громадянство буде дальше на вихованню в партії, яка досі не зорієнтувалася, чи вона організація для мирної чи революційної акції, якої ідеологія і тактика творить неможливу мішанину сих і тих елементів. Революційна (оскільки се можливе без конфлікту з карним законом) по словах, свою легальність на ділах посуває партія до нечуваного сервілізму супроти держави: вона не тільки самохіть зрікається користання з признаних і міжнародно заповнених національних прав у Польщі, а

ще й анатемізує ясну як світ думку, що без певного використання сих прав хіба божевільний може говорити про можливість національної революції. Ся партія виховує громадянство по рецепті двох хитрих малоросів: Одного засудили (звичайно, несправедливо) на твердиню, себто з правом вільного руху в межах кріпости; на злість своїм кривдникам, він заявив, що не думає виходити поза поріг своєї келії — поки „історія нас не розсудить“. Другий програв процес з сусідом і мусів (знов несправедливо) віддати йому 9/10 свого поля; щоб пімститися на злому сусіді і відобрати від нього своє майно, він порішив... не обробляти останки свого поля, лише й се віддати противникови... Одним словом, такої партії з таким світоглядом не було й нема під сонцем.

Тому-то, якщо УНДО дійсно бажає відограти позитивну ролю в історії українського народу, то воно мусить негайно зрвати з досюгочасною методою безпрограмовості, тактичних перескоків, самохвальби і пустомельства та перевести основну реформу свого організму — *in capite et membris*.

У Львові, 8. VI.—23. VII. 1929.

Ст. Томашівський.

Хтож се закидає Церкві, що вона похижує людську? Ті, що приймають slučaj за паня, роскіш за правду, небуття за кінець... (Бронетієр, франц. літ. критик, 1849—1906).

МЕБЛІсолідно виконані, власного
виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 8—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Журналістика в стариннім Римі

Сліди її в найновіших розкопках.

Відомо, що вже в класичному Римі були завязки журналістики. Видавано урядові звідомлення найновіших подій дня т. зв. *Acta diurna*. Досі однак не було слідів цих цікавих „газет“, крім написів на тріумфальних луках про героїські подвиги легіонів, таблиць про діла цісарів. Юлія Цезаря називають „батьком журналістики“ за його воєнні звідомлення з Галії та Германії. Нещодавно — як подає віденська „Райхс-пост“ — відкопали дуже цікаву „газету“ старого Риму в виді вмурованих таблиць в Остії. Ці знахідки відкривають нам організацію урядових звідомлень в часах Цезаря. Вони приносять місцеві відомости та ті з заграниці, що наспіли до Риму і котрі мали бути розповсюджені в провінціальних містах Італії. Між цими вістками знаходиться між іншими звідомлення про смерть Помпея 49 р., оголошення тестаменту Ю. Цезаря для римського народу, листа нововибраних консулів та вкінці оголошення закона, котрий признає бідним річну ренту.

Хтож се закидає Церкві, що вона домагається віри в свої обявлені правди? Ті, що вірять найгіршим часотисам і часто в найсмішніші забобони... (Бронетієр).

Як виглядає ЦКВКП(б).

Троцький у своїй останній книжці так представляє три напрями в Центр. Комітеті ком. Партії большевиків.

Перший напрям отверто йде на право. Його провідники се опортуністи: оперті на заможнім, середнім селянстві, Риков, А. П. Смірнов, Калінін, Г. Петровський, Чубар, Камінський і і. Довкруги них групуються „безсторонні“ політики: Кондратов, Садірін, Чаянов і інші представники заможного селянства, котрі проповідують новобуржуазну науку Устрялова. Друга група того самого правого напрямку складається з провідників професійних союзів, що репрезентують краще платне робітництво і купецьких служаших. Ся група домагається звязку з амстердамським інтернаціоналом. Її провідники: Томський, Мельничанський, Догадов і і. Між тими групами є й противенства, але вони обидві звернені на право, мають нахил зречися тактики світової революції та погорджують теоріями Леніна.

Другий напрям се „центризм“ офіційного апарату. Провідники його: Сталін, Молотов, Угланов, Каганович, Микоян, Кіров. Вони тепер рішають у Політичній Бюрі. Бухарін, що хитається на різні сторони, розводное політику сеї групи. Ся офіційна група має найменше зі всіх опори в масах, але вона пробує стати на місце партії і то не без успіху. Причина її успіху в тім, що каста адміністративних урядників — в партії, в професійних союзах, в провідних місцях промислу, в кооперативах і в державнім апараті — має десятки тисяч людей. Між ними є багато б. робітників, котрі втратили всякий звязок з працюючим народом.. Сила тої каста дуже велика. Та власне група каже: „Малчать“ і „далі працювати“, а головнo: „Не дискутувати!“ Та власне група каже, а часом і думає, що „ми вже майже осягнули соціалізм“. Та група дивиться згори на некваліфікованих робітників, на безробітних, на рільних робітників і на всю партію, а свого ворога бачить з ліва.

Третій напрям се опозиція, ленінське крило партії. Пануюча група хоче опозицію зробити „правим“ рухом, соціал-демократичною ересю і фальшиво закидає їй, що вона хоче утворити другу партію. Тимчасом клич опозиції: „Єдність ленінської російської комуністичної партії серед усяких обставин!“ Сего домагаються й маси.

Внутрішньо-партійні суперечки від смерті Леніна поглиблювалися постійно і тепер довели до кризи партії.

Отсі цікаві вістки подає Троцький у своїй новій книжці п. з. „Дійсне положення в Росії“ на ст. 103—107 (перед нами німецький переклад). Поминувши очевидну демагогію, якою він послугується в цій книжці (і в наведеном тут місці видно се також), — подає він доволі фактів, на підставі котрих можна собі виробити сумний образ про те, до чого дійшов большевизм.

—o—

Опінія в Англії проти Совітів

З Лондону доносять. Вся англійська публична опінія звертається проти Совітської Росії. Преса підчеркує, що Совіти зарядили потаємно мобілізацію ще заки китайське правительство заняло східну залізницю.

—o—

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у
ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ
Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58.

494 б

1 -10

Унійні змагання православних в Альбанії

Католицькі місіонарі в Альбанії повідомляють, що серед тамошніх православних, яких є около 250.000, проявляються сильно змагання до злуки з Римом. В окремій звітці, який оголосили місіонарі, говориться: „Численні визначні особи краю часто говорять нам: Ми вповні переконані, що суттю й основою відділення не були питання догми зглядно віри, але виключно честолюбивість візантійських цесарів і їх бажання втручатися в церковні справи, щоб опанувати й підчинити собі Церкву. Ми переконані, що Ісус Христос не сотворював тисячки різних національних церков, але тільки одну Церкву, єдину й загальну, й що цю Церкву побудував він на Петровій скелі. Ми віримо в усе, чого нас Ісус Христос в Євангелію навчав, а передовсім віримо, що уладження Церкви й примат юрисдикції наслідників св. Петра відносяться до цілої Церкви так, як у це вірили й цього нас вчили наші батьки через усі століття аж до злочасного моменту роздору (схизми).“ Про схизматиків висловлюється загально один місіонар з Альбанії тими словами: „У своїх найглибших почуваннях вони католики. Мимо неймовірного невірства в релігійних справах — (се наслідок неосвідомлення їх клиру) — вірять вони твердо в усе те, в що вірили їх батьки і чого вчить ціла Христова Церква. Скрізь приймають і трактують нас альбанські православні як братів; часто беруть вони участь у наших церемоніях і бажають у нас сповідатися.“ — Тому, що масове навернення зустрічає труднощі, думають католицькі місіонарі почати працю в сей спосіб, щоб у різних містах Альбанії оснувати осередки для унійного руху.

— о —

Школа католицьких журналістів у Ліль

У справозданню, виданім сим факультетом, читаємо, що вимагання ставлені до студіюючих на цьому факультеті так великі, що багато покинуло дальші студії. Завданням цього факультету полягає на ґрунтовнім, практичним і духовім приспосібленню студіюючих до будучого звання. Під оглядом науковим цей факультет зближений до правничого та політичного. Факультет видає власний денник („La voix des familles“), котрий дає можливість студіюючим вправлятися в будучім званні. Цей факультет в так короткому часі вспів вже звернути увагу заграниці; багато європейських держав інформувалось про його повстання і програму навчання. Слухачі цього факультету працюють з успіхом у різних французьких та бельгійських дневниках в часі ферій. Багато дипломованих абсолювентів дістає місця в редакціях знаних дневників.

Хтож се закидає Церкві, що вона є релігією гроша? Ті, що з найбільшим цинізмом рабують у неї її добра. (Брюнетієр).

Шануйте свої очі!

Найліпші окуляри і окуляри в найліпших склах Zeiss і інші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон 4. 4-58.
Замовлення з провінції відворотнo.

494 а

1—10

Комунікат

У звязку, зі скріпленою в останніх часах кампанією, в укр. пресі проти Апост. Столиці, нашої гр.-кат. Єпархії, Укр. Христ. Організації й нашої катол. преси, — духовні і міряне, зібрані на конференції в Станиславові дня 22. липня 1929 р., обговоривши докладно нашу церковно-політичну й національно-політичну ситуацію, ствердили однодушно й за апробатою наших Владик:

1) Що Католическа Церква являється єдиним прибіжищем і одиноко-можливим спасенням для української нації під оглядом релігійно-моральним як також національно-політичним;

2) Що тісна злука з римською Апост. Столицею й синівське довіря до Неї не тільки нічим не загрожують нашому традиційному обрядови й нашій народності, але навпаки, в нашій теперішній важкій і навіть трагічній положенню — скріпляють їх і творять у нас резервуар моральних сил, який згодом мусить відіграти велику роль для цілої нації;

3) Що явна, маскована й підпольна акція, звернена в напрямі валення й саботування історичної місії нашої гр.-кат. Церкви й західної вітки української нації та в напрямі завершення нашого релігійного й ідейно-культурного розвитку до старого хаосу та примітивної формалістики — являється роботою протирелігійною, протиніцерковною і протинаціональною. Спеціальну невмінність бачимо в нападах на поодиноких Владик або що гірше в виразних намаганнях вигравати одних Владик проти других;

4) Що зокрема повільний органічний перехід нашого гр.-кат. духовенства до стану безжечности не є вислідом насильного й одностороннього насаджування в нашій Церкві устроєвих форм латинського обряду — тільки випливає з внутрішньої життєвої необхідности самої нашої Церкви і є обумовлений цілим рядом релігійних, економічних, соціальних і глибоких національно-політичних причин. Тій конечній еволюції, якій в грядуще люте время навіть нез'єднені східні Церкви очевидно не зможуть не піти на зустріч, сприяє і мусить сприяти кожний наш відповідальний церковний зверхник, будь він і найбільший обрядовий традиціоналіст;

5) Що закиди, — звернені проти нашої катол. преси за її напрям, вповні згідний з висше підчеркненими засадами та з принципами катол. акції, — зовсім безпідставні, бо напрям нашої катол. преси з „Новою Зорею“ на чолі, се одиноко правильна лінія в нашій хаосі. В кождім разі низше кваліфікації є констрування нашими противниками мнимих „образ“ Церкви чи релігії;

6) Що таксамо тільки непорозумінню можна приписати, коли — свобідне обговорювання й зі становища обовязку катол. преси оцінювання національно-політичних справ у „Новій Зорі“ поза всякими партійними тенденціями, кваліфікують без жадних доказів як протинаціональну роботу, рівнозначну зі зреченням з політично-державних прав і національних ідеалів. Такі закиди виходять часом очевидно поза межі добросовісности.

7) Зокрема стверджується повну безосновність інсинуацій, буцімто „Нову Зору“ опанували одиниці з якимись спеціальними особистими чи політичними амбіціями, — бо правдою є, що відносини між редакцією і співробітниками з одного боку а видавництвом і кругами, які відповідають за „Нову Зору“ морально й матеріально з другого боку, оперті на повній принципіальній і тактичній згоді, на довіру та на постійнім контакті і свобідній співпраці, котру в разі яких небудь непорозумінь обидві сторони можуть легко розв'язати.

ДОПИСИ

РАВА РУСЬКА. (Загальні Збори Марійської Дружини гімн. молоді). Дня 27. 6. 1929 відбулося у нас третє вже до річне свято місцевої Марійської Дружини. Після релігійної частини в церкві, це є: Служби Божої, спільного св. Причастія і акту відпови Дружинної Присяги, зібрались усі други в одній з сал гімназійного будинку. Тут при участі Марійського Союзу і деяких запрошених гостей, місцевих громадян, слідувала друга часть Свята, а іменно Загальні Збори.

По відспіванню „Царю Небесний“ о. провідник отториз Збори, повитав гостей і в імени цілого Збору підніс синівський привіт для Високопреосв. Єпископів і о. д-ра Маркевича ЧСВВ. Відтак представив ціль та розвиток праці в Дружині за біжучий рік. Між иншим підчеркнув, що стояла вона під знаком рефератів, яких у цім році найбільше прочитано. З черги друг Р. Білозор відчитав реферат „Протирелігізм і боротьбу з ним“. Вивязалась дискусія, в якій присутні розвивали дальше тему реферату і застоповлялись над власною працею в напрямі боротьби з алкоголізмом. Дальше слідувало відчитання протоколу попередніх Зборів. Віділові по черзі складали звіти. Голова заявив, що праця виявлялася у сходинах релігійних і звичайних та в засіданнях Виділу. Сходинах релігійних було 20. Відбувалися вони в той спосіб: Служба Божя з виставленням Найсв. Тайн, адорація та коротка промова о. провідника. Раз у місяць усі други приступали до спільного св. Причастія. Сходинах звичайних було 15. На них читано реферати, дискусію, або читано цікаві статті з „Нової Зорі“, „Поступу“ тощо. Разом відчитано 7 слідуючих рефератів: „Про Стефаніка“ — Возняк, „Мойсей Ів. Франка“ — Білозор, „Життя св. Йосафата“ — Бучма, „Перебіг Берестейської Унії“ — Дороцький Мирон, „Гетьман Мазепа“ — Матикан, „Суть відпусту і відпуст в Мар. Др.“ — Овншкєвич. По рефератах були заведі дискусії. Крім того відчитано отсі субстрати до дискусії: „Преса“ — о. провідник, „Роздори“ — Герасим, „Обовязки члена М. Д.“ і Друг Марії на вакаціях“ — Заяць.

Слід згадати про „Свято Прес“ уряджене нашою Дружиною дня 27. І. 1929, яке пройшло з повним успіхом. Засідань Виділу відбулось 10, в тім одно надзвичайне. На них порішувано важніші справи Товариства й назначувано шлях праці на кождий місяць. Касієр в подробицях представив усі приходи й розходи за останній рік, а загально приходи й розходи за попередні роки. І так: від початку існування Мар. Др. до дня 26. 6. 1929 було після касової книги 1866.27 зол. в приході і 1552.16 зол. в розході. З того на останній рік припадає в приході 434.07 зол., а в розході 252.28 зол. Дуже важним чинником життя нашого Товариства є бібліотека, яка числить 320 томів, вартости около 2000 зол. Крім того до бібліотеки приходять кілька передплачуваних органів. Визначальність у бібліотеці цього року була відносно до сест велика, бо 173 (гімназія й ліколи вселюдні) визначаючих прочитало 1134 чисел. На загал наше Товариство у своїй ідейній праці, через останній рік, зробило великий крок вперед і цілком слушно сказав при звіті бувший голова М. Заяць: „Наше молоде і нечисленне Товариство“) стало вже поважним чинником в житті нашої молоді і нашого міста“.

Роман Білозор, телер. голова М. Д.

*) Одиннадцять членів. — Прийм. дописувача.

Присилайте передплату!

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Югословянський єпископ — кардиналом. З Білгороду наспіли вістки, що Апостольська Столиця має іменувати одного з югословянських єпископів кардиналом. Кандидатом, що має одержати кардинальський капелюх намічують архієпископа Загребу Бауера.

Католицький фільм. За дозволом Св. Вітця і при допомозі вищих кругів католицької інтелігенції в Італії основано в Римі „Акційну Спільноту виробу релігійних фільмів“. Нова промислова спілка має намір фільмувати виключно релігійні фільми, котрі поширювалиб католицьку віру й оперті на ній моральні принципи. Фільми мають представляти життя Святих, епізоди з місійних праць і т. п.

Автокефалія православної Церкви в Сирії. Сирійська православна громада опрацьовує для уряду меморіал, в якому домагатиметься незалежності православної Церкви в Сирії. П'ять сирійських православних єпископів зі своїм митрополитом мають творити св. Синод, що стоявби на чолі Церкви в Сирії. Сей Синод мавби всі права патріарха, він іменувавби й відкликував єпископів. Очевидно, що його влада обмежуваласьби виключно до Сирії. Дотепер православна Церква в Сирії підлягала юрисдикції антиохійського патріархату, що обіймає ще слідуєчі провінції: Бейрут, Дамаск, Алеппо, Адану, Діабекір, Ерзерум і Мамуретель Азіс.

В Мехіку відбудовують церкви. З м. Мехіка повідомляють, що уряд згодився виасигнувати на цілі конечної відбудови католицьких церков 480.000 амер. доларів. М. і. має бути відновлена митрополічна катедра в столиці. Переважна частина церков, націоналізована колись як власність держави, не була від трьох літ уживана.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

Наукові праці кард. Гаспарія. Старенький кард. Гаспарі все ще працює науково. Саме вийшов 5 том його основних жерельних праць до кодексу канонічного права. Ціла праця обниматиме 7 великих томів.

Християнство перемаже роздор. Бувший канцлер Австрії монс. др. Зайпель давав недавно у Відні відчит про свої враження з подорожі по Леванті. Описуючи свій побут в церкві св. Димитрія, проконзуля Ахаї і д. почитаного на Сході мученика, (якого однак західна церква не признає) сказав др. Зайпель таке: „Коли я стояв над його гробом, не віддаючи зовнішніх признак почитання, то мені здалося, що він мусить на молитву західного священика відповісти: Почекай тільки, колись християнство таки перемаже роздор (схизму)“.

Хтож се закидає Церкві, що вона нетолерантна? Ті, що нікому не дозволяють мати иншу гадку, як вони самі. (Брюнетієр).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НІМЕЧЧИНА. Комуністична „Роте Фане“ пристрасно обвинувачує німецьке правительство, закидаючи йому, що мимо офіційної заяви про нейтральність в справі китайсько-совітського спору, попирає нанкінський уряд, толеруючи тайні транспорти до Китаю.

ФРАНЦІЯ. Справа 400 мільонів доларів або 10 мільярдів золот. франків, котрі Франція остала винна Америці за доставу воєнних матеріалів у світовій війні, тяглася вже від кількох років. Франція бажала сплатувати свої зобов'язання в залежності від сплат німецьких репарацій. Америка напірала на устійнення справи своїх претенсій без огляду на німецькі сплати. Справу полагджено компромісово перед трома роками відомим договором Меллон-Бранже. Та до важности того договору треба було його ратифікації франц. парламентом. Саме 1. серпня ц. р. минає речинець, в котрім Франція мусілаб заплатити весь довг нараз, якщо не ратифіковано договору про сплату ратами. Отже відкинення ратифікації поставилоб було Францію в дуже важке становище. Поанкаре мав до поборення великі труднощі, цілу французьку публ. опінію. Майже тиждень тревало його звідомлення перед комісією. Відтак справа перенеслася на пленум парламенту. Через 3 дні, повних 15 годин Поанкаре доказував конечність ратифікації, без застережень у тексті пропонованім урядом. Опісля ще тиждень довгих, бурхливих дебат і остаточне голосування. Тільки вісім голосів рішило долю урядового проекту і разом з ним самого уряду. Побіда Поанкаре рівнозначна з побідою здорової політичної думки над крикливою демагогією.

АМЕРИКАНСЬКИЙ уряд приготував ноту до Франції з повідомленням, що заплата довжної суми 400 міль. доларів, припадаюча 1. серпня, з огляду на ратифікацію договору тепер необов'язкова. Надзвичайне засідання конгресу має зайнятися справою негайного переведення в життя названого договору.

СССР. По звідомненні Надзір. Ради Держ. Банку в Москві емісія банкнотів до 1. травня ц. р. досягла суми 2,100 мільонів рублів, то є на 45% більше ніж було банкнотів 1. V. 1928. У зв'язку з сим стоїть знижка курсу червінця. Ціна на сільсько-господарські продукти зросла в порівнянні з мин. роком на 32 проц. в державних магазинах і на 82 проц. у приватній торгівлі. Відчувається недостачу чужої валюти. Імпорт заграничних машин зменшився в порівнянні з мин. роком: з Німеччини на 32%, з Франції 22%, Зл. Держав 12%, з Англії на 32%.

В ЮГОСЛАВІЇ заборонили українські емігрантські часописи, котрі пропагують незалежність України. Заборона відноситься до республіканських і монархічних видань. М. ин. заборонено поширювати гетьманський „Бюлетень хліборобських організацій“ з Бердіна. Вісти ці приносять з Білгороду варшавська „За Свободу“.

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ мабуть не прийде до війни. В кождім разі в найближших днях сподіються вдержати мир. Безогляду на те, що будуть в сій справі говорити про себе дипломати великодержав, можна сказати, що й тому не прийшло до війни, що обі сторони дуже бояться за її остаточний вислід для них. Просто не чуються на силах і тому мабуть послухають роземців, які предложили свої услуги.

Нові книжки і видання

ЖИТТЯ СВЯТОГО ВЯЧЕСЛАВА. До тисячлітньої врочистости його мученицької смерті. Написав д-р Фр. Дворнік, професор Карлового Університету. В Празі МСМХХІХ. 8°, стор. 69. Накладом Комітету ювілейних торжеств Святого в Празі.

ЦЕРКВА СВ. ВАРВАРИ У ВІДНІ. Написав о. д-р МIRON Горникевич, парох. Львів, 1929. 8°, стор. 20. Відбитка з „Нової Зорі“. Накладом автора. Ціна 60 сот. Дохід на викінчення гробниці св. Йосафата. Дістати можна в Адм. „Нов. Зорі“.

БОГОСЛОВІЯ (Bohoslovija) Науковий тримісячник. Вид. Богосл. Наук. Т-во у Львові. 1929. Т. VII. Кн. 2.

БОЯН. Місячник для співацьких і музичних справ. Під нач. ред. о. Северина Сапруна, Дрогобич, 1929. Рік I. Ч. 2—3 за місяць липень-серпень. Вид. Спів. Т-во „Дрогобицький Боян“.

Хтож се закидає Церкві, що вона ворог народа? Ті, що не знають історії й ті, що поборюють добродійні діла здвигнені релігією. (Брюнетієр).

—**Винищуймо мшиці!** До найнебезпечніших ворогів овочевих дерев належать мшиці, котрі головню в минулому році показались майже на всіх овочевих деревах, спричиняючи значні шкоди. Найохотніше люблять вони перебувати на молодих деревцях, котрі через це не розвиваються нормально а то вкінці і висихають. Хоч до винищування цих шкідників заохочують різні середники, то вони найчастіше недописують. З посеред препаратів, що найрадикальніше винищують мшиці згадаємо про ті, котрі показались знаменитими в поборюванні цієї язви. До таких — як показує досвід — належать „Aphidon“, „Ustin“ і „Venetan“. „Афідон“ це такий брунатної краски плин, котрий легко розпускається в воді. Розчином о відповіднім проценті цього плину скроплюється при помочи розпиляча місця заражені мшицями, при тім треба надмірити, що „Афідон“ є дешевий, що при винищуванні вовнястої мшиці на більшу міру має не мале значіння. Таксамо певним средством у винищуванні мшиць є також „Устін“. Опінія про цей середник є дуже корисна. За помічню „Устину“ досягається незвичайні впрост висліди у винищуванні цих галапасів. Скоро та успішно ділаючим середником, що нищить ростищу мшицю є „Венетан“. Всі ті препарати можна набути в фірмі: Йосиф Каррах, Львів, вул. Косцюшки 18.

— **До читачів і передплатників „Життя і Знання“ в краю і за границею.** До чч. 10—11 (місяці липень і серпень) долучено додатковий анкетний листок. Редакція просить усіх читачів і передплатників, щоби вони дали відповідь на поставлені в ньому питання і прислали необхідно виповнені анкетні листки на адресу „Життя і Знання“ (Ринок, ч. 10) в найближчих днях.

БІРЖА.

Гроші. Ам. долар 8.8750—8.88, кан. долар 8.80—8.81, чеська кор. 0.2625—0.2650, авст. шілінг 1.25—1.2550, румун. лей 0.05—0.0525, фр. франк 0.3450—0.3475, швайц. франк 1.7150—1.72, фунт шт. 43.20—43.50, рад. червінець 17.50—18.

Збіжжя. Пшениця двірська 44.50—45.50, жито гал. 23—23.50, ячмінь на млино 22.25—23.25, овес гал. 21—21.50, румунська кукурудза 29.50—30.50.

Суспільне питання тим відзначається, що коли не звернутися до релігії й Церкви, не можливо ніколи знайти для нього дійсної розв'язки. (Лев ХІІІ).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ГНАТ ПОТАПЕНКО

Талановитий автор повістей і оповідань з життя українського духовенства на Великій Україні.

В червні с. р. помер в Петербурзі у 73 році життя талановитий і загально відомий письменник, Українець з походження, Гнат Потапенко.

Помер — і місяці минають, а ніякої характеристики його творів, ніякої ширшої згадки не зустрінете в українській пресі. А не так знов уже мало тої преси печатається в нас. Та вся вона залита або вихвалюванням большевизму, котрий її субвенціонує, або просто переказанням різної „політики“ з органів чужих народів, котрі дійсно ведуть якусь політику. А про працюючого, котрий все життя писав про Україну і її людей — ні чирчик! Правда, Потапенко писав по російськи. Та се не причина, щоб так поводитися супроти нього. Він же писав про нас! А от не дуже давно помер Конрад, котрого Поляки уважають своїм, а котрий писав по англійськи — і не писав ні про Польщу, ні про Поляків. А який рух счинився у всій польській пресі на вістку про його смерті! Сотні статей! Цілі томи переказів появилися як стій. А тут хочби що то сказали, хочби сказали, що жалкують, що не писав по своєму. Ні. Мертво, бо обмертвіла та інтелігенція, котра повинна тим займатися.

Потапенко походив з українського священничого роду. Батько його за молодих літ служив офіцером уланського полку, а потім був правосл. священником на Херсонщині; мати була з української селянської родини. Гнат Потапенко народився в 1856 р. в с. Федорівці на Херсонщині, вчився в Херсонській „бурсі“ (малій семінарії) та в Одеській правосл. духовній семінарії. Потім був студентом історично-філологічного відділу спершу в Херсонському, пізніше у Петербурзькому університеті. Але як дуже гарний співак захопився музикою та співом, покинув університет і перейшов до Петербурзької консерваторії, котру скінчив з відзначенням. У 1881 р. П. надрукував своє перше оповідання „Феденько“ в найповажнішій російській журналі „Вѣстник Европы“. За ним появилася ціла низка його оповідань, переважно з українського селянського життя, але всі писані російською мовою. Втім, зрештою, не було нічого дивного: П. вступав у життя й розпочинав свою літературну діяльність в часі найтемнішої реакції в російській державі й найбільшого занепаду національного життя в Придніпрянській Україні. Се була доба особливо сильного — масового, стихійного зросійщення придніпрянської інтелігенції. Українська література на Вел. Україні в сій добі придбала лише двох-трох нових помітних письменників (Грінченко, Ів. Тобілевич, пізніше — Л. Українка), а рівночасно російське письменство збагатилося цілим рядом талановитих письменників-Українців з походження як Гаршин, Новодворський, Мачтет, Ясинський, Короленко, Чехов, Гн. Потапенко. Та мимо російської мови в творчості всіх тих письменників міцно й яскраво відбилася українська стихія. І такі твори, як напр. „Степ“ або „Вишневий сад“ Чехова, як „Сліпий музикант“, „Ліс шумить“ та ин. оповідання Короленка, як майже всі твори Новодворського або повісті й оповідання з життя українського духовенства Потапенка, не менше характеристичні й важні для історії української культури, ніж твори писані українською мовою.

Твори П. писані звичайно в тім сентиментально-реалістичнім дусі, який панував в українській літературі 2-ої пол. XIX. в. і яскраво відбився також у творчості сучасних Потапенкови письменників-Українців, що писали по російськи. Повісті й оповідання П-ка часто блищать щироукраїнським гумором — то добродушним, то їдким. Але всі вони переняті теплим співчуттям до людської неволі й страждань. Та в протилежність більшості сучасних йому „російсько-українських“ письменників як Гаршин, Новодворський, Чехов, твори котрих переняті або безнадійним песимізмом, або легким, „сірим“ смутком, Потапенко бадьоро дивиться на життя й радо малює ідилії, особливо з життя духовенства та дрібного урядництва. Не криючи темних і сумних сторін життя, він однак не убиває в читача своїми малюнками охоти до життя й праці, а навпаки заохочує й підбадьорює жити й змагатися до здійснення в життю ліпших, християнських моральних ідеалів. Лише зрідка стрічаються в П-ка оповідання, обвіяні безнадійним песимізмом, напр. „Святе мистецтво“ — з життя артистичної богемі.

Перші оповідання П-ка з українського селянського життя, хоч не позбавлені літературної вартості (їх радо містили кращі російські часописи), всеж не мали в собі нічого особливого. Та через деякий час, приблизно з 1885 р., П. почав писати повісті й оповідання з життя інших верств — артистів, малювників, урядників, поміщиків і особливо духовенства. Уже оповідання „Святе мистецтво“ викликало загальну увагу й прихильність для П-ка. Та вкінці 1880 рр. П-ко припинив на деякий час свою белетристичну діяльність. В 1885—1890 рр. він був редактором дневника в Одесі й перетяжений редакторськими обов'язками сливе не мав часу для писання мистецьких творів. Но в 1890 р., переїхавши до Петербурга і ставши сталим співробітником найбільш поширених російських журналів, П. стає одним з найпродуктивніших белетристів. Його твори з життя духовенства — повість „На дійсній службі“, „Шестеро“, „На вдовіці“ й багато інших здобули йому велику популярність, особливо на Україні й поставили його в ряди найвизначніших письменників в Росії. Повість „На дійсній службі“ появилася й в українським перекладі.

На жаль, П. занадто вже широко розвинув свою літературну працю. Заохочений успіхом, ангажований різними часописами й видавництвами, за короткий час написав кільканадцять томів романів, повістей і оповідань! Очевидно, що серед тих творів багато вийшло скороспілих і малозмістовних. Вкінці 1890-их рр. П. почав у своїх творах повторюватися й „виписуватися“. І хоч його пізніші твори читалися таксамо з цікавістю, та в них уже нема тої свіжости, того щирого гумору, тих світлих, ненадуманих ідилій, якими прикрашені його найліпші твори в роді „Шестеро“, „На дійсній службі“ та инші.

Головна заслуга Потапенка полягає безперечно в тім, що він звернув належну увагу на життя й побут духовенства, дав у своїх творах цілу галерею портретів духовних осіб — від єпископа до дяка — старосвітських і нових, „молодих“, представив їх без зайвих прикрас, живо, яскраво, як людина, що сама вий-

шла зі священничої родини, що добре знає й розуміє почуття, думки, стремління й болі бідного сільського священника або дяка тої доби на Україні.

В українській літературі, на превеликий жаль, стосунково дуже мало зверталось уваги на життя духовенства. Коли прийняти під увагу величезну роль духовенства в життю й відродженню українського народу і в Галичині і в Придніпрянській Україні, коли до того взяти під увагу, що ледви чи не більша половина наших письменників і на Західній і на Великій Україні се або діти священників, або принаймні вихованці дух. шкіл, а часом навіть і самі священники, просто дивуєшся, бачучи, як наші письменники змальовують все, що хочеться, всякі верстви і класи суспільства, тільки не звертають належної уваги на життя духовенства, тої верстви, що — іноді свідомо, а іноді може навіть напів-свідомо, але довгий час — була майже самотнім носієм національного духа, що поклала стільки праці, енергії, сил коло відродження свого народу не лише в духовній, але і в економічній області. Чи се пояснюється соціалістично-поступовими нахилами багатьох наших письменників, чи тим, що вони думали, нібито життя духовенства нецікаве, чи не варте того, щоб його малювати в літературних творах, у всякім разі неувважність наших письменників до духовенства та його ролі в нашій громадянській життєвості, не робить честі ані їм, ані взагалі нашій літературі.

Коли й стрічаємо в нашій письменстві малюнки з життя духовенства, то се переважно — старосвітське духовенство, напр. у Ів. Левицького, в дуже цінній, але мало цінній хроніці Свидницького „Люборацькі“, та ин. І майже нема малюнків з життя нового духовенства, нема образів священників, відданих праці для громадянського добра, сіячів правди, просвіти, відродження, носіїв найліпших ідеалів душпастирських, громадянських, національних. А тимчасом таких світлих постатей серед нашого духовенства наші письменники могли й мусіли бачити чимало. Шукаючи позитивних типів чинних працюючих для суспільного добра, наші письменники як Кониський, Ів. Левицький, Грінченко, П. Мирний воліли вигадувати штучних „дієвих осіб“, ненатуральних світських інтелігентів та незвичайно інтелігентних селян (за що справедливо докоряв їм М. Драгоманів) і проходили мимо дійсних ідейних працюючих — священників.

І коли майбутній історик української культури, чи українського громадянства XIX. в., особливо 2-ої пол. XIX. віку, схоче познайомитися з життям і громадянською роллю нашого духовенства, — у нашій літературі, він не знайде там сливе ніякого матеріалу. І на сором нашим письменникам, він змушений буде звернутися до російської літератури, де зможе знайти принаймні матеріал до всебічного пізнання життя українського духовенства в Придніпрянській Україні.

Письменником, котрий уперше в російській літературі звернув належну увагу на життя духовенства і змалював правдиво, яскраво і всебічно, з великою симпатією побут духовенства в 2-ій пол. XIX. в., був Мик. Лесков (*1831 р., †1895 р.), високо-талановитий і оригінальний белетрист, однак мало популярний у свій час через його консервативні погляди. Уродженець південно-західної Орловщини, сусідної з Україною, Лесков з особливою любов'ю й симпатією ставився до України та всього українського і в своїх творах змалював також тип українського ідеального священника.

Гідним наступником і продовжате-

**НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНЬСКА
КІМНАТА ДО СНІДАНЬ,
ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ
І РЕСТАВРАЦІЯ** під фірмою

„ГОВЕРЛЯ“

у Львові, вул. Руська 16.

Число телефону 75-92.

поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО
пільненське, живецьке також ВИНА
І МЕДИ.

480—4-5

лем Лескова був Гн. Потапенко. В одній з найкращих своїх повістей „На дійсній службі“ П. представляє в особі о. Кирила Обновленського молодого, ідейного священика, котрий, відмовившись від блискучої кар'єри, йде на село, бореться з народною темрявою, з найрізкішими перешкодами, відмовляється від усяких благ, від особистого щастя, провадить героїчну роботу під час голоду та епідемії, що навістили Степову Україну. Тип сей П-кови удався як найкраще. Постать о. Обновленського яскрава, жива, натуральна. П. не перебільшив світлих сторін в характері о. Обновленського. Видно, що письменник взяв сю постать з дійсного життя. Оточення, в якому мусів працювати о. Обновленський, змальоване чудово. Його жінка, Муся, людина не зла, но нездібна зрозуміти ідеали і самопосягати чоловіка, котра його врешті решт кидає, за намовою матери, в найтяжкій хвилі, в часі голоду й епідемії, її мати — „протопопша“ з великого міста, батько о. Кирила — старий діякон, котрий не розуміє сина, але серцем відчуває величність його подвигу, брати о. Кирила — обмежені, нерозвинені, співслуживці священики, діякон, дяк, обтяжені великими родинними зобов'язаннями, змушені дбати передовсім про забезпечення своїх численних дітей, ректор семінарії, єпископ, сусідка-поміщиця, ліберальна й гуманна аристократка, що закохується в о. Кирила й спокушає його кинути священство, й багато інших. — Все це змальоване П-ком дуже яскравими, мистецькими фарбами, і серед усеї цієї маси велично вивиснується постать о. Кирила.

Зовсім одмінну картину бачимо в другій, теж дуже гарній повісті П-ка з духовного життя — „Шестеро“. Тут головний герой — діякон Бубирко, обтяжений великою родиною — шістьма дітьми і жінкою, тяжко хорою на сухоти... Невимовно тяжка доля цього стра-

дальця... Страшні злидні, хора, вмираюча жінка, і сумні думи про шестеро малих дітей, котрих Бог зна яка чекає доля... Єдина надія, що єпископ висвятить о. Бубирка на священика. Тоді його становище всеж таки поліпшиться... Але нещасливий випадок стає на перешкоді: висвячення відкладається на невідомий час („Побачимо там, колись пізніше“... — каже єпископ). А тимчасом жінка вмирає... Що має бути з малими сиротами?! В останній хвилі діякони Бубиркови вдається вмовити єпископа, і владику висвячує його в священики... Та о. Бубирко під той час коли відбувається свята Тайна, вже нічого не розуміє, тримається наче п'яний... Бож дома вмирає жінка, плачуть голодні діти... „Покинь земні думи, думай, до якої великої Тайни ти приступаєш“, каже єпископ о. Бубиркови, бачучи що з ним діється. Але о. Бубирко ледви в стані держатися на ногах. І дійсно, повернувшись священиком до дому, він застає дружину померлою, на столі...

То щирим і ніжним співчуттям, то веселим, добродушним гумором обвіяні оповідання П-ка з духовного життя — „Часи с будильником“, „На вдовицях“ й низка інших. Ми не маємо можливості спинитися докладніше на перегляді инш. творів П-ка, хоч в них чимало цікавого й вартого уваги. — Зупинимось тут іще на одній тільки рисі в повістях і оповіданнях П-ка з духовного життя. Майже у всіх тих творах кидається у вічі, яким страшним тягаром для духовенства є велика родина, як паралізує вона всі сили, всі змагання. Згадаймо

хочби нещасливого о. Бубирка, котрий навіть в моменті посвячення в священики не в силі визволитися від смутних дум про долю своїх бідолашних дітей... Згадаймо, що навіть найсвітлішому, ідеальному священикови о. Обновленському доводиться видержати тяжку душевну боротьбу між почуттям служебного, душпастирського обов'язку лишитися серед своїх парафіян під час голоду й епідемії, та вимогою жієки приїхати до неї на місто (куди виїхала вона, кинувши чоловіка й забравши з собою дитину) — на знак того, що він її любить (а в иншому разі загрожує о. Обновленському остаточний розрив із дружиною)... Або згадати инших священиків з тої-ж повісті „На дійсній службі“ та з инш. оповідань П-ка, хочби старшого брата Кирилового, перетяжених родинними думками лише, як заспокоїти найнекучіші родинні потреби... І мимоволі насуваються висновки, що дійсно родинне життя священиків було і є страшним тягаром і перешкодою до дійсного, правдивого виконання їх душпастирської служби... Хоч очевидна річ, що пишучи свої твори П. не мав на думці цих висновків та тим більш очевидна правда, яку ствердив. Він писав те, що бачив у дійсній життє. Писав правду, ясно, по місцечки.

В кождім разі, можна лише пожалкувати, що літературна праця цього талановитого письменника пішла на збогачення не рідної йому, української, а чужої, сусідської літератури.

В. Миропільський.

— 0 —

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** Львів, вул. Галицька ч. 16.

поручає: **Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великій виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 19 30

ГНАТ ПОТАПЕНКО.

Баба замішалася

Антін Моргун і син його Данило жили у згоді, і всякий се бачив, і кожен се знав. Навіть так бувало, що коли на селі траплялася яка сварка, син кривдив батька, або батько робив шкоду синові, всі казали: „ї як не сором людям таке виробляти. Подивились на Моргунів. Ось вони вже справді живуть по-Божому“. Та й чогоб справді сваритися Моргунам. Антін був мужик років 55, здоровий ще, міцний, працював так, як не кожний молодий парубок потрапить, а Данила всі знали як найпершого робітника на селі. Була в них нивка, сіяли вони собі й косили. Горілки ні Антін ані Данило не пили, — ну де-ж тут бути сварці?...

А знаєте, як що вже правду казати, чому — помімо всього иншого — так приязно жили Моргуни. Тяжко в сім признатися перед цілим світом, та се було так. На мою думку, головна причина була та, що в їх хаті не було баби. Що поробите! Може воно й невічливо перед дамами се казати, та коли се правда! У них, звичайно була баба, стара Химка, та се була чужа баба, наймика, й у внутрішні справи Моргунів мішати не могла. Химка існувала властиво задля борщу, й борщ із салом дуже смачний варила. Такої-ж баби, що могла-б свій голос у якийсь хоч найменший домашній справі подавати, у Мор-

гунів не водилося. Антонова жінка, а Данилова мати вже літ дванадцять тому, як умерла, а єдину доньку свою Антін видав заміж у далеке село, й вона лише раз на рік, на Великдень, приїздила до дому. Отак собі жили Моргуни без баби. А якби з'явилася в них баба, вже вірте, що вона-б усю хату до гори ногами перевернула, і такого-б наробила, що... Та краще й не говорити, а то ще хто образиться.

Одного разу — було се при кінці вересня — перед вечером пішов Данило в той бік, де стояв дім пан-отця. Тут, звичайно, нічого не було дивного. Мало чого треба буває піти мужикови до єгомостя?... Та чого-ж Данило пішов не вулицею, де сидів його батько з війтом на присібі вїтової хати, а пішов навкруги степом, щоб його не бачили? Ось питання.

Єгомость пили чай на подвірі, та побачивши Данила, запросили його до хати.

— Ну, що скажеш, Данило? — запитав старенький і сивий о. Пімен.

— Та отсе прийшов до єгомостя у справі... Справа така собі звичайна... З усяким воно трапляється...

— Та що саме? Ти мене лякаєш. Невже гріх який стався?

— Та вже, єгомость, без гріха на світі не проживеш... Гріх воно й не дуже тяжкий, а так по-людському... Одно тільки прошу єгомостя, щоб єгомость не казали поки що батькови.

О. Пімен переконався, що справа

мабуть іде про якийсь тяжкий гріх.

— Ну, хай буде вже так, — проговорив він нетерпляче.

— Прошу єгомостя повінчати мене з Ганною, донькою Івги Лободихи...

— Ну, і що далі?

— Та вже далі що Біг дасть. Яке там уже щастя нам вийде...

— Отсе й увесь гріх?

— Отсе й все. Тільки вже прошу єгомостя, батькови поки що не казати.

— Та чого-ж не сказати?! Ганна — дівчина гарна, чесна, хазяйновита.

— Та вже-ж, прошу єгомостя.

— Дивно! А коли-ж вінчати?

— Через два тижні.

Через три дні по тім, тою самою дорогою — не селом, а степом — надвечір прийшов до панотця Антін.

— А Антін? Сердечно радий тебе бачити, — стрів його о. Пімен.

— Маю до єгомостя справу.

— Ну, оповідай.

— Та справа така, що може воно мені вже не до речі. Хто його зна?... Та головню, прошу єгомостя, щоб синови єгомость не казали...

— Данилови?

— Та йому... А причина тої справи така, що як усякий чоловік не на небо, а в землю, по слабості своїй. І от хоч мені вже 55-ий рік, літа не молоді, та все я міцний. А покійниця Марина вже дванадцять літ як мене покинула...

— Ну, то в чому-ж річ?

(Кінець буде).

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

НОВИНКИ

Філія спеки останніх днів почалася від Англії й через Німеччину й Австрію посунулася швидко з заходу на схід. В Гамбургу нотували 32° Ц в тіні, таксамо в Австрії. Спека стала ще більше невиносима, бо рівночасно з південного сходу прийшла до середньої Європи струя вогкого повітря. В Польщі спека триває далі. Є багато випадків смертельного сонячного удару. У Львові спека в пополудневих годинах доходить до 35° Ц в тіні.

Наслідки повені в станисл. воевідстві по урядовій статистиці такі: понесли шкоду 25.000 родин. З того негайної допомоги потребує понад 7 тисяч осіб.

Пляни регуляції рік. Варшавська преса повідомляє, що міністерство публичних робіт приступає до викінчення басейну на ріці Солі в місц. Поромбка задля зменшення небезпеки повеней водозбору Висли. Проєктується також будова подібних збірників на Черемоші та Пруті.

Бразилійська парламентарна делегація з 29 членів, яка репрезентує усі політ. партії Бразилії, приїде до Варшави коло 5. вересня.

На зїзді Поляків з заграниці, що відбувся недавно в Варшаві було 12 делегатів-священників з різних частей світа.

В державних лісах Польщі є ще така звірина: Сарн 37.300, диків 7.600, оленів 5.160, вовків 2.176, рисів 298, бобрів 235, лосів 193, медведів 141. Вона заховалася ще головно в лісах української території. Одна зараза вистарчить, щоб деяких родів зовсім не стало.

Рільничі палати будуть заведені в цілій Польщі. Досі існували тільки дві — в Познані й Торуні. Ще сего року буде основана рільнича палата в Варшаві. До круга ділання тих палат буде належати й нагляд над лісництвом а згодом і акція заліснення неужитків, котру досі провадили повітові соймики.

Признання старовірів православними. Паризьке „Возрождение“ доносить, що голова російської правосл. патріаршої Церкви митр. Сергій видав обіжник до всіх правосл. патріархів про уневажнення викляття (анатем) старовірів, киненого на них 1667 р.

Зерно пшениці, як ствердив Моліш в Індії, задержує можливість розплоду не довше як сто літ. Супроти того всі оповідання про те, немовби зерна знайдені в гробівцях фараонів, засаджені в землю, сходили й давали плід — се байки.

В Америці, Німеччині й иньших західних краях загально шириться новий звичай, котрий досі мали тільки аристократичні роди: вишукувати і списувати всякі вісти про своїх предків. Сей звичай може мати й добрі наслідки, бо устійнить пізнання нахилів до всяких хоріб у різних родинах і під иньшими оглядами може бути хосенний.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподанням дотеперішної практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприяті офerti остануть без відповіді. 2-8

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“

Львів, ул. Валога 9.

490 а)

3-8

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3-4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 38-100

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ВСЯКОГО РОДА

порукає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 2-12

НОВООТВОРЕНИЙ МА-ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутовського.

Порукає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижчі, догідні умови 491 місячної сплати. 2-15

Рукавички, панчохи

скарпетки, реформи

ПФАУ, Львів, Ринок 19.

686 в найдешевше, бо вхід через сіни. 50-50

НЕМОРОДЮ!

МОТОРИ бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУКАЄ: —

3-4

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

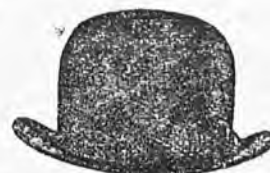
Виключна продаж фабрикаів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ПОРОШОК КОСІТЕК ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАКБІЛЬШ УПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ впробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 5-10 398

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон порукає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 77-?

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є

ТОМАСИНА

довготривалим, найуспішнішим ділячим, отже найдешевшим фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА дає високий збір зерна.

ТОМАСИНА не дається в зимі видігувати з почви.

ТОМАСИНА має крім фосф. ки-слости також коло 50% потрібного вапна безплатно.

ТОМАСИНОЮ підсилені рослини з правами дуже добре зростають.

ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени на-вала замовлень і недостача вагонів можуть спричинити опізнєння доставки.

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, Костюшки ч. 18.

Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.

ЗАВЕДЕННЯ НАПРАВИ ВЗУТТЯ ПЕТРА СРОКОВСЬКОГО

Львів, Городецька 29

452 приймає взуття скіряне на гумових підшвах до направи та виробляє нове на гумових підшвах з білої індійської гуми. 10-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. Ціна числа 25 сох.
Контра П. Ш.:
Краків 405.867.

Перший вихід св. Отця з Ватикану

80.000 народу на площі св. Петра.

З Читта ді Ватикано доносять ПАТ під датою 26. 7.: Відбулася торжественна ехаристійна процесія, в котрій взяло участь 80 тисяч народу. Процесія вийшла з базиліки св. Петра в 6-й год. веч. і перейшла через площу перед церквою. На чолі походу йшли відділи ватиканської гвардії, за ними духовенство в числі кількох тисяч, починаючи від архієпископів і кардиналів, а скінчивши на семинарсах

тах усіх національностей. В год. 6.30 явився Папа під балдахином з Найсв. Дарами в руках. Похід замикав відділ папської сторожі. При олтарі поставленім на ступенях базиліки св. Отець поблагословив зібраних. Нарід з одушевленням стрів у проважув Папу, котрий вернувся у Ватикан в год. 8.30. В часі процесії був прийнятний весь дипломатичний корпус в окремо улажених льожах.

Хочуть завести цивільні вінчання

Проект польської Кодифікаційної Комісії.

Пресові комунікати доносять, що в останніх днях члени Кодифікаційної Комісії в Варшаві більшістю голосів прийняли проект закону про т. зв. факультативні то є дозволені цивільні шлюби. Ухвалення такого закону було б ударом по святості подружньої звязи й

для нашого народу дуже шкідливе. Було б це підсиленням моральної й духовної суспільної анархії. Перед нашим свідомо католицьким громадянством стає завдання оборони релігійного-віроісповідного характеру подружжя. В тім напрямі повинна йти наша католицька акція.

Димісія Поанкаре

Місію творення нового уряду дістає Бріан.

Мимо віднесеної побіди в парламенті в справі ратифікації вашингтонської угоди Поанкаре подався до димісії. Причина димісії: недуга, тимразом не „політична“, але дійсна. Лікарі заявили, що він му-

сить піддатися операції і усунути з політичного життя. Місію творення нового уряду поручив президент Бріанови, котрий зачав вже відновні переговори.

Перед 1-шим серпня

Арештування комуністів в Парижі, Празі, Будапешті й Варшаві.

З Парижа депешують до „Кур. Варшавського“, що французька поліція при ревізії в Робітн.-Селянським Банку знайшла документи, які свідчать про грошові „посібія“ Москви для франц. комуністів. Тому рішено арештувати весь ЦК. французької ком. партії. Деякі його члени в пору поховалися. — Також у чеській Празі перевела поліція ревізію в секретаріаті ком. партії, забрала документи й арештувала всіх припадків, між ними секретаря к. п. посла д-ра Долянського. З документів виявилось, що комуністи мали викликати світову війну, з якої мала повстати світова революція. — В Будапешті переведені ревізії виказали, що й там приготувляла Москва „червоний день“ на 1. серпня. Для організації бешкетів вислали більшовики до Будапешту М. Гая, б. студента, тепер старшину в черв. армії. Гая й багато інших комуністів арештовано. Виявилось, що для Гая і тов. московська централь перекладала через Берлін 50 тисяч пєнгів на цілі пропаганди. В Будапешті викрили також тайну ком. друкарню. — В Варшаві поліція перевела ревізію в домівці жидівського проф. союзу металістів. За роздачу ком. відозв арештовані Сруль Гольдштайн, Годля Розенбавм і Бейля Вайнгартен.

Совітсько-китайське непорозуміння

Пресові звіdomлення про стан конфлікту на Далекому Сході суперечні. „Н. В. Табл.“ доносить з Вашингтону про заяву тамошнього кит. посла, що Китай і Світи порозумілися й почали переговори і що порозуміння має наступити в Берліні. Натомісць „Телегр. Уніон“ подає з Пекіну відповідь китайського міністра загр. справ кит. журналістам, що добу неутральну смугу, широкую на 80 км.

сі нічого ще не почато в справі залагодження непорозуміння. Бюро Вольфа доносить за Райтером з Нанкіну, що кит. уряд рішився на мирне залагодження справи. Колиб сов. уряд не згодився на китайські пропозиції, Китай віддасть справу Союзови Народів. Кит. уряд приготувляє вже листом до секретаріату С. Н. Між Китаєм і СССР утворено тимчасову

Відважний учений

Берлінська преса доносить: В Ленінграді ув'язнила чрезвичайка члена Академії Наук і Академії красних штук, спеціаліста політичної історії Греції та старогрецького мистецтва, проф. С. А. Жебелева за те, що він у книзі, виданій у Празі рос. ученими в честь Кондакова, помістив некролог археолога Смірнова і написав у ній: Смірнов добре зробив, що вмер в 1918 р., бо не прийшлося йому переживати останніх 10 літ большевицької Росії... Опріч того відважного ученого у-

в'язнять ще мабуть Бартольда, Крачковського, Айвалова, Кубе, Троцьницького і Сичева, бо й вони взяли участь у згаданій книзі, а больш. преса уряджує тривогу на них.

Грім може спалити Ваші стоги й полукипки,

тому обезпечайте збіжжя й пашу від огню
в Тов. взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“
467 у Львові, вул. Руська ч. 20. 7-7

З Підкарпатської Руси

Оригінальна кореспонденція „Н. Зорі“.

На Прикарпатській Русі є тепер 4 гімназії, в Ужгороді, Мукачеві, Берегові й Хусті, найбільша в Ужгороді, найменша в Хусті (коло 180 учеників). Реальних шкіл нема, семинар учить оден державний в Мукачеві в руках москвофілів, а приватний муж. і жін. в Ужгороді. Молодіж на загаль здібна, хоч є прояви дегенерації з нужди й алкоголізму батьків. Молодіж читає радо і розвивається на загаль в здоровім національнім напрямку, хоч галицькі москвофіли дуже тут кириють. Мораль молодіжи стоїть високо. Пласт розвивається гарно. Православна агітація вже припинена головно завдяки праці Чина св. Василя Великого. Є вже повороти православних на католицизм і видно також протверзіння між тамошніми правосл. під національним оглядом, бо передтим хто перейшов на православ'є, той звичайно вже уважав себе москалем. Місцева преса переважно на службі політ. партій, одна „Свобода“ поруч партійних справ хрис. дем. партії заступає й наші загально-національні інтереси. Вона виходить в Ужгороді раз на тиждень. Добре розвиваються часописи для молоді, а є їх 3: „Наш Родний Край“, „Пчілка“ (вона має к. 4500 передплатників) і „Пластун“. Є тут і преса мадяронська, писана язичієм („Руський Вістник“ і „Свободное Слово“) та урядовий аграрний дневник, печатаний латинкою п. з. „Новое Время“ — мова його „воляпик“ наближений до московського. Оданок фонетичну газету „Нашу Землю“ влада закрила, заборонивши їй передтим мати заголовок „Українська Земля“. Ту газету видавав асекурац. урядник „Бескида“ п. Василь Гренджа (псевдонім Донський), уроженець Прик. Руси і тепер її найвизначніший поет. Москвофіли з Галичини видають в Ужгороді „Русскую Землю“, в котрій ведуть православну агітацію. Приклонників мають досить, але головно серед старшого покоління.

В тутейшій новій літературі побіч Гренджі виступає вже ряд молодих, талановитих авторів, нпр. Петро Миговк і Вас. Борш, оба учителі й учителька Николая Божук. Є також письменник з народа, селянин Лука Демян з Веречків. Він пише оповідання й етнографічні статті, а иньші на жаль тільки поезії, хоч мають талант і до иньших родів літератури. Як журналіст працює молодий катехит в Хусті о. Попович, а в Пряшеві б. богослов, тепер учитель Зубрицький, як також пані Ірина Невицька, жінка великого патріота о. Невицького, котрий тепер є в Америці. Пані Невицька видала досі більшу історичну повість з часів переслідування християн за Нерона.

Найбільші заслуги коло нап. відродження має безперечно посол до держ. ради о. шамбелян Августин Волошин, б. директор учит. Семинарії й редактор „Науки“ та „Свободи“, автор поперх 20 шкільних книжок. В області науки великі заслуги положив о. кан. Василь Гаджега, член Академії Наук. Він дає цінні праці з історії Церкви й Прикарп. Руси. Добру популярну історію для народа написав о. Іриней Кондратович, Дуже заслужені й рухливі в праці брати Брашайки, Михайло і Юліан, оба адвокати в Ужгороді. В області історії виступає з науковими працями учи-

тель виділової („горожанської“) школи Павло Яцко.

Просвітною діяльністю кермує головне тов-о „Просвіта“ в Ужгороді під проводом п. Ю. Брашайка. Каринить йому москвофільське Тов-о ім. Духновича. Шкільними справами опікується Педагогічне Тов-о Підкарп. Руси в Ужгороді під проводом о. Августина Волошина. Воно видає науковий місячник „Підкарпатська Русь“. Народні учителі згуртовані були в „Учит. Тов-і“ з напрямом москвоф., а недавно виступили з нього народовці й оснували своє.

Під оглядом економічним наше населення дуже убоге. Се переважно селяне і зарібники, але зарібку нема. Найбільша наша екон. інституція се „Подкарп. Банк“ є під директорією о. Авт. Волошина. Москвофільський „Народний Банк“ упав. Є також наше асекур. Тов-о „Бескид“. Кооперативи під впливом чеської аграрної партії, котра до нашого нац. руху відноситься неприхильно.

Мимо всіх труднощів, коли порівнати теперішній стан Підкарп. Руси з тим, який був за мадярської влади, то поступ не тільки великий, але величезний під оглядом культурним і національним, хоч правдою є що наше населення мало передтим більше зарібку на мадярських рівнинах. Та поліпшення можна сподіватися на будуче, бо є вже дві торговельні ниспі школи і одна торг. академія.

Реагують на обиду релігії

Оден „поступовий“ студент університету Гарвард у стейті Массачусетс позволив собі на такий несмачний дотеп, що уложив ніби-релігійний вірш, у котрім початкові букви стрічок становили акростих. Він вручив той вірш своїм релігійним товаришам, а ті не підозріваючи нічого, відспівали його. Коли викрилося, в чім річ, тоді колегія-професорів не допустила до іспиту автора того вірша й опісля релігувала його з університету. А коли групка „поступових“ зробила проти того демонстрацію, тоді загаль студентів побив ліберальствующих демонстрантів.

о. Платоні Філас ЧСВВ.

Безосновні алярми

ЗМІСТ: Нащо того галасу? — Нащо тих кпин і докорів? — До чого такі „обосновання“? — Що варта такі „заключення“?

1. Нащо того галасу?

І пояснюючи літургію, пок. о. Дольницький пише, що у православних буває нераз аж чотирох діяконів. І коли дійдуть до: *єлиця оглашені ізидите*, кождий з них на всю церкву викликає: *оглашені ізидите*. Покійний питає: „і нащо то стільки галасу в церкві, де і так нема ні однісінького оглашеного?“

А чи не спитатиб так редакцію „Ниви“, нащо то в ній стільки галасу про обряди, котрих ніхто не зачіпає? В останнім числі (Ниви*) читаємо знов нові падькання на те, як то „ми в Галичині затратили під впливом латинізації чимало наших звичаїв“, „стали нечуткі на їх психологічне і теологічне обосновання“, „стали глухі навіть на такі, до котрих церква що дня закликає“ і т. д. і т. д.

Кому того галасу потреба? Кому і який з нього хосен?

Бувають по церквах такі півці, що як на ціле горло не викричаться, то їм здається, що-й не помолилися. І є теж такі співолюбці, що як на „Горі імієм серця“, або на „Прийміте“ не витягнуть із себе всіх тонів від найнижшого до найвишого, то їм здається, що ціла відправа „на ніц“.

Чи може це також свого рода психологічно-літургічне обосновання їх церковного напіву?

Але люди на дармо не говорять: Корова, що много ричить, мало молока дає.

2. На що тих кпин і докорів?

На самім галасі не кінчиться. А то крізь галас сиплються на цілу нашу Церкву тяжкі докори і грубо ображаючі кпини. Бо й хто-ж то є ті „ми в Галичині“,

*) Нива ч. 6. стор. 61.

що затратили свої звичаї“, „стали нечуткі“, „глухі“, „поклоняємося на „воплотившогося“ і т. д.? Це-ж не якийсь там один другий Х, У, із „западників, латинізаторів“, але такі „ми в Галичині“, ціла наша церква, бо-ж всі ми: і вірні, і священство, і єпископи, все те заховуємо, до чого нас наша Церква обов'язує. І за те, що ми з релігійного послуху є вірні нашій Церкві, б'ють нас по лиці і зі всякими Камінськими обкидають кпинами, що наша віра „третя віра, що наші звичаї „недорідки“ і т. д.

І на що тих кпин і докорів? Кому і який з них хосен? Чи-ж не цю методою покривали свої вимисли і напасти на св. Церкву всі сектанти і всі еретики, а в нас на св. Унію всі обрядові пуритани? Для них наша Служба Божа „німа служба“, „Унія сама себе заперечує“, „стає беззастереженою асиміляцією“ і т. д. „Ось що иншого Греки“, „Греки добре обдумали річ“.**)

Очевидно, очевидно. І як-же би ні? Все там має своє обосновання як не психологічно-теологічне, то логічно-філософічне, як не догматично-канонічне то історично-літургічне, а як ні філософічне, ні „теологічне, ні літургічне, то всеж-таки „своє східне“, а не-якесь там схоластично-западне. А ми на все те „стали нечуткі, глухі“...

Ну, ну! Ми справді стали нечуткі, та не на це, чи поклонитися на возглас: „Глави ваша приклоніте“, (стор. 201), а на те, що нас і нашу Матір-Церкву б'ють і зневажають, а ми мовчимо. Одні здвигают раменами і в тишині зітхають. Ті-ж, що малиби силу виступити проти такої методи, не хотять наразитися на атаки і з людської боязни чи самолюбства мовчать там, де повинні би говорити. Слабодухи падають жертвою і вимовляють себе перед совістю тим, що інші мовчать, на котрих їх очі звернені. А тимчасом ті небагато, що з початку лише несміло пробували, як далеко вдасться їм посунутися, захочені одною, другою вдачею, вкінці відкидають на бік всякий згляд, і галасом та кпинами і напастями перебивають свої вимисли і за-

**) Стор. 208, 209, 217.

ГНАТ ПОТАПЕНКО.

Баба замішалася

(Докінчення).

— Та воно, — глибоко зітхаючи відповів Антін, — і сказати ніяково; а від егомостя все одно не сховаєш, бо без егомостя воно не освятиться. — Одно слово, женитися надумав.

— Ну, то що-ж тут такого, — сказав о. Пімен, — чого-ж ти не хочеш тільки синові казати.

— Та воно так, хай пізніше...

— Ну, коли-ж хочеш вінчатися?

— Та думаю тижнів через два.

— Ну, гаразд, повинчаю. Добре.

— Прощайте, егомость.

І Антін уже повернувся до порога. — Чекай, зупинив о. Пімен. Головне й забув я тебе спитати. З ким женишся?

— З Івгою, егомость, з Лободихою...

— Що?!... — Панотець аж язик прикусил. Антін теж подивився на егомостя здивовано: „Чого се егомость на мене так дивляється; хіба в Івги якась хіба, що я не добачив? відьма вона, чи що?“...

— А чому-ж не з Івгою, егомость?

— Та... нічого, — промовив егомость, — воно, Івга жінка ще гарна, вдова чесна, хазяйновита.

Антін відійшов, а панотець лишився з двома тайнами, що нищили одна другу.

Пройшло вже три дні, як Антін був у панотця.

Був як раз час слати сватів до Івги. Розрахунок його був простий. Як свати побувають у Івги, й відбудуться заручини, що тоді Данило зробить? Не пішле-ж сватів у ту саму хату, де батько заручений. Не робитиме ж він скандалу на ціле село.

Була шеста година вечора. Антін вдягнув нову свиту і чоботи вимазав чистим дьогтем і вже виходив із хати.

— Куди се ви, батьку — запитав Данило.

— Та я... тут до сусіда, до Псюка... Справа є... — відповів Антін, стараючись на спокійніший, безтурботний вигляд.

— Ну то й я з Вами, у мене теж справа до Псюка.

— Ну, то йди сам, коли хочеш, а я не піду, — нараз трагічним голосом промовив Антін і повернувся до хати.

Та хвилини через п'ять Антін зауважив, що Данило десь зник. „Ага, — сказав — то ти побіг тепер сватів кликати. Так не буде ж сього! Не буде!“

І Антін майже побіг через село, до найближчих приятелів Данилових, Цибулі та Голенищенка. Вжеж нікого, як їх запрошує на сватів. І саме біля хати Голенищенка наздогнав він Данила:

— Ти куди?

Данило обернувся вражений:

— Батько?!... Гм! Таж до хати вернулися?!

— Та ні! А ти куди?

— Та я так собі... Тут хотів до Северина Голенищенка. Та як ми вже з вами стрінулися, то ходімо разом до дому.

— То ходім!

І обидва завернули й мовчки пішли

до дому. А як вернулися сіли здалека на присбі і знову мовчанка.

Антін був підвівся й пішов на тік, де була бочка з водою, напиться. Данило підвівся за ним. Зайшов Данило до телятника, Антін за ним.

Антін нахмурился:

— Ходімо в хату.

— Ходім!

Тут Антін рази чотири пройшовся по хаті й сів за стіл. Данило підійшов до столу.

— Скажіть Ви мені, батьку, чи батько Ви мені тепер чи ворог? Якжеж Ви синові, та ще доброму, слухняному синові, що Вам в усе життя слова суперечного не сказав, у сердечній справі на дорозі стаєте?... Виж прожили своє молоде життя, а я молодий... Ну, що як Ви обвинчаєтесь з Івгою, а я не видержу тай втоплюся.. Як Вам буде на світі жити й любов'ю тішитися.

Нічого не сказав Антін. Блідий вийшов він з хати. Данило не стежив уже за ним. Антін прийшов до Лободихи.

— Слухай, Івго. Серце моє до тебе надєжить, се я тобі правду кажу. А тільки женитися нам ніяк не можна.

— Чому так?

— Думав я отсе багато. Не гаразд, щоб ми, люде старі, нашим дітям перешкаждали шасливо на світі жити.

Так виразно й з таким глибоким переконанням проговорив се Андрій, що Івга тільки глибоко зітхнула й витерла сльози рукавом сорочки. Жаль їй було прощатися з мрією про друге шастя, хоч вона і в усім згодилася з Антоном.

Передає зі скороченням А. О.

**Матеріали
меблеві
стори портієри**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 15-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

мисли на верх і тоді голосять: „отце е така публична опінія“.

Пише „Нива“: „В Югославії (в гр.-кат. церкві) східний обряд задержався в своїй чистоті. Там тільки один престол в церкві, нема статуй ні лавок, вірні причащаються стоячи, в п'ятдесятницю не клякають, культ святого слова високо поставлений, нема німих Служб божих“ нема празника Евхаристії... Отсе малиби бути знамена чистого східного обряду по думці о. редактора, який ще додає, що „стався (в Галичині) притчею во язицях як речник чистоти східного обряду“ (***) Ось які нам взори ставляться?

Ми однак є понад всякий сумнів певні, що наша церква, колиби навіть повикидала з себе всі лавки і всі бічні престоли, і колиби усунула не лише свято Евхаристії але й всі богослуження і всіх Святих з церковного року, які в нього ввійшли за Унії, і счеркнула всі свої вікові звичаї, а полишила тільки одно, чого не має православна Москва чи Царгород, приміром Читану Службу Божу, — то мимо всего того в очах і на устах „оборонців східного обряду“ по-зисталаби і на дальші і „третюю вірою“ і „латинізмом іспорчена“. — Якись Камінські все знайдуться. А Камінські без галасу і докорів, без клин і напасти на Унію — се-ж немислиме. В тім чей-же вся їх і філософія і психологія і літургіка і всі їх обосновання.

(Кінець буде.)

***) Покищо тільки один одніський язык о. редактора таку „притчу“ голосить, інші язици, оскільки знаємо, мають про це зовсім иншу притчу.

Хтож се закидає „релігійну дурь“? — Власне ті, котрі її не практикують. (Брюнетер).

3 новин політичного письменства

„Польща, котра йде“.

Так називається нова книжка Войцеха Стпічинського, видавця й начального редактора головного органу пілсудчиків, „Глосу Правди“. Вона цікава вже тим, що її автор це публіцистичний Герольд правлячої Польщею сили. Стпічинський стоїть у цій праці на становищі, що Поляки все ще знаходяться в фазі боротьби за свою державу, хоч не за її матеріально-організаційні основи, але за фундаменти ідейно-напрямові, без устійнення котрих неможливі ніякі збірні зусилля, обрховані на міру століть. Він піддає доволі інтересній аналізі політично-соціологічні підстави вшехполяків і польських соціалістів та представляє, як різні доктрини і кличі розбили поляків і загнали їх на різні партійні обори, де вони жеруться між собою аж до утрати самозаховуючого інстинкту. Пілсудського уважає автор до тої міри представником Польщі, що твердить, що в хвилі крайного розкладу він власне був народом, взявши на себе труд виховати суспільність до свободи й демократії, але не механічної. Вже Прудгон, котрому ніхто не закине реакційности, виступав проти демократії, сконструованої механічно. Автор виступає проти збюрократизування Польщі та проти централістичного сядестему правління а за самоуправною децентралізацією. Національним меньшостям признає право до культурно-економічного розвитку (вже 10 літ чуємо се), але виступає проти лібералістичних кличів соціалістів. Програмою пілсудчиків уважає активізацію всего народу. Державну конструкцію треба після нього оперти на двох співчинниках: праці й капіталу.

Марксизм і молодіж

Другий (соціалдемократичний) Інтернаціонал урядив у Відні зїзд молодіжи, „вихованої“ на марксизмі. Віденська преса приносить з того приводу цікаві висновки такого змісту:

Мов штаб генералів стояли старі агітатори купою, а перед ним дефілювала молодь. Молоді, свіжі обличчя, котрі навіть не розуміли тої страшної одноманітності, з якою хором вигукували свої лайки й погрози. Були се властиво, позбавлені своєї волі молоді люде, замінені тресурою в „машини для клясової боротьби“, в оруддя невидимих рук, котрі оперували ними як ляльками, які тягнуться дротиками. Молодіж звичайно самим своїм видом настроює до правдивої веселості. Сеж будучність, сила і блиск народа. А тимчасом та „на Марксі вихована“ молодіж настроювала сумно, дуже сумно. Похід її робив вражіння чогось опирного й бездумного: вона просто хляпала язиками те, що їй старі руїни казали кричати. Бідна молодіж! Вини в ній очевидно нема. Та вина паде на тих, що її згіршили і застроїли ненавистю її душу. То ті старі грішники двигают на собі страшну вину того, що молодь, ту „святість“ народу, втягнули в брудні сітки своїх інтриг і недоказаних баламудств та підюджують той квіт до ненависти. А той квіт навіть не розуміє кривавого змісту слів, які йому хором казали викрикувати. Молодь невинна. Бо вона в кождім народі дається провадити старшим, котрі з природи річи повинні бути для неї батьками й учителями, а не гіршителями і звідниками до зла, до ненависти, до руїни. І длятого подвійно важкий тягар вини тяжить на тих старих агітаторах, без совісти, котрі надужили довіря молодих душ і умів та вложили в серця молодих хлопців насіння ненависти до співгромадян і братів.

Марксизм не має з чого бути гордий, хоч дефілада була велика. Крик старих грішників про „побіду“ се дурний крик. Бо то була побіда над молоддю, побіда над добрим смаком, котрий кождому старшому наказує, щоб був чесний і приличний у відношенні до молодіж і дітей. В ніякім іншій місті світа булиб не стерпіли того, що стерпіли Віденці, котрі вислухали спокійно реву лайки і зневаги струблених з чужих держав агітаторів, які всю погань свого нутра старалися перелити в невинну молодь. Та „парада лайки“, зааранжована з віденського ратуша, котрий олинис в руках марксистичних демагогів, булаби властиво без значіння, якби не те, що надужито молодіж. Се викликає правдиве обурення кождого чесного батька, кождої чесної людини взагалі, всіх, що мусіли вислухати тих пісень повних зневаги, які уложили для молоді старі злочинці, що мають особистий інтерес в ширенні тої зневаги.

Світський учений про подружжя

Д-р Й. Міллер виголосив в Берліні лекцію про чистоту полового життя перед подружжям. Він заявив, що се байка, немовби полова здержливість в чім небудь була шкідлива: навпаки — вона скріплює і тіло і ум людей. В иншій лекції говорив про подружжя, підчеркуючи публичне значіння родини. Головною вимогою для доброго родинного пожиття уважає взаїмну вибачливість і терпеливість. Однак його виводи про розв'язування подружжя противні наущі католи. Церкви.

Розводи й ресторани

Професор університету в Шікагу, Д-р В. Ф. Огбурн, оповістив цікаву студію про вплив ресторанів на розводи. Він каже, що в Злучених Державах Півн. Америки в рр. 1900—1920 появилось чотири рази більше число ресторанів ніж подруж, що в рр. 1910—1920 появилось на 43 прц. більше льокалів з делікатесами, отже число їх зросло тричі в порівнянні з населенням, та що в рр. 1914—1925 продукція всяких тісточок і инших кулінарних продуктів зросла на 60 прц., коли число населення в тім часі зросло тільки на 15 прц. В тій диспропорції бачить він основу факту розвалу подружого життя й розводів в Америці, аргументуючи се так: „Розвиток кулінарної штуки й фабрик усяких тісточок приваблює жінок до публичних льокалів, а рівночасно занедбують вони варення вдома, бо ресторани доволі. Відвикаючи від праці вдома, попадають у ріжні пороки, викликані лінивством. На тім тлі наззують ріжні знакомства поза домом і все те разом доводить до масових розводів.“

Звідки большевики беруть сирівець заліза

Щоби зарадити пекучому браку сирого заліза, з припорушення совітського уряду забирають з гробів старих цвинтарів залізні огорожі. Віймок становлять тільки крати артистичної вартости. Очевидно повстають з того приводу конфлікти. Тепер йде суперечка, чи чудова кована залізна брама в Москві, котра належала колись до кн. Голіцина має бути продана як старе залізо. Брама важить 400 тон. Цю вістку передруковує „Райхспост“ із берлінського „Форвертс-у“.

Маленький фейлетон.

„Офіційальний язык“

(Образок з Закарпаття).

В Ужгороді основано медіану „Т-во культурних інституцій Підкарп. Русин“. До президії вибрано Мадярів, Чехів, Мадяро-нів, Общерусів, Русинів і одного Чехуна. На першій мериторичній засіданню відбулася така сцена:

Общерус председателъ: Отворяю днешнюю засіданіє како ето было решено...

Секретар: Як, як? Якось не розумію. (Пробує писати дослівно, але перо зломалося...)

Чех: Просім панове. Єном клідня... (мирно).

Мадяр: Кірем нем іртек шемміт.

Мадярон: Просіме із таким чардаляшом не будеме мати серенчу...

Чехун: Просім, просім, то не буде добре повадзіц ше, не будзе субвенце.

Один пан: Навруге, жебісе еднало розумітелноу речі асіце: ческі. Преце тому з нас кажді добре розумі.

(По довгий дебати не одностолосно вирішено, що для П. Русин має бути „офіційальним языком“ словянський діалект ужгородський і лозийний член товариства обов'язується: гуторіц по унїварскаї).

Один пан: Прецесме досаглі то, цо сме хтелі. Не хцеме прізнават жаднов баганскоу реч.

Общерус: Да, да, да. Ето оченъ красний думка.

(Занатіса).

(За рік виходить твір в 15 томів. Мережковский читає слова вступу твору: „Чорт побериот. Не парусіт, не па учарінісї... і аднако писано віриліцей... Какоє то чудовіще можеє бить?..“ — Петроградська, Київська, Празська й инші академії вислали комісії для до слідів над новою мовою).

(Ужгор. „Свобода“).

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Українське паломництво в Римі. Ватиканська й римська преса подала опис прийняття св. Отцем українського паломництва зі Сх. Галичини. Паломництво під проводом Впреосв. Митрополита було прийняте в „Салю Клементіна“. Св. Отець виголосив до паломників сердечну промову, в котрій запевнив, що знає добре їх відданість, достоїнство історії їх славного народу та їх привязання до Ап. Столиці. Перед уділенням благословення „дорогим паломникам, їх пастирям і священникам“ дав св. Отець паломникам на пам'ятку медаліки св. Тереси.

Ювілейний дарунок. Папська Біблійна Комісія, занята ревізією Вульгати, видала вже другий том своєї монументальної праці. ОО. Бенедиктини, котрі належать до цієї Комісії вручили на приватній аудієнції св. Отцю новий том як ювілейний дар.

4000 студентів теології у св. Отця. Мин. тижня 4000 питомців духовних семінарій з цілого світа, котрі зібралися в Римі з приводу ювілею св. Отця, прийшли до Ватикану для зложення ювілейного привіту. Серед звуків папського гимну питомці зібралися на площі біля палати. Св. Отець вийшов на балкон та уділив їм благословення.

Відкриття невідомих катакомб. В Римі на Кампо Верано, де в старину був цвинтар, відкрили невідомі досі катакомби з 3-го століття. Відкриття наступило після того, коли в тім місці осушувалася земля.

Словацьке архієпископство. По донесенням з чеського Брна мають бути тепер вирішені церковно-політичні справи в Словаччині зв'язані з оснуванням словацького архієпископства. На основі договору поміж А. Столицею й чехословацьким урядом столицею архієпископства має стати місто Братислава. На братиславському університеті буде оснований рівночасно теологічний виділ.

Уздоровлення в Люрді. Лікарське контрольне бюро в Люрді стверджує, чудесне уздоровлення бельгійської дівчини Гавриїли Поше та признало неможливість її виличення природним способом. Недужа приїхала до Люрду 23. травня 1928 й вернула звідтам здорова.

130 віроісповідань начисляють в Голяндії. З них тільки 31 мають більшу кількість вірних. Велику кількість сект дала Голяндії протестантська Америка. Одинок секта, яка прямо повстала з католицизму це янсенізм, числить сьогодні ледви 10.000 членів.

Голяндські кат. організації це показчик сили католицької ідеї в Голяндії. Їх розвиток взірцевий. Особливо гарно розвиваються кат. професійні союзи, котрі працюють у тісній порозумінню з Єрархією. Число їх членів у 1928 р. зросло о 10.000 і виносило 115.044. Число членів кат. робітничих організацій зросло до 113.000. У нас це поле лежить облогом.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

- а) Бібліотеки Укр. Христ. Організації
Ч 1. Основи соціології	3— зол
Ч 3. Спіритизм	2— „
Ч 4. Життя св. Кирила і Методія	0.80 „
Ч 5. Секти й сектанти	0.60 „
Ч 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1.50 „
Ч 7. Греко-кат. Церква	0.95 „
Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса	3.00 „
Ч 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті	0.50 „

б) Інші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“	—90 „
Д-р О. Назарук: „Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція“	3.00 „
о. Д-р Т. Галушківський: „Думка і наука Церкви в питанні літург. мови.“	0.20 „
Д-р С. Томашівський: „Десять літ україн. питання в Польщі.“	1.50 „

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛІТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ у справі виконання т. зв. плану Янга відбудеться в Газі. На Гагу згодилася Бельгія, а по всій імовірності також і Франція. В той спосіб затяжна справа німецьких репарацій зближається вже до остаточного вирішення.

АНГЛІЙСЬКО-СОВІТСЬКІ ПЕРЕГОВОРІ. Тимчасовий заступник Норвегії в Москві А. Даніельсен переслав на руки заступника народ. комісара заграничних справ Карахана передану йому ноту, в котрій повідомляється про готовість велико-бритійського правительства відновити дипломатичні зносини з СРСР. Англійський уряд пропонує прислати до Лондону уповноваженого представника для порозуміння в справі процедури переговорів про дипломатичні взаємини, зокрема про довги і справу пропаганди. Карахан відповів, що СРСР приймає до відома цю пропозицію і що припоруочив представникови СРСР у Франції Довгалевському виїхати в тій справі до Лондону. Перша розмова між Гендерзоном і Довгалевським уже відбулася.

ФРАНЦІЯ. Нового кабінету міністрів досі ще не вдалось Бріанови створити. Бріан заявив, що склад кабінету буде майже такий самий, як в попередньому уряді, тільки що буде збільшене число міністрів без теки і державних секретарів. Головні труднощі ставлять радикали ізза обсади теки міністра внутр. справ. Праві партії домагаються, щоб міністром внутр. справ залишився Тарлів, а радикали домагаються цієї теки для себе. Бріан мимо цього сподіється, що ще в понеділок представити членів уряду президентови.

ІТАЛІЯ. Конфлікт італійського престолонаслідника з фашизмом. Американська преса повідомляє, що між італійським королем а престолонаслідником кн. Гумбертом дійшло до конфлікту. Князь Півмонта Гумберт закидає батькови, що він вибув без боротьби важних прерогатив корони, зі шкодою для впливу і авторитету династії в народі в користь Мусоліні. Наслідник престоло ворожо настроний до фашизму. Зате фашисти стараються протиставити йому стрічного брата, котрого уважають загорілим фашистом. Ходять чутки, що Мусоліні хоче примусити кн. Гумберта до резигнації із своїх прав до корони в користь стрічного брата.

Не лякаймося ані числа ані завзяття тих, котрі на нас нападають, а радше тішмося тим. Вони знають, що роблять і що ми є тим, що зветься сила. Їх гнів походить тільки звідси, що вони не можуть ані нас легкокопати, ані нами погорджувати, ані тим менше нас не зняти. (Віронетер).

О П О В І С Т К А

Зізд товаришів-священників зі всіх 3-ох дієцезій, котрі покинули Богословіє в 1882 р. відбудеться дня 3. вересня ц. р. Місце і час зборів: гр.-кат. Духовна Семінарія у Львові, год. 8. рано. За Комітет: о. Теодор Цегельський, гр.-кат. парох у Струсові (р. Strusów).

В ПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заповіданням дотеперішньої практики вислати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприняті офerti остануть без відповіді. 3—8

ПАРАСОЛІ ГОРІДОВІ

„ПАРАГОН“

Львів, ул. Валова 9.

490 а)

4—8

Н О В И Н К И

Градова буря в Самбірщині. 25. липня перейшла над самбірським повітом градова буря. Грудки граду доходили до 10 гр. ваги. Град знищив засіви в громадах: Наддністрія, Угерці та Чуква, разом понад 3.000 моргів. Втрати великі, багато селян остане зовсім без хліба. Львівський воевода віднісся до уряду по пом. для навіщеного градобиттям населення.

375 год. безпереривно у воздуху. Американські летуни Джексон і Обріен osiąгнули рекордний лет, перебуваючи безпереривно у воздуху 375 год. Летуні чуються знаменито. Лет триває даліше.

„Самітний подорожний“, француз Ален Жербо, котрий перед 4 роками вибрався сам на паруснім судні в подорож довкола світа, причалив 26. VII. в Гаврі. В Парижі стрінули його поворот з одушевленням.

„Граф Цеппелін“ вибирається на другий лет до Америки (останній лет в травні не вдавсь). Відлет наступить біля 1. серпня. Цеппелін візьме з собою почту. В Відні оповістили вже приймаання посилок: порто почт. карточки коштують 3 шіл. 50 гр., порто листа 7 шіл.

Вирок на Уліці. Кілька днів триваючи на Гор. Шлезьку розправа проти б. посла Уліца закінчилася засудженням його на 5 міс. в'язниці за поміч, котру він як голова „Фольксбунду“ мав давати тим, що хотіли викрутитися від військової служби.

Число шкіл на Закарпатті. „Рускій Вѣстник“ подає, що на основі найновішої статистики загальне число шкіл на Закарпатській Україні виносить 789. З того українських (руських) 519, 127 чеських, 101 малярських, 17 словацьких, 14 німецьких, 6 ромунських і 3 жидівських. Рускій Вѣстник зазначає, що якщо темпозросту чеських шкіл було таке як досі, то за 5 літ на Закарпатті буде більше чеських шкіл, як українських. Цю чехізацію переводить влада під проводом партії аграріїв.

Українське Пресове Бюро в ЧСР. В Подєбрадах українські емігранти оснували пресове бюро під назвою „Українська Культура“. Праця бюро буде обмежуватися до відомостей з укр. культурного руху, а поминатиме діяльність політичних установ.

Ревізія у священника. Постерунок поліції в Калуші перевів 17. VII. ц. р. докладну ревізію в помешканню одного з активніших священників Калушини, о. Михайла Чорнеги, пароха Студінки. Під час ревізії, що тривала три години, перевернули всі убікації і стрих, перевернули бібліотеку, нищпорили по кишенях убрань, заглядали поза образи, за дивани, перечитували переписку, шукаючи за протидержавними письмами і зброєю. Не знайшли нічого придатного для себе.

На очах батька залізничя переїхала сина. Між Ваневичами та Старим Самбором на приватному побічному залізничному шляху фірми М. Ернст згинув під час пересування вагонів 8-літний Дмитро Упирак із Торчинова. Хлопець найшовся випадково на шляху і не чув надїждяючого вагону. Згинув на місці. Батько хлопця, що працював при пересуванні вагонів, забрав трупа до дому.

П А Р О Х І Я Л Ї Н І Б І Б Л І О Т Е К И Н А С П Л А Т И

І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дїбрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векселі 3—4 місячні; доцислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 39 -160

Присилайте передплату!

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонівська ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Контра П. III: Краків 405.887.

Великий політичний процес на Словаччині

В Братиславі на Словаччині розпочався 29. липня сенсаційний політичний процес словацького посла проф. Туки й словацьких громадянських діячів Маха й Снацького (зі словацької автономістичної партії). Акт обвинувачення закидає їм шпйонажу, тайне організування

збройних сил на Словаччині та інші підготування відірвання Словаччини від ЧСР. та прилучення її до Угорщини. В першій дні процесу Тука збивав закиди про зносини з угорськими колами й заявив, що його обвинувачення це наслідок політичних противств.

Новий кабінет міністрів у Франції

Агенція Гаваса приносить звістку, що новий кабінет у Франції, створений Бріаном, складатиметься з тих самих міністрів, що входили до попереднього кабінету Поанкаре. Сам Бріан, крім голо-

вування в раді міністрів, задержить собі теку міністра закордонних справ. Радикали не будуть підтримувати нового кабінету. Натомість республіканські соціалісти піддержать кабінет Бріана.

За етичний рівень у пресі

Знаменне рішення польського Синдикату Журналістів у Варшаві.

Управа Синдикату Варшавських Журналістів на своїм засіданні прийняла одноголосно отсю постанову:

„Супроти численних полемік у пресі, яких тон та рівень образують почуття приличности й понижують в очах загалу повагу друкованого слова та журналістичного звання, Управа Синдикату Варшавських Журналістів, стоячи на ґрунті свободи висказування своїх думок, визнає членів до береження міри в висказуванні світового рекорду).

зах про своїх політичних противників та до занехання особистих нападів, передовсім щодо журналістів, працюючих в інших часописах, бо образа їх приносить нечесть усім робітникам нашого звання та шкодить самій фаховій організації журналістів“. (Наводимо сю постанову як незвичайно актуальну і для української журналістики. В шкалюванні своїх противників, ідеологічних і особистих, наші „тоже журналісти“ мабуть

Дефравдації та хабарництво в сов. прокуратурі

По відомостях з Риги найбільшою сенсацією в Москві є тепер викриття в прокуратурі найвищого суду СРСР дефравдації та систематичного хабарництва. Головним справником в тій афері був комуніст Грішин, секретар найв. суду й особистий приятель ком. Луначарського. Грішин мав цілий штаб помічників, які брали хабарі від клієнтів суду. голова ДПУ Ягода.

Щоби забезпечити собі безкарність, Грішин зорганізував „централю доставки жінок“ на забави, улаштовані більшовицькими комісарами й достойниками. Слідство виявило, що постійними клієнтами „централу“ були Луначарський та Риков. Грішин, як довідався, що почалося слідство, відобрав собі життя. Слідство з огляду на держ. тайни веде

Китайсько-совітські переговори

ПАТ доносить з Шангаю під датою 31.7.: Вчора відбулася в Манджулі перша вступна китайсько-совітська конференція. Сов. уряд заступав ген. консуль

СССР в Харбині, а китайський — комісар загр. справ у Харбині. Предметом нарад була справа часу й місця офіційної китайсько-совітської конференції.

Арештування комуністів у Львові

У звязку з „антимілітаристичним днем“.

В звязку з проклямованим комуністами „протимілітаристичним днем“ на 1. серпня й заповідженими на той день „антимілітаристичними“ демонстраціями, львівська поліція перевела цілий ряд ревізій і арештовань. 29. VII. поліція перевела ревізію в секретаріаті Сель-Роб-Єдності і в редакції органу сеї партії „Сель-Роб“. Пізніше поліція заарештувала була пос. К. Вальницького. Але пос. Вальницький запротестував проти арешту, заслоняючись посольською незайманістю. Після одногодинного задержання звичайно, тримається в тайні.

жання на поліції, його звільнили. Рівночасно, після ревізії в локалі ППС лівиці, в котрій відбувалося як раз засідання, поліція арештувала 23 учасників засідання. В одній з фабрик при вул. Ліщинського арештовано 34 зібраних, що радили під проводом Самсона Гененбава. При тім поліція мала сконфіскувати обтяжуючий матеріал. Загалом за один день переведено 64 ревізії. Як подають газети, поліція впала на слід широкої організації, що підготовлювала демонстрації на 1. серпня. Подробиці,

Большевицька статистика

В книжці „Сільське господарство на Україні“, яку видало Головне Статистичне Бюро радянської України, напечатано: „В р. 1923 зібрано на Україні 226 міл. пудів пшениці. В р. 1924 удалося зібрати пшениці тільки 126 міл. пудів...“ Що й казати, не злий се „поступ“, але не в тім річ. Хто возьме в руки по-

передне офіційне видання того самого бюра п. з. „Україна в цифрах на 1925 р.“, той побачить там таке диво: „В 1923 р. зібрано на Україні пшениці 168 міл. пудів. В 1924 р. удалося зібрати лише 120 міл. пудів...“ Таких прикладів у большевицькій статистиці кілько завгодно.

Пропаші воєнні лаври

Останні два тижні були кригітні в міжнародній ситуації. Не на європейським або американським горизонті, де відносини навіть віймово спокійні, а на далекім Сході — в Манджурії. Війна між Китаєм і Совітами висіла, як то кажуть, на волоску. Одначе сей волосок — мира і здорового розуму — не урвався, і по кількох днях сильного напруження, по обосторонних військових демонстраціях і по хмарі перебільшених алярмових вісток обоі інтересовані держави перестали вимахувати шаблями й засіли до спокійних розмов про те, як їм жити у сусідській згоді. І сьогодні нема вже сумніву, що до сеї згоди договоряться.

Небезпека була одначе дуже велика, тим більша, що евентуальна війна між такими двома великими країнами як Китай і СССР булаб певно обхопила й інші більш або менш інтересовані держави та лєтко моглаб перемінитися в нову світову війну — без порівняння страшнішу той, що почалася саме 15 літ тому. Отся свідомість велить нам зупинитися над розв'язаними щасливо хмарами й подумати: наперед над жерелом їх, а потім над тими силами, що заставили їх розійтися.

Характеристична річ, що в першій серйозній небезпеці воєнної катастрофи опинилися дві революційні державні влади — такі, що з революцій винишли і ще дооі захоплені революційною психикою й уживають революційних метод. Китай має за собою не лише довгу революційну традицію (ся країна живе, щоб так сказати, у хронічній внутрішній перевороті), а й сучасний уряд виріс прямо з т. зв. націоналістичної революції південних провінцій; СССР має, що правда, вже дев'ятий рік повного, на залізній дисципліні опертого спокою унутрі, одначе революційний коран і там обовязковий у пропаганді комунізму на зверх й у явнім наганню до викликання світової соціальної революції. По різних невдалих спробах зреволюціонування європейських народів, здавалося якийсь час Совітам, що вдасться їм саме в Китаю створити огнище світової революції, а першим знаряддям її мати саме націоналістичний Куомінтанг, з якого вийшов сьогочасний китайський уряд. Вислід одначе показався цілком несподіваний: Китайська революційна течія не еволюціонувала від націоналізму до большевизму, як на се рахувала Москва, тільки навпаки: отрясаючи з комуністичних, початково дуже сильних і навіть рішачючих большевицьких елементів проголосила чисто національну й Совітам ворожі цілі, між иншим об'єднання всіх китайських земель, з яких значна частина — Монголія і північна Манджурія — остає під політичним і господарським впливом Совітів.

Ою „зраду“ китайських націоналістів поясняють часто впливами В. Британії, Америки тощо. Не заперечуючи значіння тих впливів, треба підкреслити, що суть річ в чому иншому: Се типове явище для богато загальних ідей, що вони переводжені в життя дають у висліді цілком що иншого, часто навіть прояви суперечні тим, що початково були на увазі. Приміри: хрестоносні походи, реформація, французька революція 1789 і т. ин. Тому хто знає, чи комунізм і большевизм не покликаний Провидінням й Історією дати цілком інші наслідки ніж ті,

які їхні творці виписали на своїх прапорах!

Парадоксальне становище СРСР проявилось не тільки в самому факті, що його власна чи вихована дитина збиралася до війни з ним. Ще більш інтересне те, що СРСР опинилися в ролі оборонців політичного легалізму, правовості у міжнародних взаєминах — вони, що в теорії явно глузують із „пересудів буржуазної моралі“, а в практиці стараються підкопати кождий авторитет закону й умови. Тепер вони самі мусять признати, що саме завдяки цьому революційному становищу в обороні даного правового стану проти односторонніх революційних посягань на нього — опінія політичного світа вперше і майже однодушно станула по їхнім боці і приневолити китайський уряд до вгамування свого національно-революційного запалу та до переходу на шлях мирних пересправ про нове упорядкування китайсько-російських взаємин. Головним предметом спору є північно-манджурська залізниця, що збудована Росією, по давнім трактатам, ще з царських часів, і по новішим, вже з більшовиками, остає в російським заряді (подібно як південно-манджурська в японським); під претекстом, що російські залізничники ведуть революційну (ох, ти вічний революціонер!) пропаганду — в чому сумніватися не треба, — спробував Китай видерти сю залізницю, щось як Желіговський Вільно, й мало не довів до світового пожегару.

Сьогодні нема сумніву, що СРСР (а згодом і Японія) зречуться в тій чи иній формі своїх прав до залізниці, однак політичний престиж не дозволить їм дати собі видерти її односторонньо. І Китайці, побачивши однодушний настрій усього світа, зрозуміли, що безумством було б задала одну залізницю, яка скорше чи пізніше перейде до них, розпалювати війну, якої розмірів і наслідків ніхто не в силі передбачити і яка легко могла б стати гробом як для їхнього суперника, так для них самих — почали перетракувати з Москвою в справі викупу залізниці й складання цілої низки інших спірних або невирішених питань.

В акції коло цього відвернення воєнної хуртовини відіграв немалу роль знаний пакт Келлога, що саме тепер формально ввійшов у життя, та сам його творець особисто. Взагалі показалося ще раз наглядно, що здобути сьогодні воєнні дари трудно. Відні кандидати в Наполеони!

— о —

Причини нещастя з автомобілями

Спеціальне Бюро для студіювання вуличного руху, основане при університеті Гарварда в Америці оповіщує таку цікаву статистику, причім перші відповіді походять від учасників нещастя, а друга рубрика відповідей від обсерваторів, котрі були його свідками (де в знак 0, там запитаний не знав що відповісти):

Пішоходці не уважали	0	4
Шофери не вміли їхати	0	13
Неувага шофера	0	2
Шофер дивився в злім напрямі	0	2
За скоро їзда	3	1
Фальшиво виминав	1	0
Переповнення авта	1	0
Не було сигналу	1	0
Моторист не держався правил	1	1

Цікаво, що всі обсерватори стверджують, що величезна більшість нещастя постане з вини пішоходців, котрі не оглядають вулиці в оба боки, заки зійдуть з хідника (тротуару). А причини того різні: розсіяння, втома, відвернення уваги на щось инше і навіть упертість: „Так мені хочеться!“

— о —

о. Платонід Філас ЧСВВ.

Безосновні алярми

3. До чого такі обосновання?

Якже „Нива“ силкується обосновувати св. Причастя стоячки?

1. „Почуття радості і вивиснення побіди“, каже о. редактор, „диктують стояти. А вжеж і апостоли на Тайній Вечері не клячали. („Нива“, 6., ст. 207).

Спитаємо: А звідки така певність, що не клячали? А звідки знов закінчення, що стояли? Чи не яснійше надівсе, що вони таки при трапезі сиділи, і так з рук Спасителя Евхаристію прийняли?

З цього отже боку обосновання стояння хіба таки не ліде...

Та є друге, головне а його будова така:

2. Спосіб зверхнього почитання Евхаристії, а послідовно спосіб причащатися в церкві укладається відповідно до цього, яке в церкві є поняття про Евхаристію. Воно-ж є инше в церкві східній, а инше в латинській.

Дятого й спосіб причащатися є в них инший, там стоячи, тут клячучи.

І якеж є це поняття про Евхаристію инше там, инше тут, коли від нього залежить приймаючи причастя инше там, инше тут?

„Нива“ це так силкується обосновувати. Каже:

„В східній церкві до нині осталася первісна редакція поняття Евхаристії: **Тіло і Кров Г. Н. І. Христа тут „на сцені“ а сам Христос „за сценою“**. Наша літургія нігде не називає Евхаристії „Христом-Ісусом“, тільки: тіло Христове, кров Христова, Тайна вечера, святі небесні дари. Тому Евхаристія для нас найбільша радість, наше найбільше вивиснення, се божественні дари для нас“. Іначе в лат. церкві. Тут в часах від 11 до 12 століття „стала ясно виповіджена думка, що в кожній частинці Евхаристії міститься **цілий Христос**... Евхаристія се — Христос, „евхаристійний Ісус“... Тіло і Кров Христа, як що гідиться так казати, спровола найшлися „за сценою“, а „на сцену“ вийшов „евхаристійний Ісус“. (Ст. 206).

А з цього о. редактор заключає так: Таке поняття Евхаристії є для західної церкви жерелом причастя **на вколішках**, а знов в східній церкві (таке поняття, як висше сказано) диктує **стояти**.

А дятого? Дятого, бо кляцанням підчас причастя хочеться (в лат. церкві) дати вираз, що се дійсно цілий Христос присутний в Евхаристії, (тому вірні робляться „меншими“ перед Евхаристією), та що вони негідні, щоби сам Христос завітав до їх серця, душі. А знов в східній церкві, котра очевидно не перечить, що в Евхаристії є цілий Христос під кождим видом і в кожній частиці, але як сказано, се тут знаходиться наче „за сценою“... почуття радості і вивиснення побіди диктують стояти... (Ст. 206—207).

Що-ж сказатиб на таке обосновання стояння і кляцання при св. Причастію?

Читав я в однім нашім старім учебнику Літургії, що єрей, відходячи в часі чтенія Апостола за престол, „споглядає на церкву і на людей, а се споглядання представляє всевідучество Боже“. — Чи це є згідне з наукою церкви або хочби з наукою якого розважного пояснителя Літургії? Ні; це собі така фантазія, і то смішна.

І читав я ще, що в східних церквах Несторіянців повставлять святі дари на престолі, на осячій шкірі (замість на ілітоні), а се має представляти візд Господа на осяти до Єрусалиму. — Чи це є вмістне і доцільне представлення? Ні; це собі така фантазія, і то дуже грубо-скірпа.

А це твердження, що будьто поняття Евхаристії в східній церкві є инше, як поняття в західній, так як висше розказано, чи є воно згідне з правдою? — **Ні, зовсім ні.** Це теж фантазія. Наука віри про Евхаристію так в західній, як східній кат. церкві точнісенько є одна і та сама. Точнісенько одно і те саме є те-ж у католиків чи східних чи західних **поняття про Евхаристію** від „первісної редакції“ (коли вже маємо того висказу ужити) до найостаннійшої. Як східна Літургія послугується у своїх богослуженнях висказами: „Тіло і Кров Христа, тайна Вечера, святі дари“, так само точнісенько говорить і инше нігде не говорить і західна Літургія. Як що отже хотілобися з отсеї основи вийти і зайти до тих закінчень, до яких зайшов о. редактор, то це можливе не дорогою простої логіки а хіба на літаку фантазії і то дуже натяганої.

І се натягання бачимо ясно в дальших посуненнях о. редактора про Христа „на сцені і „за сценою“. В західній церкві, каже о. редактор, в 12. ст. „стала ясно висказана думка, що в Евхаристії в кожній частинці є цілий Христос“ (ст. 205).

Отсе речення не зовсім вірно віддає стан річи. Це не проста собі якась лише „думка“ богословів, що в Евхаристії в кожній її частинці є цілий Христос, а є це в повнім значінню **догмат** нашої віри, з цілою прецизією проголошений св. Церквою. І не в 11. чи 12. віці зявилася в церкві кат. віра, що в св. Причастію приймають вірні під кождим видом цілого Христа, а є це віра, яку по всі часи визнавала і якої учила **незмінно і однаково** так кат. Церква **на заході, як і на сході**. Та в кождім таїнстві нашої віри, а надівсе в Тайній Евхаристії криються глибини і височини, яких людський розум не є в силі проглянути. Однак церквою управляє св. Дух. Він знає, що і коли і як з тих глибин і висот відслонити, щоби св. Церква могла успішно і доцільно в міру потреби Божі правди св. віри своїм дітям пояснити, утвердити і проти ворогів оборонити. Тою дорогою поняття догмату чим раз то більше розвиваються. В тім змислі Церква під світлом і проводом св. Духа пояснила нам про Таїнство св. Евхаристії не одну сторінку, яка для давніших віків не була ще так прояснена. З хвилею однак, коли Церква таке чи инше пояснення своєю повагою рішила, всі вірні в цілій церкві приймають його з радістю, і вдячністю і з синівським послухом як дар і світло з неба від святого Духа і нікому з католиків, чи на заході чи на сході навіть на думку не могло прийти, шукати для себе иншого автентичного пояснення, чи погляду, чи розуміння. Дятого, колиби навіть завірити словам о. редактора, що в західній церкві аж в 12 ст. стала ясно висказана „думка“ про присутність цілого Христа в Евхаристії, то з такого твердження одно є тільки можливе розумне закінчення, а саме те, що та ясно висказана думка не лишилася замкненою в границях західної церкви, а як світло св. Духа і дар непомильної кат. церкви обняла зарівно і католицьку церковну область на Сході. І точнісенько так само кождий кат. богослов мусить заключаєти, що коли св. Церква рішила, що в Евхаристії Тіло і Кров Христа стають присутними **силою** посвячаючих Христових слів (*vi verborum*), а **через природну злуку** живого тіла і крові з чоловічеством Христа і з його Божеством (*vi concomitantiae*) цілий Христос в Евхаристії є присутний, то і се рішення непомильної Христової Обручниці не замкнулося тільки на Заході, але обняло і католицький Схід і принесло всім католикам **на цілім світі** точно однакоє і те саме поширене поняття і розуміння

Гарнітури
клубові отомани
канали

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.

4656 Тел. 41-09 16-30

ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Евхаристії. Ставити отже в якусь опозицію поняття і розуміння Евхаристії, чи то з огляду на Тіло і Кров Христа, чи з огляду на присутність цілого Христа, висувати його в західній Церкві „на сцену“, а у східній спихати „за сцену“, це з поважною і розважною наукою богословія не має нічого спільного.

Дятого також годі з тою наукою погодити остаточні заключення про інші почування у латинників а інші у східних, коли вони причащаються і звідси обосновувати клячання у одних а стояння у других, як цього хоче „Нива“.

Очевидно, що таїнства Евхаристії будять в душі кожного вірного безліч чувств. Цеж є Тіло і Кров Христа, приношені за нас в жертву небесному Вітцю, а та жертва є спомином на Його смерть, гріб, воскресення, вознесення, другий на світ прихід на кінці віків; є жертвою найвищого прославлення пресвятої Тройці, подяки, задоситьчинення за гріхи, умолення дальших ласк і т. д. А кожний з цих моментів є невичерпаним жерелом чувств подиву, вдячності, любови, надії, жалю за гріхи, упокорення і безліч інших. Дятого обмежувати почування вірних, коли вони причащаються до одних здетермінованих якихсь почувань, як це робить о. редактор, до почувань негідності і упокорення для католиків в зах. Церкві, а до почувань вивиснення у східній Церкві (ст.: 206-7) є просто невмістне і неприродне. Це послідне з осібна є зовсім а зовсім чуже нашій Літургії. Зате так могутньо промовляє до нас Церква: **Зі страхом** приступіте, і в молитві перед причастям приводить нам на душу почування як раз жалю і покори: Вірую Господи — що ти прийшов спасти грішників, **от нихже первий есм аз; як розбійник** на хресті взиваю: **Помяни мя** Господи, і т. д.

Належить отже з цілою рішучістю заключити, що у всіх католиків так в церкві західній як і східній одно і таке саме є поняття і розуміння Пресв. Евхаристії, одна і та сама віра і наука про Христове тіло і кров, про Христа цілого в Евхаристії і в кожнім виді і частині та про однакові також почування вірних, чи на заході чи на сході, в приступованню і приймаючому св. Причастя. Говоримо очевидно про вірних **католиків**, про їх віру поняття і почування, а не входимо в поняття і почування тих, що опинилися поза Христовою правдивою Церквою і її наукою. Беремо в кінці під розвагу не **індивідуальний** ступень віри і розуміння про Евхаристию поодиноких вірних, а душевний стан і ступень віри і почувань **in abstracto**, як його причастя розуміє, жадає і супонує.

З даних отже передпосилок так, як вони мають в світлі поважної і розважної науки, а не в облаках фантазії, обосновувати у латинників клячання а у східних стояння при причастю, аргументами Ниви, не йде і не піде. Коли проте помімо **єдності і однаковості** віри і розуміння св. Таїнств і почувань вірних історія показує нам різні обряди в причастю, то за обоснуванням тих ріжниць треба пошукати де інде.

(К. б.).

Шануймо свої очі! Найліпші окуляри і окуляри в найліпших склах Zeiss і інші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відвратно.

494 а 2-10

В обороні людської честі

За журналістичну етику.

Нарешті починається на заході вже давно потрібне змагання в цілі острій оборони честі й достоїнства людини, так часто ярко надуживаних журналістами, позбавленими всякого почуття журналістичної етики. Іменно в французькій парламенті внесено в тій справі проект нового закону, що предвиджує острі карі за переступлення журналістичної етики, видумувані закиди та безпідставні напади на людей — друкованим словом.

На шпальтах французької преси викликав новий законопроект горячу дискусію, бо частина преси взяла його в оборону, а друга частина осуджує його побоюючись обмеження „свободи слова“. Одначе річ ясна, що та друга частина не має слушності, бо коли публіцист має докази на те, що комусь закидає в публічній життю, то карі він не підпаде. А крайня пора, положити кінець нападам людей, котрі абсолютно безпідставно воюють видуманими закидами. На особливу острю кару заслугоують ті люди, котрі мають особливіше довіря загалу, чи то ізза свого уряду, чи на основі свого всім знаного імені, а воюють видумками в цілі пониження другого. Річ ясна, що навіть острю право на підставі котрого засудять такого напасника, не може дати повної сатисфакції нападаючому — вже хочби з тої причини, що заки він виграв справу, котра нераз тягнеться дуже довго, то остає під тягарем видуманих закидів, які суспільність часто уважає правдивими. До того вирок, що засуджує противника, не все доходить до відома всіх тих, що читали видумані закиди й повірили в них. Вкінці коли часто нападає на людину за кожним разом борониться перед владою, то виробляє собі опінію „процесовича“, „неспокійного духа“ і т. п. Одначе мимо всіх тих слабих сторін навіть справедливих вироків, — нема иншого способу проти страшної язви безпідставної публічної напасти, як енергійна оборона перед напасниками. Вона являється просто обовязком, особливо проти систематичних напасників.

Коли в такій культурній суспільності як французька, повстала потреба ще острійших кар, ніж були досі, то щож доперва говорити про инші суспільності в Європі, котра балканізується що раз то більше! На наших очах входить просто у звичай, „ставити твердження“ про другого і не журитися, чи ті твердження правдиві, не подавати ніяких фактів, ні тини доказів. Утревалоється „переконавання“, що чесно поводитися можна і треба тільки супроти того, хто належить „до моєї партії“ або кліки та має ті самі погляди. Колиж хто в чім небудь на волос не годиться з напасником, то вже супроти нього не обовязують ніякі правила, ніякі звичаї, на нього „можна видумувати, що завгодно і містити ті видумки, де завгодно“.

Цікаве при тім те, що в тих самих суспільностях толерується таке поведіння, у котрих ніхто не подавби руки людині, яка переступила звичаї, прийняті в фізичній боротьбі і пр. в часі поединку на шпади підставляла ногу противникови, або замість ударити його шпадою вистрілила у нього з револьвера. І мимо того, що в боротьбі духовій повинні бути зберігані ще більше строгу звичаї та правила, серед загалу збалканізованих і схатизованих людей не повстає зневаги в тих, що ломлять усякі звичаї та воюють видумками. Майже ніхто не реагує на те. Се одна з тих, на око

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА і ГЕНРИХА АППЛЯ

494б Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 2-10

ніби „незначних“ появ, які доказують, до якої міри гниття доходить серед інтелігентських верств різних суспільностей. Що більше! Ті самі люди, котрі співчують з покаранням злочинцем, убийником, грабіжником, хоч знають, що його справедливо покарано, — надзвичайно рідко беруть участь в обороні людини неслухно тровленої видумками і систематичним цькуванням. На таку дивну появу дивиться пр. наша суспільність: вже від чверти століття тровлять у безпримірний спосіб нашого Станіславівського Владику, а від 10 літ перемиського — а кілька досі голосів появилася в їх обороні? Про менше визначні особистості вже й згадувати нічого. А найцікавіше в тім усім те, що коли напасникови вказати фактами, що він брехун, — тоді є багато таких „лицарів“, які чіпаються не брехуна, але — того, котрий доказує брехуну, бо — мовляв — „за остро“. Такі стають тоді „делікатні в серці“...

Так діється. А прецінь честь людини се одна з тих вартостей, яка ріжнить чоловіка від звіряти отже треба її боронити й обережно з нею поводитися хочби з пошани для себе самого. Оскільки якась суспільність не хоче схудобити, то мусить витворити опінію, яка осуджує фальш і видумки і проявляє той осуд.

Се не значить, щоб мала бути „усунена“ всяка критика. Але нехайже та критика буде оперта на фактах, а не на видумках, — бо інакше наступить загальне здичіння.

Будьте католиками, інтегральними католиками то зн. такими, котрі потрапляють заманифестувати свою віру як публічно, так і в домашнім кружку, а не з тих, що ставляють густу заслонку поміж своїм приватним і публічним життям; такими католиками, котрі приймають усе Євангеліє та не бояться сказати „я туї“, коли треба обронити справи релігії. (Ван. Тіссіє).

Музика засобом комун. пропаганди

В Москві радить конференція, котрої завданням „большевізація музики“. Конференція ця стверджує, що „провід у музичних справах знаходиться в чужих руках“. Богато промовців стверджувало також, що молоді пролетарські композитори підпадають під вплив західно-європейських музичних тенденцій, котрі очевидно служать ідеології зовсім чужій робітничим масам. З другої сторони, замовлена большевицькою владою в російських композиторів „агітаційна музика“ вже не задовольняє. Остаточний висновок конференції — треба винайти чисто пролетарську музику. Що під цим треба розуміти, це ще не ясне й самим большевицьким музикам. Союз пролетарських музиків зложив святочну заяву, що буде „боротися за відродження пролетарської музики та всіма музичними засобами буде п'ятувати капіталістичні її елементи“. Так отже большевики впрягли буквально все до агітаційного воза. Наука, мистецтво, література мають рацію буття тільки як агітаційні засоби. Тепер добираються до музики, щоб і її запрягти.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine десене-
неві. Toile de soie на біллі.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.**НАЙДЕШЕВЦІА****ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(лім наріжний вул. Гроднічких)

10-30

Нова тактика большевиків у боротьбі з Церквою

У віденському катол. щоденнику „Райхспост“ ч. 187 появилася дуже цікава стаття під повним заголовком. Зміст її такий:

В останніх часах, у ріжних західно-європейських часописах, поширилися вістки, що большевики злагіднили свою боротьбу з Церквою і в зв'язку з тим відкликали цілий ряд заходжень, котрі обмежували, або унеможлилювали виконання релігійних практик і богослужень.

Ці вістки декого настроїли оптимістично і викликали надію на поліпшення відносин між Церквою та державою в Світах. В дійсності однак мається тут до діла лише зі зміною тактики большевиків, котрі рішили далі вести боротьбу і то новими і острійшими ніж досі засобами.

На протязі 12-літ. панування большевики старалися в боротьбі з релігією розбити і знищити церковні організації систематичним переслідуванням і в цей спосіб ізолювати маси від впливу духовенства. Дехто з європейських журналістів вважає, що ці переслідування релігії мають тільки превентивний характер на переходовий час для вдержання „революційних здобутків пролетаріату“. Для того православна Церква мусить бути під чуйною й беззастановою контролею революційної влади, бо Церква зі становища соціалістів се контрреволюційна установа, котрій залежить на вдержанню „ієрархічної авторитативності“.

Така інтерпретація зміни курсу большевицької церковної політики легковажна, та що важніше цілком фальшива. Переслідування Церкви в Світах можна докладно пізнати і зрозуміти щойно з цілого большевицького режі-

му, котрого головним мотивом є якраз безоглядна боротьба з релігією. Це випливає недвозначно з самої комуністичної і взагалі соціалістичної доктрини, котра в практичній політиці Світів, не може не бути угольним каменем.

Найбільш знаменним документом хай послужить ославлений декрет з 8. квітня ц. р. Він не є чимсь припадковим. Се логічна консеквенція комуністично-атеїстичної політики большевиків.

Перед обговоренням найбільш небезпечних пунктів згаданого декрету займуся „Всеросійським Зїздом Рад“, скликаним при кінці мая ц. р. Цей зїзд займався зміною конституції, між іншими й тих параграфів, в котрих є мова про відношення большевицької влади до релігії. Ця зміна ще в більшій мірі погіршила й без того безправне положення релігійних організацій. В урядових комунікатах повідомлено, що правительством заміряє змінити свою дотеперішню ворожу церковну політику тому, що дотеперішні засоби боротьби завели. Большевики переконалися, що робота „Союза безбожників“, котрий 15. червня перезвався на „воюючих безбожників“, матеріальне підмогання протирелігійних часописів і журналів, уряджування протирелігійних походів, блазеньське висміювання релігії „комсомольцями“, уряджування карнавалових забав підчас найбільших церковних свят й інших блазеньських комедій, тільки піднесло авторитет Церкви й духовенства в очах мас та в великій мірі обтяжило державний бюджет. Тому большевики рішили обмежити до мінімум демонстративний характер боротьби з вірою, та звернути головний наступ на правне й матеріальне становище Церкви. Коли большевики переконалися, що переслідування Церкви збільшає тільки її авторитет і притягаючу силу, знесли всі формальні організаційні обмеження і

дали Церкві „свободу“ в виконанню релігійного післанництва. Але до цього пункту декрету додали інші, котрі на практиці цілковито перечеркують перший пункт про „свободу“. Ось кілька з них. Параграф 17 декрету категорично забороняє церковним організаціям закладання допомогівих кас, робітничих організацій, він забороняє також членам даної громади давати церквам всяку матеріальну допомогу й скликувати всякі збори в церковних справах. Не вільно також закладати церковних бібліотек і читалень. Купувати можна тільки книги, безпосередно потрібні до богослужень. Пункт 54. наносить дальший удар церковним організаціям. Досі зубожілий священик міг удержуватись із складок серед загалу вірних, тепер такі складки вільно улашдувати тільки на терені цієї громади, де він працював. Рівночасно видано цілий ряд новель до законів, котрі на місце безрелігійного виховання вводять в орожу всяким релігійним систему виховання. В тій цілі усувається останки віруючих учителів а на їх місце впроваджується „воюючих безбожників“. Коли ще до цього додати такий „спеціал“, як наказ складачам друкарень, щоб відмовлялися від складання всяких книжок релігійного змісту, то будемо мати деяке поняття про релігійну „свободу“ в червоному царстві. Цього хіба досить, щоби зміркувати, який сенс має нова тактика большевиків у церковних справах. Замість дотеперішнього прямого й безоглядного переслідування Церкви, наступ на її матеріальні підстави й на її культурний вплив. Большевики рахують, що міне короткий час і ніким не підмогані матеріально церкви впадуть. Ми однак — додає автор — думаємо, що твердині Христової Правди й цим разом будуть сильніші від шаліючого большевицького наступу.

—o—

Пригода професора*(Гумореска з радянського життя).*

Згідно з останніми відомостями з Світської Росії ідея піддати іспитам всіх професорів набирає реальних форм.

Почин в тому корисному ділі мала дати Тимирязівська (Петровсько-Розумовська) сільсько-господарська Академія.

Створено для цього спеціальну комісію.

В ролі екзаменаторів виступлять делегати виконавчого бюро студентських організацій і центрального комітету союзу сільсько-господарських та лісових робітників.

Все це навело нас на слідуючу блискучу думку:

— Пошто ломити собі голову над видумуванням фейлетонів, коли можна брати готові оповідання старих російських письменників та тільки злегка переробити їх, приновлюючи їх до нових життєвих умовин.

От пр. є оповідання Чехова „Пригода класика“.

Поставте тільки на місце гімназиста Вані Оттепелева якого небудь професора Заморозова і вийде зовсім сучасне оповідання.

* * *

Збираючись іти складати іспит, професор Заморозов обцідував усі ікони. В животі в нього щось переверталося, під серцем віяло холодом, а само серце тріпотіло та завмирало від страху перед невідомим.

Пізно вернувся професор з іспиту. Пришов та тихенько, без шелесту положився. Лице в нього було бліде. Під почервонілими очима темні круги...

— Ну, що? Здав? — спитала жінка професора, підійшовши до ліжка.

Професор закліпав очима, губи скрипилися і він заплакав. Жінка професора сплеснула руками. Скарпетки, котрі цирувала, випали їй з рук.

— Чогож ти плачеш? Не здав значить іспиту?! — спитала вона.

— Про... Прорізав... Дістав двійку...

— Я так і знала! Я мала таке предчуття! — заговорила жінка професора: — Ох Господи! Якже ти так провалився? З чого? З якого предмету?

— З Кляри Цеткин... Змішав її з Розою Люксембург. Потім із брошур Леніна також засипався, змішав їх з брошурами Троцького... І біографію Карла Маркса також слабше знав... Ох, нещасний я чоловік... Цілу ніч кув... Через цілий тиждень вставав о четвертій годині...

— Ні, не ти, а я, з тобою нещаслива, підлий ти чоловіче. Я з тобою нещаслива! Ти з мене скіпку зроби, ти іроче, ти мучителю! Іспиту і то не міг здати!

— Я... я вчився. Цілу ніч... Сама бачила...

— Ти мій мучителю! В других чоловіки, як чоловіки. А в мене — ніякої підпори, ніякого пуття. Хіба бити тебе? Ой того билаби, та деж сил взяти?

Жінка професора заридала. Сам професор завертівся з досади та приту-

лив свою голову до стіни. Увійшла своячка.

— Ну так... я предчувала — сказала вона, зразу догадавшись в чому діло: — Цілий ранок була я неспокійна. Ну, думаю, буде біда. Воно так і сталося.

— Ти розбійнику, ти мій кате! — завершала професорша.

— Защо ти його ласп? — накинулася на неї своячка: — Хібаж він винуватий? Ти винувата! Чому ти після революції залишила його професором? Треба було примістити його десь в ремеслі.

— Ні, Настуню, ні дорога! За мало я його біла, того мого мучителя! Бити його треба отщо! У-у-у! — Замірилася вона на професора: — Скіру требаб з тебе дерти та сили не маю. Почекай-но я тебе навчу. Підожди...

Жінка професора погрозила кулаком і плачучи пішла до свого льокатора! Її льокатор, Евтихій Кузьмович Купоросов, загально відомий партійний робітник і секретар товариства „воюючих безбожників“ сидів в себе за столом і читав „Капітал“ Маркса.

Товаришу Евтихій Кузьмович! — звернулася професорша до нього, заливаючись слезами: — Будьте на стільки благородні, висічіть мого... Будьте ласкаві! Не здав... Ох горе моє! Чи повірите, що не здав! Висічіть його за мене!

Купоросов нахмурився і по хвилині випустив через ніс глибокий віддих. Подумав, постукав пальцями по столі, замкнув Маркса і пішов до професора.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

183 — 5-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Огляд часописів

„ДІЛО“ в ч. 168 з дн. 31. липня приносить статтю відомого волинського громадянського діяча, міністра Надніпрянської України Ол. Ковалевського п. н. „Finita la comedia“ — про сучасне становище православної Церкви в Польщі. Стаття ся незвичайно цікава гостро-негативною оцінкою ролі православної Церкви в житті українського народу:

„Доля хотіла, пише О. Ковалевський, щоб більшість українського народу була православною. І це було для нього в історичній перспективі безсумнісним злом, бо православна церква майже нічого не дала для української нації, як такої, як це потрапила дати для інших народів католицька церква. Навіть тоді, коли українська церква була державною й то не потрапила вона викристалізувати державну незалежність й освятити боротьбу за неї. Якразним прикладом цього є безоглядно вороже становище київської митрополії до державницьких змагань Богдана Хмельницького.

Факт лишається фактом, що православна церква на Україні, особливо на протязі останніх століть була тою недугою, яка ослаблювала український національний організм. Несла вона завжди денационалізацію, свідомо виховувала темноту в народі, культивувала політичну неволю, апотеозувала продажність, некультурність і шкурництво. Тому авторитету вона не мала в українському народі, і тому її священослужителі так були народом зневажаєні“.

Ся незвичайно різка характеристика православної Церкви в устах православно-го, та ще й одного з чільних провідників православного надніпрянського громадянства заслугоє на спеціальну увагу. Особливо важними вважаємо порівняння О. Ковалевським негативної ролі Православ'я в національній життю та державним будівництві України з дуже корисним впливом католицької Церкви на національно-державне життя всіх католицьких народів. Під той час, коли те саме „Діло“, та інші українські газети систематично розписують нестворені речі про негативний вплив Риму й католицької Церкви

— Ну щож, громадянине професор? — зачав він: Провалилися? Політграмоти вивчити не могли? Чомуж то так?

Він говорив довго, цілу промову виголосив. Згадав про здобутки жовтневої революції, про завдання світового пролетаріату, про п'ятилітній план індустріалізації і про багато інше.

— Ну так, громадянине професор! Скінчивши промову він зняв із себе ремінь і потягнув професора за руку.

— З вами інакше не можна! — сказав він.

Професор покійно нагнувся.

Не видав ані одного стону.

Вечером на родинній нараді, порішено віддати професора до ремесла.

* * *

От і ціле оповідання.

Ніхто не може сказати, що воно не віддає вірно сучасності.

Строго судячи, то се очевидно чистий плягіат.

Но з другої сторони доказати цього ніхто не зможе.

Тому, що кождому зовсім ясно, що Чехов не міг писати про професорів, що прорізали при іспитах; не міг хочби з тої причини, що в ті часи професори екзамінували студентів і гімназистів, а не навпаки.

Тому під таким оповіданням сміло можете підписатись, як вам захочеться, хочби і А. Ларин.
(„Зоря“).

на національне життя українського й инш. народів, православний громадянський діяч, об'єктивно порівнюючи ролі Православної й Католицької Церков у історії різних народів, виразно зазначив корисний вплив Католицизму в історії католицьких країв.

Змалювавши далі у своїй статті вельми сумний стан православної Церкви в Польщі, О. Ковалевський пише в кінці:

„Православну церкву треба переробити, основно зреформувати, скинути її східний, схоластичний, нежиттєвий дух“ (Підкреслення наше. Ред.).

Отже, ніби у відповідь оборонцям східного духа в греко-католицькій Церкві з „Ниви“, „Укр. Голосу“ і „Діла“ православний діяч, що близько знає негативний вплив того східного духа в православній Церкві, закликає до визволення українського церковного життя від того східного духа.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

Виленське „СЛОВО“ в ч. 156 так пише про „ревіндикацію церкви виленських Василіян“:

„Саме сьогодні — питання церковної єдності набирає спеціального значіння, розвиток унійної ідеї хоч із трудом поступає вперед. Чи є більш відповідне місце, усвячене такими людьми (св. Йосафатом), яке має історичне значіння? Тому старання католицьких властей о привернення церкви виленських Василіян її первісного характеру не уставали...“

О привернення церкви не тільки „властивого характеру“, але також повернення її у властиві руки, її законному власникови Чинowi СВВ повинні змагати ті, від кого це залежить. І оскільки їм справді залежить на справі церковної єдності... Тимчасом, інформує далі „Слово“, мурі повасиліянського монастиря вже ревіндиковані для держави і правдоподібно будуть віддані католикам (?) за порозумінням міродатних чинників. Що до церкви, то справа є покищо в суді..., але сподіване подібне її вирішення.

Краківський „ЧАС“ подав у чч. 171 і 172 зміст брошури проф. С. Томашівського „Десять літ українського питання в Польщі“. Треба признати, що хід думок Автора передано з українського оригіналу цілком правильно. Прикінці додає редакція таку завагу:

„Можливо, що міркування проф. Томашівського, чи в своїх założеннях чи в деяких висновках вимагають з польського становища не одної корективи, а в кождім разі дискусії. Всеж таки в одній точці має він рішучо слушність: а саме, що застрягнення на мертвій точці української справи в Польщі є грізне не тільки для Українців, але також і для Польщі. Ініціатива в тім напрямі мусить вийти від нас Польків“.

Добрий часотис се безнастанна місія в парохії. (Лев XIII).

Хтож се в нахабний спосіб вигукує проти Церкви та її науки? Ті, що не знають ніже слова з релігії, або ті, що їм її науки стоять на перешкоді. (Брунетієр).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Візита італійського короля у Папи. Між Ватиканом і Квіриналом провадяться нині переговори у справі першої візити італійського короля у Папи. Візита ся має відбутися в другій половині вересня. Підчас відвідин італійського короля Вікторова Емануїлови буде товаришити вся королівська родина. Церемонія відвідин опрацьовує спеціальна комісія під проводом кардинала Пінателі ді Бельмонте.

Дар протестанта для катедри в Вердені. Один американець, котрий недавно оглядав відбудову катедри в Вердені надіслав єпископови такого листа: Маю честь переслати Вам чек на 100.000 франків, щоби причинитись до відбудови Вашої Церкви. Хоч я протестант, признаю, що католицька Церква є правдивою Матір'ю християнства і що ми без неї жили б як варвари в поганському світі.

Католицькі торжества в Стокгольмі відбудуться в серпні ц. р. з приводу 1100-літнього ювілею св. Ансгарія, католицького апостола Швеції. Досі був Стокгольм місцем тільки різних протестантських зїздів, тепер і католики святкуватимуть там своє торжество.

ДОПИСИ

ПАРОХІЯ ЗАЛУЖ-ВІЙСЬКЕ в Сяніцькім повіті пережила дня 14. VII. 29, в Празник Найсв. Серця Христового радісні хвили. Того дня ми витали у свійому храмі в час відпусту дорогого Гостя, Єпископа Кир Йосафата з Перемишля, котрий на просьбу місцевого пароха вистарався в Римі о цей відпуст і наділив нашу церкву мощами свящм. Йосафата.

Нарід з доколичних підгірських громад враз зі своїми душпастирями в числі около 20, численно зійшовся на цей перший того рода тут в горах відпуст в честь і славу Серця Христового, щоби скористати з душевних благ і обильних ласк, які розливає щедро Божественне Серце Спасителя.

Серце раділо бачити як нашого владуку витала бандерія Луговиків обох громад Залуж і Війське. При тріумфальній брамі коло церкви стрінули Преосвященного священика з деканом на чолі і процесією, ревнителька від Апостольства Молитви при храмі, учениця гарним віршом в честь свящмуч. Йосафата з китицею цвітів від місцевого Кружка Марійського Тов. Молоді, шкільні діти котрі сипали квіти, церковне брацтво, місцевий Кружок УХО., начальник громади і т. д. Неструджений Владика в асисті священства відправив торжественну Службу Божу, виголосив з жаром дві прегарні проповіді, які прямо витискали слези з очей численно зібраних вірних, причащав, а на закінчення уділив апостольське благословення. До звелічення торжества причинився знаний сяніцький хор під вправною батутною меценаса др. Блавацького. Дай Боже, щоби це зерно любови до Найсв. Серця Христового і привязання до св. кат. Церкви та свого рідного обряду, глибоко закоринилося в серцях наших Лемків! Є надія, що місцевий парох за помічю Божою та благословенством нашого Владика, побудує в короткім часі в парохії захоронку, так нині потрібну не тільки для релігійно-морального, але і національного виховання молодого покоління.

Місцевий.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі Українців по Україні

Вже в огляді подорожей чужинців по Україні я зазначив, що найстарші описи подорожей по Україні дали нам не Українці, а чужоземці. Бо коли найстарший опис подорожі по Україні чужинця маємо (не рахуючи Геродота) з XII. ст. по Хр. (І. Пліно-Карпін), то найстарший опис подорожей по Україні Українця маємо аж з XVIII. ст. Та й то опис не самостійний, але як частина опису подорожі по світі.

Правда, брак описів подорожей по Україні Українців зперед XVIII. ст. зовсім не значить, що Українці перед XVIII. ст. не подорожували по Україні. Але брак сей свідчить наглядно, що Українці з перед XVIII. ст. описувати подорожі по ріднім краю не вважали потрібним. А може описували, тільки описи ці не збереглися до наших часів? Коли хтось мавби що до того які сумніви, то тому пригадаю один класичний факт: З поч. XII. ст. маємо дуже докладний і цінний опис подорожі Українця Данила до Св. Землі. Та хоч подорож свою Данило почав з Чернигівщини (отже з найдалше на північ висуненої окраїни України) та хоч перейшов буквально цілу Україну з півночі на південь, то опис своєї подорожі починає шойно від... Царгороду й далі. Описати свою подорож по рідній землі Українець-подорожник XII. ст. уважав зайвим. А з якою цікавістю прочиталиб ми нині сей опис!

Таксамо, як подорожник-Українець XII. ст. поступили й всі інші пізніші Українці-подорожники по світі аж по поч. XVIII. ст. Всі вони, описуючи свої подорожі по чужині, починали описи шойно від чужих земель, поминаючи початок подорожі по рідній землі мовчки.

Перший, що поступив інакше, се відомий Українець-подорожник поч. XVIII. ст. Василь Григорович-Барський, що почав подорож з Києва в 1723 р. і подорожував без перерви по Європі, Африці й Азії аж по 1747 р., отже рівно 24 літ. Ішов у напрямі на захід, через Острог, Почаїв, Броди, Львів, Самбір, Карпати і далі. Все те описує більш або менш докладно. Так нпр. про галицькі Броди пише: „Броди єсть градъ стѣною каменною обведенъ, стоить на мѣстѣ равномъ и нискомъ, окрестъ же себе имать блати (болота) и води мелко, откуда бо нарекоша и Броди, яко до града чрезъ води брести треба. Тамо Жидовъ множество и власть ихъ велика“. Широко описує свій побут у Львові, проїхав до Жовкви і Крехова і т. д.

Описи подорожей Українців по Україні починають шойно в XIX. ст. Починає їх харківський український письменник і журналіст, Василь Масло-вич, що описує свою подорож з Харкова до Петербурга перед 110 роками. Той опис у російській мові, звертає на себе увагу також своїм незвичайним заголовком, який звучить: Замѣчания и чувствованія или путешествіе, какихъ мало, или какихъ очень много, изъ Харькова до Санктпетербурга. Той твір появилася в 1818 р. у Петербурзі. — Подорожував по Україні в 1-шій пол. XIX. ст., збираючи матеріал для своєї „Історії Нової Сѣчи“, також український історик А. Скальковський. Подорож свою описав п. з. Поїздка по Запорозькихъ урочищахъ і надрукував у 1846 р. в „Журналі Мин. Вн. Дѣл“ (1846, № 1). Опис сей передрукований як додаток до згаданої його „Історії Нової Сѣчи“, ч. III., ст. 256—294.

Більше описів подорожей Українців по Україні появляється в 2-ій пол. XIX. ст. Перше місце і що до часу появи і що до кількості і що до цінності описів займає тут відомий визначний український етнограф А. Афанасьєв-

Чужбинський. Вже на початку 50-тих рр. м. ст. появилася в сучасній російській пресі ряд його описів подорожей по Україні. В 1856 р. Афанасьєв-Чужбинський, на прохання вел. кн. Константина Николаевича, був висланий державним коштом у наукову поїздку на Україну для студій над українським побутом. Висліді тих студій А.-Ч. оголосив у цілій ряді статей, нпр.: Поїздка на Дніпровські пороги и на Запорожье (Морск. Сборникъ, 1857, № 8—9) й ин. Статті ці вийшли опісля у великих двох томах п. з. Поїздка въ Южную Россію (Спб. 1861). Се дуже цінна праця, в якій представлений повний образ українського життя. — Подорожував по Україні також визначний український історик XIX. ст. Мик. Костомарів. З описів його подорожей згадаю: 1) Изъ поїздки въ Батуринъ въ 1878 г. („Порядокъ“, 1881, за квітень), 2) Поїздка въ Бѣлую Церковь (Кіевская Старина, 1882, кн. 5) й ин. — Подорожував по Україні й описав деякі свої подорожі також другий визначний київський український історик XIX. ст. Вол. Антонович. Подорожі ті се наукові археологічні експедиції. Описи їх друкувалися в „Київській Старині“, як: 1) Изъ археологическихъ экскурсій. Село Кальникъ и его памятники старины (К. Ст. 1887, кн. 8) і 2) Забытый городъ. Изъ археологической экскурсії (К. Ст. 1888, кн. 4). — Окремо подорожувала по Україні й ті свої подорожі описала дружина В. Антоновича — Катерина Мельник-Антонович. Се великі й цікаві описи подорожей по Поділля: 1) Путевые очерки Подолія (Кіев. Старина, 1884, кн. 5, 7, 9, 10; 1885, кн. 3 і 12) і 2) На Дністровскомъ Побережьи (К. Ст., 1887, кн. 8).

Багато подорожував, спеціально по б. Запоріжжю, відомий історик Запоріжжя Д. Яворницький (Еварницький). Деякі з тих своїх подорожей він описав окремо, як нпр.: Островъ Хортица на рѣкѣ Днѣпрѣ. Изъ поїздки по запорожскихъ урочищахъ (Кіев. Старина, 1886, кн. 1). Та головню використав він їх у своїй праці п. з.: Запорожье въ остаткахъ старины и преданіяхъ народа (2 тт., з рис. Спб., 1888).

Спеціально по старім Кримі подорожував у XIX. ст. з Українців одеський історик А. Маркевич. Описи тих своїх наукових подорожей надрукував в „Извѣстіяхъ Таврической Ученой Архивной Комиссії“ (Симферополь, 1888—90, вв. 5—10) п. з.: 1) Поїздка въ старый Крымъ, 2) Экскурсія на гору Багла и въ дер. Мангушъ, Керменъ Кыръ — укрупненіе вблизи Симферополя і 3) Экскурсія въ Мангушъ.

З інших описів подорожей Українців по Україні в XIX. ст. згадаю М. Падалки: Надъ Великимъ Лугомъ Дніпровскимъ (изъ путевыхъ замѣтокъ) (К. Ст., 1897, кн. 5).

Дуже багато описів подорожей по Україні різних Українців появилася в щоденній пресі на Україні в XIX. ст. Серед тої преси перше місце під тим оглядом займає київський щоденник „Кієвлянинъ“, передовсім у перших роках свого існування. Ціла Україна описана у фейлетонових вражіннях з подорожей у тім дивнику.

В XX. ст. серед Українців, що подорожували по Україні, перше місце займає відомий український діяч Д. Дорошенко. Він у рр. 1911—1917 відвідав й описав отсі українські землі й місцевості: Гетьманщину (Глухів, Новгород Сіверський, Чернігів й ин.), Волинь (Берестечко, Почаїв, Кременець, Луцьк), Чигиринщину (Чигирин, Суботів, Медведівський монастир, Мотронинський монастир, Жаботинський монастир) і

Бахчисарай на Кримі. Всі ті описи вийшли в 1919 р. у Києві окремою книжкою п. з.: По рідному краю (Дорожні вражіння й замѣтки).

Більший опис своєї подорожі по українській (півн.) Бессарабії в XX. ст. дав П. Нестеровський в книжці п. з.: На сѣверѣ Бессарабіи. Путевые очерки (з 36 рис.). (Варшава, 1910).

З інших описів подорожей Українців по Україні в XX. ст. згадаю описи: П. Тутковського, В. Різниченка, М. Сумцова й ин.

З Галичан подорожували по Україні й описали свої подорожі в XIX.—XX. ст.: 1) А. Барвінський: На Україні: Могила Т. Шевченка („Діло“, 1885, чч. 112, 114, 115), 2) О. Галичанка: Вражіння з дороги (Чорне море, Одеса, Ялта, Київ, Шевченкова Могила, Камінець Под. (Львів, 1910), 3) Л. Ясінух: З дороги (Одеса, Севастополь, Ялта, Бахчисарай, Симферополь, Полтава, Київ) (Каменярі, 1912, чч. 15—18, 21—22, 24) і 4) др. О. Назарук: До Бакоти. Опис подорожі до українських Помпеїв (Камінець, 1919).

Зокрема згадаю деякі описи українських подорожей по Галичині. Першим і найвизначнішим українським подорожником по Галичині був Як. Головацький. Він від 1833 до 1839 рр. не один раз подорожував по Сх. Галичині і по Закарпаттю. Описи тих подорожей були печатані найперш по чеськи в „Časopis Českeho Musea“ п. з.: Cesta po halické a uherské Rusi od J. F. H., звідки були перекладені на мову російську і польську в варшавському журналі „Денница“, що виходив в обох згаданих мовах, а вкінці на мову німецьку в журналі „Ausland“. — З інших описів подорожей Українців по Галичині й Закарпаттю в 1-ій пол. XIX. ст. згадаю: 1) В. К(овальського): Оуступъ зъ описи путешествія по Станіславовському окрузѣ (Зоря Галицька, 1850, ч. 79), 2) А. Духновича: Память Шавника. Изъ путевыхъ записокъ (Поздравленіе Русинів на годъ 1851 отъ Литературного Заведенія пряховського. Въ Вѣдні [1850], ст. 71—78) й ин. — В 2-ій пол. XIX. ст. подорожували й описали свої подорожі в часописах між ин. такі Галичане: Ол. Барвінський, Т. Блонський, В. Ганкевич, Е. Желєхівський, Ф. Заревич, В. Ільницький, Ф. Калитовський, М. Качковський, О. Ливчак, О. Партицький, еп. Ю. Пелеш, Вен. Площанський, А. Полянський, К. Селецький, А. Шанковський й ин.

Зокрема згадаю два описи подорожей по Галичині, які підіймала молодь. Се: 1) Записки школяря-путника отъ до Гал. Руси (Львів, 1860) і 2) опис мандрівки української молодіжки по Галичині й Буковині в 1884 р. (Дрогобич, Корчин, Болахів, Калущ, Станиславів, Коломия, Вишня) в спеціальній книжочці (без заголовку), в якій Ів. Франко віршом оспівав усі згадані вище етапи мандрівки.

З описів українських подорожей по Галичині в XX. ст. відмічу слідує: 1) Ів. Франка: Eine ethnologische Expedition in das Bojkenland (Wien, 1905), 2) Д-ра Е. Калитовського: Прогулька на Маківку (Стрий, 1919), 3) Д-ра В. Левицького: Сто миль на колесі (Львів, 1925).

Вкінці кілька описів подорожей по Україні Поляків — уроженців України. Найперший у XIX. ст. опис подорожі по Україні й один із краших, що належить українському Полякови, се опис наукової (ботанічної) подорожі проф. давного Кременецького Ліцея А. Анджейовського, яку він відбув у рр. 1814—1822. Опис той появилася в 1823 р. у Вільні п. з.: Rys botaniczny krain zwiędzonych w podrózach pomiędzy Bohem i Dniestrem od Zbrucza aż do Morza Czarnego odbytych w latach 1814, 1816, 1818.

НОВО ОТВОРЕНА УКРАЇНЬСЬКА КІМНАТА ДО СНІДАНЬ, ТОРГОВЛЯ ДЕЛІКАТЕСІВ І РЕСТАВРАЦІЯ

під фірмою

„ГОВЕРЛЯ“

у Львові, вул. Руська 16.

Число телефону 75-92.

поручає снідання, обіди і вечері. ПИВО
пільзенське, живецьке також ВИНА
І МЕДИ.

480—5-5

і 1822. Другий більший опис подорожі по Україні, пера українського Поляка, се опис подорожі по Волині під кінець XIX. ст. Й. Дунін-Карвіцького: 1) Wędrówka od źródeł do ujścia Horynia (Краків, 1891) і 2) Z zamglonej i niedawno minionej przeszłości (Варшава, 1901) — сей останній опис з великою заправкою історичних ремінісценцій. Сей опис читається дуже цікаво, бо з ним автор звязує всі минулі події даних околиць. З інших згадаю: 1) Dr. Antoni J. (Rolle). Ks. St. Chołoniewski. Opis podróży kijowskiej w 1840 r. odbytej, 2) E. Chłopicki: Od Słuczu do Bugu, 3) X.: Przejażdżki po Wołyniu. Obrazki z przeszłości i teraźniejszości, 4) Fr. Rawita-Gawroński: Wycieczki historyczno-archeologiczne po Ukrainie.

З описів подорожей галицьких Поляків по Галичині відмічу: 1) Дідушицького: Щоденні записки плавби Дністром до Аккерману в 1785 р.,*) 2) Zacharjewicz: Wycieczka do Żalukwi, Halicza i na Krylos (Львів, 1882) і т. д.

Описів подорожей по Україні, дружованих в щоденній пресі (українській, російській, польській), в отсім короткім огляді не згадую. Їх стільки, що відмітити їх в часописній статті річ неможлива.

І. Кревецький.

*) З кінцем 18 і ще з початком 19 ст. ішла Дністром жива торговельна плавба аж до Чорного моря. Є описи того й навіть окремі тогочасні публікації про се, про що сьогодні мало хто й знає.

БІБЛІОГРАФІЯ

В. Дорошенко. ШЕВЧЕНКОВА ПОДОРОЖ ПО ВОЛИНІ 1846 РОКУ. [Київ, 1929]. Ст. (5). В. 8°.

Як відомо, Шевченко працював якийсь час як археолог у Київській Археологічній Комісії згл. у Тимчасовій Комісії для розбору стародавніх актів. На її доручення він у 1845—1847 рр. підприняв археологічні екскурсії по Україні. Обіхав здовж і поперек Київщину, Волинь, Поділля, Чернігівщину і Полтавщину, описуючи скрізь пам'ятки старовини та роблячи з них рисунки згл. малюнки. Попри се записував українські народні пісні. Отсі археологічні подорожі Шевченка по Україні мали великий вплив на нього як письменника. Видно се виразно в його поемах і в оповіданнях прозою. На жаль одначе, вичерпуючого опису тих незвичайно цікавих подорожей Ш. по рідному краю не маємо. Тільки більш-менш докладно знаємо про подорожі Ш. по Київщині, Чернігівщині і Полтавщині — на основі власноручних нотаток поета та інших матеріалів. За те подорожі Ш. по Волині і Поділля досі невияснені.

Не було відомим, які пам'ятки старовини оглянув Ш. на Волині й Поділля, ні навіть які місцевості відвідав. Вправді по повероті з тих подорожей Ш. представив Комісії, що його вислала, докладний звіт з описом і малюнками, але звіт той, мабуть у звязку з переполохом, викликаним арештуванням Ш. у 1847 р., затратився майже безслідно. Дійшло до нас випадково лише кілька малюнків, що їх Ш. зробив підчас тих подорожей.

Як се не дивно, але досі ніхто з біографів Шевченка, ані з тих, що писали про згадані вище археологічні подорожі поета-археолога (як О. Коныський й О. Левицький), не звернув належної уваги на той першорядний матеріал до сього питання, який дають

російські повісті Шевченка. А вони дають чимало. Є в них і вказівки на ітинерій Шевченка по Волині й згадки про його роботу, думки та враження підчас подорожі. Хоч як вони неповні й уривкові, але через брак інших відомостей отсі вказівки для нас цінні й цікаві. Знаходяться вони у двох повістях, котрі Шевченко написав при кінці заслання в 1855—56 рр.: „Варнак“ і „Прогулка“. Вказівки сі й вибирає докладно зі згаданих повістей п. В. Дорошенко у зазначеній вище своїй статті.

У висліді ми маємо досить докладний ітинерій Шевченка з Кам'янця Подільського на Волинь. Шевченко був: у Вишнівці, Почаєві, Крем'янці, Дубні, Луцьку, Корці, Острозі, Заславі, Новгородку, с. Вербі, Ковлі й ін. місцевостях.

Характеристичне, що Шевченко не оставив ні одного суцільного опису своїх доволі численних подорожей по Україні. В його журналі є тільки опис його подорожі по російській території в часі повороту з заслання.

К. Борис Монкевич сотник. СЛІДАМИ НОВІТНІХ ЗАПОРІЖЦІВ. З ілюстраціями. „Добра книжка“. 80-й випуск. Львів, 1928. Стр. 208 + 13 ілюстр., 8°. — Борис Монкевич сотник. ЧОРНІ ЗАПОРІЖЦІ. Зимовий похід і остання кампанія Чорних Запоріжців. Зі схемами й ілюстраціями. „Добра книжка“. 109-й випуск. Бібліотека історичних повістей. Львів, 1929. Стр. 152 + 3 схеми + 10 ілюстр., 8°. — Ціна кожного поодинокого випуску „Біб. істор. повістей“ — 4 зол.

Мемуари сотника Української (Наддніпрянської) Армії Б. Монкевича, видані „Доброю Книжкою“, становлять помітний і цінний вклад у нашу сучасну, на жаль, дуже бідну мемуаристику. В першій томі своїх споминів „Слідами новітніх Запоріжців“ розповідає Монкевич про воєнні події на Вел. Україні в

першій полов. 1918 року — про залишення Києва українським військом під напором большевиків у лютому 1918 р., героїчний похід молодої Укр. Армії в союзі з Німцями від Житомира до Харкова в лютому — квітні 1918 р., про славнозвісний похід Болбочана на Крим, (котрий завжди буде одним з найсвітліших моментів в історії Укр. Армії і разом одним з найганебніших прикладів безголовної, злочинної політики уряду УНР.), й про боротьбу з большевиками за Донецький водозбір у квітні та на поч. травня 1918 р. — В другім томі Монкевич описує знаменитий „Зимовий похід“ Української Армії під командою ген. Омеляновича-Павленка в запілля російської армії в грудні 1919 р. — квітні 1920 р. та про походи й бої, в яких брав участь полк Чорних Запоріжців (в котрім був сотником Монкевич) у складі регулярних українських військ — в травні-листопаді 1920 р.

Спомини свої Монкевич пише живо, яскраво, по-мистецькому, в широкопатріотичнім дусі. При тім однак він залишається весь час безсторонним оповідачем: без вагання, хоч видно й з боєм у серці, розкриває він нпр. безумні злочини УНР-івських правителів в часі Кримського походу; не ховає й темних сторін в політиці Гетьманського уряду в травні-червні 1918 р. Особливо гарно вдалися Монкевичеві спомини про воєнні події 1918 р.: „Слідами Новітніх Запоріжців“. Се по правді один з найбільш блискучих творів у нашій сучасній мемуаристиці. Читає се книжку разом з автором переживає то великий патріотичний ентузіазм, читаючи про героїчну боротьбу наших „новітніх Запоріжців“, то глибоке обурення й огиду, згадуючи провокаційно-злочинне поступовання УНР-івських політиків. — Друга книжка „Чорні Запоріжці“ вийшла, на жаль, значно сухіша, хоч і вона звичайно має безперечну вартість у нашій мемуаристичній літературі.

В. М.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

поручає: **Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.**

401

20 30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

БОЛГАРІЯ на передодні диктатури. Внутрішнє і зовнішнє політичне положення в Болгарії чим раз більше погіршується, через що чим раз більше утворюється думка серед політичних партій, що одинокий вихід — диктатура. Загально числяться з сим, що король проголосить диктатуру при допомозі болгарського посла в Римі Вількова. Се означало б побіду італійської орієнтації в болгарській політиці.

АНГЛІЯ. В найважнішій окрузі текстильного промислу Ленкаширі вибух великий страйк робітників. Страйкують пів мільона робітників. З 1800 текстильних фабрик у Ленкаширській окрузі 1500 фабрик замкнулося зовсім. Від часу загального страйку 1926 р. се найбільший страйк в Англії. В політичних кругах Англії викликав він велике занепокоєння. Провідник союзу текстильних промисловців заявляє, що працевластці в кожній хвилині готові приступити до переговорів з робітниками.

ЗАКІНЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКО-РАДЯНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ. В четвер закінчилися англійсько-радянські пере-

говори у справі відновлення дипломатичних зносин між Англією та Радянщиною. Підчас конференції Гендерсон домагався передовсім, щоб СРСР виразно й категорично відмовився від комуністичної пропаганди в Англії й в англ. колоніях. Довгалевський погодився на се домагання. В найближчій часі має відбутися виміна послів між Англією та Радянщиною. Кандидатом на англійського посла у Москві вважають посла до палати громад Кенворті.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ РОЗОРУЖЕНЬ НА МОРІ. В Лондоні відбулася конференція в справі морських розоружень, в якій взяли участь з боку Англії прем'єр Мекдональд і зі сторони Америки — послы Сполуч. Держав ген. Девіс і Гібсон. Англійські круги вважають сю конференцію важливим кроком наперед у справі зменшення зброєнь на морі. Сподіваються, що вже в сім тиждні англійський уряд розішле опрацьований на тій конференції проект зменшення зброєнь на морі всім заінтересованим державам, себто Франції, Японії та Італії. А в кінці сього року передбачається скликання загальної конференції в тій справі всіх заінтересованих держав.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

НОВИНКИ

Розв'язання польського Союзу Кас Хорих. Міністер праці і суспільної опіки полк. Пристор розв'язав Управу загально-польського Союзу Кас Хорих, на котрого чолі стояв один з лідерів ППС. пос. Жулавський. Урядовим комісарем іменовані проф. Мих. Орженський.

Нещасні випадки в Татрах. На північному збоці „Голубої Турні“ зірвався з кусником дерна нар. учитель з Королівської Гути, Йосиф Пліцкий. Нещасний турист упав з висоти 30 м. на скелю, відбився від неї й упав у провалля глибиною понад 200 м. Смерть наступила негайно. Того самого дня з „Гавроні“ впала і вбилася на смерть жінчина Окрашевська.

Смерть за папіроску. До арендатора Гохвайса в Соколівці б. Коломиї приїхав на ферії його 16-літній син, гімназист. Коли старий побачив, що його „студент“ в саму суботу курить папіроску, став йому докоряти. Та син заявив, що буде курити і в суботу. Тоді розгніваний батько кинув на нього якимсь зелізом, що було під рукою, і вбив його на місці. Гохвайса арештовано.

Вибух на англійським кружляку. При пробі стріляння з нових армат на англ. кружляку „Девоншир“, що належить до середземноморської ескадри, наступив сильний вибух. Убитих моряків 12, а ранених 16.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців
464 дешево можна дістати у 9-15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Припинення еміграції до Канади. З огляду на тяжкий господарчий стан у Канаді, що витворився через неврожай у сім році, Еміграційний Уряд тимчасово припинив еміграцію до Канади.

Конфіскація комуністичного аеропляну. В Загребі поліція skonфіскувала аероплян, який служив до комуністичної пропаганди в Хорватії.

Повість Ремарка — заборонена в Америці. Голосна книжка німця Еріха Ремарка п. н. „На Заході нічого нового“ має нечуваний успіх. За три місяці розійшлося 600.000 примірників. Французький переклад накладом 80.000 розхоплено протягом 3-ох днів. Але в Америці треба було видати англійський переклад з деякими пропусками. Кільканайцять примірників з повним текстом амер. влади в Шикагу skonфіскували. Автор має 30 літ. Як 18 літний хлопець пішов на війну і написав незвичайну книжку про війну. Видно великий талан. Звичайний опис, а немов чується жах війни з ревом гармат, тріскаючими гранатами й зойками ранених...

Шкільний рік піchnеться 3. вересня с. р. богослуженнями у всіх школах, а 4. вересня нормальна наука.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† Юлія з Несторовичів Рабій, дружина Крилошнина і пароха в Самборі, улокоїлася в Бозі 30 липня ц. р. в 64 році життя. Похорон відбувся в четвер. Вічна Їй Пам'ять!

Біржа

Гроші. Амер. долар 8.87.00—8.87.50, канад. долар 8.79.00—8.79.50, чеськ. корона 0.26.33—0.26.50, австр. шілінг 1.25.00—1.25.50, румун. лей 0.05.00—0.05.25, франц. франк 0.34.50—0.34.80, швайц. франк 1.72.50—1.71.80, фунт штерл. 43.20.00—43.50.00, рад. червінець 17.50—18.00.
Збіжжя. Пшениця двір. 42.50—43.50, жито гал. 22.25—22.75, ячмінь на млино 22.25—23.25, овес гал. 21.00—21.50, кукурудза ром. 29.50—30.50.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 40—100

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

всього РОДА

порукає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 3—12

НОВООТВОРЕНИЙ МЯ-ГАЗИН І РОБІТН'Я ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол. ул. Рутівського.
Порукає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижчі, догідні умови місячної сплати. 3—15 491

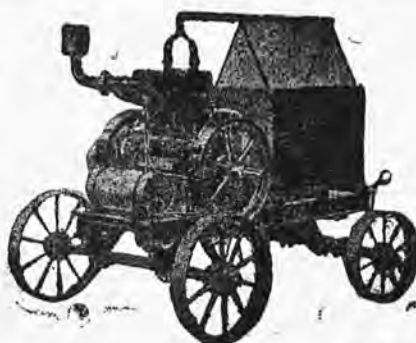

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“

Львів, ул. Валога 9.

490 а)

5—8

МОТОРИ бензинові, нафтові і т. п.

— фабрикати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd, Dursley

(Англія)

— ПОРУКАЄ: —

4—4

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd, Dursley, на цілу Польщу

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заподаанням дотеперішньої практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприйняті оферти остануть без відповіді. 4—8

ПОРОШОК „КОСІТЕК“
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАМІЛЬШ УПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ
виробуаптики Гонсецького в Варшаві. 398

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон
порукає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 78-7

ПІД ОСІННІ ЗАСІВИ Є

ТОМАСИНА

довготривалим, найуспішнішим діляючим, отже найдешевшим фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА дає високий збір зерна.

ТОМАСИНА не дається в зимі вилугувати з почвы.

ТОМАСИНА має крім фосф. ки-слости також кодо 50% потрібного вапна безплатно.

ТОМАСИНОЮ підсилені рослини з правила дуже добре зимують.

ТОМАСИНУ треба на час вже літом замовити. В осени на-вала замовлень і недостача вагомів можуть спричинити опізнєння доставки.

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, Костюшки ч. 18.

Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Контра П. III: Краків 405.867.

День 1. серпня пройшов спокійно Невдача „червоного дня“.

1-й серпня, проголошений комуністами „антимілітаристичним“ днем, майже повсюду пройшов цілком спокійно. Плановані більшовиками великі демонстрації й страйки по великих містах усього світу ніде не вдалися. Поліція всіх великих міст наперед приарештувала най-цікавіших хитроумців.

більш небезпечних більшовицьких агентів. Самі робітники сим разом не піддалися на більшовицькі заклики й масово стали як звичайно до праці. Лише в однім Сараєві (Югославія) збаламучена частина робітництва почала страйк і в деяких місцях підпалювала фабрики. Та поліція хутко зліквідувала ці виступи.

Зірвання англійсько-радянських переговорів

Переговори про відновлення англійсько-радянських дипломатичних взаємин, досить успішно ведені в Лондоні між Гендерсоном і Довгалевським, несподівано зірвані. Довгалевський, безумовно,

своїм попереднім заявам, 1. серпня зажадав від англ. уряду негайного відновлення дипломатичних зносин з СРСР перед вирішенням всіх інших спірних справ. Гендерсон відмовився, і на тім переговори урвалися.

Траксатлянтійський лет „Гр. Цеппеліна“

2. серпня о 3 год. 25 хв. ранку „Граф Цеппелін“ вилетів з Фрідріхсгафену до Америки, маючи на покладі 18 пасажирів. Точно після 4-денної подорожі то є в понеділок о 3 год. ранком (час середньо-європейський) цеппелін прибув до

Лейкгерсту. На стрічу йому вилетів американський літак і забрав звіт про журналіста Нікелсона, котре негайно передано через радіо. Др. Екнер заявив, що в середу вечером „Граф Цеппелін“ вертає до Європи.

Таємний транспорт амуніції

В австрійському Лінці поліція задержала й сконфіскувала транспорт амуніції, везений пароплавом по Дунаю. Транспорт складався з кількох пак фальшиво означених як скляні вироби, в яких були крісові набой та машинні кріси. Скрині адресовані до кн. Штаренберга

вибраного недавно головою горінно-австрійської краєвої Гаймвері.

Дирекція поліції в Лінці зарядила ревізію в замку кн. Штаренберга. Сконфісковано 39 крісів, револьвери й набой. В Кремзі залізничні влади задержали 5 скринь з машинними крісами.

Голод над Волгою

Наслідок господарки „совхозів“.

Богатому Поволжю знову грозить голод цього року. Сотки тисяч десятин землі, на котрих господарили державні фільварки „совхозів“ (як Бенердакський, Краснореченський, Аржановський та ин.) да-

ють ледви по 3 сотнари з десятини. Не допоможуть очевидно і трактори, жнивирки та інші сільсько-господарські машини, спроваджені за дорогі гроші з заграниці.

Домагання селян в большевії

Большевицька „Правда“ приносить інтересні вісти про домагання заможніших селян в большевії. Вони жадають таємного голосування, кажучи: „Дайте виборче право, а ми вам дамо хліб“.

Далше кажуть вони, що се несправедливо ділити селян на „кулаків“, середняків і бідноту, тільки треба їх ділити на робучих і ледарів. На загал хотіли вони со-вітів, але без комуні.

Жнива й надії на будуче

Не буде звишки цін збіжжя.

Сегорічна знижка цін збіжжя в цілім світі поставила хліборобів у дуже важке становище. Супроти того, що в Польщі появилися голодні, буцім то на осінь сподівана є поправа цін збіжжя, остерігає чаші „Конюнктура Господарча“ перед великим оптимізмом, тому що „всякі передбачення цін у збіжжівій торгівлі дуже

часто заводять з огляду на непевність статистичних дат і великої кількості спекуляційних чинників, що не підходять під обчислення. Тому на думку „Конюнктури“ в найближшій господарській році треба „числитися радше з дальшим обниженням збіжжєвих цін ніж з можливістю їх поправи“.

Французько-італійський інцидент

Італійські воєнні літаки над Францією.

По донесенням паризької преси сим дням раннім ранком появилися над французькою територією в околиці Гренобля італійські військові літаки. Літаки пролетівши 10 км. вглиб краю, в тім місці, де саме відбувалися літні маневри франц. військ, завернули відтак до Італії Цей налет викликав у пресі різні коментарі.

Збіжжя й пашу, дорібок Вашої цілорічної праці

обезпечайте лише в своїм власнім

Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

497 у Львові, вул. Руська ч. 20. 1-4

Приєднуйте нових передплатників!

ЩЕ ОДНА „ПЕРЛА“ полемічної літератури.

На днях появилася анонімна брошура п. п. „В обороні прав нашої греко-католич. Церкви“. (Львів 1929. Накладом Івана Готя. Друкарня Повочасна, ст. 84, 8“).

Свою пікчемістю й хамством перейшла ця брошура все, що досі в тій справі писано. Се огидна клевета на наших Єпископів, обдуманна тільки на те, щоб перед своїми й чужими ворогами понижити й оліювати нашу церковну Брархію.

Якщо робилиб се большевики чи радикали, то не булоб хоч великого жалю і ніхто так не гіршивсяб ані дивувавсяб дуже. Але роблять се люди, які хочуть, щоб їх уважали чесними і патріотами, з яких дехто може й носити священичий одиг... Підписуються вони „оборонці“... Алеж пі! Не оборонці вони, а злочинці!!

Се останнє слово тої кириці, веденої вже від 9 літ, якої висловом був ряд статей в пресі („Укр. Голос“, „Нива“, „Діло“...), Щож до змісту, то поза перемелюванням того, чим „оборонці“ вже не раз писувалися, брошура не приносить майже нічого „нового“.

Нікчемність і погань того виступу відчули мабуть самі автори, коли скрили себе за плечима якогось пана Готя. Але розсудження такої погані до гр.-кат. Парохіяльних Урядів се зневага, се поличник для цілого нашого Духовенства. За когось мають ті панове (чи „отці“) наших священиків, коли думають зробити їм сям прислугу?

В тій дуже болючій справі одяг се відрадний прояв, що зі сторони священства появилася вже реакція проти такої „оборони“. До нашої Редакції надходять з кругів Духовенства поодинокі й збірні заяви та відзиви, в котрих зі святым обуренням п'ятується се погане й геростратське діло. Депо з того містимо вже в нинішнім числі. В слідуячій числі „Н. З.“ помістимо осудження сеї брошури священиками з 33-ох деканатів, зібраними в Перемишлі.

Зате вороги нашої Церкви немов щурі па тилки кинулися на ту брошуру і з пстаєною радістю й видимою насолодою зачинають уже розливати отрую через свої часописи. Досить заглянути в останні числа „Землі і Волі“, або в „Русській Голос“ (ч. 60 з 4. ц. м.), щоб побачити, яку вбийчу зброю дали їм наші оборонці. І один Бог знає, скільки згіршення спричинить се серед народу і так розатітованого безпастанно всякими безвірками й сектантами.

Справді, не став слів обурення на таку пікчемну роботу. Та що бачимо? Коли хто навіть обережно скритикує діяльність першого лішнього діяча від політики чи там порушить якусь ідеологію, тоді знімається крик, а то й погрози на життя. Колиж публікується найогидніші клевети на Брархію нашої Церкви, тоді наші „патріотичні“ органи не то що не зреагують відповідно, але ще й рекламують огиду, як лрим. „Діло“ (ч. 172). Ба навіть така китарня „Рідної Школи“ у Львові не соромилась тої погані й примістила її у виставовім вікні, мов на глум...поміж католицькою й релігійною літературою. Щож на се Головна Управа „Рідної Школи“? Щож на се наше поважне громадянство? Деж межі хочби примітливої приличности й самоповаги???

Тапети
фіранки
декорації

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-69 17-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

о. Платоніо Філас ЧСВВ.

Безосновні аляри

(Докінчення).

Ясна річ, що всі ті святі почування, про які висше намічено і кожне з них, ддятого що в душі причащаючого є найтісніше злучене з цілим комплексом прочих почувань, дається на зверх і перед лицем Божим, виразити зарівно розумно побожно і свято, чи то клячучи, чи стоячи, чи хочби й навіть сидячи, як думаємо було на Тайній Вечері, чи навіть лежачи, як буває у хорих. Тому то катол. Церква з однаковим пошанованням відносить так до одного, як до другого способу, як взагалі до всіх зверхних форм обрядових, жадаючи тільки двох річей: 1) щоб зверхня форма не мала в собі нічого, що противилобися вірі і христ. моральности, та 2) щоб та зверхня форма як найліпше відповідала цілям св. Церкви, при узглядненню місця, часу, краю, народу, передання, звичаю, в загальні тих обставин і вимог, з якими людський розум просвічений надприродним світлом віри під проводом і доглядом Церкви узглядняти повинен. Ось в яких жерелах і основах шукають-би аргументів на обосновання такого чи іншого обрядового питання. Там їх знайдемо. А силуватися на вишукування інших веде на манівці і кінчиться на фантазіях.

А такі обосновання, до чого вони?!

4. Що варта такі заключення.

Лишається нам хіба ще словечком доторкнутися кінцевого заключення Ниви на стор. 208., яке мало би бути принципіальне в цілій справі:

„Найважливіша асиміляція нашого обряду з латинським має своє жерело в латинській редакції практичного попяття Евхаристії „евхаристійний Ісус“. По тім, що вже про таке твердження висше наведено, вистане тут відповісти: Це твердження є в часті баламутне, в часті неправдиве. Баламутне, оскільки вмовляє в своїх читачів, що наша Церква асимілює свій обряд з латинським. Не асимілює, а свій корінний греческий обряд розвиває своїми питомими формами, відповідаючими вимогам часу, краю, народу і цілям св. Церкви. Вільно се робити всім церквам в цілім краю, а одній нашій мало би бути не вільно?! Чи одна наша Церква мала би бути на вічні віки звязана з обрядом, який був в році 1595?! **Неправдиве** твердження, оскільки підсувається йому значіння, що попяття Евхаристії „евхаристійний Ісус“, є поняттям спеціальним для латинського тільки обряду. Є воно спільне в цілій катол. Церкві без огляду на будь який обряд. **Неправдиве** в кінці ще-й в тім значінню, що повисше розуміння Евхаристії мусить в обрядах поодиножних церков, прим. в нашій, потягнути за собою такі самі зовнішні форми почитання Евхаристії, які у себе витворює обряд латинський, отже, каже Нива, навіть причастя під видом гостії. Основно мильне твердження, якому противиться ціла історія церкви.

Від віків і віків в кат. церкві у всіх її обрядах точнісенько одно і те саме попяття і розуміння прим. Рождества Хр., Смерти, Воскресення, Святих Тайн,... а чи така єдність в розумінню таїнства витворила єдність зовнішних форм в обрядових богослуженнях?! І легко зрозуміти, ддячого ні. „Нива“ каже: „В усякому організмі клітини укладаються після питомих собі законів. Як-що отже латинська редакція, що про неї мова, стане для

нас законом, то — й наші звичаї мусять буквально так уложитися, як у латинників.“ (ст. 205).

З відкиж таке заключення? Чи в обрядах ділають такі самі закони, після яких укладаються клітини в організмах? Очевидно ні. В цих ділає право фізичної конечности, а сила, що творить обрядові форми є людський розум, просвічений вірою і людська воля, яка своєю свободою і в цій праці не тратить і не вирікається. Церква є організмом, але висшого типу, як надприродне релігійне товариство. А як в товариствах чисто земських розум і воля, а не фізична конечність укладають для членів правні форми і звичаї, так аналогічно і в тім товаристві, яким є Христова церква, розум і воля є головними чинниками в формованню обрядових приписів. І як раз ддятого, що тут ділає розум і воля, а не фізична конечність, ставить св. церква тому розумови і тій волі в моральний і святий обовязок узглядняти і закони віри і закони християнських обичаїв, і обставини та вимоги місця, часу, краси, народних характерів, звичаїв і т. д. все маючи на увазі цілі церковних обрядів. А з сего виходить виправді, що всі обряди в кат. церкві в основі остаточно виказують дійсну єдність, як це й мусить бути при єдності віри, цілі церкви і єдності людської природи у всіх людей, але рівночасно і при тій єдності не менше велика ріжнородність, подібна як в людській спільноті при єдності людської природи бачимо ріжнородність рас, а в расах ріжнородність народів, а в народах ріжнородність родин, а в цих ріжнородностях індивідуів. Те саме видимо і в катол. обрядах: єсть єдність в потрібній мірі, але є і ріжнородність. — Безпідставні ддятого є побоювання „Ниви“ і не відповідають ні науці, ні віковій історії катол. церкви.

Якийже і кому хосен з того галасу, з тих докорів і з тиках обосновань? Хіба Камінським. Але „кое общеніє“ „Ниви“ з Камінськими?!

—о—

Нові наукові досвіди

Віденські професори Фрайд і Гофман оповідають, що сильне освітлення голови приглухого чоловіка скріплює його слух від 2 до 5 разів. Стверджують се в той спосіб, що наперед без світла роблять з людьми досвіди, на яку віддаль чують вони тон якоїсь сили, а потому те саме повторяють при світлі. Подібні висліди, лише інакше переведені, потверджує московський професор Лазаров: у темній кімнаті довго натискає рівномірно педал напіна і час до часу перериває темряву світлом. В тих світляних павзах всі присутні чують далеко виразніше той сам тон. І навпаки: той сам тон слабше, коли зачати його грати в ясній кімнаті й опісля загасити світло.

По сих цікавих досвідах відпорпали німецькі учені стару працю двох своїх учених Ебермаєра і Горна, нагороджену ще в 18 ст. університетом в Геттінгені. Отже ті вчені вже тоді розслідили біологічне ділання світла, але мимо нагороди загаль лікарів не звернув уваги на їх працю.

З огляду на те, що по діланню світла слух вертає майже все до давнього стану, припускають, що всі людські змісли мають якесь невідоме досі получення: отже оживлення одного оживляє всі інші. Ддятого пр. в ясно освітленій салі анітит лучший ніж у темній салі.

Присилайте передплату!

Перед великою конференцією

Львів, 4-го серпня 1929.

За два дні збирається велика міжнародна конференція в Газі, що має займатися введенням в життя найновішого репараційного плану, умовленого перед місяцем у Парижі і знаного під назвою плану Янга. Він має заступити досюгочасний план — т. зв. Доса. Політичне значіння нового укладу було у нас свого часу схарактеризоване. Окрім усталення висоти і рат репараційних обовязків Німеччині за програну війну, він приносить поважне зменшення німецьких тягарів та відкриває вигляди ще на інші політичні користи. Прихід до влади англійської робітничої партії, званої зі свого паціфізму, робить ці користи майже певним.

В першій мірі Німеччині залежить на тому, щоб на початку найближшого року, передбаченого версайським трактатом як термін евакуації другої полоси заренської області, окупованої французько-бритійсько-бельгійськими військами, — щоб уся окупація, нормально обрахована до 1935, дефінітивно скінчилася. Отже вкорочення окупації о цілі п'ять літ має для Німеччини не лише господарське значіння, а передовсім морально-політичне. Присутність чужої армії на німецькій землі се видимий знак катастрофи 1918 і всіх її наслідків — тягарів й упокорень. Натомість із хвилею уступлення окупаційних військ Німеччина одержує назад вигляд суверенної і рівноправної держави.

Очевидно ще не цілком. Окупація вуглевого басену Сарн Францією має инший правний титул ніж окупація Зарення. На 1935 передбачений версайським трактатом плебісцит, що має остаточно рішити, кому се мала, одначе під господарським оглядом многовартна країна буде належати — Німеччині чи Франції. В першій разі Німеччина матиме обовязок заплатити грошеву індемнізацію Франції. Та що вислід плебісциту в користь Німеччини не підпадає сьгодні жадному сумніву, отже відкривається можливість ранішого зречення Франції сеї країни — очевидно за добре, крім передбаченої індемнізації, відступне.

Коло сих політичних питань, не рахуючи чисто фінансових, звязаних з новим планом Янга, буде головню обертається конференція. Окрім Німеччини, Франції, В. Британії, Італії, Бельгії, у фінансовій конференції візьмуть ще з европ. держав участь: Польща, Чехословаччина, Румунія, Югославія, Греція й Португалія — себто всі ті, що в якій-небудь мірі заінтересовані в німецьких репараційних обовязках. Та перших п'ять держав буде, очевидно, про все рішати. До політичних нарад (в справі евакуації Зарення) з менших держав мають бути допущені тільки дві перші як сигнатарі льокарнського пакту з 1925, себто Польща і Чехословаччина.

Амбіцією польського уряду є, щоб при нагоді вкорочення окупації Зарення, під претекстом, що сим способом нарушується досюгочасна мілітарно-політична рівновага в некористь Польщі, виторгувати від Німеччини якісь спеціальні уступки. Залежить головню на однім — іменно, щоб Німеччина зреклася раз-на-все всяких, хочби й мирних, заходів в цілі зміни своєї східної границі (щоб згодилася на т. зв. східне Льокарно). Чи се йому вдасться? Се покажуть найближші тижні. Ворожити в сім напрямі трудно, та нам таки здається, що користи Польщі на конференції, якщо будуть які, підуть у иншій напрямі — фінансовім

або торговельно-політичним. Взагалі німецько-польські взаємини належать сьогодні до найгірших в Європі. Гагська конференція не то не розв'яже цих труднощів, але й не ослабить. Радше треба боятися, що їх тільки загострить.

—о—

Вертають до середньовіччя

Наука вже досить давно розв'язала байку про „темноту“ середньовіччя. А тепер видно у різних народів навіть скорий поворот до студій і думок середньовіччя. В Америці оснований в Бостоні спеціальна академія для студій над середньовіччям. Вона видає свій орган „Опекун“ і цікаві антології. В Європі працює в тім самім напрямі Міжнародний Союз Академій під егідою Франції. Той союз випрацював великий словар середньовічної латини під ред. Г. Гельцера і при співучасті учених німецьких, американських, англійських, бельгійських, еспанських, італійських і т. д. В Італії медіолянський університет видає в тім напрямі кварталник „Aevum“. В Німеччині особливо докладно студіюють тепер середньовіччя на спеціальних унів. катедрах. В цілий ряд посвячених тому учених, як Гравбе, Маєр, Вінтерфельд і ин.

М. Маніціус видає два великі томи про історію латинської літератури середньовіччя до 12 ст. Окрім того видає Німці багато підручників з уривками творів середньовічного письменства. Лектури їх заведено від 1918 р. навіть в гімназіях. В Польщі в тім самім напрямі має працювати „Поль. Тов. Гуманістичне“, котре видає свій орган „Гуманітас“.

Все те об'являє потішачі, бо звертають увагу інтелігенції культурних народів на духову продукцію тих часів, коли віра була тверда і глибоко вкорінена. Сей поворот до середньовіччя може бути одним з жерел відродження сучасних народів.

—о—

Совітські урядники — монархісти

„Роста“ доносить: В Ростові над Доном відкрито монархістичну організацію між совітськими скарбовими урядниками. Зібрання монархістів відбувалися таки в урядовім льокалі. В часі зібрань грали на грамофоні гімн „Боже царя храни“.

Маленький фейлетоп.

3 обичаїв у „раю“

I.

В Москві жила собі маленька, горбата жінка. Та, як відомо, і маленьким, горбатим також хочеться жити. А тут ще й двоє діточок, котрих треба кормити й одягати. І се і те було особливо важким ділом в 1919 році. А всетаки та жінка якось жила і діточок в порядку удержувала. Існувала вона тим, що потайки купувала муку, пекла з муки чорної хліб і потайки його продавала добрим людям. Справедливість вимагає признати, що хліб вона пекла прекрасно. Просто медівник, не хліб. І кількості, що у неї купували, все росла — тим більше, що жінка вона була добра, ціну за хліб брала божу і навіть на кредит давала потребуючим.

От той кредит і погубив її. Між її покупцями знайшовся й оден партійний чоловік, котрий набравши на кредит більшу кількість хліба, доніс черезчужий про таємну продаж.

З'явилися чекісти, жінку ув'язнили, хліб і муку забрали, а діточок оставили їх власній долі. Чи одержав яку надгороду той партієць, невідомо, але на всякий випадок позбувся свого дагу.

II.

Багато Росіян за кордоном надіялося, що большевики будуть „еволюціону-

ЗАЯВА

Анонімна брошура п. н. „В обороні прав нашої гр. кат. церкви“ клеветами та наклепами на Високодостойну Особу Преосвященного Епископа Йосафата Коциловського вправді Його діткнути не може, однак я в ім'я правди і справедливості стверджую отсим, що наведений в цій брошурі на стор. 50-й факт, в яким покликується анонімні автори на особу пароха в Бабині коло Самбора, себто припускаємо на мою особу, є ложний і неправдивий. На цій моїй авдієнції, коли я прохав о узнання Н. Н. за помершого, дістав я відповідь від Преосвященного Епископа, щоби я викидав рішення суду, а зовсім не було такого перебігу авдієнції, як наведено в згаданій брошурі. А зокрема факт, немовби-то узнаний за помершого муж мав по повному звінчанню жінки вернути домі, не мав ніколи місця в моїй парохії.

Бабина, дня 29. липня 1929.

о. Володимир Петрик.

Масарик про Німців у Чехії

З приводу появи знаменитого твору чеського проф. університету Емануїла Радля „Воротіба між Чехами і Німцями“ наводить німецька преса з признанням все, що Радль підчеркує про поведіння голови чехословацької держави Масарика супроти німецької меншості в Чехії. Масарик стоїть на становищі, що демократичні засади, які обстоюють Чехи, вимагають признання Німцям і німцям меншостям повної самоуправи і проноціонального представництва в уряді. Не можна вимагати від Німців — каже Масарик — щоб вони одушевлялися чеським національним гімном. Треба уложити такий новий державний гімн, який могли би співати всі горожане держави. бо треба рахуватися з почуттям людей. Підчеркую, що чесно бажаю мирного співжиття з німецькою меншістю.

Німецька преса додає до тих заяв великі признання для Масарика як професора, письменника, журналіста, політика й партійного діяча, котрий вже пів століття працює над відповідним уфрмуванням способу думання свого народу й кінчить свої висновки так: „Кожда держава має такого голову, на якого заслуговує“.

Мовляв — тому, бо такий закон: хочеш, не хочеш, а будеш еволюціонувати. Закон!

Жив собі в Москві швець. Гарний швець, та — вибачте — дворянин. Зрештою його шляхотське походження — як доносить орган „Дні“ — давно було забуте. А його шевське ремесло і дуже точне виконання замовлень забезпечувало йому славу в цілій квартирі. Називався він М.

Не так давно замешкав недалеко від його кімнатки молодий член комуністичної партії з жінкою. Старець звернув увагу на молоду пару і віднісся до обоїх з батьківською добродушністю. Багато разів говорив, що то гарні люди. Особливо подобався йому муж. Завязалося, коли не близьке, то для старика приємне знаомство. Бували у себе, говорили за чайком, по приятельськи дискутували, і все йшло гарно.

А потому молодій жінці прийшла пора родити. Родили тяжкі. Треба було лікаря і ліків. Партієць був чоловік убогий і грошей очевидно не мав. От тоді старик по приятельськи, зі співчуття, сам предложив молодому знакомому якусь квоту зі своїх ощадностей. Квота була невелика, 20 доларів, але то було все, що старик мав. Партієць подякував, гроші взяв і розуміється, обіцяв звернути. Потому справи пішли веселіше: молода жінка поправилася і старик М. щиро тим радувався.

Університет і часопис для волоцюг

Америка не належить до романтичних країв, а й там повстало романтичне диво: в місті Канзасе оснований університет для волоцюг. Фінансові основи мав йому забезпечити ще покійний письменник Джек Лондон, сам волоцюга від 16 року життя.

Тепер прийшла вістка з Німеччини, що там у місцевості Зонненберг коло Штутгарту оснований часопис для волоцюг п. з. „Дер Кунде“. Заголовок обернений „до гори ногами“, а передовиця пояснює, що зроблено се з двох причин: 1) Тому що то скучна річ все стояти на ногах. 2) На знак, що волоцюги не одно перевернуть до гори ногами.

Кожний край і парід має своїх волоцюг. Між ними були і є навіть визначні поети, письменники й філософи. І так б. учитель François Sevrin оснував літ тому 15 організацію французьких волоцюг. Члени її за 1 франка на рік одержують лісту імені милосердних людей у різних околицях Франції. Та організація має таємне письмо. Зі знаних у світовій літературі письменників були волоцюгами: Джордано Бруно, Гавитман, Джек Лондон, Максим Горький, Верлен і н. З менше знаних: Ярослав Газек (Чех), Людвиг Кассак (Мадяр), Петро Гільє (Німець) і н. Цікаво, що навіть між людьми висних і богатих клас лучалися волоцюги, як пр. два угорські графи Рудольф Фрестетіч і Тедді Віхи. Вони різнилися від звичайних волоцюг тільки тим, що під тюрми в чужих краях часто ратували їх дипломатичні заходи послів і консулів старої Австро-Угорщини. Позатим виглядали таксамо як всі інші волоцюги.

Волоцюги часто протестують проти того, щоб уважати їх злочинцями. Такі появи, як оснування для них університету їх власними силами й органу свідчили про те, що вони дійсно хочуть належати до суспільности. Однак з другої сторони суспільність, котра має за багато таких осібників, мусить бути нездорова.

„Інтелігенція думає хибно, що найлучше відношення до віри се брак зацікавлення релігійними справами, получений з вигідною чемністю“. (Ен. Сатсга).

Та несподівано, нічу, старика М. ув'язнили і відвезли на Лубянку (до чрезвичайки). Властиво чрезвичайки вже тоді не було, бо се був рік 1929, і чрезвичайка називалася вже ГПУ — еволюціонувала...

В ГПУ необережному старикови задали два питання: 1) Відки він взяв долари? 2) Для якої ціли давав взятку (лапівку) 20 доларів?... Все, що старик міг сказати, було, що він долари заробив своєю працею як швець, а взятку нікому не давав, тільки дав гроші доброму знайомому, позичив на лічення хорої жінки й дивується, як про се могли довідатися на Лубянці, коли він про се нікому не говорив.

Та і на Лубянці були „добрі дядьки“ — вони вирішили, що старик М. нездоров і треба для нього зміни клімату. Тай відправили його на Соловецький курорт (на Білім Морі). А партієць, розуміється, не віддавши грошей, скоро перенісся на иншу вигідну квартиру.

До того можна ще додати, що в р. 1919 згадана маленька жінка стратила не більше як 8 доларів і по місяцеві її випустили. А в р. 1929 старик М., висланий не так скоро вернеться, коли вернеться. Таким чином можна сказати, що Росіяне, котрі вірять в еволюцію большевиків, мають очевидно рацію! Большевики дійсно еволюціонують.

(За А. Сакмаровим А. Ч.

—о—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Консекрація й інтронізація канадського гр.-кат. єпископа. Торжественне рукоположення Преосв. Василя Ладика відбулося в неділю 14. липня ц. р. в Едмонтоні. В святі тім взяли участь оба гр.-кат. Владики зі Зл. Держав, також канадські р.-кат. єпископи. Акт рукоположення відбувся підчас торжественної архієрейської Служби Божої, на котрій були виголошені проповіді в мовах українській, англійській та французькій. Співав хор місц. „Бояна“. Того дня вечером відправлено ще молебень, а відтак в салі „Народнього Дому“ була в честь нового Владика святочна академія. Слідуючої неділі 21/7 відбулася в Вінніпегу торжественна інтронізація Преосв. Василя на Владичий престол.

Зїзд гр.-кат. укр. духовенства в Америці. Як повідомляє „Католицький Провід“, орган Преосв. Константина, в Філадельфії відбувся 1. серпня зїзд гр.-кат. українських священників скликаний Єпископським Ординаріатом.

Тиждень релігійної етнології відбудеться в Люксембургу від 16—22. вересня ц. р. „Тиждень“ цей буде під протекторатом кардинала Ерле. Подробниці будуть оповіщені пізніше. Зголошуватися можна вже тепер на адресу: „Anthropos“, Mödling b. Wien, St. Gabriel. Austrja.

IX-ий Міжнародний Католицький Конгрес у справах звязаних з проблемом населення відбудеться цього року в Будапешті від 16. до 19. серпня.

Торжества св. Гільдегарди в Німеччині. Католицьке населення Біргену, Рупертсбергу, Рюдесгайму, Айбінгену і з нею вся католицька Німеччина обходять цього року 750-ліття смерті найбільшої в середніх віках німецької жінки — св. Гільдегарди з Бінгену. На торжество, що відбудеться у вересні ц. р. прибудуть високі світські й церковні достойники: апост. нунцій монс. Пачеллі, б. австрійський канцлер пралат Зайпель, чеський міністер др. Кірнбергер, та багато єпископів. В сімох великих комнатах геської Вищої Будівельної Школи буде отворена Вистава св. Гільдегарди. Головною атракцією вистави будуть всесвітньої слави мистецькі твори Бенедиктинів з монастирів Марія Леах і Кесфельд. Окрім того будуть виставлені малюнки, штихи, пам'ятки й книжки з стародавнього монастиря в Рупертсбергу, що його оснувала св. Гільдегарда, а також давні портрети Святої.

Одушевлення й жертвенність передумови Католицької Акції. Так висловився на єпархіяльному конгресі в Роде у Франції новий архієпископ Тулузи. Оптимізм, на думку архієпископа, се найважливіша засада в теперішніх часах: „Геть з тими, що вічно бідкають і стало стогнуть з приводу теперішнього лихоліття та нарікають на молоді і громадянство!... Нашим завданням вишукати в кожній душі її таємний запал і одушевлення. Апостоли Католицької Акції мусять віддатися зовсім своїй справі, щоб уратувати людство!“

Маріявітсько-православні переговори, як довідується КАП., не довели до закінчення „унії“ маріявітів зі старою Церквою. Як відомо „стара Церква“ це ті православні, котрі не признали автокефалії правосл. Церкви в Польщі, а за голову Церкви вважають московського митрополита Сергія. Причиною невдачі переговорів було те, що „стара Церква“ се організація нелегальна. Сен. Богданович робить тепер старання, щоб її легалізувати.

Виклятий правосл. митрополитом Діонісієм волинський діяч Др. Арсен Річинський почав видавати в Володимирі часопис „Наше Брацтво“, звернений проти митрополита і правосл. Синоду.

НОВИНКИ

Всесловянський пасічний зїзд з виставою пасічництва відбудеться в половині серпня в Познані, на теренах теперішньої краєвої вистави.

Еміграція до Сполучених Держав П. А. Генеральний консулят Зл. Держав П. А. у Варшаві почав видавання віз емігрантам на рахунок нового контингенту на 1929—30 рік. Досі видав уже 420 еміграційних віз.

Закордонні паспорти — особам, зачисленим до „посполитого рушення“. Військові власті повідомляють, що особи, залічені до „посполитого рушення“ (зі зброєю або без зброї), при поданнях про видачу їм закордонних паспортів, не потребують діставати спеціальні дозволення од військових влад на виїзд за кордон. В таких випадках при поданні про видачу закордонного паспорту належить зложити лише посвідку „поборової комісії“ про зачислення до „посполитого рушення“.

Німецько-радянська експедиція наукова для дослідження Тундри Хіба вирушить незабаром з Ленінграду. Виправа має завдання прослідити мінеральні багатства Тундри, а також життя, мову й антропологічні ціхи її мешканців.

Столиця жовтого діавола (так називають Нью-Йорк ізза великої маси золота в його банках) знов збільшила свої запаси золота протягом останніх трьох тижнів о 24.400.000 дол. Золото се привезено з Англії й Аргентини.

Нові доляри вже пішли в світ. Є вони трохи менші, ніж дотеперішні. Перша низка має банкноти від 1-го долара до 20. Вищі появляться значно пізніше. Нові доляри мають інші рисунки, інші цифри та кращий папір, що стоїть на перепоні фальшивникам.

Конгрес у справах звязаних з проблемом населення відбудеться цього року в Будапешті від 16. до 19. серпня.

Ростріл робітників. Болшевицький суд в Новосибірську засудив двох залізничних робітників на ростріл за те, що вони з пімсти за увільнення зі служби пустили без нікого 6 льокомотив. Се спричинило розбиття 5 з тих льокомотив.

Арештування совітських підданих. З Хабаровська доносять до Москви, що китайські власті дальше арештують сов. горожан. З м. Погранична китайські власті вислали понад 40 арештованих робітників і сов. урядовців. Прибувши з Никольсько-Уссурийської з-д. бригади залізничники арештовані й вивезені в невідомім напрямі. Загальне число арештованих останніми днями сов. підданих сягає 100 душ.

Гра в шахи через радіо. Світової слави шахіст Альохін оповів одному репортерови паризького часопису, що він зобов'язався в Америці виконати в найближшій часі ось таку штуку: Сидячи на літаку, має підчас 3-годинного лету між Сан Франціско і Льюс Анджельос грати рівночасно 8 партій, не маючи перед собою шахівниці. Його партнери будуть знаходитися десь між Сан Франціско і Льюс Анджельос. Тяги будуть передавати собі через радіо.

Письменицький барометер. Оден із літературних французьких журналів розписав в цих днях анкету, як реагують літерати на пануючі спеки. Більшість відповіла, що спека ділає знеохочуючо на творчість. Письмениця Рашільд вневняє у своїй відповіді, що може з цілою певністю предсказати погоду на 24 год. Коли має бути дощ п. Рашільд набирає великої охоти до пера і легко творить, якщо має наступити спека огортає її сонність і... до нічого не здібна.

Число професорів вис. шкіл в Польщі в останнім акад. році було 802, доцентів та асистентів 1398.

Переписка Редакції

Всч. о. Д. Про насилання до Парохіальних Урядів анонімної брошури „В обороні гр.-кат. Церкви“ повідомляють нас оо. Душпастирі також з інших Деканатів. Дехто брошуру відіслав. Інші вважають цей спосіб недоцільним, а навіть шкідливим, просто нищать сю злочинну книжку, щоб не ширилося згіршення. І цілком слушно. — Р е д.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

1-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; 11-га бібл. — 110 книжок за 166 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті 1. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також пекслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 41—100

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

- а) Бібліотеки Укр. Христ. Організації
Ч 1. Основи соціології	3— зол
Ч 3. Спіритизм	2— „
Ч 4. Життя св. Кирила і Методія	0-80 „
Ч 5. Секти й сектанти	0-60 „
Ч 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1-50 „
Ч 7. Греко-кат. Церква	0-95 „
Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса	3-00 „
Ч 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в піанічній Ялберті	0-50 „

б) Інші видання:

- В. Липинський: „Хам і Яфет“ . . . —90 „
 Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція . . . 3-00 „
 о. Др. Т. Галуцький: Думка і наука Церкви в питанні літург. мови. 0-20 „
 Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . . 1-50 „

ПАРАСОЛІ ГОРОВОІ „ПАРАГОН“

Львів, ул. Валова 9.

490 а)

6—8

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів

о. Й. Кишакевича

Ч 2. Вінчання (на мужеськ. хор)	3— зол.
Ч 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор)	3— „
Ч 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на міш. хор)	2-50 „
Ч 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотири голосний, мужеський і мішаний хор	1— „
Ч 6. Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотириголосний жіночий, муж. і міш. хор	1— „
Ч 7. Всесильний Боже... і 3 плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор	2-50 зол.
Ч 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор	2-50 „
Ч 10. Вінчання (на міш. хор)	3— „
Ч 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор)	3— „
Ч 13. Воскресні-пісні (9 пісень) на жін. або муж. хор	2-50 „
Ч 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на муж. і міш. хор	2-50 „

Книжки высылається негайно по надісланню поштовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто. 431

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар, —
Ціна числа 25 сот. —
Копія П. Ц.:
Краків 405.867.

Напад комуністів на гр.-кат. відпуст на П. Руси

Інтервенція війська. — Богато ранених з обох боків.

Минулої п'ятниці в с. Баригаві (на Підкарпатській Руси), постійно відвідуваним українськими греко-католицькими паломниками, був відпуст, на який зібралось більш 6.000 вірних. Підчас відпусту на них напало 600 озброєних комуністів під проводом баригавського старости (війта) Бабця.

Комуністи почали бити й розганяти паломників. Візвані до Баригави поліція

кувань його

й військові частини з сусіднього міста Хусту комуністи стрінули стрілами й каміннями. Почався справжній бій між комуністами а поліцією й військом. Багато впало ранених з обох боків. Поліція та військо з трудом привернули порядок. Комуністи старалися укрити своїх ранених. Поліція перевела численні арешти. Провідник комуністів Бабець зник без сліду, мимо старанних відшу-
поліцією.

Мідь на Волині

В Мидзку б. Рівного на Волині відкрили недавно поклади високоякісної руди міді. Варш. Геологічний Інститут

веде тепер дослідження умовами експлоатації, котра заповідається дешева, бо руда знаходиться не глибоко під поверхнею землі.

Виправа до південного бігуна

1. серпня ц. р. з лондонського порту виплив корабель „Discovery“ на виправу до південного бігуна. На чолі експедиції проф. Мосен. Метою цієї виправи є продовження наукових дослід-

дів околиць південного бігуна з рр. 1911—14. Фінансують її уряди В. Британії та доміній. На тім самім кораблі відбулася перед 28 роками перша полярна експедиція капітана Скота.

Кілько заробить Австрія на туристах

По тимчасовим обчисленням в сім році заробить Австрія від заграничних подорожних 274.000.000 шилінгів, то є о 60 мільонів шил. більше як у 1926 р., та Англіїдів.

котрий під тим оглядом досі був для Австрії найкращий. Найбільше туристів є з Німеччини, відтак з Чехословаччини. Богато також очевидно Американців

Збіжєвий заморський ринок

Звишка цін збіжя в Канаді, Аргентині й Австралії.

В наслідок посухи піднеслася ціна пшениці в Канаді, Аргентині й Австралії о 50 центів на бушлі. Сподіваний підносяться ціни інших родів збіжя.

значно менший урожай ніж в мин. році В Вінніпегу кажуть, що ціна бушля пшениці дійде до 2 доларів. Таксамо

Новий медичний винахід

Нью-Йоркське „Медичне Інформаційне Бюро“ доносить:

Медична Академія Злучених Держав і медичні факультети в Нью-Йорку, Бостоні, Шікагу, Балтиморі й Вашингтоні ствердили, що у хорих, котрі перебували запалення легких, втворюлися

охоронні субстанції проти тої хвороби. З тих субстанцій, котрі можна одержувати також зі звірят, що перебували ту хворобу, можна робити серум і щипити ним хорих на запалення легких. Свій цінний винахід пропонують незабаром медичним факультетам Європи.

Винищення троцькістів

Німецькі кореспонденти доносять з большевії, що чрезвичайка перевела вже арештування останніх прихильників Троцького в большевії. Чотири рази арештувала вона управу тої опозиційної групи і за кождим разом та група встигла вибрати нову управу та випустити в світ нові відозви проти Сталіна духово зовсім в

на. Аж по останніх арештах не появився вже ніякий відзив — знак, що троцькісти винищені. Три провідники їх, Радек, Смігла і Преображенський отверто погодилися зі Сталіном. Здається, що ліва опозиція зліквідована також і в Харкові. Таким чином Троцький не тільки фізично усунений з Росії, але й ній ізольований.

Плазун з трьома очима

Лондонський зоологічний огорог одержав з Нової Зеландії дуже рідкий оказ плазуна з трьома очима, що називається стенодонт, а в мові новозеландців „туатара“. Трете око того плазуна

уміщене на заді голови. Природники сильно зацікавлені тим оказом. Вони твердять, що се потомок великанських триочних протозаврів з пермської доби.

Москва не

Совітська преса оповіщує статистику пилнства в СССР. за 1928 р. Уживання самогонокки значно перевищує уживання монополки (відношення 836 до 516). Найбільше пють в Москві. Там на кождих 10.000 душ припадає 0.22 кін, 0.38 бібліотек, півтора церкви і 4 і пів шинків з алькоголем.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються.

Не забудьте обезпечити збіжжя й пашу від огню

В Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

497 у Львові, вул. Руська ч. 20. 2-4

Наша оборона

Розбудова католицької акції.

Стаття надіслана з кругів Духовенства.

Богато в послідних часах пишеться в нашій католицькій пресі про Католицьку Акцію. І без підхлібства, треба признати, що наша християнська преса вивязується з сего добре. Однак на жаль нема на се відгуку серед нашого духовенства, як і загалом серед нашої суспільности. Є много таких, що признають хосен сеї Акції, але і на тім кінчяться. Духовенство в більшости відноситься до сего з резервою. А таке становище духовенства хіба дасться оправдати неточним знанням справи. За великий обовязок лежить на священниках, що до повірених їм вірних і тому така рівнодушність в нинішних часах до католицької Акції є шкідлива.

Ми є свідками великого наступу так большевизму як і лібералізму на нашу Церкву і нарід. В рядах лівих можна зауважити консолідацію всіх сил до акції, яка має вирвати з народу нашого се, що у нього є найдорожче, то є віру і привязання до католицької Церкви. В тих рядах бачимо вже партії і органи, що до недавна стояли, а властиво реклямували себе, що стоять в обороні нашої Церкви. Кождий бачить руйнуючу роботу всіх тих чинників і ніхто, кому лежить на серці добро нашої Церкви і народу, не може замикати на се очей не може заспокоювати себе, що „так зле воно не є“. До того на жаль; горстка духовенства з „Гофтеологом“ на чолі стала на службу сеї ліберальної етруї. Одна одинока рада на се, поширення катол. Акції в нашім народі. Се поширювання мусить наступити як найскорше, коли ходить нам о добро нашого народа.

Обовязок поширювання катол. Акції в першій мірі лежить на нашім духовенстві. Думаю, що радію має о. М. Вовчик, коли на сходинах духовенства старо-самбірського повіту сказав таке: „Щоби священник міг братися до ширення в парохії кат. Акції, то по перше сам мусить хотіти зрозуміти ідею катол. Акції і сам стати борцем за неї!“ Цілком слушно. Велика і взнесла є ідея катол. Акції, бо містить в собі відповіді на ті питання, що насуваються кождому, хто думає і застнавляється над нинішнім станом людства. І тому обовязком духовенства є пізнати ту ідею катол. Акції, перейнятися нею та поширювати її серед нашого народу.

Перше і друге, пізнання і перейняття може наступити, коли кождий з священників буде попірати і поширювати нашу католицьку пресу та християнсько-католицькі видавництва. Дальшим способом до того є часті конференції духовенства і деканальні собори, на яких не повинно ніколи бракувати викладу або відчиту про катол. Акцію і способи її поширювання в нашім народі. Бо мало є коли наші священники зйдуться раз в рік на конференцію деканальну, щоби відобрати Св. Миро. Конференції деканальні повинні відбуватися що найменше 4 рази в рік, а річю Отців Деканів є подбати, щоб на такій конференції отці кондеканальні почули про ріжні справи звязані з життям катол. Церкви в нашім народі, щоби

Тапчани
матерії меблеві
тапетти

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 18-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

почули чи то з викладу чи то з дискусії про різні способи душпастирської праці в наших парохіях, щоби довідалися про різні атаки спрямовані на нашу Церкву та про способи оборони. Перепоною часто в тім є се, що наші деканати є за великі, а тому й тяжко всім частійше зібратися. На се рада, що деканати можуть поділитися на менші відділи, які під проводом Отців містодеканів можуть частійше відбувати свої конференції після затвердженої даним Ординаріатом програми і обдумувати способи над поширюванням катол. Акції в окрузі. Думаю, що і наші Епископські Ординаріати не тільки не є противні, а радше очікують від Отців Деканів, щоби частійше, прим. хотби квартално, скликували такі деканальні конференції.

Коли така праця в рамках кожного деканату буде відбуватися, тоді справа поширювання катол. Акції набере зовсім правильні реальні форми. Тоді справді католицьке життя в нашій народі оформується і всі атаки зі сторони різних непокликаних опікунів нашого народу не будуть нам страшні. Священники, що скріплять в собі ту взнеслу ідею будуть сміло йти в народ і голосити, а з тим і єднати всіх під прапором католицької Церкви.

—о—

Авантюра польських студентів у Парижі

Варшавські польські газети всіх напрямів, підняли великий аларм з приводу побиття польських студентів у Парижі. По словам тих газет, група студентів варшавської Політехніки під проводом асистента той-ж політехніки інж. Васютинського відбувала науково-освітню подорож по Зах. Європі. На залізничнім двірці в Парижі інж. Васютинський мав непорозуміння з кондуктором, яке закінчилося тим, що візвана французька поліція тяжко побила палицями й револьверними колбами польських студентів; при тім нібито кондуктор кричав, що „поляки се найгірші люде“, а поліціянти додавали: „сі свині дуже витревали“. Инж. Васютинського, побитого й скрівавленого, поліція в кайданах відставила до в'язниці.

З приводу сього інциденту польський академічний комітет вислав спеціальну делегацію до міжнародного академічного бюро з протестом до акад. молоді всіх країв. Рівночасно, за ініціативою ректорату Варшавськ. політехніки, польське міністерство закорд. справ теж зайнялося тою справою.

5. серпня ц. р. французька амбасада в Варшаві видала комунікат, який цілковито внясноє всю цю справу, і то в зовсім іншій світлі: Переведене судове слідство виявило, що інж. Васютинський з польськими студентами категорично відмовилися опустити невластиво заняті ними місця у вагоні, котрі були зарезервовані для іншої цілі. Під час суперечки з того приводу з кондуктором інж. Васютинський, двічі вдарив кондуктора, а відведений до комісаріату знову кинувся на поліційного комісара. Його ледви вгамувало трох агентів.

—о—

Протикомуністичні демонстрації

В понеділок в Шанхаї відбулася велика антикомуністична маніфестація, в котрій взяли участь більш 20.000 осіб. Більшість демонстрантів складалася з робітників. Фабрики під час демонстрації стояли замкнені, щоби дати можливість робітникам брати участь у тій демонстрації. Товпи демонстрантів чинно заатакували комуністичних агітаторів.

Офензива нехристиянських релігій

Від тисячі літ не було такої офензиви магометанізму й інших нехристиянських релігій, яку бачимо тепер. Стверджує се проф. др. Йоган Тгаврен. І стверджує слушно. А другий обсерватор той бременної в наслідки появи, Сновк Гергран'є пише, що іслам проявляє тепер просто „католицький інстинкт“ в розумінні всемірності своєї пропаганди. Щось подібне бачимо тепер і в буддизмі. Тай більшовизм, котрий має світову, всемірну тенденцію, се ніщо інше, як своєрідна віра в атеїзм, котра могла появитися й поширитися тільки по довшій підготовці, яка полягала на валенню християнства. Заки представимо причини й наслідки сучасної нам офензиви нехристиянських релігій, наведемо ще ряд фактів, котрі доказують силу й розмах тої офензиви.

Интересна річ, що іслам розпочав свою офензиву шойно по великій війні, котра зломала Туреччину й дала привід до скасування Халіфату. Офіційний мослемський (магометанський) халіфат, репрезентований від 16 століття турецьким султаном, був олицетворенням претенсій ісламу до панування над світом. Здавалося, що коли турецька націоналістична струя знищила халіфат во ім'я свого вузького націоналізму, то се було зреченням ісламу з його претенсій до панування над світом. Тимчасом сталося якраз навпаки! Вправді Туреччина, позбувшись халіфату і тим самим живого центра ісламу, зійшла на другий плян, однак власне тоді оживився іслам, головню в Індії. Вже в р. 1920 powstaє „Джаміаб“, мослемська місійна організація з 11 центрами. Та організація поставила собі двояку ціль — спинити дальші поступи християнства й гіндуїзму та розпочати офензивну діяльність на зовні. Вона в першу чергу подбала за уфундування дійсно великої ісламітської преси для пропаганди ісламу й покликала до життя, не менше як 202 (двіста два!) пресових органів, з того 14 в англійській мові. Всі вони мають виразний ісламський, боевий характер. Окрім преси вперше ужито до поширювання ісламу таких в тій цілі досі неуживаних засобів, як сиротинці, шпиталі, антики для убогих, спеціальні школи. І навіть основано окремий університет, призначений для образування місіонарів ісламу.

Успіх тої оживленої праці, веденої з великим запалом і при помочі поважних засобів, не дав на себе довго ждати. Нпр. одна тільки місіонарська станція оповіщує, що пересічно наворачає що місяця 500 людей на іслам. Інша станція оповіщує, що вспіла оснувати 24 філій і т. п. В останніх літах в самій Індії зріс іслам о 9 мільонів душ під впливом тої місіонарської діяльності. Не дивота, що відомий гіндуський письменник Рабіндранат Тагоре висказав побоювання, що Індією знов заволодіє іслам.

Таку саму або ще й живішу діяльність розпочали магометанські місіонарі на індійських островах, знов зачинаючи пресовою пропагандою. Там оснували протягом короткого часу 90 пресових магометанських органів, коли християнських є там усього шість, які взялися за пізно до праці. Наслідком того спізнєння акції християн і слабого її поставлення 36 мільонів людей вже попало під вплив ісламу і вирвати їх зпід того впливу не так легко як легко було вирвати їх з під впливу поганства.

В Китаю пропаганда ісламітської акції поставлена також з великим розмахом. В Пекіні основано її централю під іменем „Загальний ісламський рух

вперед“. Та централь розпоряджає 3.000 (трьома тисячами) дочерних організацій. В Шангаю основано в р. 1925 „Міжнародний Союз мослемський“ з виразним місіонарським характером. Модерна часописна реклама, обіюшення по вулицях рекламних таблиць з магометанськими „правдами віри“ і т. п. втягають маси Китайців у круг ідей ісламу. В листопаді 1927 р. відбувся в Шангаю другий паназійський конгрес. Річ дуже характеристична, що той зїзд не міг ухвалити одностайної політичної програми, але релігійну резолюцію прийняли одноголосно. Вона звучить: „Азія як колиска релігій має висилати релігійні місії до Європи, Африки, Америки й Австралії“.

Таким чином представники різних азійських народів офіційно затвердили та припоручили висилати релігійні місії на весь світ. Місії робили всі великі нехристиянські релігії й передтим, а саме іслам, гіндуїзм і буддизм, але від кількох літ їх діяльність сильно скріпилася і дійсно стала світова. Особливо рухливі місії магометан. В них роблять місійну роботу не тільки духовні, але в далеко більшій мірі світські люде, головню народні учителі й купці. В Африці магометанські народні учителі мандрують з релігійними проповідями від оселі до оселі, а їх купці доходять навіть до одинцем стоячих хат муринів у глибині континенту й полагоджуючи свої торговельні справи, рівночасно агітують за своєю релігією. В Каїрі існував спеціальний мослемський семінар для місіонарів, котрий від війни замовк. Але від 1922 р. працює в Трансвалю спеціальна магометанська місія, основана Європейцем-апостатом. В Наталю функціонує друга. Там головню ляжки ширять іслам, агітуючи передовсім за паломництвами до Мекки, відки Африканці вертають переняті духом магометанізму.

Каїро в Єгипті се тепер найбільший центр літературної пропаганди ісламу; той центр осягнув світове значіння. Відси розходитьсся маса релігійної преси і книжок по всій Сагарі, на ярмарки в Тімбукту й аж до Кааби в Мецці. В Каїрі печатають полемічні й дидактичні твори ісламу навіть для далеких островів індійського архіпелагу, для Бірми, для Капштату, для Китаю і т. д. Там є мослемські накладні і зовсім не мало таких, що кожного місяця продають по 5.000 томів. Як магометане дбають про свою щоденну релігійну пресу, можна зміркувати по тім, що в Кольоніальнім Інституті в Гамбургу можна побачити 474 ісламських дневників тільки з одної північної Африки! А наклад тих дневників значно перевищує подібні видання християнські й доходить до 40.000. Вони виразно проповідують офензиву проти християнства і здобуття для ісламу цілого світа, що дуже підбадьоруючо впливає на їх маси.

Кошти тої великої пропаганди покривають з приватних збірок. А жертвенність у магометан на релігійну пропаганду дуже значна. Нпр. в Детройті, в Америці, оден багатий сирійський магометанин побудував власним коштом дорожочинну мошею (котру влада казала замкнути). В Шікагу переміняли приватний дім на мошею й устали в ній фонограф, котрий по приписам корану правильно взиває до молитви. 900 негрів, б. протестантів, перейшло на магометанізм. Особливо з Мадатаскару приїздить до Америки місіонарі магометанізму. В Юкерсі коло Нью-Йорку сотки білих магометан правильно збираються на молитву. Над Спокійним Океаном центрами мослемської пропаганди стали міста Сан Франціско і Лос Енджелос. Недалеко Шікага появилася

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і сѣре de Chine десеневі. Toile de soie на білля.

Просимо оглянути без обов'язку купити.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім паріжний вул. Гродзіпких)

11-30

величава магометанська святиня. В багатьох містах Америки повстали мослемські бібліотеки й читальні. Поодинокі секти магометан розвивають також живу діяльність, нпр. їх секта суфізм'у має свою централю в Нью-Йорку.

Також у західних краях Європи появилися місії магометан. Перший розпочав місійну працю в Європі літ тому 30 Мірза Ігуля Агмед. За його старанням повстали мослемські мошеї в Парижі, Лондоні, Женеві, Гайдельбергу й Берліні, в Парижі навіть при допомозі уряду! Найбільш систематичну пропаганду веде в Європі секта Амаде, котра має свій центр у Вокінгу під Лондоном. Се велика агітаційна централю. Відси виходить книга за книгою, а все те возвеличує іслам і лає християнську віру. На іслам перейшло поверх 1000 „освічених“, „ліберальних“ Англіїців, а лорд Гедлай зібрав в останніх тижнях 60.000 фунтів штерлінгів на будову нової мослемської мошеї в самому центрі Лондону. Словом — рух ісламу шириться скрізь і то без державної допомоги, приватною ініціативою і приватними засобами.

Коли дивитися на той живий рух, то мимохіть приходить на думку, що погляд, немовби орієнтації були неповорухні й лінійні, се наскрізь фальшивий погляд.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного

виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 10—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Якіж є причини того, що магометанська пропаганда могла так оживитися? Головні причини дві: 1) Європейська цивілізація, котра опанувала вже всю земну кулю, показала азіятам надто пересякла сеговітнім духом і для того їм не заїмпонувала. Та позбавлена релігії цивілізація понесла з собою зіпсуття й розклад і власне тим визвала й оживила релігійні рухи Азіятів. При помочи своїх релігій бороняться азійські народи перед заливом їх європейським зіпсуттям і здичинням. 2) Не підлягає також сумніву, що місійний рух нехристиянських релігій се свого рода відпир і відповідь на місійний рух християн. Свідчить про се те, що нехристиянські релігії переймають всі способи від християнських місій, почавши від преси, котру одначе поставили величавіше, ніж християнські релігійні організації.

Читаєш усі ті нові вісті й михохіть порівнуєш активність нехристиянських орієнталів з нашою активністю. Якій ми нерухливі в порівнанні з ними! Яка наша релігійна преса? Яка наша приватна ініціатива в області поширення нашої віри і Церкви? Де наш хочби оден-одинокий деньник з релігійним характером? Кілько є у нас на тій області діяльних народних учителів, купців, світських людей взагалі? Кілько запалених до такої праці священиків?

Відповідь на ті питання легко дати собі в кожний час.

Якіж наслідки такого стану можуть бути? Занепад віри й культури а згодом і матеріальної цивілізації, коли скоро не наступить зміна на краще. Се хіба ясне.

ЗБІРНА ЗАЯВА

В справі анонімної брошури п. н. „В обороні прав греко-кат. Церкви“.

Священики з 33 деканатів Перемиської Епархії в числі 130 зібрані в Перемишлі осуджують анонімну брошуру „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ як нікчемну, видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик підкопують авторитет Церкви в очах вірних і тим вдаються в підвалину сеї одинокої в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Заразом заявляють своєму Владиці синівську любов і запевняють Єго у вірності в апостольській праці і своїй готовості виступити в Єго обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Перемишль, дня 2. серпня 1929.

ЗА КОМІТЕТ:о. Данило Бодревич вр. о. Петро Чавс вр.
парох в Уличі, парох Крукенич,о. Анатоль Козак вр.
парох Болянович.

Під Заявою поміщені отсі власноручні підписи:

о. Алексій Колянковський, о. Володимир Смулка, о. Степан Качмарик, сотр. в Погірцях, о. Петро Дутко, експозит в Княжиполі, о. Зенон Крупський, завід. в Павлокомі, о. Іван Ольшанський, парох в Хирові, о. Гуль Петро, завід. Дністрика дубового, о. Осип Лозинський, завід. Висоцка нижнього, о. Николай Сікора, парох Тиряви сільної, о. Тома Бортник, упр. сотр. в Тартакові, о. Василь Залеский, парох в Журавиці, о. Михайло Худа, адм. пар. Ляшки зав'язані, о. Михайло Паславський, парох у Лютовисках, о. Ілля Лопачак, сотр. катедральний в Перемишлі, о. Василь Гриник, крилошанин соборний, о. Павло Лях, сотрудник кат., о. Володимир Маселко, сотр. кат., о. Богдан Осідач, парох Заміхова, о. Антін Рудавський, парох в Гаях нижніх, о. Сильвестер Коритко, парох в Радичах, о. Павел Ступницький, декан Нижанківський, о. Іоанн Гринь, парох в Нижанковичах, о. Константин Полянський, парох в Чертежі, о. Анатоль Козак, парох в Боляновичах, дек. Мостиський, о. І. Демячик, парох в Скопові, дек. Порохницький, о. Антін Миколаєвич, парох в Підбужі, дек. Підбужський, о. Яків Яхно, парох Заліття, підбужського дек., о. Антін Коношко, парох Тура, о. Данило Бодревич, парох Улична, дек. Бориславського, о. Михайло Воробій, завід. в Майдані сін. дек. Сінявського, о. Косма Малик, парох в Мужимовичах, дек. Яворівського, о. Андрій Наконечний, парох в Лежахові, дек. Сінявського, о. Іван Черкавський, сотрудник в Радимні, о. Григорій Мандзеватий, парох в Порудні д. Яворів, о. Іван Клофас, парох в Куликові, дек. Куликівського, о. Ігнатій Ших, парох в Бітлі, дек. Височанського, о. Теодор Крушинський, парох в Черниляві, о. Михайло Жук, парох в Снітниці, дек. Грибівського, о. К. Гермак, парох в Гошан, дек. Рудецький, о. Іван Мельник, парох в Берегах, дек. Самбірського, о. А. Кочиркевич, парох Брухналя, о. Юліан Левицький, парох Руського села, дек. Порохницького, о. Осип Дороцький, парох в Маковиську, дек. Ярославського, о. Зенон Пусецкий, парох в Стефковій, дек. Устрицького, о. Роман Кордасевич, парох в Тумапах, дек. Яворівського, о. Марко Турчиновський, парох в Млинах, о. Др. Василь Пинило, ректор Дух. Сем. в Перемишлі, о. Іван Сендзік, парох в Міжинці, о. Іван Ференц, парох в Яліні, о. Любомир Мисик, парох в Болестрашичах, о. Михайло Прокурат, пар. в Хідновичах, о. Михайло Цолта, завід. пар. в Крамарівці, о. Іван Прокоп, парох в Добрій і декан Сінявський, о. Ілля Гринишин, парох в Винатичах, о. Стефан Головід, сам. сотр. в Яблоніч руський, о. Володимир Миколович, парох Немирова, о. Михайло Симко, парох Завишині, о. Евген Ломницький, парох в Білій, о. Іван Карпевич, декан Равський, о. Володимир Саноцький, парох Угереч незабіт., о. Николай Гентиш, парох Загір'я, дек. Сяницького, о. Осідач Богдан, парох Заміхова, свящ. Іоанн Дуркот, парох в Загір'ю, о. Антоній Хіляк з Чепель, свящ. Петр Перчинський в Райтаревичах, о. Анатолій Сембратович, пар. Бахова, о. Косонога, в Горохівці, о. Іван Ліськевич, парох в Баранчицах, о. Михайло Тарчанин, пар. в Хотинці, о. Теодор Горечко, зав. в Грозьовій, парох Кінське, о. Петро Чавс, пар.

Крукенич, о. Йосиф Мизь, парох Медвежа, о. Іван Сорокевич, парох Уйкович, о. Гащак, Лісковате, о. Волод. Марущак, парох в Східниці, о. Іван Білик, парох в Ардамівській Воли, о. Йосиф Бачинський, пар. в Терлі, о. Іван Масляник, парох в Острові, о. Михайло Гогошко, зав. в Воли цекл., о. Михайло Юзвяк, парох в Броніці, о. Яків Комарницький, завідатель в Солині, о. Теодор Заболоцький, парох в Міговій, о. Іван Ільницький, парох в Бистриці, о. Яків Фігар, завід. Улицька-Середкевич, о. Константин Подляшеский, експозит в Кобилянці вол. о. Теодор Дяков, парох в Борщевичах, о. Василь Сушко, парох Германович, о. Микола Бень, зав. Рибника, о. Андрій Небожук, парох Макової, о. Роман Трешневський з Забіря, о. Василь Гумовський, завід. Белзця, о. Іван Феніч, парох Войкової, о. Юліан Слонський, парох Модрича, о. Алексій Гужевич, парох в Іквасині, о. Василь Лях, зав. Лици, о. Ярослав Пасичинський, парох Воли кобянської, о. Михайло Гук, парох Іскань, о. Йосиф Рейнарович, парох в Корітниках, о. Стефан Метелля, о. Дмитро Онишко, адм. Голє, о. Іван Волошинський, парох в Сушиці великій, о. Роман Куціль, парох в Мостиськах і декан Мост., о. Орест Калужняцкий, парох в Іздебках, о. Стефан Юзвяк, завід. в Баниці, о. Володимир Кмицикевич, о. Лев Шумський, експозит Даляви, о. Іван Гайдукевич, парох в Добрій Шляхоцькій, о. Теодор Грушкевич, парох в Смільній, Підбужського деканату, о. Никола Ільницький, парох в Блажові, дек. Самбір, о. Козій Константин, о. Ст. Козбур, парох в Ясінці масьовій, о. Андрій Перхач, віцектор Дух. Сем., о. Гриник Василь, крилош. Перем. капіт.

Чужі про „реформатора“ нашої Церкви

В 255. ч. рос. дневника „За Свободу“ появилася цікава статейка п. з. „З приводу одної неприличности“.

Ми не годимося зі всіми висновками цієї статейки, але зате неможливо не згодитися з надзвичайною влучною характеристикою в тій статейці нового „реформатора“ нашої Церкви п. Д-ра Д. Донцова, котрого викормила російська культура і котрий ненавидить її з кістки, розуміється не ізза її хиб, тільки ізза своїх власних руйнівних інстинктів.

„За Свободу“ називає (і слушно) „Літер. Науковий Вістник“ журналом Донцова, в котрім він веде свою пропаганду „с високим пафосом просвітненого писаря, столь блестяще висм'яну в своє время Драгомановым“.

А далше пише так: здається перед двома роками появилася в Женеві в німецькій мові книжочка чи то п. з. „Ідіотичний провідник“, чи „Провідник по ідіотам в російській літературі“ з підписом автора „Сер Галахад“ (цсевдонім якоїсь баби). Ту дурновату й нікчемну книжочку, котра мала поводження, яке має скандал, осудила сама німецька критика. Належну оцінку знайшла вона і в російських видавництвах. Особливо п. Лупохін у „Современных Записках“ не лишив каменя на камені в штучнім „построєнні нїмецької баби. Але для п. Донцова „Ідіотичний провідник“ являвся, розуміється, скарбом. І от він печатає в своїм журналі статтю „сера Галахада“ з тої книжки про Толстого.. З того приводу можемо лише щиро пожалувати бідних читачів „Вістника“, котрі довідуються, що Толстой проповідував культ Іванушки-дурачка. Але по людськи не можна не пожалувати і п. редактора...

Нові червоні опричники

АТЕ доносить з Москви: Совітська влада сформувала 150 відділів виключно в комуністів, котрі вирушають в урожайні області сов. Росії (то значить головно на Україну!), щоб реквірувати хліб.

Прочуття царя

Як Сазонов рішив про вибух великої війни.

Німецький полковник Еміль Зелігер оповіщує таку невідому досі подробицю, котра рішила про вибух великої війни:

Гробоконатель, царської держави Сергій Дмитрієвич Сазонов, видав великі спомини, в котрих докладно висповідася зі всього, що знав про укриту участь Росії в справі великої війни, про царя, його союзників, міністрів російських і чужих, послів і взагалі всіх рішальних людей, з якими зустрічався безпосередньо. Однак в своїм монументальнім творі той керманіч рос. заграничної політики нарочно промовчав одну „дрібницю“, про котру він рішив, а котра рішила про страшну муку Європи. Я мав нагоду справдити се на основі певних свідочств.

З кінцем лютого 1914 р. цар Николай II. казав закликати до себе Сазонова. Коли той прийшов, цар всупереч своєму звичаєви вийшов напроти нього й незвичайним у нього, енергійним тоном сказав: „Я хочу, щоб на місце Извольського послом у Парижі став Коковцев“.

Сазонов здригнувся. Бо Коковцев, котрого Извольський називав потайки „стара баба“, був дуже обережним канцеляристом, котрий все перестерігав перед небезпечними рішеннями, а його останнім урядовим ділом був меморіал, у котрім він предказував, що англійсько-французько-російський військовий союз буде початком кінця царської Росії! Той меморіал удалося прихильникам війни не допустити до царя, але Сазонов знав його зміст. Отже автор того меморіалу й ворог війни мав стати послом Росії в найважливішій місцині — в Парижі. Того Сазонов не бажав собі.

— „Ваше Величество?“ — запитав царя з послухним виразом очей, удаючи, що не розуміє, в чім річ. Цар похитав йому так:

— „Ми збільшили свою армію о 2 армійські корпуси й 26 полків кавалерії, а Франція завела трилітню військову службу. Тим усім чується Німеччина сильно загрожена. Така політика може очевидно довести до війни з Німеччиною, з котрою, як знаєте, хочу вдержати дійсно і щиро приязні взаємини. Отже пощо

ще більшого скріплювання воєнної готовости. Маю інформації, як дуже в гім власне напрямі працює Извольський у Франції“.

Все те говорив цар безперервно незвичайним у нього, енергійним тоном. Сазонов глянув на царя зі здивуванням, але покірно. Потому схилив голову. Очевидно мусів подумати: „Ага — тепер уже знаю, відки вітер віє — бравий батюшка!“

Під іменем „батюшки“ знаний був найхитріший лис, просто геніяльний у відчитуванні ріжних таємних шифрів, що служив у рос. міністерстві загр. справ, а саме в його „чорнім кабінеті“. Він умів відчитувати всякі акти і всякі шифри в кожній мові, вмів отворити найстаранніше запечатані листи й так їх знов замикати, що ніхто не міг знавати, що вони були отворені. Той чоловік віддав уже багато прислуг таємній політиці Сазонова. Він то розпечатав останнє власноручне письмо цісаря Вільгельма до царя, в котрім були інформації про змагання Извольського й поінформував про се Сазонова. Тепер міг Сазонов сміло парувати. Він пошукав у своїй теці, виняв оден акт, а саме рос. посла в Берліні й давши до нього відповідний рступ устно, відчитав дотичне місце, котре переконало царя, що 1) Извольського оклеветано перед німецьким цісарем і 2) що „одна кліка“ якраз в той спосіб хоче „затроїти“ російсько-німецьку приязнь.

Скінчивши читати, підняв те письмо до самих очей царя й додав теплим тоном:

— „Ще піколи мир Європи не був так забезпечений, як тепер у руках нашого посла Извольського“.

Цар подивився на свого міністра загр. справ очевидно захитаний у своїм інакшим погляді. Задумався. Потому відповів: „Я напишу се німецькому цісареві“...

Таким способом Сазонов задержав Извольського на його становищі в Парижі. В тиждень опісля одержав він від свого співника Извольського відповідь з Парижа з датою 5. марта 1914, в котрій були такі слова: „Близучо! Ви в імені нашої доброї справи зобов'язали мене до вічної вдячності... Французьке правительство

робить що може, щоб подорож англ. короля до Парижа, котра наступить у квітні, використати для зв'язання Англії в одній формі, бо її участь у війні для підпертя Франції необхідна...“

Так Сазонов з Извольським стягнули страшну петлю над своєю державою і всею Європою, петлю, котру прочував цар Николай і тому хотів усунути Извольського. Хитрий міністер обманув царя.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
порукає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Так ож філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 9-30

Оден з документів

Большевики вміють майстерно підбурювати дітей проти батьків. Недавно підбурили вони сина китайського генерала Чан-Кай-Шека, котрий студіює в Москві, щоб оповістити отвертий лист до свого батька, в котрім той синок „вирикся“ свого батька і глумиться над ним прилюдно. А тепер больш. „Ізвестія“ з гордістю оповіщують лист Шамурада, сина еміра Бухари, до батька. Лист писаний з Москви виглядає так: „Пишу до тебе останній раз (тут „добре вихований“ большевиками синок „пригадує“ батькові річи, які не надаються до повторення і пише далі:) Народна республіка совітів виховала мене, я вже 6 літ студіюю в Москві. Я зачав ненавидіти тебе. Стою на становищі, що я ніколи не мав батька і предкладаю також тобі, забути, що ти мав сина. Я вже не твій син. Я маю інакше, незнане тобі обличчя, котрого ти не зрозумієш. Я новий чоловік, з новим світоглядом. Світ тепер поділений на два табори. Ти хочеш воскресити на ново емірат, але до сего не прийде. Сила совітів не так слаба, щоб міг її легко повалити.“

Таємниця смерті від утоплення

Що року тоне при купанню багато людей, між ними й молоді, сильні люди, котрі зміють добре пливати. До недавня думали, що смерть таких людей настає в воді ізза удару серця. Тепер відкрито властиву причину, котра полягає на нагльній утраті т. зв. „зміслу рівноваги“ в воді. Що це таке?

Перші спостереження про утрату зміслу рівноваги зроблено на глухонімих. Вони втрачають орієнтацію звичайно вже тоді, коли замкнуть очі. Нормальні люди не втрачають тоді „зміслу рівноваги“ й почуття положення свого тіла. Зате глухонімі можуть дуже довго крутитися й гоїдатися, не дістаючи завороту голови, коли люде з нормальним слухом звичайно досить скоро піддаються завороту й падають.

Що зауваженню тих фактів зачали докладніше шукати за органом, чутким на вражіння, що рішають про рух людського тіла і свідомість його положення. Від самого початку тих дослідів було ясно, що той орган не може бути такий зльокалізований як пр. око для вражінь зорових. Свідомість положення повстає головню під впливом двох чинників: натиску на наше тіло і зорової обсервації в просторі. Так думали довгі часи. Та тепер уже стверджено, що „змісл рівноваги“ має свій головний осередок в голові, а саме в органі, який неслухно уважали частиною слухового апарату: се те місце „в усі“, де знаходяться т. зв. ста-

толіти (камінчики, що опреділяють положення) й делікатні лукові коридорчики.

Учений Крайдль (Kreidl) поробив у тій справі цікаві досліди на раках. Ті звірята час до часу скидають з себе свої хітинові „панцирі“, причім деякі роди раків гублять і статоліти. А що їх „орган відчуття положення“ отвертий, отже вони при наростанню нових панцирів просто знов набирають малесеньких камінчиків у той орган рівноваги. Отже Крайдль замість камінчиків дав своїм ракам малесенькі зеренця заліза і ті мусили їх ужити як статоліти, бо не мали свого звичайного матеріалу. Тоді Крайдль брав магнет і притягаючи згадані зеренця заліза, що вже були в раках, так кермував тілами раків, якби вони цілі були з заліза: при помочи магнесу міг їм надавати положення, яке тільки хотів.

Статоліти знаходяться в т. зв. статолісті („мішочку положення“), коло котрої знаходиться т. зв. лабіринт, зложенний з трьох коридорчиків, що відповідають трьом вимірам простору. Ті коридорчики се делікатні рурочки, наповнені плинном. Рух того плинну в коридорчиках і його положення сигналізується нервовому системови. Найновіші студії (Магнус) відкрили зв'язаний з тим цілий систем реакцій і рефлексів, котрі дають нам можливість, опановувати положення свого тіла й кермувати ним. Цілий той, дуже скомплікований, апарат можна порівняти зі свого рода „внутрішнім оком“, котре немов автоматично дає знати, яке положення нашого тіла і які рухи маємо

робити. Досліди цілого ряду учених (Гольца, Евальда, Маха й и.) доказали, що той внутрішній орган, який мають всі хребетні створіння, надзвичайно важний для них. Без того органу не можна було би зрозуміти дивного орієнтаційного зміслу напр. поштового голуба. Його можна нести в коши з місця на місце, він мимо того немов „запам'ятає“ собі у зв'язку всі місцевості, якими його несли чи везли. З того внесок, що поштовий голуб має дуже чуткий лабіринт.

Поважні учені кажуть, що той лабіринт у людини належить вже до органів занепадаючих, зниділих. Однак його ушкодження, котре може наступити при одній з багатьох хоріб внутрішнього вуха, викликає тяжке порушення т. зв. зміслу рівноваги. Та й у здорової людини подраження того лабіринту, — спричинене нпр. танцем, напрасним скріпленням напору водячка пр. при ударі в ухо, або його напрасним зменшенням, електричним током а головню наглою зміною температури, — може викликати вправді переходові, але при певних обставинах дуже небезпечні порушення „зміслу рівноваги“. Весь той дуже складний механізм досліджено в останніх часах доволі докладно головню дякуючи праці ученого Bárány, котрий зате одержав нагороду Нобля. Головню під впливом зміни температури в тім лабіринті, коли зміна переступає певну міру, наступають появи, знайті під іменем „заворот голови“. З тим і в'язється нагла утрата орієнтаційної здібности. Се настає особливо легко

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

1825 — 6-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СІНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

3 таємниці чрезвычайки

Б. співробітник большевицької чрезвычайки Думбадзе, котрий утік з ССРС., оповістив у „Рос. Ілюстр. Газеті“ в Парижі свої цікаві спомини. Він лише:

За мене був шефом чрезвычайки (в Тифлісі) Михайло Мудрий. Він мав університетську освіту, але був се п'яниця, садист, без ніяких засад, словом, як сотворений на те становище. Я мав нагляд на усіх агентами чрезвычайки. Я мав доступ скрізь, тільки не знав, що діється в т. зв. таємній пивниці. Раз лучилося, що провинився чимось оден з таємних агентів, Пазан (псевдонім). Мудрий казав його замкнути на три дні до таємної пивниці та забув про нього. Коли пригадав собі його, дав мені ключі і казав випустити Пазана. Тоді я вперше побачив ту пивницю. Страшне враження виніс я з неї. Була се нора три аршини широка, 4 довга, 3 висока, темна, з мокрими стінами й без ніяких річей, навіть кібля не було там і арештанти мусили всі потреби залагоджувати коло себе. Пазана застав я лежачого на вуглю. Вмирав з голоду і спраги. В ту нору кидали тих, з котрими робили короткий процес, головню політичних противників, навіть жінок.

Раз Мудрий пізнав на вулиці одного меншевика, казав його на місці уязнити і кинути до таємної пивниці. Там його піддали таким тортурам, що муки еспанської інквізиції се супротив них діточа забавка. Наслідок був такий, що нещасний не видержав, зрадив всіх своїх товаришів і навіть перейшов на службу до чрезвычайки. А дисципліна в тій службі страшна. Агента чрезвычайки Потаненка убив там Мудрий особисто за одну провину. Таксамо застрілив там Мудрий стару матір, котра не хотіла зрадити місця побуту свого сина. В таємній пивниці чрезвычайки діються річі, яких цивілізовані люди взагалі не можуть собі уявити. Стіни тої пивниці облипли кров'ю і ніхто навіть того не годен ствердити, кільки там жертв большевизму стратило життя...

при пливанню, скаканню, танці і т. п. у тих людей, котрі мають хочби маленький отвір у т. зв. бубновій шкірці вуха. У них через той отвір дістається вода до т. зв. „внутрішнього вуха“ й викликає заворот голови. В подразненім тім лабіринті настає тоді хаос, котрий спонукує людину, робити невідповідні рухи руками, ногами й цілим тілом. До того під впливом того хаосу прилучається свого рода падачка. І така людина в воді пропаша: вона поводитьсь в воді подібно як чоловік обтяжений падачкою і поти крутиться безцільно, поки не знайдеться на дні, відки вже на верх добути не може, бо не має свідомости доцільности рухів.

І се власне та смерть від утоплення, котру викликає утрата змислу рівноваги, а котру фальшиво приписують „ударови серця“. Ту смерть описав докладно учений Гіттих. Особам, які хорували на ушкодження внутрішнього вуха, радить він в часі купання не скакати в воду і не давати нурка, бо тоді можуть легко утратити змисл орієнтації. Нормальне пливання, причім голова має бути над поверхнею води, не є для них небезпечно, з двох причин: тоді орієнтує їх у положенню око й відчуття ріжниць між водою й воздухом, навіть коли їх лабіринт подразнений. Але й тоді радить він усім, що терпіли на хворобу вуха, перед пливанням у воді, затикати вуха ватою, замоченою в оливі.

з німецького подав А. Ч.

Так виглядає „влада“, котру й тут у Галичині тепло поручають нашому народови різні люди, „позискані“ большевизмом. Вони посувають навіть до того, що в живі очі твердять, немовби у Львові був конзульт якоїсь України, хоч Україна больш. законом позбавлена всякого закордонного представництва і за кордоном є тільки московські посольства й конзуляти. Але що се значить для „позисканих“?

РАДІО-АПАРАТИ І ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

Льва і Генриха Аппля

4946 Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 3-10

Ідеал жінки у Китайців

Китайці се найстарший з існуючих тепер культурних народів. Цікаво, що й він підпав під вплив культури молодших від нього західних народів білої раси. Сей вплив особливо виразно видно в області найбільш консервативній, а саме в ідеалі жінки. Професор університету в Кантоні, Шав-І-Хан, оповістив у збірнім творі п. з. „Жінки за океанами“, котрий вийшов у Гайдельбергу, статтю на сю тему такого змісту:

Ідеал китайської жінки був устійнений вже за часів династії Хан. Пані Тсао так його представила: Жінка повинна мати чотири чесноти — жіночу вдачу, жіночу мову, жіночий вигляд і жіночу працю. Вона повинна бути скромна, чиста, здержлива і прилична. Вона потребує не так розумно говорити, як уміло, т. в. щасливо. Для жінки треба не так краси, як чистоти й порядку, заповідливості у праці, занехання непотрібного щірення зубів і совісної пильності при веденню дому, особливо кухні. Вона повинна мати побожну пошану для родичів, повинна бути всім серцем віддана своєму чоловікові, а з самопошаною своїм синам — отсе обов'язки й риси характеру ідеальної китайської жінки. Що до її фізичної краси, то Китайці люблять дрібні, делікатні, легкі і приємні жінки. У старім Китаю відомий також ідеал енергійної жінки-амазонки, котра замість свого старого батька й за малого ще брата боронить по геройськи батьківщину та її символ, монарха, але довершивши побіди, зараз вертає до своєї жіночої кімнати й переодягається в жіночий стрій. Милосердя се також велика прикмета китайської жінки, виховане в ній релігією.

Новий ідеал китайської жінки починає тепер помалу виринати. Модерна китайка має вже займатися не тільки чисто домашніми справами, але й публичними. Вона вже повинна мати свій фах в руках, щоб у потребі вміти заробити на життя. Модерна Китайка також цінить жіночу чистоту, але мужа вибирає собі вже сама і по його смерті не все хоче остати вдовою. Вона рішучо противна тому, щоб її чоловік мав більше жінок. Вона також дбає за свою красу, не за делікатну красу давньої жінки, тільки за красу здорової й сильної жінки, котра займається також модерним спортом.

З НАРОДНИХ ЗАГАДОК.

Хто се? — В камені спав, на залізі встав, на дереві засичів і як сокіл полетів.

Познає і вгадає з цього: охмизає і

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Зїзд для орієнтальних студій у Празі. Празькі „Лідове Лісті“ повідомляють, що на цей зїзд, котрий відбудеться в Празі в днях 11—14 серпня запрошено з заграниці ряд нових учасників, головню Поляків та Югословян. З Поляків є між ин. еп. Соколовський, еп. Пшездзєцький, пралат др. Около-Кулак, професори Д-р Кремер з Люблина і Зазикин з Варшави; з Югославії еп. д-р Нярадій, з Болгарії, О. Марков зі Софії, з Українців кількох ОО. Василян зі Львова.

„Святий Вацлав“ на фільмі. 1000-ліття смерті князя св. Вячеслава вшановують чехи крім ювілейних торжеств великою фільмою, котру приготувляють старанно, накладом міліонових коштів. Сценарій драми опрацював Др. Ян Коляр з помічю оперного режисера празького „Народного Дівадла“ п. Й. Мунцінгера. Сценарій предложено до одобрення й затвердження Чсл. Академії Наук та М-ву Освіти. Буде це перша чеська фільма світового формату.

Християнство а клясова боротьба це тема конгресу Міжнародного Союзу Мира, котрий відбувається тепер в Люні. Головний відчит на тему „Боротьба кляс, її повстання, розвиток і суть“ вголосив Генрих де Ман, бувший провідник соціалістів-марксистів. М. Союз Мира виходить з заложення, що в науці й життю І. Христа можна знайти рішення найглибших суспільних проблемів. Союз повстав ще перед війною. В 1919 р. відновив свою діяльність. Його секретаріят був спершу в Лондоні, тепер у Відні.

Перший місійний конгрес уряджують еспанські католики в Барцельоні з нагоди великої вистави. Через 7 днів відбуватимуться відчити про актуальні питання місійної праці. Конгрес закінчать торжественне Богослуження і великий місійний похід, в якому символічно будуть зображені важніші події з місійної праці в світі.

Міжнародний Місійний Академічний Конгрес розпочав свої наради 6. серпня в Медлінгу (коло Відня). В урочистім відкритті Конгресу взяли участь кардинали Піфль, апостольський нунцій Сібілья, президент Австрійськ. республіки Мікляс, амбасадори Німеччини, Франції, Польщі та ин. держав. Кард. Піфль відчитав лист кард. Гаспарі, яким пересилається благословення Св. Отця Конгресови.

Каплиця Матері Божої Тверської збурена до фундаментів. Вночі з 30. на 31. липня збурено до фундаментів каплицю Матері Божої Тверської, при ул. Тверській в Москві. Вона була предметом особливо високго культу серед російського населення.

Протирелігійні вистави в ССРС. В найближшій часі мають zorganizувати в Большеві мандрівні антирелігійні вистави, котрі обїзджатимуть села і місточки. Показуватимуть різні предмети антирелігійної пропаганди й антирелігійну літературу.

Шануймо свої очі!

Найліпші окуляри і шкери в найліпших склах Zeisa і інші поручають

ЛЕВ І ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відвратно.

494 а

3—10

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПАТРІАРХ НИКОН

реформатор російської Церкви в серед. XVII. в.

Одна з найактуальніших тем церковної історії Сходу се безперечно є питання про діяльність патр. Никона. Глибока сучасна криза російської Церкви звернула увагу всіх, хто задумується над її сумною долею, до велитенської проби відродження сеї Церкви, зробленої Никоном в серед. XVII. в. Уже напередодні революції, на поч. 1917 р. правосл. митроп. Ант. Храповицький високо підносив діяльність Никона й виставляв як ідеал. (Мимо своїх реакційних поглядів, Храповицький не мирився з поневоленням Церкви і бажав її визволення від світської влади). З ін. праць, ідеалізуючих Н., згадаємо найновішу — дисертацію М. Зизикіна, яку він захищав у Парижі в 1928 р. Виступ з приводу сеї дисертації викликав значне зацікавлення — звичайно не змістом праці Зизикіна (бо „наукові заслуги“ його дуже невеликі), а темою дисертації, і особливо пробою ідеалізації діяльності Н.

Постать Никона можна назвати прямо таки велитенською. В рос. Церкві від її початків до нині не було другої подібної постати. Уродженець потонувшої в повній темряві російської провінції, з низшого суспільного стану, Н. дійшов до патріяршого престолу, зайняв у державі місце рівнорядне з царем (одержав навіть титул „великого государя“, властивий царям московським), проводивши широкі реформи. Се була людина великого ума, залізної волі, наділена найрізнішими здібностями, з неухильним стремлінням до освіти й культури й разом — до твердої влади не лише у церковних, а й у світських справах. Вступаючи на патріярший престіл, Н. знайшов рос. Церкву в найсумнішій стані. Головні її бичі були страшні, просто неймовірні темнота й поневолення світською владою. Російське православ'я вироджувалося в забобонні, виключно-обрядові, місцями — напів-поганські вірування. Н. став сміло до боротьби з тою темнотою. На поміч собі покликав українських учених богословів, вихованих під впливом католицького Заходу. Почав виправлення страшенно зіпсованих російських богослужбових книжок і обрядів, борючись з перекрученими релігійними поняттями, з пануванням обряду над вірою, з релігійним формалізмом, старався прищепити хоч початки освіти в московській державі. А рівночасно крок за кроком робив заходи до повного визволення Церкви від царсько-боярського ярма та до здобуття впливів для Церкви й патріярха в світських державних справах. В своїй діяльності Н. багато чим нагадував митр. П. Могила. Подібно до Могили, провадив працю переважно в чотирох напрямках: 1) незалежнення Церкви від поневолення її світськими чинниками, 2) возвеличення авторитету Церкви й єпископів та усталення суворої дисципліни всередині Церкви, 3) розвитку церковної освіти, й 4) точнішого заснування православної віри, поправлення її від блудів, видання церк. книжок і т. д. У значній мірі Н. ішов слідами П. Могили, але мав тяжші завдання, бо мусів боротися з безпросвітною темрявою і з сильною царсько-боярською владою. Подібно до Могили, змагав Н. і до усталення дійсної вселенськості (католицизму) правосл. Церкви; не визнавав окремішності поодиноких правосл. церков, вважав себе не просто російським патріярхом, а одним з „пяти глав Вселенської Церкви“ і старався книжну теорію „пяти глав“ (пяти патріярхів, кермуючих спільно правосл. Церквою) перевести в життя. Нарешті, подібно до Могили, через

посередництво покликаних до Москви українських богословів — свідомо чи несвідомо — але по суті наближував російську богословію до католицької.

Но в той час, як Могила був недалекий вірного шляху до дійсної Вселенської Церкви, бо носився із плянами „Київського православно-католицького Патріярхату“ під найвищою зверхністю Св. Римськ. Престолу, — Н. до того шляху безпосередньо не наближився.

Врешті, мимо всіх старань Н., мимо його великого ума й геніальних здібностей, відродження рос. Церкви він не досяг. Навіть переведене ним виправлення богослужб. книжок та обрядів не вийшло на добре рос. Церкві. Влада патріярха на Московщині була занадто мало авторитетною до переведення сеї реформи. Повстав „старовірчеський“ розкол, котрий заподіяв тяжкі рани не тільки рос. Церкві, но і рос. культурі й державі. Ще до нині чисельні маси „старовірів“ залишаються по-за рос. Церквою. Проба

Н. визволити рос. Церкву од світської влади закінчилася зовсім нещасливо. По кількालтнім правлінні рос. Церквою, Н. через інтриги бояр, змушений був покинути патріярший престіл, а пізніше 1666 р. був суджений собором єпископів (з участю східних патріярхів), детронізований і навіть позбавлений священства. Російська Церква підпала ще більшому поневоленню світській владі, котре дійшло до крайних форм, невдовзі по смерті Н., за імн. Петра I.

Проба відродження та основної реформи рос. Церкви, зроблена Н., дуже повчаюча. Вона — як і проба Могили на Україні — наочно показує, що навіть зусилля найгеніальніших умів піднести Церкву до самостійного й стравді гідного стану та до внутрішнього її відродження обертаються в нівець, доки та Церква залишається в розколі з Апостольською Столицею, доки не має вона над Собою незаперечуваного Авторитету і Влади Наслідника Св. Петра.

Сучасний стан російської Церкви

В. Моравський: СОВРЕМЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ РУССКОЙ ЦЕРКВИ. Издание Братства Св. Кирилла и Мефодия. Вильно, 1929. Стр. 35, 16^а.

Глибока криза, яку переживає нині російська Церква, притягає до неї загальну увагу й католицького й протестантського Заходу. Серед західних католиків досить часто висловлюється надія, що тернистий шлях, яким нині йде російська православна Церква, закінчиться очищенням її від зовнішніх і внутрішніх недочетів і блудів, духовним відродженням та наближенням до католицької Церкви і — коли буде Вожа Ласка — відновленням єдності російської Церкви зі Св. Римським Престолом. Натомість, протестанти, користаючи з теперішньої кризи російської Церкви, намагаються нав'язати найістотніші зв'язки з православною Церквою і втягти її в „панхристиянську“ федерацію протестантських церковних організацій і сект. В зв'язку з тим появляється останніми часами чимало статей, дописів і навіть ширших праць про сучасне становище російської Церкви. Та більша частина тих статей, дописів і праць грішать великою односторонністю, неповнотою й великими помилками. А на підставі тих помилкових відомостей робляться часто невірні висновки, ставляться прогнози майбутньої долі російської Церкви й навіть даються поради й програми місійної роботи та взагалі поступовання відносно православних.

Нова брошура В. Моравського про сучасний стан російської Церкви, видана російським католицьким „Братством Св. Кирила й Методія“ в Вильні, вигідно відрізняється від більшості статей і праць про російську Церкву; хоч всеж таки і в ній знаходимо й деякі фактичні помилки і деякі невірні висновки. В. Моравський знаходить у сучасній Росії п'ять основних релігійно-ідеологічних течій: 1) агностицизм і безвір'я; 2) раціоналістичне сектанство; 3) уміркований протестантський напрям; 4) консервативне православ'я; 5) філософсько-католицький рух. Всупереч загально поширеним твердженням про „небувалий розквіт духовного життя в Росії“, які охоче повторюють західні русофіли услід за російськими емігрантами, М-ий цілком слушно радить велику обережність в оцінці теперішнього релігійного відродження в Росії. „Відродження“ се охопило лише частину інтелігенції. Натомість, серед широких мас селянства й робітництва атеїстична пропаганда большевиків не остала без впливу, й невірство в суспільних „низах“ дуже поширилося. — В тих-же народних „ни-

зах“, особливо на селі, широко розвиваються різні раціоналістичні секти, особливо баптизм. Чимало прихильників знаходить серед селян і адвентизм (близький до жидівства). В кожному разі говорити про відродження православ'я серед широких кругів рос. населення (як се робить напр. „Іренікон“) неможливо.

Не зовсім вірно змальовує М-ий становище „церковних новотворів“ — „апостольської“, „обновленської“, „живої“ та ін. церков. М-ий уважає їх умірковано-протестантськими й твердить, ніби-то в більшості з них „втрачене апостольське переважство“ й „порушена правильність свячень“. Се невірно. В дійсності, всі ті „церковні новотвори“ старанно дбали про збереження апостольського переважства та правильності свячень єпископів і священників. (Маємо тут на увазі російські церк. новотвори; бо на Україні дійсно повстали мнимо-церковні організації самосвятів — липківців і діяльників, котрі грубо порушили правильність свячень). В деяких з тих церковних новотворів були впливи релігійного модернізму, але не правдивого протестантства. Та нині майже всі ті новотвори вже заникли, за винятком одного — досить міцної й розвинутої „Обновленської“ православної Церкви. В ній збереглося апостольське переважство в такій самій мірі, як і в старій правосл. Церкві. З канонічного погляду вона нині твердо стоїть на православних засадах. Протестантських впливів у ній не видно. Швидко можна зауважити деякий вплив католицтва (напр. у діяльній богословії та релігійній філософії). Коли сподіватися в будучині зближення православних до католицької Церкви, то найскоріше могла би прилучитися до католицької Церкви саме ця „Обновленська“ Церква.

В патріяршій Церкві (інакше „тихонівській“) М-ий слушно вказує внутрішнє розслоєння. Але він чомусь нічого не каже про великий розкіл, який у 1928 р. цілковито розбив „тихонівську“ Церкву на дві: 1) консервативну, котра займає неприєднеpane становище супроти большевиків, і 2) помірковану, угодову, на чолі котрої стоїть митроп. Сергій. Сей розкіл стався не тільки в самій Росії, але й на еміграції, де утворилися теж два табори: консервативний, на чолі з митр. Антонієм Храповицьким, і поміркований — під проводом митр. Евлогія. Між ними виявилися великі різниці й політичні й богословські. Становище їх супроти католицтва й протестантства теж зовсім різне. Консерватисти — люті вороги католицтва, а в богословії виразно схиляються до про-

тестантизму; вони ж головню дбають про зєднання православних з англіканами. „Помірковані“ („серіївці“ в Росії й „евлогіївці“ на еміграції) вільні від анти-католицьких настроїв, властивих консерватистам; сам митр. Сергій один час навіть піби-то схилився до зєднання з католицькою Церквою (в 1918 р.). Але нині становище цього православного напрямку всеж таке, що ледви чи можна сподіватися у близькій будучині конкретних кроків до приєднання його до католицької Церкви.

Згадує М-ий і про старовірів, рахуючи їх чомусь за церковну організацію, „дуже близьку до католицизму“, й сподівається, що в недалекому часі вони зєднуються з канонічною правосл. Церквою та що се обєднання буде кроком до відновлення єдності російської Церкви зі Св. Престолом. Мусимо однак сказати, що старовіри розбилися на стільки відламів і сект, що говорити про них, як про щось одностільне, неможливо. Але загально старовіри, як і правосл. консерватисти, в великій більшості ставляться дуже неприхильно до катол. Церкви. Твердження ж про їх особливу „близькість“ до католицизму, поширені чомусь і на Заході, цілком безпідставні.

Врешті, згадує М-ий про фільо-католицький рух серед православних. На жаль, відомості про нього М-ий подає надто скупо й загально. Фільо-католицький рух се не організація, а ідеологічний напрям в рамках правосл. Церкви. Фільо-католики загалом визнають правильними всі основні католицькі погляди і вважають проблему „зєднання Церков“ не стільки догматичною справою, як „питанням психологічних різниць“. Фільо-католики гадають, що навіть „не потрібний спеціальний урочистий церковно-правний акт зєднання“ (бо „руська Церква ніколи офіційно не проголошувала розриву з Римом“), а „достить лише фактично-го підпорядкування її учительському й адміністративному приматови Св. Отця“. Як слушно вказує М-ий, фільо-католиків дуже мало на еміграції, але значно більше в самій Росії. Та всеж поки що се тільки одиниці. Велика більшість російської правосл. людности належить до двох „патріярших“ (тихонівських) церков, а їх становище, як згадували ми, нині не дозволяє покладати великих надій на зближення їх з Католицькою Церквою.

Ми не будемо тут торкатися деяких церковно-історичних помилок, зроблених М-им; але деякі з них аж надто кидаються у вічі, а головне можуть сильно вразити православних читачів, для котрих в значній мірі очевидно призначається книжечка М-го. Поза тим, всеж таки книжка ся дає деякі досить цікаві відомості про становище російської Церкви, й поява її в кожному разі не зайва. **З.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† о. Іван Рудович, совітник і референт Митрополітової Консисторії, емерит. професор учит. семинара у Львові, робітник на церковно-науковій полі, упокоївся в Бозі дня 6. VIII. ц. р. в 62 році життя і 36 році священства. Похорон відбувся в четвер 8. ц. м. Вічна йому Память.

Біржа

Гроші. Амер. долар 8.87.00—8.87.50, канад. долар 8.79.00—8.80.50, чеська корона 0.26.25—0.26.50, австр. шілінг 1.25.00—1.25.50, ромун. лей 0.05.00—0.05.25, франц. франк 0.34.50—0.34.80, швайц. франк 1.71.50—1.71.80, фунт штерлінгів 43.20.00—43.50.00, червінець 17.50—18.00.

Збіжжя. Пшениця двірська 43.50—44.50, жито галицьке 24.75—25.25, ячмінь на мливо 22.25—23.25, овес галицький 20.50—21.00, кукурудза ромунська 26.50—27.50.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** Львів, вул. Галицька ч. 16.
порукає: **Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великому виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.**

401

21 30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КОНКОРДАТ ЮГОСЛАВІЇ З ВАТИКАНОМ. Югославянський уряд розпочав переговори у справі конкордату з Ватиканом. В Білгороді утворена спеціальна комісія, що займається тою справою. В зв'язку з тим візваний югославянським урядом до Білгороду декан правничого відділу Загребського Хорватськ. Університету проф. Ланович.

РОЗВ'ЯЗАННЯ Ц. К-ту КОМУН. ПАРТІЇ В ПОЛЬЩІ. Агенція „Прессе“ повідомляє, що на засіданні Комінтерну рішено розв'язати Центральний Комітет польської комуністичної партії за невиконання наказу щодо зорганізування демонстрацій 1. серпня ц. р.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ГАЗІ отворена 6. ц. м., почала вже наради. На інавгураційнім засіданні перші промовляли міністер згр. справ Голландії Ф. Блюклянд, Бріан і Штресеман. Крім представників поодиноких держав було понад 300 знавців. На чолі польської делегації є мін. Залеський. Є загальне переконання, що конференція потребає довший час. Найтрудніше її завдання це очевидно справа пляну Янга. Дуже трудна буде також справа статуту Репараційного Банку та його осідку. Натомість лекше мабуть піде зі справою евакуації Зарення. Другий день конференції пройшов на заявах щодо пляну Янга, при чім делегати Франції й Італії були за його ненарушимість.

АНГЛІЯ й СССР. Відмову совітського уряду нав'язання взаємин на основі проекту Гендерсона прийняли в Лондоні спокійно. Партія праці вважала нав'язання взаємин з совітами радше формальним кроком, який льогічно випливав з положення створеного виборами. Умови, подиктовані Довгалевському, спиралися на компромісі лейбуристів з консерватистами, котрі обіцяли лейбуристам прихильну неутральність, колиб партії вдалося одержати від совітів згоду на взаємини на платформі Гендерсона.

УНЕЗАЛЕЖНЕННЯ ЄГИПТУ. Переговори між англійським міністром закорд. справ Гендерсоном та єгипетським прем'єром Махмуд-пашою в справах „унезалежнення Єгипту“ закінчилися повним порозумінням. Вироблений ними проект англо-єгипетської умови містить отсі точки: 1) Англійські окупаційні війська виводяться з усіх земель Єгипту, за винятком побережжя Суецького каналу; 2) касується уряд високого комісаря Англії в Єгипті; натомість Англія й Єгипет, як звичайні держави, обмінюються дипломатичними місіями; 3) спірні справи між Англією та Єгиптом має розглядати Міжнародний Трибунал у Гаї; 4) Англія підтримуватиме кандидатуру Єгипту до Ліги Народів; 5) Англія відмовляється від капітуляційної системи, себто від удержування особливих консульських судів по справах англійських громадян; суди ці замінюються мішаними англійсько-єгипетськими судами; 6) Англія відмовляється від протекторату над усіма чужинцями в Єгипті; 7) відновляється англо-єгипетська умова 1899 р. в справі Судану, якою визнаються права Єгипту до Судану; 8) Єгипет вступає з Англією в оборонний воєнний союз. Ся умова має бути затверджена в найближчій часі англійським кабінетом.

Н О В И Н К И

Слідуюче (59) число „Нової Зорі“ вийде з датою: Неділя, 18. VIII. Число четвергове через технічні труднощі (перевбудова в друкарні) не вийде.

Повінь. З Підкарпаття прийшли тривожні вісті про великі повені. На Бистриці стан води піднісся 2 метри вище нормального. В Станиславові з причини 1-годинної зливи виступила вода з каналів і залила вулиці Липову, Голуховського, Собеского і бічні. Коло готелю „Варшава“ і коло почти вода сягала до 1 м. Півниці і багато помешкань в сутеринах залиті водою. Бистриця Солотвінська заляла місто Солотвину. Вода на вулицях пів метра глибини. Також в сяниській повіті виступили з берегів ріки і потоки. Потоки Сянчок і Буковчин заляли в селі Волиця около 5 моргів поля і знищили 2 мости на дорозі Сянок-Буківсько. Комунікація перервана. Ріки Вислок і Суровиця забрали кілька містків і кладок в громаді Беско і заляли поля. Потік Пільниця в селі Писарівці заляв 8 домів і частину місточка Буківсько. Також Сян грозить виливом.

Почта в Чітта дель Ватікано відчинена від 1. серпня. Того дня перший раз продавали перші ватиканські поштові значки. Продано їх відразу 2 мільйони.

Ватиканський залізничний двірець Чітта дель Ватікано має бути вибудований після всіх вимогів найновіщої техніки. Фронт стації буде 270 метрів довгий і буде мати 2 пари шин. Папський поїзд буде мати дві льокомотиви, каплицю-вагон із захристією, осібний вагон для Папи, три вагони для папського пошоту і два тягарові вагони.

Міжнародний Студентський Конгрес. 10.—24. серпня с. р. в Будапешті відбудеться XI. Конгрес Міжнародної Студентської Конфедерації, організований „Мадярським Студентським Комітетом закордонних справ“.

Проект міжнародної валюти. Аргентинське товариство приятелів Ліги Народів представило репараційній конференції в Газі проект випущення в обіг Міжнародним Репараційним Банком власної міжнародної золотої монети.

— Зближається пора, в котрій рільник повинен подумати про набуття відповідних штучних погноїв в потрібній кількості. Не зашкодить пригадати рільникові, що зерно збіжжя потребує великої кількості фосфорової кислоти й лише тоді можуть зимувати й відтак розвиватися, коли мають цю кислоту в формі томасини. Того вчить досвід минулого року. Пізніше з причини великого числа замовлень чи з причини транспорту може мати господар страту. Крім фосф. кислоти має томасина к. 50 проц. вапна, що помагає від заквашення ґрунту. В осєні дається звичайно 300—400 кг. томасини на га. Штучні погної, як: томасину, потасові солі, кайніт, погної азотові з практичними вказівками достарчає: Йосиф Каррах, Львів Косцюшка 18.

Німецька преса приносить цікаві статті про зріст забобонів між інтелігентною публікою. Доходить до того, що коло 40 проц. пань з товариства не виїздить до купелів, не порадившись передтим ворожитів і ворожиток. Все те стоїть у зв'язку з ослабленням віри.

ПОДЯКА

Сим Складається найщирішу подяку Високоповажаній Пані Добродійці К. Р. за княжу жертву 55 амер. доларів на гр-кат. церкву парохіальну в Печевіжні.

о. Антін Пельвецький

498 1—1.

Присилайте передплату!

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПАНА ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО.

Високоповажаний Добродію,

З приводу моєї критичної замітки до реферату ред. В. Мудрого на конгресі УНДО, де м. н. містилася невірна характеристика Української Християнської Організації, як буцімто звязаної з Вашою ідеологією і династією Скоропадських, а проте перманентно поборюваної гетьманофільським „Українським Голосом“ — Ви були ласкаві подати до „Діла“ (чч. 157—159, з 18—20. VII) довгий допис п. з. „Нова Зоря і ідеологія гетьманців“, який справив мені дуже прикро несподіванку. В ній Ви заатакували менше „Н. З.“, а більше мене особисто.

Ся несподіванка трояка. Наперед, я ніколи не уявляв собі, щоб українське громадянство було коли свідком двобою між нами: занадто довго жили ми в добрих особистих взаєминах і занадто багато було між нами спільних інтелектуальних інтересів і поглядів — історично-наукових і національно-політичних — щоб ті невеликі різниці в них, які нас ділили, мали й могли довести до прилюдного конфлікту між нами. Далше, я не підозрівав, що Ви видимо вже з довшого часу підготовляли свій виступ, і що тепер лише скористали з першої нагоди (згадки Вашого імені в моїй замітці?), щоб його виконати. Вкінці — а се вже найсумніше — я скорше був-би позирів у державно-творчу здібність української інтелігенції ніж у те, що Ви з ким-небудь можете боротися такою зброєю і такими методами як у тім письмі. Се один із великих заводів мого життя.

Колиб справа обмежалася тільки до перших двох несподіванок, то я певно не реагував би на Ваш напад — уважав би на Ваші слова, що лікарі дозволяють Вам лише писати довгі анімозні статті, а забороняють читати чужі спокійні... Та супроти тої третьої несподіванки і супроти сього, що вибором органу і формою допису Ви бажали, очевидно, надати справі широкий розголос — не можу мовчати і з правдивим боєм серця беру за перо, щоб відповісти Вам сим відкритим листом, і щоб як не Ви самі, то хоч Ваші політичні приятелі могли його прочитати.

Се тільки паради на Ваші удари; чиста оборона. Пишу тільки про те, що Ви видвинули, і то не про все; до наступу на Вас переходити не хочу. Навіть обороняючися, не підю Вашим слідом і не трактуватиму Вас ані як особистого ворога, ані як політичного прогивника, тільки як — літературного. За вжити зверхню форму — слабу повязаність поодиноких уступів — я мало відповідальний: причина сьому та, що зміст Вашого письма доволі конфузний.

1. Що моя контрверсія з ред. Мудрим за політичний характер У. Х. О. й „Нової Зорі“ подала Вам тільки формальну притоку до наступу, пригтованого *de longue main*, се ясно з самого поставлення Вами предмету спору, тільки механічно й нелогічно причіпленого (як Німець каже, притягненого за уха) до згаданої контрверсії. Бо коли ред. Мудрий у своїм рефераті про дійсних або уявлених ворогів УНДО назвав У. Х. О. чимсь неначе експозитурою Вашої гетьманської організації, а я, без найменшої задної думки, тому твердженню заперечив, то дальша розмова могла, здавалось, йти лише по лівій: хто з нас двох має рацію — ред. Мудрий чи я? Тимчасом Ви промовчуєте генезу і суть нашої контрверсії, не згадуєте ні словечком про тезу ред. Мудрого, а мою антитезу передаєте ось-якими словами:

В ч. 48. „Нової Зорі“ в статті п. С. Томашівського є одно твердження, що „Н. З.“ „ніколи

не ставилась проти ідеології Липинського“ і друге, дещо іронічне, що „Діло“ є органом більше гетьманським ніж „Н. З.“, „тому, що до „Діла“, редактованого п. Мудрим, Липинський пише, а до „Н. З.“ не написав ні одного рядка“.

Сими ніби цитатами починаєте Ваше письмо, ставлячи їх во главу обвинувачення проти „Н. З.“ і проти мене. Щоб не було жадних сумнівів в тому, якої тактики вжили Ви вступаючи на полемічну арену, позволю собі навести інкримінований уступ моєї статті в цілості. Передавши тезу ред. Мудрого і назвавши її головною, я писав:

Кожний уважний читач „Н. З.“ знає, що сей орган, як ніколи не ставився проти ідеології Липинського, так само ніколи не був органом гетьманців. Для характеристики легкодушности, з якою ред. Мудрий висловлює свої думки, нехай послужить неспірний факт: В. Липинський, по думці п. Мудрого, ідеологічний патрон У. Х. О., не написав до „Н. З.“ ні одного рядка, натомість до редактованого п. Мудрим „Діла“ пише він (пор. „Діло“ в березні 1929). Словом, замість дивуватися перемиському „У. Голосові“, що мимо овогого гетьманства „веде перманентну боротьбу з „Н. З.“ та цілою У. Х. О., нехай ред. Мудрий радше подивується самому собі.

З порівнянням обох цитатів — Вашого й могого — кождий тямущий читач видить: а) що з першого могого речення Ви вирвали одну побічну думку („не ставився проти“), а головному („не був органом“) замовчали; б) що друге моє речення (про Ваше співробітництво) Ви дозволили собі, скажимо обережно, „поправити“: коли я, на доказ невірности погляду ред. Мудрого, замаркував був голий факт Вашої абстиненції від „Н. З.“, а участі в „Ділі“, то Ви приписуєте мені якесь „іронічне твердження, що „Діло“ є органом більше гетьманським ніж „Н. З.“ — чого я не лише не писав, а й не думав; в) що моє третє речення Ви цілком зігнорували; г) що сям способом Ви пересунули почату ред. Мудрим дискусію на цілком іншу площину: з проблеми — чи У. Х. О. згідно „Н. З.“ є на гетьманській службі чи ні, Ви зробили нове питання — чи „Н. З.“ ставилась проти Вашої ідеології або ні; г) що сього пересунення dokonали Ви — письменник і дослідник з іменем — при помочи своєрідної методи виравання з контексту кількох слів, „підправлювання“ одних думок противника, а промовчування других, що важніших — методи, як побачимо дальше, характеристичної не для самого тільки Вашого старіу на лицарський двобій, а для цілої Вашої боротьби — від початку до кінця, з щораз більшою градацією. Се доказ, що не ствердження об'єктивної правди мали Ви на оці, а вирахований наступ — без огляду на його способи.

2. Поставивши так справу з цілком иншого і несподіваного боку, Ви переходите до закиду проти „Н. З.“ й мене — щось неначе до акту обвинувачення. Перше, мовляв, твердження Т-го „зовсім не вірне“: від коли фактичним політичним провідником „Н. З.“ став Т-ий, вона „виступала й виступає“ проти Вашої ідеології (на иншій місці: весь час „засадничо поборює“ її).

Про Ваші логічні передпосилки щодо могого політичного проводу в „Н. З.“ (в инших місцях навіть щось ніби власности сього органу) скажу пізніше. Щодо мнимої невірности зацитованої Вами частинки могого твердження, зазначу передовсім: Заперечуючи мої слова, Ви несвідомо підкреслюєте, що в контрверсії ред. Мудрого з мною він ще менше має рації, ніж я допускав: він говорив про прихильність „Н. З.“ до Ва-

шої ідеології, я про нейтральність, а Ви — про ворожість! Чи він у душі дякує Вам за таку невисоку думку про його орієнтування в політичних справах, не моя річ знати.

3. Отже моя й „Н. З.“ вина в тому, що ми засадничо поборюємо Вашу ідеологію... Дивує мене тільки, що у своїх довгих выводах на сю тему Ви навіть не шукаєте відповіді на отсі важні питання: Чому я поборював Вашу ідеологію? А поборюючи, чому в полеміці з ред. Мудрим я не признавався до сього, лише навпаки вдавав нейтрального? Сі питання, такі необхідні для кожного обвинувачення і для кожного присуду, Ви цілком поминули — очевидно, не без причини. Та поки до неї дібемося, заявляю з гори: До свідомого і засадничого поборювання Вас не признаюся.

Заперечую Ваш закид не тому, щоб евентуальне поборювання се ідеології уважав я якимсь національно-політичним гріхом (Ваша ідеологія ще не національна святощ і багато земляків поборює її не то безкарно, а й без протесту з Вашого боку), а просто тому, щоб ствердити об'єктивний факт. Не поборював я Вашого напряду, бо й не мав себе за його ворога і не мав до сього ні інтересу, ні нагоди: пишучи в „Н. З.“ завсідги про конкретні факти нашого політичного життя, і з приводу них, обминав я теоретичні теми. І тому в найліпшій вірі і без жадної задної думки написав я у відповідь ред. Мудрому, що „Н. З.“ не ставилась проти, себто свідомо не поборювала, Вашої ідеології.

Дуже можливо, що в півтори сотні моїх політичних статей у „Н. З.“ тут і там висловив я одну-другу думку, яка т. ск. не пасує до Вашої концепції, одначе... вибачайте: звідки у Вас право з сеї рації кликати мене на суд перед себе? Мене, що ніколи не записягав Вашого національно-політичного корану? По такому праву вся українська преса, без винятку, мусіла-б бути разом зі мною обвинувачена! Мені видиться, що Ваша ідеологія мала-б більшу користь із того, якби Ви своє перо звернули радше проти тих, що дійсно і свідомо поборюють Вас, або — може ще потрібніше — проти тих Ваших обожателів, що своїми наївними або неграмотними писаннями гірше ворогів Вашу теорію дискредитують...

Кажу ще раз. Не тому відповідаю, щоб Ваш закид поборювання Вашої ідеології сам по собі (без огляду на те, чи він оправданий чи ні) ображав мене, а тільки тому, що поставивши фальшиву тезу, Ви фальшиво мотивуєте її та до фальшивих, для мене не раз образливих доходите висновків.

4. Половину (б. 200 рядків) свого просторого допису присвячуєте доказам, що моя антитеза невірна і що ніби-ведена мною „Н. З.“ свідомо й засадничо поборювала Вашу політичну концепцію. Ідею монархічну? Гетьманську? Консервативну? Аристократичну? Хліборобську? Та ні! Образи сих основ Вашої ідеології Ви мені не закидаєте. Ви берете свої закиди з такого поля, на яким двоє живих і думаючих людей мусить різнитися думками, хочби вони належали й до одної організації із ще більшим сектантським характером ніж Ваша.

З півтори сотні моїх статей у „Н. З.“ тільки дві удостоїлися Вашого кураторського ока: одна то „Ідея і громадянство“ (ч. 87 з 1928), друга „Героїв і героїство“ (ч. 24 з 1929). Заголовок першої подаєте; другої — цілком ні. Зміст, обставини, генеза й безпосе-

редна ціль обох — для Вас цілком не існують. З першої вириваєте два окремі й неповні речення, (разом 25 слів на 800 в оригіналі), без найменшого зв'язку між ними самими і між кожною з них та цілостю даної статті. З другого інкримінованого артикулу Ви не зачитували ні одного речення, а тільки окремі фрази і слова (разом 13 на поверх 1000!), передаючи їх дотого хибно й тенденційно. Стільки і такий добір Ваших прокураторських свідків проти мене, пане Липинський.

5. На основі сих двох неорганічних фрагментів Ви підіймаєте перший загальний закид проти „Н. З.“:

Осмішування ідеалізму належить, здається, до одних з її головних завдань. Наприклад в ч. 87 з 1928 р. в статті „Ідея і громадянство“ читаємо: „Останні наші нещастя впали на нас саме через ідеї“, бо „ідеї правдиві, своєчасні, і вміло ширені серед громадянства мусять сьому останньому приносити тільки користь і задоволення“.

Ну, може бути, що сміятися з ідеалізму є вчинком кримінальним, та слабкий пункт Вашого обвинувачення у тому, що читач, на опінії якого чейже Вам залежить, ані не довідується, про який саме „ідеалізм“ у тій нещасній статті була мова (про один із многих філософічних — від Плятона до Канта, чи про звичайний психологічний?), ані не розуміє, котре наведене слово значить „осмішування“ сього неназваного ідеалізму. Читач готов навіть подумати собі, що по Вашому „ідеалізм“ та „ідея“ се одно й те саме... Я рішучо не вірю, щоб Ви так перемішували різні поняття, хіба, що Ви рахували на таке *qui pro quo* у читача... А й щодо самих ідей, то з Ваших цитатів ніхто не второпав, ані того які саме ідеї довели до нещастя, ані того до яких саме. Одним словом, рекорд у реферуванні думок противника!

На Ваш „ідеалістичний“ погляд, наведених Вами слів із моєї статті цілком доволі, щоб не лише показати, як я ними „засадничо поборюю“ Вашу ідеологію, а ще й вилляти на мою бідну голову цілу каскаду, таких компліментів як: „безідейність... зарібки на безідейності... безпринципність... отаманське лучезнайство... брак вірності і праці для ідеї... одвічний примітивно-реалістичний політичний опортунізм, що за ціну негального задоволення і негальних користей позраджував всі українські ідеї і всіх українських провідників“, і т. д. без кінця з постійним підморгуванням до читача: диви, яка бездонна прірва між моїм високим ідеалізмом та низьким матеріалізмом Т-ого!

6. Давши сим способом добре погуляти своєму „ідеалізмови“, Ви несподівано пишете:

В одному має слушність п. Томашівський. Тепер дійсно зловживають люди ідеями, та серед українців дійсно панує велика розбіжність ідей.

Слава Богу! Значить, у моїй каргідній статті, яка так обурює Вашу „ідеалістичну“ совість, Ви таки були ласкаві знайти якесь чисте зерно... Пане Липинський! Я можу остаточно махнути рукою на Ваші зусилля бути одночасно стороною, прокуратором і суддею над „Н. З.“, чи там надо мною, за вмовлюваний виступ проти дорогої Вам ідеології; можу навіть опанувати себе і стерпіти, як Ви, на основі вирваних із контексту і самовільно толкованих слів, видаєте найтяжчий засуд на свого товариша по перу (і не тільки по перу); та коли одночасно Ви не вважаєте потрібним здержатися від цинізму супроти цілої справи, яку Ви, неначе той Катон, взялися судити — тогді в мене рука судорожно стискається, а з душі виривається крик: геть із судейського стола!

7. „В одному має слушність Т-ий“... Якщо при писанню сих слів була у Вас, добродію, одробина совісті, то вона була-б приневолити Вас додати: „Сьому „одному“, а не чому іншому, при-

свячена ціла стаття Т-ого про ідею і громадянство — від початку до кінця — та сама стаття, яку я висше назвав професійним осмішуванням ідеалізму, та з дрібних уривків якої витягнув цілий колодязь інвектив проти її автора...

Сеї совісті у Вас не стало; моя стаття, з якої не була зроблена відбитка, забулася і ніхто тепер, читаючи Ваше письмо, не мав її під рукою; отже що-ж легше, як з цілості зробити дрібне „одно“, а з маленьких фрагментів судити про цілість?

8. Якби я стільки заробив на „безідейності“, як Вам ввижається, то я зараз тут-же передрукував-би „Ідею і громадянство“ без найменших змін, не викидаючи з неї й того, що в ній не від мене, а від редакції походить. На-жаль я стільки ще не заробив, і тому прошу читачів отсього листа, щоб пошукали в якій бібліотеці річника „Н. З.“ за 1928 і прочитали ту нещасну статтю. На сім місці дам тільки отсе пояснення.

„Ідея і громадянство“ появилася 11-го листопада 1928. (На сю дату звертаю окрему увагу!) Стаття не була ізольована. Вона стояла в тіснім льогічнім зв'язку з іншими, що появилися вчаси перед нею, вчаси по ній, і тому добре було-б читати її разом з ними, а головню: „Думки на часі. Коротка аналіза того, що сталося і його наслідків та три дезидерати до українського громадянства“ (ч. 83 з 28. X. 28), та „Рефлексії про польський і український автосадизм“ (ч. 88 з 15. XI. 28).

В першій з них говорив я — здається мені: з ідеалізмом — про грядущі десяти роковини нашого визвольного зриву, і прочувуючи можливість якогось фальшивого кроку з нашого боку, піддавав я деяку думку, як достойно святкувати сю пам'ять. Кілька днів потім, прийшли сумні події у Львові 1 і 2 листопада, а вістка про них вчинила на мене, у Кракові, дуже сильне вражіння. Під їх впливом написав я статтю „Ідея і громадянство“. Вказав я там на сучасну гіпертрофію „ідей“, що від часу реформації щораз більше заливають людство і кидають його в неможливий хаос. Підкреслюючи, що сама доктрина, хочби більше або менше принадна, ще цілком не рішає про практичну цінність сеї або тої ідеї, та що одинокі мірило вартості її лежить у способі й успіху її практичного приновлювання — пригадав я саме коротко передтим заналізовану мною французьку повість Доржелеса „Св. Магльорій“ — зворушливу трагедію одної великої ідеї, що невміло, хоч у добрій вірі, переводжена в життя, замість наміреного добра родить безколючну низку ненаміреного лиха. Коли така доля зустрічає благородну ідею в руках благородного ідеаліста, то що-ж сказати про різні „ідеї“ не-ідеалістів? Отже необхідно прикладати критичну міру до наслідків їх діяльності і питати: Кому вони приносять користь, а кому шкоду? Що дають вони жрецам, а що громадянству? Сі міркування кінчилися:

Ідеї, які приносять тільки нещастя для тих, що їх приймають, є або фальшиві, або передчасні, або мають невідповідних виконавців. І навпаки ідеї правдиві, своєчасні і вміло ширені серед громадянства мусять сьому останньому принести тільки користь і задоволення. Події останніх тижнів і днів на нашій ґрунті, самочинні „політичні“ виступи незрівноважених одиниць, котрі заняли становища, яких не повірилаб їм ніяка суспільність на світі, як також доточування нашої суспільности пайдократією — се незбиті докази слушности поставлених тут тез, котрі слушні не тільки на французькій ґрунті... Все те повинно сколихнути глибоко нашою національною психікою і дати почин до „переоцінки цінностей-ідей“, до провірки кличів і до позитивної критики. Бо останні наші нещастя впали на нас саме через „ідеї“ — в головах старих і молодших пайдократів — по обох сторонах поліційної лінії.

Як у сих виписках, так і в цілій статті нема ні одного слова, яке оправдувало-б закид „осмішування ідеалізму“. Навпаки, все тут пронизане трагічною серйозністю, якої корінь саме в ідеалізмі. Позатим, не про ідеалізм тут мова, а про „ідеї“ — сьгодні масово продюковані і пропаговані і не-ідеалістами, завзятими матеріалістами. Так само як осмішування ідеалізму, не знаю й того, де тут свідоме і засадниче поборювання Вашої системи, пане Липинський! Невже Ви хочете сим сказати, що солідаризуєтеся з тими носіями тих „ідей“, про котрі тут при кінці мова?

9. Інша річ, чи всі мої у сій статті висловлені думки (інакше: ідеї, бо вони часом подибуються і в мене, пане Липинський!) неспірно правдиві, зглядно, чи вони висловлені як треба. Я не мав і не маю претенсії деяких ідеологів бути непомилковим в поглядах на питання дуже скомплікованого національно-політичного життя, і за мало маю часу, щоб цизлювати свої статті до газети. Та з другого боку, не можу ніяк признати, щоб Ви у своїм письмі дали хоч найменший доказ хибности моїх думок. Тому я й сьгодні не міг-би на сю тему писати по суті інакше як тогді.

Бо й чи-ж за останніх дев'ять місяців багато змінилося у нас? Чи не з блискучими прапорами різних „ідей“ підходить до нашої молоді, до нашого селянина, до нашого робітника, до всього громадянства сила проповідників: комуністи і всякі сельробы, есери й есдеки, радикали і москвофіли, зо два десятки націоналістів найсуперніших орієнтацій, з явними і тайними організаціями, а вкінці хмара видимих і невидимих провокаторів? І всі вони, без виімку, кричать, що тільки їхня „ідея“ правдива і спасенна, а всі інші погубні і прокляті; що тільки під їхнім прапором може бути здійснений національний чи соціальний „ідеал“; що тільки виконуючи їхні прикази нація чи класа стане вільною і щасливою, а самі виконавці заслужені і славні. А тимчасом, нарід нидіє духово, культурно і господарсько; його заливає загальна деморалізація і чужа культура; убогий з роду, бідніє ще більше; молоді екзистенції ломляться на ціле життя, ніде визначних позитивних діл, мало систематичної праці, а повно гризні, гучних слів і лучезнайства, що на всі національні і соціальні боли захвалює „ліки“ власного виробу, а виклинає виробу конкурентів. В таких обставинах, коли така спекуляція на ідеалізмі громадянства, зокрема його молоді, доводить до одного-другого нещастя, — кого з глядачів сумного видовища не засвербить рука, щоб батогом прогнати крикливих перекупців з сінєй Народного Храму, і хто не кликне баламученому громадянству: Осторожно з купном „ідей“! Прикладайте до них критичну міру!

10. Ви, пане Липинський, таки самі признаєте ласкаво, що „тепер дійсно зловживають люде ідеями“ та що „серед Українців дійсно велика розбіжність ідей“, одначе Ви не можете мені забути, що замість зазиву до критичної оцінки всякий „ідей“, я не закінчив інкримінованої статті словами: Одна тільки правдива ідеологія на Україні, а творцем її В. Липинський! Вступайте в ряди гетьманців і читайте його „Листи“!

Певно, тогді „Нова Зоря“ й автор статті були-б у Ваших ласках, хочби у таких, як „Український Голос“, дарма, що він побіч-того проповідує практичний анархізм. Одначе — з рукою на серці — чи не тогді саме були-б ми всі осмішили себе? Бо я думаю, що коли Ваша ідеологія дійсно цінніша від інших, що з нею конкурують (а перечити сьому, пишучи статтю, я й у думці не мав), то поручуване мною критичне відношення до бушуючих „ідей“ не лише не може знищити її дійсних цінностей, а навпаки — мусить відкрити їх і спопуляри-

зувати. Нажаль, Ви думаєте инакше. Ви противні всякому критичному розглядові своєї системи і клеймите своїм ворогом і поганим Українцем кожного, хто не пропагує Ваших поглядів *en bloc* без усяких застережень.

11. Ще дуже недавно, коли Ви свою ідеологію щотілько творили, Ви самі робили те саме, що тепер мені закидуєте. Чи-ж Ваша ідеологія не побудована на „осмішуванні“, поборюванню і критикуванню ідеологій української здекласованої інтелігенції від Шевченка до Грушевського? Досить розгорнути перший-ліпший випуск „Хліборобської України“ й Ваші „Листи“! Я сьому й не дивуюся. Бо, як висловився пок. Ганс Дельбрюк в подібній ситуації: *damit die wahre Religion zur Herrschaft gelange, müssen die Götzenbilder zerstört werden. Das gilt auch von der Religion der Vaterlandsliebe.*

А коли так, то й Ви мусите згодитися з тим, що і я часом беру молоток критики, щоб ним перевірити вартість сього або того ідола-ідеї. Роблю се де-що іншою метою ніж Ви: не виходжу від якоїсь улюбленої доктрини, лише від якогось політичного факту і на ньому показую корисність або шкідливість сього або того погляду. Ви зовете себе ідеалістом, тому що від власного соціально-політичного ідеалу виходите, однак я також не зрікаюся права до сеї назви, тому що до ідеалу змагаю. Питаю: кому легше збитися з дороги — сьому що ідеал має перед собою, чи тому що його має за собою? Та в дійсності Ви помиляєтеся: Ви менше ідеаліст, а більше доктринер! Ідеалізм толерантний, а Ви персоніфікація нетерпимости й егоцентричного сектанства.

12. Ви соблазняєтеся, що в оцінці вартости пропагованих ідей за критичну міру беру не Ваш непомилний коран, а те, чим історія й увесь сучасний світ мірить політичні і соціальні ідеї, себто користь і задоволення тих, для кого даний товар призначається, а не сих, хто його продає. Жахливий приклад противного принципу маємо тільки в давних ересях і в новім большевизмі. *Pereat mundus, vivat principium!*

Я рад-би якраз вирвати земляків з неволі ілюзії, буцімто доволі мати „вірну“ ідею-рецепту (а як відомо, кожда має себе за єдино-успішну), а все буде добре, хочби нічого не робилося або робилося ким-не-будь і як-не-будь. Навіть у християнській релігії віра без добрих діл мертва, а що-ж у соціально-політичних справах, де в грі життєві інтереси мільйонів! Бо се пуста фразеологія — повторяти, що мовляв „ідеї роблять все-світну історію“. Ні, сама ідея то абстракт без практичної вартости; вона жива тільки в ділі — в конкретному творі артиста, мислителя, політика, вояка. А міра вартости сих творів — тільки в ступні користі й задоволення, які вони приносять. *Nicht der Rang der Absichten, sondern der Rang der Leistungen ist entscheidend* — говорить О. Шпеглер, визначний ідеаліст, консерватист і монархіст.

13. Ви натовість берете ті мої слова (користь і задоволення) в курячі лапки і жонглюєте ними найнесовішнішим способом. У своїм „ідеалізмі“, Ви наперед злегка „підправляєте“ мої вислови і впевняєте, що я писав про „нега й ні користі й нега й не задоволення“ як мірило вартости ідей. Дальше, вмовляєте в читача, що під сими словами я розумів, борони Боже, не моральні, а самі тільки матеріальні добра. Вкінці, любуючися в дуже прозорих алюзіях до гедонізму, зарібків на безідейности, кар'єри за ціну зради ідей і т. д. — себто в усім розкішнім арсеналі всіх українських демагогів, історичних і сучасних — не хочете полишити в читача найменшого сумніву, що я мав на увазі не пу-

бличні національні користи і задоволення, а... приватні, особисті. *You lie, Sir, and you know it!*

14. Стільки хотів я сказати про Ваш коментар до першої з анатемізованих Вами моїх статей. Тепер про другу — що її Ви навіть не назвали, не то зміст її подали. Ви вирвали з неї 13 окремих слів, „підправили“ їх, знарядили своєрідною інтерпретацією і кинули ними в мене. Не лише в мене, а й у редакцію і видавців, неначе-б при сій статті не було замітки, що вона дискусійна і що „Н. З.“ дасть місце й іншій думці на дану тему... І в сім мистецтві затаювання одного, підсунування другого, перекучування третього, а видумування четвертого Ви зайшли навіть далше ніж у критиці попередньої статті.

Зареклямувавши зайвий раз свою ідеологію як основану на сучасних авторитетах (котрих там, правду сказавши, не видно) та на культі героїв (козацьких гетьманів, чи радше тільки одного з них — Хмельницького) у минувшині, Ви пишете:

Цей самий погляд обороняв зрештою і п. Томашівський у своїх передвоєнних історичних працях. Але тепер (гл. „Н. З.“ ч. 24. 1929) Хмельницький для нього це „шкідник на церковній ниві“, „тривкий культ якого неможливий“. Що унія тодішня дуже подібна до т. зв. нині „польської унії“ на Волині — не має нічого спільного з традиційною вже унією в Галичині, про це історик і публіцист „Н. З.“ не вважає потрібним просвітити галицьке громадянство. Видко во ім'я засади, що добре тільки те, що приносить користь і задоволення, культ Хмельницького був добрий під Австрією і став дуже недобрий у сучасній Галичині. Шкода тільки, що п. Томашівський не повчив одночасно, як при такій змінливості поглядів професорів національної історії можуть появлятися серед даної нації історичні герої.

Даю, здається мені, доказ самовідречення, цитуючи отсі „любезні“ слова товариша-історика. Та годі, бо ніщо не характеризує Вас так вимовно, як саме отсе місце, звідки наново починаєте свою улюблену мережку про „зраду давніших ідей... зречення укр. державницької ідеї... зарібків на безідейности“ та про всі інші розкоші турецькі з лакіства нещасного... Пане Липинський! Щоб не багато балакати: чи не згодилась-би Ви разом зі мною дозволити комусь третьому — неутральному розглянути питання про те, хто ліпше заробляє — я на „безідейности“, чи Ви на „ідейности“?

А вертаючи до питання про авторитети сучасности і героїв минувшини, я мав-би іншу, вже неособисту пропозицію. Може-б так поручити кому розслідувати зміст чотирьох річників „Нової Зорі“ і стільки річників „Хліборобської України“ і дати відповідь на питання: В котрім із тих органів більше оборони авторитетів сучасности, а в котрім більше легковаження їх та наступів на них? Де присвячено більше місця і більше тепла пам'яті й пошані постатей нашого минулого — тут чи там?

15. Переходжу до моєї інкримінованої статті „Про героїв і героїство“. Хоч п'ятьма місяцями пізніша від „Ідеї і громадянства“, вона тісно вяжеться з нею. Генеза її така. Після того як кількох збаламучених несовісними „ідеологіями“ молодиків, переконаних, що роблять національно-геройське діло, виконало знаний трагічний напад на львівського листоноса, і в зв'язку з подібними іншими ознаками національної психопатії, мав я завдання якось zareagувати на те божевілля, яке тисячі совісних земляків болючо відчували, однак не мали відваги чи змоги підняти прилюдно голос в сій справі і сказати зводженням на манівці дітям кілька слів остороги.

Вплив я їх, як тільки вмів тактовно, в окреме оповідання про одну товариську розмову на тему відомої книжки Карляйля й українського історичного пантеону — річи в данім разі тільки декоративні. Отсе пов'язання мало звернути увагу молоденьких людей на високе

поняття героїства (Карляйль, як відомо, дуже затісняє його), зразки якого рідкі або неповні в усій нашій минувшині, та усвідомити їх, що своїм здегенерованим героїством чину вони не приносять ні пожитку своєму громадянству, ні чести собі, а мимохіть фабрикують героїв-жертв національним противникам; що одним словом — не українській нації приспороють героїв, а Полякам (прим. Потоцький, Собінський).

Сей актуальний мотив Ви, пане Липинський, промовчуєте — цілком так само як і той, що спонукав мене до написання статті про ідею і громадянство, і присікається своїм менторством лише до тої частини, що її назвав я декоративною. Вигідна метода обминати делікатні питання, нема що казати, та я сим разом заступлю Вам дорогу і питаю: Невже Ви раді ідеалізови наших дітей, який велить їм в ім'я патріотизму підкладати динаміт під пам'ятник поляглих у бою противників або кидатися в цілях рабунку на листоноса чи вбогу жидівку? Як так, то звідки у Вас сміливість вчити видавців „Н. З.“ культу св. Мучеників? Від приходу І. Христа, не то Церква, а весь культурний світ не знає героя-убийника або грабіжника. То тільки у нас Довбуші і Махни — герої!

16. Ви зупиняєтеся на двох фальшиво цитованих фразах (разом 7 слів) про Б. Хмельницького і з приводу них формуєте два головні закиди проти мене: а) що я ніби раніше, за Австрії, дивився на Хмельницького так само правдиво як Ви, та за Польщі (очевидно, за гроші!) дивлюся буцімто діаметрально противно; б) що згідно з сею „зрадою раніших ідей“ я буцімто не лише безбачив історичного героя, а й своєю змінливістю поглядів як професора національної історії не даю витворитися новим національним героям.

Шановний Добродію! До останнього закиду, видимо скопійованого з одної напасти на мене за варшавський відчит, вчасно признаюся згори. Я дійсно не можу погодитися з думкою, щоб ті молодики, які своїми вчинками спонукали мене до написання обох статей, зазнавали в нашій історії культу героїв; впровадження їх до національного пантеону полишаю Вам. Інші закиди відкидаю з усею рішучістю.

17. Дивно чути з уст історика закид з приводу зміни поглядів на якусь історичну особу — зміни за 15 літ... Щобільше, назвіть мені, пане Липинський, якого-не-будь значнішого історика якої-не-будь нації, на історичний світогляд якого в більшій або меншій мірі не вплинула-б світова війна! Отже й мене грішного війна і зв'язані з нею події на українських землях багато чого навчили та на неодноразові історичні питання дивлюся сьогодні инакше ніж перед війною. Се почитую собі в користь, не у шкоду.

Та щодо Хмельницького, то якусь основну зміну в моїх поглядах на нього Ви так само видумали як і всі інші закиди, що про них досі була мова. Правда, перед 1914 я багато займався особою й епохою Хмельницького, а тепер мало. Головну причину знаєте дуже добре: запропащення в часі російської окупації Львова всіх, 20 літ збираних архивних матеріалів. Правда й се, що незалежно від сього мені по війні симпатичніші стали давніші державні часи нашої історії ніж недержавні козацькі, і ними тепер головню, хоч не виключно, займаюся. Та одночасно з сим мушу піднести з натиском: все що по 1914 або й 1918 писав я і пишу з обсягу Хмельниччини, нічим засадничо не ріжниться від того, що писав раніше; всі Ваші противні впевнювання побудовані на тенденційних, а навіть злочинних видумках.

18. Говорячи про наш непевний, невисвітлений і багатий суперечностями національний пантеон (Володимир В. і Гонта!), я висловив наперед жаль, що

єдина на правду державна доба нашої історії, себто княжа, майже не промовляє до уяви й почувань сучасного покоління; що зокрема Галичане й Волинці не мають духового контакту зі своєю державною минулиною, хоч у ній багато великих людей і славних подій, а після того перейшов до уваг про досюгочасні спроби створити в Галичині культ постатей узятих із історії Наддніпрянщини. Пояснивши труднощі в культурі романтичного-геройського Галичанина Сагайдачного (з одного боку його відношення до Польщі, з другого — його становище як ворога церковної унії і головного винуватця релігійного роздору по 1620 р. — сього найбільшого національного-культурного нещастя нашої історії“), писав я про Хмельницького:

Наперед, він дійсно великий, майже гігантський, тільки в перших двох роках (до Зборова), ну, нехай у перших чотирьох роках (до Берестечка), та пізніше — він рішучо менший ніж дотогочасна його слава. А втім, у душі вдумчивого Галичанина й Волинця ім'я Хмельницького не може викликати багато радісних і підємних почувань. Про продовжувану ним шкоду на церковній ниві треба менше-більше сказати те саме, що й при Сагайдачнім. — Хмельницький національний герой хіба як репрезентант попередньої доби, а не як відкривач нової, тої, що прийшла по ній. Та чи в таких обставинах його тривалий культ можливий? — Були й ще інші спроби адаптувати наддніпрянські козацькі постаті до потреб національного культу тут у нас, однак всі вони не повелися — ні щодо Виговського, ні щодо Дорошенка, ні щодо Мазепи, ні щодо Орлика. Чому? По просто тому, що ні одна з цих фігур не має відповідних кваліфікацій, щоби стати предметом історичного культу. Всі вони — повні невдачники. Досить, що скінчилося на однім одиниці, і то вже не козацьким, героєм знад Дніпра — на Шевченку, що біля пів століття дійсно зазнавав вселюдного почитання.

Совісний читач, чи він годиться з усіма висше переказаними, або наведеними думками чи ні, мусить передусім признати, що дана стаття цілком не виступає проти потреби зглядно користі культу історичних-героїв; що вона тільки обговорює досюгочасний стан сеї справи, аналізуючи кваліфікації потрібні для повного культу. Він не зрозуміє також, де тут саме свідоме і засадниче поборювання Вашої ідеології, пане Липинський? Хіба в тому, що я вказую землякам невичерпане жерело великих історичних постатей у повнодержавній і монархічній добі княжій, а не у любій Вам полу-і чверть-державній і республіканській гетьманщині! Вкінці, совісний читач здивується Вашому способу цитування моїх думок, а ще більше Вашим висновкам із них. Ви посуваєтеся просто до наклепу, буцімто я продав свої раніші погляди на Хмельницького, а при сім своїм „ідеалістичним“ звичаєм вимірюєте ясне показання, котрому саме ранішому переконанню я спроневірився, і не даєте найменших доказів правдивості Ваших закидів.

19. По Вашому, я образив Богдана... В чому саме ся образа? Чи в тому, що зову його „дійсно великим, майже гігантським“? Так як тут, говорив я і писав завжди про нього: перед війною — за Австрії, і по війні — за Польщі. Так писав я, приміром, в 1921 для Вашої „Хліборобської України“; так само писав у „Літописі“ 1924 („Поворотна філя“ і „Герой та його почитання“); так самісенько читав я у Варшаві 1929 і т. ин.

А щоб хто вимагав від історика, щоб він не мав найменших застережень щодо свого історичного героя; щоб він не говорив, коли сей герой більший, а коли менший; щоб він замикав очі на різні недостачі і помилки даної постаті; щоб, одним словом, він перестав бути істориком-дослідником, а перемінився в поета-панегіриста або у византийського поета-панегіриста — то се просто нечувана річ. Нечувана, ненаукова, некультурна й неморальна. Славні католицькі учені дослідники-Боляндисти не закривають людських недостач і в Божих Угодників!

При всім високім цінуванню Хмель-

ницького (цінуванню, що часто переходить в ідеалізацію (так, се одна з моїх наукових хиб, лицарю „ідеалізму“) — очевидно не Хмельницького-ідеаліста, бо таким він ніколи не був — я від самого початку, від коли як молоденький студент почав студіювати ті часи, мав завжди критичне око на деякі сумні боки Хмельниччини й очевидні хиби її героя (пор. мої „Народні рухи в Галицькій Русі“, вид. 1898, де я м. ин. вказував, що з того саме часу почалася масова кольонізація нашої землі) і ніякі клевети світа не приневоляють мене покинути сей історично-науковий принцип.

Ви, пане Липинський, менторуете мене, що я не канонізував Хмельницького; я натомість запитаю Вас, чому Ви, замість вилити свою жовч на „Н. З.“ й мене, не просвітили громадянства поясненням: а) За кілька років свої раніші погляди на Хмельницького і його з болотом змішав симпатичний Вашій ідеології Куліш? б) Чому Шевченко хотів задусити Богдана ще в колиці?

20. Випливом зазначеного висше непохитного наукового принципу є й моя оцінка церковно-політичної діяльності великого гетьмана, — оцінка, що так уражає Вас. Загадка для мене, як Ви, католик, ще й римський, можете мене почитати за гріх, що на церковно-політичні питання дивлюся очима католика-уніята; та байдуже. Натомість таке Ваше представлення справи, немов я давніше разом з Вами хвалив Хмельницького або Сагайдачного за їхнє вороже становище до унії, а тепер, для гарних очей Поляків, почав за те докоряти, основане — як сказано — на злобній і свідомій видумці.

Якщо Ви не читали, наприклад, моєї брошури з 1916 (з австрійських часів!) п. з. „Церковний бік української справи“, то певно мусите тямити доволі часті наші особисті розмови на сю тему. Між иншим, Ви не могли забути, як кілька літ перед війною я спорив з Вами ізза Вашого протитуїяцького становища, уважаючи його неукраїнським; як у живій дискусії з сього приводу я звертав Вашу увагу на сліди в Ватиканськй архіві, що й сам Хмельницький перед смертю видимо думав про якесь зближення до Риму; як Ви дивувалися тому і признали, що се було-б потвердженням иншої вістки, яку й Ви подибали (мабуть у Шуйського).

Ні, пане Липинський, від того часу ні я не змінився, ні Ви. Завсідги, навіть у хвилях молодечого вільнодумства, я мав католицьку орієнтацію, як особисту так і національно-історичну; і Ви, бачу, до нині полишилися тим чим були, себто противником унії. Поляки, хоч католики, були і є також її противниками. Ви змінилися хіба на стільки, що давніше певно не були здібні кидати з сього приводу на заступника иншого погляду таких інвектив, як сьогодні вмієте.

21. Ваше відокремлювання сучасної унії, яку зовте „традиційною“, від колишньої, тої що її поборював Хмельницький, — недорічне, подиктоване занадто прозорим опортунізмом. Сьогочасна, кажете, добра; стара погана — мовляв, те саме що найновіша „польська унія“. З усього видко, що не знаєте генези старої унії й її історичної місії не розумієте, та про се більше на иншій місці; тут годі знімати розмову на сю тему. Незалежно від того Ваша дефініція обох уній бе в очі як *contradictio in adiecto*. Бо якщо унія сьогдні річ добра, то такою вона мусіла бути від початку; а якщо в XVI-XVII вв. вона була зрадою, яку тогдіншні українські патріоти повинні були нищити, то хіба треба пожалувати, що їм не вдалось викоринити її донащадку... Щоб сьогдні не тільки під копулами Почаївської Лаври — як самі пишете — зворушливо співали *Boże coś Polskę*, а й

під копулами св. Юра... Ось до яких льогічних абсурдів доходите та ще позволяєте собі на неприличність вимагати від мене, щоб я такими недорічностями в „Н. З.“ просвічував галицьке громадянство! Ні, добродію, я не перестану говорити сьому громадянству, що найбільше нещастя його історії саме в засліпленім відпекуванні Риму і його ідей.

22. З моїх думок про козацьких гетьманів після Хмельницького Ви зачіпаете тільки слова про Мазепу й Орлика, що „вони повні невдачники“. Своім звичаєм, Ви пропускаєте притім головне: що сьогочасні спроби в Галичині ввести культ тих постатей (разом із Виговським і Дорошенком) не вдалися. Сей факт, який заперечувати смішно, має очевидно свої причини, які я схарактеризував коротко як брак відповідних кваліфікацій у тих повних невдачників.

Контроверсія ся була-б дрібна і не варта згадки, якби не те, що Ви й тут не вдержались від своєвільних вискоків. „Герої Т-го мусять бути обовязково удачниками“ — пишете Ви, а вслід за сим ставите мені гачиковате питання: як я дивлюся на культ Костюшка у Поляків та Кошута в Угрів? Відповідаю: а) Тезу про обовязкову вдачність героїв, своїм звичаєм, підсуваєте мені Ви; я її в сій формі цілком не ставив, однак з деякими застереженнями можу її приймати за свою; про се більше в окремій статті. б) Ні Костюшко ні Кошут не були цілковитими невдачниками (як Виговський і тов., є) на впаки вони мали не лише гарні політичні або воєнні успіхи, які довго опісля були світляними моментами для їхніх земляків; а) що важніше — вони мали великі моральні успіхи, якими живилися пізніші покоління (як у нас, приміром Шевченко). Ні сього ні того не можна сказати хіба про Мазепу й Орлика; першого цілих 150 літ проклинала соборна Україна! Завданням української історіографії є його реабілітація, і я в сім напрямі зробив, здається, більше ніж Ви, що тепер видумуєте якісь „кпини з політичного мучеництва“ (?).

23. Ваш інквізиторський дух спотикнувся ще на трьох словах із моєї статті — на „безіменнім українським воєнці“. Як почали, так і кінчите: перекручуєте й інсинуєте. Бо се Ваша нова видумка, буцімто я „пропагую модний тепер культ безіменного воєнка“. Я констатував тільки безсумнівний факт, що визвольна боротьба 1918—1919 у Галичині (бо взагалі тільки про неї писав я) на-жаль не полишила нам такого індивідуального імені, що могло-б стати символом національного зриву; що вона дала тільки неспірний доказ національного героїства сірої маси — головно селян. Чи се неправда? Колиб я писав був про Наддніпрянщину, то не мігби обійти мовчки характеристичної постаті... Петлюри, та його культ у Галичині, хіба неможливий. Скажіть ясно, за кого гніваєтеся?

Над тривіальними Вашими інсинуаціями про „безіменного виборця й акціонаря“ з погордою йду до порядку.

24. Так виглядають усі Ваші витягнені з моїх статей докази, що „Н. З.“ під моїм проводом свідомо і „засадничо поборює“ Вашу ідеологію. Вони не вичерпують Вашого допису до „Діла“. Друга половина його присвячена різним конкретним питанням нашого політичного життя, приміром: програмі й тактиці УНДО, справі української автономії в Польщі, ролі краківських консервативів, большевизмови і т. п. Правда, Ви й у сій частині остали собі вірним, як у способі пердавання чужих думок так у багатстві інвектив киданих на голову противника, однак я не стану тут дальше аналізувати Вашого писання: дещо

розберу в окремій, для ширшої громади призначеній статті; на інше махну рукою. Між іншим і на Ваші мало для мене зрозумілі намагання зреформувати католицьку теологію та поучування Риму, що він повинен викласти італійських популярів, австрійських християнських - суспільників і німецький центр; полишаю се компетентнішим людям.

Я пройшов Ваші „докази“ доволі докладно, хоч почування власної поваги не раз бунтувалося проти сього, і можу бути спокійний за присуд безсторонного читача. Ви не тільки не довели того, чого довести хотіли, та ще своєю методою своєрідного цитування, з таювання, перекичування, підсування, безцеремонного видумування й обчорнювання — методою недостойною ученого письменника — виставили на ярке і вимовне світло всю Вашу особовість. Як літературний суперник, Ви себе здискваліфікували основно. Се тим більше характеристичне, що саме Ви недавно стілько громів кидали на деяких Ваших критиків за несовісне передавання Ваших думок і за піддавання в сумнів Вашої національно-політичної чесності. Я не приятель Д. Донцова; між ним і мною велика прірва; однак мушу на сім місці ствердити, що він у своїм цілیم письменницькім змаганні з Вами і в десятій часті стілько не провинився проти лицарських правил літературної полеміки — як Ви у в однім своїм письмі з 9. с. м. Він мав принаймні стілько такту, що не правив Вам моралів про потребу писання з „любовю“... І в котрих-то Ваших писаннях любов а не озлоблення бе живим ключем? В передмові до „Листів“, в „Хамі і Яфеті“, чи в дописі про „Нову Зорю“ й ідеологію гетьманців?

25. Ваш сензаційний виступ проти мене, людини Вам прихильної, яка ніколи з Вами особистого конфлікту не мала, яку навіть до недавня, свої і чужі (пор. „Sprawy Narodowościowe“ 1928), per fas et nefas загально за Ва-

шого одностудця уважали, та не будь „Бюлетеня Г. У.“ й Вашого останнього допису в „Ділі“, певно й досі так були б думали — мусить, очевидно, мати свою причину. Ми оба знаємо її добре. І знаємо те, що вони не в тих мнимих ересь і фіктивних поборюваннях Вашої ідеології, яких так нещасливо дошукуються аж у двох моїх статтях на півтора сотні всіх у „Н. З.“

Бо ті різниці, які дійсно є між Вашими і моїми поглядами на українське минуле й сучасне, не почалися від тих двох інкримінованих статей і не від хвили моєго співробітництва в „Н. З.“ (з березня 1928), а були завсігди, щонайменше з 1921 р. Зокрема видко їх було з берлінського „Літопису“ і львівської „Політики“. Та тоді Ви не лише не брали сих різниць трагічно, а ще два роки тому назад висловлювали мені особисто жаль ізза припинення „Політики“ і намовляли мене, здається щиро, продовжати політично-критичну діяльність. Ваші намови немало й причинилися до того, що я став писати до „Н. З.“

Одним словом, дійсна причина Вашого виступу проти мене лежить цілком на іншому полі, ніж те, яке Ви неусвідомленим читачам до вірування подаєте. Вмовлювана в мене провина поборювання Вас — се така сама неправда, як і ті Ваші твердження, неначе-б я Вам „робив закид“ за писання до „Діла“ й обминання „Н. З.“, або неначе-б Ви тому не писали до „Н. З.“, що я буцімто її опанував. Поминаючи фальшивість отсього останнього погляду, я позволю собі спитати Вас: До часу моєго постійного співробітництва „Н. З.“ виходила поверх два роки; вона тоді дуже прихильно ставилася до Вас; чому Ви тоді не дали до неї ні одного рядка?

Та я про всі ті містерії не хочу писати. Я взяв за перо тільки на те, щоб боронити себе, а не щоб відплачуватися напастю або робити які ревелайції. Отже кінчу. А припиняючи раз на все листу-

вання з Вами, пане Липинський, хочу зробити й Вам несподіванку, а іменно — подякувати за одну прислугу.

Ваші слова в „Ділі“, що мовляв „дуже легкий і популярний задачі віддає тепер свій талант і свою ерудицію п. С. Томашівський“, дали мені до думання. Не тому, щоб Ви виїмково сказали правду, ні, бо Ви, як у цілیم письмі, так тут пішли в розріз з нею. Прочитавши ті слова, я спитав себе: якого чорта зуживаю свої сили на таку трудну і невдячну роботу як наша публіцистика? Бо від коли я, за Вашою, пане Липинський, намовою і зі шкодою для моїх наукових студій, взяв у 1921 р. за публіцистичне перо, з того часу не виходжу з ролі мети для стрілецьких вправ усяких політиків й ідеологів, в роді: Д. Левицького, Кедрина, Палієва, Залозецького і Вас; натомість користи, моральної або матеріальної, не маю жадної, лише навпаки — на всі боки шкоду. Се безнадійна Сизифова праця — заходитися біля навчання наших іземляків політичної азбуки й елементів національного самозбереження! Ви самі знаєте добре, що я ще ніколи не впрошувався з своїм співробітництвом або з редакцією до якого-не-будь органу, тільки мене завсігди прошено, і я був на стілько слабкий, що улягав намовам, навіть людей з неприхильних партій: велику, мовляв, прислугу зробите національній справі... І на що? Щоб бути громоздом для атаків інших людей — сим разом Ваших. А Ви ще неначе на глум пишете, що я придбав собі тижневик, став диктатором у „Н. З.“ і не даю Вам до неї писати і т. п.!

Якщо отже між цілями Вашого допису до „Діла“ було намагання припинити мою публіцистику, то можете бути задоволені. Вже кінчу її.

У Львові 28-го липня 1929.

С. Томашівський.

— 0 —

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осяі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

В ПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заповіданням дотеперішньої практики висилати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприяті офerti остануть без відповіді. 5-8

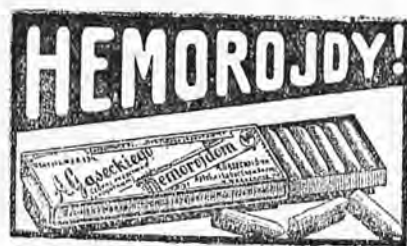
ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол, ірочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3-4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 42-100

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН“

Львів, ул. Валога 9.

490 а)

7-8

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ВСЯКОГО РОДА

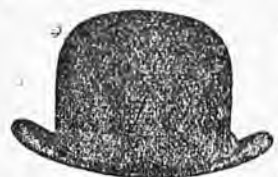
поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 4-12

НОВООТВОРЕНИЙ МА- ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол. ул. Рутовського. Поручає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода шкірки. Ціни найнижші, догідні умови 491 місячної сплати. 4-15

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 79-2

ПОРОШОК

„KOGUTEK“

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАКІЛЬШ УПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повний фабричний знак! 7-10

398

Приєднуйте нових передплатників!

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кольонівча
ч. 8. Н. пов. - Тел. 4-48.

Переплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Копто П. П.:
Косів 405,867.

Володимирський Собор у Києві — безбожн. музеєм

Східна Агенція доносить: Український радянський комісаріат освіти видав розпорядження замкнути знанний соборетати антирелігійний музей.

бор сь. Володимира в Києві, один з найбільших київських соборів, славний образами найліпших малярів. В соборі має

Знову жидівські погроми на В. Україні

Як доносить „Хвіля“ в Запоріжській окрузі місцеві українські селяне напали на новоутворену жидівську колонію ч. з і поруйнували новозбудовані жидівські оселі. Напад сей відбувся, як стверджує офіційне слідство, в наслідок обурення

селян тим, що сусідню з ними землю віддали жидівським колоністам, а українським селянам, котрі дуже потребують землі, не дали нічого. В найближчих днях має відбутися велика судова розправа над селянами — учасниками погрому.

„Граф Цеппелін“ вернув до Європи

55 годин з Нью-Йорку до Фрідріхсгафен. 42 год. 42 мін. від амер. берега до європейського.

10-го ц. м., в 1 год. 2 мін. вернув з Америки „Граф Цеппелін“, перелетівши простір 9000 км. в 55 годинах. Є це знаменитий осяг скорості, коли зважити, що лет його з Європи до Америки тривав 93 год. Скорість воздухоплава сягала деколи

180 км. на годину. Над океаном був Цеппелін всего 42 год. 42 мін. Д-ра Екенера, котрий вернув саме в день своїх 61 уродин, витали Німці з одушевленням. Він заявив, що за три дні, то є в середу вибирається знову в кругосвітню подорож.

Револуція в Південній Америці

В південно-американській республіці Венецуелі несподівано вибухла революція. Револуціонери прибули пароплавом до міста Кумани й звідти намагалися добитися до столиці Венецуелі Каракасу. Урядові війська встигли однак відбити

той напад і по кривавих боях змусили революційний десант вернути на пароплави. Урядові аеропляни пробували переслідувати відпливаючих революціонерів на морі, але без наслідку. Головнокомандуючий урядових військ убитий в бою.

50 держав ратифікувало вже пакт Келлога

Американська преса подає, що до держ. департаменту в Вашингтоні надійшли з Чіле ратифікаційні грамоти пакту Келлога. Є це 50 з ряду держав, що ратифікувала

пакт Келлога.

Землетрус в Північній Америці

В понеділок у багатьох пунктах в Буфальо (Злуч. Держ. Півн. Амер.) та сусідніх з ним місцевостях відчувався досить сильний землетрус, котрий тривав

більш 30 секунд. Будинки хиталися разом з фундаментом; стіни в багатьох домах потріскали. Богато коминів розвалилося.

Побожні не дістануть кредиту

З Москви доносять, що там відбувся зїзд безбожників, на котрім Максим Горький заявив, що настав час, щоб усяка релігія в СССР. була знищена. Зїзд ухва-

лив скріпити протирелігійну пропаганду і позбавити рільних кредитів тих селян, котрі дальше ходити-муть до церкви.

Незвичайний феномен

Іспанський окуліст д-р Педро Ніель з Мадриту досліджує тепер цікаве і одиноке в своєму роді явище. Семилітний син одного учителя з провінції має такі очі, що бачить ними крізь тверді, непрозорі тіла. Завважено це в той спосіб, що хлопець часом читав замкнену книжку. Батько думав, що він перед тим навчився з книжки на пам'ять. Щойно оден незамітний случай виявив дивну силу його очей. Батькові згубився десь гузик від убрання, коли батько за ним всюди шукав,

хлопець котрий оглядав батька з усіх сторін, показав йому рукою на кишеню і сказав, що гузик знаходиться в табакірці в кишені. Від тої хвили батько звернув більшу увагу на цю прикмету очей сина. Нарочно ховав перед ним різні предмети, але хлопець все їх знаходив без труду. Супроти цього, хлопця віддано під обсервацію спеціаліста др. Ніеля. Показалось, що хлопець бачить крізь папір, картон, метали, однаке трудно йому проглянути зором через дерево.

Фінансові здібності жінок

Податковий уряд Злуч. Держав Півн. Америки оповістив дані, з котрих видно, що 40 проц. всего національного майна Америки знаходиться в руках жінок. Коли рухливість Американок на фінансовій області піде дальше тим темпом, то до 12 літ в руках жінок опиниться більша часть майна. Між новими мільонерами, щораз більше самостійних жінок.

Стереженого Бог стереже!

Обезпечуйте збіжжя й пашу від огню

в Т-ві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

497 у Львові, вул. Руська ч. 20. 3-4

Масовий виріб безбожництва

Розкладова робота большевиків між молоддю в СССР і в нає.

Мільони бездомних, безпритульних дітей в СССР*) це безумовно вислід свідомо ворожого становища большевиків до релігії. Бо скинення дітей, уроджених від християнських родичів, з діда-прадіда пересякнених християнським світоглядом, у пропасть нужди, цеж поставлення їх в ідеальні — з погляду тт. Губельманів — умовини життя без усякої релігії взагалі. З таких дітей виростуть покоління справді „нові“, безумовно нерелігійні. Будуть це варвари, яких не бачив доси світ. Бо навіть племена Полінезії мають якусь релігію, котра будь-що-будь підносить їх понад рівень звірячого життя. Мільони бездомних дітей в СССР і того не мають.

Але масовий виріб безбожництва не був би повний, якби большевики не звернули увагу на ті мільйони дітей, котрі мають родини. Щоб їх відірвати хоч в частині від впливу „мракобісїя“ старшого покоління, видумали вони Комсомол (Комун. Союз Молоді). „Комсомол це організація політична; найближша поміч компартії в боротьбі за загальну перемогу соціалістичного ладу... Комсомолец не може бути байдужий, коли йде про боротьбу з релігією, бо знищення релігії буде переважним чинником культурного движення, воно утривалить в масах клясове почуття, то зн. наблизить працюючих до соціалізму... Комсомолец повинен бути діяльним безбожником; повинен знати, для чого не вірить і чому релігійна віра йде на руку буржуазії, а шкодить робітничій клясі“ і т. д.**).

„З огляду на співжиття школи й церкви — каже Бухарин і С-ка***) — молодіж від наймолодших літ або являється під владою релігійних пересудів, або не має найменшої можливості створити собі хоч який будь світогляд. У відповіді на те саме питання релігія й наука дають різні відповіді, а чуткий ум учня стає полем битви між строгою наукою, а грубими видумками мракобісїя...“ (Очевидно, що тут большевики являються учнями померклого вже в Європі буржуазного раціоналізму XIX. ст.). Та вони виступають навіть проти надобовязкової науки релігії, бо... „впровадити години церковного мракобісїя...значить дати державну поміч в утриваленню релігійних пересудів. Церква дістав тоді до своєї розпорядимості готову аудиторію з дітей, котрих збирає школа якраз для цілей противних релігії. Вона дістав для свого вжитку державний льокаль і через те має змогу ширити релігійну отрую між молоддю, майже так само, як було перед усуненням церкви зі школи“.

Та й усунення Церкви зі школи це не вдоволяє большевиків, бо „темні родичі мають ще доволі нагоди калічити умн своїх дітей релігійними пісенницями. Радянська влада дозволяє свободу совісти дорослих, а та свобода переміняється у змогу затроювання дітей таким опієм, яким раніше Церква затроїла родичів“, бо вони накидають „своїм дітям умову тупість і темноту, а подають за правду всяку мішанину“ і через те „страшенно пе-

*) Порівн. ч. 48 „Н. З.“. Бездомні діти.

**) Молодым безбожникам, Москва.

***) „Азбука коммунизма“. 1925.

Меблі
тапіцеровані
сальонові й клубові

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 19-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

репкоджують праці єдиної трудової школи. Тому... „увільнення дітей згід реакційних впливів їх родичів — це велике завдання пролетарської держави. Радикальним засобом буде — суспільне виховання дітей.“

Саме для того й оснували большевики Комсомол. А вже особливу звертають вони увагу на т. зв. „дружини піонерів“. „Піонер“ повинен передовсім „засвоїти собі вповні матеріалістичний світогляд“. Елементами протирелігійного виховання „піонерів“ мають бути: 1) відомості з природознавства та 2) історія повстання релігій, з того погляду, „що всі божества є видумані на визиск людей, подібно як видумано Ісуса Христа зі всіма його чудами*). Така дружина має стати другою родиною для дитини. Дитина, чуючи себе членом колективу, не буде піддаватися релігійним впливам дому. А що діти дуже чуткі на зовнішню красу, пр. красу церковних богослужень, гарний спів церковних хорів і т. п., то обов'язком „піонерів“ є влаштувати для сільської й міської дівчини проти релігійні торжества, так само приваблювати та церковним святкам протиставляти свої, революційні „святка“. Це, каже вище цитована інструкція, піде без труда, бо „рев. святка“ мають чейже „богатий зміст“, а церковні, ніякого „змісту“, очевидно для большевиків, не мають.

Масовий виріб безбожництва ведуть большевики не тільки в державі своєї диктатури, але також і то дуже інтензивно, поза її кордонами. Інакше годі їм було б думати про майбутню світову революцію. Безбожницька агітація в „буржуазній“ світі є двоякого рода. Одна т. ск. казюнна, ведена явними большевиками та їх платними агентами, друга ведена таки самою буржуазною, атеїстичною або ліберальною інтелігенцією. Очевидно ся остання грізніша. Оба роди тої агітації жирують тепер з великим завзяттям і на нашій народі по сей бік червоних стовпів. Тут належить прим. передовсім всяка „оборона“ нашої Церкви від Риму, видавана під фірмою упівіських секретарів, котра не може не мати погубного впливу на світогляд нашої молоді. Але є й спеціальні видання для молоді. І так наші радикали видають для старшої молоді місячний додаток до „Гром. Голосу“ під назвою „Молоді Каменярі“. Цей часопис ширить матеріалістичний світогляд та атеїзм головню між сільською молоддю. І большевики несправедливо лають радикалів, називаючи їх куркулєнками, а їх соціалізм „соціалізмом підпаяків“ („Вільшовик України“, ч. 13). Вони ж віддають їм неабияку прислугу, бо „обробляють“ село. Самі большевики зате можуть більше уваги присвятити міській робітничій та ремісничій молоді. Ось перед нами „Сяйво“, „Ілюстрований суспільно-науковий, спортовий враз з переглядом політичного життя двотижневик, присвячений молоді“, „видаваний“ у Львові Станиславом Марушином, печатаний в друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Цей часопис отверто комуністичний, зладжений точно по большевицьким інструкціям. В передовиці 2 ч. „До наших читачів“ виразно виступає та сама москвська фразеологія, яку читаємо і в большевицьких державиданнях, нпр.:

„Сяйвом“ освітлюватимемо і визирватимемо політику буржуазії у туман каламутних фраз її соціал-істських, відкидатимемо справжню її матеріальну природу, проти релігійної чорної хмарні, освітлюватимемо світлом матеріалізму. В „Сяйві“ подаватимемо матеріал для форму-

вання матеріалістичного світогляду працюючої молоді, вчитимемо її активно орієнтуватися у всіх складних явищах суспільного життя і природи.

В тім самім числі „Сяйва“ є грубо-богохульний фейлетон про „Походження світу“ Остапа Вишні, передрукований із П. тому радянського видання „Усмішки“.

Так отже вся наша західно-українська молодь, робітничка, селянська й інтелігентна немов здана на ласку комуністичних та комунізуючих течій. А тому здана на ласку, бо з нашого боку в тім напрямі майже нічого не робиться. Очевидно тут і там, як це бачимо з дописів, працюють, подекуди навіть з гарним успіхом, Марійські Дружини Молоді. Але що може зробити навіть найлучший провід дружини, коли прямо нема що дати в руки старшій сільській та міській молоді. Ми й досі не спромоглися на часопис для старшої молоді з виразним християнським і національним напрямком. („Наш Приятель“ призначений для дітей молодшого віку). Сільська старша молодіж (15—20 р. ж.) блукає самотас, забуває останки грамоти й шкільної науки, дичів та підпадає під вплив всяких селярбів і радикалів. Хто має вплив на міську робітничу молоді, не треба й казати. Тут крім безбожницько-комуністичної агітації ширять спустошення й інші язви: моральне зіпсуття міського середовища, деанціоналізація і т. д.

І чому ж якраз ця ділянка така занедбана, така оминана в нас? Чи може тому, що тут найважча праця, а ми любимо йти по лінії найменшого спротиву?... Ось, ми тільки торкнулись тут тієї справи, а вже зразу видно, що це ціла велика проблема, якій треба присвятити багато-багато більше уваги, часу і місця. Інакше „масовий виріб безбожництва“ до решти затроїть душу нашого народу.

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 11—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Статистика занять в Радянському Союзі

Большевицькі статистичні дані кажуть, що число населення під большевиками виносить кругло 147 мільйонів, з котрих 26.3 мільйонів живе по містах. Число здібних до праці виносить 86.2 мільйонів (58.6 процент). З цих на селі живе 74 мільйонів, по містах 12 мільйонів. До здібних до праці на селі зачислені всі члени родини понад 14 літ. Коли відкинути безробітних і військо, то серед працюючих такий є поділ занять. В сільському господарстві працює 71.7 мільйонів (86.6 проц.) між ними 35.5 мільйонів жінок. За це в промислі, ремеслі, будівельнім промислі працює тільки 6.1 проц. Промисл сам затруднює тільки 2.8 мільйонів (3.4 проц.). На залізницях і транспорті зайнятих є 1.3 мільйонів в державній службі (урядовців) начислюють коло 2 мільйонів або 2.3 проц. Важне в цій статистиці те, що сільське господарство становить таку переважаючу позицію. З цього бачимо, що Росія все ще є переважно краєм рільничим. Промисл мимовсім зусиль большевиків все ще становить дуже скромну позицію. В кождому разі большевицька статистика занять відзеркалює старі консервативні риси, котрі вже перед війною ціхвали російське господарське життя.

Трудний початок

Львів, 14-го серпня 1929.

Вже тиждень минув, як відкрилася міжнародна конференція в Газі для введення в життя нового репараційного плану, званого ім'ям Янга. Вона була так обрахована, що до кінця свого місяця і перед черговими зборами Союзу Народів у Женеві праці її мали бути покінчені й мали відкрити нову епоху остагочного замирення Європи (західної). Як видимий знак зміни міжнародних взаємин, мала початися евакуація заренських частин Німеччини від чужих військ. Ось остання справа здавалася найтруднішою до розв'язання, бо найбільше скомплікованою, тимчасом зараз у перших днях виявилось, що головна небезпека цілком деінде, ніж загально думано. Вже в перших днях станула конференція на мертвій точці ізза різниць між Францією й Англією в справі характеру й поділу німецьких репараційних сум — депо відмінаних й для Англії менше корисних від тих що досі обов'язували. В данім моменті трудно вгадати, що з сеї суперечности інтересів двох найважливіших держав вийде: про повне розбиття конференції годі говорити, та затягнення її дуже можливе. Якесь компромісова розв'язка знайдеться, очевидно, однак покищо не знати, ані в якій формі, ані в яким напрямі, ані... кого третього коштом?

Нехтять учасників конференції звертається головню проти Сноудена, британського міністра скарбу, що з самого початку займив неперевдане становище проти того ключа, по якому новий репараційний план передбачує поділ німецьких сплат і проти деяких сплат у натурі (вуглевих). Опозиція його не є тільки тактична; принаймні вже перестала бути така. Річ у сьому, що англійський робітничий уряд тільки в сій одній справі має за собою опінію всього громадянства, не виключаючи й конкуренційних партій — консервативної й ліберальної. В усіх інших досьогочасних потягненнях уряд сей не мав особливого щастя. В справі безробіття не зробив він ще нічого, у ткацькому промислі вибухла нова остра криза, в справі єгипетській зроблено на погляд багатьох Англіїців, депо ризиковно поспішний крок в напрямі повного усамоствійнення Єгипту і т. п., так що незадоволених багато; значить, якби уряд і в справі репараційного ключа пішов на далекі уступки, то становище його було б сильно захитане і хто знає, що принесли б нові вибори.

Сі труднощі бентежать, очевидно, Німців і Французів. Перші бояться провали в реалізації плану Янга й евакуації Зарення, другі — зменшення своєї частини в репараційних сумах. Німці, окрім сього, неспокійні, що суперники можуть погодитися коштом їх, себто тут і там обтинаючи ті фінансові й політичні користи, що їм дає новий план. До перших належала б евентуальна заміна сплат у натурі на сплати в готівці; до других — та небезпека, що справа припинення окупації може у зв'язку з сими труднощами замотатися. Досі вона йшла доволі гладко — гладше ніж передбачувало. Франція не робила вже засадничих перепон проти того, щоб окупацію скінчити вже в 1930, замість трактатом передбаченого 1935 р.; справа обертається коло близьких умов і способів сеї ліквідації; що-тільки в останній хвилі наспіла вістка про труднощі в означенню початку евакуації: Німеччина домагається безпримовочної й без огляду на фінансові непорозуміння між союзни-

*) Автирелігійна кампанія среди піонерів. Леїнград. 1926.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десеневи. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.**Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі т.п.

463

НАЙДЕШЕВШІЯ**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіцких)

12-30

камні. Франція натомість рада б пов'язати сі справи з собою.

Коли вже мова про політичний бік конференції в Газі, то мусимо на сім місці поправити одну помилку, зроблену у нашій статті „Перед великою конференцією“ (ч. 57). Спираючися на інформації усеї польської преси, очевидно інспірованої урядом закордонних справ, ми приймали, що Польща і Чехословаччина буде допущена до участі в рішеннях політичних питань конференції, в першу чергу — евакуації Зарення. Тимчасом показується, що ці інформації були хибні, чи там дивно неясні: Польща не має місця в політичній комісії, тільки у фінансовій — на рівні з Грецією, Португалією й ин. У слід за сим, вигляди на те, щоб вона могла заставити Німеччину до якихось нових гарантій недоторканості своїх границь, невеликі. Все залежить від волі і змоги Бріяна, якому мін. Залеский предложив меморіал у сії справі.

Загалом беручи, польсько-німецькі взаємини не розвиваються по тій лінії, як собі того бажалиб у Варшаві. Без сумніву, Польща хотілаб жити з Німеччиною в найліпшій згоді, щоб мати вільні руки на сході і півночі, однак ще певніше те, що шляхи і способи вибрані нею для „приєднання“ Німеччини доводять у практиці до вислідів — діаметрально протилежних. Чи дійсно винна цьому тільки німецька політика, як про се впеває польська преса?

—о—

Вражіння Американців з поїздки в ССРСР

Як відомо часть екскурсії американських промисловців обмежила свій побут в ССРСР. до двох тижнів і вже вернулася в Польщу. Один з учасників поїздки, директор великих нафтових підприємств Райт сказав співробітникові газети „АБС“ між іншим таке: „Хоч я пробув в сов. Росії всего 2 тижні то і цього часу досить було, щоби виробити собі погляд на положення в ССРСР. Його можна схарактеризувати в двох словах — загальна пригніченість (подавлення). Я був і в Петрограді, Москві і Київі і признаюсь отверто, що з почуттям полехий переїхав я через польсько-більшевицьку границю, мимо цього, що більшовики пропонували дальше продовжувати поїздку по ССРСР.“ Київ, по словам Райта не був під тим оглядом винятком, в ньому панує загальне пригнічення і відсутність життя. Досить сказати, що в місті з більше чим 1/2 міліона людности по вулицях курсує всего 20 кілька автомобілів.“ В розмові із співробітником „Експреса Поранного“ другий учасник американської прогульки Р. Боруе із Сан-Франціско, сказав: „Вражіння з подорожі по ССРСР. — страшенні. І в Москві і в Петербурзі відчувається передовсім величезне пригнічення, котре тяжить на цілім народі як якийсь кошмар. Можливо, що на це впливає й дорожняча предметів першої потреби. Пр. чоботи, котрі коштують в Америці три долари, в Петрограді коштують 38 рублів або 19 доларів. Такі самі фантастичні ціни і в гостинницях і в реставраціях. Бруд і убожество царюють всюди.“ „Готель Європейський“, в котрім замешкали прибувши в Москву Американці викликав в них неімовірне счудовання своїм виглядом і порядками. „В ССРСР. є два роди поїздів: в одних — брудних і обдертих — їздять совітські горожане, в других чистих і гарних возять богатих чужинців.“

Зїзд для орієнтальних студій у Празі

До низки обходів та маніфестацій в тисячліття мученицької смерті св. Вячеслава в Чехословаччині прилучується тепер зїзд для вивчення проблемів християнського Сходу, влаштований і zorganizований дієцезіальним відділом Апостоляту свв. Кирила і Методія в Празі.

На IV-ім уніоністичнім Зїзді в Велеграді в 1924 р. постановлено відбувати такі зїзди в Велеграді що 3 роки, а в міжчасі мали відбуватися по містах словянських держав т. зв. курси про релігійні питання Сходу, більше популярні, призначені для духовенства, інтелігенції й ширших кругів вірних. Їх мета — ознайомлення з обставинами нездвиненого християнськ. Сходу та з працею над прилученням відпавших Церков. Вельми улачний такий курс відбувся 1925 р. в Югославії в Любляні. По останнім велеградським зїзді 1927 р. готовилася влаштувати в себе подібний курс в 1928 р. Польща. Але з різних причин до цього курсу в Польщі не прийшло.

З приходом святовячеславського ювілею повстала думка урядити такий орієнтальний курс в Празі. Не є це уніоністичний зїзд у стислім значінню, радше популярно-науковий курс. Відчити й реферати можна поділити на 2 групи: уніоністичну і святовячеславську.

Перша група відчитів не має суцільного плячу, бо учасники вибирали собі теми самі. Тут заступлені: догматика, історія, літургіка й практичний апостолят. І так Еп. Дербіні Т. І., голова Папського Східн. Інституту в Римі, про ідею католицтва й силу молитви. Догматичні теми: д-р Грівец, проф. унів. в Любляні про східне розуміння Церкви, о. Б. Спачіль Т. І., проф. Пап. Сх. Інст. в Римі, про православ'я та принцип церковної єдності, проф. д-р Ціховскі про філософічні основи східної теології. Історичну тему вибрали проф-ри унів. з Праги д-р Фр. Дворнік про византійську орієнтацію Церкви як першу причину негод між Римом а Византією і о. Дам. Гюлов (Ч. Кан.) про взаємини Болгарії з Ап. Столицею. Вкінці проф. о. д-р Сліпний про т. зв. уніятизм, про який в останніх часах ведеться дискусія, о. Буржоа Т. І. про правосл. Церкву в Росії, о. Де Белой Т. І. з Риму про привернення Христ. Сходу до католицької єдності і д-р В. Віліньскій про релігійно-церковне життя в Росії.

Друга, менша група рефератів має вказати звязок святовячеславської думки з кирилометодієвською. Тут належать: проф. унів. д-р Й. Вапіца з Оломуцу про св. Вячеслава в старословянських документах, о. Арн. Вікоукаль про кирилометодієвську традицію в Чехії та еп. А. Подляга про св. Вячеслава.

Реферати відбуваються допудня в латинській мові, а пополудні й вечером також по чеськи та в інших повітніх мовах.

Перед зїздом відправиться торжественна Архієрейська Служба Божа (Пресв. єпископ Коциловський з Перемишля), в 9 год. рано, в церкві св. Креста. Відкриття зїзду получене з академією й привітанням гостей — в 8 год. веч. в великій салі на Сльованськім Острові. Зїзд закінчиться вечірнею й „Тебе Бога хвалим“ та прославленням св. Евхаристії.

(„Lidové Listy“).

—о—

Поки не збунтувалася сторожа...

„Дейли Телеграф“ приїс дві цікаві статті свого співробітника Бартлетта, котрий щойно вернув з большевії. В першій статті п. з. „Російська загадка“ пише Бартлетт, що хоч в большевії всі незадоволені большевизмом, то больш. правительство сильне і не можна сподіватися скорого його упадку. На зборах часто його критикують, але скоро та критика мовкне. Свободи голосування нема. Заможніші селяне, купці (непмане) й інтелігенти взагалі позбавлені свободи й тому нема ніяких наслідків їх протестів. Мимо всего весь час росте укрити філя незадоволення, котре вже проникло у всі слої населення і навіть у всі галузи совітського урядництва.

З другої знов сторони на основі розмов з ріжними людьми англ. журналіст вносить, що поворот царату неможливий, бо селяне, хоч як їм тяжко, бояться, що тоді треба буде звернути панську землю. Також російські інтелігенти не співчують ідеї повороту царату хоч і з иньшої причини: вони бояться, що поворот царя бувби получений з новою революцією, котра принесеб подібні страхиття, як большевицька революція.

Та — пише Бартлетт — хоч ошибкою булоб ожидати скорого упадку большевиків, то не меншою ошибкою булоб думати, що большевизм кріпне або що народ його прийме. Того нема. Большевики зовсім ізольовані. Їх режим показався дуже дорогим експериментом, котрий кинув Росію в хаос. Тепер большевики доходить до кінця своїх експериментів і стоять на роздоріжжі: або вся большевія виродиться в країну жебраків, або — большевики відречуться своїх ідей.

Другу статтю присвячує Бартлетт „непідкупним комісарам“. Він повірив комісарам, що вони беруть тільки по 250 рублів на місяць і що не мають ні копійки ошадностей. Комісарі — пише він — працюють день і ніч, вони жертви праці і притім оточені зависниками. Кождий з них може кождої хвили опинитися в Сибірі. Основний настрій всіх мешканців большевії се — страх. А бояться не тільки гноблені, але ще більше гнобителі. Тільки в однім Кремлі (б. царській резиденції в Москві) поки мури ще не розвалені трубним звуком „білих“ і поки не збунтувалася сторожа, проводирі комунізму можуть користати з мира і безпеченства. Сталін рідко виїздить з Кремля. Коли який комісар виїде відтам, то їде так скоро автом, що аж голова крутиться і так само скоро вертає.

До тих заміток англ. журналіста можна замітити лиш одно: що большевики своїх ідей не покинуть аж до свого упадку, бо не можуть покинути.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-475 полі й Тарнові. 10-30

Присилайте передплату!

ЗАЯВА

Духовенства гр.-кат. сінявського деканату Перемиської Епархії.

В повні солідаризуємося зі становиском священиків зібраних на реколекціях в Перемишлі дня 2. VIII. ц. р., занятим супроти нікчемної анонімної брошури: „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, виданої у Львові накладом Івана Готя.

Цю брошуру видали не „Оборонці“ але вороги нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї самотності в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють своєму Владиці синівську любов і запевняють його о своїй вірності і готовості постояти все в його обороні в борбі зі всякими ворожими силами.

Сінява, дня 6-го серпня 1929.

св. Іван Прокоп, декан і парох в Добрій, о. Дмитро Боровець, парох в Молодичі, о. Йосиф Заремба, парох в Теплицях, о. Юліан Шуплат, катех. в Ліску, о. Роман Горчинський, сотр. в Пискоровичах, о. (підпис нечиткий), парох в Сіняві, о. Андрій Наконечний, парох в Лежах, о. Володимир Смулка, парох в Монастирі, о. Евстахій Кушнір, парох в Горлицях.

РАДІО-АПАРАТИ і ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

Льва і Генріха Аппля

494б Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 4-10

Коли Бога та його закон виключається зі шкільного навчання, то як можна домогтися від молодих людей, щоб уникали зла й вели часе та святе життя і якже тоді приготавляти для родини і суспільности людей порядних, оборонців ладу і мира. (Пій XI).

ПРОТЕСТ

Священники деканату медичського, Перемиської Епархії, прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр.-кат. Церкви“ видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становиском зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї самотності в теперішніх часах сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють своєму Владиці синівську любов і запевняють його в своїй вірності в Апостольській праці і готовості постояти все в його обороні в борбі з всякими темними ворожими силами.

Дня 6. серпня 1929.

о. Лев Стецев, декан і парох Літині, о. Матвій Мокривський, містодекан і парох Добрівляни, о. Іван Сенечко, парох в Грушові, о. Мигаль Семен, парох Тимові, о. Пант. Малецький, парох в Рівницях, о. Александер Говда, парох в Горлицях, о. Стефан Качмар, завід. в Крилиці, о. Іларій Паньківський, о. І. Корлятович, парох в Кавсях, о. Юліан Дуцько, парох в Летни, о. Семен Круцько, парох Медич, о. Антін Чапелський, парох в Вороблєвцях, о. Александер Яців, парох Ролева.

Америк. кардинал про теорію Айнштейна

Америк. кардинал О Коннел, архієпископ Бостону, бувши доцент на багатьох америк. високих школах, виступав в своїм пастирським листі проти „фальшивих філософій“, а передовсім проти теорії Айнштейна. „Думаю, — пише кардинал, — що т. зв. теорія Айнштейна і його туманні поняття простору та часу не є нічим іншим, як спробою каламучення води. Ціль їх заманити бідних студентів на певні води спекулятивних концепцій, котрих остаточним вислідом може бути лише універсальний сумнів в існування Бога і його діла. Під плащиком цих туманних аргументів про простір і час криється страшна потвора атеїзму.

Цепеліном до Єрусалиму

Вражіння учасника лету від Боденського Озера до Святої Землі*).

ВІЇЗД І ПЕРШЕ ВРАЖІННЯ.

Коли нашого „Графа Цепеліна“ коло пів до 1-ої год. вночі щасливо витягнули з талі й коли відіняли останні ливни, він піднявся зразу високо й серед туркоти моторів поплив понад озером так звичайно собі, якби в тім нічого не було звичайнішого в світі. Ми лежали на вигідних ослонах попід вікнами пасажирського відділу й дивувалися.

І треба признати: це перше вражіння абсолютної безпечности лишилося нам незмінно й до самого кінця нашої їзди. Вночі чи вдень, тлибше чи вище, над морем чи над сушею, над горами чи долинами — найменшого сліду якихсь коликань, чи морської недуги, чого ми раніше боялися. Сидите собі в кріслі, чи лежите при вікні або в своїй спальній кабіні, балакаєте, пишете, спите... Тільки мотори гудять свою монотонну пісню...

НАД СВЕРДЗЕМНИМ МОРЕМ.

Я бачив море там на північному сході — Східне Море. Бачив його на півно-

чі німецького берегу — Північне Море. Більше ні. Тепер уперве побачив я більше море. Звичайно, людям зза океану Середземне Море не імпонує. Став і тільки. Але для нас воно було доволі велике й гарне. Може й тому, що не були ми з ним в так інтимній близькості як на звичайнім судні. І ми бачили його згорі: блідо- або темно-синя рихома маса, то скляно-хрпівата, то блискуча в сонці як розтоплене олово...

Женемо 90- а то й 120-кілометровою скорістю на годину. А здається, що робимо не більше 15 км... От здалека видко вже видовжений, плоский острів: це Ельба. Звідтам, близько від своєї батьківщини, втік з заточення великий Корсиканець, Наполеон. Ми між Ельбою й Піанозою. Вже видко й береги Італії... Їдемо здовж її берегів і 2 год. 50 мін. попл. ми вже над самою Італією.

Яка різниця в порівнянні з долиною Рони, іменно щодо управи землі. Там мала власність, тут великі, суцільні обшари, там інтензивна, тут очевидно екстензивна різна господарка. Стада овець, одно більше від другого, і коров на розлогіх пасовищах. Вони розбігаються в дикім жаху при наближенні воздухоплава. Пастухи дивляться счудовані... Точно в 3-ій поплудні перелітаємо понад Вічним Містом.

Шануймо свої очі!

Найліпші окуляри і шпекери в найліпших складах Zeisa і інші поручають

ЛЕВ і ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відвортно. 494 а 4-10

ДОПИСИ

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ. (З діяльности Марійського Товариства гімназистів). Заходом місцевого гімн. катехита о. д-ра Ігнатія Цегельського оснували ученики 9. XII. 1926 р. „Марійський Союз гімназистів нижчих клас ім. св. Володимира Вел.“, який числив 14 членів та мав 18 сходів. Дня 11. XII. 1926 основано „Марійський Союз гімназистів вищих клас ім. св. Йосафата“, який числив 9 членів і мав 11 сходів. Оба ці товариства злучено 5. XI. 1927 разом у спільну „Марійську Дружину гімназистів Покрова М. Б. і св. Йосафата“, котра числить 20 членів і 6 кандидатів та відбула до кінця червня 1929 р. 21 сходів. На сходинах держав о. д-р Ігнат Цегельський, яко духовий провідник. конференції на яких посягав статут Марійського Товариства та читав кат. літературу й часописи. Ученики виголошували відчити: 1) Самсон Осип: Віра і наука, 2) Стець Роман: Про алкоголь і Перші часи укр. держави, Про часи Хмельницького, 3) Шпідар Григорій: Церква і культура та Про св. Кирила і Методія, 4) Андрушків Володимир: Про св. Івана Золотоустого і Про св. Атаназія, 5) Качмарський Вол.: Чоловік, а звірина. Про св. Теодозія Печерського та Про св. 6-фрема Сирійця, 6) Дунасіва Марія: Чуда М. Б. в Лурд, 7) Мельник Евстах: Грецька схизма, Про шкідливість тютюну, Про Скіт Манявський, 8) Ярош Роман: Де правдива Церква? 9) Потерейко Володимир: Життя св. Антонія і Теодозія Печерського, 10) Шеремета Володимир: Про св. Володимира Великого, 11) Кисіль Богдан: Про переслідування Християн і Докази існування Бога, 12) Цегельський Артемій: Про шкідливість алкоголю та Про Ірландію та Ірландців, 13) Яворський Богдан: Чуда в Лурд та Про холмську унію, 14) Пенцак Михайло: Про картярство, 15) Цегельська Неоніла: Жінка в давній Україні, 16) Васюник Пе-

СВЯТА ЗЕМЛЯ.

Справді — цеж вона мусить бути. Незмірна якась радість, зворушення й задоволення. а при тім цікавість охоплюють нас. А прецінь ми давно вже освоїлися з думкою, що побачимо Єрусалим і полетимо понад Святою Землею. Величеське, неботичне пасмо гір, вкриті снігом як альпійський ланцюг — це гори Гермон. На дворі ще день. Ми круто повертаємо на південь в напрямі на Гаїфу... Зараз по 4-ій попл. переїжджаємо над Гаїфою. Зловж побережжя піниться море. Десятки парусних човнів на нім. На березі товпи народа, махають до нас руками мов навіжені. Швабська кольонія вималювала на піску величезне „Вітайте!“ Місто з його терасуватими будовами, з орієнтальними домами й вулицями побіч осад цілком иншого стилю — мав дивно мішаний характер. Але нам ніколи відпочивати. Їдемо до Єрусалиму, дальше здовж берегів моря. Раз ель Керум, монастир, старинне прибережне містечко, цілком на пісковій лаві. Атліт. Castellum peregrinorum, звалища старинної твердині Хрестоносців на надморській скелі, все те майнуло попід нами.

Три чверти на 5-ту попл. На дворі все ще день. Але в гондолі запалюють світла. Ми над країною великих помаранчевих дерев: Кесарея, цілком арабський

*Meine Fahrt mit dem Zeppelin, Von Jos. Joos у липневій числі нім. кат. місячника для молоді „Die Wacht“.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

183 — 7-30

всі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

тро: Про чистилище. Разом 16 рефератів та 25 відчитів.

Члени устроїли 4. XII. 1926 Марійську Академію з відчитом Стеця: Марійський культ на укр. землях і реферати о. д-ра Маркевича Ч.С.В.В. та 10. III. 1929 обхід в честь Тараса Шевченка, представлення „Свідки“ і „Настоящі“ (4. VI. 1928), відбули в 1927 р. паломництво до Малковича в 1928 і 1929 р. прогуляку до Добростан.

З духовних практик відбували члени майже що місяця спільне св. Причастіє, кожної І. п'ятниці брали участь у братській Службі Божій з виставленням Н. Тайн, брали участь у майських Богослуженнях. В реколекціях у Львові 1928 р. брало участь 4 учеників, а в 1929 р. було 3 учасників. Нових членів приймали дуже вчисто. Що року були триднівки до Пр. Евхаристії та в честь св. Йосафата. Усі члени обов'язково передплачували „Місіонар“, „Наш Приятель“ а Марійська Дружина передплачувала „Поступ“, „Життя і Знання“, „Ми Молоді“ та читали „Правду“ і „Нову Зорю“. В праці над молоддю у веденню хорів допомагали в різних літах п. дир. Гавришук, потім п. Ольга Цегельська, а в останньому році п. проф. Петро Вересюк. Під їх проводом молодь співала в часі Сл. Божої ученицької на хорах. Коли зважити, що число учеників українців городецької гімназії вагається між 33 а 48, то досягнення цієї молоді заслуговує на похвалу.

М-ч.

СЯНІЧЧИНА. Читаючи допис в „Українській Голосі“ з дня 28. 7. ч. 30 про працю о. пароха Степана Менціньського в Новосільцях повіт Сянік, мимоволі приходиться на думку, що дописувач звеличує, впрочім зовсім слушно, національно-освідомлюючу працю о. пароха. бажав докучити неправдою декому з нашої сяніцької інтелігенції і бодай трошки вжа-

ляти. На нашу думку, як хтось вже пише дописи, то повинен бодай з точки етичної послугуватися правдою і не впроваджувати в блуд читачів, котрі по тій дописі мимоволі мусять набратися переконання, що інтелігенція наша в Сяноці до нічого, крім особистої сварки, не спроможна. Є справді багато з нашої інтелігенції світської в Сяноці одиниць, що нічого не роблять, але не їх мав на думці дописувач, тільки якраз тих, що не могли бути в Новосільцях і брати участі на вічу і в отворенню читальні. Дописувач, маю враження, що сам не був тоді в Новосільцях, а хотів бути, але його може не прошено. В дописі треба бути справедливим і не робити комусь неоправданого докору. Цеж були наші Зелені Свята і ті, про яких думає дописувач, оправдали свою несприятелість перед о. парохом в Новосільцях, якщо їх просив на це свято. Зате дописувач поминув, здається нарочно, наше духовенство, котре аж в числі дев'ять осіб враз з о. Петром Андрейчиком парохом з Залужа як головою Філії „Прогресу“ сяніцької прибули і на віче і на отворення читальні. 4 з них, о. голова філії і двоє оо. виділових філії правили рано. Сл. Божу, а о. голова мав проповідь в церкві. Всі вони були і на вічу і при отворенню читальні. Чейже о. Ст. М. не міг просити всю інтелігенцію нашу зі Сянока і ледви, чи примістив би їх у своїй гостинній хаті — та взагалі, чи послухалиб його запрошення. *Сяніцький.*

ТУЧАПИ ПОВ. СНЯТИН. Дня 12. 7. с. р. повінь і вилив Черемоша знищили в страшний спосіб ярацю людських рук: засіви в полі, — а що ще лишилось довершила друга повінь дня 7. і 8. серпня с. р. Вратоване від першої повені збіжжя вода замулила або забрала. Вода була на улиці і в хатах високости около 1 м.

— 0 —

РІКЗЯЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

порушає

найдешевше ф р ма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й детально

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услугах. 1-14

тих міста, Мухалідо, Анолонія, відтак показується розлоге місто Яффа, а зараз за нею Тель-Авів. Оце вам Орієнт. На березі й на вулицях кублиться й роїться немов у муравлині. На жаль раптово кінчиться день, немов проковтнула його темна ніч. Під нами освітлене місто Тель-Авів. Там святкують якесь свято, здається, що чуємо навіть якісь веселі оклики. Нас запрошують, але...

Стає цілком темно, коли знову міняємо напрям. Ідемо здовж заліз. шляху до Єрусалиму. Здалека бачимо летнище в Рамлі. Зелені ракети знімаються високо, з летнища видно світляні сигнали. Наш корабель відповідає знаками Морзю. Наші хочуть скинути на летнищі пошту. Ті годяться. Мотори мовкнуть і задержуємося. Спускаємо пошту й даємо сигнал: „Дякуємо і здоровимо!“ Мотори знову гудять і ми ідемо понад слабо освітленим краєм: тут і там мерехтить якесь світло, це мабуть стації. Апарат до мірення висоти в пасажирськ. відділі показує, що піднімаємося: 600, 700, 900, 1200 м. висоти. Єрусалим лежить високо.

6 год. вечером (все ще по нашому середньоєвропейському часові). Чорна ніч. Саме сходить повний, криваво червоний місяць. Єрусалим. Яка шкода! Знавці по-

чинають орієнтуватися в п'ятні. Ось тут — Оливна Гора, там... але по правді то нічого виразного не видно. Тільки ряди світла деяких вулиць, горючі ватри на обмурованих підвірях, червоні вогняні сигнали й світла. Щоб краще бачити, гаємо в гондолі світла. Ми 1300 м. високо... Тоді починає корабель спускатися. Притім мається враження, наче ми десь під водою. Глибше й глибше опускаємося у воздушний просторі, поки вийнці осідаємо над Мертвим Морем, далеко понизше морського рівня. Ракета, вистрілена з Цепеліна, зникає десь на його берегах. Апарат показує нам глибину. Д-р Екенер надходить і каже, що це перший раз воздухоплавав плаває 157 м. низше рівня моря, отже глибше, ніж це можуть досягнути нинішні підводні човни. Випиваємо ще зі сміливим нашим капітаном та його співробітниками по скляниці вогнистого палестинського вина і 6.45 вертаємо. В 7-й ми другий раз понад Єрусалимом. Вежа церкви в Гетсеманії освітлена. Коби так день...

Так переїхали ми понад Святою Землею, не бачивши її. Як болючо! В нашій уяві тільки снуються картини й набирають життя. — Але ми всетаки були над Святою Землею!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Колегія кардиналів. Як пишуть римські часописи, св. колегія кардиналів нині складається лише з 57 членів, у тім числі з 36 італійських кардиналів та з 21 закордонних. Отже до повного складу бракує 13 кардиналів. В ватиканських кругах чути, що Св. Отець на найближчій грудневій сесії консистору має замінувати нових італійських і закордонних кардиналів.

Кінець цивільних шлюбів в Італії. З днем 8. ц. м. увійшов в Італії в силу 34 Арт. Конкордату, котрий зносить досюгочасний подружний закон Італії і „Тайні супружества, так як її нормує церковне право, признає цивільно-правне значіння“. В той спосіб, подібно як це сталося вже в Іспанії, для католицьких супружрециповано Кодекс Канонічного Права. Сим самим виключено цивільні вінчання, котрі в 1590 р. вперше появилися в Голандії, а згодом під впливом французької революції дісталися й до Італії.

Ратифікація конкордату Ватикану з Прусією. У вівторок папський нунцій в Берліні Пачелі та пруський прем'єр — міністр Браун обмінялися ратифікаційними документами конкордату між Апостольською Столицею та Прусією.

VI-ий Міжнародний Місійний Конгрес в Медлінгу к. Відня покінчив свої триденні наради 8. ц. м. прийняттям цілої низки резолюцій. Відчит кс. Туровського, з Варшави на тему „Місія й Унія“, призначений на останній день, не відбувся. Замість нього був відчит о. д-ра Гунде зі Ст. Габрієль на тему „Чим Європа провинилася супроти примітивних народів“. Бесідник представив жорстокість колоністів супроти туземців. В наслідок того є вимирання туземців в Америці, Африці й Австралії. Невільництво все ще цвіте в різних частях світа. В Півд. Бразилії ще й нині уряджуються лови на Індіан. Є закони для охорони рідких мінералів, рослин і звірят, але нема закону для охорони лицарської раси Індіан. Місійна праця старається злагодити недолю примітивних народів. Конгрес закінчився торжественно в церкві в Ст. Габрієль, благословенням учасників Найсв. Дарами й Апостольським благословенням, якого уділив Ап. Нунцій о. Сібілія.

Наші учасники „Зїзду для орієнтальних студій“ у Празі, котрий відбувався в днях від 11—15. ц. м. були по нашим інформаціям отсі: Преосв. Йосафат Коциловський, котрого прошено відправити торжеств. архієрейську Сл. Божу. (Ексц. Митрополит, Преосв. Лакота й деякі оо. Крилошане, які перебувають саме в Марієнбаді на лічентно взяли імовірно також участь у зїзді). Зі Львова виїхав о. Др. Й. Сліпий, Ректор Дух. Сем. з рефератом. З ОО. Василян з Галичини бере участь разом з закарпатськими ОО. Василянами о. Решетило, а о. Др. Й. Скрутен не міг виїхати через недержання дозволу на знижковий паспорт.

Податок на безженних священиків. Деякі Уряди Скарбові дочисляли до податку доходного безженних священиків 20 проц. підвишки, покликуючися на постанови Арт. 26. под. зак., котрий передбачує таку підвишку для безженних осіб. Як повідомляє „Вістник Станісл. Еп.“ ч. IV—IX., на інтервенцію в сій справі зі сторони Церковних Властей дня 30. листопада 1928 р. Міністерство Скарбу відповіло, що постанови того Арт. не відносяться до священиків. Про випадки стягнення такої підвишки належить повідомити Мін. Скарбу.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Подорожі Українців по чужині

Від найдавніших часів Українці любили подорожувати по чужині. Маємо цілий ряд вісток про таких українських подорожників уже з XI.—XII. ст. На жаль, описів їх подорожей не маємо майже жадних. Подорожували головню до Св. Землі, зокрема до Єрусалиму. Та окрім того дуже популярні були в нас подорожі на Афон і до Царгороду. Є натяки на подорожі й до західних святинь. Побожні подорожі, т. зв. паломництва, стали в старій Україні просто звичаєм.

Перший український подорожник-паломник, що не тільки відбув паломництво, але й описав свою подорож, се ігумен Данило з Чернигівщини. Є то зпис подорожі до Св. Землі в рр. 1106—1107. Найстаріший текст його має оголовок: „Житъе и хожденъе Данила, Русьскыя земли игумена“.

По своїй характерови се подорожні записки в формі щоденника подорожі з подрібним описом бачених місцевостей та пам'яток. Подорож починає автор з Царгороду. Прибувши до Св. Землі, він описує її в топографічній порядку. Отже: Єрусалим і святі місця в його околиці, далі святі місця давньої Галилеї, вкінці деякі місця Сирії. Взагалі зпис має релігійний кольорит. Політичного положення Палестини автор торкається мало і тільки один раз згадає про похід короля Балдуїна на Дамаск. Зате дуже докладно і подрібно говорить про церкви, монастирі та переповідає зв'язані з ними перекази. Точність опису і докладність обсервацій роблять ці записки дуже важними для пізнання топографії Палестини тих часів. Слід зазначити, що ігумен Данило — великий український патріот. Він завжди пам'ятає про свій Рідний Край і честь та добро всієї нашої Землі в нього завжди на першому плані. Він поминає „руських князів і княгинь (в „Хожденъе“ згадані імена 10 тільки українських князів), єпископів, ігуменів, бояр і всіх християн“. Він за дозволом короля Балдуїна ставить перед Грїб Господній „кандило отъ всея руськія земли“.

Накінєць іще одно: Подорожні записки ігумен. Данила, визначна пам'ятка старої української культури й українського патріотизму, не знайшли досі перекладчика на живу українську мову!... Та зате вже давно поперекладали той твір на мови західно- і південно-європейські: французьку (1864), німецьку (1884) — аж до ново-грецької (1864) включно...

„Хожденъе“ ігумен. Данила було в старій Україні дуже популярне. До наших часів дійшло ок. сто рукописних його копій, між ними деякі ілюстровані. Воно стало зразком для цілого ряду пізніших подорожників-паломників і багато з них користувалося ним при своїх описах.

З XIII. ст. дійшов до нас цінний опис подорожі до Царгороду Антонія, архієпископа новгородського, котрий опісля заходами Галицького князя Мстислава Мстиславича, тестя короля Данила, перейшов на перемиський владичий престіл.

З пізніших українських описів подорожей до Св. Землі згадаю передовсім опис подорожі М. Смотрицького з 1628 р. п. з. *Apologia peregrinatione do krajów wschodnich*. Смотрицький у тім описі говорить між ин., що він у Св. Землі відправляв Літургію не в звичайній там мові грецькій, але в мові слов'янській, бо він молився „za siebie prze najmilszy mój narodzie ruski i za wszystkie te narody, które językiem słowiańskim

Stworzyciela chwala“ (Автор очевидно любив староцерковну мову).

У XVIII. ст. маємо такі українські описи спеціальних паломництв до Св. Землі: 1) „Пельгримація или путешествие честного іеромонаха Ипполита Вишньского, постриженца святыхъ стратотерпецъ Бориса и Глѣба катедри архієпископи Чернігвской во святый градъ Іерусалимъ 1707—1709 г.“ 2) „Путникъ отъ богоспасаемого града Кіева до святого града Іерусалима и отъ Іерусалима до Кіева, съ прочими въ немъ примѣтами, списанный мною недостойнымъ іеромонахомъ Серапиономъ Множинскимъ Каяковымъ, Гроба Господня и протчихъ многихъ св. Мѣстъ поклонникомъ“ (з 1744 р.) й. ин.

Крім того слід згадати ще В. Григоровича Барського, котрий під час своєї великої подорожі по світі відвідав також Св. Землю й описав її.

В XIX. — XX. ст. 1) Іпполита Терлецького а) Где немо съ записокъ второго путешествія зъ Рима въ Єрусалимъ (Зоря Галицка, 1856 чч. 2—7), б) Другая выпись изъ записокъ второго путешествія зъ Рима въ Єрусалимъ (З. Г. 1856 чч. 25—30), г) Третья выпись і т. д. (З. Г. 1856 чч. 35—37). В цілості опис подорожі о. Терлецького до Єрусалиму появилася в його книжці п. з. Записки второго поклоннического путешествія зъ Рима въ Іерусалимъ и по инымъ мѣстамъ Востока. Т. I—II. (Львів, 1861—62). 2) Путешествіе Л. Турянского мѣщанина коломыйского до Іерусалима 1875 (Коломия, 1886). 3) Т. Білоуса: Путешествіе въ Іерусалимъ (Коломия, 1890). 4) П. Скалюка: Въ Святій Землі (Львів, 1906). 5) Якъ то Русь ходила слѣдами Данила (Львів, 1907) — опис першого масового українсько-католицького паломництва до Св. Землі під проводом митр. А. Шептицького.

З інших українських описів подорожей до Св. Землі в останнім столітті слід згадати: 1) опис Д. Мордовцева п. з. Поїздка въ Іерусалимъ. Наброски дорожніхъ впечатлѣній (Спб., 1881; 2 вид. 1895) і 2) опис Г. Бѣлова п. з. Іерусалимъ и Святая Земля. Путешествіе Холмскихъ паломниковъ ко Гробу Господню. С рис. (Варшава, 2 вид. 1889).

З описів українських паломництв в інші місця відмічу: До Риму: 1) о. В. Чернецького: Згадки зъ подорожі въ Римъ 1893 (Львів, 1894), 2) Старий і новий Римъ. Записки зъ паломн. поїздки Русинівъ въ 1902 р. (Коломия, 1904); На Афон: А. Т. Стадницький: Дневникъ студента — паломника на Афонъ (Кієвъ, 1886) й. ин.

Крім описів паломництв маємо також описи інших українських подорожей по чужині. Се описи подорожей по Європі, по азійським Сході, Африці й Америці.

Найдавніший такий опис се опис подорожі ером. Тарасія Каплонського до Італії під кін. XVII. ст. Опис той видав М. Плохінський у Харкові 1896 р.

Та найвизначніша українська подорож по світі се подорож кївського бурсака поч. XVIII. ст. Василя Григоровича-Барського. Вона тревала 24 роки (1723—1747) й обняла Європу, Африку й Азію. Та найцікавіше: цілу свою подорож Барський описав подрібно і навіть власноручно ілюстрував. Перше видання опису подорожі Б. появилася в 1778 р.; останнє найкраще вийшло в Петербурзі в 1885—1887 рр. в 4-х великих томах й обіймає разом 1616 сторін в 8° + 114 окремих карт і рисунків + 30 рисунків у самім тексті. Маршрута Барського була така: Київ —

Остріг — Почаїв — Броди — Львів — Самбір — Карпати — Кошиці — Пешт — Відень — Венеція — Падуа — Болонія — Анкона — Льорето — Бар — Неаполь — Рим — знова Венеція — Корфу — Хіос — Солунь — Афон — знова Солунь — Родос — Кипр — Яффа — Єрусалим — Вифлеєм — Синай — знова Кипр — Каїро — Дамаск — Антіохія — Алеппо — Назарет — Самарія — знова Єрусалим — Вифлеєм — Яффа — Птоломаїда — знова Назарет — Галилея — жерела Йордану — гори Тавор і Кармель — Тріполіс — Самос — Патмос — Хіос — Дамаск — Йордан — Хоран — знова Тріполіс — Кипр — Левкосія — Патмос — Ефес — Константинополь — Афон — Солунь — Атени — о. Крета — Константинополь — Букарешт — Ясси — Могилів — н. Дністром — Київ.

Велика подорож Барського настільки інтересна, що про неї оповім в окремій статті.

В XIX-ім ст. маємо двох визначних українських подорожників по світі. Се Білоус і Я. Окуневський — оба Галичане. — Т. Білоус підприняв у 1888 р. велику подорож на Схід. Він був у Румунії, Болгарії, Туреччині, Малій Азії й Африці. В Африці оглянув Єгипет, Александрію, Піраміди, Теби, Каїро, Червоне Море, Суєз і через Порт-Саїд, переїхав до Св. Землі. Далі Бейрут, Ливан, Дамаск, Кипр, Родос, Смирну, Ефез, Атени, Корфу, Адріатик, Трієст, Люблян, Грац. Подорож ту він описав докладно в книжці п. з. Путевыи записки изъ путешествія Галичанина на Востокъ 1888. г. Чч. I—III. (Львів — Коломия, 1889). — Д-р. Я. Окуневський подорожував по Європі й Азії. В Європі був у Чорногорі, Сицилії, Генуї, Іспанії, Греції, в Азії — у: Туреччині на Червонім Морі, Адені, Індіях, Гімалайських горах, на Цейлоні, вкінці Китаю. Все те, що бачив по тих землях, описав в „Листах з чужини“, які вийшли у 1898 р. в Чернівцях.

З інших українських подорожників по світі в XIX. ст., згл. з описів українських подорожей згадаю: 1) Д. Б. (антиш) К (амєнський): Путешествіе въ Молдавію, Валахію и Сербію (1810); 2) А. П. Федченко: Путешествіе въ Туркестанъ 1820—1821; 3) М. А. Терлецький: Записки. Т. I, В. 1—2 (Львів 1861—62); 4) М. Бѣлоусъ: 7 дней въ Чехахъ. 1871; 5) А. Полянский: Воспоминанія изъ подорожі на Востокъ 1886. (Львів, 1886) й. ин.

В XX. ст. помітний деякий зріст описів українських подорожей по світі. Богато причинилася до цього велика і довга всесвітня війна, яка чимало Українців розкинула по далеких краях.

1) Важніші з тих описів отсі: 2) Л. Корудз: Археологічна поїздка по Греції атенських конгресистів в 1905 р. (Львів, 1905); Ол. Галичанка: Вржіння з дороги (Львів, 1910) — опис подорожі по Італії; 3) М. Творидло: З подорожі по Швайцарії (Львів, 1912); 4) Д-р. В. Охримович: Зі Львова до Ангари (1919); 5) Д-р. В. Охримович: Приангарський Край і його мешканці: Тунгузи і Чолони (1920); 6) Ст. Левинський: Від Везувія до пісків Сагари (Львів, 1926); 7) І. Мельник: На Камчатку. Спомини з подорожі (Львів, 1927); 8) Д-р. О. Назарук: Преса. Перша міжнародна вистава світової преси в Кольонії (Вржіння і думки Українця) (Львів, 1929); 9) Д-р. О. Назарук: Вчасна весна в Північній Алберті. З моїх подорожних записок (Львів, 1929) і. ин.

Крім того слід згадати ще численні описи подорожей по світі, невидані окремо, а розсіпані в щоденній пресі й. ин. виданнях, отсих наших подорожників: Я. Окуневського, О. Назарука,

М. Коса, М. Грушевського, Ів. Боберського й ин.

На тім кінчу свій огляд. На закінчення висловлю бажання, щоби в нас звернули на подорожі і на подорожню літературу більшу увагу, ніж се було досі. Бо подорожі, подорожна література се найкраща школа, що виховує людину. Вони дають людині ширший овід, вони роблять її більше підприємливою і самопорадною. Вони надають людині більший життєвий розмах. Зрозуміли се добре Німці, Англіїці, Французи, Американці, навіть Росіяне. Тому подорожі і подорожна література в них такі багаті. Зокрема слід звернути в нас куди більшу увагу, ніж досі, на подорожі по нашій власній землі й описи таких подорожей. Бо такі подорожі й такі описи се найкращий шлях до національного освідомлення і патріотизму в позитивнім розумінню.

І. Кривецький,

БІБЛІОГРАФІЯ

З найновішої української подорожньої літератури.

Степан Левинський. ВІД ВЕЗУВІЯ ДО ПІСКІВ САГАРИ. (З ілюстраціями). Накладом Червоної Калини. Львів, 1926. Ст. 84+(2). 8'.

І. Мельник. НА КАМЧАТКУ. Спомини з подорожі. (З ілюстраціями). Накладом Т-ва „Просвіта“. Львів, 1927. Ст. 214+3 мапк. 16'.

Осип Назарук. ВЧАСНА ВЕСНА В ПІВІННІЙ АЛБЕРТІ. З моїх подорожних записок. Накладом Української Християнської Організації, Львів, 1929. Ст. 32. 16'.

Українці можуть похвалитися одним із найдавніших і найцінніших описів подорожі по світі, що походить із XII ст. та належить до найважливіших творів в європейській літературі взагалі — се знамените Ходження ігумен Данила до Св. Землі. Та незважаючи на се, українська подорожна література взагалі й література українських подорожей по світі зокрема дуже вбога. Видно се наглядно з її оглядів, напечатаних в „Новій Зорі“. Тому пожадана в нас кожда нова поява з тої ділянки.

Перед нами 3 такі нові появи, що вийшли у Львові в 1926—29 рр. Се описи подорожей трох Українців: Ст. Левинського, І. Мельника й О. Назарука — по Європі, Азії й Америці.

Ст. Левинський починає свою подорож з південної Італії. Він звиджує й описує Неаполь, Везувій, Палермо й сусідні місцевості. Відтак їде до північної Африки, до Тунісу, між ин. на руїни Картагени. Крізь урожайну країну Сагелю йде далі на південь, на пустиню, яку описує докладно. Зокрема цікаві описи пустинних привидів т. зв. fata morgana, оаз, гостини в Арабів і т. п. Переїхавши верблюдами пустиню, і далі червоні гори Атласу, автор зупиняється вкінці в величезній африканській місті Кайруан, що є святим городом Ісламу. Тут і закінчує свою подорож по Африці. Звідси вертає до Марсильї в Франції. Опис написаний легко і цікаво. Цікавість збільшує кілька ілюстрацій. Книжка під зовнішнім оглядом видана гарно.

Та особливо цікавий і цінний опис подорожі на Камчатку І. Мельника. Се чимала книжка, в якій автор, у противенстві до попереднього, оповідає докладно про свій побут на далекій азійській Півночі. Перед нами як у калейдоскопі пересувається: Камчатка, Ледовий Океан, мешканці тих околиць Чукчі і т. д. Опис написаний дуже живо і талановито. Читачається від початку до кінця з незвичайним зацікавленням. Ілюстрований аж 59 знімками і 3 картами.

Вкінці — третій опис подорожі д-ра О. Назарука по частині Канади: північній Алберті. Опис сей був недавно друко-

ваний у фейлетонах „Нової Зорі“ і наші читачі знайомі з ним. Се оден з численних описів подорожей згаданого автора, який під тим оглядом має вже чималий дорібок.

Юрій Танчаківський. ПРАКТИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО ЗАСОБІВ ПОЖИВИ. Підручник для купецького й домашнього вжитку. Львів 1929. Накладом Видавництва „Праця“, 8°, стор. 199.

У нас так мало підручників для практичного життя, що появу підручника товарознавства, виданого видавництвом „Праця“ — (нічого спільного не має з унівільською „Працею“) — привітає радо не тільки крамар і кооператор, але кожда людина, що їй приходить мати діло з домашнім господарством. Полишаючи фахівцям фахову оцінку, зазначимо, що підручник справді практичний: теоретичні відомості про походження, виріб товарів і т. п. поминено, а подано найголовніше: способи, як даний споживчий товар пізнавати; які бувають його фальшування, як його переховувати і з ним обходитися. Всеж таки книжка вийшла доволі обемиста. Ціна 4 зол. 50 с. Дістати можна у Видавництві й українських книгарнях. Г.

Переписка Редакції

Впр. о. М. Б-ий: На запит в справі дорогових оплат вяснюємо, що Повітовий Виділ може їх ухвалювати навіть до висоти 100 проц. ґрунтового податку і в разі сумніву щодо стопи, слід лише ствердити в Повітовім Виділі, чи його статут дорогових оплат був належимо застверджений Воевідством, діляючим на основі уповажнення Міністерства. Очевидно не можемо на віддаль, не знаючи ані змісту дотичного статуту, ані змісту платничого наказу, ані рівнож причин невдоволення ним, щонебудь конкретного порадити. В кождім случаю де заходить на Вашу думку таке покривдження, треба Вам удатися до совісного укр. адвоката, щоби він справу розглянув і еwent. вніс відклик.

Те відноситься до інших податків, в особенности доходоного. Ноторійним є, що мимо чим раз більшої скрути податковій власті дусять податника чим раз більшими податками. Масове засипування Відкличних Комісій відкликами, а Найв. Триб. Адміністраційний скаргами повинно м. і. осушати деяке здержання податкової шруби. Замічаємо однак, що відклики треба робити порядно і докладно, та що не вистарчать „відклики“ роблені так сказатиб на коліні з загальними жалями, не удокументовані належимо цифрами і свідками та грамотами. У відклику треба, оскільки лиш приїзд на відкличну розправу можливий, заявити побажання зложення устних вяснень в цілі обслування піднесених у відклику замітін і тоді по думці Арт. 68. зак. про держ. податок доходний податник має бути повідомлений принайменше на 8 день наперед про день засідання Комісії.

—о—

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

поручає: **Весняні новості для Пань на плаці, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.**

401

21 30

Маленький фейлетон.

Як вам се подобається?

Правила, котрих часто придержуються прогульковці.

1. При всіданню до залізниць і трамваїв послугуватися часто своїми ліжками, а в разі потреби також залятками, щоб засісти в найвигіднішій місці вагона.
2. Як побачиш побіч себе старші або уломні особи, то сиди на своїм місці спокійно. Що вони мають шукати на залізницях? Ти-ж заплатив за своє місце!
3. Тому, що в лісі панує таємна тишина, то старайся вереском, свистом і сміхом наробити як найбільше галасу, а тоді будеш певний, що не побачиш ані на лік дикої звірини.
4. Відомо, що між двома точками проста лінія найкоротша. Докажи лісничим і рільникам, що добре знавш це ісе-

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬСЬКО-РОМУНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ. В суботу почалися в Варшаві польсько-ромунські торговельні переговори. Представником Польщі на інавгураційнім засіданню був директор консуляр. департаменту Лукасевич. В часі дальших засідань в справі польсько-ромунської торговельної умови на чолі польської делегації буде стояти директор департаменту Соколовський.

ЕВАКУАЦІЯ ЗАРЕННЯ. Англійський міністр Гендерсон заявив німецькій делегації, що англійський уряд зробить розпорядження відносно започаткування евакуації Зарення англійськими військами перед вересневою сесією Ліги Народів, незалежно від результатів нинішньої Газької конференції.

„Еко де Парі“ повідомляє, що Бріан поручив військовим знавцям випрацювання точного пляну евакуації Зарення. Цей плян має бути предложений політичній комісії газької конференції. Півурядово стверджують, що вицогання з Зарення англійських і французьких військ розпочнеться ще сього року. Перші мають відійти Англіїці (всього 6.300 жовн.). Найпізнішше відійшлаб французька окупаційна армія, як найчисленніша (51.300 жовн.).

ТРУДНОЩІ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ. Бюро Вольфа доносить з Шангаю, що китайський міністер зак. справ складає вину за неуспіх переговорів на Совіти, котрі домагаються задержання російських урядовців на кермуючих посадах східно-китайської зел. дороги. Нанкінське правительство ніяк не може згодитися на це, бо не має довіря до російських урядників.

СКАНДИНАВСЬКО-БАЛТІЙСЬКИЙ СОЮЗ. Латиські та естонські часописи пишуть, що в ближчій часі має бути скликана конференція балтійських та скандинавських держав, котра відбудеться в Женеві, імовірно під проводом Швеції. Почин до тої конференції дала недавня візита шведського короля в балтійських державах. До участі в конференції мають запросити всі скандинавські та балтійські держави, за винятком Польщі, себто Швецію, Норвегію, Данію, Естонію, Латвію, Литву та Фінляндію. Мета конференції — утворення союзу тих семи держав.

Нинішня молодь се мужі завтриньного дня. Чим більше згуртуємо молоді та збудимо в ній доброго духа, тим більша надія на краще завтра нашого народу. (Еп. Шпроль з Роттенбурга).

тричне правило і просто валий крізь шкілки дерев, засіяні поля і т. п. та при-
толочи все до землі, що тобі на дорозі
стане.

5. Тебе щепили правда? Та се мабуть
деревам також помічне. Тому вирізьби
ножем глибоко в корі твоє ім'я і назвиско.

6. Молоді хлопці доказують свою лю-
бов до батьківщини в цей спосіб, що ни-
щать лавки, місця випочинкові, старі й
нові пам'ятники. Те саме робили Вандали
в Римі і стали через те славні.

8. Якщо де стоять дерева зі спілами
овочами, то це найліпша нагода показати
твою зручність в кидаю каменями
і в лаженню по деревах. Якщо властитель
покаже старосвітські погляди на те, що
„моє“, а що „твое“, то висмій його і по-
кажи йому, що ти вже давно перейшов
над ними до порядку. („Ді Вахт“).

—х—

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осяі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

НОВИНКИ

Град в Ярославщині знищив землеплоди в Ветлині, Собятині, Сухові, Маковиску, Ришківій Волі і Розборах. В Ришківій Волі знищені землеплоди на 320 га. Шкоди сягають 50 проц. В Розборі довгим знищені 230 га, а в Розборі округлім 100 га. Шкоди в обох громадах сягають до 20 проц.

Заборона привозу муки до Польщі. Опублікований розпорядок ради міністрів з дня 1. ц. м. котрим забороняється привіз житної та пшеничної муки до Польщі аж до відкликання сього розпорядження. Рівночасно міністерство скаргу завісило побір промислового податку від обороту, припадаючого від експортних трансакцій житом.

Кубанські козаки у Св. Отця. На останній публичній аудієнції у св. Отця був також хор кубанських козаків, котрий відспівав перед св. Отцем церковні пісні.

Іверська Брама в Москві, біля якої була знищена сими днями Іверська каплиця, не буде зруйнована. Сталося це на протест Нар. Комісаріату Освіти проти рішення московського совету, щоби збудити Іверську Брану на Красній Площі. В протесті підноситься комісаріат, що Іверська Брама, як найвизначніша пам'ятка старинного будівництва, повинна бути збережена. Вже розпочаті роботи по збудованню на приказ влади припинено.

Конгрес нац. меншостей відбудеться в Женеві в днях 26—28. серпня.

Міжнародний лет над Європою літаками почався 7. ц. м. з м. Орлі к. Парижа. Бере участь 47 аеропланів. Перший їх етап був у Базелі. Дальші: через Женеву, Ліон, Марсєль, Ст. Рафаель, Турин, Міляно, Венецію, Білгород і Букарешт до Будапешту. З Будапешту відлетіли до Відня. Перший прибув до Відня канадійський летун Чарбері. З Відня відлетіли на Бреслав, Варшаву, відтак назад через Познань до Берліна. Вкінці з Берліна до Гамбурга через Амстердам до Парижа. Перша нагорода 100 тисяч франц. франків.

Каплиця Іверської Б. Матери в Москві (не Тверської, як видруковано помилково в попереднім числі), знищена тепер большевиками, славилася іконою, відомою під тою самою назвою. Привіз сю ікону з Афону 1648 р. цар Александер Михайлович, батько Петра Великого і помістив її при Іверській брамі на Красній Площі б. Кремлю. Коли Наполеон заняв Москву, ікону вивезено до Володимира, пізніше з почестями знову перевезено до Москви. Що сталося тепер з тою іконою, невідомо.

Справлення похибки. В попереднім числі пропущено під „Збірною заявою в справі брошури „В обороні прав, гр.-кат. Церкви“ підпис: о. Йосиф Криса, пар. Кінське.

БІРЖА.

Львів, 14. VIII. 1929.

Збірка. На біржі трансакції в пшениці нового збору, котру пошукують з негайним речинцем, достави. Овес потанів. Ціна гречки знизилася. Загальна тенденція спокійна.

Гроші. Курси на біржі без змін. Курс долара поза біржою 8.88 зол.

ОПОВІСТКИ

В прив. Семинарії учит. жіночий С. С. Василянко в Яворові вступні іспити на I, II, III і IV. курс розпочнуться на дні 3. вересня ц. р. До подання долучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) останнє свідоцтво шкільне і 4) короткий життєпис. ДИРЕКЦІЯ. 500 1—3

ПОДЯКА. Всім Впр. Отцям, котрі брали участь в похоронах бл. п. Віри Турчин в Коростові пов. Сколе — а саме: Впр. о. деканови Млх. Мосорі, о. Абрагамовичу, о. Савицькому і о. Мудрому складає сердечну подяку — РОДИНА.

На фонд „Доброї преси“ зложив Впр. Іван Бречко, учитель 7-класової школи в Наролі зол. 15 з нагоди свого вінчання з панною Павліною Лехівною.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довгою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услія з заподанням дотеперішньої практики вислати до-Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприйняті оферти остануть без відповіді. 5—8

ПЕРЕМИШЛЬ. Прийму на станцію учеників укр. гімназії, найрадше з низших клас. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. Олександра Кишакевича, вдова по священнику в Перемишлі, вул. Пельчара ч. 4, (давня Щитова, побіч Дівочого Інститута). 1—3

ГР.-КАТ. УРЯД ПАРОХ. В СОКОЛІВЦІ к. Ожидова пошукує різьбяр-артиста до виконання іконостасу в деревляній церкві. Компетуючі зголосяться до повісного уряду з візціями. 501 1—1

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., ірочи р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; доцислюємо тоді ще есконт; Заовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 43—100

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАГОН“

Львів, ул. Валога 9.

490 а)

8—8

ШТУЧНІ ПОГНОЇ

ТОМАСИНА

СУПЕРФОСФАТ

АЗОТНЯК

СОЛИ ПОТАСОВІ краєві й загранич.

САЛІТРА вапнева

НІТРОФОС салітра хожівська

САЛІТРА чилійська

СІРЧАН амону,

ВАПНО НАВОЗОВЕ

УСПУЛЮН

найліпша насінна заправка.

ТОЧНА ДОСТАВА. — ДОГІДНІ КРЕДИТОВІ УМОВИ.

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, Коцюшки 18.

ВКАЗІВКИ І ПОУЧЕННЯ ДА-РОМ І ОПЛАЧЕНО.

ПОРОШОК

КОГУТЕК

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВЛЕ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 8-10 398

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 80-2

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 5—12

НОВООТВОРЕНИЙ МА-ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутівського.

Поручає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода скірки. Ціни найнижші, догідні умови 491 місячної сплати. 5—15

Духовно-музичні твори

Йосифа Кишакевича

Львів — вул. Кадетська 14/III п.

1. Коляди — західно-українські на мішаний хор 3'— зол.
2. Вінчання (на мужеськ. хор) 3'— "
3. Панахида і похоронні пісні (на мужеський хор) 3'— "
4. Все упованіє мое. (слова Тараса Шевченка (на міш. хор) 2:50 "
5. Владаки Отче! 1'— "
6. Пісню слави, заспіваймо! дві пісні до св. Йосафата на жіночий, муж. і міш. хор 1'— "
7. Іорданські пісні на муж. хор 2:50 "
8. Всесильний Боже і 3 плачем і стоном; два рел. національні гимни (на жіночий муж. і міш. хор) 2:50 "
9. Пісні підчас читаної Служби Божої на жіночий хор 2:50 "
10. Вінчання (на міш. хор) 3'— "
11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) 3'— "
12. Служба Божя по зах.-українському народному розпіву, (на жіночий хор) 3'— "
13. Воскресні пісні (на жін. хор) 2:50 "
14. Церковні пісні (на жін. хор) (I. частина) 2:50 "
15. Евхаристійні пісні на муж. хор 2:50 "
16. Іорданські пісні (на міш. хор) 2:50 "
17. Отче наш (на міш. і муж. хор) 1:50 "
18. Ангел вопіє і Плотю уснув, (на мішаний хор) 1:50 "
19. Тебе Бога хвалим і Благальна пісня, (на мішаний хор) 2:50 "
20. Воскресні пісні (на міш. хор) 2:50 "

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
від неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ц.:
Краків 405.867.

Страшні наслідки повіні в Галичині

Наспівують описи страшних наслідків недавніх виливів Сяну й інших галицьких рік. Особливо потерпіли повіти: Перемишль, Добромиль і Березів. Шляхи зірвані й підмудлені, поля на великих просторах зовсім залиті, плоди знищені, ряд мостів пішов з водою. Навіть польська преса, що приносить опи-

си страшних знищень українських околиць, взиває уряд, щоб дав фонди на урегулювання рік. „Газета Поранна“ пише: „Ми переконані, що якби п. міністер публ. робіт Морачевський сам схотів побачити образ знищення в повітах Перемишль і сусідніх, то не вагався б ні хвилини, признати слушність того до-магання“.

Перші бої на Далекім Сході

Десятьтисячна армія совітів вдерлася на територію Китаю.

Китайський уряд оповіщує, що 10.000 совітських салдатів з кулеметами й арматами вдерлося на територію Китаю. — Агенція Гаваса потверджує вістку, що совітські дивізії з артилерією

заняли ряд станцій східно-китайської залізниці. — В битві під Яраїмовом мали Китайці 27 убитих і 31 ранених. Битва триває далі. Населення втікає в паніці. Китайський уряд вислав на північ значні сили.

Хто на кого нападає в Манджурії?

У відповіді на китайські донесення, що большевики знов розпочали офензиву в Манджурії, оповіщує больш. агенція ТАСС: Відділи зложені з білогвардейців і манджурських жовнірів напа-

дають совітські постерунки і супокійне населення щораз частіше. Інформації з китайської сторони, що нападають большевики, неправдиві. У всіх випадках совітські війська тільки бороняться.

Справа розброєння на морях

Переговори в справі морських розоружень далі енергійно провадяться англійським урядом. 5. або 6. жовтня, в зв'язку з тою справою має виїхати до Америки сего уряду в закордонній політиці.

англійський прем'єр Мекдональд. В англійських кругах уважають кроки, зроблені теперішнім урядом у справі розоружень на морі, найбільшим успіхом цього уряду в закордонній політиці.

Цісар Вільгельм може вернути до Німеччини

„Libre Belgique“ оповістила розмову свого кореспондента з німецьким міністром Сіверінгом, котрий сказав: По упадку закона про охорону республіки ніщо не стоїть на перешкоді повороту Вільгельма. Небезпеки в повороті не

бачу, хоч він був би клопотливий. В разі повороту німецька влада не робила б перешкод навіть якби Вільгельм вибрав Берлін. Однак Вільгельм правдоподібно замешкав би в Гамбургу або в його околиці.

Перший пливаючий острів для літаків

Льондонська Телегр. Юнія доносить з Нью-Йорку: Тут сподіються, що в серпні слідуєчого року буде вже серед океану пливати штучний острів, при-

значений на стацію для літаків. Острів матиме 400 м. довготи і 120 ширини та зможе опиратися бурям і давати захист літакам.

Міжнародна ситуація Польщі

Варшавські польські газети висловлюють побоювання, що Польща не буде допущена до участі в Міжнароднім Репараційнім Банку, регулямін котрого мецько-польських кордонів.

має бути обговорений на Газькій конференції. Разом з тим варшавська преса побоюється, що на конференції в Газі може бути порушена справа ревізії німецько-польських кордонів.

Криваві партійні бої в Австрії

В місті Ст. Льоренцен у Стирії відбулися в часі демонстрацій криваві вуличні бої між соціалдем. „Шуцбундом“ і христ. сусп. „Гаймвер'ом“. Один уби-

тий, 4 конає, 57 ранених, з того 30 тяжко. Обидві сторони стріляли до себе, „Гаймвер“ мала навіть кулемет. Се знаки розкладу Австрії.

Заворушення на острові Самоа

На острові Самоа вибух страйк робітників-туземців, котрий далі прийняв характер бунту самоанців проти європейців. Між поліцією та самоанцями дійшло до оружно́ї боротьби. Розганя-

ючи товпи самоанців, з огляду на їх грізну поставу, поліція вжила гумових палиць і зброї. З обох боків є ранені. Багато європейців дізнало від самоанців образи.

Араби напали на „Мур плачу“

З приводу річниці збурення Єрусалиму розійшлася в Єрусалимі поголовка, що Жиди хочуть робити повстання. Коли Жиди урядили похід під „Мур плачу“, арабська організація „Союз О-

мара“ в силі кількох тисяч магометан вдерлася на місце молитви під „Муром плачу“, повідбирила Жидам молитвослови і спалила їх вівтар. Ситуація дуже напружена.

ЖНИВА

і збіжева політика.

У нашім хліборобськім краю вже минули жнива і з ними знов зачинаємо новий період життя. Докладних звітів про вислід жнив у цілім краю ще нема, але на основі тих, які оповіщено, як та кож на підставі даних Головного Статистичного Уряду про стан засівів у липні можна поставити твердження, що жнива дали середній вислід, хоч мабуть трохи лучший, ніж тогорічний. В липні стан засівів представлявся як слідує: Пшениця озима 3.6, жито озиме 3.6, ячмінь озимий 3.2, пшениця яра 3.4, ячмінь ярий 3.2, овес 3.5, бульба 3.5, цукрові буряки 3.2. (Степень) 1 означає стан злий, 2 — мірний, 3 — пересічний середній, 4 — добрий, 5 — дуже добрий. Як бачимо, в нічім не заповідався стан не то дуже добрий, але навіть добрий.

Та сам вислід жнив ще не вистарчає до означення фінансового стану нашого рільного господарства в найближчій часі, бо треба ще звернути увагу на залежність тутейшого ринку від ринку світового. Вправді є телеграфічні вісти, що в деяких країнах важних для продукції хліба, як пр. у Канаді й Австралії, сей рік не дописав, але на загаль світовий ринок знаходиться в стані надпродукції й розпоряжає запасами з минулого року. Знижка цін збіжжя в останнім році спонукала майже всі правительства до ріжних зусиль для охорони хліборобської продукції. І так Франція підвищила ціло на збіжжя. Еспанія остро контингентує довіз пшениці, завела також високе ціло, а на муку визначила вивозові премії. Правительство Англії зорганізувало хліборобський Банк і дало йому великі кредити. Чехословаччина поширила систем вивозових премій від збіжжя. Німеччина підвищила довозове ціло від збіжжя і примінує також вивозові премії. Злучені Держави Півн. Америки ухвалили закон про допомогу рільництву. З огляду на найближче сусідство Німеччини те, що діється там в тій області, найсильніше відібється на тутейших цінах. Річ ясна, що підвижка цін на хліб у Німеччині та визначення там вивозових премій вплине відемно на можливість збуту тутейшого жита і вівса і тим самим обнизить ціни того збіжжя. Польські довозові ціла для пшениці і жита виносять 11 зл. від 100 кг. Німецькі премії від пшениці виносять 6.50 марок (13.65 зл.), а від жита 6 м. (— 12.60 зл.). До того тутейше збіжжя мусить конкурувати не тільки з ціною але також з умовами кредиту, в Німеччині далеко вигіднішого.

Що до кількості продукції збіжжя й тим самим значіння поодиноких країв на світовім ринку, то справа представляється так: пшениці й жита продукують: Зл. Держави Півн. Америки коло 20 проц., Росія з Україною (до недавна) 15 проц., Канада 9 проц., Бритійська Індія 8 проц. і т. д. Польща стоїть на сьмім місці (по Франції й Німеччині).

Так представляються головні лінії змагань і факти на збіжевій області в ріжних краях. А в Польщі до сєї пори нема устійнених засад хлібної політики, що викликає непевність цін і шкодить хліборобству.

**Матеріали
меблеві
стори портієри**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 20-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Уніоністичний Зїзд у Празі

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Як відомо, Чехи обходять сего року тисячлітню річницю мученичої смерті свого князя св. Вячеслава. З сеї нагоди улаштував Апостолят св. Кирила і Методія Уніоністичний Конгрес у Празі, який тривав від 11—15. серпня ц. р.

В неділю дня 11. серпня відправлено архієрейську Службу Божу в нашій обряді в церкві св. Хреста у праській середмісті. Правив її Преосв. Йосафат Коциловський, з повною асистею. По євангелії промовив до численної зібраної публіки коротко але палко Преосв. Нараді на тему: „Да всі єдино будуть!“ Присутні були на сій Службі Божій Преосв. Архієп. праський Кордач, Епп. Пшездзєцький, Соколовський і Янтавш, тарнавський Еп. зі Словакії і много других церковних достойників і прелатів. Співав наш український хор. Ціле се торжество зробило на всіх присутніх так наших як і чужинців якнайкраще вражіння.

Зазначити треба, що на сей зїзд приїхало аж 10 єпископів головні з Чехословаччини. З чужих були: два наші, котрих згадано вище і двох польських. З Риму приїхав на зїзд як представитель Папського Східного Інституту Преосв. Еп. д'Гербіні. — З Українців були Вспр. о. Др. Сліпий, ректор семінарії у Львові, о. д-р Горникевич, парох Відня, двох Василіян оо. Булик і Решетило, та кілька світських інтелігентів. Знаменна була у сім році приявність Німців у великій числі. За те дивно і неміло вражало, що з Підкарпатської Русі був лиш один о. Августин Волошин, посол.

Усі майже учасники знайшли приміщення в студентській Колегії Арнопа з Пардубиць. — Подібна Колегія у нас для університетської молоді се ще пісня будущини.

В неділю сполудня оглядали учасники зїзду пам'ятки города Праги, між іншими королівські палати і катедральну церкву св. Віта. Рідко котра церква робить на видця таке імпазантне вражіння як саме праська катедр.

Вечером о год. 8-ій відбулося торжественне отворення Уніоністичного Зїзду на острові ріки Влтави званім „Славянський остров“. — Злучили його з академією, на яку зложились пісні (співано й українські) та промови. — Співав знова хор українських студентів.

Крім численної публіки, котра вповнила майже цілу простору сальо, прибуло на відкриття зїзду 9 владик. Архієп. Пречан з Оломунця був відсутний через недугу. — Інавгураційне засідання відкрив Вспр. Архієп. Кордач, відчитанням письма св. Отця Пія XI., висланого з приводу сего зїзду. Висказуючи свою радість з нагоди зїзду виразив св. Отець і горяче бажання, аби наради конгресу були так ведені, щоби причинялися до висвітлення Правди, а ніяк не нарушували нічиїх почувань і нікого не обиджали. Сей момент важний тим, що нажалі на попередніх конгресах лучалися часом нетакти головні супроти Українців і нашої Церкви. Чей дасть Бог, що вони не повторяться на сій зїзді.

По музичних продукціях слідували привіти ріжних визначних осіб так з чеських кругів як і чужинців-гостей. Перший гарний привіт виголосив Преосв. Епп. Подлага, голова Апостоляту св. Кирила і Методія в Празі. По нім слідували другі привіти, котрі затягнулися пізно в ніч. Від Українців промовляв Преосв. Коциловський, в імені Василіянського Чина привітав зїзд і зложив побажання о. Стеф. Решетило зі Львова. В короткім своїм слові доторкнувся він участі Василіянського Чина в уніонних змаганнях від найдавніших часів аж до нині. Одно чи не з головних завдань, які по зарядженні Божого Провидіння стоять перед синами св. Василія, се служити уніонній удеї, якій той Чин мимо перепон ставлених йому і з Востока і з Западу безпинно служив. Вітаючи конгрес висказав він бажання, аби Уніоністичні Зїзди причинилися до чимскоршого зрелізації унійної ідеї, аби Схід і Запад чимскорше подали собі руки і при захованні кожний своєї індивідуальності були злучені тісними узами єдності віри і любові! —

Нові парламентарні вибори в Японії

Сторонники теперішнього японського уряду домагаються розв'язання японського парламенту та призначення нових виборів, з огляду на велику кількість членів опозиції в теперішнім парламенті, що утруднює становище уряду в теперішній критичний момент, коли розвиваються великі події на Далекім Сході. Як доносять газети, уряд Японії має задовольнити се домагання. Від висліду нових виборів у Японії в значній мірі може залежати й дальший розвій міжнародних подій на Далекім Сході.

сити поміч в нещастю чоловіка, про якого особу інші мене зовсім мильно поінформували. Врешті зайшов я одної днини до авдієнційної сальї. Добре пригадую собі, що звисний усім Яків звернув на мене особливу увагу, а мав до сего слушну причину. Між усіма священиками, що йшли на авдієнцію до свого Архипастиря, я один біженець одітий так, що мій одяг радше вказував на бувшого військового старшину без відзнак, чим на духовну особу. Почав мене тоді добродушний Яків докладніше розпитувати, що я за один, а одержавши чемні інформації від мене, заіс їх Архипастиреві. За малу хвилю і мене попрошено до середини. Я опинився в робітні Преосвященного Кир Григорія, що зволив прийняти мене з такою зичливістю і лагідністю, що, як молоденький тоді священик, я сего в життю еще не бачив. В одній хвилі усі мої нічим неоправдані упередження до Владика пропали, я став дуже спокійний і почав просити о ласкаву поміч в моєму положенню. Довго тривала моя перша стріча з Достойним Владикою, що питав мене якнай докладніше про гірку долю інтернованих і про стан відносин нашої

Чим загрожена культура?

Німецька преса приносить такі цифри, що ілюструють скорий поступ гіперпродукції інтелігенції в Німеччині. В р. 1913 було там 7.000 абітурієнтів, а в р. 1928 вже 20.000, в р. 1913 було 72.000 унів. студентів, а в р. 1929 вже 130.000! В р. 1928 було тільки в одній Прусії 16.710 народних учителів без заняття. І так є на всіх областях інтелігентних фахів. Нпр. адвокатів було там у 1913 р. 12.000, а в 1928 р. (коли Німеччина мала ізза обкороєння її війною на 3 міль. менше населення) вже 15.000. Лікарів було тоді 30.000, тепер 48.000 (з чого до 5.000 не в силі зачати навіть приватної практики, бо не мають засобів на те). В р. 1927 аж 76.327 техніків усякого рода шукало надармо праці, число самих електротехніків зросло 10-кратно і т. д. Німецька преса робить з тих чисел і фактів понурі висновки. Вона пише, що гіперпродукція незабезпеченої та спролетаризованої інтелігенції мусить довести до тяжкої загрози державі й культурі.

Нам Українцям ще на загал далеко до гіперпродукції інтелігенції. Однак фактом єсть, що деякі області інтелігентних фахів обставлені у нас за слабо, а в деяких розмірне за багато молоді. Щоб докладно оцінити те важне питання, на те требаб якоїсь статистики, а в нас не видно ні сліду праці в тім напрямі.

Родинні хвороби ума

Віденський психіатр проф. Вагнер-Яврег виголосив в „Уранії“ відчит про родинні хвороби ума. Він підчеркнув, що ті хвороби переходять від рода в рід, хоч у деяких членів обтяжених ними родин не проявляються. Особливо перестерігав, щоби при заклочуванні подруж уникати звязків з потомками алкоголиків і з кривими. Спадковість умових хоріб проявляється потому в ідіотизмі дітей, в ріжних маніях, в меланхолії та в злочинах. На прикладі одної обтяженої родини, від котрої походило 7 дітей, 27 онуків і 93 правнуків, виказав, що між ними було: 16 тяжких злочинців, 27 ідіотів, 40 волоцюг і жінок легких обичаїв і т. п., разом 80 процент потомства мало страшні прояви звироднення.

Моя перша авдієнція

у станиславівського Владика.

Спогад з 1919 р. в ювілейний рік.

Освободившись з таборів полонених, з місця страшних людських страждань, а особливо жовнів У. Г. А., я удався з околиць Сокаля по великих трудах воєнної комунікації прямо у Станиславів, щоби серед чужих, нових відносин найти прибіжжє і відпочати хоч на хвилинку по великих трудах воєнної хуртовини. На сокальському відтинку тоді наша армія була подалася під ударом переважаючих польських військ аж під Броди, а полудневі частини колибалися на станицях. Всюди майже видко було, що ми не вдержимося. Буквально кажучи, голодний і вичучений в таборах, я носився з гадкою в Станиславові піти до місцевого Преосвященного просити о якубудь душпастирську посаду. В моєму намірі я довго вагався чи йти, чи не йти. Мене відраджувала якась неоправдана гадка, чи найду я зичливість Владика, бо живучи у яншій дівчезії, я не мав смілости про

армії по фронтах. Я докладно пригадую собі лице Архирея, як на ньому радість малювалася при оповіданні подвигів наших військ, противно було воно дуже прибите, як я оповідав про хиби нашої армії, що немилучу загладу готовили для нашої вітчизни. На кожне моє слово Архирей звертав велику увагу і просив часто, перериваючи мене, вяснити се або те.

„Як гадаєте, що далі буде? — запитав Преосвященний.

„Думаю“ — відповів я, — „що буде з нашою вітчизною не добре“. І почав я, як наочний свідок лиха, розповідати про усі хиби у нас, доказуючи усе яскравими фактами, що вказували на грубу невдачу на будуче. Преосвященний сидів, а зітхаючи важко, шептав молитву. Вкінці я оповідав перестав, а Преосвященний зашумований задумався, видко було на лиці сей великий смуток, що наша батьківщина починає потапати у цілому морю злиднів, яких кінця еще довго не прийдеться видіти. Зрозумів я ту велику любов до Неньки-України у Владика, що у своїй уяві находив властиві слушні причини всього лиха, подані пізніше в під-

Чрезвичайка у Франції

Газета „Нептун“, котра виходить в Антверпії, принесла надзвичайно цікаві й точні вістки про те, як працює московська чрезвичайка у Франції. Кореспондент тої газети отверто признається, що добув ті інформації при помочи „міжнародного й надполітичного язика“ (то є гроша) таки від служби большевицького посольства в Парижі. Зміст інформацій такий:

Парижська ГПУ (чрезвичайка) підчинена західно-європейському відділові московського ГПУ. Конференції тої установи знаходяться в більш. посольстві при Рю де Гренель, однаке чекісти ніколи там не сходяться на наради й побачення. Всі вони підчинені Розовському, котрий мешкає в самім посольстві й займає там кімнату ч. 21. Розовський се око московської поліції в Парижі. Він такий пан, що уважає нисше свого достоїнства, безпосередно говорити зі своїми підвладними. Прикази дає їм через Самойловича й Віккена. Всі чекісти у Франції поділені на 12 відділів, а кожний відділ на кілька подвижних груп. Число їх змінюється відповідно до потреб і волі Розовського.

Перший відділ наглядає в Парижі за Росіянами, Українцями, Грузинами й иншими емігрантами. Члени його стараються увійти в різні емігрантські групи. Більшість тих чекістів се корінні москалі. Завданням їх — слідити політичні настрої емігрантів. Вони виїжджають в тії цілі навіть до французьких кольоній. Сей відділ не підлягає більш. посольству.

Другий відділ шпionує большевицьких урядників і комуністів у Франції.

Третій — спеціалізується у справах шпionажі дипломатичної, воєнної, торговельної і транспортної.

Відділи 4—10 працюють у більших містах Франції поза Парижем, як Марсилья, Ліон, Шербург і т. д.

11-ий відділ спеціально шпionує французькі кольонії.

12-ий відділ т. з. „Особаго назначенія“ сповняє спеціальні накази парижського центра.

Начальники тих відділів отсі: 1. Георгій Більченко, б. служачий судового відомства в Москві. — 2. Леонтій Матвієвич Грінштайн з Москви. — 3. Павло Андреевич Трояновський з Ленінграду. — 4. Евстафій Николаєвич Косеновський з Л. — 5. Сергій Александрович Мочульський з Варшави. — 6. Константин Васильович Николаєвський з Москви, б. студент лісництва. — 7. Герман А. Десінг з Москви. — 8. Георгій Петрович Ретинич з

Орла. — 9. Дмитро Елеазорович Матейкін з Москви. — 10. Лазар Мойсеевич Шнейерман з Москви. — 11. Андрей Андреевич Мельников з Н. Новгорода. — 12. Владимир Евгеньович Козлов з Москви.

Всі вони розпоряджають великими грішми і сходяться в приватних домах, у каварнях і т. и., а ніколи в більш. посольстві. Порозуміваються спеціальними знаками і т. п.

Бельгійський журналіст пише, що служба в більш. посольстві, коли заговорив до неї „міжнародним язиком“, подала йому й адреси всіх льокалів, де сходяться ті панове.

Не підлягає ніякому сумніву, що таксамо зорганізована большевицька шпionаж в усіх державах Європи.

—х—

Цікава і поучаюча статистика

Бюро „Державного виборчого уряду“ в Німеччині видало статистику п. з. „Головні висліди виборів до державної ради 20. травня 1928 р.“. Цифри ті стверджують, що діється під політичним оглядом в самій середині Європи, в нутрі такого колись сильного народу як Німці. Він тепер страшенно розбитий на безліч партій і груп. Досить сказати одно: на цілу Німеччину тільки в однім-одинокім виборчій окрузі Кобленз-Трієр вспіла одна-одинокі партія (католицький Центр) досягнути абсолютну більшість голосів і то слабу: 279.532 або 50.2 проц. голосів. В р. 1924 мав там Центр ще 58.4 проц. голосів і крім того досягнув тоді у другім окрузі (Кольонія Аквісгран) 51.2 проц. голосів. Зрештою ніяка партія, навіть сильно заосмотрена в пресу й масу агітаторів соціалдемократія, навіть сильна баварська Народна Партія буквально ні в однім окрузі не здобули абсолютної більшості. В Берліні здобули соціалдемократи всего третину голосів, а то ізза того, що поборюють їх комуністи, котрі в Берліні досягнули 29.6 проц. голосів.

Все те свідчить про крайню нездорові відносини, які несе з собою т. зв. механічна демократія, котра знищила вже всякі органічні звязки суспільности.

Вкінці виказує та статистика, що участь виборців була найслабша від 1919 року. Се зачинає пригадувати часи упадку старої римської держави, коли до голосування на „Форум Романум“ зголошувалося буквально по 5 (пять) людей з курії... Тут справді ще далеко до таких чисел, але як народ зрозуміє, до чого ведуть його демагоги, тоді повториться те, що було, а за тим верне й абсолютизм.

Десять літ минуло від часу, як се пишу, а пам'ять на те все ясна, як колись. По словам нашого народнього генія: „Раз добром налите серце ввік не прохолодне“ — я завсіді носитиму в серці чертежу пам'ять на ласкаву руку помочи нашого Архирея, що своїм правдиво добрим батьківським серцем помагає всім, що в у правдивому скрутному положенню. Кожного, що в неволі, радо вислухав, може, порадить, а доказом сего ся велика щирість і отвертість серця усього підчищеного собі духовенства до свого Архирея. Правда, що в ту і там виїмки, але нема засади без виїмків, а кождо справу противну патежалоб по правді добре розслідити, де властива причина невдоволення.

Сих кілька теплих слів з серця походячих нехай будуть малесенькою квіткою у великій вязці квітів з нагоди сьогорічного ювілею Достойного Владика Кир Григорія, що сидючи на владичому престолі, сотворив визначну епоху відродження в історії нашої гр.-катол. Церкви.

Б. духов. У. Г. А.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Питомці Дух. Семинарій, можуть ставитися до військової поборової комісії в місци, де відбувають богословські студії, а не в місци округа, до якого приналежать. Але тоді перед поб. комісією мають виказатися посвідкою свого Староства, що є богословами і що в даній місцевості студіюють.

Російська Колегія в Римі. На зиму заповідають інавгурацію Collegium Russicum (Російської Колегії), збудованої Св. Отцем на Есквілінським горбі, з метою сконцентрування там священників, що готуватимуться до католицької проповіді в Росії, котру заміряє розпочати у відповіднім моменті Св. Отець.

Вписування науки гр.-кат. релігії до лекц. дневників. На письмо Станіславського Еп. Ординарія в справі вписування до лекційних дневників науки гр.-кат. релігії Кураторія О. Ш. Л. повідомила, „що нема перешкод, щоби предмет науки релігії гр.-кат. уділяний в язичі руським був вписуваний в лекц. дневнику в тім самім звученню, в яким є унятий в шкільних підручниках“.

Суспільно-християнський тиждень у Франції. 1.—7. серпня ц. р. відбувся т. зв. „суспільний тиждень“, улаштований французькими католиками в Безансоні. „Суспільний Тиждень“ католиків викликав велике зацікавлення серед громадянства й пройшов у піднесенім настрої, при участі кард. Біне, багатьох єпископів, визначних громадських діячів, послів, учених і денниківів з Франції й з-за кордону. З відчитів, зроблених протягом тижня, особливо цікаві були відчити: проф. Ренара — про раціональний суспільний устрій, посла Перно — про поміч промисловців родинам робітників, о. Арну Т. І. — про Лігу Народів та ин.; о. Арну звертав увагу на брак належної уваги з боку католиків до міжнародних справ, особливо небезпечний з огляду на широку акцію противників.

З Чина Капуцинів. Статистика Чина в ювілейнім році 400-ліття існування (31. грудня 1928 р.) дає такий образ: В 54 провінціях і комісаріятах має той Чин 11.405 членів. Німецькі провінції становлять зі своїми 2.400 членами більше як п'яту часть цілого Чина. Крім цього є ще Німці в чеських і американських провінціях. В місцях працює стало 833 еромонахів і 373 братчиків Капуцинів.

Зріст навернень на католицизм. Згідно зі статистикою „Католик Директорії“ в дієцезіях Сполучених Держав в останнім році було 36.376 навернень. В порівнянню з 1927 р. було о 2.285 більше. Загальне число католиків сягає до 20,112.758, т. зн. о 423.709 більше ніж в попередньому році. Число духовенства таке: 104 єпископів, 352 нових світських священників, 228 еромонахів. В духовних семінаріях студіює 14.686 питомців.

Нарікання на покривдження католицької Церкви в Чехословаччині цілком слушні, коли взяти під увагу, що „чехослов. національна Церква з ледви 600.000 членів дістає від держави 4.950.000 Кч., 234.000 євангеліків — 2.740.000 Кч., „Чеські браття (1.021.000 членів) дістають 15,282.000 Кч., а католицька Церква з 11 міліонами вірних тільки 6,568.000 Кч.

„Історичний Ісус“ Дітлефа Ніельсена на індексі. Конгрегація св. Офіції оголосила в „Оссерваторе Романо“, затверджений св. Вітцем декрет, силою котрого данський оригінал і німецькі переклади книжки „Історичний Ісус“ Дітлефа Ніельсена, виданий накладом фірми „Маер ет Ессен“ в Мюнхені, по думці канону 1399 §§ 2, 3 і 4 осуджені і уміщені на індексі заборонених книжок.

ручнику „Набоженство до Найсв. Серця Христового“.

Відтак Владика взяв за перо і власноручно написав мені грамоту на одну душпастирську посаду недалеко Станіславова, кажучи, що там нарід добрий і прийме мене зичливо. Вкінці приобіцяв Преосвященний дати мені свою поміч на далі, якби чого треба було. Слова Владика сповнилися і ніколи я не забуду тих моїх у станіславській дієцезії перших вірних, що понад всяку доброту серця мене повитали у своєму селі. Але передусім і сама особа Архирея, з його великим співчуттям зробила на мене таке миле вражіння, що виїшовши з салі після розмови, я коротенькою молитвою просив Матері Божої, щоби по відбудутих злиднях я міг вже тепер стало осістися у сій церковній провінції, що й сталося. Та спокій для мене ще не прийшов був скоро. Політичні труднощі відносно моєї особи, незадовго знова загнали мене до Преосвященного о поміч. Знова Преосвященний в надзвичайно зичливий спосіб (про що навіть явно заговорити не можу) зволив мені помочи, що горе, для мене готовлене, минулося.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЗНОВУ ЗАГОСТРЕННЯ МІЖ ЮГОСЛАВІЄЮ ТА БОЛГАРІЄЮ. Югославські газети оголошують текст ноти Югославії до Болгарії в справі амністії б. болгарського прем'єра Радославова й б. болгарськ. генералісімуса Зекова (обвинувачуваного Сербам у масовім вимордуванні сербської інтелігенції в часі світової війни) і текст болгарської відповіді на сю ноту. Сербські газети гостро критикують болгарську відповідь, вважають її цілком незадовольною і заповідають нове загострення між Югославією та Болгарією, якщо Болгарія не змінить свого становища в тій справі.

„АРМІЯ ДАЛЕКОГО СХОДУ“. Радянським урядом утворена спеціальна „армія Далекого Сходу“. Головнокомандуючим цієї армії призначений Блюхер, котрий дотепер був адютантом головнокомандуючого радянськими військами на Україні. Блюхер уже виїхав з Харкова на Далекий Схід.

КИТАЙ. Представники Франції, Англії, Злуч. Держав Півн. Амер., й Голандії доручили нанкінському уряду відповідь на ноту, в котрій нанкінський уряд домагався знесення екстериторіальності чужинців у Китаю та поширення китайського судівництва на чужинців. В дорученій тепер відповіді вказується, що Франція, Англія, Америка та Голандія не можуть погодитися на знесення екстериторіальності, бо в теперішнім часі Китай не дає жадної гарантії до практичного переведення в життя в Китаї основ сучасного судівництва й права цивілізованих держав.

НІМЕЧЧИНА. 12. серпня по всій Німеччині урочисто святкувалася 10-та річниця Ваймарської конституції. В Берліні урочистості почалися торжественним богослуженням у церкві св. Тройці, на котрім присутній був президент Німеччини Гінденбург. О 12-й год. почалася велика академія в Райхстагу під проводом през. Гінденбурга, при участі урядів Німеччини й Прусії, послів до Райхстагу та пруського союму і дипломатичного корпусу. По закінченню академії відбулася військова парада.

ДАНЦІГ. З приводу святкування в Німеччині десятиріччя Ваймарської конституції, в передмісті Данціга Оруні відбулася величезна німецька націоналістична демонстрація, організована „Штальгеллем“ та ин. панігерманськими організаціями. Виголошувалися промови, в котрих домагалося ревізії версальського трактату, називаного ними „лаптебним плодом інтриг великодержав“, та прилучення Данціга до Німеччини. В демонстрації брали участь великі маси народу. Ціла демонстрація мала бойовий характер.

СССР. Чутки про димісію Луначарського. В Варшаві поширилися чутки, що совітський народний комісар освіти Анат. Луначарський подається до димісії. Луначарський один з найстаріших членів большевицької партії й найближчих співробітників Леніна. Протягом останніх літ уже декілька разів висувалася на порядок денний справа димісії Луначарського. Йому закидають страшений хаос у совітській школі й спричинену тим загальну деморалізацію молоді в СССР. Крім того, робітники дуже незадоволені архи-буржуазним життям Луначарського. Одним з кандидатів на становище нар. комісара освіти називають Макс. Горького. Але можливо, що й сін разом, як і давніше, Луначарському ще вдасться побороти противників і залишитися нар. комісаром.

НОВИНКИ

Не курити за багато! Альбанський король Зогу ізза надмірного курення тютюну по довгій хрипці зовсім утратив голос. Не помогло навіть лічення найбільших спеціалістів.

Летуні Джексон і Обріен одержали нагороду 32 тисячі доларів за здобуття світового осягу перебування з літаком у повітрі 420 год. і 21 мін. (17½ дня). Довжина їх дороги рівняється прибіл. довжині рівника.

Присуд на інж. Васютинського. Парижський карний суд засудив польського інженіра Васютинського на 3 місяці арешту й грошеву кару за авантури на зел. дворці в Парижі. Рівночасно припинив суд виконання кари. (Це значить, що коли засуджений не буде караний через 5 найближчих літ, то присуд зовсім не буде виконаний). Так „вовк ситий і коза ціла“.

Великий страйк в Індії. В окрузі Калькути шириться великий страйк робітників текстильних фабрик. Страйкує вже більш 800.000 робітників. Страйколомів насильно змушують покинути працю. На тім тлі між страйкуючими та страйколомомі дійшло до кривавої сутички, в якій четверо людей убито й багато поранено.

70-ліття уродин Кнута Гамсуна. Ціла скандинавська преса переповнена ювілейними статтями з приводу 70-ліття уродин одного з найславніших норвезьких письменників, Кнута Гамсуна. Тимчасом сам письменник, уникаючи ювілейних урочистостей, заховався перед своїми земляками. Щойно в неділю довідались, що він перебуває в готелі в м. Христіан-Занді. Він замешкував малу кімнатку, їв в їдальні разом з іншими гістьми і непізаний проходжувався по місті. Гамсун — автор дуже популярних і талановитих писаних повістей і романів („Пан“, „Містері“, „Вікторія“ та ін.). На жаль, деякі з них зраджують сильний вплив нічшеанства й модернізму й тому з релігійного погляду не можуть бути поручені до читання.

Большевицька пляномірність. З Харкова доносять, що дошкульний брак цукру на українському ринку приневолив совітські економіч. організації заключити „знамениту“ трансакцію. Сфери урядові звернулись до приват. купців з пропозицією, щоб вони доставили цукру по цінах фактичних, котрі є о 150% вищі від офіціальних. „Комуніст“ поміщуючи цю вістку зазначає, що брак цукру пояснюється хаосом в совітському вивозовому тресті.

Підвишка стопи дисконтової в Зл. Державах. Американський Федерал Резерв Банк підніс дисконтову стопу з 5 на 6 проц. Це викликало в європейських банкових кругах велике занепокоєння. Пояснювано собі, що цей крок стоїть в тісній звязку з кон'юктурою обороту золотом в Європі. Міродатні американські чинники цьому заперечили, пояснюючи, що піднесення дисконтової стопи було наслідком великого зросту позичок для спекуляційних цілей, що витворювало нездорову біржеву ситуацію.

Монархістичний соціаліст. Англійський мільонер, званий „Королем папіросів“, винахідник машинки до папіросів, Бернард Барон, котрий перед кількома днями умер в нужді, мав оригінальні політичні погляди. Був він особистим приятелем Мекдональда і ніколи не скривав своїх симпатій до соціалізму, з другої сторони ті почування лучив він з монархістичними переконаннями. Даючи Мекдональдові 5.000 фунтів на цілі останньої виборчої кампанії сказав: „Раджу робітничій партії, щоби не робила дурниць і не мріяла про введення републики в Англії. Король і династія є для неї найліпшими гарантіями щастя і до-

бробуту“. Барон був сином бідного жиди з Берестя н. Бугом.

Пенсії для старців в Англії. Англійське Міністерство Здоров'я опрацьовує проект закону, котрим буде забезпечена постійна пенсія для близько 100 тисяч вдів та старців.

Часопис божевільних. В домі для божевільних жінок в Лейстер (Англія) виходить дневник, котрий від початку до кінця редагований і друкований пацієнтками заведення і звітам розходиться по цілій Англії. Головний лікар заведення в рефераті своїм, виголошеним перед лікар. комісією в Лондоні ствердив, що божевільні мають дуже чутке почуття дійсності і тому дуже є здатні до дневникарської праці. Дневник виходить без ніякої контролю і цензури. В його змісті є наукові реферати, повісти з продовженням, фейлетони і багато ліричних поезій з глибоким чуттям.

ОПОВІСТКА

В прив. Семинарії учит. жіночій С. С. Василіянок в Яворові вступні іспити на I, II, III і IV. курс розпочнуться на дні 3. вересня ц. р. До подання додучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) послідне свідоцтво шкільне і 4) короткий життєпис. ДИРЕКЦІЯ. 500 2-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВНОГО СОЛІЦИТАТОРА з довшою практикою пошукує адвокатська канцелярія у Львові. Услівя з заповданням дотеперішньої практики вислати до Адм. „Н. Зорі“ під „Адвокат“. Неприйняті. оферти остануть без відповіді. 6-8

ПЕРЕМИШЛЬ. Прийму на станцію учеників укр. гімназії, найрадше з низших клас. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. Олександра Кишакевича, вдова по священнику в Перемишлі, вул. Пельчара ч. 4, (давня Шпитова, побіч Дівочого Інститута). 2-3

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК і управитель хору, нежонатий, пошукує посади дяка. Йосиф Штокало, Плавча велика, п. Зборів. 504 1-2

В ПОРОХНИКУ при храмі Успення Преч. Діви Марії відбудеться великий відпуст під понеділка 26. VIII. вечер до середи 28. VIII. В відпусток поплудин і середу рано обхід хрестної дороги. Дальших і ближних вірних і доколичне Духовенство о ласкаву численну участь уклінко просять о. Алексій Кобрин, парох. 1-1

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ I-та бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., ірочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3-4 місячні; дочисляємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 44-100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a)

1-8

Приєднуйте нових передплатників!

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під веділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кільонівча
ч. 8. П. пов. — Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4 річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4 1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. ІІІ:
Краків 405.867.

Війна вибухла без виповідження

Большевики бомбардують китайську територію

З китайських жерел доносять: Сопітські війська в більшій силі перейшли границю й бомбардують гарматами китайську територію. Битва під Далай-Нор'ом фічне получення з Харбіном перервали.

тривала три години. Сопітські сили бомбардували в ночі копальні коло Далай-Нор'у та старалися знищити залізничний шлях, що веде до Гоя-Ляр'у. Телеграфічне получення з Харбіном перервали.

15.000 білогвардійців борються по стороні Китайців

З Лондону депешують: Відділ російських білогвардійців під командою ген. Савелева рушив з Харбіна до границі, де вже оперує по китайській стороні другий їх відділ під командою ген. 15.000

Сахарова. Третій їх відділ під полк. Назаровим стоїть в окрузі стації Сочини, четвертий формується коло стації Мулін. Сила всіх рос. білогвардійців, що боряться по стороні Китайців, виносить тепер 15.000 людей.

Хто такий вождь совітів на Сході?

Головний вождь Червоної Армії, котра тепер воює з Китаєм, називається Бліхер. Він не має нічого спільного з родиною того ген. Бліхера, котрий побідив Наполеона під Ватерльо. Се воєнним округом. Псевдонім його Гален.

Лотиш, знаний з того, що в 1920 р. командував московською дивізією піхоти, котра боролася з Вранглем на Криму. Якийсь час був також адютантом головнокомандуючого українським

Релігійний рух на Україні

„Веч. Москва“ доносить: Всупереч натискови релігійний рух на Україні кріпшає. В Харківщині секта баптистів устроює конкурси („сореєнованія“) на найлучші проповіді на такі теми: „Кри-

тика совітського устрою“, „Критика комунізму“, „Критика атеїзму“. Премія 50 кг. муки... В селі Іванівка коло Харкова дійшло до того, що селяне вибрали священника головою сільського совіта.

Ліквідація Кирило-Методіївського Брацтва

В ч. 167 „Монітора Польського“ оголошена постанова Ліквідаційного Комітету в справах б. російських правних осіб, „приступити до ліквідації майна, яке становить власність б. Острозького Церковного Брацтва св. Кирила і Методія“. Рівночасно місцеві влади заборонили скликання загальних зборів членів Брацтва й оголосили про закриття Брацтва та всіх його установ. Острозьке Кирило-Методіївське Брацтво існувало в Острозі на Волині від 1865

р.; мало великий маєток, між инш. обширну будівельну площу, великий город, ряд будинків і церкву в м. Острозі та утримувало безплатну лікарню, діточий захист, інтернат для б. учителів старшого віку та ин. Як мотив закриття Брацтва подано неурегульованість його правового стану. Вину — як нам доносять — в значній мірі поносить правосл. митрополія, котра не подбала про управління правового стану, щоб не допустити до повної самоуправи Брацтва.

Погром Жидів у Єрусалимі

ЖАТ (Жид. Агенція Телегр.) доносить: В Єрусалимі помер побитий Арабами оден бухарський жид. В часі його похорону сильний відділ англійської поліції заступив дорогу похоронному кондуктові і приневолював його йти в бічні вулиці. Притім поліція зранила 21 жидів, плачу“.

з того 3 тяжко. Рівночасно в старій жидівській ділянці вибухли протижидівські експедиції. Групи Арабів кружляють по вулицях Єрусалиму й нападують жидів. Серед жидів велике обурення. Палестинський Комітет видав відозву до всіх цивілізованих народів у справі „Муру плачу“.

Небувале знищення наших садів

Вже є обчислення шкід, які в садах у Польщі поробила сегорічна остра зима. Професор Гозер оповіщує, що вимерзло около 12,500.000 овочевих дерев, а саме 29 прц. яблонецьких, 39 прц. слив, 50 прц. черешневих, 99 прц. груш. Пропала вся сегорічна продукція овочів, що овочі тут це люксус.

вартості коло 25 мільйонів зл. Ціна овочів підскочила на яких 100 прц., а імпортовані ще більше дорогі ізза цла. Пр. добра помаранча в Італії коштує 15 до 20 гр., а тут 1 зл. 50 гр. і більше. Цло за 100 кг. яблук виносить 18 зл., а за 100 кг. грушок 300 зл. Не дивота,

Унія і польська держава

На ту тему появляється тепер у польській пресі значна скількість статей, часто й передових. Вони можуть заповідати якусь важнішу акцію урядових кругів в релігійно-церковних справах. Дятого незабаром зреферуємо ті польські голоси в окремії статті. Тут зазначимо тільки те, що в польській пресі панує ідеальний хаос у поглядах не видно ніде.

на значіння нашої Церкви, причім дають різні вказівки урядові, яку політику має провадити супроти нашої Церкви. Часть польської преси пише, що наша св. Церква головнo загальмувала реалізацію ягайлонської ідеї на східних окраїнах Польщі, друга часть відноситься до нашої Церкви менше неприхильно. Повного зрозуміння наших церковних справ не видно ніде.

Проблем католицької партії

Краківський „Час“ приніс статтю Мечислава Невінського, котру тут подаємо, а в котрій зібрано свого рода вислід дискусії на тему, чи Поляки дозріли до створення окремої католицької партії. На нашу думку автор слушно стоїть на становищі, що тільки велика зовнішня небезпека для Церкви рішить про оснування спеціальної католицької партії. Зате проблему оцінки, коли такої небезпеки треба вже політично протиділати, полишив без належного освітлення. Річ ясна, що крак. „Час“, як орган проурядовий, не сприяє ніяким новим організаціям політ., котрих становища не можна згори означити. Редакція.

На стовпцях півурядового органу рим.-кат. духовенства „Газет-и Косцьцельно-ї“ почалася цікава дискусія на актуальну тему, чи потрібна в Польщі спеціальна католицька партія. Почав її заслужений на суспільній ниві трудівник, б. посол о. пралат д-р Й. Любельський статтею п. н. „Духовенство й політика“. Автор обговорює в ній зміст статті під тимсамим написом, що її помістив у журналі „Theologisch-praktische Quartalschrift“ о. д-р Коплер. Подавши коротко висновки австрійського догматиста, який поручає клерові поміркувану участь у політичній праці, виводить із них о. Любельський такі практичні конклюдії щодо польських відносин. Годі духовенству заховуватися пасивно супроти шкідливої агітації партій ворожих Церкві. Протиділати їй як слід можна тільки з помічю католицької політичної організації. Коли такої нема, то треба її утворити, а наскільки не стає до праці відповідних світських людей, то мусять до неї забратися священники. „І не говорім — пише о. Л. — що Апостольська Столиця за цим, щоб духовенство не вмішувалося в політику. Певно, що не хоче вона мати зі священників загорілих партійних агітаторів, певне що не хоче вона, щоб священники вели в політиці демагогію, щоб політиці віддавалися такі, що їм хибує високого етичного рівня, щоб для політики занедбували строго душпастирську працю, та не повірю ніколи... щоб Апостольська Столиця гляділа байдужим оком на це, хто кермувати-ме політичним життям даного народу й держави та щоб заборонювала духовенству, впливати позитивно на те життя в дусі засад Христової науки, що повинна проїняти не тільки приватне а й прилюдне життя, отже й політичне“.

Заклякки о. прал. Любельського до створення католицької партії в Польщі зустрілися з критичною оцінкою о. Г. Веринського, котрий у статті п. н. „У справі католицької партії в Польщі“ висказує ряд влучних заміток на цю тему. Насамперед вказує автор на вимовний примір Апостольської Столиці, що з великою осторожністю віднеслася до починів католицької італійської партії „Пополарі“, а зате пропагує невисилу ідеї аполітичної суспільної Католицької Акції. „Цим вияснюється, що наші Найдостойніші отці Єпископи — без огляду на сильне напруженія умів і дозидання — не дали директиви щодо створення католицької партії в Польщі, коли видавали спільне пастирське послання перед останніми виборами. А на останній конференції Найдостойн. Єпископату ухвалено важні рішення щодо здійснення католицької суспільної праці в Польщі з поминенням католицької партії в нас. Це становище Єпископату

Гарнітури
любові отомани
канани

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 **Тел. 41-09** 21-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

не тільки міродатне для нас розумінням справи, а й приміром незвичайно влучної розв'язки трудного питання.

Політична партія це тільки тоді щось реальне та позитивне на арені громадянського життя, коли зродиться з глибокого розуміння й полюблення якоїсь справи... Хоч цю справу й розумітимуть, мусить її загал перше глибоко усвідомити собі. Коли вона стане власністю загалу, тоді талановитий провідник, що буде символом улюбленої справи, зможе захопити та повести до перемоги збірну людину, громаду.

Ці, що тверезо глядять на відносини в Польщі, бачать, що в нас нема ще підготованого терену до створення католицької партії. Спроби в роді т. зв. „Католицько-народної партії“ (давня група б. посла А. Матакевича), подумані в теоретичному заложенні може й благородно, оповиті певно доброю волею в своїх перших починах, однак не повелися й не найшли відгону в широких масах польського народу. Треба значить підготувати терен католицькою суспільною акцією, закресленою на широку скалю, а кермованою католицькими Союзами. Передовсім треба подбати при допомозі професійних організацій про матеріальні потреби мас, бо це магнет, що притягає всіх. Щойно по такому підготуванні „коли світські католики полюблять усвідомлені глибоко релігійні й католицькі вартости, можна буде говорити про їх масове згуртування в політичному католицькому таборі. Такий табор, по всім правдоподібностям, не буде одною партією, тільки коаліцією партій, опертій на католицькій програмі. На можливість хочби в будучині повстання одної великої католицької партії в Польщі глядять автор доволі скептично.

Отсі уваги о. Веринського потребують деяких доповнень і з'ясування. Автор влучно зауважав, що заки повстане католицька партія, мусять перше широкі маси відчуті й усвідомити собі її потребу. Така можливість зайшлаб щойно тоді, колиб Церкві в Польщі загрожала якась дуже поважна зовнішня небезпека. Тоді всі католики мусілиб об'єднатися разом для оборони спільних ідеалів і цій спільній меті підпорядкувалиб партикулярні господарські, станові й політичні інтереси. Щось таке мало вже місце в Німеччині, коли гроза „культуркампфу“ змусила всіх католиків утворити спільну політичну організацію без огляду на станові й обласні різниці, що ділять їх. Та сама грізна небезпека майоризації підтримує доси німецький католицький Центр без огляду на сильні внутрішні тертя на суспільній і політичній основі. Та в Польщі такої великої зовнішньої небезпеки покищо не видно. Не слід, правда, легковажити агітації ворожих католицизмови чинників, та трудно уявити собі, щоб вона могла в найблизших роках спричинити якийсь острій протицерковний курс у польській внутрішній політиці. Не позволить на це найперше горяче прив'язання широких мас до католицької віри, опісля національні традиції, так тісно зеднані з релігійними почуттями, а вкінці дуже поважні політичні згляди. Бож Польща, як найблизчий сусід Радянщини наражена безнастанно на переверотну комуністичну агітацію, що загрожує існуванню держави. Кожна людина, що глядить тверезо, знає знаменито, що один із найкращих зарадних засобів на більшовицьку пропаганду це релігійні почуття. Тому, як довго є большевизм у Росії, так довго ніяка влада в Польщі, навіть з лівою закраскою, не зможе заризикувати боротьби з Церквою без

якого порушення найжиттєвіших державних інтересів; навпаки, мусить шукати опори в Церкві. Тож порозуміння з Церквою творить — бодай покищо — так само незайману догму в польській внутрішній політиці, як пр. союз із Францією в ділянці польської зовнішньої політики. Не виключає це, що правда, можливості поодиноких неприхильних Церкві посуень правительств чи союму, можуть навіть перейти закордон незгідні з католицьким духом пр. у подружому питанні. Коли однак щось таке прийде, то причина лежатиме не тільки в акції протиклерикальних чинників, а ще більше в недостатці розуміння для справді християнського духа серед самих католиків. Коли зустрічаємо людей, що вважають себе добрими католиками, ба й примірними содалісами, а всеж таки вони заявляються за розводами, то що можна жадати від людей, що їх із Церквою не вяже ніщо, або що найбільше метрика хрещення. Та ідеологічна плиткість і поверховність польського католицизму дійсно більше шкодить справі Церкви в Польщі, як агітація всіх протиклерикалів, лібералів і масонів, узятих разом. Цей стан зглядної безпеки, що вже довго триває й якогось такого поведіння, що в ньому знаходиться польська Церква, робить це, що польські католики не відчувують доси конечної потреби лучитися в одну велику політичну організацію для оборони Церкви, тим більше що для створення та вдержання такої партії требаби здобути на великі жертви з особистих звичок та станових і господарських інтересів. У Поляків ці різниці інтересів і поглядів зарисовуються ще яркіше, як за границею, бо Поляки одержали в спадщині по добі неволі обласні сепаратизми, які не зникають скоріш як по відході одного покоління. Що більше, ремінісценції з доби неволі тай трудне політичне й економічне положення роблять, що в політичних питаннях і то як щодо політики зовнішньої, так ще більше внутрішньої, виступає велитенська різниця думок. До цього прилучуються ще сильні особисті анимозії. Супроти такої розбіжності в загальній opinіi трудно обмановати себе, щоб можна було в недалекій будучині утворити одну велику католицьку партію, що чейже мусілаб мати спільну одноцілну програму не тільки в релігійних питаннях, але і в інших, політичних, господарських і суспільних справах. Тому спроби, початі тепер у цьому напрямку, мусілиб покінчитися невдачею, далиб у висліді якийсь твір невеликий, репрезентований кількома чи кільканацятьма послами та сенаторами. Такої групи не ялосяб навіть називати католицькою партією, бо булоб це деяким надужиттям вислову й компромітацією для самої ідеї католицького згуртування. Тож справедливо уявляє собі о. Веринський будучу політичну організацію польських католиків радше як коаліцію партій, що стоять на католицькій основі. Така коаліція, поза обороною релігійних інтересів у строгому значінні моглаб теж порозумітися в інших справах і здійснювати потім спільну програму згідним співділанням. Та заки до цього прийде, слід змагати уже тепер до близшого контакту між партіями, що признають католицькі засади. Повинніб вони узгіднити свою програму й тактику бодай у чисто релігійних питаннях, спільно всім дорогих, пр. тепер у справі подружого закону. Цим шляхом підготується основа будучій тіснішій співпраці католицьких партій, що колись може довести, при сприятливих умовах до утворення одної, мо-

гутньої католицької партії на всю Польщу.

Щодо морального впливу на політичне життя, то справедливо зауважує о. пралат Любельський, що Церква не може зректися його, зате можна дискутувати на тему метод цього впливання. Досвід останніх літ вказує щораз яркіше, що в цій справі роля духовенства повинна обмежитися радше до подавання загальних вказівок і директив, а трудне й zarazом делікатне завдання здійснювання Христових ідеалів у громадянському житті мусять узяти на себе перше всего відповідно вироблені світські католики. Політична акція веде за собою різні небезпеки, тому краще, щоб клер не ангажувався в ній безпосередно. Отсе правило дозволяє само собою на виїмки для одиниць надзвичайно уздібнених у цьому напрямку чи тоді, коли зівсім не достає кваліфікованих світських сил. Таке теж становище зайняли в цій справі, наскільки відомо, найвищі та найміродайніші церковні чинники.

Тож хоча годі погодитися з остаточними висновками міркувань о. пралата Любельського, що їх впрочім подиктувала найкраща воля й глибока журба за добро Церкви, то всеж таки належить шире вдяка достойному авторові за порушення цієї скомпрометованої, а все ще актуальної теми, що її краще обмірковувати тепер зі спокійною головою, як в останній хвилині, в розгарі виборів, бо так лекше виминемо важкі похибки, що їх так часто робив католицький табор у часі останньої виборчої кампанії.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

Маркіянове свято на Білій Горі

При величезнім здвизі кільканацять тисячів людей відбулося традиційне свято на Білій Горі в Підлісся в пам'яті о. Маркіяна Пашкевича. Полеву Службу Божу відправив о. мітрат Базюк в асисті околичного духовенства. Проповідь виголосив о. шамбелян Юрик. Опісля відправлено панахиду біля могили нежданого стрільця, що знаходиться коло Маркіянового хреста і збираю датки на викупно Білої Гори. Грали оркестри і співали хори з околичних сіл. У святі взяли також участь українські посли та дітячі.

Як Японці прийняли Цепеліна?

Точно 103 годин тривав лет „Цепеліна“ з Німеччини до Касімагаври під Токіом, куди „Цепелін“ долетів о 11 год. 27 мін. перед полуднем, окруживши наперед з почетом палату японського цісаря в Токіо і цілу годину покружлявши над столицею. Привитав його величезна товпа японців. Залогу „Цепеліна“ відвезли до столиці спеціальним поїздом. Мікадо подарував командантові „Цепеліна“ велику срібну чашу, а 11 членам залогі менші срібні чаші.

Три завдання сучасної хвилі

Большевизм за помічю лівих ріжної шерсти, а навіть деяких і правих, старається всякого рода нездоровими кличами — як: „пролетарі всіх народів єднайтеся“, „земля без викупу“, „релігія річ приватна“ і іншими поширити своє царство й втягнути в свій табір як-найбільше людей з цілого світу.

А що ми живемо у найблищому су-сідстві з большевиками, то й найбільшу силу агітації звернули вони на наш на-род. Придніпрянська наша країна — по неволі вся попала в тенета большеви-зму. Наша тісніша батьківщина — Гали-чина ще пружається з ним, але й у ній нема вже майже міста й містечка, а на-віть може й села, де він не розпустив свої сіти: платних агентів і часописи.

Сила відпору з нашої сторони по-казалась досі велика, але, як усім відо-мо, у всякій боротьбі той виграє, хто довше видержує, хто краще укріпить свої позиції. Тому наш відпир не пови-нен меншати, а більшати! Ми повинні не лиш удержати відбиті позиції, але їх за-кріпити й поширити.

Як сказав я — між іншими сітями, які большевизм розкинув по наших міс-точках і селах — є його часописи. Ними він найбільше воює, ними здобуває він щораз нові позиції. Часть позицій здо-бутих большевизмом від нас — відбили ми вже доброю — христ. кат. пресою („Правдою“, „Новою Зорею“ і іншими), але на тому успіхові не сміємо попере-стати. Відбиття якоїсь позиції від воро-га — не є ще повною виграною, а аж закріплення відбитої позиції — є такою. А її можемо закріпити тільки таким за-собом, яким її здобули чи відбили. Від-били ми утрачену позицію, за помічю доброї преси, то й за помічю тоїж може-мо її закріпити. Тому за силу доброї преси мусимо дбати!

В різдвяному числі „Нов. Зорі“ з 1926 р. кликав я створити добру пресу — створити популярний часопис для на-роду, а тепер же, коли в Галичині пов-стало аж кілька укр. органів з христ. кат. напрямком — кличу: піддержати, укрі-пити й поширити добру пресу!

От перше наше завдання під тепе-рішню пору!

Другим нашим завданням, голов-но священників та прихильних кличові: „Все відновити в Христі“ світських, повинно бути: старання засіяти всі на-ші села й містечка кружками Укр. Хрис. Організації. Маючи їх, будемо мати й певність удержання, а навіть і поширен-ня укр. часописів з христ. катол. напрям-

ком, а в слід за цим і певність удержан-ня відбитих від псевдопоступовців-ни-щителів позицій.

Третім нашим завданням під тепе-рішню пору — повинно бути: старання усунути з сіл коршми як розсадники всякого зла в нашому народі. Де вири-нає перша гадка створення в селі яко-їсь організації противної вірі, церкві, нац. справі, як не в коршмі?

Там відбуваються проти них всяко-го рода змови. Там є „виклади“ ріжних лівих, голов-но сельробівських, програм. Там станиці, звідки розходяться з при-казами сельробівські „вибранці“ в своє й сусідні села.

Там також складаються їх звіти. Де не можна добитися знесення коршми — там старатися відтягнути нарід від від-відування її, відтягнути людей від над-мірного, а коли можна то й цілковитого пиття алкоголів. — Сим сповнимо тре-тє завдання теперішньої хвилі й утору-ємо шлях до кращого завтра нашому народови й нашій церкві.

о. Мих. Вовчик.

Наслідки „полового усвідомлення“

Проф. др. Колвин з Глєсгова виго-лосив недавно відчит на католицькій зі-бранню п. з. „Католики і сексуальна кве-стія“. „Давніше думали — сказав він між іншим — що богато надужити в цій обла-сти має своє жерело в недостаточнім по-ловім усвідомленню. Однак на протязі своєї 35-літньої практики я переконався, що чим більше люди під цим оглядом усвідомлені, тим більше на загаль стають неморальні. Стрічав я 17, 18-літні дівча-та, котрі своїми відомостями в цій обла-сти вправляли мене в зачудування. На-віть матері родин були більш невинні від них. Около 2.000 літ слухають священни-ки в сповідальницях, які гріхи діються на тім тлі. Тайна сповіді ненарушена, але Церква могла глибше вийти в полове квестію і звідси то власне походить її негативне відношення до нових спосо-бів, якими хочуть нормувати квестію на-родини і т. п. Виховуємо тепер покоління нервово-хоре і замикаємо очі на науку, яку нам дає примір старинних народів. Були вони добре усвідомлені, однак згинули через розпусту. То саме стріне нас, коли не навчимося панувати над по-ловим гоним“.

РІКЗЯЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поручає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 2-14

БРАТ БЕРНАРД *)

Трохи похвали

В однім невеличкім місті вступив до книгарні приємний чоловік. Там по-бачив деякі видання, що йому сподоба-лися, багато таких, що йому не сподо-балася, але дорогі були одні і другі. Коли він так нипав по книжках і картку-вав, надійшов сам господар та заговорив до нього про те і се, вкінці про книжки, котрі якраз печаталися в його офіцині. Тоді той чоловік випросив собі оден примірник з найновіших видань. Друкар показався для нього чемний, скоро зло-

жив для нього печатані аркуші нової книжки, зішив їх і обрізав край. І тоді дав йому перший примірник своєї чор-ної друкарської штуки, з чого той чо-ловік був дуже гордий.

А мав він перед собою довгу по-дорож залізницею й тому так шукав за книжкою, яка йому скоротила б путь. Отже коли він уже сидів у поїзді й до-сита надивився на прегарну природу та немов упився вечірнім спокоєм, се-ред котрого скрізь блимали світла, — зробилося йому боліжно на серці. Зда-валося йому, що він самотний мандрівник, котрий іде в невідоме і не знає, де скін-чить. А що на дворі робилося все темніше й око не могло вже відрізнити дерева від дому, він взяв до руки книжку й зачав читати.

А ту книжку написала жінка, зви-чайна жінка огородняка. Правда, се не була її перша праця, бо тут і там у деяких часописах уже читали її річі, і добрі вони були. Розуміється, ні оден чоловік не був би повірив, що ті гарні думки списала жінка, яка цілий день мала до діла з серпом або з відром до-подою коров, а за перо брала тільки

Сучасні авторитети й історичні герої

I. *)

Вертаю до одного питання, видви-неного недавно В. Липинським у його виступі проти „Нової Зорі“, та тільки частинно обнятого моєю відповіддю з 28. липня 1929 р.

В основі ідеології українських гетьманців лежить „необхідність авто-ритетів в сучасності і культ героїв в минувшині“ — пише сей критик. Ну добре. Погано тільки те, що ці дві до-бродітелі береться в монопольну заслу-гу одної тільки ідеології, до того такої, яка ще досі нічим особливим не вияви-ла тих чеснот. Бо в дійсності нема ні-где такої ідеології, що не основува-ласьби на таких самих двох китах — на авторитетах сучасності і героях ми-нувшини — будь се ідеологія політич-на (монархічна чи республіканська, кон-сервативна чи радикальна, державницька чи анархістична), будь се яка інша іде-ологія: соціальна, економічна, куль-турна, наукова, літературна, мистецька, наукова і т. д. Біда тільки в сьому, що кожда з них кого иншого має за свій авторитет у сучасному й кого иншого почитає як свого героя в минуло-му. Якже ріжні, приміром, авторитети представляють сьгодні: англійський король Юрій V. і диктатор СССР. Сталин, папа Пій XI., Віктор Емануїл III. і Муссоліні в однім Римі, Гінденбург і Брані в Берліні, Морас і Троцький, Лойд-Джордж і Поенкаре, Бернард Шо і Редьярд Кіплінг, М. Шаповал і В. Ли-пинський! Одних авторитет т. ск. ме-тафізичний, опертий на законі і на за-гальних моральних принципах; других — на фізичній силі; інших — на індивіду-альній повазі й особистих заслугах; вкінці ще інші — на спорідненім сві-тогляді, на спільнім інтересі, на окремих смаку, на рекламі і т. п. без кінця.

І в галерії історичних героїв не инакше. Для одних французів туди на-лежить Кароль В. і Людвик IX., для других — Генрих IV. і Людвик XIV., для третіх — Робеспєр і комунарди. А на Сході: для одних героїв Петро В. для других Ленін. Кому иншому героєм св. Ігнатій Лойоля, а кому иншому Лютер; кому Данте, а кому Золя. Фрид-рих II., великий король, політик, зако-нодавець і воєн зазнає культу тільки

в тих годинах, коли її праця не була потрібніша ні в сгаїні, ні в кухні.

Нова її книжка не оповідала про ніякі солодкі любові, котрі світ най-більше любить, тільки про трагедію священника, котрого невинно засудили на смерть. Більше не можу сказати, щоб не бути за виразним. *)

(*) Автор має на думі гарну драматичну поему Анни Бернарде п. з. „Смерть Андрія Фавльгабера“. Авторка того твору уродилася в дуже убогих відносинах 15 липня 1865 в м. Найсе. Її релігійне виховання було більше ніж недостаточне. Заміж вийшла за звичайного ремісника й жила з ним у наслідив, хоч без-дітнім подружжю, в купелівій місцевості Ку-дова. А що та жінка мала думачу вдачу і сильне внутрішнє життя та подику гідну жадою освіти, отже в тяжких змаганнях osiąгнула внутрішню ясність. Тепер її улюблена книжка се „Наслідкування Христа“ Томи Кемпійського. Розмірно пізно виступила вона як авторка в локальних календарях Графства Гляц і деяких інших видавництвах у роднин-ських сторонах, з оповіданнями і нарисами, котрі все визначалися великою історичною вірністю. Раз одержала навіть надгороду, та се в її малім крузі не мало значіння. Більший роман з роднинських сторін п. з. „Свої не при-няти його“ не мав успіху, — і поза околицею Гляцу її імя не було відоме. Для того всі мали приємну несподіванку, коли авторка одержала першу премію на конкурсі великої накладні

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллі.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.**НАЙДЕШЕВША****ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

13-30

463

в північній Німеччині, в південній ні,
і т. д., знов без кінця.

Сих кілька на виривки кинених прикладів доволі, щоб показати з одного боку всю складність і відносність самих понять авторитету героїства, а з другого — всю сміливість деяких ідеологів присвоювати собі виключне право заступства обох сих ідей. Одним словом, не те важне в ідеологіях, чи вони признають авторитети й почитають героїв, тільки се, які се авторитети і які герої.

Щодо українських авторитетів наших днів, то В. Липинському не сподобалася моя замітка в „Н. З.“, що у нас часто мішають авторитет із популярністю та що сею останньою тішаються головню ті, що її шукають й одночасно мають дещо до роздачі. Чому ся увага, яку в більшій або меншій мірі можна зробити кожному громадянству, образила нашого критика, трудно зрозуміти: невже він має, чи там бажає мати, авторитет за одно з рекламовою популярністю? В кождім разі пальцем у небо попав він твердячи, що згадана наша замітка, мовляв, в якомусь особливому світлі виставляє „Н. З.“ й мене як її співробітника. Занадто добре відомо всім: а) що „Н. З.“, засадничо стаючи в обороні авторитету, передовсім церковно-єрархічного, нікого не рекламує; б) що її видавці то саме виїмкові у нас люде, які служачи ідеї популярності не шукають; в) що ніхто мого пера для особистої реклами ще не купив і вже не купить.

Поважніший заміт В. Липинського в справі історичних героїв: що мої герої, мовляв, „мусять бути обов'язково удачниками“. Як я вже зазначив у відкритому листі до нього, закид формально не цілком оправданий, та я не хочу відпекуватися від нього й признаюся: так, повний невдачник не може бути історичним героєм; герейство є у значній мірі синонімом удачності. Ся теза веде нас до аналізу титулів деяких історичних героїв. Обмежимося до політичних постатей, а виключимо релігійні — тому, що між релігійними героями з природи річи нема невдачників (коли В. Липинський цитує св. Мучеників як зразки „невдачників“, то се або жалке непорозуміння або дешева софістика).

І все те описала авторка такими благородними словами, що читач мусить відчувати просто радість, читаючи се. Акція в тім творі криваво поважна, а розмови переведені так зручно, як се лучається тільки в уроджених поетів. Притім нема там пересадки ні в пристрасті, ні в побожності, як се так часто бачимо у зворушливих спенічних штуках. В сій штуці описано се точно так, як собі можна представити в дійсності.

Чоловік, що купив собі примірник тої праці, тішився тим. А що мав час, отже перечитував ще раз одно-друге місце, шукаючи і думаючи над тим, чи нема там чого також зганити. Та не знаходив нічого такого. Тимчасом наспіла й друга ніч і подорож його скінчилася.

Гердера за повість „При краєвій брамі“. Та її праця видана книжкою в 1924 р. і належить до найлучших історичних повістей, які вийшли зпід пера жінок. Візначається цікавими описами гуситських воєн, ведливим локальним кольоритом сцени подій її роману (чеська границя коло Находу) і ніжним змалюванням жіночих постатей. Ізза тих прикмет читачі радо дивляться через пальці на її трохи невизначні малюнки мужеських характерів. За одним замахом оставила та жінка далеко за собою численних письменників своєї вузкої батьківщини. — Примітка видавця.

Наперед кілька слів про історично-політичний пантеон наших сусідів Поляків. На досвітках їх історичної науки, в епосі порозборового національного романтизму, вся їхня історія була перелюднена „героями“ (пор. Немцевичеві „Śpięty historyczny“). Критична історіографія краківської школи (що її В. Липинський, цілком хибно, споріднює зі своєю ідеологією) вимела добрих 90 прц. тих ідеалізованих постатей з історичного пантеону. Відбулося се не без протестів і спорів, та в результаті тільки дві постаті видержали всю критику й остали непохитними героями: Болеслав Хоробрий і Казимир Великий. Становище їх без сумніву заслужене і тривке: вони творці історичної Польщі й новочасної польської нації. (Не значить се одначе, щоб у Поляків забороняв хто говорити про різні хибні й помилки сих правдивих героїв польської історії, як у нас забороняє... історик В. Липинський писати про наші менше заслужені постаті). Досить, що між польськими королями і князями нема ні одної постаті, щоб можна її поставити на рівні з названими двома, не виключаючи ні Ягайла, ні Баторія — людей будь-що-будь дуже визначних. З польських гетьманів на героїчну міру є Жовківський, одначе про якийсь особливий культ його у Поляків трудно говорити. Натомість зазнавав його поверх століття мало талановитий і мало щасливий воєк — Костюшко. І цілком оправдано. Він був і є символом одного збройного протесту, на який здобулася вся нація у фатальні хвили розборів держави; своїми ширими, хоч невмілими і невдалими зусиллями він уратував честь всього народу, і тому справедливо належить йому місце перед талановитішими й успішнішими повстанцями 31 або 63 року. Значить, Костюшка не можна звати повним невдачником. Та не вважаючи на свої безсумнівно високі моральні заслуги, Костюшко не святий в очах Поляків. Саме в останніх роках появилися історичні досліді, що розбивають багато легенд звязаних із його іменем і показують різні убогі боки його індивідуальності одначе ні з сього, ні з иншого приводу (приміром: ревеліяції про Кордецького, П. Скаргу, Варвару Радивилівну, Станислава Щепановського) ніхто в Польщі не кидає інсинуаціями в роді „зради

ідеям“, продажності і т. п., як се та люблять кидати на всі боки українські „патріоти“ всякої масті.

Богато подібного як про польський історичний пантеон можнаб сказати, приміром, про угорський, чеський, югословянський і т. д., та пора перейти нам до українського.

С. Томашівський.

*) Сі статті уважаємо дискусійними та радо дамо місце на освітлення порушених тут справ також з інакшою точки погляду. — Ред.

—0—

МЕБЛІсолідно виконані, власного
виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 12—15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

В Англії мало не прийшло до лінча

В м. Олдершот в Англії большевицькі агітатори зачали між англійськими жовнірами ругати короля. Жовніри кинулися на агітаторів, тяжко їх побили й хотіли їх на місці злінчувати (самосудом відобрати їм життя). В останній хвилі більший відділ англійської поліції з трудом вирвав больш. агітаторів на пів живих з рук обурених жовнів. Так реагує простий англієць на агітацію тих, що хочуть розвалити його державу.

—0—

Торговельний білянс Польщі

По двох літах пасивного білянсу за місяць липень виказує Польша білянс активний на 10 міль. зол., то значить, що в тім місяці вивезено з Польщі на 10 міль. зол. товарів більше ніж привезено. Пасивний торговельний білянс став у Польщі хронічним від квітня 1927 р.

„Коли твоє серце повне оцту, то якже Бог може виповнити його медом? Треба наперед опорожнити його і старанно очистити“. (Св. Августин).

часу знайшла я дуже мало прихильності“.

Так відписала авторка.

Чи можете собі уявити, кілька праці мусіла вона посвятити минувшині, заки в її кімнаті появилася той промінь сонішного світла? Якже вона тішилася, коли перечитала лист від чоловіка, котрого могла уважати розумним. А прецінь той лист коштував тільки невеличкий аркушик паперу й одну поштову марку. Більш нічого. Та ні! Найважливіше: ще коштував трохи серця. Бо не кождий має відвагу, признати другому, що він створив щось гарне.

На се треба мати відвагу і то немалу відвагу. Щоби справити другому радість ширим і заслуженим признанням, на те потрібно — перемогти себе самого. Треба собі сказати: Я не годен доклати того, що подивляю у другого. Та більша ніж усе те є радість, яку викликаєш таким ділом. Отже прощу в тебе трохи похвали для кожного, у котрого бачиш, що він робить щось гарне, добре і благородне. Се луч героїства по твоїй стороні а сонішний промінь у життю другого.

—0—

По кількох днях написав він листик до авторки тої книжки, просто і чесно, так як думав. І пожелав їй щастя до тої книжечки. Чому не мавби їй пожелати? Чи не пишеться до кождої знакомої Олени, коли вона бере собі за мужа свого Івана, листа на папері з золотистим краєм, хоча часом нема чого гратувати?... Або як приходить на світ малий крикун, то чи не прийде тітка до його матери в святочнім одязі а кум навіть в циліндрі й бажають щастя та щастя?... А хто знає, чи не булоб лучше плакати, що прийшов на світ новий горожанин, про котрого прецінь ніяка людина не може знати, чи не буде він колись стервом найгіршого сорта...

Отже той чоловік зробив добре діло, написавши до авторки, що її книжечка справила йому радість. Авторка показалася вдячна й відписала свою подяку. А саме так: „Слова Вашого признання втішили мене дійсно сердечно і я широ дякую за них. До моєї кімнати рідко коли дістається такий сонішний промінь. Та між напечатанням тої штуки і її виведенням на сцені появляється мабуть ще не одно розчарування. До сего

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 - 8-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Уніоністичний Зїзд у Празі

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Перший день зїзду.

Дня 12. серпня, в першім дні зїзду, відбувся ряд рефератів у монастирі ОО. Венедиктинців, званім Емаус. — Приявні були всі Преосв. Епископи (числом 10) і понад сотка слухачів, майже самих священників. Зі світських брало участь у зїзді кількох інтелігентів.

1. Перший з черги реферат мав Преосвящений Епископ d'Herbigny, предсідник Східного Інституту в Римі на тему: „Ідея католицтва і життя молитви“. В сім рефераті, держанім у стилі чисто науковім, розвинув достойний прелегент наперед значіння слова „католицький“ від найдавніших часів вказуючи, що воно було рівнозначне зі словом „один“, „одинокій“, „правдивий“, чого не віддає підставлений через Москалів термін „соборний“. — У другій часті у свідомості, що діло злуки Церков се не людське а Боже діло, взивав прелегент присутних, щоб жили по католицьки, а особливо, аби жили життям молитви, котра якраз питома католицтву.

2. Другий реферат на тему: „Поняття про Церкву у восточних“, виголосив університетський професор о. д-р Франц Грівец з Любляни. Сей реферат оригінальний був тим, що автор розяснивши докладно, яке поняття про Церкву подають православна богословія і католицькі теологи, ставить смілу пропозицію, щоб католицькі богослови перестали трактувати науку про Церкву більше, так сказатиб, з точки натуральної, а опираючись на науці св. Павла про Церкву як тіло містичне Ісуса Христа узгляднювали у ній більше елемент внутрішній, духовий, містичний, чим зближаться до восточних і їх скорше потягнуть до католицької Церкви. — Сій думці і пропозиції о. Пралата Грівеца, що правда, не мож відмовити оригінальності, та відай можна поважно сумніватися, чи сею метою дійдеться до заміреної цілі. Впрочім поживемо, увидимо. Досвіди робити і в таких справах вільно кождому. Живемо в часах всяких ревізій.

3. Третій відчит виголосив професор університету в Оломунці, о. д-р Йосиф Вашіца під заг.: „Св. Вячеслав у старославянських жерелах“. Признати треба, що шановний автор зібрав у своїм рефераті багато матеріалу досі незнаного навіть у науковому світі, а замітний він і сим, що у ній заговорив про взаємні відношення наших і чеських князів, та про культ, яким тішився св. Вячеслав на наших землях, а св. наші князі-мученики Борис і Гліб межі Чехами. О. д-р Вашіца знавець старославян. мови і пильний дослідник наших богослужбних книг і пам'ятників. — Щастя йому, Боже, у дальшій тяжкій але хосенній праці!

Сьогодні прийшла від Ексц. Митрополита з Марійських Купелій привітна депеша, котру прийнято довготриваючи-

ми оплесками. — На неї дано відповідь телеграфічною дорогою.

Пополудневі реферати відбулися в одній зі саль Городського дому (магістрату). — Найкрасшим рефератом між всіми сегодня виголошеними треба узнати цілком справедливо реферат о. д-ра В. Spa il-a, Чеха, професора в папськім орієнтальнім Інституті в Римі. — Своєю прецизністю, ясністю, глибокістю, а прісім приступністю і скромністю, але й рішучістю вправив прелегент у подив всіх присутних. Темою було: „Православ'я і прінцип єдності Церкви“. — Виголосив реферат по чеськи, бо у сім засіданні брали участь і міряне. — Розвинувши й узасаднивши потребу єдності віри у Церкві не лиш матеріальної але і формальної, скрісталізованої в органі наукування Божої правди, виказав автор, що такої єдності надармо шукати у православних, натомість є вона лиш у самій Церкві католицькій та рішучо підчеркнув, що коли бесіда про єдинення православних, так Христова Церква не піде ніколи і з ніким на компроміси щодо справ віри. Правдива любов до незєдинених не сміє резигнувати з жадної правди віри, навпаки, вона має виростати з об'явленої правди і тій правді все і всюди служити!

Другий пополудневий реферат виголосив замість перешкодженого о. Даміана Дюлова, Капуцина з Софії, болгарин Капучин о. Йосафат Маркоф про відношення Болгар до Апост. Столиці.

Вечером о год. 8. мав ще виклад про св. Вячеслава, пом. епископ, Преосв. Подлага, якому товаришили світляні образи.

Сім закінчився перший день зїзду, який був присвячений головню догматичним темам.

—о—

„Пошана“ жінки в СССР.

В Оленіках тульської губернії комуніст і провідник комсомолців Никитин залюбився в 19-літній Анні Коровкінні. Коли вона відмовилася вийти за нього заміж, він просто застрілив її. Розуміється, його не арештовано ні навіть не зроблено ніяких дохождень. Коли на похорон Анни приїхала її сестра й зустріла на вулиці веселого Никитина, назвала його убийником. Се так обурило Никитина, що він запізнав її до суду „за образу гонору“. Ну й суд засудив сестру Анни дійсно „за образу гонору“ убийника, а убийника дальше ніхто не поважився потягнути до відповідальності.

І Никитин гуляв собі дальше та погрожував дівчатам, що таксамо зробить слідуочій, коли в ній залюбиться, а вона не скаче його.

Але вкінці прийшла й на нього клямка. А то через корову — звичайну корову. Никитин так гуляв, що роstrатив усе, що мав, а тоді взявся до людського майна тай зарізав корову сусіда.

На се вже обурилося ціле село. Як-то?! закричали дядьки. То він вже й до коров береться? Еее, так не може бути! І рішили громадою замкнути Никитина, що й зробили.

Так виглядає „пошана“ жінки в СССР. Сей факт надзвичайно характеристичний описує таки большевицька преса. Словом — рай у „гарній“ державі за Збручем, якої не може нахвалитися львівська „Рада“.

Мудрість сего світа дурницею єсть у Бога (1. Кор. 3, 19).

„Дух Божий не мешкає в людині, котра покланяється тілу“.

РАДІО-АПАРАТИ І ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

ЛЬВА І ГЕНРИХА АППЛЯ

4945 Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 5-10

Повінь у Солотвинщині

Із Солотвинщини пишуть нам: Тут, в наших горах маємо всілякі „води“, але такої „води“, яка навістила Бабче, Маняву, Маркову і Солотвину 7. серпня, не памятають найстарші люди. Того дня уже від ранку була така спека, що годі було дихати. Термометр піднісся понад 28° R, а около 5 год. з полудня почало в горах клекотіти та гудіти, що аж земля тряслася. Мовніло¹⁾ так страшно, що чулося якесь тиснення, на груди налягла така спекота і тягота, що не можна було рушитися. Пітніли люди і звігята і взагалі вся твар. Недовго перед 6-ою год. всі хмари позапалювалися, гейби від великого пожару і почалися такі гримоти і лискавиці, що здавалося, — от-от всі хмари параз впадуть та задавлять все свом тягаром. Десь в горах обірвалася хмара, лиюв дощ як з цебра. Протягом одної півгодини наповнилися корита рік і потоків. Вода піднеслася понад 2 метри. Повінь котилася валом, забираючи все по дорозі, що попало. Найстрашніше розгулялася Манявка. Забрала понад 1.000 кльовців з тартаку в Маняві. З нестримною силою горнула вода, каміння, дерево і все, що попало. В Марковій по дорозі захопила вода Василя Гоцанюка з дочкою та шей зі служницею сусіда Івана Геніка. Сей хотів ратувати потапаючих, кинувся з помічю, однак великий вал води захопив його. На дворі настала така темрява, що треба було світити по хатах. Гук і бряск дерева заглушив благання потапаючих ратунку. Всі четверо потопилися. Води занесли Івана Геніка і обоє дівчат до Монастирчан, щось коло 6 кильом., а Гоцанюка аж понизше Ляхова, майже 20 кильом. Повінь понищила много сіножат та тепер в самі жнива наробила много шкоди. Надто підмулила новісенський міст в Марковій, так, що віддання того мосту до ужитку знов на довгий час спізниться. Вода позаливала хати так, що декуди виливалася вікнами. В Солотвині вода на ринку гуляла озером а шастя, що хмари урвалися над Бабчем і Марковою, а почасти над Солотвиною, бо колиби води захватили Бистрицю з Порогів, то певно кілька сіл над рікою положених булиби пропали.

¹⁾ Блискало — полишаємо цей цікавий льокалізм незмінний. — Ред.

—о—

Вступлення Австрії до Малої Антанти

Як доносить газ. „Словак“, підчас стрічі австрійського канцлера Штреру-віца з чеським міністром закорд. справ Бенешем, обговорювалася справа вступлення Австрії до Малої Антанти. Канцлер Штреру-віц засадничо цілком погодився на сей проект. Як що не трапиться несподіваних перешкод, по словам „Словака“, Австрія має вступити до Малої Антанти в ближчій часі. Сей крок означав би радикальну зміну в зовнішній політиці Австрії.

—о—

Шануймо свої очі!

Найліпші окуляри і окуляри в найліпших склах Zeisa і інші поручають

ЛЕВ І ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відворотно.

494 а

5-10

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Микола Щербина

Один з найбільших поетичних талантів Східної України, принесений в жертву сусідській культурі.

В 60-ті роковини смерті поета.

Микола Щербина!.. Імя се мало відоме в Галичині. Тимчасом се один з найвищих поетичних талантів України в XIX стол. Але таксамо, як і багато інших талановитих уроженців України в XIX стол., М. Щербина свій поетичний талант приніс на жертвник сусідської, великоруської культури, і всі свої поезії писав російською мовою. Щербина розпочав свою поетичну діяльність у 1830-их рр., себто скоро після того, як виступив був на літературну ниву Мик. Гоголь, і майже рівночасно з Є. Гребінкою, Шевченком, Кулішем, Костомаровим, Мик. Стороженком, О. Чужбинським, себто в тій порі, коли — під сильним впливом поступу тогочасної російської літератури — майже всі українські письменники, а між ними й найбільші наші патріоти й найбільші діячі на Вел. Україні (як М. Маркевич, Куліш, Костомаров, навіть Шевченко!) більшу частину своїх творів писали по російськи. Се була велика трагедія не тільки для української нації та укр. літератури, але й для самих тих письменників. Бо мимо зовнішнього ніби-цілковитого присвоєння ними російської мови й культури, всі ті письменники-українці (навіть М. Гоголь!) в дійсності не в силі були опанувати російської мови в такій мірі, щоб вільно творити в ній поетичні твори. Звідти тяжкі „муки слова“, на які нарікав Гоголь і які були звичайно ще тяжчі у менше талановитих письменників тої групи. Пишучи по російськи, вони думали по українськи, зберігали український склад мислення. Особливо тяжко удавалася їм віршована поезія в російській мові. На сю обставину звертав увагу вже великий український учений, лінгвіст-філософ О. Потебня, підносячи, що зпоміж Українців з походження не вийшов ні один великий російський поет-віршописець, хоч багато вийшло визначних белетристів-прозаїків, якими пишається нині російська література: М. Гоголь, Достоевський, Данилевський, Чехов, Гаршин, Короленко та ін. Справді, всі віршовані проби російською мовою М. Гоголя, Гребінки, Маркевича, Шевченка і таксамо пізніші — Данилевського, Достоевського, Гаршина й багато инш. Українців з походження, були цілковито невдатні. Лише Мик. Щербина під сим оглядом становить до певної міри виняток. Щербині в більшій мірі, ніж якому-небудь иншому Українцеві з походження, пощастило опанувати поетичні сторони російської мови, і він се майже одинокий правдивий російський поет зпоміж Українців. А все-ж таки навіть і Щербина — як се підкреслюють російські критики — до певної міри був „ніби чужим“ у російській поезії середини XIX ст.

М. Щербина народився 14. грудня 1821 р. в українській частині Донщини, в Міуській окрузі, в маєтку своєї матери. Батько його був Українець, мати мішаного українсько-грецького походження. Молодечі літа провів Щербина в Таганрозі, „інтернаціональним“ містечку полуднево-східного кутка України. Вже з дитячих років Щ. почав захоплюватися античною культурою й особливо старинною грецькою поезією. Почасти сприяли сьому захопленню й місця, де ріс Щ. і де колись в старинних часах були грецькі осади. Маючи 13 років, Щ. написав по-російськи дуже

гарну поему „Сафо“, в котрій уже видно помітний молодий талант, а рівночасно й пильні старання юнака-поета, щоби зрозуміти, відчути й поетично обробити грецьку старовину та даний сюжет. Однак Щ. вважав сей твір ще непідходящим до друку. І щойно 4 роки пізніш відважився вперше дати до друку свою поезію „К морю“ (1838 р.). Слідом за тим почали появлятися в російських журналах инші його майстерні антологічні поезії. Справжні цінителі поезії відразу пізнали визначні поетичні здібності Щ.; але найпопулярніший тоді російський критик Белінський, дуже неприхильний взагалі всім поетам в Україні, якоюб мовою — українською чи російською вони не писали, залічив Щербину між поетичні нездарності, на які — на думку Белінського — незвичайно богата Україна: „Боже мій, скільки поетів на Україні! — кепкував Белінський, — і як „гарно“ себто багато вони пишуть віршів, що саме „вірші“, а не проза! Пп. Бороздна, Дяченко, Кльонов, Лукашевич, Мансуров, Мещерський, Недолін, Руель, Чужбинський, Щербина, Щоголів! Се все українські поети!..“ Як бачимо, Щербину (і таксамо вельми талановитого лірика Східної України Щоголева де-що близького по своєму поетичному духу до Щербини) Белінський ставить в один ряд з недотепними віршоробами.

Тимчасом матеріальні обставини життя Щербини стали дуже тяжкі. Він через те не мав змоги закінчити освіту, і — щоб удержувати себе й родину — мусів займатися невдячною та мало оплачуваною працею корепетитора. Бідуючи зруйнував своє здоров'я. Проте Щ. не кидав своєї поетичної діяльності. В 1850 р. видав збічник поезій „Греческія стихотворенія“, стрінутий дуже прихильно — аматорами чистої поезії й досить байдуже — широкою публікою. Частина критиків і рецензентів звертала увагу, що — мимо високої мистецької форми — поезії Щ. відзначаються надто абстрактним, книжковим характером, позбавлені життєвої, безпосередньої поетичності й ніби відчужені від загального живого духа тогочасної російської гарної літератури: (закрид не раз роблений в ще більшій мірі иншим Українцям, що пробували виступати на ниві російської поезії, аж до нашого сучасника Бугаєва-Білого включно. Щербину визнавали визначним талантом, але — так би сказати — не включали до пантеону найбільших російських поетів. Правда, й часи були для чистої поезії „невідповідні“ — середина XIX в., доба найбільшого захоплення природничими науками, матеріалізмом і письменством, призначеним для практичних, головноромадських цілей! А прецінь деякі родовиті Росіяне, співці чистої краси й поборники чистого мистецтва, між ними й антологічні поети Майков, Мей, Полонський, Тютчев, саме тоді здобули собі всеж таки повне признание. — Завдяки допомозі російських літератів Щ. в 1850 рр. переїхав до Москви й потім до Петербурга, дістав службу в головнім уряді в справах друку й почав обертатися в столичних літературних кругах. Але якось почував себе чужим у російській столиці. І сей настрій відбивався на його поезіях. До того давало себе відчувати зруйноване здоров'я. Нарешті прикрість справляла поетови й байдужість публіки та критики, й заведені мрії про признание його поетичного таланту й багато инш. Поруч з майстерними поезіями, присвяченими красі природи, особливо красі моря та ніжнішим поетичним переживанням, поруч з цілою низкою дуже гарних віршів, у котрих поет незвичайно вдатно

наслідує дух і стиль старинної грецької поезії, — почали з'являтися зпід його пера гіпохондрично-гумористичні вірші, зрештою так характерні для багатьох письменників Східної України. — Помер Щ. в 48-ім році життя, 22. квітня 1869 р., не здобувши належного йому признання. Щойно на початку XX ст. в Росії й особливо на Вел. Україні пригадали й оцінили його поетичну спадщину. Явилися спеціальні дослідники його поезії. Його творами почали цікавитися й захоплюватися.

Безперечно, Щербина був одним з найталановитіших ліриків України. Але все — і матеріальні обставини й доба, в якій він жив, й оточення й та обставина, що він писав хоч і близькою до рідної, й добре йому знаною, але не своєю національною, не українською, а російською мовою, — все те стануло на перешкоді розвитку його таланту. На всякий випадок, тепер, коли нарешті в нас зрозуміли, чи принаймні почали розуміти, що до української культури належать всі прояви творчості України й Українців, хоч би вони й не мали зовнішніх україн. національних чи мовних ціх, випадає згадати — в 60-ті роковини смерті Щ. — й сього поета, в творчості, котрого — мимо чужої мови його творів — звичайно мусіла відбитися українська стихія.

В. З.

—о—

БІБЛІОГРАФІЯ

Богдан Кравців: ДОРОГА. Видавництво „Огні“. Львів. 1929. Стор. 47.

Перед нами маленька книжечка віршів та „поезій у прозі“ молодого поета-пластуна, видана новозаснованим видавництвом „Вогні“ (Адреса Вид-ва: С. Левицький, Львів, На Байках, ч. 17/II). Вірші, що знов частіше зачали появлятися у нас, у величезній більшості незграбні, ковані, позбавлені справжнього поетичного натхнення, викликали серед громадянства слушне недовіря до всіх нових поетичних дебютів. Коли появляється збірка поезій молодого автора-дебютанта, її звичайно стрічає незадоволення і недовірливий голос: „Ще один?! І так забагато у нас віршописів!“ Та сим разом, книжка молодого поета-пластуна приносить приємну несподіванку. При всій молодечості і зрозумілій недосконалості та нерозвиненості поетичних здібностей Кравцова, в творах його відчувається подих справжнього поетичного таланту. Але авторови треба ще багато попрацювати над собою. Бо тепер навіть техніка вірша ще в нього небездоганна. В великій мірі від самого автора, від його праці, залежатиме не змарнувати своїх поетичних здібностей (як се зробили напр. Маланюк, Павлюк, Бобинський), а розвинути. Досі К. друкував свої твори переважно в „ЛНВ.“ Вид-во „Вогні“ рекомендує його, як співробітника сього журналу — рекомендація сумнівної вартості, бо всім відомий низький рівень літературної частини „ЛНВ.“; та звязки К. з „ЛНВ.“ цілком зовнішні: він щасливо уникнув негативного впливу шовіністично-бравурної „поетики“ ЛНВ. Світогляд його се здоровий національний світогляд пласту, не затроєний ані фашизмом ані большевизмом.

В. М.

—о—

„Bysantina Slavica.“

Славянський Інститут в Празі організував спеціальне студіюм візантійське. Це студіюм видавати-ме науковий журнал п. з. „Бизантіна Славика“, котре займатиметься взаєминами Словян і Візантії. Проектом видавання цього писма заінтересувався сам президент Маса-

рик, жертвуючи на ту ціль щедрю підмогу. Новий сей науковий журнал має доповнити візантійські студії російсько-го журналу „Візантійський Временник“, котрий в наукових колах тішиться загальним признанням. Керівництво згаданого журналу обняла група професорів праського університету, в склад котрої входить о. проф. Дворнік, котрий рівночасно є начальним редактором чехословацьких „Релігійних Відомостей“.

—о—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЯКУ АРМІЮ МАЄ КИТАЙ? „Красная Газета“ пише, що Китай не має одностайної армії, бо там кожда партія і кождий генерал (отаман) має своє власне військо, котре вербує за гроші. Якби всі вони подружилися, то малиб разом коло 2½ мільйонів війська. Офіцери тих партійних армій не мають вищого вишколення. Вони переважно скінчили тільки дволітний курс у різних військових школах, однак там і чужі офіцери з високим вишколом. Манджурська армія має коло 300.000 людей, коло 1.700 армат, 7.000 кулеметів, 80 літаків і 9 панцирних поїздів. Вождь її син Чан-Тсу-Ліна. Технічне заосмотрення всіх китайських військ старе і дуже слабе.

АВСТРІЇ ГРОЗИТЬ ДОМАШНЯ ВІЙНА. У звязку з уличними боями між соцдем. і христ. сусп. бойками в Австрії лише Лондонський „Івнінг Стандарт“, що Австрію треба уважно обсервувати, бо там може наступити переворот або домашня війна.

ПЕРЕД ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКОЮ УГОДОЮ. Частина польської преси бе на тривогу. Вона пише, що конференція в Газі се тільки новий етап на шляху до французько-німецької угоди. Та угода доконується під натиском великих фінансистів і Америки. Франція крок за кроком реалізує послідовно програму Льюкарна, котрею так тішився свого часу п. Скушинський. Льюкарнською політикою тішився і Ст. Грабський і навіть тойсам п. Станіслав Козіцький, котрий тепер трубить на тривогу. Тоді був він головою комісії загран. справ і потому амбасадором в Римі. Тепер є вже чого тривожитись, пише „Слово Польське“, бо політичне співділення Англії, Франції й Німеччини може відобрати Польщі можливість свобідного екон. розвитку та зробити з Польщі терен німецького визиску. Річ цікава, що навіть серед польської проурядової преси нема згоди поглядів на ту важну справу.

АНГЛІЯ Й АМЕРИКА зачнуть незабаром вести спільну акцію фінансову й політичну. Таку вістку приносить „Фоссіше Цайтунг“ на підставі розмови свого кореспондента з одним видним нью-йорським фінансистом. Обі великі держави поділяться ринками збуту, причім американські банки позичають банкові Англії 250 мільйонів дол. для укріплення англ. валюти. Нью-Йорк і Лондон не хочуть допустити, щоб Париж став світовим центром. Що до Росії, то вона становитиме оден з головних проблемів англосаської політики. Проти „Пан-Европи“ Америка не має нічого, бо усунення цлових бар'єрів в Європі скріпилоб її й тим самим зробилоб Європу лучшим клієнтом Америки.

АФГАНІСТАН. Дальша доля тих, що взяли участь у бунті проти Аман-Уллага, стає щораз більше незавидна. Габібуллаг, голова бунту, вже кількома наворотами побитий, а одного з його генералів живцем зварили в горячій олію. Так бунт робить дальші бунти й жорстокости та руїни не видно кінця.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** Львів, вул. Галицька ч. 16.
порукає: **Весняні новости для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 23 30

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З Риму приїхали до Варшави пралати Чиконяні й Тернарїолі, котрі належать до Східної Конгрегації. Вони замешкали у лат. військового єпископа Галля. „Експрес Поранні“ доносить, що вони цікавляться розвитком катол. східного обряду між православними в Польщі та релігійною ситуацією в большевії. Кардинал Каковський дав у їх честь обід.

В Києві на двірці увязнили большевики генерального вікарія житомирської катол. єпархії, о. Казимира Наскренського, автора польських катол. підручників Божого Закону.

Першим катол. єпископом в Берліні, столиці Німеччини, буде о. Христіан Шрайбер. Берлінське католицьке єпископство відновлено на підставі недавно заключеного конкордату з Апост. Столицею.

1100-літня річниця християнства в Скандинавії. У звязку з 1100 літньою річницею прибуття до Швеції св. Ангара, апостола північних країв зїхалося до Стокгольму около 100 церков. достойників. Прогулька звиджує Швецію. В суботу в ратуші Стокгольму відбулося прийняття на честь гостей, котре урядили стокгольмські католики. В неділю заграничні гості кораблем поплили на острів, положений на озері Мелар, де Ангар перший раз зачав голосити Христову науку. Урочисте богослуження відправлено перед полемим вівтарем, тому, що на тім острові нема церкви.

Китайці місіонерами. Св. Конгрегація для поширення віри установила 6 нових місійних округів. Тепер є їх 94, з чого третю часть (31) створено за понтифікату теперішнього Папи Пія XI. Три ново утворені округи віддано китайському духовенству. Всі нові округи в провінції Шечван, найбільшій китайській провінції на північ від ріки Янц-Тсе-Кіанг. Число вірних в цих трьох округах сягає 50 тисяч, на котрих припадає 56 священників-Китайців. Три інші округи віддано європейським місіонерам.

По приверненню релігійного мира в Мехіку. Віцепрезидент католиць. університету в Вашингтоні др. Уолш оголосив звіт зі своєї поїздки до Мехіка. М. і. сказав, що договір між церквою і мекіканським правительством належить до подій великого історичного значіння для Мехіка. Про вражіння, яке зробило на людиність отворення церков по договорі, так висловився згаданий професор: „Сцени, які відбулися по отворенню Церков у місті, полишаються на все в памяти тих, котрі мали щастя їх оглядати. Місто Мехіко від часу оголошення про заключення договору прибрало зовсім інший вигляд. В місті отворено крамниці, від кількох літ позамикаючи. Вся людиність робила вражіння розрадуваної і щасливої. Життя почало виразно пульсувати живіщим темпом. Церкви заповняли тисячі осіб“.

„Хочби чоловік був не знати який злий, то все знайдеться в його серці привязання до якогось ества, або особи або річи, бо серце коначністю своєї природи приневолене щось любити“. (Мар. Лат.).

Вчися любити себе через те, що не будеш себе любити“. (Св. Августин).

Н О В И Н К И

Куди забрив п. Роман Гамчикевич? І хто того бувби сподівався, що п. Р. Гамчикевич, котрий у своїй відомій брошурі представляв себе навіть „практикуючим“ католиком, забреде до — „Громадського Голосу“... А сталося так. У 35 ч. того органу, що вже 28 літ воює проти Церкви, появилася весела стаття п. проф. Гамчикевича. В ній складає він дальше блискучий доказ, що його льогіка від часу написання його брошури проти Преосв. Іосафата, коли можливо, ще погіршилася. А саме п. Гамчикевич обговорює брошуру д-ра Назарука „Гр.-кат. Церква й українська ліберальна інтелігенція“ в такий „спосіб“: Вибрав собі місце, де сказано, що катол. Церква все відзначалася і буде відзначатися нетерпимістю супроти всього, що між її вірними не годиться зі строго катол. світоглядом тай „доказує“, що се пропаганда „нетерпимости“ взагалі — в націон. політ. громадянським і приватнім життю... Се досить ствердити і шкода над тим довше спинятися. Далі пише п. Гамчикевич сам про себе так: „Я, як і кождий український „ліберал“, себто „вільнодумець“, що має всі глузди вкупі... мусить в ім'я добра і гідности нації за-протестувати...“ „...Я мусить за-протестувати“!... Як збудоване се речення, так і ціла стаття нового дописувача „Гром. Гол.“. Гратулюємо широко обидвом сторонам: і Хв. Ред. „Гром. Гол.“, що придбала собі такого льогічного співробітника і п. професорови, що попав туди, куди вже давно повинен був дійти.

Слов'яне запанують над світом. Проф. Р. Кучинський з Берліна виголосив відчит на університеті Норт Вестерн про розродчу силу поодиноких рас в котрім доказує, що народи германської і романської раси поступенно вимирають, підчас коли слов'янські народи сильно розроджуються. На думку проф. Кучинського в будучности, і то може недалекій Слов'яне запанують над світом.

Справа маріявітів в Апеляційнім Суді. В вересні с. р. в Варшавськім Апеляційнім Суді розглядатиметься відома справа маріявітів з Плоцька з маріявітським „архієпископом“ Ковальським на чолі, засудженим окружним судом за неморальні вчинки.

П'ятьраменну звізду вирізали на голові большевицькому агітаторови Поронінові. Зробили се два селяне в донській області. Цікаво, що місцевий народний суд засудив їх за те тільки на два місяці і 20 днів арешту. Однак, коли про се довідалися в Москві, наказали згори скасувати той вирок і розпочати великий політичний процес проти селян, котрі большевика назвали большевицькою звіздою.

Населення Риму. Італійська столиця має тепер понад 900.000 мешканців. Невдовзі стане Рим мільоновим містом. Найбільше число населення 1.336.000 мало місто за часів римського цисаря Августа, найменше в часі перебування папів в Авініоні, бо тільки 17.000.

„Кождий чоловік мусить щось любити. Отже коли не любить Бога надусе, то мусить любити якесь сотворіння надусе, або себе самого, а хто полюбив надусе якесь сотворіння, той ідопоклонник“.

ФУТРА

мужеські, дамські і шкірки

ГОРОВИЦЬ І С-КА

Львів, ул. Краківська 4.

партер і I. поверх

тел. 54—12.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутовського) Тел. 42-53

Гр.-кат. Духовенство -- укр. Інвалідам

(Виказ жертв за квітень-червень 1929).

Пов. Бережани: о. Ів. Пінковський, Вибулів 16:50 з параст.; збірка в церкві в Вишках 7:65; о. Ом. Гавришко, зб. в Урмані 11:90 і в Дрищеві 8:15; Церковний Комітет, Дібше 16:20; о. І. Романчукевич, Лапшин 10; о. М. Абрагамовський, Дібше 5; о. В. Кушнір, Вербів 11; о. І. Гарматій, Стриганці 6.

Пов. Бібрка: о. Ом. Кривач, Отиневичі 6; о. М. Дереш, зб. Молодиче 5:50; о. І. Слободян, Підмонастир 2; о. І. Винницький, Залісці 25; о. Е. Бартків, Романів 5 і збірка 17; о. З. Кузьмович, Соколівка 5; церква Миколаїв к. Г. 15:50.

Пов. Богородчан: парох. уряд Стариця 8:50; о. Ос. Петраш, зб. Горохолова 9:12; парох. уряд Саджава 13:87.

Пов. Борщів: парох. уряд Борщів 12; парох. уряд Ланівці 28.

Пов. Броди: о. В. Рудко, Дуба 15; о. М. Ваврик, Підкамінь 13; о. С. Клепарчук, Черниця 14; парох. уряд Берлиш 14.

Пов. Бучач: о. Збудовський, Зубрець 15; парох. уряд Устє Зел. 21; парох. уряд Зубрець 10; парох. уряд Язловець 17; парох. уряд Глубічок 16:59; парох. уряд Скоморохи 24.

Пов. Городенка: парох. уряд Джурків 11; о. Д. Грабель, Обертині 3:53 і збірка в Обертині 11:19 і в Ганчарові 10:28; парох. уряд Чернятин 12.

Пов. Городок: о. Січинський, збірка, Мшана 20; о. Г. Ляхович, Повітно 5; парох. уряд Воронів 15.

Пов. Добромиль: о. П. Дутко, Княж-піль, зб. 13:80; о. С. Колодій, Коростно 3 і зб. 10; о. А. Пшепюрський, Старява 32:50; о. Н. Бурнич, Пяткова Р. 10.

Пов. Доліна: о. В. Сухий, Волоське село 6; о. К. Штайден, зб., Лисовичі 41:35; парох. уряд Чолгани 30; парох. уряд Ілемня 21:38; парох. ур. Сваричів 7; пар. ур. Стругини Н. 15:65; пар. ур. Якубів 10; о. П. Стернюк, Гошів 4.

Пов. Дрогобич: о. Городиский, Губичі 1:50; о. Ліщинський, Борислав 2:95; о. І. Валюх, Трускавець 35; о. І. Шевчик, Болохівці 6:85; о. В. Мацюрак, Попелі 26:50; о. Т. Татомир, Кропивник 3.

Пов. Жидачів: парох. уряд Стільське 10:50; о. В. Левицький, Володимирці 16:1; парох. уряд Тейсарів 10; церк. брацтво, Жидачів 30; парох. ур. Баличі зар. 7; о. В. Федусевич, Миколаїв н. Д. 5; пар. ур. Руда і Кохавина 8.

Пов. Жовква: о. Ол. Гоцький, збірка, Двірці 12:45; парох. уряд Жовтанці 25:25; о. Т. Козак, Колодно 15.

Пов. Зборів: о. Д. Федасюк, Висипівці 15; о. Н. Янович, Озірна, зб. 20; парох. уряд Манаїв 30.

Пов. Заліщики: о. І. Коцк, Шитівці 4 і зб. 6; о. Д. Кубаєвич, Летяче 30 і збірка в Летячів 16 і в Дорогичівці 30; о. В. Лозовий, Ворвудинці, зб. 19:60.

Пов. Збарж: о. В. Боліновський, зб., Збарж 25:60; о. І. Забава, зб., Шили 30:06; парох. уряд Терпилівка 15.

Пов. Золочів: о. В. Свистун, Скрилів 2 і зб. 7:73; о. Н. Марків, Княже 15; о. В. Кедринський, Підлипці 2:16; о. В. Лиско, Сасів 5:50; о. Я. Мурович, Снович 20.

Пов. Калущ: парох. уряд Негівці 16:54; церква Збора 12; парох. уряд Мостише 6:30; о. Л. Січинський, Берлоги 10; о. П. Циганенко, Сливки 23.

Пов. Камінь Стр.: о. Теодорович, зб., Желехів В. 16:50; о. І. Пелех, Сілець Б., зб. 15; парох. уряд Кудерявці 35.

Пов. Коломия: о. О. Смерчинський, Воскресінці 3:50 і збірка 6:50; о. Вергун, Дебеславці 5 і зб. 6:95; парох. уряд Цінева 2; парох. уряд Корнич 10; о. В. Залуцький, Коршів 15:50.

Пов. Копичинці: парох. уряд Товстенське 2:80; пар. ур. Гадинківці 14:50; о. Т. Соневицький, Тудорів 3.

Пов. Косів: о. В. Григорчук, збірка в Рибнім 4:05 і в Слобідці 6:24.

М. Львів: о. М. Галаят 6; церква Усп. Пр. Д. М. 15; церква на Богданівці 15:23.

Пов. Львів: о. А. Цевровський, Черепин 5; о. М. Кляк, Зарудці 7; о. Т. Горникевич, збірка, Сихів 7:24.

Пов. Ліско: о. В. Кончило, Лукове 10; о. Шуплат, зб., Ліско 47:51; о. М. Жарський, Устрики Д. 5; о. В. Трищевський, Волосате 7; о. С. Конколовський, Лішовате 26:56; о. Ос. Кецу, Терка 3:50 і зб. 5:17; о. П. Мазяр, Ванькова 2; парох. уряд Скородне 4:40; церква Яловець 12; церква Мочари 7.

Пов. Любачів: — — —

Пов. Мостиська: парох. уряд Ляшки сот. 50; о. А. Бронівський, Волостків 4:20; церква Цвірж 5.

(Д. б.)

Біржа грошева: Стан попередний.

Біржа збіжева: Ціна в золотих за 100 клг. стація заладовання Львів. Пшениця 45.50—46.60, жито 26—26.50, ячмінь 24.25—25.25, овес 22.50—23, мука пшенична 65 проц. 74—75, житна 70 проц. 44.

О П О В І С Т К А

В прив. Семинарії учит. жіночий С. С. Василянко в Яворові вступні іспити на I, II, III і IV. курс розпочнуться на дні 3. вересня ц. р. До подання долучити належить: 1) метрику хрещення, 2) лікарське свідоцтво від фізика, 3) останнє свідоцтво шкільне і 4) короткий життєпис. ДИРЕКЦІЯ. 500 3—3

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

ПЕРЕМІШЛЬ. Прийму на станцію учеників укр. гімназії, найрадше з низших клас. Подбаю про релігійно-моральне виховання і про науку в школі. Олександра Кишакевича, вдова по священнику в Перемішлі, вул. Пельчара ч. 4, (давня Шитова, побіч Дівочого Інститута). 3—3

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК і управитель хору, не-жонатий, пошукує посади дяка. Йосиф Штокало, Плавча велика, п. Зборів. 504 2-2

А Д В О К А Т

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

П А Р А С О Л І

дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 2—8

РІК

ОСНОВАННЯ

1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені!

Вибір великий!

412 81-2

П А Р О Х І Я Л Ь Н І Б І Б Л І О Т Е К И Н А С П Л А Т И

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зод. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зод. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зод., прочі р. по 33 зод. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зод., II. бібл. 220 зод. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Заовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 45—100

П О Р О Ш О К

КОГУТЕК

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 9-10 398

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 6—12

Н О В О О Т В О Р Е Н И Й М Я - Г А З И Н І Р О Б І Т Н Я Ф У Т Е Р

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол. ул. Рутовського.

Поручає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода шкіри. Ціни найнижчі, догідні умови 491 місячної сплати. 6—15

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна набути отсі видання:

а) Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч 1. Основи соціології 3— зод.

Ч 3. Спиритизм 2—

Ч 4. Життя св. Кирила і Методія 0:80

Ч 5. Секти й сектанти 0:60

Ч 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси . 1:50

Ч 7. Греко-кат. Церква 0:95

Ч 8. Д-р О. Назарук: Преса 3:00

Ч 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті. 0:50

б) Інші видання:

В. Липинський: „Хам і Яфет“ —90

Д-р О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтелігенція . 3:00

о. Д-р Т. Галушинський: Думка і наука Церкви в питанні літург. мови. 0:20

Д-р С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . 1:50,

Духовно-музичні твори

Йосифа Кишакевича

Львів — вул. Кадетська 14/III п.

1. Коляди — західно-українські на мішаний хор 3— зод.

2. Вінчання (на мужеськ. хор) 3—

3. Панахида і похоронні пісні (на мужеський хор) 3—

4. Все упованіє мое, (слова Тараса Шевченка (на міш. хор) 2:50

5. Владико Отче! 1—

6. Пісню слави заспіваймо! дві пісні до св. Йосафата на жіночий, муж. і міш. хор . . 1—

7. Іорданські пісні на муж. хор 2:50

8. Всесильний Боже і Зплачем і стоном; два рел. національні гимни (на жіночий муж. і міш. хор) 2:50

9. Пісні підчас читаної Служби Божої на жіночий хор 2:50

10. Вінчання (на міш. хор) 3—

11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) 3—

12. Служба Божа по зах.-українському народному розпіву, (на жіночий хор) 3—

13. Воскресні пісні (на жін. хор) 2:50

14. Церковні пісні (на жін. хор) (І. частина) 2:50

15. Евхаристійні пісні на муж. хор 2:50

16. Іорданські пісні (на міш. хор) 2:50

17. Отче наш (на міш. і муж. хор) 1:50

18. Ангел вопієше і Плотію уснує, (на мішаний хор) . . 1:50

19. Тебе Бога хвалим і Благальна пісня, (на мішаний хор) 2:50

20. Воскресні пісні (на міш. хор) 2:50

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. від неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III.:
Краків 405.867.

Криваві бої у св. Землі

11 убитих, 107 ранених, Англія висилає три воєнні кораблі і військо.

Сотки озброєних Арабів прибули до Єрусалиму й напали на Жидів. Прийшло до кривавої боротьби, в котрій 11 Жидів убито і 107 ранено. З Мальти і Каіру вислала Англія на палестинські води 4 во-

єнні кораблі, а з Єгипту літаками 50 жовнів і залізницею батальон піхоти. Араби заявляють, що рішучо відкинуть всякі претенсії жидів до „Муру Плачу“, котрий має бути останком святині Соломона.

500 ранених, 150 убитих.

З Єрусалиму доносять: Араби заатакували жидівські колонії в Геброні, Гаїфі, Рахелі й Безані а в Єрусалимі всю дільницю Тальпіот знищили до тла. Її евакуовано. В Єрусалимі повний хаос і брак поживи. Особливо терплять діти. На горі Геброн, де є школа рабінів і талмудистів, замордували Араби 50 жидів-

ських учеників і двох рабінів та поранили 30 учеників Американців, котрі взяли участь в обороні школи. Напади Арабів поширилися на весь край. Число убитих подають на 150, ранених на 500, але ще нема вістей зі всіх місць боротьби. Англія висилає до Палестини даліші відділи військ.

Причина боїв у св. Землі.

Бої в св. Землі повстали на тлі релігійним ізза т. зв. „Муру плачу“, останків святині Соломона. Великі розміри могли ті бої прийняти тому, що Англія

впустила на територію Палестини арабські племена, вигнані з Геджасу, котрі скріпили там і так переважаюче арабське населення на 600.000 осіб.

Ювілей найбільшого українського маляра

В серпні с. р. припадали 85-літні роковини уродин славного маляра *Іллі Рєпина*. В багатьох західно-європейських та навіть польських газетах появились статті, присвячені Рєпину. Велику й цікаву статтю Яна Клещинського умістив про Рєпина нпр. „Курер Варшавскі“. Дуже

теплу статтю п. н. „Памяти Рєпина“ знаходимо в „Дзєнніку Познан.“ і т. д. Натомісць в українській пресі досі не бачили ми жадної згадки про ювілей славного творця образів: „Св. Миколай“, „Запорожці“ та ин. архитворів нашого новочасного малярства.

Діявол знищить своє власне діло

З Москви доносять: Прокуратор Найвишнього Суду совітів Каталіян оповістив статтю в „Ізвестіях“, в котрій пише, що духовенство й заможні селяне змагають до витворення власних організацій молоді та до виховання її в ненависті до большевизму. Та акція скріпилася у звяз-

ку з подіями на Далекім Сході. На підпертя своїх тверджень наводить зміст зізнань селянина, котрий у слідстві сказав отверто так: Наближається війна, а вона буде кінцем совітів. Діявол знищить своє власне діло і з Божою помічю Росія освободиться від комуністів.

Італія заборонила російських класиків

„Последнія Новости“ доносять, що італійський віцєміністер Біанчі видав обіжник, котрим заборонив розповсюджувати в Італії твори Толстого, Достоевсько-

го, Тургєнєва, Гоголя і Горького. Як причину заборони подав, що твори тих письменників сприяють ширенню нігілізму серед італійської молоді.

Діяльність Росіян на Далекім Сході

З Харбіна доносять, що правосл. єпископ Нєстор їде здовж східно-китайської залізниці й відвіджує відділи білогвардійців. У Харбіні відбувається зїзд визначних діячів рос. еміграції, на котрий прибули генерали Назаров і Доцен-

ко, полк. Ємєлін і и. Поодинокі офіцери репрезентують на зїзді різні дільниці Росії. В тім часі убито в Харбіні визначного діяча емігр. Шишкіна. Сх. Аг. доносить, що убийства доконали правдоподібно большевицькі висланці.

Англія поставила на своїм

З Гаги доносять: Під натиском Англії згодилися представники держав на вчаснішу евакуацію німецької Надревиї. Бельгійські й англійські війська за-

чнуть відходити вже в вересні, французькі в жовтні. Зате Німці зреклися претенсій за шкоди, які їм зробили чужі війська. Ті шкоди мають виносити 4 мільони фунтів штерлінгів.

Платня премієра Англії

„Ню Стейтсмен“ пише: Справа платні премієра се дуже важна річ, бо се ображує достоїнство одного з найвисших урядів держави, коли його шеф мусить ломати собі голову, як звести кінці до купи та приймати поміч від приватних людей. Річ в тім, що платня премієра Англії виносить 5.000 фунтів (1 фунт = 43 зол.), а чого по відтягненню податків остає йому 3.500 ф. Ту платню установлено ще

тоді, коли вона зрівнювала в доходах премієра з найбогатшими людьми в державі. Тепер часи змінилися і пр. високі урядники англ. корони як ген. прокуратор (атторней) і ген. адвокат (соліситор) побирають 20.000 і 16.000 фунтів річно, англійський амбасадор в Парижі 8.000 ф., у Вашингтоні 18.000 ф., отже премієр Англії повинен побирати найменше 20.000 ф. річно.

Церковна справа в Польщі

В найновішій опінії польської преси.

I.

Останніми часами в польській пресі різних політичних напрямів появляється багато статей, присвячених справам церковної Унії. Особливо цікаві серед них ті статті, в яких освітлюється й оцінюється історична роля Унії з погляду польських державних інтересів, з метою використання історичного досвіду для сучасної церковної політики Польщі. Живий, піднесений тон сих статей, як і те, що вони часто дружуються як передовиці, вказують, що се не тільки теоретична дискусія. Питання церковної Унії, питання про зміну дотеперішньої політики Польщі супроти католицтва і православія на українських та білоруських землях набувають очевидно актуального значіння. І не виключена річ, що теперішня дискусія заповідає якусь важливу акцію урядових кругів на полі церковної політики на наших землях. Тому мусимо приглянутися тим поглядам, які тепер в польськїм громадянстві та у польській пресі панують на нашу церковну Унію та взагалі на церковні справи наших західно-українських земель.

Виробленої опінії, виразних сталих поглядів на ті справи в польськїм громадянстві, очевидно нема. Принаймні, в польській пресі зустрічаємо повну різногосицю. Освітлюючи минуле церковної Унії, польські газети висказують цілковито суперечні й часом просто дивовижні твердження й міркування, вибираючи з минулого лише ті факти, що potwierджують їх погляди й закриваючи очі на все инше, з їх поглядами незгідне. На підставі так дібраного „історичного“ матеріалу, роблять діаметрально-протилежні висновки про необхідність того чи иншого поступовання супроти католицької чи православної Церкви на українських і білоруських землях. Та одно спільне в усіх тих статтях, се підпорядкування церковно-релігійних інтересів державним, бажання створити з Церкви знаряддя до охорони польської державности і навіть польського землеволодіння на українських землях. В тім однім сходяться ліві ліберали з правими „католиками“.

Ми зупинимось тут на двох крайних взаємно-суперечних поглядах на церк. Унію, розвинених у передових статтях „Курєра Віленськ-ого“ з 13. с.м. і „Польскі“ з 21. с.м.

Стаття „Курєра Від.“, спрямована проти „тих, що ідентифікують інтереси“ католицької Церкви з інтересами Польщі, дуже гостро критикує акт Берестейської Унії й ворожо ставиться до нашої греко-католицької Церкви. „Уявляється політики Річипосполитої інспіраціям з Риму час-то не виходила їй на добре“, пише „К. В.“: Берестейська Унія принесла Польщі більше шкоди ніж користи; вона „причинилася до загальмування реалізації ягайлонської ідеї на східних окраїнах Річипосполитої, кидаючи православне населення в обійми Росії й не привязуючи до Річипосполитої обнятого нею населення“... Унія створила культурну й духову границю між частинами народів українського й білоруського у межах Польщі; упосліджене та понижене православія спрямувало свій зір до православної Москви,

Тапети
фіранки
декорації

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 22-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

і Польща втратила свій офізивний розмах на схід таї навіть мусіла допустити фактичну опіку Москви над своїм православному населенням... Самаж уніятеька Церква перебувала в кепському стані. Уніяти бузи трактовані, як католики „лідішого гатунку“. Поборювані Москвою, а понижувані й трактовані згори в Річипосполитій вони втратили значіння активного чинника й ліквідація Унії Росією відбулася „доволі легко“ (?) і „глибших слідів“ у пенхії населення не лишила (?).

В такий спосіб автор статті в „К. В.“ фалшує історію Унії; бо роді допустити, щоб він справді не знав, яке гаряче призивання до своєї віри виявили греко-католики при ліквідації Унії, якою трагедією була для них та „ліквідація“ і яку насивну, але уперту оборону віри пробували провадити прості укр. селяне — гр. католики. Але йому потрібне було се фалшування, щоб довести „нежиттєвість“ „мертвність“ греко-католицької Церкви, бо він бажає її смерті. Ба, навіть заневняє, що Вона вже по суті вмерла, що „вже“ й для Риму навіть Берестейська Унія мертва“...

Від греко-католицької Церкви „Кур. Віл.“ воліє православ'є й радить підпирати православну Церкву в польській державі, очевидно й на рахунок Унії. Він заневняє, що „католицька Польща“ може будувати свою політику рівночасно на католицтві й на православ'ї, та настоює, щоб Польща змагала до порозуміння з православ'єм. Церква православна в Польщі, на його думку, мусить стати державною Церквою, рівноправною з католицькою. „К. В.“ вважає найбільшою історичною помилкою старої Польщі, що вона у себе не сприяла належним чином розвиткови „відрубної“ від Москви організації православної церкви. Православна литовська митрополія, каже „К. В.“, все відгороджувала себе від Москви й дорожила своєю незалежністю... „Розумна й незалежна державна політика повинна була розвинути і до максимум скріпити се почуття самостійності й окремішності правосл. Церкви в Річипосполитій. Давучи фактичне рівноуправління правосл. Церкві, могла з неї вчинити сильну й успішну зброю в неминучій боротьбі з Росією за українські та білоруські землі“.

„Католицька Церква, — запевняє „К.

В.“ — могла з часом тільки зискати на тім. Маючи до діла не з ледви вегетуючою унією, але з рівноправною, державною правосл. Церквою, могла шукати з нею шляхів до об'єднання, як рівна з рівною“.

Далі „К. В.“ гостро критикує й теперішнє насаджування „східного обряду“, т. зв. урядової Унії, на „кресах“; „наївністю булоб думати, що він (той обряд) матиме поведження та принесе успіхи Римській Церкві; виконання тої концепції на наших теренах є фатальне й наражує тільки повагу та авторитет католицької Церкви. Відривання кавалків від правосл. Церкви розбуджує тільки її чуйність та відпорність. Православ'є можна трактувати тільки, як одну цілість і до згоди з сею цілістю треба прямувати“.

Ся програма церковної політики не зовсім нова. У значній мірі вона фактично переводиться в життя вже від кількох літ. Багато зроблено для того, щоб греко-католич. Церква стала „ледви вегетуючою“. Штучним способом припинено її розвій і не допущено до відродження старої Унії на т. зв. „кресах“. Почаївську та Жировицьку Лаври, монастирі й церкви, що належали навіть за російського панування перед ліквідацією Унії до греко-католиків, віддано православним; а що й відібрано від православних з б. гр. католицьких церков, то віддано кому иншому, тільки не греко-католикам. Ба, підпиранням православствуючого москвофільства в Галичині підпирало і досі підпиралося посередньо правосл. пропаганду і в Галичині. Правда, основи сеї особливості політики положено за попередних урядів. Однак досі не видно замітної зміни.

А рівночасно утворено тодіж „ніби-державну“, „Польську Православну Церкву“, вироблено їй автокефалію, підібрано слухняний правосл. єпископат, а далі пророблюється ще й нині цікаві експерименти. Ті експерименти довели поодинокі крайні чинники до такої міри, що і серед польського населення на сході і серед мас непольських народів, котрі утотожують релігію з державними засадами, наступило вже очевидне замішання. Наслідки того трудно предвидіти.

В однім лише цілковито розходиться програма „К. В.“ з дотеперішньою церковною політикою, се у відношенні до „урядової Унії“; хоч треба сказати, що й „К.

В.“ всеж таки воліє її від греко-католич. Церкви.

Та тільки помиляється „К. В.“ у своїх плянах і надіях. Даремно сподівається він знайти опору польської державності в правосл. Церкві в Польщі. По перше, настрої православних зовсім неприхильні до Польщі; правосл. єпископи-польонофіли не мають буквально ніякого впливу й авторитету; а загал правосл. духовенства й світського громадянства сильно подражлений й обурений експериментами, які робляться над православ'єм. По друге, православ'є взагалі не становить ніякої активної сили, правосл. Церкву роздирають внутрішні боротьба, розколи й сектантська пропаганда. На Вел. Україні, в Росії, в Америці, в Зах. Європі серед російськ. еміграції, а останніми часами також у Сирії та Єгипті правосл. Церква розколюється на кілька окремих взаїмоворожжх церков. У польській державі заноситься на те саме, причім найактивніші частини правосл. громадянства в пол. державі орієнтуються, річ зрозуміла, не на Варшаву, а на Київ, Москву і навіть на Ковно, як пр. група сен. Богдановича.

Заяву, нібито на підпирання правосл. Церкви католицька Церква „моглаб тільки зискати“, робить „К. В.“ очевидно для замилення очей, мабуть не вірячи в то сам. На всякий випадок, не зайвим буде зазначити, що під проводом митр. Діонізія Валєдинського „Польська Правосл. Церква“ виразно прямує нині до зближення не з католицькою Церквою, тільки з протестантами, й навіть сам Діонізіє берє участь у сектантсько-протестантських конгресах, а в органах варшавської митрополії — „Воскр. Чтеніи“ й „Дух. Сіячі“ чимраз частіше стрічаємо ухил в бік протестантської ідеології.

Марні надії „К. В.“ й на сумерк греко-католич. Церкви. Се правда, що нині й ми переживаємо щось таке, що викликає вражіння внутрішньої церковної боротьби. Однак се в дійсності не є боротьба, тільки кирип кількох одиниць, нездібних до ніякої творчої праці, тільки до негації, а самою негацією вони довго не встоять. В основі своєї гр.-католич. Церква не „ледви вегетуюча“, але вже вкорінена й здібна до розвитку. Штучними перепонами в її розвитку, таксамо як і штучними експериментами з православ'єм, можуть бути досягнені висліди, лише противні тим, до яких змагає „К. В.“.

„Як голюб не сідає на болото ні на падлину, так Дух св. не вступає в людей змислових і зловних“. (Св. Амвросій).

Що зробив „месія“ Крішнамутрі?

Гіндус Крішнамутрі, котрого привезли до Європи масони, оснував „закон“ званий „Зорею Сходу“ й удавав „месію“. Колиж європейська інтелігенція придивилася зблизька тому „месію“, що мешкав у палатах і кормився солодощами та виголошував банальні думки, зачала його опускати. „Месія“ зміркував, що дальше грати свою роллю неможливо й на конгресі теозофів у Голяндії розв'язав свій закон та зрікся титулу „месію“. Цікаво, що його „закон“ звив собі гніздечко також у Польщі, де основано філію його закона, звану „Ютшенка“ і переложено на польську мову його проповіді. На чолі „Ютшенки“ стояли пані Боз-Антонєвічева і ген. Карашевіч-Токаржевокий. Тепер, як доносить КАП, деякі основники „Ютшенки“ виступили з неї. (Про поведіння Крішнамутрі писали ми вже свого часу в „Н. Зорі“.).

Маленький фейлетон.

3 пекучих питань природи.

Модерне виховання так далеко відійшло від природи, що сучасний наш інтелігент а подекуди вже й селянин скорше вам скаже, як називаються всі міністри в Австралії, ніж пр. як позбутися з помешкання докучливих мух. Се віддалення від природи йде в парі з віддаленням від науки великих віруючих людей. Пр. Лінней, славний природник (1707—1778), опираючи руку на малім шматку мурави, так любив зачинати розмови про природу: „Отсей малий шматок землі вистарчає мені, щоб подивляти маєстат Бога й дивуватися над його величю“.

В новітших часах досліді над природою зійшли в багатьох випадках на творення пустих теорій, котрі скоро валить уже слідуюче покоління учених. Та є вже й ознаки протверезіння в тій області, котрі полягають на відверненню від безвідставних теорій, та на розроблюванні практичних питань і їх популяризуванню. Тут подаємо маленький зразок з практичної обсервації сотворінь, котрі деколи дуже докучають людям:

Хто з вас не знає мухи?

Але хто з вас знає, коли її найлегше зловити?

В день, коли муха найбільше докучає, зловити її найтрудніше. Таксамо тяжко зловити муху, коли вона сидить, а легше коли летить. Нові фізіологічні досліді (Кац'а й ин. учених) так се пояснюють: Тільки в часі спочинку очі мухи дають їй докладний образ того, що кругом діється. Учений Шяльдеруп-Еббе виказав признаки, по котрих пізнати, коли муха дуже уважає. Та „уважна“ муха впирається сильніше передніми ногами й увесь перед свого тіла трохи підносить. Тоді треба тільки найменшого руху — і муха стрілою відлітає. Коли холодно, тоді муха не прибирає такої „уважної“ постави. Деякі роди мух взагалі не вміють прибрати такої „уважної“ постави, а уважливості нашої звичайної мухи проявляється в підношенні задних ніг у хвилі небезпеки так, що тоді стоїть вона на 4 а не на 6 ногах. Муху все легше зловити, коли вона стоїть на 6 ногах, ніж на 4 з тої простої причини, що для неї легше підвестися до лету з 4 ніг, ніж з 6. Та найлегше зловити муху в часі, коли на дворі щойно зачинає свитати, бо тоді муха напів одубіла ізза холоду.

Сучасні авторитети й історичні герої

II.

На вступі, щоб не було непорозуміння, мала увага. У звичайній мові, поняття героїства дуже широке. Поміняючи вже „героїв“ фільму, сцени, боксу і мяча, не без рацій говориться про героїство матері в обороні дитини, героїство священника або лікаря при деяких хворих, героїство місіонера між людодідами, героїство воїна або урядника, що до самої смерті остає на визначеному становищі, героїство політика або письменника, що потерпів за репрезентовану ним ідею і не подався, і т. п. Та не про них тут мова. Говорячи про історичних героїв нації, треба мати на увазі ті виїмкові, рідкі постаті, що собою уособлюють головні моменти зросту даного громадянства — його розвитку політичного, духового або господарського — що, одним словом, сим або тим способом збагачують і скріплюють те громадянство в його національному житті. Значить, як не кожний сучасний громадянин є авторитетом, так не кожна історична фігура є історичним героєм. Сама особиста визначність, сам талант, сама лицарскість, хоробрість або слава — це не роблять даної людини національно-історичним героєм. До кандидата на історичного героя прикладається, в суті річ, та сама міра, якою старинні Греки міряли своїх героїв: від них вимагали не тільки великих, але й корисних для людей діл. З цього випливає, що якесь історична індивідуальність стає почитаним героєм тільки тоді, коли репрезентовані нею думки і твори високо цінуються серед даного громадянства, і лише так довго, як довго вони цінуються: з моментом, коли ті діла або ідеї втратили вартість, історична фігура перестає бути героєм. Хто сьогодні за героїв має таких колись обожаних руїників світа, як Атиля або Джингісхан? Й у нас також замовкли вже леани на честь Довбушів усякої масті, бо громадянська культура піднялася. Що й сама велич або талановитість не дає права до культу, се показує історична доля трьох осіб на київському престолі: бабки Ольги, сина Святослава і внука Володимира. Святослав — найславніший воєна нашої історії, великий, романтичний і трагічний, однак без тривких заслуг для держави, попав у заслужену тінь славої бабки і невоєвничого сина з їхніми тривкими мирними цінностями для країни і народу.

Наша національна минушина має одну страшну хибу: неорганічність і брак тягlosti політичного, суспільного і культурного розвитку. За сим іде безустанна змінність ідейних течій і критеріїв в оцінюванні вартості людей і їхніх діл. Більш-менш тривкої пошани зазнають тільки канонізовані Церквою особи з найдавнішої доби: свв. Ольга, Володимир (хоч що про нього писав Шевченко!), Борис і Гліб, Теодосій, Нестор і т. ин. Натомість культ чисто політичних фігур тої доби урвався скоро або змінив свій характер. Високо почитаний Володимир Мономах став опісля символом московської царської ідеї; галицько-володимирський Роман Великий забувся з упадком сеї першої (і правду сказати — єдиної правдивої) української держави. В польсько-литовській добі національно-культурне життя здебільшого було опановане релігійною боротьбою. На сім підкладі з одного боку св. Йосафат, з другого — Петро Могила і його школа. Національно-політичних героїв шукала тогдішня доба не в державних часах, а ближше себе. Та, річ характеристична, в одній вона була вірна старій традиції: вона ідеалізувала майже виключно визначних борців із хижацьким степом — з Татарами і їхніми покровителями Турками. Було се менше тому, що ті вороги були „невірні“, нехристиянці,

а більше тому, що боротьба зі степом і за доступ до Чорного моря була тогді так само найголовнішою національною місією українського народу, як за часів Мономаха, Ігоря Святославича і Романа Мстиславича. На сім підкладі вирости такі славні й оспівувані постаті, як Д. Вишневецького, Самійла Корецького, Петра Конашевича-Сагайдачного, Сірка, фіктивного Самійла Кішки і т. д. Сьогодні ті романтично-лицарські ідеали не промовляють до душі Українця; небезпеки від степу нема вже поверх два віки, натомість відчувуються інші болі й іншою мірою міряться заслужених людей не тільки сучасних, а й історичних. Наше око залюбки спинається на тих моментах нашого минулого, які більше-менше підходять під наші теперішні обставини. Звідси то походить, що кожда епоха почитає інших героїв. Значить, і ті, що сьогодні в моді, не вічні.

Цікава річ, що й боротьба з Польщею не все давала титул до величання. Таких героїв маємо в княжих часах (у Галичині-Володимирії), та в литовсько-польській добі не славлено ні Мухи, ні Глинського, ні Косинського, ні Наливайка (сіх останніх псевдо-героями поробив щотілько XIX. вік), натомість ідеалізувалися степові лицарі, хочби вони були католицької віри або й польського роду.

С. Томашівський.

Наше паломництво у Св. Отця

Промова Ексцел. Митр. Андрея Шептицького.

Святійший Отче! З далекої, званої Вашій Святості, східної сторони ми Українці візантійського обряду приходимо до святого Петрового Престолу і Святої Особи Вашої Святості, щоби зложити поклон в доказ нашої віри і нашого привязання. Вправді завжди подорож до Риму приносить преобильні ласки для душі, образує уми, пригадує преславні події з історії цього вічного Міста, об'являє Церкву Христову, її силу і її ласку. Але хто може цього року прийти до Риму, той *тричі щасливий*, бо не тільки знайде то, чим манить завжди до себе то особливе місто уми й серця, але крім цього *стає учасником подвійного Ювілею*, зискує ласку Божу для душі, відсвіжує ум радістю Спільного Вітця, *вклиці до певної степені стає свідком цього єдиного, особливого, великого тріумфу Церкви*. Бож Лятеранський пап без сумніву в великим тріумфом Христової Церкви, *якого може деякі люди не бачать так, як бачиться очима і доторкується руками, бо очима душі не з відповідного віддалення від предмету дивляться на річ*. Той, що з далека дивиться на справу з певністю скаже, що Святість Ваша доконала річи великої, занеслої, подиву гідної, зачинаючи тим Лятеранським паптом нову преславну епоху церковної історії. Як сини великої української Нації, що в більшій своїй часті не тішаться добродійствами нашої злуки, з тим св. Апост. Престолом, ми привикли оцінювати все до певної степені з точки погляду Унії і надіємося сильною надією, що історичні хвилі, яким рука Вашої Святості вказує дорогу, повернуть зі собою до цього корабля св. Петра всіх незєдинених, а Ти Святійший той будучий поворот візьмеш у вітцівські обняття і вже якби нині бачиш великою вірою, горячою любовою, сильною надією і передбачуючим переконанням. А щоб це при Божій Помочі щасливо сталося, покійно просимо для цілого нашого українського народу Апостольського Благословення.

Андрей

Архієп. Льв., Митр. Галицький.

Видаш добрий вирок про другого, коли подумаш собі, що ти на його місці, а він на твоїм: бо нема людини без блуда. (Тільман Пеш).

Збірна заява

Духовенства добромилського Деканату Перемиської Епархії.

Священники Перемиської Епархії Деканату Добромилського прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні гр. кат. Церкви“, видану не оборонцями але ворогами нашої гр. кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних і тим вдаряють у підвалини сеї одної в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють своєму Владіци синівську любов і запевняють Його в своїй вірності в Апостольській праці і готовості постояти все в Його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Доброміль, дня 7. серпня 1929.

О. Йосиф Маринювич, декан Добромилський. о. Іван Господаревський, гр. кат. парох Добромилський. о. Горавський Теодор, катехит в Добромілі. о. Бронислав Давидович, гр. кат. парох в Новім Місті. (Підпис нечиткий) упр. сотр. в Тернаві. о. Василь Балко, парох в Трійці. о. Лев Мельник, парох в Папортні. о. Микола Щепанський, парох в Посаді Риботичській. о. М. Лискевич, сотр. в Трійці. о. Андрій Небожук, парох в Макові.

Увага: Підписали вже в Перемішлі: о. Бронислав Гоцький, парох в Передільній. о. Алексій Гукевич, парох в Квасенині. о. Ал. Гайдукевич, парох в Риботичах. о. Петро Дутко, експ. в Княжполі. о. Теодор Заболицький, парох в Мігоні.

Вписи до фахової школи в Перемішлі

Вписи до української фахової доповняючої дівочої школи відбудуться в днях 29, 30 і 31. серпня. Наука правильна зачнеться 3. вересня с. р. Вписуватися належить у п. Сороку, в укр. Дівочім Інституті. Родичі, що дають своїх доньок до кравчинь, моднярок, чи іншого жіночого ремесла, повинні записати їх до сеї школи, бо після нових приписів дівчина без укінчення такої школи не може визволитися, а тим більше вести робітню і дістати концесію на отворення робітні. Наука в тій школі відбувається вечорами від 5 год. Днями дівчата працюють у своїх майстрів. Школа ся заложена тому два роки і дуже гарно розвивається. Візитатори висказуються про неї з повним признанням. — 9 дівчат зі свідоцтвом укінчення цієї школи вже визволилося минулого року. Виховується в релігійно-католицькій і українській душі. Родичі, яким лежить на серці будучність їх доньок, які хотять дати своїм донькам хліб в руки, а притім бояться, щоб вони не зійшли на бездоріжжя, не звихнулися морально і не забули своєї Церкви, мови і народу, повинні як найрадше користати зі сеї одної в тій роді української школи. — Родичі, дайте своїм донькам хліб — а вони вам колись дадуть на старості Ваших літ. — Вписуватися можуть дівчата не лише з міст, але і зі сіл. — Одну майстерню кравецьку і білого шиття має школа при собі, так зв. Курс крою, а другу веде Марійське Тов. Пань при вул. Словацького ч. 36.

Заряд школи.

3 новин чужих літератур.

Willi Prenzel: KWADO, japanische Blumenlehre. Verlag Asia Major, Leipzig.

Се перший в Європі переклад японського тексту, котрий свідчить про стару огородину культуру Японців. Книжка, заосмотрена в 20 таблиць, зацікавить напевно всіх любителів квітів і їх планання.

Oskar u. Magdalena Heinroth: „Die Vögel Mitteleuropas“. 3 томи. Накладом Бермлера (Берлін). З ілюстраціями.

Поверх 20 літ праці посвятило згадане висше подружжя на те, щоб дати сей великий твір. Критики признають, що ні в однім письменстві світа нема подібної праці. Любители птахів сей розкішний архитвір справить правдиву радість.

Жінку вибирається не очима, але вушми. (Нар. прип.).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Римська „Чівільта Каттоліка“, нотуючи нашу прощу до Риму, пише: „З особлившою приємністю св. Отець приймав дня 20. VII. паломництво Українців Східної Галичини під проводом львівського митроп. А. Шептицького. Свою радість і признання виявив папа передовсім з того приводу, що побачив перед собою представників усіх суспільних кол і верств, похваляючи їх ревність і саможертву, — прикмети так у всім достосовані до історії їх славного народу, щиро відданого римській Церкві“.

Римські пралати Чиконяні й Терчіяролі, про котрих ми згадували вже, по короткім побуті в Варшаві відвідали також столиці трьох наших єпархій, Львів, Перемишль і Станиславів й оглядали гр.-кат. церковні інституції та монастирі оо. Василіян, Редemptористів, Студитів, СС. Василіянок і СС. Служебниць. Вони відвідали також лат. архієп. Твардовського й вірменського архієп. Теодоровича. Ціль їх поїздки, як подає Ас.С., було навізання тіснішого контакту та зорієнтування на місці в актуальних справах східних обрядів. Приїзд той стоїть правдоподібно у зв'язку з уніоністичним зїздом у Празі. Римські достойники мешкали у Львові у ректора мал. сем., ВПр. о. Бучка.

Наплив католицьких паломників до Риму. На вересень б. р. заповіджено в Римі прибуття 110 різних католицьких паломників. Також на слідує місяці заповіджено такий великий наплив паломників, що багатьом з них треба було визначити термін аж на січень і лютий 1930 р. Супроти цього існує план продовження ювілейного року до червня 1930 р.

Тучапи, пов. Снятин. Дня 18. і 19. серпня с. р. з приводу золотого ювілею Св. Отця Папи Пія XI. відбулися процесійні обходи ювілейні з громад: Тучапи, Драгасимів, Попельники до поближких Церков з Богослуженнями, проповідями, молитвами і піснями при великій здвизі народа з усіх трох громад.

Католицький зїзд. В Познані 8. вересня відбудеться X. зїзд католиків цілої Польщі. Протекторат над зїздом обійме кардинал Гльонд.

Провідник японської католицької молодіжи се адмірал Ямамото, одна з найвизначніших осіб в Японії. Від багатьох літ є він головою католицького союзу молодіжи. Щоб могти цілковито посвятитися праці в тім союзі, двічі просив він о димісію. За другим разом його звільнили з державної служби і він тепер обняв офіційально провід в союзі. З цим фактом католики лучать великі надії на розвій Католицької Церкви в Японії.

Нове православне архієпископство в Луцьку. Архієпископ православний у Вильні Теодозій іменованій волинським архієпископом в Луцьку, де повстала нова архієпископська катедра. Православним архієпископом у Вильні буде іменованій дотеперішній гродненський архієпископ Алексій.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† о. Льонгин Порубальський парох Делятина, упокоївся в Бозі по тяжких і довгих терпіннях дня 18. VIII. ц. р. в 60 році життя і 33 році священства. — Похорон відбувся в середу 21. VIII. ц. р. — Вічна Йому Память!

Переписка Редакції

Просимо під заявами давати виразні підписи, поруч оригінальних ще й одним виразним почерком писані, бо інакше печатати їх неможливо.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АНГЛІЯ. У вересні с. р. відбудеться зїзд партії праці, котрий вирішить справу її реорганізації. Проект дотичить зміни статута. З одної сторони поширює постанови що до прийняття нових членів, з другої предкладає нові постанови в справі виключування з партії неспокійних і большевізуючих елементів.

НІМЕЦЬКИЙ ВОЗДУХОПЛАВ „Цеппелін“ опустив столицю Японії, пращаний великими товпами народа. Вилетів з Токіо о 7-12 год. рано, а о 5 год. попол. був уже 600 миль далеко на Спокійнім Океані, відки почтовими голубами повідомив Токіо, що лет його відбувається правильно. Лет „Цеппеліна“ має також політичне значіння, бо (як доносить тепер спеціальний кореспондент „Фос. Цтг.“, що знаходиться на його покладі) він нарочно обминув Москву і нарочно не перелетів ні над одним більшим містом большеві. Московська „Правда“ висказує з того приводу обурення. Цеппелін уже в Америці.

„DER DEUTSCHE“, орган католицьких фахових союзів, апробований недавно Апост. Столицею, оповістив статтю такого змісту: Німеччина оперла свою політику на особі французького прем'єра Бріяна, котрий змагав до німецько-французького порозуміння. Тепер показалося в Газі, що Бріян чоловік слабкий, який не вміє боротися за свої переконання. Тим самим Німеччина дійшла до краю своїх надій з дотеперішного свого курсу заграничної політики. Ізза тої політики світ набрав переконання, що Німці погодилися зі станом своїх східних границь. Польща під опікою Франції могла вести політику для Німеччини шкідливішу, ніж се видно тепер. Вся політична еволюція на просторі, замешканім мешаниною народів між Финським Заливом і Чорним Морем пішла в напрямі убийчій для життєвих інтересів Німеччини. — Ся стаття звернула загальну увагу. Міністер комунікації Штегервальд, котрого уважали фактичним шефом того органу, зложив прилюдну заяву, що не апробує тої статті. Мимо того в політичних кругах уважають ту статтю заповідженням зміни становища Католич. Центра в німецькій заграничній політиці.

НОВИНКИ

В с. Чеханах (28 км. від Коросна), близько чехосл. границі, три бандити вбили гр. кат. пароха, 65-літнього о. Данила Пирога і його дочку Марію.

Хмароломи, гради і повені сильно навістили сего літа різні околиці Галичини. Окрім місцевостей, про котрі ми вже доносили, потерпіли околиці Кут, Залуча і Тучан, Порогів і Солотвини, Маняви, Ляховець і Монастирчан, далі Ямниця, Тучапи, Новоселиця, Попельники, Княже, Драгасимів, Карлів, Видинів, Заваля, Ганьківці, Будзанів, Микулинці, Усте, Тулова, Стецева, Красноставаці, Задубрівці, Потічок, Підвисоке, Снятин, Борщів, Тулукив, Хлібичин Пільний, Заболотів і інші. В деяких селах наш народ попав ізза знищення в велику біду.

З москвофільського руху в Галичині. Москвофіди оповістили збірку на кошти поїздки своїх делегатів на конгрес нац. меншостей в Женеві. — У Львові вийшов 2-ий випуск III-того тому повного видання творів Наумовича. — В різних повітах Галичини закладають москвофіли свої читальні й кооперативи та уряджують численні зїзди.

Довги міста Берліна виносять поверх мільярд марок. Тепер оповістив Берлін нову позичку на 7 проц.

Міністерство внутрішніх справ у порозумінню з мініст. скарбу вияснило, що приватні школи подібно як всі школи публичні не підлягають обов'язковим плаченням податків від льокалів. („Курер Поранни“ ч. 233).

Дорожнеча на літниках в околицях Варшави що раз більша. Ріжниця в цінах доходила сего року до 30 проц. в порівнянні з Варшавою. Хліб був дорожчий 5 до 8 гр. на кг., літр молока коштував 75 гр. Супроти того багато літників спроваджувало харчі з Варшави.

20 міль. зл. вивезли с. р. самі Варшавяки за границю тільки до дня 1. серпня. До того дня видано у Варшаві 13.000 заграничних паспортів. Коли прийняти, що поїздка коштує 1.500 зл., то се дає суму 20 мільонів!

Франція не знає безробіття. Парижська преса доносить, що в цілій Франції є тепер усього 288 мужчин і 131 жінок без роботи, то значить, що безробіття так якби не було. До того треба взяти під увагу, що кожного тижня прибуває поверх 2.000 чужинців і всі знаходять працю.

Найбільше грошей на большевицьку агітацію вислала Москва сего року своїм агітаторам у Німеччині й Польщі. (РП., ч. 208).

Мурашки загасили вогонь. Пані М. Комб у Фонтенебльо зауважила, що лісні мурашки старались вгасити вогонь, що горів на їх кіпці, прискаючи на нього муравлиним квасом, при чому багато з них при цій завзятій ратунковій акції згоріло в вогні.

„Ржечпосліта“ описує такий характеристичний факт: У Варшаві при вул. Гурносельонзк'ій коло дому ч. 16, є магістратський квітник. Засаджені в нім гарні, барвисті квіти, але вони всихають, бо шідливає їх тільки — раз на місяць з власної тильности сторож Федюшкін, очевидно москаль з походження. А магістрат столиці зовсім тим не цікавиться.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вписи і вступні іспити на курс I, II, III, і IV. до учитель. жіп. Семінарії СС. Василіянок і VII-и клас. вселюдної школи в Дрогобичі відбудуться 2. і 3. вересня ц. р. — При учит. семінарії СС. Василіянок міститься дівочий інститут. Зголошення приймається щоденно. — М. Григорійчук, управитель. 1-2

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

3-?

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТН

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платни у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол. і прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських; друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 46 -160

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валога 9.

490a)

11-24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівча
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Контра П. Ц.:
Краків 405.867.

Кривава боротьба за Святу Землю

Араби уперто атакують жидівські колонії.

З Лондону доносять: Араби пішли приступом на жидівські колонії Альфа, Арузель, Гаавоводаг, Гуда Мекоріг, Кфар і багато інших. Двічі атакували Гаїфу й Тель-Авів оповіщено стан обло-

ги. Уперто атакують колонії в Махне Сгузі й Шаарей-Хереді. Власти зарядили евакуацію Атліт'ю. В Палестині є тепер 1500 англ. жовнірів. Дальші сили їдуть з Єгипту. Розрухи то затихають, то знов зриваються.

Льокальні влади по стороні Арабів.

ЖАТ (Жид. Агенція Тел.) доносить: Всі жидівські часописи в Палестині завішені. Всі арабські дивніки дальше виходять. Уряд видає бюлетень, дівську самооборону.

редагований тенденційно. Він ні словечком не згадує про Арабів, як справців нападу, а голосить, що криваві події викликали жиди. Поліція роззброює жидівську самооборону.

Криваві розрухи захопили всю Юдею.

ЖАТ доносить: Жидівська молодь хоробро боронить своїх колоній. В Яффі, Гаїфі, Тель-Авів'і й Нахлят-Сіоні відперто Арабів. Ванд Гаїр сигналізує конечність допомоги. Жидівські страти в убитих виносять коло 600 осіб і велике число ранених. Арабські страти невідомі, бо Араби забирають з собою і ранених і убитих. Англійська піхота поводиться як слід, зате поліція стає по стороні Арабів і навіть тут і там бере

участь у грабунках. Криваві розрухи захопили всю Юдею і часть долини Єзреель. Полуднева Палестина відтята. Християне й навіть охрещені Араби не беруть участі в боях. Досі в розрухах убито 3 християн і 15 ранено. До Єрусалиму стягаються цілі фаланги бездомних і ранених жидів. Польський генер. конзуль Др. Тит Збишевський, ранений в часі, коли пробував обороняти польських горожан-жидів.

Жидівська акція по всім світі.

Почавши від Нью-Йорку, де тепер живе найбільше число жидів в одній громаді, відбуваються з приводу подій у Палестині великі маніфестації Жидів по всіх більших містах. До Вашингтону й Лондону приїхали делегації Жидів зложені з їх визначних діячів й інтерв'юють у тамошних урядів. Управи справу. (Дальші вісти в нутрі числа).

сіоністичних організацій в різних краях видали горячі відозви до своїх земляків, щоби склали новий „Фонд Оборони Палестини“. По містах зголошується на виїзд туди жидівська молодіж. Словом — розвинено в скорім часі акцію, яка може послужити за взірць кожному народові, що бореться за свою

Сегорічний урожай

Фаховці обчислюють, що сегорічний урожай в Польщі дасть такі висліди: Пшениці 17 і пів міл. квінталів, жита 67 і пів міл. квінт. Минувшого року

було 16 міл. квінталів. Пшениці 61 міліонів квінталів жита. В Німеччині й Канаді урожай сего року слабій, отже вигляди на експорт доволі добрі.

Ціни збіжжя піднесуся?

Делегація промислово-торговельної палати в Лодзі була у міністра промислу й торгівлі Квятковського і вручила йому меморіал про кризу промислу. На те заявив міністер, що криза в промислі

стоїть у звязку з недостаточною силою купна сільського населення. Дятого уряд зробить кілька засадничих посушень для підвиснення цін рільничих продуктів.

В церквах нема ні одної дитини

Жахом проймаючий опис большевії принесла парижська „Ревю де Де Монд“, пера Віятора. Він пише: Там панують повний брак свободи і жах та пригноблення, які переходять усяке поняття. Все, що у нас святе, там викляте. Ми узнаємо релігію, свободу, власність і Батьківщину. В большевії уряд безбожний, родина розбита, власність і свобода знищена. Там остро заборонено вчити релігії молоді і дітей. Я був там у багатьох ще незамкнених церквах в ріж-

них порах дня і не бачив ніякої молоді в церквах і буквально ні одної дитини. Рівночасно провадять там богохульну боротьбу з релігією, а на її місце хочуть поставити культ трупа Леніна. Там ширять клич: „Правдивий Бог се машина“. Міста переповнені червоними солдатами, бо російського народу хочуть ужити до завоювання світа. Се чистий припадок, коли там хто ходить по світі, а не мучиться в льохах чрези-чайки. Словом — большевія страшна.

Селяне палять колективні хозяйства

З Нижного Новгорода доносять: В околиці згоріло до тла колективне хозяйство „Вятскій Пролетарій“. Часть селян окопалася і не допустила до га-

щення пожежі. Комунисти з колхозу в страху за своє життя повтікали в ліс. Згоріли всі будинки та живий і мертвий інвентар.

Змарнували на фестини 500 міліонів

Большевицький орган „Роте Фанне“ вираховує, що соціалдемократична управа міста Відня змарнувала за оден рік майже пів міліярда (500 міліонів)

шілінгів на уряджування фестинів і парад. Та величезна сума не вернєся. А що за неї можна було зробити для безробітних, для голодуючих дітей і т. д.

Дуалізм матерії й духа в народі

та його наслідки.

Жиємо серед таких обставин, що кожному зле. Кого лиш спитати: „Як тобі?“ — відповідь: „Зле“. Зле одиницям, зле громадам, зле усеї нашому народові. І слушні ці нарікання та оправдані. Зло це в нашім народі відчувається найбільше ще й тому, що до-вокола нас иншим народам лучше. При-міри чужого щастя збільшають нещасне положення тих, що це щастя видять. Туга за таким щастям тим більша в тих, що то щастя старалися й собі здобути, та їм не пощастило. Не диво проте, що в нашім народі на кожному кроці туга за красою долею, за якимсь красивим „завтра“ й вона відбивається на на-строї так всього загалу, як і кожної одиниці. Чейже цей нарід ще не перебо-лів і тих всіх жертв, які поклав недавно на жертівник за свою красу будуч-ність, якої не досягнув. Та не досить цьо-го безталання. Доля глузує собі з нього й дальше, немов завзялася його цілком знищити: Партійні міжусобиці розіда-ють останки сил цього народу, органі-зація фізичних і духових сил, щоби двинулися з занепаду, не вдається, життя по наших освітньо-культурних та економічних товариствах часто завми-рає, ворогів повно, всі нами помітують, словом — не добре і що раз гірше. Чо-муж воно так? Що за причина цього на-шого тяжкого лихоліття?

Ось вона — причина нашої гіркої неволи. Ми занадто відділяємо себе від Бога. Забуваємо, що не лише справи вічності, але й всі справи життя дочас-ного рішає воля Бога. Виконуючи якусь щоденну працю, говоримо: „Щоб було з чого жити“. Відпочиваємо в свято, говоримо: „Годі робити над силу“. Імо, говоримо: „Бо голодні“. А постимо, ка-жемо: „Бо нема що доброго зїсти“. Слу-хаємо зверхности, кажемо: „Щоб не гнівалася й не сикувала“. Бїдуємо, го-воримо: „Бо мусимо“. А гараздуюмо, ка-жемо: „Це наша заслуга“. Словом, що тільки робимо, або чого не робимо, то або з оглядів людських, або з понук опертих на чисто матеріяльній земській вартості. Бога й Його святої волі не зга-дуємо, як колиб ці всі справи були на-шою власністю та з Божою волею не мали нічого спільного. Як маємо на дум-ці справи чисто земського характеру, то відділяємо їх зовсім від справ надпри-родних. Як думаємо о річах матеріяль-них, то не думаємо о Бозі й вічності. Забуваємо, що смерті в повнім значін-но слова властиво нема, она є хїба ли-ше для істот нерозумних. Бо прихід на світ чоловіка це вже початок його віч-ності. Друге життя є тільки продовжен-ням дочасного а смерть тіла хвилиною переходу в вічність. Зогляду на без-смертність душі життя чоловіка, з мале-сенькою тільки хвилиною переходу є одностаїне, безпереривне, вічне. А коли так, то й спосіб життя людського на землі повинен бути постійний, одностаї-ний, на вічних правдах опертий. Вже на землі повинен чоловік жити почасті й життям надприродним, у всіх дочасних справах стояти в контактї з вічністю, бути все з Богом та у всім глядіти на Його святу волю. Вже тут повинен він двинути себе понад сферу вимог чисто земських. В кожній справі його життя земського повинно відзеркалюватися

Тапчани
матерії меблеві
тапети

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 23-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

життя висше, життя надприродне. Не повинно бути розділу на справи людські й Божі, матеріальні й духові, фізичні й моральні, світські й релігійні. Морально духовний характер повинен відбиватися у всіх ділянках нашого, так приватного як і суспільного життя, бо дочасне життя це спосіб заслужити собі життя вічне. Думаючи інакше, значить з Богом ділитися, а ділитися, значить опиратися на власні, людські сили та відкидати Божу поміч і благословенство.

Такого матеріально-духового дуалізму в історії нашого народу найшлюбся не мало й йому належало би приписати неодну невдачу в життю нашого народу. Бо ним він вже нераз відіпхнув поміч і благословенство Боже, без якого чоловік нічого доброго зробити не потрафить. Та ще більше під цим оглядом терпить наш нарід в сучасній хвилі. Видно, що цей розділ між матерією й Богом ще більші прибрав розміри, коли нещастя що раз більші спадають на наш і так нещасний нарід. На взір наших особистих справ ведемо й всі справи суспільні, народні. Або ще й гірше. Бо в приватнім життю то бодай десь колись пригадається нам вічність, надприродний порядок, справа нашої душі. Нагоди до цього: Щоденна молитва, Богослуження, св. Тайни, Проповіді, Торжества, смерть ближнього і другі. А в політично-суспільнім життю, то чисто мірський характер відбивається без найменшої релігійно-духової закраски.

Думаю, що признає се кожний, хто лише в яким-будь напрямі приглядається життю нашого народу. Возьмім напр. народню працю в освітньо-культурнім напрямку: Чи багато є читалень, в котрих читалобся крім світських, книжочки релігійного, побожного змісту, або католицький часопис? Або чи є в них яка цензура, щоби члени не читали книжок шкідливих? Де там! Звичайно, які читальняні виділи, такий і дух в читальнях панує. А відізвешся, запропонуєш побожну книжку, християнський часопис, то скажуть: „Що?! Попи най собі її читають, а ми собі будемо свою, світську“. Такий голос можна почути не в одній з читалень по наших селах. „На побожність — церква, а читальня на справи чисто світські. Тут нам обдумати, як ліпше орати, сіяти, збирати, організуватися, як вести справи політичні, господарські, економічні, освітньо-культурні“. Це думки члена кожного виділу чи не кожного члена читальні „Просвіти“. А звідки цей вплив? З верхів перелився.

Та на цім не кінець. Як не прилюдно то бодай в думці й уяві ще й критикується часто Віру, релігію, Церкву, її гієрархію а то й самого Бога...

То само й по наших економічних установах. Або ще й гірше. Бо тут до моральних хиб часто приходять ще й матеріалізм тих, що ними завідують. Приходить лакізмство, зависть, недовірчивість, підозріння, скарги, процеси зі всіма своїми наслідками.

А вже нема що говорити о наших політичних організаціях, групах і партіях. Всі вони обчислені на чисто світські інтереси, на матеріальні здобутки й користи, хочби навіть коштом життя і чести противника.

Хто перечив би шкідливий вплив такого матеріально-духового дуалізму на долю народу, нехай перенесеться гадкою на степи українські, за кордон і приглянеться, що там діється. Там у кульмінаційній точці цього дуалізму не лишилися при звичайнім ігноруванні Божого авторитету в справах дочасних, а посунулися ще далі, бо вже й са-

мого Бога перечать та Його для здійснення людських політичних плянів уважають шкідливим. Не вистарчила революція одних проти других, щоб себе вимордувати; там йде революція проти найвисшої Правди, щоб відіпхнути останню можливу ласку Божого милосердя й ратунку.

Життя наше коротке а чоловік смертний. Тож і не диво, що на сім світі нема ні часу ні сил зробити це життя добрим, щасливим, та здійснити всі людські пляни і заміри. Звідси походить огірчення, навіть до праці, брак витревалости і взагалі невдоволення хочби і з щасливих обставин. А що говорити про обставини повні лиха й неволі. Та життя це коротке лише для тих, що думають чисто матеріально. В їх розумінню й чоловік слабосилий — немичний. Натомість доволі часу й сил в тих, що переняті вже на землі життям надприродним та оперті на силу Божій. Такі не падають в огірчення, не знеохочуються в народній роботі невдачами, вони підождуть, зачекають, не падають в горячкову нервовість, вини за невдачі не спихають на других, стережуться партійної сварні й ненависти, працюють з Богом витревало далі, словом — це патріоти в повнім значінню слова.

І чим скорше котрий нарід розпочав вести в себе політику в такім дусі та мав таких патріотів своїми провідниками, то вже давно добився самостійности. А наш? Він як не зовсім застоявся під цим оглядом, то бодай дуже прицізнився.

Не вистарчить рік-два злої організації, повної хаосу і безладдя, непослуху й анархії, з великою прогалиною матеріально-духової єдності, щоби стати о власних самостійних силах на своїх рідних землях. На це треба тільки енергії, праці й літ, кількох призначив Бог в своїх незглибимих плянах і замірах. Не належить проте знеохочуватися, опускати руки й нарікати, коли який наш плян не вдався. Бо як що не повелася праця після нашого людського пляну, то певно вдався тут плян Божий, що не був видно з нашим тотожний, але мав нам вийти на більший хосен, ніж той що ми його вкладали.

Не розумно булоб думати, що Бог нас забув, або вже засудив на загибель і що нашої неволі вже не буде кінця. Бо видно, що Бог терпіння наші, недолю нашу, розложив тільки на довший період часу. Даремні проте наші труди, зусилля, наші всі жертви, коли хочемо цю недолю з себе скинути тоді, коли нам подобається. Старатися пляни Божі змінити та Божу волю людській підчинити, це хула й абсурд.

Так. Ми спізнилися! Задержав нас цей матеріально-духовий дуалізм, цей упертий розділ між нами і Богом у справах нашого народу матеріальних і дочасних. Ми навіть застоялися. Тож, як хочемо двинути з нашого політичного й економічного занепаду, то мусимо вийти насамперед з цього зачарованого кола, заведені туди чародіями модерної політики: „Без Бога“. Життя народу уважаймо коротенькою хвилиною його вічності. В народнім життю не ділімся від Духа Правди, не йдім в розріз з вимогами катол. Церкви, не шукаймо самотнього добра для нашого народу в річах чисто матеріальних. Дорожимо справами нашого народу дочасними, то дорожимо й його вічністю. Хоч всі справи нашого народу на землі дочасні, та зате вічні є цілі і призначіння народу, до яких вони йому діяти помагають. Проте всі громадянські справи підпорядкуймо під лад надприродний, уважаймо їх як средство до осягнення життя вічного,

надаймо їм вартість вічну, значіння надприродне та звеном св. Віри злучім їх в нерозривний ланцюх вічності.

Доперва так прискоримо нашому народови красше й дочасне „завтра“ та докажемо, що нам справді тяжким каменем на серці лежить доля народу.

о. Ілія Братик (Бедриківці).

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-
475 полі й Тарнові. 12-30

Відтворення відпусту з 1732 р. через радіо

Дня 15. серпня виленська стація радіо надала цікаве відтворення відпусту з 1732 р. у славній колись відпустовій місцевості Жировичах на Пиншині. Автором цього „відпусту“ є п. Валерій Хоркевич, котрий відтворив його на автентичних історичних матеріалах. — Жировичі лежать 10 клм. від Слоніма, сьогодні мало кому знані. Але колись в XV.—XVIII. ст. се відпустове місце було таке славне як Ченстохова. Тут збиралися маси паломників з цілої майже України, Білоруси і навіть захід. Польщі. Легенда говорить, що чудотворний образ Матері Божої знайшли пастухи на старій груші. Тодішній власник Жирович Олександр Солтан збудував 1470 р. церкву, при котрій в р. 1613 заложено монастир і віддано його ОО. Василям. До чудотворного образу відбували паломництва навіть польські королі Володислав IV., Ян Казимир, Ян Собеский із сином Яковом та Станислав Август. У відпустові дні було в Жировичах незвичайно гамірно. Тисячі калік і хорих шукало уздоровлення та потіхи. І в дійсности довгий, дуже довгий є реєстр чудів, дізнаних тими, що з горячою вірою складали свої терпіння у стіп Пречистої Діви Жировицької. Такий то день відпустовий — з тих давних часів став темою для цього самотнього в своїм роді радіоного слуховища. Автор виповнив його піснями, співаними в тім часі, ярмарковим гамором і т. п. Все це разом дає живий образ минушини. Кульмінаційною точкою була хвиля відслонення чудотворного образу в жировицькій церкві. Музичну ілюстрацію скомпонував талановитий музик Євген Дзевульський, котрий також диригує грою на інструментах. Цілу програму виконала Драматична Виленська Трупа надалої стації.

Попливе слідами Колумба

По донесенням преси з Кадиксу, корабель „Санта Марія“, що є докладною копією корабля, на котрім Колумб відкрив нову землю, стоїть уже на якорі в Севілі. В марті слідує року в тій самій годині, з того самого місця і при повторенню того самого церемоніалу, який відбувся при відізді Колумба, попливе „Санта Марія“ до Америки. На палубі корабля буде знаходитися каміний бльок, видобутий з камінюломів міста Пальос, котрий буде угольним каменем пам'ятника — ліхтарні Колумба, що має бути вибудований в Республіці Сан Домінго.

Сучасні авторитети й історичні герої

III.

Культ противників Польщі почався щотілько по Хмельницьким і від нього та й то — цікаво — наперед не в українських землях під Польщею, а в московській гетьманщині. І знов, не за змагання за позитивні національно-політичні права ідеалізовано зразу Хмельницького, а тільки а) за боротьбу з церковною унією (не з латинським католицизмом; цілком як сьогодні!), б) за піддання України московському цареві — за „соединеніє Руси“. Хмельницький, як патріот національно-український, то зображення цілком новочасне; ще два-три десятки літ тому, він був почитаний як символ єдинства Руси („Богданівці“ проти „Мазепинців“) і непримирного православ'я. І тут додаймо: з сих двох становищ — єдино-неділимського і московсько-православного — беручи, культ сей був цілком природний і заслужений. Се завдяки Хмельницькому і його Переяславови розбита була соборність усіх українських земель, почате було політичне і культурне об'єднання з Московщиною; була основно знищена можливість створення національно-української католицької Церкви, окремої від польського латинства і московського православ'я. Сі дві ідеї Хмельницький зправди репрезентував, був свідомий їх і — що особливо важне — мав успіх в обох напрямках. З приводу сих двох „заслуг“, культ його почався на переломі вв. XVII і XVIII, а наймаркантніший вислів сього культу маємо в знаній київській драмі „Милость Божія, Україну отъ неудобъ носимыхъ обидъ лядскихъ свободившая“, де Україна, захищаючи „незбылемого блаженства подъ крѣпкою непобѣдимыхъ монарховъ всероссійскихъ рукою“ прославляє Хмельницького як „трепетъ супостатомъ православныя Церкви, наипаче мерзкимъ унѣятомъ“.

В таких обставинах і при таких ідейних течіях (пор. ще драму Прокоповича „Владимиръ“) не диво, що спроба Мазепи і тов. відвернути початий у Переяславі хід історії й увійти знов у звязки з Польщею викликала загальний всенародний протест і кинула на авто-

рів сього кроку довговічне тавро національної зради. Що-найменше 90% тогдішніх Українців мали Мазепу і тов. за польських запродавців, що на спілку з лютеранськими Шведами хотіли завести православну Україну в ту саму лядсько-уніятську неволю, з якої 50 літ тому назад визволив її був Хмельницький. Сьому годі й дивуватися. Як можна вимагати від громадянства, щоби т. ск. з дня-на-день перекидалося з екстрема в екстрем, від одного національного ідеалу до другого? Тому всі новочасні зусилля зобразити Мазепу й тов. як борців за державну незалежність України не можуть ніяк змінити незапереченого історичного факту, що більшість тогочасного українського громадянства не тільки не спочувала такій ідеї, а просто була їй ворожа. Тимбільше, що в її очах Хмельницький репрезентував ідею соціальної волі, натомість Мазепа був символом грабіжного дуки.

Отся антитеза між двома ідеями — одною репрезентованою Хмельницьким і другою прикладаною до Мазепи — панувала серед Українців майже два століття, поки найновіші часи не почали шукати синтези між обома історичними явищами. Знайдено її в тому, що україн. історично-політична література почала добачувати в діяльності обох гетьманів спільний мотив, до того часу не досягнений, або недоцінюваний: змагання до державно-політичної незалежності України. Психологічний шлях від ранішого розуміння історичної ролі обох гетьманів до сього найновішого був простий: одні Українці замикали очі на московіфільство Хмельницького й цінили тільки його боротьбу з Польщею; інші замикали очі на польонофілство Мазепи і цінили тільки його зрив проти Москви. Сепаратизм від обох сучасних нам національних противників був тою першою ниткою, що пов'язав обі суперечні постаті нашого

минулого, а перенесена на давні часи новочасна ідея національної держави відкриває у них і спільні позитивні риси — спільне національне почуття і спільний національний ідеал.

Отсе змагання до консолідації розпучливо розбіжних прояв нашої історії XVII—XVIII вв. річ дуже похвальна. Та одна умова вимагається при тім: щоб воно не переходило меж історичної правди.

Що-ж говорять про се досюгочасні наукові досліди? Вони, дійсно, не заперечують існування й ділення державницьких течій у Хмельниччині і Мазепинщині, а навпаки, potwierджують їх, одначе — і тут не може бути сумніву — не в тих розмірах і не цілком у тім напрямі, які ввижаються, чи краще, які бажаються деякими нашими політичними ідеологами.

IV.

Ідея козацької держави на Україні (бо тільки про таку була мова в XVII і XVIII вв.) появляється щотілько в 1648 р., себто одночасно з Хмельницьким, дарма, що зорганізована козацька воєнна сила мала вже за собою поверх 100 літ голосної в міжнароднім світі слави. Ідея ся не була навязувана до традиції старих часів київських чи галицько-володимирських, тільки була витвором тогдішніх реальних обставин, одначе — річ вельми характеристична — вперше була сформулована не то не в голові Хмельницького, а й узагалі не на Україні. Вона виринає в міжнародних сферах, докладніше — в семигородсько-турецьких, вже після перших великих успіхів Хмельницького над Поляками. Щотілько тогді вона була перенесена на Україну й очевидно знайшла в ній відгомін, одначе помилявся-б той, хто думав-би, що сам Богдан став головним ідеологом козацької державности. Ні, він був тільки першим практичним реалізатором.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

порушає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на довгострокові

503 усливах. 3-14

Про сон і спання

(З пекучих питань природи)

Не лише лінивий, але кожний з нас пересипляє приблизно третину свого життя. Немовля в перших трьох місяцях будиться звичайно тільки на те, щоб напитися. В останніх трьох місяцях першого року не спить воно вже приблизно 6 годин. Дитина від 2 до 5 літ спить 12 годин нічю і коло 2 год. в день. Від 5 до 18 року життя потребує людина коло 10 годин нічного сну. Дорослий треба спати 7 до 8 годин. Се становить норму для якої третини людського життя. В рр. 50—55 потреба довшого сну скоро меншає, а в рр. 65—75 вистарчають всего 3 до 4 години сну. Так виглядає „табеля спання людини“ під оглядом довготи того спання.

Та не в самій довготі спання вся суть справи. Важна також пора, коли удаємося на спочинок і коли встаємо. Уже дослідник Кольшїттер (Kohlschütter) ствердив у р. 1863, що сон в годину або дві потім, коли заснулося, досягає найбільшу глибину, а далше стає що раз то більше поверховний аж поки не перейде в стан чуття. Той учений будив спячих при допомозі звуків і після сили тих звуків, якої треба було, щоби збудити спячих, нарисовував криву лінію, котра показує час, коли сон найглибший і величину тої глибини. На підставі тих дослідів можна напевно пізнати, що глибина сну змінюється в часі його тривання та що вечірний сон має найбільше значіння. З дослідів Кольшїтте-

ра витягнуто внесок, що ранне вставання нікому не зашкодить, бо через те тратиться тільки ослаблений сон, поверховний. Таким чином повстала наукова теорія, котра й досі належить до пануючих теорій, а котра твердить, що довгота сну се річ побічна й залежить від волі людини, від привички й від „виховання“.

Та в 33 роки по досвідах Кольшїттера зробив Міхельзон інакші досвіди: він ствердив, що є не тільки вечірня глибина сну, але й ранішня. Сам Міхельзон вірив у теорію Кольшїттера, отже своє відкриття уважав тільки свого рода відгалуженням від нормального типу спання. Згодом виробився погляд, що ту подвійну глибину сну, вечірню й ранішню, мають тільки неврастені та взагалі люде, що працюють умово і що такі люде чуються втомлені, коли рано не виспляться і за рано встають.

Нові досвіди показали, що річ маєється інакше, а саме так: Є два типи людей. Один тип спить найтвердше вечером, а другий рано. Лікар Р. Глявбер перевів досліди в німецькій клініці для дітей у Празі й оповістив висліди в „Medizinische Klinik“. Він пише, що вже між дітьми є ті два, зовсім нормальні типи, з котрих один найлучше спить вечером, а другий рано. Для того теорія, котра каже кожному без виімку як найранше вставати, шкідлива в наслідках для тих людей, що найлучше спять рано. Треба рахуватися з індивідуальними вдачами й потребами. Ті, що найлучше спять рано, не можуть вечером так скоро

заснути, як ті, що найтвердше спять вечером. Для тих людей не все одно, чи вони спять від 9 веч. до 5 рано, чи від 11 веч. до 7 рано. Хоч обидва типи людей підуть до ліжка і заснуть о 9 год. веч., то коли їх збудити разом о год. 5 рано, вони не виспалися таксамо, навіть коли весь той час спали. Ті, що мають найтвердший сон вечером, встають виспані й свіжі, а ті, що найлучше спять рано, встають утомлені, коли їм перервати їх ранішній, найлучший сон. Коли так триває довгий час, тоді се відбивається шкідливо на їх здоров'ю. Се видно доволі виразно на жовнірах і шкільних дітях. Особливо шкідливо відбивається надто ранне вставання на тих дітях, котрі знаходяться в стадії полового дозрівання, або перед нею. В тій стадії навіть найлучший харч не заступить їм потрібної кількості сну. Взагалі надто ранне вставання дітей се зло. Один народний учитель в Ціріху дозволив дітям в першій годині, призначеній на науку, робити що схочуть: незабаром одна головка за другою склонилася до сну. Хто знає дітей, той знає також те, що вони радше виберуть усяку іншу роботу, ніж спання, — коли не надто перетомлені. Уже з того видно, як надто ранне вставання мучить дітей. Все те доказує, що се сумнівний героїзм, коли хто без огляду на вдачу дитини вимагає від неї надто раннього вставання.

Так виглядають твердження найновішої теорії про сон і спання.

З німецького переповів А. Ч.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і сѣре de Chine десе-
неві. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купити.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.**НАЙДЕШЕВІША****ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 36-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

14-30

463

ром сеї ідеї, яка теоретично хто зна чи його цікавила і чи він взагалі зясовував собі її. В кождім разі, він брав її тільки з практичного боку і здійснював її з того кінця, з котрого було найлегше, і лише настільки, наскільки в даних обставинах було це можливе. Він був наскрізь реальним політиком і як такий увесь час свого гетьманування мусів боротися з власною опозицією всяких принципіалістів. Він безпощадно гнобив тих демагогів (за що В. Липинський дуже хвалить його), однак такі під їхнім натиском — коли вони заявили, що волять до тла зруйнувати українську землю і переселитися в Туреччину ніж годитися з Польщею — він рішився під кінець 1653 р. піддатися дефінітивно Московщині на подібних умовах (тільки погіршених) як ті, що були чотири роки раніше уложені з Поляками під Зборовом. Коротко, завдяки радикальному крилу тогочасних українських націоналістів вперше була розшматована Україна, та разом з сею зміною міжнародно-політичної рівноваги стратила досьогочасну поміч і протекцію у всіх національно-політичних змаганнях — з боку Туреччини і її кримського васала (вони тоді достоту грали ту саму роль супроти України, що Австрія й Німеччина в останній війні). Чого потім Хмельницький не робив, то вже до самої смерті не вдалося йому посунути будови української державности поза ті тісні й некорисні рами, які давала т. зв. переяславська умова, а по його смерті Україна опинилася в такій розпучливій міжнародній і внутрішній ситуації, якої ніколи вже не перемогла і з якої вже не виїшла, поки не стратила створених Богданом елементів державности і не перемінилася в російську провінцію. Проте Хмельницький таки велика людина й один із героїв української історії, без огляду на його різні хиби, помилки і невдачі; як ніхто перед ним і по нім, він умів опанувати розбурхане море українського радикалізму, анархізму, принципалізму і доктринерства. Як висловився Француз Меріме, він бувби став славною європейською індивідуальністю, якби не те, що мав до діла з варварськими земляками, прихильниками засади: „все або ніщо“, які всюди вітрили (висловляючись новочасними словами) „зраду“, „продажність“, „угодовство“, „опортунізм“ і т. д. (К. б.)

С. Томашівський.

МЕБЛІсолідно виконані, власного
виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 13-15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Кождий має обов'язок обати про свою добру славу між людьми, але не занадто бо слава подібна до мильної баньки: вона якраз тоді тріскає, коли найкраща. Слава се тінь, що стає раз більша, раз менша, не змінюючи тим своєї вартости. (Тільман Пеш).

Коли хочеш пізнати, хто ти такий, уважай на те, як говориш: бо слова так показують серце, як галузки коріння.

Уніоністичний Зїзд у Празі

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Другий день зїзду.

1. Перший реферат виголосив сего дня відомий славїст, професор праського чеського університету о. Др. Йосиф Вайс, на тему: „Берестейська Унія“. На основі історичних документів представив приготівчі праці до акту зєдинення нашої Церкви з Апостольською Столицею і мотиви, для яких наші ерархи розпочали і завершили діло злуки. Достойний прелегент вказав і на перепони, які ставила нашій Церкві по довершенні акту злуки польська шовіністична шляхта і висказав побажання, щоб подібні промахи не поновилися зі сторони деяких польських кругів і в будучности, бо вони не то що не служать високому ділу зєдинення Сходу з Заходом, а навпаки, перепиняють його. Та відай горбатого й могила не направить. Не мале заінтересовання у слухачів викликала фотографія самого акту підписання берестейської унії, який Др. Вайс показав зібраним.

2. Другий з черги реферат на тему: „Фільозофічні основи в теології Восточних незєдинених“, виголосив проф. о. Др. Генрих Ціховський. У нім виявив своє широке позитивне знання богословської літератури від перших початків аж до нині і натякнувши на дві головні богословські школи на Сході: антіохійську й александрійську (алегоричну), виказав на основі фактів, що ся остання взяла перевагу та стала причиною, що східна теологія не набрала скристалізованих форм, але остала так сказатиб у пливкому стані, чого не було на Заході, де богословію завдяки аристотелівській фільозофії з її логікою і метафізикою, унято в ціпкі певні форми, що річ ясна вийшло на користь самій об'явленій правді і причинилося до усунення многих неясностей. О. Референт радить, щоб незєдинений Схід познакомився ближше з фільозофічними основами західної теології й у себе став її примінювати, що певно причинилося до взаємного зближення. Представником аристотелівського напрямку в теології уважає автор св. Івана Золотоустого, котрого студіювання поручає східним богословам.

Предсідник Зїзду, Преосв. д'Ербінї влучно зазначив навязуючи до сего реферату, що і пізнання фільозофічних основ східної теології через богословів західних не мало може причинитися до усунення багатьох упереджень і непорозумінь, які на жаль мають нераз місце.

По другім рефераті вийшов на сальо міністер соціальної опіки священник Др. Іван Шрабек, витаний сердечно присутніми. Міністер Шрабек се голова католицької чеської партії, найсильнішої по аграрниках, котра має два портфелі в теперішнім чеським кабінеті.

3. Про соборну відправу богослужень на Заході і на Сході говорив сего дня третій з черги вєнедиктинець з Бельгії о. Лямберт Бодуен, виказуючи, що концєлебрація знана і практикована не лиш на Сході, але і на Заході, хоч вона прибрала там вузші рамки. Автор, котрий цілий реферат держав у веселім настрою, старався виказати, що основи в літургіях східній і західній спільні, що отже обрядові різниці, які вийшли в оба обряди, не повинні віддалявати Сходу від Заходу.

Під кінець сего реферату входить на сальо Преосв. Ронкалі, апост. адміністратор з Софії. Се одинайцятий Владика, котрий приїхав на уніоністичний Зїзд.

Ві второк сполудня мав виклад по чеськи архимандрит славного вєнедиктинського монастиря в Празі, зв. „Емаус“, о. Ернєст Викукаль. Говорив про кирило-методіївські традиції в Чехах. Як відомо, тереном апостольських праць Св. Братів Кирила і Методія була Моравія, а не Чехи. Мимо того повага їх була така велика, що не могли вони не поширити своїх впливів і на сусідню Чехію. Се між иншим видко і з того, що саме на Чехах від найдавніших часів мимо сильної акції зі сторони латинського Западу слідно нахил до богослуження у старославянській мові. Архимандрит Викукаль тішиться загальною симпатією в чеських католицьких кругах, тому і його слово прийняте було довготрєваючими оплесками.

По нім забрав слово польський єпископ, Преосв. Пшездзецкі. Бере він від ряду літ пильну чинну участь в уніоністичних Зїздах. І сего року промовив перед ширшою публікою по польськи про уніонні змагання Поляків на „кресах“. Достойний промовець, треба признати, говорив з переняттям і з патосом може аж надто театральним і розказував про се, як в чотирох окраїнних польських єпархіях не твориться нароком окремих східних деканатів, щоби практично виказати вірним, що Церква є лиш одна, що розділ на окремі деканати латинські і східні викликавби лиш є н а в и с т ь між вірними обох обрядів. Згадано було і про семінар східний у Луцьку і про навчання східного язика у Вильні і Любліні на тамошніх університетах, про спільні богослуження з нагоди всяких торжеств, ну і про релігійні видавництва для зєдинених східних як „Кітеж“, „Християнин“ і брошури на різні теми. Шкода лише, що нічого не було сказано, що зроблено приміром для вірних українців, кілька парохій східного обряду є у згаданих єпархіях, кілька є там священників так мірських як і монахів, занятих душпастирством над зєдиненими східного обряду, кілька деканів східного обряду є над латинськими парохами і т. п. Се дуже булоб причинилося до повного образу фактичного стану уніоністичної акції на сході Польщі. При кінці звивав бесідник до взаємної любови, до усунення з уніоністичної акції всякої політики і ненависти. Маємо в Бозі надію, що се візвання скінчиться не лиш на словах, але буде в будучности переведене також в життя відносно до Українців, котрі як не милимося, находяться також межі вірними згаданих єпархій і мають повне право, аби і для їх безсмертних душ подбано о душевний корм!

Відай слухачі не гаразд зрозуміли достойного бесідника, коли референт одної чеської часописи пише, що: Lid pravoslavny se často zpovidal u katolického kněze, obcova katolickým obřadům, a oрапє.

Вечером о год. 8. мав довший гарний реферат зі світляними образами о. М. де Белльоа, Єзуїт, про уніонні змагання Св. Вітця Папи Пія XI. Присутні вислухали той реферат з великим заінтересованням.

Кождий гріх усміхається з початку приємно і приязно: його обличчя блищить веселістю, а його голос солодкий як мід. (Е. Тайлор).

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ

ВІД 650 ЗОЛ.

за готівку, на рати

всі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

ДОПИСИ

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ. (З діяльності Марійського Товариства Панночок). По приготівляючих конференціях в 1926 р. оснував о. Др. Ігнатій Цегельський: „Марійське Товариство Панночок Непорочного Зачаття Пр. Д. і св. Ольги в Городку“. Перші сходина відбулися 12. лютого 1927 р. а до кінця червня 1929 р. було 32 сходин і зборів. Члениць і кандидаток було в товаристві 35, а тепер є 30. На сходинах о. духовий провідник виголосив ряді конференцій (пояснення статутів, про Пр. Евхаристію, Любов у Мар. Дружинах, О почитанню Пр. Діви, Про любов родичів, Про св. Йосафата, Св. Миколай взір милосердя, Про Новий рік, Про піст, Десятиліття діяльності Мар. Тов. Молоді у Львові, О молитві, Про вінчання чудотворних ікон а зокрема Самбірської, Про посіщення Пр. Евхаристії, Про христ. харитативну акцію, О чистоті, Пр. Евхаристія яко жертва, О духовім читанню, О дусі пожертвування для організації, Про чудотворну ікону в Зарваниці).

Члениць виголосували відчити: 1) Про життя і діяльність Ольги Кобилянської (т. Світеньківна Іванна), 2) Про творчість О. Кобилянської (т. Стеблецька Оксана), 3) Про появи Пр. Діви Марії в Люрц (т. Кисілівна Олена), 4) Про св. кн. Ольгу (т. Федиківна Ольга), 5) Про св. Теодозія Печерського (т. Хитрівна Соня), 6) Про кн. Ярослава Мудрого (т. Фасовська Галина), 7) Слово о полку Ігоря (т. Цапівна Ольга), 8) Про укр. галицьких князів (т. Горошівна Олена).

Крім сего 3 відчити виголосили запрошені гості.

З обходів і урочистостей устроїло товариство: Марійську Академію (4. XII. 1927) з нагоди зложення приречення нових члениць, Академію з нагоди ювілею О. Кобилянської (18. III. 1928); Представлення: „Фабіолу“ (7. IV. 1929); спільне свячене і просфору. Хор Мар. Тов. Панночок взяв участь в обході 60-літ, ювілею тов. Просвіти в Городку (2. II. 1929) та делегатки брали участь в 25-літнім ювілею Мар. Тов. Пань у Львові. — Заходом Мар. Тов. Панночок устроєно що року вже три рази великопісні реколекції для Пань і Панночок під проводом о. д-ра Цегельського. Що року відбувають члениць паломництво маєве до Малкович або Добрян. Члениць асистують зі світлом через цілий місяць май на ранній Службі Божій та збирають жертви. Що місяця беруть участь в Службі Божій з виставленими св. Тайнами з адорацією та приступають до св. Причастія. В процесії Божого Тіла беруть корпоративну участь, творячи з Мар. Тов. Гімназистів шпаліри. Устроїли дві вселюдні збірки (на устроєння місії та на електричне освітлення в церкві). Раз брали участь в радіоконцерті.

Около 20 члениць творить співацьку секцію під батугою п. Ольги Цегельської, жінки катех. гімназійного. Усі члениць обов'язково пренумерують „Місіонар“. Вкладка виносить 10 грошів місячно. Честь Вам, Панночки городецькі, які в короткім часі розвинули так живу діяльність, держіться кріпко Мар. Товариства і зедуйте нових товаришок на місце тих, що виходять замуж, або виїждять. Не слухайте підшептів лукавих осіб, яким Мар. Товариство і його ідеї ухристиянізовання суспільності є солю в оці.

З нами Бог і Марія!

М-ч.

СТАНОВИЩЕ АРАБІВ. З Єгипту доносять, що арабський дневник в Каїрі „Ель Афрам“ так представляє становище Арабів у справі св. Землі: Спокою в Палестині не буде так довго, поки англійський уряд не витолкує Жидам, що Палестина то арабський край, котрого населення складається з християн і магометан. — Секретаріят Ліги Народів у Женеві засипаний скаргами Арабів з Палестини і Сирії, котрі твердять що їх позбавляють релігійних і політичних прав на користь Жидів. Араби роблять за те відповідальними Англіїців і Лігу Народів. Подібні скарги вносять також Жиди. Словом — боротьба за св. Землю розгорілася сильно.

РУХ АРАБІВ поширився з Палестини на Трансйорданію і Сирію мимо замкнення границі постерунками. Се вказує, що то рух панарабський. Улицями Дамаску перейшов демонстраційний похід з 20.000 Арабів, котрі маніфестували свої симпатії з Арабами в Палестині. Жидівську дільницю в Дамаску охоронено військом. Арабські розрухи обняли всю Трансйорданію.

Шануймо свої очі!

Найліпші окуляри і шкелери в найліпших складах Zeiss і інші поручають

ЛЕВ І ГЕНРИК АППЕЛЬ

Львів, Леґіонів 1. Телефон Ч. 4-58.

Замовлення з провінції відвратно.

494 а

6—10

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ обговорюють дипломати konieczність евакуування всіх чужинців з Харбіна й інших міст північної Манджурії, бо можна сподіватися, що конфлікт совітів з китайцями доведе до поважніших подій.

СИТУАЦІЯ В ГАЗІ. Наради головних держав-віритель Німеччини закінчилися порозумінням. Претенсії Англії заспокоєні в висоті 84 прц. Англія буде одержувати 36 міль. марок річно, себто на 7,400.000 більше, ніж предкладала Франція. Франція відступила Англії 4 міль., Італія 2 міль., Бельгія 1,400.000. Крім того, Італія зобов'язалася купувати що року в Англії 1 мільон тон вугля по звичайній ринковій ціні. Поза тим ще Німеччина має відмовитися на користь Англії від 300 міль. мар., котрі становили різницю між сумою відшкодовань після пляну Юнга і Девіса. Натомість Німеччина одержить від Франції зобов'язання остаточної евакуації Зарення не пізніше червня 1930 р.

—о—

615.851 „законів“ в сов. Росії

„Известія“ доносять, що села в Росії що раз частіше починають ігнорувати совітські закони й заступають просто своїми власними ухвалами. Коли в р. 1927 села знесли ухвалами совітські закони в 357.644 випадках, то сего року до червня сталося се вже в 615.351 випадках... (Не даром уже Наполеон говорив, що дасть собі раду навіть з найсильнішою ворожою правильною армією, але з хлопами боротися не вміє. З подібною тривогою дивився на села й Ленін, не знаючи, як переломити пасивний опір того моря російських сел, в котрім майже зникають міста й фабричні оселі).

—о—

Кардинал Фавльгабер з Мюнхена в Баварії приїхав до Познаня. На двірці витали його польське духовенство під проводом самого примаса Гльонда і представники польс. військової влади.

Польське паломництво виїде до Риму, дня 26. вересня ц. р. В Римі буде від 2. до 9. жовтня вечером.

Російські емігранти на послухання у Св. Отця. На авдієнції у Св. Отця була група російських визначних емігрантів, як княжна Волконська, Андроніков, кількох генералів і полковників а також католицький священик, син православного священика, котрий просидів 5 літ в большевицькій тюрмі. Оден з рос. емігрантів проф. Круциньський є бібліотекарем в папськ. Орієнтальнім Інституті.

Дальші торжества з приводу латеранського договору з Італією. Як доносить „Corrispondenza“, в осени буде отворений другий цикл торжеств з приводу конкордату Італії з Римом. Потвердження цієї останньої вісти з ватиканських кругів ще нема.

Переговори Апост. Столиці з Югославією в цілі остаточного упривільнення справ 5 мільонів католиків у тій державі (на всіх 13) дотичити мають таких справ: Нового поділу епархій, шкільництва, церковної власности і подружжя. Католич. ієрархія поділена на провінції 1. дальматинську, котрої митрополитом буде єпископ зі Спалія, 2. хорватсько-словінську з митрополією в Загребі, 3. боснійську зі столицею в Сараєві і 4. сербську зі стол. в Білгороді. Преса доносить, що Югославія одержить свого представника в Колегії кардиналів і що буде ним правдопод. архієп. д-р Бавер з Загребу.

„Стара Церква“. Воевід. уряд у Вильні вже третій раз відкинув просьбу групи православних зі священиком Левіцьким і сенат. Богдановичем на чолі о зареєстрування громади „Старої Церкви“, котра не узнає автокефалії православної Церкви в Польщі. Канонічно залежна вона від архієпископа в Ковні Елевтерія, котрий по повороті з Москви за згодою урядів литовського і совітського прибрав титул архієпископа литовського і виленьського.

Антіохійським патріархом для Сирійців іменований Ігнатій Гавриїл Таппуні, архієпископ Алеппо. Його вибрали єпископи того патріархату, а Св. Отець на тайнім консисторії признав той вибір. Тоді саме ухвалено дати йому „паллій“, передачу якого Св. Отець задержав для себе. Вона відбулася в празник Преображення.

Число католиків в Японії м. р. зросло о 1.800 вірних, так що тепер є там всіх католиків 89.390 на 40 мільонів населення. Число місіонарів 172, священиків Японців 49, питомців 156. Завважається зріст симпатій до католицизму. Пр. Різдво Христове вважається до певної міри народним святом.

РАДІО-АПАРАТИ І ЧАСТИ

Найдешевше, найкраща обслуга, найліпший товар у

Льва і Генриха Аппля

494б Львів, Леґіонів 1. Ч. тел. 4-58. 6-10

Як може нежива матерія пояснити нам таємниці життя?

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

АНТІН ЧЕХІВ

Великий письменник укр. походження.

З ПРИВОДУ 25-ЛІТТЯ ЙОГО СМЕРТИ.

Антін Чехів се один з найбільших літературних талантів, принесених Сх. Україною в жертву російській культурі. Зв'язаний з Україною не тільки своїм походженням та місцем уродження, а й багатьма рисами своєї творчості. Чехів писав, як відомо, тільки російською мовою. — Чехова зачисляють до класичних письменників російської літератури, нарівні з Пушкіном, Гоголем, Тургенєвим, Л. Толстим та ін. Російський письменник Б. Зайцев у ювілейній статті про Чехова називає його „Російською Славою“. Імя Ч. славне, дійсно, далеко поза межами Росії й України. Його твори перекладені майже на всі культурні мови. Його популярність у деяких краях Зах. Європи дуже велика. Особливий успіх мають твори Ч. в Угорщині; Мадяри вважають Ч. незвичайно близьким собі по духу, „ніби-мадярським“ письменником. Та, мимовеликої популярності Ч., його літературна спадщина ще не дочекалася всебічної, належної оцінки. Про Ч. й досі можна почути дивачні та взаємно-суперечні погляди й оцінки. Чехова признають великим, „класичним“ письменником, но й досі історики письменства та критики не зясували виразно, що саме вічно-гарне, класичне, велике у творах Ч. Не освітлили досі належно й світогляду Ч. А вже зовсім ніхто не подбав до сеї пори про оцінку Ч. з укр. погляду, про виявлення укр. складників й укр. стихії в його творчості. А тимчасом майже всі найліпші зри Ч. зв'язані з Україною! Українські монастирі — славнозвісний у Сх. Україні Святогорський монастир, на Слобожанщині, монастир над річкою Голтвою, на Полтавщині, східно-українські розлогі степи, славні сх.-укр.-вишневі сади — проходять перед нами в цілій низці найліпших творів Ч. І, характеристична річ, перенятий звичайно песимізмом Ч. — коли пише про рідну Україну — здобувається на світлі краски і з ніжним ліризмом, майже з побожною любов'ю малює рідні сторони: смуток, песимізм Ч. видимо тають у світлі дорогих споминів з дитячих літ. Та не тільки сим зв'язаний Ч. з Україною. Його своєрідний гумор-сміх крізь сльози, його мрійливий смуток, жіночність і ліризм його творчості се типово-українські риси, спільні більшості наддніпрянських письменників. Зв'язок Ч. з Гоголем не підлягає сумнівам: Ч. у певнім відношенню був продовжателем і наступником Гоголя. Багато спільного має Ч. і з ін. сх.-українськими та „україно-російськими“ письменниками, особливо з його сучасниками. Вплив Ч. виразно відбивається у творах цілої низки наддніпрянських белетристів кінця XIX. — поч. XX. ст., найбільше в М. Чернявського, Н. Кибальчича, Л. Пахарева, почасти в Коцюбинського, С. Васильченка й баг. ін.

Останніми часами в нас починають розуміти вагу „україно-російських“ письменників, як М. Гоголя, Наріжного, Данилевського, Короленка й ін., для історії укр. письменства та взагалі для укр. культури. І навіть пробують „ревіндикувати“ декого з них (порів. дуже цінні уваги на сю тему В. Дорошенка в передмові до перекладеного ним „Бурсака“ Наріжного, вид. „Просвіти“, 1928). Чехів і своїм талантом і впливом безперечно перевищує всіх „україно-російських“ письменників, розуміється крім Гоголя і Достоевського, оскільки останнього теж можна залічувати до „україно-російських“ письменників. Через

те на дослідження й оцінку творчості Ч. мусимо звернути особливу увагу.

Життєпис Ч. — „чисто-літератський“ й нічим особливим не визначається. Життя провадив він кабінетне. Був незвичайно скромний, хоровитий, трохи короткозорий. Нічого невідповідного ніколи не зробив, но й подвигів теж не творив ніяких. Предки Ч. були селяне-кріпаки, батько Ч. народився ще в кріпацтві. Ант. Чехів сам уродився 17. січня 1860 р. в укр.-частині Донщини, в Таганрозі. Частину дитячих літ провів в укр. селі. Вчився в Таганрозькій гімназії, потім на медичнім відділі Московськ. Університету. Почав друкувати свої твори ще студентом, 19-літнім юнаком, у 1879 р. Для зарібку мусів стати постійним співробітником гумористичного журналу „Стрекоза“. Щоб охоронитися від нужди й голоду, писав дуже багато, головню дрібні легкі, веселі оповідання про тещ, про модних пань, п'яних купців, літників ітп. Майже все те писав нашивку, аби-як, для дрібного заробітку. Воно пристосоване до смаку невибагливої півінтелігентної публіки, найбільш охочої до читання брукованого, гумористичного часопису. Саме ті оповідання й виробили Чехову славу веселого й дотепного оповідача. Більшість з тих часних гумористичних оповідань не має ніякої мистецької вартості і зовсім не характеристична для таланту і творчості Ч. В 1884 р. Ч. скінчив Університет і став лікарем. Проте лікарською практикою займався недовго, хоч був здібним, пильним і добрим лікарем. Віддався виключно письменницькій діяльності. Тепер почав багато працювати над своїм літературним талантом. Кожне дрібне оповідання старанно обробляв. Невпинною працею виробив свій дуже гарний, оригінальний літературний стиль. Критика довгий час ставилася до Ч. з великим застереженням. Призвичаєні до більших повістей і романів критики не хотіли признати великої вартості дрібним творам Ч.: „Гарний майстер на дрібниці“, казав про нього навіть „прихильний“ критик. Журнали теж нерado брали дрібні оповідання Ч., жадаючи великих повістей. Чехова навіть висмівали за те, що він пише самі „дрібниці“. Та Ч. перебороті упередження. В 1886 р. видав 1-ий збірник своїх оповідань „Пестрые рассказы“. В 1887 р. вийшов 2-ий його збірник „В сумерках“. Там м. и. містилося чудове оповідання „Святою ночью“. Ті збірники, особливо другий, прийняла публіка з великим зацікавленням. Незвичайно подобалося опов. „Святої ночі“, в котрім Ч. малює чудову картину Великодньої ночі в монастирі над Голтвою й світлі, симпатичні образи двох монахів: поета, складача акафістів, і його вірного друга-„послушника“. На поч. 1888 р. появилася один з найкращих творів Ч., „Степ“, напоєний свіжими пахощами Степової України, ледви чи не найліпший твір у нашій і в російськ. письменстві, присвячений змалюванню сх.-українського степу. „Степ“ зробив надзвичайне враження, особливо на уродженців Сх. України. Високо-талановитий письменник Гаршин, теж уроженець Степової України, прочитавши „Степ“, кинувся до свого приятеля зі словами: „Я прийшов сповістити тобі чудесну новину: появилася новий першокласний письменник“. Іншому приятелю він казав: „Степ Чехова мене обновило... У мене наче налив прорвався, і я почувати себе так гарно, як давно не почував!“ Особливо захоплювався Гаршин змалюванням у „Степу“ образом старенького, „типово-українського“ пан-отця. — В 1890 р. видав Ч. збірник „Хмурые люди“, в 1892 р. велике оповідання „Палата ч. 6“. Відбув подорож по Сахаліні й Сибірі, де приглядався життю покараних каторгою

злочинців. Про сю подорож видав „записки“, спершу друковані в журналах, потім окремою книжкою. Крім оповідань, почав писати також драми: „Іванов“, „Чайка“ (1896), „Дядя Ваня“ (1897). Талант Ч. в тій порі розвинувся дуже сильно. Се вже не був веселий оповідач і навіть не гуморист, а переважно смутний і ніжний імпресіоніст, дуже гарний мистець і тонкий психолог. В його творах бачимо гармонійне сполучення імпресіонізму з реалістичним, побутовим малюнком. Заховуючи часто деякі форми жартобливого, комічного стилю, Ч. заповнює їх зовсім некомічним змістом. У нього звучить уже часом навіть не сміх крізь сльози, а тихий, но гіркий, безмежний смуток або й повний відчай... Настрій, спільний у Ч. в 1880—1890-их рр. з іншими наддніпрянськими письменниками, особливо з такими „україно-російськими“ белетристами, як Гаршин і Новодворський. Відірвані від усякого ґрунту, зденационалізовані й здекласовані, втративши тверду віру батьків, но занадто чуткі й розумні, щоб прийняти нову „віру“ — соціалістичну, котра саме входила тоді в моду, сі письменники в цілій низці своїх творів дали вислів безнадійній розпуці. В однім зі своїх найглибших по заміру оповідань, „Скучная история“, Ч. вкладає в уста свого героя — старого, заслуженого ученого, такі слова:

„Смішна мені моя наївність, з якою я колись у молодих літах перебільшував значіння слави і того виняткового стану, яким користаються славні люди. Я відомий учений, має ім'я вимовляють з благоговінням, мій портрет був і в „Ниві“ і у „Всемірі. Ілюстрація“, свій життєпис читав я навіть у німецьких журналах — і шож з того?.. Родинні неприємності, немилосердність вірителів, незручності паспортної системи, загальне неучтство і грубість у відносинах... все це й багато іншого торкається мене не менше, ніж усякого мішанина... Припустім, що я знаменитий тисячу разів, що я герой, яким пишається мій рідний край... все це не перешкодить мені змерти... в нужді, в цілковитій духовній самотності... І скількиб я не думав, кудиб не розкидався мої думки, для мене ясно, що в моїх бажаннях нема головного, нема чогось дуже важного. В моїй пристрасті до науки, в бажанню жити, в змаганнях пізнати себе, в усіх думках, почуттях і розуміннях нема чогось спільного, що в'язало б те все в одну цілість. Кожне почуття, кожна думка живуть в мені особно. В усіх моїх міркуваннях про науку, театр, літературу, учнів, в усіх образах моєї уяви, найуміліший аналітик не знайде того, що називається спільною ідеєю, або Богом живої людини... А коли нема сього, се значить, що нема нічого...“

Поруч з сим ученим в інших оповіданнях виводить Ч. низку звичайних, дрібних, „хмурих“ людей, котрі може не так докладно й послідовно, но по суті таксамо остро відчують беззмістовність свого існування та страшну мізерність свого оточення. Докладно й тонко змалює Ч. сучасних йому інтелігентів-неврастеників, що нудять світом і собою, що відчувають себе вибитими з колії („Огни“, „Скучная история“, „Припадок“, „Володя“, „Дуэль“, „Записки неизвестного“ й баг. інш.). Особливо тяжке враження робить „Палата ч. 6“, здається найбільш розпачливий у всій світовій літературі малюнок з життя божевільних. Се оповідання жалливо-сумним настроєм перевищує навіть такі невимовно-смутні малюнки як „Записки божевільного“ Гоголя та „Червона квітка“ Гаршина. — Але глибокий, безнадійний песимізм не панує в творах Ч.: він лише смугою проходить в середнім періоді його творчості і згодом знов уступає місце сірим, тужливим, буденним, но не безнадійно-розпачливим настроєм. Скромний, ніжний, жіночний по натурі письменник не схотів кинути безапеляційного, суворого засуду життю й людям. Не в його характері було проклинати життя або бичувати суспільство. Почавши, подібно як Гоголь, веселим жартом і перейшовши до поважнішого гумору, до сміху крізь сльози і сатири, згодом пішов Ч. зо-

всім иншим шляхом. У Гоголя сатира, сарказм, бичування „пошлости пошлых людей“ набирали, чим далі, тим більшої сили. Чехів навпаки, лише спочатку висміював „пошлість“ своїх героїв. Потім підходив до них уже як до „диваків“, потім почав їх жаліти, а вкінці малював їх зі співчуттям і з любов'ю. Там, де Гоголь бачив лише „свинячі рила“, Ч. знайшов стомлені, хорі, сумні й жалюгідні людські обличчя. Кого Гоголь прокляв, Ч. приласкав і потішив. Від сатири й безоглядного песимізму Ч. перейшов до примирення з людьми і життям. Настрій примирення панує в більшості пізніших оповідань і в пізніших драмах Ч. („Дядя Ваня“ — 1897 р., „Три сестри“ — 1901, „Вишневий сад“ — 1904 р.). Особливо ясно помітна ступінь перемога настроїв примирення над безоглядним песимізмом у п'яти названих висше великих п'єсах Ч.

Піси Ч. у свій час відіграли велику, „революційну“ роль в історії російського театру. Спершу публіка, при звичаєна до побутових п'єс та мелодрам, поставилася неприхильно до лірично-імпресіоністичних драм Ч., позбавлених театральних ефектів. Та згодом, завдяки старанням Москов. Художнього Театру, котрий виробив новий „чехівський“ театральний стиль, піси Ч. здобули великий успіх по всій Росії й особливо на Вел. Україні. Найвидатніша й найліпша з драм Ч. — „Вишневий сад“. В ній виступає Ч., може й не зовсім свідомо, провозвісником революційної бурі, котра руйнує старий суспільний лад, старі поміщицькі панські оселі з їх вишневими садами. На зміну старим героям, інтелігентам-неврастенікам, в сій драмі виводить Ч. „героя нового часу“, Лопатина, котрий піднявся з суспільних низів і безжалісно рубає старий, прославлений, поетичний сх.-український вишневий сад, руйнує без вагання стару, поетичну, панську Україну, щоб перебудувати її по новому, згідно з вимогами „раціональності й користі...“ Цікаво, що син селянина, уродженого в кріпацтві, Ч. не висловлює радости чи задоволення з того перевероту. Швидше навпаки, бо у пісі ніби відчувається тривожне питання: Що з того буде? Чи вийде що добре з того руйнування? А старе, таке гарне і любе, гине навіки, без сліду... — „Вишн. сад“ був одним з останніх творів Ч.; він появилася на поч. 1904 р., а 15. липня 1904 р. Чехів помер у німецькій курорті Баденвайлері, в 45-ім році життя, в періоді найбільшого розквіту свого таланту, коли починав писати в новому стилі, охоплюючи в своїх спостереженнях ширший круг суспільства, виводячи нові типи, нових героїв, порушуючи нові, ширші теми.

У творах Ч. є досить значні недостатки й великі вартості. Яскравий виразник настроїв свого часу, типовий представник здекласованої й здезаціоналізованої наддніпрянської інтелігенції кінця XIX. в., Ч. весь час стояв на роздоріжжі. Світогляд його був досить невизначений. Політики, державних справ він уникав і на державних діячів, на „державну машину“ дивився ніби з острахом. Коли йому доводилося висловлювати думку про політичні справи, вказував досить наївні політичні погляди.

Яке було відношення Ч. до релігії? Досі ще поширений погляд, що Ч. не вірив у безсмертя душі, не вірив нібито і в Бога. Як і більшість інтелігенції того часу, він дійсно втратив ту ширину і глибину віри, якою вірили його батьки й діди. В його творах можна зауважити сильні хитання й сумніви. І все ж таки в ніжно-ліричній, люблячій, жіночній душі Ч., мимо всіх інтелігентських

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше РОМАН ЗУБИК Львів, вул. Галицька ч. 16.

порукає: **Весняні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — ШОВКИ у великім виборі. — ВОВНИ англійські і красві на мужеські одіння.** 24 30

раціоналістично-атеїстичних напластовань, існували непереможна жага віри, сильне стремління до Церкви, особлива пошана монастирів і духовенства. Останнє явище було досить рідке в ті часи серед російської та сх.-української інтелігенції. З любов'ю змальовує Ч. постаті духовних осіб у своїх оповіданнях. З розумінням освітлює їх життя й психологію. Багато теплої співчуття, ліризму й пошани в тих малюнках. І майже від всіх оповідань Ч., присвячених духовенству, віє щось світле, спокійне. А як добре і вірно передавав Ч. релігійні переживання віруючих людей! Досить згадати хоч би його, ще в молодих літах (26 років) писане, опов. „Святої ночі“. Ні, Ч. очевидно не був атеїстом. Зв'язок з релігією в нім надрирався, не розірвався цілковито. Розглядаючи творчість Ч. з релігійного погляду, мусимо піднести дві його великі заслуги. З одного боку, він виявив яскраво всю беззмістовність, всю порожнечу життя і найбільших досягнень невіруючої людини (порів. нпр. опов. „Скучная історія“), а з другого боку дав чудові малюнки релігійних переживань і світлі, симпатичні образи віруючих людей, особливо духовних осіб.

В. Миропільський.

БІБЛІОГРАФІЯ

D. S. Mirsky. CHEKHOV AND THE ENGLISH. „The Monthly Criticism“, vol. VI., October Number, 1927.

В сім нарисі кн. Д. Святополк — Мирський, проф. історії російської літератури в Школі словянських студій при Лондонському Університеті, звертає увагу на цікавий факт незвичайно широкої популярності Чехова в сучасній Англії. Виявляється, що жаден словянський письменник — навіть Достоевський, Л. Толстой і Горький, дуже популярні в ин. краях Зах. Європи — не мають в Англії такого значного успіху, як Чехів. Кн. Св.-Мирський пробує вияснити причини популярності Ч. серед Англіїців і дає цікавий психологічно-філософський аналіз творчості Ч. Сучасних Англіїців приваблює й естетичний і етичний бік у творах Ч. Повоєнна Англія переживає психічну реакцію, й тому Англіїць знаходить споріднені мотиви в Ч., близькі до його теперішньої „туги“. Важко сказати, оскільки вірно зясовує Св.-М. успіх Ч. в Англії. Але з висновками психологічно-філософського аналізу творчості Ч., зробленими С.-Мирським, нпр. з твердженням про цілковитий детермінізм Ч., погодитися не можна. Проблема детермінізму дійсно постійно займала Ч. Но „детермінізм“ Ч. був лише позірний. В глибині душі Ч. не міг погодитися з детерміністичним світоглядом, котрий не лишає людині жадної свободи волі. Такі твори Ч., як нпр. „Жена“, доводять, що Ч. не був справжнім детерміністом.

В. З.

Людина з природи призначена жити з людьми. Але людей тяжко пізнати, бо кожда людина має три характери: 1) той, який показує, 2) той, в який вона сама вірить, що його має, 3) той, який дійсно має.

ЗАЯВА

Прошу ласкаво помістити в „Н. Зорі“ слідуєче вияснення:

Дописувач некролюгу бл. п. Юлії Рабій, жени ВПр. о. пароха в Самборі, в „Ділі“ ч. 188, як причину смерті, подав гризоту покійної задля переслідування її мужа вищою владою, що не є правдою, бо покійна померла в наслідок ран, заломання черепа і стрясення мозку, що повстали з того, коли покійна необережно зходила сходами зі стриху, упала на камінну долівку.

Самбір, 26. серпня 1929.

о. Ілія Федевич.

НОВИНКИ

Звертаємо увагу на статтю о. І. Братика „Дуалізм матерії й духа в народі“, котра може становити сусстрат для дальших помічень над нашим народом в сих часах. Щойно по зібранні більшого числа таких помічень з різних околиць краю можна дати належне освітлення нашого сучасного стану і витягнути відповідні висновки в напрямі його уздоровлення.

Цікаві висліди наукових дослідів в полуд. Палестині. Славний англійський єгиптолог проф. Фліндер-Петрі під час своєї археологічної експедиції в місцевості Тель-Фара около 25 км. від Гази в цілі прослідження зносин Палестини з Єгиптом віднайшов два біблійні міста Бет-Пелет і Герар. Опис Бет-Пелет є в книжці Ісуса Навина. Це була дуже значна військова стація, звідки король Давид брав половину своєї прибічної сторожі. В іншій місці жив Абимелех. Проф. Петрі ствердив, що з 38 міст згаданих в книжці Ісуса Навина в цій окрузі полуд. Палестини 19 міст носить старозавітні назви.

Улеми і б. султан. Коли на мурах Дамаску, столиці Сирії, появилися афіші з заповідженням фільми п. н. „Султан Абдул Гамід“, негайно зібралися музманські духовні (улеми), і після наради рішили звернутися до уряду з проханням заборонити висвітлення цієї фільми. Вибрана делегація пішла до шейха Тагеддіна, голови ради міністрів та зясувала йому, що „представлення на екрані в товаристві жінок султана Абдул-Гаміда, б. каліфа ісламу й наслідника Магомета, булоб противне магометанській релігії“. Шейх Тагеддін поручив ту справу директорови поліції, котрий заявив, що особисто буде при висвітленню цієї фільми, і коли замітить якусь образу магом. релігії, то заборонить її висвітлювати.

Близько половина населення в большевії не вміє ні читати ні писати, а саме 44 проц. Неграмотність на селах не паде, тільки зростає, лиш у містах зменшилася до 20 проц.

Відновили кару буками у сов. Росії. „Красная газета“ доносить з Саратова, що в одній з німецьких колоній над Волгою совіт засудив 85 селян на кару буків. Кару виконано і то так, що кількох побитих у грізнім стані відвезено до шпиталю.

Прилад, що хоронить від упадку при миттю вікон опатентувала в Варшаві Юлія Халжинська. Се рухома балюстрада, котру можна прикріпити до кожного вікна. Досі уживано поясів.

ФУТРА

мужеські, дамські і шкірки

ГОРОВОЦІ С-ка

Львів, ул. Краківська 4.

партер і 1. поверх

тел. 54—12.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

Партійна „аргументація“. В Феленці коло Варшави прийшло до партійних порохунків, причім якогось Вайсгрос так сильно вдарено залізним дрючком по голові, що йому тріс череп. Він стратив притомність, ізза чого слідство завішено, бо Вайсгрос не може вказати ніяких учасників тої „аргументації“.

Данський великий дневник „Політкен“ сконструував велику ляльку, зовсім подібну до людини, й вислав її саму з Копенгаги аж до Барцельони в Еспанії на виставу. Лялька ходить автоматично. Вона мала при собі білети їзди і просьбу, щоб подорожні помагали їй при пересіданнях. Доїхала без перешкоди.

Чехословацькі високі школи в 1928-29 р. Всіх студентів чсл. вис. шкіл було 29.548, з того чужоземців 4.104. Найбільшу фреквенцію мали: Празький Карлів ун. 9.186, німецький 4.463, пражка чеська політехніка 5.080, пр. нім. політ. 2.034, Масариків універс. в Брні 2.787, Коменського унів. у Братиславі 1.582 студентів(ок).

Слон у трафіці. В Кольонії над Райном стався такий випадок: Слон, що стояв собі довгий час спокійно в цирку, вийшов з нього і пішов до великої трафіки тютюну та увійшов до неї через велике виставове вікно, розбивши його й понищивши та порозкидавши багато річей. Продавець, побачивши такого незвичайного гостя, спасся бігством задніми дверми. Можна собі уявити його міну, коли узрів такого „клієнта“.

Вдячність Індіан. Начальник одного з індіанських племен, „Білий кінь Орла“, прибув з Америки до Німеччини й у місцевості Радебайль поклав прагматичний вінок на могилі німецького письменника Карла Мая, котрий у своїх творах з великою симпатією писав про Індіан. Іменем свого племені заявив вдові по покійній, що воно адоптує її як свою в характері княжни задля пошани пам'яті її мужа.

Біржа

Долар 8'88.

Пшениця двірська з 1928: 41'— — 42'—. Жито з 1928: 23'75 — 24'25. Ячмінь на мливо: 20'75 — 21'75. Овес галицький з 1928: 19'50 — 20'—. Кукуруза: 26'50 — 27'50. Горох Вікторія: 45'—50'—. Горох пільний: 32'—35'—. Гречка: 29'50 — 30'50. Лен: 31'— — 32'—. Ріпак озимий з 1928: 62'— — 63'50. Мак сивий: 115'— — 125'—. Мак синій: 135'— — 145'—. Ціни за 100 кг. в місці стації надавання в зл. п.

В парохії корчмин, почта Корчів поштівний сейчас іспитованій дяк. Пенітентів і полс. Решта післи умови. Безпені і розуміючі ірмологіон мають першенство. 510 1—2

Гр.-кат. Духовенство -- укр. Інвалідам

(Виказ жертв за квітень-червень 1929). (Докінчення).

Пов. Налвірна: парох. уряд Ланчин 45; парох. ур. Дора 16'12; о. А. Дмитраш, Заріче; зб. 40'50; пар. уряд Добротів 24.

Пов. Перемишль: о. І. Сорокевич, Уйковичі 8'60; о. Ю. Левицький, Руське село 2. Пов. Перемишляни: о. Т. Сахно, Лагодів, зб. 14'29; парох. ур. Глинани 26; о. Г. Минович, Лони 3; пар. ур. Бруховичі 2; церква Вишняни 11.

Пов. Печеніжин: — — — Пов. Підгайці: о. М. Блозовський, Підгайці 2; парох. ур. Теляче 16'97; церква Зарваниця 17'50.

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ,
ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ
НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує

ФРАНЦ СЕЮД

Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).

508 1—3

Пов. Рава Р.: парох. ур. Девятир 5; пар. ур. Верхрата 8; пар. ур. Біла 9; пар. ур. Угнів 25'18.

Пов. Радехів: о. М. Коритко, Холоїв 5; о. М. Данилюк, Увин 10; о. Р. Березинський, Оглядів 18; церква Стоянів 11; о. Березовський, Стоянів 5; о. І. Каранович, Стоянів 10; парох. ур. Нивиці 12; пар. ур. Синьків 11.

Пов. Рогатин: о. М. Кулинич, Юнашків 10; о. Л. Давидяк, зб. в Підмихайлівцях 17 і в Журові 8; о. Л. Залужний, Заланів 5; о. А. Мельник, Вишнів 5; церк. брацтво, Помонята 5. Пов. Рудки: парох. ур. Комарно 25'46.

Пов. Самбір: о. П. Подляський, Дорожів 5.

Пов. Ст. Самбір: о. Е. Тимчинин, Білич 7'50; парох. ур. Стрілки 20'50; пар. ур. Волошинова 5'70; о. Н. Макар, Фельштин 5'50; о. Я. Пасічинський, Воля К. 13'26.

Пов. Скалат: о. Е. Купчинський, Сорочко 3; парох. ур. Товсте 8; о. Р. Зарицький, Вікно 14 і зб. 25'50; церква Лука М. 25'25.

Пов. Сколе: о. С. Масяк, Лпбохора 5; о. П. Гедз, Лукавця В. 7; о. Е. Карпінський, Труханів, зб. 20; о. І. Шуровський, Стинява 33; о. М. Пригуляк, зб. Сколе 107'22; о. Ю. Галькевич, Рожанка В. 26'40.

Пов. Снятин: — — —

Пов. Сокаль: о. І. Крайчик Будинин 20.

Пов. Станіславів: о. Ю. Кочержук Боднарів 6'66; о. Р. Лободяч, Залуква 13'50; парох. уряд Маріампіль 16; о. В. Барановський, Темерівці 5; парох. уряд Вікторів 4'50; о. В. Чопей, Галич 17; церква Єзупіль 12.

Пов. Стрий: парох. уряд Нинів Д. 8; парох. уряд Довге 10'56.

Пов. Сянік: о. П. Андрейчик, Війське 5.

Пов. Тернопіль: о. Т. Цегельський, зб. Струсів 32'35; парох. уряд Глещави 13.

Пов. Тернопіль: парох. уряд Воробівка 6'30; парох. уряд Березовиці В. 8'28; о. І. Кливак, Мшаєць 8'25; о. О. Кравчук, Бірки В. 18; о. В. Подолянчук, Ступки 5 і Романівка 5.

Пов. Товмач: о. І. Лабій, Отинів 10'31; о. М. Стрийський, Гостів 5.

Пов. Турка: парох. уряд Яблінка Н. 5; о. В. Яремкевич, Товче 9'40.

Пов. Чортків: парох. уряд Біла 50 і Білобожниця 24'50; о. М. Ганкевич, Звннич 68'50; о. Н. Івахнюк, Джурич 10; о. Ю. Машак, Ягодинця Ст. 6'17.

Пов. Яворів: парох. уряд Яжів Ст. 4, о. В. Котис, Придбичі 5; пар. уряд Курники 8; о. А. Михалиха, Шкло 9'50.

Пов. Ярослав: о. М. Воробій, Майдан С. 6; парох. уряд Лежахів 7; парох. уряд Снява 10.

Лемківщина і зах. окраїни: о. М. Ковальчик, Більцарева 3; о. М. Ходачок, Смерковець 5; о. І. Жарський, Глушно 5; о. Т. Зелений, Шляхтова 10'19; парох. уряд Дубрівка 18'85; пар. Селиська к/Д. 10; пар. Дошниця 8'70.

Укр. Товариство допомоги Інвалідам у Львові (вул. Руська 3).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вписи і вступні іспити на курс І, II, III і IV. до учитель. жін. Семинарії СС. Василіянок і VII-й клас. вселюдної школи в Дрогобичі відбудуться 2. і 3. вересня ц. р. — При учит. семинарії СС. Василіянок міститься дівочий інститут. Зголошення приймається щоденно. — М. Григорійчук, управитель. 2-2

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкриває адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалі 7. (Дім „Дністра“).

ПОРОШОК

KOGITEK

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 10-10 398

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ВСЯКОГО РОДА

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 7—12

НОВООТВОРЕНИЙ МА-ГАЗИН І РОБІТНЯ

ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутівського.

Поручає **футра** дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода шкірки. Ціни найнижчі, логідні умови 491 місячної сплати. 7—15

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пд. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочисляємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 47—100

РІК

ОСНОВАННЯ

1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 82-7

ПАРАСОЛІ

дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490а) 12—24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоніччя ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- і амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. III.: Краків 405.867.

Боротьба за Святу Землю

Американський консуль радить утікати.

З Єрусалиму доносять: Тут і в Гаїфі сконцентровано 4.000 війська. Та мимо хвилевого успокоєння ситуація така, що американський генеральний консуль радить амер. горожанам, опускати Палестину. Поїзди до Єгипту переповнені. На границі Трансйорданії зауважено нові рухи Арабів. По дводневній облозі здобули Араби жидівську колонію Кассанію. Зі лагодяться до походу на Єрусалим.

сходу дальше надтягають кочовнічі Араби.

Бедуїни перейшли Йордан і стали табором у Рамлі. Місто Сфат підпалили Араби. Воно горить. Згоріла також колонія Айн Сейфім. Араби заатакували дальше колонії Керар-Барух, Шей-ель-Абрек і н. В Арабії, Сирії й Мезопотамії творяться нові відділи Арабів, котрі —

лагодяться до походу на Єрусалим.

Араби домагаються знесення заяви Бальфура.

З Женевы доносять: що число арабських петицій з приводу Палестини зростає що раз більше. Провідники Арабів повідомляють Англію й Лігу Народів, що замирення Палестини можливе тільки по

знесенню заяви Бальфура, котрою приречено Жидам створення національної домівки в Палестині.

З Варшавы простують вістку про зранення польск. конзуля в Палестині.

Становище англійського уряду.

Др. Вайцман, голова світової організації сіоністів оповіщує: Колоніальний міністер Великої Британії, лорд Песфілд, дав мені приречення, що уряд Англії не відступить від заяви Бальфура, що будуть зроблені заходи, щоб розрухи в Палестині більше не повторилися, та що жидам належить відшкодування за знищення.

гії не відступить від заяви Бальфура, що будуть зроблені заходи, щоб розрухи в Палестині більше не повторилися, та що жидам належить відшкодування за знищення.

То вже не розрухи а загальне повстання.

Англійська преса пише: Останні відомости з Палестини й Сирії свідчать, що те, що там діється, то вже не розрухи, а повстання Арабів. Факт, що арабським рухом кермує султан Атрам, той сам, котрий кермував повстанням Друзів, потверджує припущення, що маємо до діла з панарабським рухом, не так релігійним, як політичним. Навіть під турецьким правлінням не доходило до таких кривавих подій.

трий кермував повстанням Друзів, потверджує припущення, що маємо до діла з панарабським рухом, не так релігійним, як політичним. Навіть під турецьким правлінням не доходило до таких кривавих подій.

Як помагають собі Жиди: 50.000 доларів для Палестини кожного дня!

Управа американського Комітету несення помочи жертвам палестинських випадків ухвалила пересилати до Палестини фонди впливають скоро й масово.

стини по 50.000 доларів кожного дня так довго, поки Жиди у св. Землі не відбудують своїх знищених колоній.

Становище органу Апостольської Столиці.

„Оссерваторе Романо“ пише: „Хто винуватий експресів приписує релігійному фанатизмови Арабів замість бачити в них сильний рух політичної натури, той забуває, що ніколи подібний ураган не зустрів християн у Палестині. Дневник висказує погляд, що не релігія, тільки політика Жидів викликала спротив Арабів.“

буває, що ніколи подібний ураган не зустрів християн у Палестині. Дневник висказує погляд, що не релігія, тільки політика Жидів викликала спротив Арабів.

Св. Отець відраджує їхати тепер до Св. Землі.

З Риму доносять: Велике вражіння викликала вістка, що Св. Отець особисто відраджує паломникам їхати тепер до Св. Землі. Се уважають за доказ дуже поважної ситуації в Палестині. Св. Отець дуже

живо інтересується подіями в Палестині й телеграфічно зажадав від апост. делегата подрібних відомостей про долю католицьких інституцій у Св. Землі.

(Дальші вісти внутрі числа).

Нові ціни муки й печива

Управа міста Львова устійнила нові ціни муки і печива як слідує: 1 кг. пшеничної муки 65 процентової стоятиме у млині 72 гр., у гуртівника 73, в дрібній продажі 80; — житньої 70 процентової в млині й у гуртівника 42 гр., 1 кг. хліба

з темної житньої муки в пекарні 33 гр., на страганах 35, 1 кг. житнього 70%-ового хліба в пекарні 45, у склені 47. Ціни були без зміни. Хто жадавби висших цін, підлягати-ме карі арешту до 6 тижнів або гривні до 3.000 зол.

Муссоліні розв'язує партію фашистів?

З Риму доносять: Муссоліні розв'язує плян розв'язання партії фашистів, що підтверджує римська преса. Дневник „Імперо“ пише, що від часу останніх ви-

борів нема вже різниці між фашистами й нефашистами. Весь державний апарат так опанований фашистами, що дальше існування партії непотрібне.

Стан облоги на совітських залізницях

З Москви доносять: Головний вояд совітських військ на далекому Сході, Бліхер, підписав наказ, котрим оповіщено

стан облоги на совітських залізницях на лінії Чита—Благовіщенськ—Хабаровськ—Владивосток.

Німці скінчили лет довкола землі

Воздушний корабель „Граф Цепелін“ з'явився о год. 6 рано над Нью-Йорком і перелетів над пам'ятником Свободи, від котрого зачинав свою подорож довкола земної кулі. Америк. преса пише, що весь його лет над Америкою рівнявся одному великому тріумфови. Ціла подорож від-

булася без жадної пригоди. Дорога його виносить 32.000 км. За весь час осідав на землю тільки три рази: в Європі, Азії й Америці. Летів зі швидкістю 117 км. на годину. Се перший воздушний корабель, що облетів земну кулю. Командант його — Др. Екнер.

Церковна справа в Польщі

В найновішій опінії польської преси.

II.*)

„Курер Вілен.“ в розгляненій нами передовиці остро критикує, ганьбить нашу церковну Унію і навіть похоронить справляє. А польський католицький щоденник „Польска“ помістила передову статтю п. н. „Пересторога“, підписану Леонам Радзейовським. Вона будімо „боронить“ унію. Але та „оборона“ по суті мало чим ліпша від нападу „К. В.“ Щоправда, у статті Радзейовського знаходимо деякі вповні слушні уваги; та у висновках його таксамо не видно глибокого розуміння церковних справ і потреб на наших землях і не чути правдивого католицького духа, хоч його стаття й уміщена яко передовиця в католицькій газеті. Він сильно жалує, що польське суспільство не інтересувалося повною трагедією історією Унії „на Литві, Білорусі й Русі“, і що „більшість польських істориків, виходячи з погляду національної політики, висказувалася про унію цілковито неприхильно“. — В протилежність „Курерови Віл.“, котрий уважає, що Унія, погорджувана латинським духовенством, знаходилася в жалюгіднім стані, Р-ий навпаки стверджує, що наша Церква була в розквіті та що в польським суспільстві не робилося ніяких різниць між клиром обох обрядів (се останнє очевидно невірне). Особливо підносить Р-ий наближення уніятського духовенства до західного обряду й західної культури, звертає увагу на його освіченість і підпирання ним шкільництва в краю. Унія, каже Р., була „кріпостю західної культури на нашій Сході“. — Але найбільше захоплює Р-го в історії Унії просякнення її на поч. XIX. в. польськими впливами. З особливою приємністю стверджує він, що в уніятських церквах у тім часі запанувала польська мова в проповідях, додаткових молитвах, у парохіях і т. д. Р-ий широко сумує над загибеллю Унії на Правобер. Україні та Білорусі, але не так через те, що то була втрата Католицької Церкви, як через те, що нібито, „внаслідок підступної касати Унії, величезні простори краю ген по Дніпро, Витебшину й херсонські степи з мільонами людей... назавжди втрачені зістали для Польщі. Зі зміною віри змінилося обличчя краю — де була Польща, там стала Росія...“ „Се був для польськості значно сильніший і гірший по наслідках удар, ніж програні й криваво стлумлені повстання...“**) Отже Унія інтересує Р-го лише як евентуальне знаряддя чисто світських цілей.

І через те сучасна уніятська гр.-католицька Церква вже його не обходить, бо вона не служить для поширення польського стану посідання на україн. та білорус. землях. „Католицькому“ публіцистови Р-му, очевидно, навіть і на думку не приходить виступити в обороні теперішніх інтересів і прав тої самої уніятської Греко-Католицької Церкви, котру він так боронить, хвалить і цінить в минулому, котра — по йогож словам — приносила велику ко-

*) Гл. „Н. Зоря“ ч. 62.

**) Отсе місце надзвичайно ярко освітлює спосіб думання польського католицького автора, котрий так перенятій сучасними націоналістичними настроями, що переносить їх в минувшину. Освітленню такого хибного способу думання буде присвячена окрема стаття. — Р е д.

Меблі
тапіцеровані
сальонові й клубові

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 24-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

ристь і відігравала велику культурну роль. Його зовсім не цікавить те, що в інтересі Католицької Церкви безперечно було би відродження тої старої, прославленої ним самим Унії на т. зв. „кресах“. Ні, його обходять тільки інтереси польськості на „кресах“, тільки Поляки-латинники, котрі там живуть, і польський/латинський клир та його праця для підтримання й поширення польськості на „кресах“. Р-ий остро картає „лівих і радикалів усякого апарату“, котрі виповідають війну Костелові, — тому, що „нападаючи нині на Католицьку Церкву, вони нападають на великодержавне становище Польщі...“ Бо „одиноким відвічною фортецею польськості на Сході є Церква Католицька, її святині й священники“. Р-го захоплює „величезна праця“ польського р.-католицького духовенства, яку воно „в тяжких умовах“ провадить на „кресах“, підтримуючи й поширюючи польський дух у всіх сторонах життя, — і закидає навіть, що про підпирання тої польської праці латинського клиру на „кресах“ ніби-то „не думає ані уряд, ані сойм, ані ширші круги суспільства“.

Таким чином, і в католицькій газеті „Польска“, опозиційній до теперішнього уряду — таксамо, як і в органі виленських „трудовиків“ Б-б-івського напрямку „Кур. Віл.“ ми бачимо однакове змагання до цілковитого підпорядкування релігійних і церковних справ польським національно-державним інтересам. „Кур. Віл.“ в ім'я тих інтересів ганить Унію і радить підпирати православ'я, зробивши з нього міцну зброю в руках уряду. В католицькій газеті Унію лише в минулі обороняється, а в теперішній хвилині рекомендується використання польського латинського духовенства на „кресах“ для польських національних потреб.

Нас не так дуже дивує некатолицький спосіб думання і анти-католицький програм „Кур. Віл.“ Натомість, треба уважати дуже дивним становищем католицького публіциста. І то тим більше, що Р-ий не зауважує суперечностей у своїх поглядах, висказаних ним у сій його статті. Бо якраз наведені ним твердження з історії Унії рішуче промовляють проти використання Церкви для національних і політичних цілей. Навіть з його статті, при уважнім перегляді наведених в ній тверджень, випливає, що польські впливи на Унію в поч. XIX. в. на Правобер. Україні та Білорусі, отримані з поширенням серед вищого уніятського духовенства йосифинської концепції, мали якнайгірші наслідки. „Ліквідаторами Унії, — пише Р-ий — були люди польського походження, нерозуміючого стану, виховані польського Університету в Вильні“: митр. М. Сімашко, арх. В. Лужинський, арх. П. Янковський та інші... „з тої самої alma mater, з котрої вийшли фільомати...“ А одною з головних чи найголовнішою причиною їх дивовижного поступовання сам Р-ий уважав „ляцізацію“ їх поглядів і їх діяльності, особливо поширену через Головну Духовну Семінарію в Вильні. Та „семінарія підлягала владі світської людини, котрою міг бути й некатолик і навіть нехристиянин. Дух викладів у ній залишав багато до бажання. Підручник догматичної богослов'ї Кліпфеля був пересякнений йосифинізмом... Видало то свої отруйні та згубні овочі. Уніятські достойники типу Сімашка, що вийшли звідти, зложили потім докази, що їх зовсім не обходив ані Бог ані Церква Його... Такі наслідки дала духовна ляцізація“. — Може в тім усім не така вже велика була вина саме Виленської семінарії, але в кожному разі Р-ий вірно зазначає згубний вплив загальної ляцізації та йоси-

финізму на впливовішу частину уніятського духовенства на Правобер. Україні й Білорусі на поч. XIX. в. Так, ляцізовані достойники, Поляки або люди цілком спольшені, чужі для своїх вірних, чужі для їх щирої віри та їх щирого привязання до Унії, просякнуті йосифинськими впливами дійсно не дбали і не могли дбати належно про інтереси Церкви. Вони були в більшій мірі носіями польської культури а часом і польських інтересів, ніж католицького духа. І саме в тім, що вони робилися носіями переважно світської культури й світських, національно-політичних інтересів був уже початок тої ляцізації, й того упадку католицизму, котрі привели вкінці до повної загибелі Унії. Ляцізовані „достойники“ в роді Сімашка, Лужинського, Янковського — замість бути носіями католицизму — були спершу, поки існувала польська автономна держава, взагалі поки польський дух панував на Правобер. Україні та Білорусі, представниками польської культури; колиж Росія приступила до „роspoлячення“ тих земель, Сімашко, Лужинський та ин. зробилися провідниками російського духа і вже не тільки духово відійшли від правдивого католицизму, але й зовсім покинули Католицьку Церкву. — Такі й подібні наслідки дає ляцізація духовенства, й зокрема підпорядкування його праці світським, політичним цілям.

Всяке підпорядкування релігії й Церкви світським завданням калічить, коли не саму Церкву, то принаймні підпорядковане духовенство і вкінці ослабляє його вплив а разом з тим негативно відбивається на його моральній стані. Один з найбільш яскравих прикладів бачимо в православній духовенстві царської Росії. Правосл. Церква була поволенена царським урядом, змушена служити російській національній політиці.

До чогож то все привело? До морального упадку духовенства, до втрати впливу на суспільство, до незвичайного зменшення авторитету Церкви, котра вже переставала саме через те бути корисна й для держави...

Підпорядкування Церкви державним чи иншим політичним цілям навіть з державного погляду не оправдується; бо завжди веде до зменшення церковного авторитету, а через те до упадку релігійності, моральності, карності й порядку в суспільстві. На жаль, політичні діячі не хочуть звичайно розуміти тої простої справи.

Особливож небезпечні експерименти над церковними справами недержавних народностей з боку національно-чужої державної влади, небезпечні як для пануючих експериментаторів, так і для поневолених. Бо викликають у вигляді протесту проти тих експериментів переміщення національних і релігійних почувань, зріст негативного фанатизму і т. д. І тому ми з певним острахом дивимось на зріст у польським суспільстві тенденцій до впровадження в церковну політику на наших землях засади підпорядкування релігійно-церковних справ хибно-зрозумілим державним інтересам.

Збесчестили могилу Гоголя

„Красная Газета“ подає, що невідомі справці збесчестили могилу великого письменника Гоголя на Данилівському кладовищі в Москві. Украдено всі металеві частини пам'ятника над тлінними останками письменника. Знищено також сусідні могили композитора Рубінштейна і маляра Перова. — Те збесчещення невідомими злочинцями символічне для теперішнього становища України під владою червоної Москви.

Сучасні авторитети й історичні герої IV.

Коли вже державно-політичний характер Хмельницького показується в дещо иншій світлі, ніж звичайний читач-полемічний статтей В. Липинського в „Ділі“ мабуть уявляв собі, то з Мазепою виходить ще гірше. Під кінець XVII в. ідея козацької державності була теоретично розвита далеко вище ніж 50 літ раніше, коли Хмельницький вперше взявся був практично її здійснювати; вона ж мала за собою цілу низку розвоєвих етапів. Одначе говорю з натиском: не так у голові гетьмана Мазепи і в головах його найближчого оточення особливо плекалася отся ідея, лише в рядах демократичної опозиції проти гетьмана і старшини, в першій мірі на Запоріжжю і — знов річ характеристична — під турецько-татарською протекцією. Значить, тодішні ідеологи української державності не рекрутувалися серед козацького паства, так ідеалізованого В. Липинським („Яфети“), тільки якраз серед запорізької „голоты“, для якої той-же В. Липинський має тільки одно слово „Хами“! І не з ідеалізму порвався Мазепа на Росію, а з хибного рахунку на перемогу Карла XII і Станіслава Лещинського, натомість не можна заперечити ідеалістичних елементів у такого Мазепиного ворога як Петрик, що в 1692 р. підписує на Запоріжжю трактат про утворення незалежної від Москви і Польщі України, або у кошового Костя Гордієнка, який прилучається до свого ворога Мазепи тоді, коли становище сього останнього на Україні було вже пропаще (якже інакше поступила українська демократія 1918 р.); який під Полтавою бився з Москалями, підчас коли гетьман, старшина і жменя реєстрових козаків безпечно сиділи у шведській обози (під „почесною“ сторожею; в дійсності Швеції боялися, і не без деякої рації, переходу їх на царський бік). Ті „Хами“, поклавши багато голів під Полтавою, не втратили духа і по катастрофі, коли натомість козацька старшина виявляла сумний образ малодушності і безхарактерності. Так звана конституція Гордієнка, зложена на еміграції при виборі Орлика на гетьмана 1710 р., є незаперечним свідоцтвом моральної перемоги „Хамів“ над „Яфетами“ та цікавої й високо розвитої державницько-політичної думки, лише очевидно не монархічної і не аристократичної, а республіканської і демократичної (бо зразком для них була Польща). І знов, за реалізацію тодішнього свого ідеалу ті українські „Хами“ довго билися й умирали, коли натомість мазепинські „Яфети“ виплакували дозволи вертати до маєтностей, били чолом цареві, зневажали пам'ять Мазепи, зраджували товаришів і т. ин. Сам-же Орлик (культурно Поляк і з польською політичною орієнтацією) умів тільки їздити по європейських столицях і безуспішно жебрати, щоб його силою посадили на гетьманський уряд.

Стверджуючи отсей дійсний стан, я не хочу впевняти одночасно, що політична рація була тоді по боці української демократії, що вона була здібна утворити й удержати державу та що гетьман і старшина були бандою станівих егоїстів і політичних запроданців; ні, політична рація могла при всім тім бути по боці козацької старшини, однак се певно, що ся аристократія тоді не мала між собою ні одної людини на висшій міру та що не серед тих „Яфетів“ шукати національно-політичних ідеалістів, а серед зненавидженого В. Липинським українських „хамів“ того часу. А

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллі.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзіцьких)

15-30

вертаючи до особи самого Мазепи, скажу одно: поки не найдуться нові досі незнані жерела, які можуть основно змінити весь його образ, доти він не має виглядів на культ національно-політичного героя. Не тому, що його кнець був сумний, або що становище України з того часу погіршилося, а тому особливо, що в його драмі не видно висшого морального патосу, який будить респект навіть у противника. Такий патос був натомість, як уже зазначено, у його раніших суперників Запорожців, однак тогочасність проклала і їхню пам'ять, а замість них зідеалізувала царславного Палія. А сьогодні? Сьогодні вони належать до найсимпатичніших постатей нашої історії, однак той моральний капітал, що вони внесли у неї, за малий і за пізно зужиткований, щоб їх ставити побіч Хмельницького, не кажучи вже побіч Романа, Василька й інших князів. Та В. Липинський не побивається за ними; по його ідеології вони руйніники, „Хами“, що повставали проти благородних „Яфетів“-старшин, хочби проти простих ступайків Москви.

Невдачниками були й сі і ті. Політичної долі рідної країни не поправили, радше погіршили, а на справедливую оцінку і признання мусили вони, з клеймом проклятих зрадників, чекати мало не два століття. Перший Українець, що сю історичну кривду у значній частині направив, був Драгоманов, видаючи „Політичні пісні українського народу“ (1883); найвища пора довершити цього національного обов'язку й захистити сих многострадальних синів України від нової кривди з боку найновіших українських ідеологів. В кождім разі сказаного досить, щоб зрозуміти, яка то складна і ще гаразд невияснена справа українських історичних героїв та їх евентуального культу, коли їх оціняти зі становища новочасної державницької ідеї.

С. Томашівський.

Боротьба за Святу Землю

Різня в Сафеді. — Тиберіяда загрожена. — Грізна ситуація в Північній Палестині і Галилеї. — З Сирії надтягають дуже войовничі племена Арабів.

ПАТ доносить: Все жидівство потрясене до глибини різнею в Сафеді. Жорстокості, які там мали місце, пригадують сцени в часі нападу на Геброн. Погром у Сафеді зачався коло 6 год. веч., а щойно по півночі прибуло з Тиберіяди англ. військо. З особливим вирафінуванням кинулися Араби на дім жидівських сиріт. Його підпалено. 3.000 жидів, котрі втекли до англ. урядових будинків, уже два дні без хліба і води. Тиберіяда також загрожена. Там убито м. і. сина рабіна Клерка. Між тяжко раненими є й оден Араб з Трансйорданії, котрий з параженням життя боронив Жидів. Місто Сафед горить. Північна Палестина й горішня Галилея загрожені. В Емеку паніка. З Ейлу Ганіму евакуують жінок і дітей. Коли зараз не насипе військо, буде нещастя. Всі жидівські колонії в розпущі. Багато убитих і ранених. Християнські домівки відріжнені від жидівських назначені синіми хрестами. З Сирії надтягають нові відділи з дуже войовничих племен арабських. Оден сильний відділ сирійських Арабів уже передерся до Палестини від півночі, а другий через східну границю з Трансйорданії. Оба вступили в бій з англійськими військами.

Араби б'ються із англ. військами.

„Івнінг Стандард“ доносить: В околиці Бет Шаву відбулася острі бої з Ве-дуїнами. Англійський кружляк „Дур-гам“ зачав острілювати Арабів з моря коло Гаїфи, 30 убив і 40 ранив. ПАТ депешує, що нема кружляка такого імені. З Лондону доносять, що колиб жидів не розбрювано, то вислід їх боїв з Арабами бувби ще більше трагічний.

Економічний підклад розрухів.

ПАТ доносить: Голова Панарабської Ліги оповістив у Лондоні заяву, що головна претенсія Арабів до Жидів дотичить концесії на експлуатацію Мертвого моря, уділеної Жидам. В заяві сказано, що Жиди й без того посідають великі багатства, за сїоністами стоїть світова фінансерія. Тому Панарабська Ліга домагається, щоб Англія переняла контроль над виконанням тої концесії. Тільки тоді можливе буде співжиття обох народів.

Протижидівський рух перекинувся до Мезопотамії.

„Юнайтед Прес“ доносить, що в Єрусалимі запанував уже спокій. Зате протижидівський рух перекинувся до Мезопотамії, де живе кількасот тисяч жидів. В Багдаді дійшло вже до першої кривавої сутички, в котрій ранено 10 осіб.

Заломання здоров'я німецького народу

„Везер Цайтунг“ приніс статтю з такими даними: Перед війною на 100 покликаних було 53 до 61 здібних до війська в Німеччині, тепер всего 25. Пересічний ріст новобранців зменшився на 6 цмт., а вага на 12 фунтів. Каси для хорих виказують на 100% більше хорих. Нещасних випадків збільшилося по фабриках на 30%. Словом, видно щось в роді заломання здоров'я сильного колись німецького народу.

Комуністи про свого диктатора

Два комуністичні органи в Москві, „Комсомольська Правда“ і „Молодая Гвардія“ оповістили поему Безіменського „Стріл“, в котрій автор представив якогось Пришлецова, що опираючись на банді злочинців і карієровичів, загарбав владу. Уряд доглянув в тім сатиру на ком. диктатора Сталіна, увязнив редакторів обидвох газет і змінив весь склад редакцій тих органів.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

Папа Пії XI. про робітничі організації

Парижський „Таймс“ доносить: Група катол. промисловців внесла скаргу до Риму, в котрій пише, що християнські фахові робітничі організації зачинають також виказувати тенденції до марксизму й державного соціалізму. На те наспіла відповідь на адресу єпископа Лієнарта з Лілль такого змісту: „Свята Столиця заявляє, що ті оскарження безпідставні. Робітничі синдикати не перешкоджають суспільному мирові“. Далше Апост. Столиця заохочує клір, щоб посвячував свою працю християнському синдикалізму, а осуджує соціалізм і комунізм, котрі руйнують суспільність і ненависть ставляють у підстав взаємин між промисловцями й робітниками. В тій відповіді є цілий обширний виклад суспільної доктрини. Таким чином Папа Пії XI. став поруч Льва XIII. і Венедикта XV. як опікун християнських робітничих фахових організацій.

Від вовка оборонитися, а від злого чоловіка не схоронитися.

Маленький фейлетон.

Дивні роди кропиви

(З пекучих питань природи).

І наша кропива пече несогірше, але вона розуміється ніщо в порівнанні з тими родами кропиви, які ростуть у теплих і вогких околицях Азії, в Австралії й на островах Індійського Архіпелагу. На полудневих схлонах гір Гімалаїв, в дистрикті Сіккім є рід кропиви, яка називається *Urtica betrophylla*, а яка страшно пече. Гукер, найлучший знавець ростин Бритійської Індії, пише, що тамошне населення має перед тою кропивою такий страх, що йому тільки довгими намовами і грішми вдалося наклонити тамошних людей, щоб помогли йому врізати кілька примірників тої кропиви. Опари, які б'ють від неї, викликають таке сильне пчихання, що для успокоєння треба держати голову над мидницею з водою добру годину. Цікаве притім те, що пекучі волосинки тої кропиви (тамошне населення називає її „міляма“) мікроскопічно малесенькі й

містяться не так на її листю як більше на її делікатних, молоденьких парістках прутиках. Діткнення „міляма“ викликає сильні запалення, які часто переходять в горячку (фрибру) і навіть у корчі.

На острові Ява і на Молюках є кропива в формі корчів з дуже великими пекучими волосками. Та кропива викликає піхури завгрубшки пальців.

На острові Тімор є рід кропиви, званий „Чортівським зіллям“ (*Urtica urentissima*). Се найбільш пекучий зі всіх родів кропиви. Діткнення її викликає на тілі запалення, що тривають роками і все на ново печуть при вогкій погоді.

В Австралії (в провінції Вікторія) та на острові Тасманія є кропива в формі значних дерев. Ті кропивані дерева мають темно-зелене листя і квіти червоні як шкарлат. Се найстрашніший зі всіх родів кропиви: діткнення її на більшій просторі тіла биває навіть найсильнішого коня, котрий конає, страшно кидаючись з болю. Цікаво, що на людей та кропива не ділає так страшенно, але небезпечна вона розуміється є.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через
літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Щорічний зїзд німецьких католиків відбувся сим разом у Бризгові. Тревав він від 29. VIII. до 1. IX. Головні предмети нарад були: Ратування християнської родини й культурне післанництво католиків в народі (ширення відповідного письменства і т. п.).

Треба лікарських сил на місії. В поганських краях в парі з духовним убожеством і нуждою йде нужда фізична, тілесна. Тому місіонарі і монахині дуже часто мусять виступати як лікарі. Але з незвичайним розвитком місійної діяльності в останніх часах, особливо за понтифікату Пія XI. показалося, що брак до цього місійних лікарів і лікарок. Протестанти вислали на місійні терени около 2000 лікарів, католики мають їх тільки 15. Тепер в Америці і в Європі почали вербувати кандидатів до цього звання. У Вірцбургу створено інститут для організування місійних лікарів і лікарок. Такі лікарі можуть дуже багато зробити на місії. Від якогось часу існує товариство місійних лікарів, число члениць росте з року на рік.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векселі 3—4 місячні; доцільно тоді ще есконт. Заовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 48—100

Великі праці у Ватиканській бібліотеці. Святий Отець Пій XI ще як Монсіньоре Ратті працював у ватиканській бібліотеці від 1910 р. а уряд її префекта сповняв від вересня 1914 до 1918 р. Як її директор розпочав реформу великого Загального Каталогю бібліотеки. Зараз по вступленню на папський престіл збогатив бібліотеку великим книгозбором з Росії, в котрім були рукописи, інкунабули і дуже рідкі друки. 1922 р. прилучено знова частину збору Капротті, котрий склався з 320 арабських рукописів і гебрейського кодексу. Під кінець першого року понтифікату Пія XI. влучено частину бібліотеки Чігі. Цей новий набуток має більше ніж 3.000 рукописів, рідкі кодекси різних бенедиктинських монастирів і 84 рукописи з чудовими мініатурами а також 300 інкунабулів (стародруків, до 1500 р.) і 30.000 друків. В 1926 р. маркіз Гетона дарував бібліотеку шляхотської родини Ферсіоні, в котрій знаходяться цінні документи з історії літератури французької, італійської, еспанської та латинської разом 1.200 дуже рідких рукописів і 40.000 томів. Сьогодні Ватиканська бібліотека має 450.000 томів. Скорий зріст її спонукав Св. Отця до будови нових приміщень для неї. Треба замітити, що Ватик. Бібл. працює разом з інститутом Карнегія й американськими знатоками бібліотечними над проектом цілковитого каталогоування бібліотечних зборів. Частину великих коштів сей праці взяв на себе сей Інститут. Тепер ведеться каталогоування найновіших набутоків після найновішої американської системи. Цілковите скаталогоування триватиме 20 літ. При бібліотеці існує лабораторія для відновлювання старих кодексів.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

КОНГРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ Європи, п'ятий з ряду, відбувся в Женеві. Сим разом склад його був ишгий, ніж попередно, бо не взяли в нім участі Поляки з Німеччини, Литви й Латвії, а зате з'явилися нові групи: Швеції з Естонії й представники Українців з Ромуниї. Засідання конгресу було закриті.

НА ЗІЗДІ АНГЛ. ПАРТІЇ ПРАЦІ видвинено такі домагання: 1) Муніципальні робітники домагалися зменшення тижня праці до 40 годин (5 днів по 8 годин), тепер працюють вони 44 години. 2) Електричні робітники домагалися, щоб ухвалено законом приневолити всіх робітників, стати членами трейдуній. 3) Третє домагання особливо дивне: Примусити кіна, наймати оркестри і притім заборонити давати роботу і дозвіл на візд в Англію всім чужим музикантам. Як відомо, маса музикантів належить до бідних пролетарів, а партія праці має клич: „пролетарі всіх країн єднайтеся!“ Коли той клич порівняти з порядком нарад її зїзду, то виходить, що й та поважна англійська партія вживає неправдивих кличів і тим самим демагогії.

КАТОЛИЦЬКА „ГЕРМАНІЯ“ пише, що в Польщі незабаром уступить її прем'єр. На його місце мавби прийти або ген. Сосновский, котрий шукавби способу примиритися з соймом, або ген. Ридз-Смиґли, котрий загостривби диктатуру. Супроти невиразного економічного положення другу евентуальність уважає „Германія“ неможливою.

„РОБОТНИК“ ПРО ІДЕЮ СІОНІЗМУ. Орган поль. партії соц. пише: Нам здається, що криваві удари в Палестині се доказ нереальності сїонізму. Годі легко перескочити тисячі літ історії й відновити жидівську державу в краю, котрий став зовсім іншим, ніж був в епосі жидівської влади в нім. Своїми силами жиди Палестини не відзискають, а ніхто в світі не зачне політичних і релігійних війн, щоб догодити сїоністам. — Не вдаючись в оцінку тих тверджень, слід підчеркнути, що польським соціалістам залежить на розбиванню сїонізму тут, бо тоді ще більше Жидів знайдеться в їх рядах.

З ПРИВОДУ ПОДІЙ У СВ. ЗЕМЛІ оповіщує частина преси різні перестороги для Жидів. І так пр. Крак. „Час“ пише: Ті події доказують, що жидівські колонії в Палестині можуть удержатися тільки під охороною англійських крісів. З хвилиною, колиб уступилося англійське війсьско, прийшлоб там до страшної різни жидів. Та трагічна евентуальність повинна склонити сїоністів до великої обережності. Думка заступлення Арабів Жидами у св. Землі се утопія таксамо як мрії про незалежну жидівську державу. Тільки хоробливо екзальтовані люде можуть поважно брати такі фантастичні мрії, а вже несовісністю являється, вpirати їх у некритичні жидівські маси.

КРИВАВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ тривають далі, хоч між Нанкінєм і Москвою ведуться переговори. Сівітські війська з боем заняли Калун у півн. схід. Манджурії. В амурській окрузі уличні бої між китайськими й сівітськими відділами.

Рукописів Редакція не звертає.

Н О В И Н К И

Під проводом Їх Ексцеленції Митрополита відбудуться духовні вправи (реколекції) для священників, в гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові, вул. Коперника 36, в днях 10. до 14. вересня 1929. Перша наука второк 10. вересня вечір о год. 8. Спільне св. Причастіє 14. Постіль належить взяти з собою. Ціле удержання 24 зол. Зголошення приймає Ректорат Духовної Семинарії. Від Ректорату гр.-кат. Духовної Семинарії.

512 1—2

У Волиці (пов. Тереховля) господар Петро Атаманюк заснув на стриху з папіросом в устах. Від того згоріло все його господарство і пять сусідніх.

В Мосціах над Тарновом викинуто великі азотові фабрики. Мін. промислу домагається виасигнування на те викинення 20 міль зол.

Сильно втікають з „раю“. За оден тиждень і тільки на трьох граничних стаціях польсько-сівітських зявилося 419 утікачів з червоного „раю“. З них 22 остане в Польщі а решта виїзжає в західно-європейські держави.

Пишуть нам: Місцевість, де вбито старенького і дуже чесного священника о. Д. Пирога, називається Тиханя (Тихані — Тихане) декан. Дуклянського, а не Чехани, ані Чехи, як подали всі часописи.

З Академії Наук у Ленінграді усунено 71 осіб, між ними 11 б. дійсних і тайних радників двора.

Ворожитство у Франції. Як виявляється, у Франції 34.000 осіб фахово займається ворожитством. Се обчислення зроблене урядом, з огляду на заведення податку від осіб, що фахово займаються ворожбою. Такі сумні наслідки відокремлення Церкви від держави та безрелігійного виховання молоді. Позбавлена правдивої віри, людиність шукає ратунку... в ворожбі.

Міністерство скарбу устійнило, що екзекуційні кошти належаться також тоді, коли екзекутор не знайшов річей, що підлягалиб екзекуції або коли скарбова влада заняла щось у третих осіб. Зате не належаться екзекуційні кошти, коли з огляду на брак движимостей скарбова влада не доконала жадних екзекуційних кроків і виступила через прокураторію на дорогу судову, виключаючи цивільну. Не вільно рахувати коштів також при гіпотечнім забезпеченню залеглостей розложених на рати.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† о. Вячеслав Евген Збудовський, парох Зубрця, пов. Бучач, упокоївся в 65 р. життя й 41 священства. — В. Й. П.

† о. Андрій Сумик, парох у Волосіві, Надвірнянського пов., радник Станисл. Епископської Консисторії, упокоївся в Бозі 28 серпня с. р. в 84-ім році життя й 53-ім році священства. В. Й. П.

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a)

13—24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. доляр. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. III:
Краків 405.867.

Події у Святій Землі

Катол. патріархат про події в Палестині.

З Риму доносять: Католицький патріархат у Єрусалимі засадничо підтверджує англійські донесення, додаючи: Ходить о те, чи мандатовий округ має стати сіоністичною державою, чи нейтральним тереном співжиття трьох релігій. В останніх часах виступи сіоністів були такі яскраві, що Араби зажадали від Англії задоволення, що вона не

утворить сіон. держави. Заслугують на увагу висновки арабської преси, котра пише, що то Аллаг вигнав Жидів з країни над Йорданом і вже раз перешкодив відбудові їх святині у Єрусалимі таї тепер не допустить до здійснення сучасної спроби. Ліга молодих Арабів взяла собі за ціль, вигнати сіоністів з цілого краю.

Заява Мек Доналда в справі Палестини.

Прем'єр Англії Мек Доналд на засіданні Ради Союзу Народів висказав симпатію жертвам погромів у Палестині й задоволення продовжування англ. політики. Англія почуватися до виконання обов'язків, наложених на неї манда-

том і Союзом Народів. Злочинність не може бути дозволена і передовсім мусить бути здавлена, все одно, які були її причини. А другий обов'язок держави се унеможливити повторення таких випадків.

Виїзд жидівської молоді з Галичини.

У Львові зголосилося 350 осіб жидівської молоді з Галичини до виїзду в Палестину. В присутності представ-

ника англ. консуляту 330 узнано здібними до виїзду. Перша група 80 осіб виїде вже 10. с. м.

„Мандат над Палестиною повинна одержати Польща“.

Таке сенсаційне домагання висунув „Наш Пшегльонд“ й аргументує його так: Польща має за багато Жидів, отже найлучше подбає, щоб урядити їм у св. Землі таке життя, що вони туди заберуться. До того Польща здавна має симпатії між магометанами. Мандат той належить Польщі ще й тому, що там

є найбільші християнські святощі й опіку над ними повинна мати католицька держава. До того всего торгівлю в Польщі й Палестині мають у своїх руках Жиди, отже між обома краями не було б на тій області непорозуміння. — Розуміється, того оригінального виступу в політичній сфері поважно не беруть.

Відозва еміра Абдуллага.

Емір Абдуллаг видав відозву, у котрій стверджує, що мир у Палестині вже привернений і забороняє мешканцям Трансйорданії під ostrimi карами переходити палестинську границю.

Піст на знак жалоби.

Начальний рабін Єрусалиму оповістив 4-й день вересня днем посту на знак жалоби за погибших у св. Землі.

В Польщі появилася епідемія сплячки

З Лодзі доносять: В останніх днях санітарна влада міста ствердила ряд випадків страшною хоробою сплячки, званої „гейне-медіна“. У зв'язку з тим

скликав магістрат спеціальну нараду з участю лікарських організацій і команди поліції, щоб запобігти поширенню тої жахливої епідемії.

Секта Мормонів уже в Європі

Німецька преса доносить, що американська секта Мормонів (котрі називають себе також „Святими Останніх днів“) появилася вже в Європі. Наперед позискала в Лондоні коло 6.000 членів, опісля кинулася на Німеччину і Швай-

царію. Центр її пропаганди в Німеччині — „Дрезно, в Швайцарії — Базилея. Всю Німеччину поділила та секта на свої місійні округи й веде завзяту пропаганду. В Німеччині позискала вже коло 12,000 людей.

Нова конгрегація імени Ісуса-Робітника

У Франції, в місті Тур, повстало нове згромадження під іменем Конгр. Ісуса-Робітника. Ціль його пропаганда праці в душі Церкви кат. й папських євangelік, особливо „Рерум новарум“ та практичне підпирання суспільної акції

в хосен народних верств. Члени нової конгрегації складають річні приречення подібно як в італійським „Тов. ім. св. Павла“ й таксамо не носять монаших одягів. На разі підлягають владі дієцезальних єпископів.

Пропаганда масонів

„Джорнале д' Італія“ оповіщує, що редакція його одержала місячник „Сестар“, видаваний масонською ложою „Югославія“ в Білгороді, куди скоронилися прогнані з Італії масони. Число того журналу за липень все присвячене обдумуванню способів боротьби з католицизмом. Як найлучший спосіб поручає творити маленькі кружки

котрі мали б на цілі понижати авторитет духовенства. „Досвід учить — пише „Сестар“ — що упадок католицизму починається підорванням авторитету духовенства“. Потім слідують уваги про konieczність позискання інтелігенції до такої роботи, головню дневників і артистів.

Єзуїти чи таки Василіяне?

Якими смішними аргументами воюють „оборонці прав гр.-катол. Церкви“ в своїй знаній найновішій брошурі,*) нехай послужить закид, кинений на адресу ОО. Василіян (ст. 74), що, мовляв, вони „йдуть вже своєю новою дорогою“, бо десь там „в заграничних видавництвах змінили — свою давню назву Чина ОО. Василіян і іменувались на подобу своїх учителів „Стоваришенем найсв. Спасителя (себто Єзуїтами)...“

Смішно робиться, коли дивитися, на такий закид, обчислений на невідомість читачів, а може і звідти він походить, що самі автори брошури найменше інтересуються своєю рідною історією. Читаю бл. п. Преосв. Юліяна Пелеша „Geschichte der Union“. Там в § 45. обговорена історія ОО. Василіян. Там знаходжу, що ОО. Василіяне в Галичині ще від 1780 р. творять провінцію імени Найсв. Спасителя. Для вияснення сеї назви, як також для піднесення кількох моментів з історії Василіянського Чина, позволю собі коротко переповісти сеї уступ, що відноситься до нашої теми.

І так до Синоду Замойського — 1720 р. — монастирі української провінції не були з собою злучені. Кождий монастир жив сам для себе. Інакше було в провінції литовській, де вже митрополит Велямин Рутський зреформував був Василіянський Чин ще перед Синодом Замойським. Зєдинення монастирів було дуже великої ваги для піднесення життя монашого й удержання дисципліни. Розуміючи ту вагу зєдинення, вже деякі руські монастирі перед Синодом Замойським прилучилися до литовської провінції. Після розпорядження Синода Замойського руські Василіяне мали також утворити одну зорганізовану провінцію на взір литовської. Але виконання сеї справи з трудних причин проволікалося. Вкінці прийшов наказ з Риму до митрополита Атаназія Шептицького, перепроводити реформу Чина, і він скликав ігуменів до Львова на день 26. серпня 1739 р.

Зібрання відбувалося в церкві св. Юра. На першій засіданні єпископи зрєклися юрисдикції над монастирями. Уложено статут і утворено руську провінцію під візванням Пречистої Діви Марії. („Оборонці“ мають нагоду кричати, що Василіяне „перейшли на Маріявітів“). Вибрано протоархимандрита і консульторів.

Тимчасом учасники збору підприємля плян, щоби з руської і литовської провінції утворити одну велику Василіянську провінцію. В тій цілі вислали до Риму Василіянина Озимкевича, щоби предложити справу Апостольському Престолови. Рішенням папського декрету Апостольський Нунцій, архієпископ Фабрицій Сальбероні, скликав загальну конгрегацію Василіянського Чина до Дубна на день 26. мая 1742 р. Вона протягнулася до 12. червня. Предсідав митрополит Атаназій Шептицький, нунцій заступав його аудитор Юрій Марія Ляскаріс, єпископ з Зенополя (in partibus). Зібралися єпископи й монахи з обох провінцій. Уложено там 21 точок, з котрих для нас важне те, що обі провінції, хоч злучилися в одну велику провінцію під проводом протоархиман-

*) В обороні прав нашої гр.-катол. Церкви, анонімний пашквіль, видання Ів. Готя.

**Матеріали
меблеві
стори портієри**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 25-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

дрита, то кожда задержала свою назву: литовська звалася провінція св. Тройци, а руська — провінція Покрова Пр. Богородиці.

Та злука мала для Василіянського Чина найліпші наслідки. Від того часу монаше життя в українській провінції розвивалося в небувалій досі спосіб. Зацвили набожність і науки. Василіяне мали небавом світлх мужів. Більші монастирі ставали центрами набожності. Заснований св. Йосафатом монастир в Жировичах і Почаївська Лавра стали осередками набожних паломництв з найдальших сторін України, а до Крехівського монастиря в Галичині приходили богомольці аж знад Дніпра, Дону і навіть з острова Крети.

Коли одна часть монахів піддержувала набожність, друга часть віддавала вихованню молодіж. По монастирях основано небавом латинські школи і теологічні курси, в котрих виховувалися не лише монаші клирики, але по можності також і світські кандидати. Багато богато книг. Через те все Василіяне положили безсмертні заслуги для українського народу й Церкви.

Та недовго тишилися Василіяне розквітом свого духового життя. Небавом наступили політичні хмари і бурі, котрі Василіянську Конгрегацію поділили — аж на чотири провінції. В Польщі по р. 1772 стан Василіян не змінився. Зате в Росії й Австрії настали для монашого життя нові розпорядження, котрі поширено і на Василіян — і вони не могли задержати своєї єдності. Тому зіхалися Василіяне на капітулу до Тороканя в р. 1780 і дотеперішні дві провінції поділили на чотири. А саме литовська провінція, котрої часть дісталася під Росію, поділилася на провінцію литовську імени св. Тройци і на білоруську, імени св. Николая. Руську провінцію рівнож розділено на дві, провінцію польську під візванням Пресв. Діви і провінцію галицьку ім. Спасителя. (Тут здається цілий корінь непорозуміння і алярму в брошурі). Але і той стан недовго удержався. По другім розборі Польщі знов богато монастирів дісталася під Росію, з котрих багато знесено, а по 1795 р. лише ті монастирі удержалися, котрі займалися вихованням молодіж. До Росії належали вже три провінції й ледви удалося їм пережити Катерину II. За царя Александра I. зібралися знов Василіяне на капітулу до Тороканя в р. 1802 під президією берестейського єпископа Йосафата Булгака. Тут знесено білоруську провінцію св. Николая, а привернено одноцільну провінцію Пресв. Тройци. Та в р. 1804 цар Александр I. зніс постанови тороканської капітули, зніс протоархимандрію, а монастирі підчинив знов під юрисдикцію єпископів. За царя Николая I. наступило цілковите знищення Унії і зєдинених монастирів в Росії.

Відраднійше положення Василіян було під Австрією, де Василіяне творили провінцію Спасителя, а першим провінціалом, або протоігуменом був вибраний о. Атаназій Петровський. Тоді ще всі Василіяне підлягали протоархимандритові, що мешкав у Польщі. Під владу Петровського підлягали монастирі дієцезії перемиської і львівської. Та сей стан мав недовго тревати. Надворним декретом з р. 1782 заборонено всяких зносин монастирів з їх генералами і просто підчинено монастирі під власть

єпископську. Другий надворний декрет з 17. квітня 1783 р. між іншими зарядив, що а) всі монастирі кожної дієцезії мають творити окрему провінцію; б) менші монастирі мають бути або знесені або до більших втілені. Єпископ Петро Белянський в р. 1783 відобраз провінціалови Петровському, котрий жив у Добромилі, в перемиській дієцезії, всяку владу над монастирями львівської дієцезії й підчинив їх під нагляд ігумена монастиря св. Юра у Львові, о. Віктора Старожинського. Дня 29. червня 1783 р. покликав він ігуменів своєї дієцезії до Львова на капітулу. Тут уложено слідуєчі постанови: а) з монастирів львівської дієцезії основано нову провінцію св. Онуфрія; б) протоігумен або провінціал має свій осідок у Львові; в) капітула має збиратися що чотири роки; г) по думці цісарських декретів знесено 15 менших монастирів. Відтепер провінцію Спасителя творили лише монастирі перемиської дієцезії.

Такий стан однак видавався провінціалови провінції Спасителя не до втримання і він старався, щоб монастирі обох дієцезій получить назад в одну провінцію. Тому, що тою справою занявся й єпископ Рилло, єпископ Белянський згодився на се, а на його просьбу згодилося також правительство. Вслід за тим р. 1785 скликано капітулу до Львова. На тій капітулі знесено провінцію св. Онуфрія, а привернено провінцію імени Спасителя, котра до нині існує.

З наведеного історичного начерку Чина ОО. Василіян бачимо наглядно, що назва „Чин ОО. Василіян“ се загальна назва чина в ширшій поняттю, натовість стоварищення св. Тройци, св. Николая, Преч. Діви, Найсв. Спасителя се назви поодиноких провінцій Василіянських, котрі не мають нічого спільного з латинським чином ОО. Єзуїтів, а відносяться до загальної назви „Чин ОО. Василіян“ як части до цілости. Всі інші провінції знищили російські царі враз зі св. Унією, остала нам тільки одна провінція Василіянська імени Найсв. Спасителя. Гонителі гр.-кат. Церкви уважали Чин Василіянський за найважнішу підпору св. Унії й на монастирях зганяли свою найбільшу ненависть. А коли й нинішні противники болотом обкидають сей Чин, то се нехай нас не бентежить: вони не розуміють справ Божих, тільки справи людські. Зовсім природно, що Апостольська Столиця особлившою опікою оточує монаші чини взагалі, як основну підпору католицизму, а чин Василіянський у нас в особенности, яко традиційну підпору св. Унії, бо так воно фактично є. Люде на світі не мають змоги вступати на дороги християнської совершенности, а то суть вибранці, що приносять Богу винагородження за недомагання свого народа. Чини монаші по всіх краях католицьких і по всі часи були благословенням для своїх народів. Здалося, щоб се зрозуміла й українська суспільність тай щоб наші ідейні та спосібні молодці в як найбільшій числі вступали в той Чин на славу Богу і пожиток своему українському народови.

Передплатник „Н. Зорі.“

Цини аж до смерти приятеля, що поміг тобі в біді. Та правдивим приятелем уважай того, що без зависти дивиться на твоє щастя.

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

I.

Як кожда людина, так і кожда нація мусить бути вихована. Щасливі ті одиниці, що самі відчувають внутрішню потребу виховання й самі шукають собі добрих учителів, та для величезної більшости треба приневолення — з боку батьків, опікунів, життя — а й се часто остає без наслідку. Не инакше з народами. Ті великі ріжниці між ними, що їх бачимо на політичній, культурній і соціально-господарській полі, походять у першій мірі з ріжниць між тими школами, які вони переходили продовж своєї історії.

Історія знає тільки два головні чинники, що виховують народи: релігію і державу, або для Європи ще докладніше — Церкву й династію. Від якості тих масових виховавчих інститутів, від методів наочування та, що особливо важне, від кооперації обох історичних виховавців залежить у головній мірі сучасна доля вихованців. Історія Західної Європи дала нам зразок ідеального співділення обох названих чинників: династія фізичними засобами творила національну державу і дбала про матеріальне добро підданих, католицька Церква удержувала міжнародну культурну звязь і формувала народну душу. Чудова єдність і в історії безпримірна поверх-національна організація дала рим-

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові. 13-30

ській Церкві незалежність супроти держави, автономію в духовних справах і рівнорядність у впливі на громадянство. Здобуваючи й удержуючи сю незалежність і рівнорядність, була католицька Церква головною учителькою політичних свобод і вміння правити собою; словом, вона перемінила підданих династій у горожан. Вкінці без церковної латини годі собі подумати вратування елементів класичної цивілізації та її пізнішого відродження; годі собі уявити культурної спільности західної Європи і всього того, що сьогодні зовемо культурним світом. Релігійна реформація XVI. в. ослабила сей процес, однак його не знищила; протестантські народи ще й досі живуть із того морального капіталу, який католицька Церква дала їм молодим на історичну путь.

Усього того не було на Сході. По сепарації від Риму, византійська Церква не спромоглася ані на еманципацію супроти держави в самій Греції, ані поза нею, та ні Греків, ні нікого иншого не навчила політичної волі і вміння самоорудування. Так приміром, тільки нездарному церковному вихованню мусимо дякувати, що Галичина-Володимирія в XIV. в. не пережила кінця своєї дина-

ФУТРА мужеські, дамські і шкірки

порукає найдешевше

3-5

ГОРОВОЩІ С-ка

Львів, ул. Краківська 4.

партер і I. поверх

тел. 54-12.

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і crêpe de Chine деще-
нові. Toile de soie на біллі.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.**НАЙДЕШЕВША
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім варіжний вул. Гродзіцких)

16-30

463

стії. Також організаційної єдності і на-
ціонального характеру не створила
византійська Церква, лише давала без-
системні зразки екстремів в організації:
з одного боку допускала до творення
рівнорядних із нею патріархів під
своїм боком, у Болгарії, Сербії, Сирії
і т. д., з другого — довгі віки держала
свою найбільшу провінцію, себто руську
митрополію, в кильонній неволі. А
чудова грецька мова з незрівняною кля-
сичною літературою практично не пере-
ходила меж щораз меншої византій-
ської („ромейської“) держави, ніколи не
стала таким многоважним культурним
засобом і лучником на Сході, яким бу-
ла латина на Заході, а вкінці дійшло до
такого дивогляду, що не лише старинна
грецька культура, а й рання византій-
сько-церковна література (св. Отці) від-
родилися не на місцях, тільки на Заході,
через латину і через вихованих по като-
лицьки народів та щотілько звідти по-
силяли проміння і на Схід...

Тому-то хіба не випадок, що вихо-
вана на византійських принципах схід-
на Європа й досі не знає, що таке полі-
тична свобода; що тамошні народи —
помилені без нагайки, нехитно виявля-
ють образ анархії і політичної нездібно-
сті; що національно-культурні індивіду-
альності там досі ще в рудиментарнім
стані; що культурний рівень народних
мас, порівняний з Заходом, опізнився
на яких 300 літ. Не випадок теж і те, що
як татарська неволя, так турецькі заво-
ювання, а вкінці й большевицька рево-
люція правильно не перейшли тої лінії,
по яку сягнув вплив католицької Церкви
і її виховання народів. Коротко: ніхто
з тямущих народів не має приводу жа-
лувати, що свого часу опинився в шко-
лі католицької Церкви на виховання;
так само ніхто не має причини велича-
тися, що їх виховувала Візантія; нато-
мість, могло-б здаватися, деяку мораль-
ну сатисфакцію повинні-б мати ті наро-
ди, що їм доля веліла ходити до двох
шкіл: низшої східної і висшої західної,
себто дійти і жити в церковній унії з Ри-
мом та бути посередником між двома
світами. Могло-б здаватися... Та що-ж,
закони льогіки обов'язкові тільки для
приватних одиниць, а не для національ-
них громад.

(К. б.)

С. Томашівський.

МЕБЛІсолідно виконані, власного
виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 14-15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

Операція удалася -- тільки лікар помер?

Таке враження мається по закінчен-
ні конференції в Газі. Вона перевела у-
спішно дуже трудну операцію міжнарод-
них взаємин. Плян Юнга увійшов в жит-
тя 1. вересня. Німеччина буде незабаром
бо до 8 місяців зовсім освободжена від о-
купації. Наступила також згода, про ви-
плати рат. Однак давня антанта по тій
конференції фактично перестає існува-
ти. Таке стверджує італійська преса, ко-
тра підчеркує поглиблення різниці між
Англією і Францією. Тепер можливе на-
ближення Франції з Італією та основна
зміна ситуації.

Уніоністичний Зїзд у Празі

(Спеціальна кореспонденція „Н. Зорі“).

Третій день зїзду.

1. По програмі на третій день
Зїзду був призначений реферат Всесв.
Отця Ректора д-ра Йосифа Сліпого зі
Львова під заг. „Уніїзм“. Сам заго-
ловок реферату був змінений і оголо-
шений предсідником Зїзду Преосв.
d' Herbigny на такий: „Проґрес бого-
словських наук у східних католиків“. І
справді слова придуманого такими на-
шими приятелями як Королевський ужив
о. д-р Сліпий, як не милося, лиш раз.
Велика шкода, що ізза браку часу не
міг наш прелеґент прочитати своєї
праці в цілості (вона буде випечатана
в актах Зїзду (?)), а лиш в уривках,
так, що не мож із прочитаного виробити
собі повного поняття про се, що
в ній мало бути розвинене. Тому не
можемо перевести повної її аналізи
і докладно вказати, що в ній було
влучне і до річи, а що менше на місці.
Тут зазначимо лише, що повторювання
старої і пережитої пісоньки, начеб у
нашій Церкві невідлучно (serviliter!)
наслідувано латинський обряд, що наш
клир не знав ні свого обряду ні языка,
було цілком не на місці й ледви, чи
витримало-б здорову критику. Також не
зівсім відповідає об'єктивній правді, що
в нашій Церкві витворилися дві партії
себто восточники і западники;
радіше сказати-б, що деякі люди хоті-
ли у послідних літах поділити нас на
дві ворожі партії. Також не знати, до
кого віднести натяки про учених і пів-
учених (docti et semidocti), які
у нас забирають голос у справах об-
рядових. По думці автора по стороні
западників самі півучені, у восточників
самі „авторітети наукові“, котрі однак
ізза праць адміністраційних не можуть
віддатися як слід обрядовому питанню.
Цікаво-б знати, до якої категорії зачис-
ливби о. Ректор такий авторітет в об-
рядових справах у нас, як бл. п. о. Ізи-
дор Дольницький, до восточників чи
западників, до учених чи до півучених.
А він чейже від львівського синоду
є нашим чи не найкращим учителем
і провідником у справах обрядових.

2. Другий реферат сего дня мав
мати Впр. о. д-р Дворнік, професор
праського університету, на тему для
нас і для справи унії чи дісунії дуже
інтересну: „Орієнтація ві-
зантійської церкви (VII. — IX.
стол.) першою причиною роз-
колу межи Римом а Візантією“. На
жаль задля відсутності о. професо-
ра сей цікавий реферат відпав, та буде
випечатаний в актах Зїзду.

Замість него прочитав свою працю
Впр. о. de Meester, бенедиктинець схід-
ного обряду з Риму про: „Способи
і церемонії, якими благословляються і по-
свячуються особи і річи у византійським
обряді“. Цікавий був може сей реферат
для латинників, та нічого інтересного
не приніс він східним, котрим сі річи
знані від малої дитини.

3. Рівнож відпав, але появиться
в актах конгресу, третій реферат Впр.
о. Bourgeois, Ісусовця з Франції про:

„Деякі психологічні погляди православ-
ної російської церкви“.

Сейчас по рефераті о. де Меестра
всі учасники Зїзду чужинці удалися до
Городського Дому (магістрату), де пе-
редставництво міста Праги прийало їх
перекускою. Іменем всіх присутних зло-
жив привіт і желання городови Празі
Преосв. d' Herbigny і також вінець на
гробі незнаного жовніра.

Сполудня реферував про стан цер-
ковних справ на Підкарпатті Впр. о.
посол Августин Волошин, відтак пода-
но докладний звіт про діяльність Апо-
столяту св. Кирила і Методія. Про уні-
оністичні традиції на українських зем-
лях говорив православний Українець,
про поширення уніонної ідеї між ро-
сійськими емігрантами говорив оден
свяшеник з Ордену Єзуїтів.

Вечером і сего дня мав росіянин
д-р Вілінський виклад при світляних
образах про церковно-релігійне життя
в Росії.

Богослуженням у венединській
церкві завершився сегоднішній уніоні-
стичний Зїзд у Празі. З огляду на се-
горічні торжества тисячліття смерті
св. Вячеслава відбулася ще в четвер по
Зїзді торжественна архієрейська Служ-
ба Божа в присутності многих Еписко-
пів у Старій Болеславі, місці мученичої
смерті св. Вячеслава. По полудні тогож
таки дня уряджено там торжественну
теофоричну процесію, в якій крім
учасників Зїзду взяло участь велике
число прочан, що на сей день зібралися
там з цілої околиці.

Годиться зазначити, що сегоднішній
уніоністичний Зїзд у Празі по сумних
досвідах попередних літ зачинає входи-
ти на випробувані тори уніонних зма-
гань, а спеціально зглядом нас Україн-
ців і нашої Церкви заняв таке стано-
вище, яке католицькі Зїзди займати
повинні. Се належить у першій мірі за-
вдячити організаторам Зїзду, котрі ґру-
пуються в Апостолі св. Кирила і Ме-
тодія так у Празі як в Оломунці. Боже
дай, щоб висша понад всякі національ-
ні стремління уніоністична ідея зачер-
кувала щораз то ширші круги, та що-
би скоро настала пожадана хвиля, коли
сповняться слова архієрейської молитви:
„Да вси єдино будут“.

—о—

Через що уступив комісар Луначарський?

По 11 літах виконання служби
комісара освіти в Москві, Українець з
походження Луначарський, автор праці
про Шевченка, подався до дімісії, або,
як кажуть в Росії, „пішов у дураки“. За
причини його уступлення подають: над-
то виставне життя, невідповідне пове-
дення його жінки, артистки Розенель,
вкінці остання крапля: збурення каплиці
славної Іверської Богоматери в Мо-
скві, що викликало загальне обурення
народних мас. Ще перед уступленням
наказав Луначарський усунути еванге-
лія зі всіх шкільних бібліотек і заборони-
в ширити св. біблію. Його наступни-
ком став москаль Бубнов, начальник
„ПУРА“, політ. упр. армії, себто голо-
ва військової чрезвычайки і б. началь-
ник виділу штучних навозів у коміс.
рільництва.

—о—

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

порушає

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503 услівях. 4-14

Воевода Борковський про укр. справу

Б. воевода львівський, тепер по-знанський, Петро Дунін Борковський, помістив в органі „Дрога“ статтю п. з. „Точка виходу в українській справі у Сх. Малопольщі“. В тій статті пише, що Німці й Жиди як націон. меншости не представляють для Польщі небезпеки. Також проблем білоруський щойно твориться, бо Білороси посідають тільки слабу плеємну свідомість а національної майже не мають. Білоруське питання, се питання колоніальне, яке в'яжеться з усуненням болот й використанням природних скарбів землі. Одинокий проблем націон. меншостей в Польщі се проблем український. Українці в Польщі діляться на дві групи, що дуже різняться релігією й історією останніх 150 літ, з кінцем котрих щойно зачала творитися національна фізіономія Українців. Лучний Волині з Галичиною дуже слаба. Волинь під Польщею більше інтересується совітською Україною ніж Сх. Галичиною. Волинь чується малою країною без більшого значіння в порівнянні з Вел. Україною. Зате Українці в Галичині уважають себе за найкультурніших і найважливіших Українців взагалі, то є так у відношенні до Українців совіто-філів, як і до Українців польоно-філів (петлюрівців). У перших разить їх суспільний анархізм, у других резигнація з земель, на котрих вони живуть (Галичини). Идеалом багатьох галицьких Українців стала концепція, котра представляє вершок неправдоподібности, а іменно самостійна Західна Україна, котра не може вдержатися ні під оглядом географічним, ні економічним. Одначе

здається, що галицькі Українці думають, що до них скоро прилучилася наддніпрянська Україна; очевидно ті ідеї належать до області мітів, одначе вказують напрям і рід їх емоцій. „Повоєнна польська політика в відношенні до Українців, коли ходить о досягнення цілі, якою мусить бути засимілювання їх до держави, не була щаслива. Перша фаза тих відносин була чисто чуттєва. Поляки були ображені спробами творення держави Українцями на території, на котрій від віків правила. Поведення Українців супроти польського населення в часі їх володіння Сх. Галичиною (в ориг. скрізь Малопольщею) могло глибоко обурити польське населення“.

Повне винародовлення якогось терену, на котрім уже була своя культура, в заложенню неможливе, але се факт, що пр. Австрія державно майже зовсім засимілювала Поляків. Польща здається не зможе засимілювати Українців національно, бо їх за багато і вже пробудилася серед них свідомість у великій мірі. Отже, коли хочеться задержати українські території, остає — засимілювати їх державно т. зн. задоволити їх широкі маси в межах Польщі. В тій цілі конечна самоуправа, але не в етнографічних межах: до трох галицьких воєвідств, требаб іще додати бодай половину Люблинщини, бо при убожестві тих країв, щойно більший їх комплекс міг би дати самоуправі потрібні для неї засоби, а місцеві Поляки в великій провінції не чулибся осамотнені та змайоризовані. Культурна автономія недопустима, бо відокремилаб від себе оба народи цілковито: вони про себе нічого

не зналиб, хіба тоді, як входилиб у конфлікт з собою. Та розуміється, коли раз узнається думку про націон. асиміляцію нереальною, то й під культурним оглядом треба задоволити українське населення, не тільки під економічним, почуття свободи й культурний розвиток сильно прив'язують населення до держави. Помавний уряд дав початок рівного трактування, а се дало такі наслідки при виборах, що коло 20 проц. українських голосів упало на державну лісту. Та рівне трактування се ще не політика, тільки творення правового стану. Хибна була метерніхівська думка, немовби народ думав інакше ніж його провідники, бо провідники якраз тому популярні, що в демагогічній формі висказують те, чого хоче народ. А народови все залежить на його мові, культурі й повній рівноправності. На тім залежить йому навіть більше, ніж на своїй державі — і коли його задоволити в тих домаганнях, тоді він таку справедливу державу визнає за свою. А коли його провідники йдуть далше, тоді він вибирає собі більш уміркованих. Не треба перецінювати ролі провідників, але й не треба їх не доцінювати, а передовсім треба все старатися задоволити населення.

Пожара знищила село Підпечари

Як доносять з Товмача, вибух о півночі пожар у Підпечарах, в домі Николая Зашука і скоро захопив сусідні доми. Хоч з допомогою наспіли дуже скоро всі околичні пожарні товариства, огонь знищив кількадесять будинків. Шкода виносить до 900.000 зл.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмілі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол. Рутівського) Тел. 42-53.

3 приводу праці про Сковороду Українського філософа XVIII століття.

Високоповажаний Пане Редакторе! Прошу Вас не відмовити надрукувати в однім із чисел редакційної Вами „Нової Зорі“ отцю мою „Відповідь Д. Чижевському“, яку я написав по щирости й отверто, в інтересах української справедливости. Думаю, що в такий спосіб цю „Відповідь“ перечитає не лише той, кому вона написана, але й рівнож той, хто зацікавлений розвоєм української філософії по сю та по ту сторону маленької річки Збруча.

Берлін, Адлерсгоф, 27. VIII. 1929.

З правдивою до Вас пошаною —
Домет Оляничин.

Відповідь Д. Чижевському.)*

Філософічний журнал в німецькій мові — „Der Russische Gedanke“ (Бонн, 1929, річн. I, зшит. I), в якому співпрацюють такі „руські філософи“, як — В. Зінківський, Б. Яковенко, Бердяєв, Франк, Гесен, Степун, Лоський і т. д., умістив статтю ще іншого свого співробітника Д. Чижевського про „Neue Literatur über Skovoroda“. В цій статті (стр. 98) згаданий автор за дуже сміливо й різко напав на мою дисертацію про українського філософа Григорія Сковороду, закидаючи мені, що я слова нашого фі-

лософа передавав на німецьку мову не точно, їх іноді самовільно пропускав, доповнював або модернізував. У зв'язку з цим і сам філософічний зміст моєї праці не видержує, так би мовити, критики. В такому дусі, але повніше, рецензує Д. Чижевський мою скромну працю і в „Zeitschrift für Slavische Philologie“ (Берлін, 1929, т. V., подвійний зшит. 1—2, стр. 279—84). Тут, між іншим, обвинувачує мене він, що я в своїй праці дослід філософії Г. Сковороди не перевів з аналізи його „символів“, а обмежився „цитатами“ (стр. 282); що такі праці, про Г. Сковороду, як Ерна, Багалія (1926), В. Петрова й самого Д. Чижевського (про філософію на Україні, 1926) я зігнорував; що про „Великоросів“ („Московитів“) висловлювався я за дуже суворо й самовільно; та що, мовляв, я перебільшую, що знаю багато про літературу Сковородянську й т. д.

Відповідаю: На цілком досконалу дисертацію про нашого філософа Г. Сковороду я не претендую. Бо писав я її не як відомий учений або професор філософії, але як скромний студент, якому доля судила опинитися в мурах Берліна зпід селянської стріхи й жити в холодному „Гайм-і“ на Папештрассе — на „сухарях“. Цей момент підчас своєї праці я мушу тут підкреслити, щоб Д. Чижевський знав, як я свою дисертацію писав.

Переводив я свою працю над нашим філософом незалежно від „русской мысли“. Розпочав її писати в половині 1923, закінчив у листопаді 1925 р. (стр. дисерт. 8). В часі праці спознав я на нашого філософа зі становища духової українськості XVIII ст., яку Московія нищила й ще доси нищить. У зв'язку з цим за „суворі“ й „самовільні“ вислови в моїй

праці супроти культурного й політичного ворога, як Московія, впливали не так собі, але з історичної правди, яку я, як свідовий член Української Нації, змочувати не буду, хоч би як був зв'язаний приязню Степунів, Зінківських і т. д.

Підчас праці над нашим філософом переглянув я не лише всю літературу, подану про нього до дисертації (засвідчить пруська державна бібліотека в Берліні — нехай Д. Чижевський не сумнівається), але й всі друковані матрикелі старих німецьких університетів, щоденники тогочасників Г. Сковороди, як Лесінга, Гердера, Канта та праці не одного квітиста, щоб: а) проробити над нашим філософом дослід, неможливий на Україні; б) натрафити на слід можливої його науки за кордоном; в) довідатися, з якими мудrimi людьми здивався він, коли подорожував по Європі; та г) збити або підтвердити припущення А. Васильчикова, що наш філософ їздив також за кордон в рр. 1743—44 із Кирилом Розумовським, пізнішим Українським Гетьманом („Семейство Разумовских“, Пб. 1880, т. I. стр. 27).

На жаль, всі ці мої пошукування скінчилися нічим і то особливо що до перебування нашого філософа за кордоном: документальних слідів на це я не знайшов.

Не дивлячись одначе на це, свою працю лічу до певної міри за оригінальною, коли взяти під розвагу відсутність монографії про нашого філософа акад. Д. Багалія, яка появилася роком пізніше (1926), як я вже свою працю написав, що посвідчить філософічний деканат Берлінського університету. Тому лічу за просту вигадку Д. Чижевського, що я таку поважну багаліївську монографію „зігнував“ і навіть саму працю рецензував.

*) Подана тут самооборона молодого наддніпрянського дослідника Дра Д. Оляничина до тичить його праці „Hryhorij Skovoroda 1722—1794. Der ukrainische Philosoph des XVIII Jhdts u. seine geistig-kulturelle Umwelt“. Берлін 1928. Ст. 168 вел. 8. Хоч ми не годимося в багатьох місцях з його церковним і релігійним становищем, занятим у тій праці, особливо дотично уній, то містимо його оборону, бо вона річева і в ній автор не тикає релігійних справ. — Ред.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

Обезпечення Впр. Духовенства Перемиської Епархії

(Допис з Перемишля).

Від шістьох тижнів йде жвава акція обезпечення старости наших священиків та будучности священичих родин цілої перемиської Епархії. Цю акцію зорганізував пан Ярослав Гуглевич, ем. проф. гімн. з Перемишля — як Генеральний Репрезентант на цілу перемиську Епархію нашого тов. життєвих обезпечень „Карпатія“, — котрий походючи сам зі старої священичої родини, отже знаючи з досвіду, що значить забезпечення старости і будучности для кожного священика і його родини, взявся з запалом до того так корисного діла. До помочі дібрав собі п. Гуглевич як співробітників академиків, молодих людей чесних і релігійних, в першій мірі синів священичих і сиріт по свящ. та інших поважних громадянах. Вже за короткий час дала ця акція дуже гарні результати. Значна частина священиків Епархії вже обезпечилася, молодих і старших, безженних і жонатих. Священики витають радо цих молодих людей з повним зрозумінням хосенности і конечности цієї акції та своєю традиційною гостинністю улекшують їх подорож.

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.
у Львові,
при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“).

Тому, що крутяться по краю різні агенти, навіть ворожо успособлені до стану духовного і заступники товариств з неприхильними нам цілями та вже не одного священика ввели в блуд, — проситься тих людей легітимувати. Співробітники пана Гуглевича мають зі собою виразні „Уповаження“ від Генеральної Репрезентації на перемиську Епархію з поданням деканатів, котрі мають обіхати, бо ціла акція зорганізована з великою точністю. Хто не може таким виразним „Уповаженням“ виказатися, такого чоловіка повинно віддалити, аби священичий гріш, о котрий серед інших тяжких обставин так важко, не йшов в незнані, часто ворожі священикам, руки та в руки непокликаних товариств.

Зміна внутрішньої політики Польщі

Прем'єр Світалський зложив візиту маршалкові сойму Дашинському й повідомив його, що хоче скликати нараду голов соймових клубів, на котрій бувби і маршалок Пілсудський. Се знак, що уряд робить ще одну спробу, як погодитися з соймом. Марш. Пілсудський востаннє брав участь у такій нараді перед 3 роками.

Сегорічні жнива у винницях

Видаєність збору винограду у Франції заповідається сего року не дуже добра, а то ізза надто великих спек, які там були. В Іспанії буде збір середній, в Німеччині дуже обильний. В Італії певні шкоди воробили морози, та на загаль збір буде вдоволяючий. На Угорщині, в Австрії й Португалії надто великі спекі зменшили перворядну якість плодів.

та, яку я запізно дістав, щоб переглянути, від проф. І. Мірчука. Правда, пррцію Ерна я зігнував за тенденційний його підхід до української духовної культури, яка — мовляв — почала розвиватися лише тоді, коли Україна підпала під „московський хомут“ (власні слова Ерна). Оригінальність моєї праці впливає з того, що я в ній: а) освітлив деякі психологічні моменти в життю нашого філософа; б) пригадав нові дати до біографії його учня М. Ковалинського; в) зробив спробу надати систему творам нашого філософа, як рівнож і його філософії (теоретичну підпорядкував практичній або, як гадав він, „око“ — „меті“, давши їй максіми); г) вказав можливий його вплив на В. Соловйова, Л. Толстого і т. д., бо видно з того, що згадані перші філософствували в своєму життю головню про те, про що й наш філософ, якому „руські філософи“ надали навіть ярлик „родоначальника руської філософії“; г) полишив у своїй праці не одну, може за молоду думку, зроджену підчас моїх університетських студій, за що треба бути таким, як Д. Чижевський, вдячним; д) не проаналізував у своїй праці, на жаль, філософії нашого філософа зі становища її оригінальності та впливів, як рівнож не подав докладно розвою самої філософії на Україні, особливо перед ним і в часи його життя, бо на це потрібно було часу більше, як пару років, і тому я оговорився, що про це напишу пізніше (стр. дисер. 151, прим. 9), чого мій рецензент не узяв до уваги. Сталося це в силу того, що я приспівшено підготовлявся до університетського іспиту, після якого взявся відразу до праці в „Прусському Таємному Державному Архіві в Берліні“, до якої спонукав мене той-же наш філософ та до якої привабили: оригі-

нальні листи Великого Гетьмана Богдана Хмельницького й Івана Виговського до Великого Курфюрста бранденбурзького, Фридриха Вільгельма („Хліб. Україна“, кн. 5, стр. 377—84), як рівнож посольство від нього на Україну („Записки Укр. Наук. Інст. в Берліні“, т. I, стр. 113—39) і посольство від Великого Гетьмана до Бранденбургії. Про це оголошу в спеціальній розвідці.

Не моя вина, як рівнож і видавця, що моя праця про нашого філософа появилася в світ аж в середині 1928 року, з чого Д. Чижевський припускає, що я навмисне зігнував його й інші праці, окрім Ерна і дрібніших авторів. Підкреслюю, що Д. Чижевський каже неправду.

За всю проблему в моїй дисертації працю над нашим філософом, працю передовсім студента, а не ученого чи професора філософії, я не потрібую від Д. Чижевського доброї рецензії, лише того розуміння, щоб самих себе на утіху й користь ворогів не поборювати, хоч би навіть в такій благородній галузі людського життя, як філософія. Замість поборювати оден другого, краще подумати об тім, як наш український інтелект принатурити до самостійної української філософії й то так, щоб майбутні В. Зінківські, Н. Лоські, Флорінські, Б. Яковенки й т. д., посідаючи мізки українські, залишалися в лоні нашої філософії, а не переходили до т. зв. московської, та щоб вони залишилися українськими патріотами. І це питання не раз повставало, коли я писав свою дисертацію про нашого філософа та його не „високо мудрствениу“, а життєву філософію.

Можна признати Д. Чижевському почасти рацію, що деякі головоломні речення нашого філософа в передачі на німецькій мові виглядають у деяких ви-

З РЕЛ. -ЦЕРК. ЖИТТЯ

Св. Отець, як доносить „Геральдо де Мадріт“, укоронує короля Італії зелізною короною льомбардських монархів. Вона знаходиться в церкві св. Іоана і має в собі гвіздь з Хреста Спасителя. Від часів Карла Вел. папи укоронували нею 34 монархів. В р. 1805 Наполеон сам вложив собі ту корону на голову, але не вдержав її 10 літ.

Згромадження СС. Бенедиктин у Польщі святкує 700-ліття оснування свого монастиря в Станьонтках. Вони весь час займалися виховуванням дівчат. В програму свята входить великий обід, який 15. с. м. з приводу ювілею дають Єзуїти для селян з околичних сіл.

Слідуючий Евхаристійний міжнародний конгрес відбудеться в Картагіні в Тунісі 1930 р. Французьке правительство помагає в приготуванні до конгресу і поручило своєму представникови увійти в склад організаційного комітету.

Літургічно-Музичний Конгрес. Під протекторатом кардинала Гльонда відбудеться в Познані в днях 10, 11 і 12 вересня перший польський літургічно-музичний конгрес. На цей конгрес комітет запрошує всіх, хто интересується церковною музикою і літургією.

Смерть католицького ученого. В Нью-Йорку помер проф. університету св. Людвика, Конде Паллян, в 71 р. життя. Він був знаний в цілій Америці як учений, бесідник і журналіст. В останнім часі брав участь у видавництві католицького словника.

Щоб краще пізнати людину, послужай наперед, як вона судить інших.

падках скорочені або одним-двома словами доповнені. Це я навмисне робив, щоб німецькому світові була моя праця ясна, а в ній думка нашого філософа зрозуміла. Пророблюючи так, я самої його філософії не підминив, не сфальшував і не змодернізував. Її зміст залишився такий, який у ній був: пізнання людини в собі боголюдини чи нової людини, яка живе в життю просто, по „сродности“ й обовязкам, щоб мати щастя — душевний спокій, заради суспільного спокою та добра. Під цим оглядом лічу всю ту напасну критику Д. Чижевського за субєктивну, тенденційну (див. Scholastik, Фрайбург, 1929, зш. 3) по відношенню до моєї скромної праці про українського філософа, яку я приготував бачити лише з московсько-жидівського боку. Хоч це може Д. Чижевському й не мило слухати, але нічого не поробимо: хоч-не-хоч, а я заставив своєю працею нашого філософа „пошагати“ по Європі, чого ще не зробив Д. Чижевський. Тому й „ціль праці... досягнута“ („Osteuropa“ Берлін, 1929, зш. 5, стр. 359). Вона, як слушно підмітив червоний рецензент П. Ганин, є „перша наукова спроба“, „що інформує німецького читача про українського філософа“ („Білоемігранська українська філософія“ в „Войовничому матеріалісті“, Харків, 1929, збір. 1, стр. 114).

Коли Д. Чижевського така ціль моєї праці про нашого філософа не задовольняє або є більмом в його очах, то йому прислугує моральне право зробити за мною другий крок і написати власну працю про нашого філософа як найкращу, чого я йому лише від глибини душі бажаю. Тоді напевно булаб його критика для мене повчаюча, а не якась не заслужена напасть. Дюмет Олянич.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ІЛЛЯ РЕПІН

Найбільший маляр України.

З приводу 85-ліття його уродин.

5. серпня с. р. мистецький світ святкував 85-ліття народин славнозвісного маляра Іллі Рєпіна, найбільшого мистця-маляра України.

Ілля Рєпін — таксамо, як і два інші славні українські малярі XIX. в., Крамський та Семирадський — уроженець Слобідської України. Народився він в м. Чугуєві 5. VIII. 1844 р. Дуже рано втратив батька і виховання завдячує своїй розумній, енергійній і талановитій матері. Рєпіни належали до дрібної інтелігенції, але смерть батька Рєпіна ледви не потягла всю родину в суспільні низи. Тільки енергія матери виратувала дітей. В Іллі Рєпіна вже в диточих літах виявилися видатні мистецькі здібності й нахили. В часі великого посту звичайно вся родина Рєпіних під проводом матери займалася розмальовуванням українських великодних писанок; Ілля Рєпін, ще будучи малим хлопчиком, брав найживішу участь у тій праці й малював дуже гарні писанки. Сі писанки Рєпіни потім продавали й зарібок від них був їм значною допомогою. З 13 років Рєпін почав поважно вчитися малярства й скоро потім зачав малювати ікони й портрети. Заохочений успіхом своїх образів, у 1863 р. переїхав до Петербурга й через рік вступив до академії мистецтв. Тут дуже хутко розвинувся малярський талант Рєпіна в повній мірі. В 1869 р. за образ „Йов та його друзі“ Рєпіна нагородили золотим медалем. В 1872 р. він написав один з найславніших своїх образів — „Бурлаки“, перенятий незвичайно сильною експресією; за нього дістав золотий медаль пані Лебрен. Тодіж таки намалював Р. відомий великий образ „Зізд словянських композиторів“, замовлений у нього для салі „Словянського Базару“ у Москві. В тому ж 1872 р. за образ „Воскресіння дочки Яіра“ дістав ще один золотий медаль від Академії мистецтв і був післаний для довершення мистецької освіти за кордон. На Заході працював головню в Неаполі, Римі, Флоренції, Венеції, Відні й особливо в Парижі. Намалював там чимало гарних образів, з котрих особливо відома „Паризька каварня“. В 1876 р. вернув до Петербурга й за образ „Садко“ одержав від Академії титул „академіка“. Від того часу малював незвичайно багато, майже в усіх родах малярства. У 1892 р. Петербурзька Академія мистецтв обрала його професором малярства.

Образи Рєпіна, як і взагалі твори всіх справді великих мистців, зрозумілі не тільки малому колу „фахівців од мистецтва“, но й широким масам. Популярність Р. та найкращих його творів дуже велика. Ледви чи хто не знає нпр. його найзнаменитшого образу: „Запоріжці пишуть відповідь турецькому султанові“. Як великий і славний маляр, відіграв Р. значну роль й в історії україн. національного відродження. Мимо того, що сам Р. стояв осторонь від укр. національного руху й не був навіть „свідомим Українцем“, його образи, мальовані на українські теми, як нпр. „Запоріжці“, „Явлення ікона“, „Вечерниці“ та ин., в добі найлютіших переслідувань українства в Російській державі, будили національне почуття серед нашої зросійщеної інтелігенції, нарівні з „українськими“ творами Гоголя, „Кобзарем“ Шевченка та україн. театром, нагадували зросійшеним Українцям, „хто вони, яких батьків...“ Особливо сильне враження під сим оглядом зробили „Запоріжці“.

Значіння Р. в історії мистецтва дуже велике. В тім часі, коли розвинулася його мистецька творчість, серед малярів

на Україні та в Росії яскраво означилися два напрями: реалістично-тенденційний чи як тоді казали „літературний“ і „психологічний“ або імпресіоністичний. Сторонники „літературного“ напрямку, котрий знайшов свій вираз головню в жанровім малярстві, но відбився також і в портретнім і в історичнім і навіть у релігійнім малярстві, вважали себе покликаними „виховувати суспільство“, провадити боротьбу, проповідувати. Їх образи відзначалися гарним малюнком; але ідея, зміст, тенденція переважали в них усе інше; й натомісць у їх образах сильно були ослаблені — особливо в жанрах — чисто-мистецькі складники: плястика і кольорит. З укр. малярів до сього напрямку належали: Мик. Ярошенко й почасти, в деякій мірі, Мик. Ге. В малярів другого напрямку, навпаки, панувало змагання віддати як найліпше настрої і кольорит, від чого іноді навіть страждали ідея твору й малюнок. З Українців типовим представником сього напрямку був Пастернак. Рєпін, разом з другим великим Слободжанином — Крамським, дали синтез тих двох напрямів, обминувши їх крайності. Рєпін — уміркований, тверезий реаліст і разом з тим глибокий психолог. Навіть у своїх релігійних та історичних образах він скупчує увагу передовсім на настрої осіб, котрих змальовує. В портретах дає яскраві характеристики індивідуальної психології; в жанрі — цікавиться характерними явищами життя й характерними суспільними верствами. Для своїх образів Р. вибирає переважно яскраві, трагічні моменти психічного життя й передає їх з незвичайною силою й експресією. Але з могутню силою і психологічною яскравістю лучить Р. у своїх образах правдивість, змістовність і життєвість, а також гарний малюнок і чудово розвинену техніку.

З релігійних образів Р. найкращий — „Св. Миколай“, котрий належить взагалі до архитворів словянського малярства. З історичних картин Р. найславніші — „Запоріжці“ та „Іван Грозний над трупом убитого ним сина“. З його великих жанрових картин найкращими вважають: „Вечерниці“, „Явлення ікона“, „Хресний хід на Куршані“, „Протодіякон“, „Сільська школа“, „Не сподівалися“, „Горбань“, „Поприщин“ (герой „Записок божєвільного“ Гоголя) та ин. Серед портретів, змальованих Рєпіним, дуже гарні портрети Фр. Ліста, А. Рубінштейна, Мусоргського, славного українського артиста Щепкина й багатьох російських артистів — іноді в різних театральних ролях, великого маляра І. Крамського, видатного ученого — медика й педагога, куратора Київськ. шкільн. округи Пірогова, письменників Л. Толстого, Тургєнева, Гаршина й бог. ін. Найменше цікавився Р. пейзажем, хоч має гарні малюнки і в сім роді. Пробував свій талант і в ділянці скульптури; відомі кілька вирізблених ним дуже гарних бюстів; найкращий з них — бюст Л. Толстого.

На схилі віку оселився Р. у Фінляндії й малював уже небогато. Коли більшовики захопили владу в Росії й на Україні, Рєпін гостро виступив з осудом їх за безпринципність, грабіжництво, безумний терор і руйнування. Мимо того більшовики багато разів запрошували Р. повернути до рідного краю, прославляючи його геній і обіцяючи йому надзвичайну пошану і користи. Та Р. рішучо відкидав усі їх пропозиції. І тепер, з приводу 85-ліття уродин Р., серед численних привітань від ширих його почитателів, дістав великий маляр також „привітання“ від радянського маляра Штернберга, голови „Товариства імени Куїнджі“, В тім „привітанні“, писанім очевидно під диктат радянської влади, прославляється вище

небес „геніальний майстер, гордість російського мистецтва“ Р.; а вкінці висловлюється побажання, щоб ювілят „частіше згадував, що він має велику батьківщину СРСР, де будеється нове життя, нечуване в розмірах, красі й сміливості“, та щоби „сталося чудо“, щоб великий маляр, „стрихнувши з себе весь старий бруд, явився в СРСР...“ і т. д. На се привітання Рєпін відповів: „Звертаю Вам назад Ваше привітання мене з 85 роками... Ніколи Ваші брехливі фантазії (про „нове, гарне життя“) не будуть мати місця навіть у Вашій, вигаданій Вами, абсурдній казці, котра скоро залишить Вас біля розбитого „корита...“ Людей, котрі відкидають основні права на життя, котрі ставлять грабіжництво в принцип життя, я не вважаю за людей, гідних пошани. — Ілля Рєпін.“

Так відповів великий мистець на привітання та вирази пошани й обіцянки ще більшої пошани, зроблені грабіжниками і руйнниками культури. Відповідь дійсно гідна великої людини, славного мистця й чесного громадянина. Мимо свого поважного віку, Ювілят заховав як бачимо чутливе сумління громадянина й культурного діяча. Сей його вчинок впливає ще одну квітку в лавровий вінець одного з найславніших і найбільших мистців України.

Сергій Васильківський

В сім році минає 75 літ від уродження відомого маляра Сергія Васильківського, одного з визначніших представників національного українського мистецтва XIX. ст. Таксамо, як і Рєпін, В-ий уродженець Слобожанщини, з котрої взагалі вийшло багато українських малярів у XIX. в. В-ий уродився в Харкові 1854 р. У 22 р. життя вступив до Петербурзької Академії мистецтв, в котрій визначився як гарний маляр-пейзажист. За образ „Весна“ дістав малий золотий медаль, а в 1885 р. за „Пейзаж“ — великий зол. медаль і післаний був на державний кошт за кордон для докінчення мистецької освіти. За кордоном виконав один зі своїх ліпших пейзажних образів „Околиці Жельоса в Іспанії“. Більшість його пейзажних образів се українські краєвиди. Найбільш відомі його „пейзажі“: „2 хутори на Україні“, „Ранок“ і „Після дощу“. Васильківський малював також і портрети. Загально відомі два його портрети Шевченка. Та свою славу здобув головню як історичний маляр образами з минулого України, особливо з козацької старовини. Найкращі з них „Запорожці на чатах“ і „Запорожці в степу“. В славнозвісному Полтавському Земському Домі, збудованім в українським стилі, В. розмалював плафони: „Вибір полковника Пушкаря“, „Шлях Ромодан“ і „Козак Голота“. Разом з другим маляром Українцем Мик. Самокішем, найбільш відомим воєнними картинами, В-ий видав гарний „Альбом української старовини“ (вийшло 2 видання). Богато зробив В. також для популяризації українського орнаменту. Васильківський брав участь в українським національно-громадянським життям й був одним з небогатих свідомих представників національного українського малярства вкінці XIX. та на поч. XX. ст. Образи В-го, на котрих малював він українську минувшину, українських діячів, українські пейзажі, — подібно, як „Запорожці“ Рєпіна — багато причинилися до пробудження української національної свідомості. Чималу роль в тім напрямі відігравали вистави його образів, виданий ним альбом української старовини і — вже по його смерті — мистецький відділ його імени в Харк. Мійськ. Музеї, в котрім зібрано багато його творів.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. До найцікавіших внутрішньо-політичних подій у Польщі належать останні вибори до ради міста Торуня. В тих виборах вперше взяли участь активні офіцери в числі 760. Мимо того урядова ліста впадала — здобула тільки 5 мандатів (передтим було 11). Цікаво, що розгромлені вийшли також оба табори соціалістів, а зате християнські лісти зискали разом 17 мандатів.

БОЯТЬСЯ „СВЯТОЇ ВІЙНИ“. В Лондоні поширено тривожні вісти, що убиття англ. військом еміра Арсаяна, одного з головних провідників арабського руху, викликало між Арабами велике роззярення. В політичних кругах Англії бояться, щоб магометане не оповістили „святої війни“.

ІТАЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ виплили з пристані Бріндізі на палестинській воді. В Палестині убито 7 Жидів, горожан Італії.

ІНДІЯ. Визвольна боротьба східної Індії вступила в нову стадію під гаслом: „Хочемо домініяльної автономії!“ Стративши нагоду виборотися на повну свободу в часі світової війни, могла Індія почати боротьбу тільки на платформі самоуправи. З дев'ятох провінцій Індії 8 предложило англ. комісії 600 меморіалів у справі автономії.

— 0 —

ФУТРА
516
1-5

елегантні і тревалі, також шкірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних умовах поручає

ТУХ і С-ка, Львів, Скарбківська 3.
Телефон 54-48.

НОВИНКИ

Подорожіння шкільних книжок доходить до дійсно нечуваної висоти. На I-у і II-у кл. середньої школи треба видати на книжки 50—60 зл., на III-ю 75 зл., до висших класів навіть по два рази тільки! Часта зміна підручників стає просто язвою для убогих родин. Вже й варшавська преса зачала з того приводу бити в дзвін тривоги.

Генер. конзулем Польщі в Нью-Йорку іменований гр. Мархлевський.

У Стецевій (пов. Снятин) вибух пожар в будинках Онуфрія Басалиги. Згоріло 5 домів, 2 стодоли і 1 стайня, 140 кіп жита і конюшина. Шкода виносить 30.000 зл. Пожар викликали діти.

В Городенці й Рогатині стверджено підпали. В огні згорів 18-літній Андрій Харук, котрий спав на стриху.

Під проводом Їх Ексцеленції Митрополита відбудуться духовні вправи (реколекції) для священників, в гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові, вул. Коперника 36, в днях 10. до 14. вересня 1929. Перша наука второк 10. вересня вечір о год. 8. Спільне св. Причастіє 14. Постіль належить взяти з собою. Ціле удержання 24 зол. Зголошення приймає Ректорат Духовної Семинарії. Від Ректорату гр.-кат. Духовної Семинарії.

512 2-2

В Гродні відкопали стару гармату. „Нови Дзеннік Кресови“ доносить, що в історичній будівлі „Баторуфка“, при розкопуванню пивниці відкопано загвожджену гармату з перед кількох сот літ, правдоподібно з часів московських чи шведських воєн за часів кор. Яна Казимира. Гармата довга на 2 метри. Калібер 8 центим. На горішній частині вири-ті постаті дельфінів. Гармату перевезено до місцевого музею.

Нові книжки

С. Томашівський. Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки. Львів, 1929. Накладом автора, мада 8°, стор. 63. Ціна 1 зол. Дістати можна в Адм. „Н. Зорі“ й у книгарнях.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

раньше **РОМАН ЗУБИК**
Львів, вул. Галицька ч. 16.

поручає: **Осінні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у великім виборі. **ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння.** 401 25-30

Збіжа. Пшениця двір. 39.40—39.50, жито гал. 22.50—23, ячмінь на мливу 18.50—19.50, овес гал. 19.50—20, кукурдза ром. 26.50—27.50, вика 37.25—38.25, лубинь синій 25—26, гречка 26—27, лен 64—66, мак синій 135—145, мак сивий 115—125, горох пільний 32—35, горох пів-Вікторія 45—50.

Гроші. Ам. долар 8.87—8.87.75, кан. дол. 8.79—8.80, чеська кор. 0.26.33—0.26.66, австр. шіл. 1.25.33—1.25.75, ром. лей 0.05, фр. франк 0.34.50—0.35, шв. франк 1.71.50—1.72, фунт стерл. 43.20—43.60, рад черв. 17.50—18.

Перемишль, у вересні 1929. До відомої акції життєвих обезпечень Впр. Духовенства Перемиської Епархії потрібно ще кількох співробітників на вересень, а кількох на жовтень. Обов'язок: відвідати священників 2—3 деканатів. Академиків, в першій мірі синів священників, також інших поважних Громадян, котрі бажать заробити собі на студії, просить чимскорше зголошуватися в Генеральній Репрезентації „Карпаті“ на Перемиську Епархію, Перемишль, вул. Грунвальдська 1. П. поверх (над sklepом А. Фрица), де одержать поучення враз з харчем і нічлігом, друки і услівя співпраці. Сироти мають першенство. Просить привезти зі собою поручення свого о. пароха або знакового священника. 1-1

ФУТРА

всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по кон-

курентійних цінах поручає від 30 літ відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, три-паня й чищення електричною машинною 521 всякі футра та килими. 1-10

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 83-2

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 14-24

Марійське Тов-о Молоді
Львів, ПОЧТОВА СКРИТКА 108.

Поручає слідуючі видання:

Малий Петрусь	40 с.
Мала Свята	80 „
Спомини про Сестру Анну Стадник	1-20 з.
Життя св. Кирила й Методія	80 с.
Життя св. Вячеслава	40 „
Християнська організ. шк. молоді	2-00 з.
Догматика, учебник сер. шкіл	6-40 „
Етика, учебник	4-— „
Золотий Ключ, молитвенник	1-— „
Статут Мар. Т-ва	50 с.
Голос Ісуса	10 „
Новос апостольство (преси)	10 „
Стережіться ложних пророків	15 „
Календарець „Н. Приятеля“ (1930)	20 „
Підручний календ. „Ідея“	20 „
Як грати на мандоліні	1-80 з.
Малі вязні сцен. картини в 3 діях	40 с.
Історичні повісти (11книжок) по	4-— з.
Цікаві оповідання (17 книжок) по	1-20 „
Правда брошури для світогляду по	40 „
Оправлені річники „Н. Приятеля“ по	5-— „
Давніші числа „Н. Приятеля“ по	5 с.

Почтове (звичайне) 10 с. від кожного золотого. При більших замовленнях знижка ціни і Тов-о платить за пошту.

Рукописів Редакція не звертає.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В ПАРОХІЇ КОРЧИН, почта Корчів потрібний сейчас іспитований дяк. Помешкання і поле. Решта після умови. Безжени і розуміючи ірмологіон мають першенство. 510 2-2

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого рода

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 8-12

НОВООТВОРЕНИЙ МА-ГАЗИН і РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїнів 1, угол, ул. Рутовського.

Поручає футра дамські, мужеські готові й на замовлення також всякого рода шкірки. Ціни найнижші, догідні умови 491 місячної сплати. 8-15

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голуховських. 1-32

ФУТРА

дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерізки поручає і дуже солідно виконує

Й НАХТВЕХТЕР 1-5

Львів, вул. КОПЕРНИКА 16.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочисляємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 49-100

ФУТРА

Найновішої моди
виробу власного і заграничного
по приступних цінах
і на догідних услівях — поручає
Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24. **Телеф. 13-60.**
Філія в Тернополі.

519

ПОРОШОК
КОГУТЕК
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ

виробуаптики Гонсецького
в Варшаві.

Звертати ува-
гу на повищий
фабричний
знак! 1-10

398

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ

ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ
НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує

508

ФРАНЦ СЕЮД

2-3

Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє
під гваранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька
ч. 35. Тел. 71-11.

518

1-6

НОВИЙ ВИНАХІД XX. ВІКУ

Плоский годинник лиш 5-97 (місто
25). Висилаємо задля нагромадження
товару на листовне замовлення, за
післяплатою плоский швейцарський
годинник. Гваран. 101. 1. г. зл. 5-89,
2 шт. 11-50, 3 шт. 17-48, в ліній сор-
ті 7-35 і 9-35. Фірма Урбана б. плос-
кий 11-95. лучша сорта 13-95, знаної марки А.
Мозер з довголітною гваранцією зл. 18-80 і 21-95,
годинники на руку мужеські або дамські 10-30
і 12-95, будильники сталеві 10-65, 2 шт. 20-30
фірм. Юнггавс 14-50. Бритви заграничні зл. 5-75,
7-75 і 9-75. Машинки до строження волося з за-
пасовими гребенями зл. 8-95, 10-95 і 11-95. Без
ризика! Вразі невподоби звертаємо гроші. Гур-
тівний склад годинників, **Е. ЯКУБІНСЬКІ**, Вар-
шава, Новоліпки 23. Посідаємо багато листів
з подякою.

514

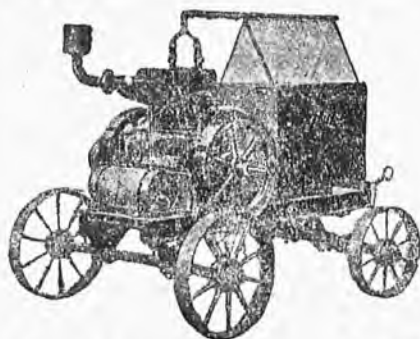
1-1

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно
виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 1-16

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабрикаті фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)

438

— ПОРУЧАЄ: —

1-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикацій фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

При закупні товарів просимо покликуватися на
оголошення „Нової Зорі“.

Львівське Акційне Товариство Броварів

поручає

— свої знамениті вироби —

Пиво Експортове ясне
Пиво Баварське темне
Пиво Портер Імперіяль

Скрізь до набуття!

Скрізь до набуття!

513 1-1

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівська
ч. 8. Н. нов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4- і амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ш.:
Краків 405.867.

Бомби на Східних Торгах у Львові

Адміністраційна кімната зовсім здемонована. Три особи ранені. — На Гол. Двірці пожежа.

Дня 7. с. м. о год. 21'30 веч. на-
ступив в адміністраційнім будинку Схід-
них Торгів у Львові сильний вибух.
Одна кімната в тім будинку зовсім зде-
монована. Касієрка Марія Штрайтівна
тяжко поранена й попарена на цілім тілі.
Лекші контузії потерпіли контролёр
Романовський і возний магістрату
Станковський. Слідство по донесенням
польської преси виказало, що рано того
дня якийсь прилично одягнений моло-
дець просив головну касієрку п. Ротів-
ну, щоб переховала йому на кілька го-
дин валізку. Вона положила валізку під
стіл і забула про неї. В тій власне ва-
лізці були вибухові матеріали, що спри-
чинили експлозію. Подібні матеріали
вибухли також у залізничній гардеробі

та в пакунку, який на вул. Понятов-
ського опустив ненароком студент Мих.
Терешук, котрого уязнено. Такі самі
матеріали мали знайти і в парку Кілін-
ського. Переслухання Терешука трудне,
бо він попарений вибухом й має обан-
дажовану голову. В гардеробі двірця
наступили три детонації, потім знявся
пожежа. Пожежна сторожа загасила його
по пів год., та 80 валіз згоріло, багато
надпалених і все урядження кімнати зни-
щене. Польська преса вяже ті факти
з акцією УВО (Укр. Військової Орг.)
і пригадує статтю в її органі „Сурма“
за квітень п. з. „УВО і терор“. — Сим
разом часть польської преси підчеркує,
що українська суспільність не може
відповідати за діяльність підпольних
організацій.

По бомбових замахмах.

В цілім ряді українських інституцій
у Львові відбулись докладні ревізії.
Польська преса, котра поспішила з до-
несенням про вислід слідства (гл. висше!),
замітно подається. „Дзєннік Львовскі“
приніс передовицю п. з. „По торжествах
Львова і провокаціях УВО“, в котрій

твердить, що найсильніший союзник за-
вмиряючої акції УВО се дух польської
народової демократії та недвозначно дає
до пізнання, що то вшехпольська партія
викликала передтим демолування укр.
інституцій, граючи на інстинктах шумо-
вин і політично невиробленої молодіжі.

Воєнна заверуха на Далекім Сході

Большевики знов перейшли на китайську територію. — Вони підбурю-
ють бандитів. — Китайці масово арештують совітських горожан.

З Лондону доносять: „Морнінг
Пост“ одержала вісти з Китаю, що
3.000 совітських солдатів заняли Сян-
Кіан і перейшли ріку Гі та наблизилос-
я до міста Іл. — З Харбіна депешують:
Китайський комунікат оповіщує про за-
няття місцевости Тунінгшань китайцями.

Совітські війська в силі кількох тисяч
солдатів знаходяться ще на китайській
території та заохочують китайських і
кореанських бандитів до нападів на ки-
тайські села. — Німецький конзуль
в Харбіні д-р Штоббе підтверджує ві-
сти, що Китайці знов уязнили сотки
між ними й жінок.

Большевики збомбардували місто. — Битва тревала цілий день.

З Токіа доносять: Совітські війська
збомбардували бомбами з літаків і гар-
матами місто Погранічну. Дворець зо-
всім знищили. Значна скількість жертв
у людях. Місто горить. — Райтер доно-

сить з Мукдену: Совітські війська поча-
ли наступ здовж китайських ліній у Ман-
дзурії. Кривава битва тревала цілий день.
Китайці відперли большевиків і перей-
шли до контратаки.

Ізза Святої Землі

Битва Англіїців з Арабами під Горою Тавор.

„Юнайтед Прес“ доносить: В ко-
льоніях положених у підніжжя гори
Тавор прийшло до битви Англіїців
з Арабами, котрі з Трансйорданії вдер-
вдоброти загарбане майно.

лися до Палестини, вигнали населення
з тих кольоній і розграбили його майно.
У завзятій битві втратили Араби 5.000
людей. Англіїське військо вспіло їм

„В Палестині повний спокій“ — а дальше б'ються.

Кольоніяльна Управа видала кому-
нікат, в котрім каже, що „в Палестині
повний спокій“. Рівночасно доносить з
Єрусалиму, що на передмісті прийшло
знов до бійки, в котрій мусіла інтере-
нувати поліція. 1 Жид і 1 Араб ранені.
В місті доходить до поодиноких напа-
стей. Коло Муру Плачу тяжко поранено
одного Жиди. На дільницю Жидів з Еме-

ну напали знов Араби й обкидають ка-
мінням Жидів і їх доми. В м. Ваад Гаір
мусіли ізза нападів евакуувати ряд до-
мів. В цілім Єрусалимі чути стрілянину.
Жидівські родини в переполосі опуска-
ють свої доми. Головний муфті магоме-
тан оповістив інтерв'ю, в котрім каже,
що то Жиди провокують напади Арабів.
Жиди з обуренням заперечують се.

Важке становище духовенства

„Гонец Ченстоховскі“ приніс статтю
о. С. Дембчика такого змісту: Сіль-
ським парохам наказують під карою за-
няття особистої власности платити ве-
ликі обезпечення до каси хорих і ор-
ганація умових працівників за ор-
ганіста і церковну службу, а рівночасно
відмовляють парохам права езекуції на
ті цілі. Отже високі примусові оплати
від церковної служби мають бути оперті

на непримусових, добровільних жертвах,
а за все те має відповідати безсильний
парох. Опріч того староства, магістрати
й громади взивають парохів під загро-
зою кар, щоб відновляли зовнішні мури
церковних будинків, а рівночасно забо-
роняється примусове стягання коштів на
такі цілі. Словом — становище духо-
венства в б. російській займавшині ду-
же важке.

Нові шляхи внутрішньої місії

Пані Др. Берта Піхль, член австрій-
ської Союзної Ради, представляє в ка-
толицькій пресі, як основно пригото-
вляються тепер Німці до поглиблення
католицької акції в своїм народі. Зміст
її інформацій і вказівок, опертих на
практиці, такий:

Правдивий католик не відмовляє
своїй помочи для місії у чужих краях
та бодай таксамо повижен помагати сво-
му рідному народови в своїй Батьків-
щині пізнавати Христову науку й жити
після неї. Головна річ се життя після
Христової науки. Але в сих часах, осо-
бливо в містах, під впливом безбожної
агітації багато людей відвертається від
Христа й переходить на безконфесій-
ність. І тут заходить konieczність старе
добре вино Христової науки вливати
в нові міхи. Почуття відповідальности
за се повинно опановувати не тільки
духовних, але й мірян.

В тій пекучій справі появилися вже
дві основні праці: „Нові шляхи душ-
пастирства в боротьбі за велике місто“
(Енгельгарт'а) й „Наш світський апо-
столят при св. Михайлі“ (Каллер'а). Що-
раз то більше відчувається потреба від-
повідно освічених мірян, котрі присвя-
тилиб своє життя катол. акції. Се ко-
нечне з двох причин: не тільки ізза
того, що сил священників взагалі не ви-
старчає, але ще більше тому, що воро-
ги Церкви розсіяли таку ненависть до
священників, що в багатьох випадках
тільки світська людина дійде туди, де
священик не має приступу.

З тих причин треба витворити окре-
мий фах, а саме відповідно образованих
доглядачок хорих, котрі рівночасно зай-
малисяб внутрішньо-місійною працею.
Вимоги прийняття до того фаху мусять
бути високі: не тільки відповідне здо-
ровля й по можности матура, не тільки
підготовка медична, педагогічна й прав-
нича, — але в першій мірі розсвід ха-
рактеру людини. Така людина, що хоче
присвятитися службі Божій і народови
свому, мусить уміти стояти на своїх
ногах, то значить, мусить опанувати
основно якийсь діл праці. Але головна
річ — се формування характеру в душі
правдивого християнства. Так підгото-
ваних дівчат можна, як доказує вже до-
теперішня практика, з успіхом ужити на
богатих областях: у захоронках і шко-
лах, в судах для молодечих переступ-
ників і в опікуванні над сиротами, в по-
раднях при виборі фахів дітям і бібліо-
теках, у шпиталях і в урядах, — сло-
вом: скрізь. Піклуючись тілесними по-
требами людей, вони — маючи відповід-
не фахове знання й характер — легко
стають і правдивими душпастирками в
християнській душі.

Засоби на образування таких сил
здобувається в той спосіб, що в кожній
парохії знаходиться по 200 людей, ко-
трі що місяця дають по одному шлін-
гови (коло 1½ зол.) на ту богоугодну
високу ціль. Таким чином улєкшується
працю духовенству і то там, куди воно
не може мати доступу.

На основі тих засобів існує вже у
Відні „Соціяльна Школа“ для жіноцтва,
в VIII. округі, при вул. Фльоріані, ч. 46.
Та школа скінчила вже в квітні с. р.
перший курс з іспитами під наглядом
Церковної Влади. В Дирекції тої школи
можна одержати всякі пляни і проспек-
ти на курси для виховування католиць-
ких дівчат у висше представленім душі.

Гарнітури
клубові отомани
канани

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 26-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Так основно працюють Німці над підготовкою працівників для поширення катол. акції в своїм народі. І ми маємо подібний „Місійний Інститут“ для виховання і підготовки хлопців, що колись сповнять своє завдання у внутрішньо-місійній праці. Той „Місійний Інститут“ ведуть в Бучачі оо. Василіяне. Жертові на удержання того Інституту оповіщує постійно „Правда“.

—o—

Вітражі проф. Холодного

З Борислава пишуть нам: В Мразниці (парохія Борислав) вибудовано в протягу одного року дуже гарну церкву в стилі київського бароку після проєктів проф. Тимошенка й інж. Пежанського. Кошторис виносив понад 200.000 зл. Церква крита мідяною бляхою, має багате електричне освітлення, долівка з чеських плиток (як у Волоській Церкві), а найбільшою прикрасою церкви будуть вітражі (10 штук) професора Холодного, виконані в закладі вітражів Желеньської в Кракові, а іменно: Благовіщення (в Свята-Святих 3 вікна), св. Йосафат, св. Андрей, св. Николай, св. Михайл, св. Петро і Павло, св. Володимир і Ольга (в головній наві) та оден орнаментовий над головним входом. Після оцінки знавців ці вітражі мають високо-артистичну вартість і виглядають дуже гарно, особливо Благовіщення, св. Николай (в оточенні дітей) і Володимир—Ольга. Ціна одного вітражу з зелізними рамами виносить 1.700 зл. Оден з тих вітражів (св. Андрея) можна оглядати у Львові на „Торгах східних“ в кіоску п. Желеньської. Вітражі до кінця сего місяця будуть вже змонтовані в церкві в Мразниці, а церква з початком жовтня буде віддана до публичного ужитку. Архиерейське посвячення церкви відбудеться доперва в слідуєчій році. Світлинні церкви і вітражів будуть поміщені в наших часописах.

—o—

Хто з тобою сумує, той може бути твоїм приятель. Та певніше буде се твоїм приятель, коли він дійсно радується твоїм щастям.

Українські мистецькі виставки в 1929 р.

Наші закарпатські малярі. — Вистави наших малярів на еміграції — Вистави наших мистців у Києві, Харкові й Москві.

В квітні—травні ц. р. в Празі було дві українські малярські вистави двох наших малярів з Закарпатської України І. Бокшая й В. Єрделі. Чеська преса вмістила про ці вистави досить прихильні нотатки. Особливу увагу звертали образи Бокшая „Свята ніч“ й „Гудули“. Перший мальований для церкви. — 26. травня відбулася в Варшаві однодневна вистава образів молодих українських малярів-емігрантів з Великої України. В ній взяли участь пп. Андрусова, Мариняк, Васковський, Дунаєвський, Мегик, Побулавець і Хасевич. — 29. III.—11. IV. урядив у Парижі виставку образів, настінних мальовил, орнаментів і театральних костюмів знаний український маляр Сергій Гладкий, оден з визначніших представників сучасного декоративного мистецтва. З приводу сеї виставки, крім згадок і статей у французській пресі, появилось кілька окремих видань, присвячених оцінці творчости Гладкого. — Недавно в Парижі заснувалося Товариство українських мистців, до котрого вступило кільканадцять малярів і різьбярів, як із Західної, так і з Вел. України. В осени Товариство збирається урядити в Парижі виставу

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

II.

Церковна унія на українських землях переходить перед нашими очима нову огневу пробу. Колись, до XIX-го в., вороги сеї унії, оскільки не могли орудувати військом, жандармами і тюрмами, послуговувалися передовсім т. ск. теологічною зброєю; та що теологія на Сході після розднання Церкви фактично омертвіла, а на Заході буйно розквіла, то така боротьба проти унії згоріла була безнадійна. Вік XIX-ий дав тим борцям у руки нову зброю: національно-політичні аргументи. Унія, мовляв, суперечна з національною ідеєю і її вимогами. До самого кінця того століття, вчаси до самої світової війни, роблено се зі становища всеросійської (общерусской) національно-політичної ідеї. Церковна унія, говорилося, видумана Поляками й Єзуїтами на розбиття єдиного руського світа; отже — *écrasez l'infame*. Правду сказати, і раніше, коли в релігійно-церковних питаннях люде послуговувалися тільки психологічними аргументами, в сути річи, у підсвідомості їх душі, рішали політичні моменти. Політичні огляди довели в дійсности до розднання вселенської Церкви; вони після того паралізували всі зусилля до об'єднання, як у нас приміром в середині XIII. в. і в середині XV. в. Всетаки усвідомлено собі ті мотиви щотілько в новіших часах.

З російського національно-політичного становища беручи, вони природні і зрозумілі. Не вважаючи на реформи Петра В. і зверхню європеїзацію, Росія була органічним продовженням Московщини з усіми її примітивами і пережитками, а в історії сеї останньої византийсько-московська Церква відіграла дуже важну роллю — була *par excellence* національно-державна: тому не диво, що політичні чинники у власнім інтересі старалися відгородити сей многоважний середник державної політики від усяких посторонніх впливів. Та не вважаючи на сю просту і на око сильну, хоч у дійсности поверховну аргументацію проти унії, духовна еліта російського громадянства не

могла не доглянути безконечної висшости католицької Церкви над православною саме в їх історичних ролях, як виховниць народів, та, кермуючися якраз національними мотивами, не могла не відчувати в сій або тій формі досади ізза відчуження східної Європи від католицького світа. Отся свідомість доводила сильніші характери до явної симпатії з католицизмом, інші до дивного психічного роздвоєння. Прикладом сього останнього був і визначний історик руської Церкви, завзято-православний Голубинський, що з одного боку присвятив оден розділ свого капітального твору обороні Володимира В. від закидів земляків за його вибір византийського жерела християнства, та з другого — на кождім кроці зідливо, майже ненависно, висловлюється про византийство і його впливи на Русь.

В таких обставинах, церковна унія, як натуральна синтеза двох історичних форм і культурних течій, повинна-б бути тим щасливим компромісом, що при подібних ідейних суперечностях сам живлово накидається, і повинна-б тішитися прихильністю обох обозів, західного і східного, й мати успіхи. Одначе, як у горі зазначено, сподіватися такого становища — значило-б вірити у раціональність і логічність людської думки. Отже, з одного боку російський уряд і його Церква з усею чемністю і толеранцією відносилися до зненавидженого римського католицизму, з другого боку по західному зорієнтовані Роїсяне приймали і явно визнавали латинство; натомість до унії та її ідеї оба обози відносяться неприхильно: перший з абсолютною нетерпимістю, а другий недоціняючи, чи може радше опортуністично обминаючи те, що традиція й офіційний націоналізм постійно анатемізували. Та, повторяємо, зі становища національної єдності всеї Руси, московської Церкви і державної рації стану можна се становити до унії зрозуміти. Так само можна зрозуміти й оправдати вороже становище до унії на Україні, як довго почування всеруської єдності та політична й церковна гравітація до Москви була тут загальна і всесильна; натомість трудно оправдати те малпування Москви й Пе-

тій відносній свободі малярство на Вел. Україні робить певні успіхи й відшукує нові дороги. Досягнення українських мистців, як бачимо, викликали навіть добру оцінку Москалів, котрі загалом не люблять хвалити нічого українського. Але розуміється і свобода мистецтва на Радянщині неповна. Нпр. релігійне малярство заборонене, а як відомо релігійне малярство у всіх віках все було найважливішою галуззю малярства.

—o—

25-ліття мистецької діяльності С. Слободянюка—Подольна

На початку сього року українська колонія та мистецькі круги в Петербурзі урочисто відсвяткували 25-літній ювілей мистецької діяльності відомого українського маляра С. Слободянюка—Подольна, котрий від давна живе в Петербурзі. Особливу популярність здобули Слободянюкови його жанрові образи й портрети. Слободянюк завжди брав активну участь в національній життєвій української громади в Петербурзі. З приводу його ювілею відбулася в Петербурзі вистава його образів. Усі виставлені там образи ювілят подарував ріжним музеям на своїй рідній Україні

—o—

українського малярства та різьбярства. — 2. червня отворено в Києві „другу пересувну всеукраїнську виставу образотворчого мистецтва“: малярства, різьбярства графіки та будівництва. Після Києва та вистава відвідала Харків, Одесу, Дніпропетровськ (Катеринослав) та ин. значніші міста Вел. України. У виставі взяло участь багато мистців, м. ин. й деякі зпоза меж Вел. України. На жаль, докладніших безсторонних відомостей про сю виставку не маємо. — 15. IV. — 15. V. в помешканні Харківського Музею українського мистецтва ім. Васильківського відбулася виставка української книжної графіки. Виставлялися оригінали й репродукції таких праць, як окладинки, ілюстрації, заставки, кінцівки, плакати, ноти, часописи і т. д., випродуковані за час від 1923 до 1928 р. — На поч. 1929 р. уряджена була вистава сучасного українського мистецтва в Москві. З приводу сеї вистави появилось чимало рецензій і статей у московській пресі, здебільшого прихильних. На особливу похвалу заслужила українська графіка, зокрема твори галичанина В. Касіяна. — Образотворче мистецтво, в тім малярство, се майже одинока галузь культури, котра може розмірно свobodно розвиватися в Радянщині, коли всі инші галузи культури, не виключаючи навіть стислих наук, як математика, уярмлені й придушені большевиками. Завдяки

Для Пань на наймодніші сукні ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine деще-
неві. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів ориг. англійські й бельські СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дів наріжний вул. Гродзівських)

17-30

тербурга, що його видимо серед Українців ще й у часі, коли сепаратизм від єдності з Московщиною та творення української політичної і культурної самостійності індивідуальності стало у них національною догмою. А вже якась незрозуміла психологічна загадка в тому, коли сьогодні й часті об'єднаних від соток літ Українців виявляє очевидні протикатолицькі тенденції—сьогодні, коли й останній неук повинен оцінити значіння католицької школи для нації—і коли російсько-православна суперниця її на довгий час зруйнована і безсильна, політично, організаційно і морально—і коли отсю патологічну реакцію мотивується до того буцімто українськими національно-політичними інтересами!

С. Томашівський.

—о—

„Вертел наших днів“ у Косові

Кілька спокійних критичних заміток.

Почта принесла мені листівку львівського театру ляльок, що загостив у Косівщину. На його виставі я ще не був, тому рішив зайти на неї. І ще для того, що на листівці писалося: „Коли хочете на (?) повних дві години забути про всі жалі-турботи, та безжурно сміятися, то придьте самі на цю виставу та повідоміть про неї своїх знайомих“. Мені попав білет ч. 100 і занявши своє місце, знайшовся я в різнокласовому сусідстві. Сая Рідної Школи в Косові повна цікавих, що прийшли „забути про всі жалі-турботи“. По 1½-годинному опізненню, попереджена кількоразовим, нетерпеливим тупанням, почалася вистава. Виходять ляльки за ляльками; це показують представників усіх шарів н. суспільності. Перед глядачами пересуваються: священики, професори, журналісти, композитори, посли, голови посольських клубів і ин. — самі верхи суспільності. Але зацікавлення не охоплює салі, уста не складаються до безжурної усмішки. Її місце займає розчарування і жалі — до авторів гротески. Виразом цього холодна байдужність, нудьга і бажання, щоби скорше скінчилися дії, щоб вийти зі стухлої атмосфери, яка споза куліс поширюється на салю. Раз тільки хтось у стоячих рядах салі заплескав, коли Шек-ерик співав про цесареву і так слова діляв, що шануючі себе голови до долу схилили. Справді пригнітаюча атмосфера! Ні одного світляного проміння, самі сірі, безнадійно темні малюнки-характери. Бо не в легкій сатирі, не в дотепній карикатурі вказується на хиби провідників. Їх представлено як осібників тупих, нікчемних, аномальних, хорих, для яких місце санаторія. І як тут сміятися? Був би це сміх несамовитий, дрошем пронижуючий, як сміх божевільного. — З жалем до авторів гротески виходив я зі салі, з жалем для того, що, поширюючи заневіру, руйнують так потрібний у життю оптимізм.

М. Б.

—о—

* Ніколи не дає найбільше оwoчу те дерево, що має найяскравіший квіт: так убогий на діла той, хто багатий на обіцянки.

Про Мертве Море

Найнише місце на землі.

Се місце стало тепер головною причиною боротьби між Арабами й Жидами. Ходить о визиск, концесію на його мінерали та скарби.

Мертве Море, найнише місце на всіх п'ятих континентах земної кулі, положене 393·8 м. нисше поверхні моря, на полуднево-східнім краю Палестини. Се її найбільше озеро. Воно має 8—16 км. ширини, 75 км. довготи і 1120 кв. кілометрів.

Мертве Море слушно названо мертвим, бо нема в нім жадного життя, ні риби, ні звіряток. Навіть птиці обминають його. Довкруги простягається страшенно горяча країна. Ізза тої горячи Мертве Море не потребує відпливу, хоч має допливи: Йордан і кілька інших рік вливають у нього кожного дня коло шість мільйонів тон води, насиченої ріжними родами соли. Вода випаровує, а сіль остає. Нема більше соленої води на землі, як — у Мертвм Морі; сіль становить у його воді 24½ прц. Вода має в нім властивий тягар від 1,172 до 1,227. Вона тяжша ніж людське тіло й тому втонуті в тім озері не можна. Але ті, що хотіли його переписати або дослідити, звичайно тратили там життя. І так в 1835 р. утратив там життя славний ірландський подорожник Костиган (помер на пропасницю), а в 1847 р. офіцер англійської моринарки Моліно (того вбили там Бедуїни). Щойно американець Линч згрунтував глибін Мертвого Моря і вийшов з життям.

Околиця Мертвого Моря рівно дивна як воно само. На його полудневім березі знаходиться незвичайна гора скалистої соли, висока на 90 метрів, довга на 13 км., звана Кгасом Усдон (Гора Содому). На східнім березі стоять високі до 750 м., тут і там майже прямовисні скельні стіни.

Як відомо, після традиції, покриває Мертве Море старі міста Содому і Гомору. І досі є на тім морі дивні появи, які по сей день невияснені наукою. І так майже кожного ранка здовж середньої лінії Мертвого Моря показується лінія білої піни. Потому рівнобіжно до східного берега біжить струя до півночі, хоч найбільший доплив Мертвого Моря йордан котить свої води з півночі на полудне. Дальше можна зауважати ріжні поземи води. Є теорія, що се вплив ріжних барометричних тиснень. Опріч того даються замітити в долині незвичайні явища, мабуть електричного походження. Коли приступлять до використання мінеральних скарбів того дивного озера, тоді появляться докладні описи тих і інших див.

Друге найнише місце на суші, се Долина Смерти в Каліфорнії, положена частинно 84 м. під поземом моря.

—о—

1-ший зїзд бурмістрів словянських міст

У Познані відбудеться 15. і 16. с. м. перший зїзд президентів більших словянських міст, а саме Праги, Брна і Братислави (Прешбурга) в Чехословаччині, Софії в Болгарії, Білгороду, Загребу і Любляни в Югославії та міст Польщі. З Познаня поїдуть вони до Варшави.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Ватикан зірвав дипломатичні взаємини з Литвою ізза недодержування постанов конкордату литовським урядом.

„Dernières Nouvelles“ доносять: Св. Отець поручив Апост. Нунцієви в Пекині, предложити Китаєви посередництво між ним і Росією в цілі залагодження спору. КАП подає, що тої вістки ні не потверджують, ні не заперечують з Риму.

Зі смертю португальського кардинала Мендеса Белльо опорожнилося вже 13-те місце в колегії кардиналів. Померший кардинал був рівночасно католицьким патріархом Лісбони. В 1910 р. перебув він португальську революцію, що особливо ворожо виступала проти Церкви й релігії. Завдяки невтомним старанням бл. п. кардинала Белльо, португальська католицька Церква по революції в 1910 р. внутрішню обновила і скріпла. Відновлення мирних взаїмовідносин між Церквою й урядом в останніх роках — се безперечна заслуга покійного кардинала.

По 400 роках одержала Ісландія знова свого католицького єпископа. Є ним монс. Мартін Майленберг, котрого з кінцем липня ц. р. висвячено на єпископа Голяру, давної ісландської єпископської столиці. Передтим посвятив кардинал Ван Россум нову готичку катедру в Рейкявіку. Св. Отець пожертвував на головний вістар катедри мистецьку статую Христа.

Опіка над гігієною в церквах. „Коррієре деля Серра“ доносить: Ватиканські влади поручили парохам, щоб особливо дбали про гігієну в церквах. Сповідальниці повинні бути правильно дезинфекціоновані, реліквії та хрести, котрі народ цілує, асептично очишувати таксамо, як кропильниці, а свячена вода повинна бути часто змінювана, щоб не наражувати на небезпеку здоров'я людей, котрі приходять до святинь.

—о—

Ізза слабости безбожників

Дійшов сюди урядовий орган совітів „Известия“ з 24. серпня. В нім є остра стаття про слабість безбожників в СССР. Досі 60 прц. родин у Москві хрестить своїх дітей, а в міських школах Москви є ще 90 прц. хрещеної дітвори — пише з обуренням больш. орган. І додає, що так дальше не може бути, бо „релігія се природний ворог пролетарської (читай: комісарської) держави“. Союз безбожників має всего мільон членів, а повинен мати 10 міль. — бідкають „Известия“. В нім панує засада „бути безбожним для себе“, а повинна панувати засада „бути безбожним для всіх“. „На селах релігія дальше святкує свої орії!“ Треба отже скріпити акцію замикання церков, хоч влада хотілаб уникати галасу. Річ ясна, що та стаття інспірована совітським урядом й заповідає нову філю переслідувань релігії в СССР. Та даремний труд „ворогів Пана Бога“, як большевики самі себе називають. Не таким як вони не вдалося повалити християнства. І вони скінчать подібним окликом як Юліан Відступник.

—о—

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

463 12-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. галицька 14. і. пов.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар дебінний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

Збірний протест

Духовенства Жукотинського деканату Перемиської Епархії.

Священники Жукотинського деканату Перемиської Епархії прилучаються в цілості до грімального протесту священників Перемиської Епархії, зібраних в Перемислі в числі 133 дня 2. серпня 1929 р. — проти нікчемної анонімної брошури під заголовком „В обороні гр.-кат. Церкви“, виданої не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим становищем зглядом Апостольської Столиці і наших Владик понижають авторитет Церкви в очах вірних і тим підривають в основах католицьку віру і мораль та вдарили в підвалинах сеї одинокої в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква. Згадану нікчемну брошуру — о скільки не зістала вже відослана, звідки вийшла — ухвалюють знищити і тим утруднити її дальше ширення.

Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і запевняють його в своїй вірності в Апостольській праці і готовності постати все в його обороні в боротьбі зі всякими темними ворожими силами.

Михновець, дня 6. серпня 1929.

о. Яків Музичак, Жукотинський декан, о. Лев Попіль, парох в Хащові, о. Михайло Вільчинський, парох в Жукотині, о. Михайло Блонарович, завідувач в Галіці, о. Николай Величкович, сам. сотр. в Плоськім, о. Теодор Парацак, парох в Головецьку долині, о. Константин Вугера, парох в Грозьовій, о. Омелян Калинич, сам. сотр. в Головецьку горішній, о. Григорій Кандо, парох в Мизівці, о. Діонізій Гичко, парох в Рипаній, о. Василь Яремкевич, парох у Вовчій, о. Петро Гуль, завідувач в Дністрику дубовім, о. Нестор Пасичинський, парох в Тисовиці, о. Клим Грушкевич, парох в Гвіздиці, о. Петро Мриглод, парох в Мишанці.

Згідність повисшого відпису з оригіналом потверджується. Від гр.-кат. Уряду Деканального Жукотинського.

(Печать) о. Яків Мухнацький декан.

Лист до Редакції

Впов. Пане Редактор! — На основі пресового закону прошу о поміщення в „Новій Зорі“ слідуєчого спростовання: В числі 64. „Нової Зорі“ з дня 1/9 б. р. стор. 7. прочитав я „Заяву“ о. Іллі Федевича, яка відноситься до смерті моєї бл. п. Матері. Неправдою є, що моя бл. п. мама „померла в наслідок ран, заломання черепа і стрясення мозку“, а правдою є, як ствердили ординуючі лікарі, що померла по причині склерозного кровотоку і паралізму (Sklerosis—Paresis). Дивує мене дуже, хто уповажнив о. І. Федевича до поміщення подібних „заяв“ чисто родинних, а до цього неправдивих. З поважанням Др. Юліян Рабій. — Самбір, дня 4. вересня 1929 р.

ПРИМІТКА: — Містимо се „спростовання“ як документ часу. Помістити його ми не обов'язані: 1) бо воно не відповідає вимогам пресового декрету, 2) воно нічого не простує, так як твердження п. Дра Ю. Рабія зовсім не виключає твердження о. Іллі Федевича, спровокованого дописом в „Ділі“, де смерть покійної приписано безпідставно дисциплінарним актам духовної Влади проти о. Рабія. Таким чином о. Ілля Федевич не тільки не вмішався в ніякі родинні справи, але як управляючий парохією мав обов'язок спростувати наклепи на духовну Владу.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ВИБОРИ ДО РАДИ СОЮЗА НАРОДІВ дали такий вислід: На 53 голосуючих одержала Польща 50 голосів (перед 3 роками 41), Югославія 42, Перу 36. Польська преса робить з того факту конклюденцію, що се означає апробату польської політики. Не голосували на Польщу: вона сама, Литва і Норвегія. Остання засадничо противна поновному вибиранню раз по раз.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПАЛЕСТИНУ. Загал англійської преси займає становище прихильне Жидам. Тільки деякі органи критикують англійську політику в Палестині. І так „Тейлс Мейл“ називає божевіллям те, що Англія зобов'язалася зробити Палестину жидівським краєм, хоч там є 750.000 Арабів і коло 80.000 Жидів, притім Араби живуть там від віків, а більшість Жидів недавно туди прибула. Орган той пригадує, що лорд Норткліф ще в р. 1922 предсказав ізза того війну в Палестині.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПАЛЕСТИНУ. З Риму доносять: Італійська преса згідно стверджує, що криваві події в Палестині се тільки початок грізної заверюхи, котра обхопить усі магометанські краї. Се може сильно підірвати престиж Англії.

ОРИГІНАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА БОЛЬШЕВИЗМ. Густав Нобель, голова знаної шведської родини, оповістив інтерв'ю такого змісту: Довоєнна Росія стояла на порозі нечуваного розквіту. Причина того, що большевизм міг її так ожебрачити, в тім, що Росія не мала середньої класи, дрібного буржуа. Нобель звертає особливу увагу на неймовірну силу пропаганди в шоденній пресі, котрою большевики просто до безумія твердять все одно і те саме. Большевизм се твір чисто російський, національно-російський; для того він не годен заразити західно-європейських народів. Та в нім криється інша світова небезпека: знищивши багату Росію, він так ослабив Європу, що вона тепер не в силі видержати суперництва Америки. А послідовності того се звихнення рівноваги.

АРНОЛЬД МАРГОЛІН, 6. віце-мін. загр. справ Укр. Республіки за Винниченка, приїхав з Америки на короткий побут до Польщі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалі 7. (Дім „Дністра“).

ПАРАСОЛІ

дамські і мужеські, рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490а)

15-24

НОВИНКИ

В справі вибуху на вул. Понятовського, доносить „Газета Поранна“, веде політична поліція енергійне слідство. Арештованого підчас вибуху Терещука вже закінчили переслухувати й відставили до суду під замітом злочину з § 58 к. з. — Рівночасно „Львовські Курер Поранна“ повідомляє, що бомба на вул. Понятовського, як виявилось, не випала з рук Терещукови, а лежала підложена вже передтим кимсь іншим і вибухла в хвили, коли Терещук, випадково переходячи попри неї, нахилився, щоби побачити, що лежить на землі.

Громадським Радам під увагу! При ухваленні громадських бюджетів повинні громадські ради вставляти до них певну квоту на „Рідну Школу“. Припильнування цієї важкої справи тяжить в першу чергу на Кругах „Рідної Школи“ в краю, а там — де їх нема, на місцевому громадянстві. Гарний примір дає громадська рада в Володимирцях (повіт Жидачів), котра за почином свого начальника вставила до бюджету на 1929/30 рік 100 зол. на „Рідну Школу“. Цей бюджет затвердив Повітовий Виділ в Жидачеві, через що відпадає причина, на яку звичайно покликуються наші громадські ради, що — мовляв — такий даток в бюджеті не одержить затвердження влади.

Великі виливи рік. З Америки, Африки й Азії доносять про великі виливи рік. Особливо в Індії положення населення ізза повіней розпучливе. Комунікація з Кашміром перервана.

Найбільшу електривню в Європі відкрито торжественно в долині Ізонца коло Кардани. Вона доставлятиме електрики всій північній Італії. Діла сего доконали фашисти тихо й без гомону, коли большевики вже довгі літа чванялись Дніпрельстаном, а кінця робіт там не видно.

Телефон „Рідної Школи“. На бажанья укр. установ і громадянства завела у себе Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові телефон для скорого й безпосереднього порозуміння зі Львовом і краєм. Число телефону „Рідної Школи“: 77-52.

Рукописів Редакція не звертає.

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 2-16

ЕТТІНГЕРА

бальсам на мозолі усуває радикально без болю упрямі мозолі та згрубілі наскірки. Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів, 515/а пл. Голуховських. 2-32

ФУТРА

дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує

520 Й НАХТВЕХТЕР 2 5
Львів, вул. Коперника 16.

Присилайте передплату!

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Кonto П. III:
Краків 405.867.

Знов повстання на Україні

З Москви доносять: Операції повстанців захопили майже всю Полтавщину. На днях треба було з ними сточити формальні бої. Їх розбито, частину взяли в полон. В Прилуках відбувся наглий суд над полоненими. Вирок раз виконано. Невдалося викрити співвинних між військом. Стверджено тільки, що зброю доставляла повстанцям

шматок хліба.

75 дивізія стрільців. Повстанці мали свій агіт.-пропагандний відділ. Він видавав летючки і ззивав селян не давати хліба для червоної армії, бо совіти ведуть проти Китаю імперіалістичну війну. 17 полк саперів, 45 полк артилерії та 138 полк стрільців ухвалили резолюції, що на війну не підуть, бо уряд совітів забирає від їх родин останній

Програма правительства Польщі

З Варшави доносять: В кульбарах союму панує великий рух. Між ріжними поголосками кружляють вісти, що на понеділковій нараді голов клобів висуне правительство свою мінімальну програму, зложену з двох точок: 1) Обмеження нетикальности послів і 2) Збільшення влади президента держави, особливо в

заграничній політиці. Клоб польської народової демократії вже писемно відмовив участі в понеділковій нараді „з огляду на дотеперішнє становище уряду, а особливо п. міністра військових справ“. Подібну резолюцію ухвалив і клоб „Пяста“. Се свідчилоб, що ті польські партії не хочуть порозуміння з сим урядом.

Незвичайні арештування в Німеччині

З Берліна доносять: В Берліні, Гамбургу й на Шлезвігу арештовано банду терористів, котрі в останніх часах виконали 11 бомбових замахів на ріжні урядові інституції й т. д. М. і. увязнено літерата Ернеста фон Сальомена, брата

редактора „Ляндфольк'у“ засудженого на 5 літ за убийство міністра Ратенава. „Ляндфольк“ се орган хлопського руху в Шлезвігу й Гольштині, опозиційного до адміністрації. „Германія“ заповідає дальші масові арешти.

Риков заповідає вибух світової війни

З Москви доносять: Риков виголосив промову, в котрій сказав, що відносини між СССР і буржуазними державами знов заострилися. Грозить нова велика світова війна, котра зачнеться

від совітсько-китайських змагань. Та промова Рикова викликала в Росії велике занепокоєння, бо всі припускають, що дійсно заноситься на світову заваруху, а Росія неприготована до війни.

Большевики купують багато коней

З Ковна доносять: До клайпедської округи прибула спеціальна військова комісія, котра купує велику кількість

коней. Співпрацюють литовські офіцери. Ті коні будуть вислані на Далекий Схід.

Що діється в Єрусалимі

В Єрусалимі спокій і голод. — Жиди евакуують Акку.

Оповідено новий урядовий комунікат, котрий голосить, що в Єрусалимі і в цілім краю запанував спокій. — ЖАТ доносить, що в Єрусалимі брак найконечніших засобів поживи, бо жидівське населення відмовляється, ку-

пувати харчі від арабських купців. Жиди в м. Акка ухвалили евакуувати те місто й перенестися до Гаїфи. В Акці остало всего 48 жидівських в'язнів, котрих увязнили Англіїці за організування самооборони.

Корупція „народних“ суддів

З Москви доносять: В Астрахані скінчився процес, що тривав 19 днів. У нім судили цілий губернський трибунал „народних“ суддів. Той „трибунал“ брав хабарі й випускав за них на свободу навіть найгірших злочинців. „Судді“ з того трибуналу насилували жінок рою стогне й нещасна Україна.

і дівчат, котрі виступали в судах в характері свідків. Майже що ночі уряджували собі ті „судді“ пияцькі пири. Предсідателя того „народного“ суду засудили на 10 літ тюрми, членів його на 2—8 літ. Так виглядають суди в „гарній“ совітській державі, під котрою стоїть нещасна Україна.

Заповітлення Європи

Кореспондент католицьк. дневника „Райхспост“ доносить з Румунії: Румунські власти увязнили в Кишеневі кілька больш. агітаторів. Рівночасно відкрили в Хотині школу комуніст. агітаторів, в котрій підучували на ком. агітаторів дітей 12 до 14 літ. Школою заві-

Словом: заповітлення Європи поступає.

Новий винахід медицини

Віденська преса пише: Прімар шпиталю ім. Рудольфа, проф. Др. Густав Зінгер винайшов спосіб трівого лічення з цукриці (діабетис). Як відомо, американський винахід інсуліни тільки здержував розвиток тої хвороби інекція-

ми. Коли інекції уставали, хвороба вертала в скріпленій формі. Отже проф. Зінгер лічить її зовсім при помочи застриків білковини. Таким чином цукриця входить уже до ряду вилічимих хоріб.

Стаття воеводи

В 65 ч. „Новой Зорі“ помістили ми зміст замітної статті познанського воеводи, Петра Дуніна Борковського. Та стаття замітна тим, що високий державний урядник стає прилюдно на становищі, що в інтересі держави треба задоволити економічні, національно-культурні й самоуправні домагання населення українських територій. Не входимо на разі в оцінку аргументації й цілей автора, а не входимо вже хочби тому, що до сеї пори його стаття в польській пресі, навіть тій, що виходить на українських землях, не знайшла — поза „Словом Польск'им“ — майже ніякого відзвуку. Виглядає так, немов-би камінь у воду кинув, що свідчить про незрілість польської публичної опінії вже не тільки до полагодження, але навіть до серйозного обговорювання важного проблему національних меншин у Польщі, в першій мірі українського. Далеко більше зацікавлення проявляє преса державної нації до зовсім нереальних „політичних“ питань, як пр. до справи одержання Польщею частини африканських колоній по Німцях або польського мандату над Палестиною. Подібно виглядає справа відгуку на думки воеводи Борковського також з української сторони, котра на нашу думку ще не скоро зійде зі становища, яке характеризував один з дотепних міністрів старої Австрії: „Die Ukrainer wollen immer das, was die Polen nicht wollen“. Та сему останньому нема що дивуватися особливо тепер, коли возьметься під увагу, що за 10 літ існування відновленої Польщі не зроблено з польської сторони буквально нічого-сенько для задоволення хочби найпримітивніших вимог, які має кожний нарід і кожде племя в кожній сучасній правовій державі. Під тим оглядом відроджена Польща стоїть очевидно позаду навіть такої „держави“, як більшовія, з якою ми певно не симпатизуємо.

Коли серед таких безнадійних обставин звертаємо увагу на статтю познанського воеводи, то робимо се просто з обсерваційної точки погляду. А є тут до заобсервування факт, що воевода Борковський, муж довіря теперішнього правительства Польщі, своїм походженням і вихованням належить до тої верстви, котра за старої Австрії надзвичайно зручною політикою довела до дуже великого скріплення становища поляків як політичного чинника та створила для сучасної Польщі львину часть її розмірно, найлучшого державного апарату. Вправді якраз відроджена Польща сильно підорвала ту верству економічно й політично, та все таки поодинокі діячі й організації з тої верстви, не закладаючи рук, вспіли влитися в ріжні ділянки новоутвореного державного апарату, від найвисшої почавши, та стараються по своему розумінні сповнити свою історичну місію, по можности параліжуючи розкладові чинники націоналістично-шовіністичної троттадрації у власній суспільности. Вправді ми дуже песимістично дивимося на темпо параліжування того очевидного розкладу, одначе се темпо, що правда, кріпшає. На доказ того пригадаємо тут зміст статті другого члена тої самої верстви, а саме Агенора Голуховського, котра свого часу появилася в

**Матеріали
меблеві
стори портієри**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.

4656

Тел. 41-09

27-30

ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85.

польській пресі і — таксамо минула незамічена польською публічною опінією.

Стаття мала заголовок „Активний виступ консервативного табору та його основні клічі“. А замітна вона була не тільки тим, що автор один з чільніших представників української спольщеної хліборобської класи, що пішла на службу варшавській метрополії. Цікавий передовсім зміст статті, що написана була стримано й річезово та торкалася актуального преblemу і для нас Українців, а саме справи консерватизму, його ідей і цілей.

„Виступ зорганізованого консервативного табору“ — писав гр. А. Голуховський — на політичну арену викликає не лиш симпатії та щире зацікавлення, але подекуди неспокій і нехит. Перший об'яв це доказ, що клічі і принципи сучасного консерватизму актуальні, другий об'яв це ще ліпше підтверджує, бо лише мертві речі проминають безслідно. „Хто з природи річи противник консерватизму, це очевидне. — Всьо, що консерватизм заперечує, отже: радикальне доктринерство, суспільні утопії, партійні ворожнечі — се противники“. Автор уважає недоцільним опрокидувати всякого рода закиди на адресу консерватизму й обмежується до розгляду одної, найважнійшої точки акту обжаловання. „Це витикання минувшини, яку переноситься у нинішню хвилю і якою обтяжується нинішніх консерватистів, „погробовців“ минулої доби, людей нині так неможливих, якби це були другі ісповідники „absolutum dominium“ або феодалізму й інквізиції“. „Минувшині віддаємо пошану. Нонсенс булоб її перечити. Але однаковий нонсенс її воскресувати. Це роблять якраз противники консерватистів, — а не консерватисти“.

Автор зазначає далі, що консерватизм виступає вже другий раз і що його форма була приміненна з а в с і д и до актуальних обставин, а ідея його була все потрібна та пожиточна. В Польщі з'явився консерватизм перший раз по розборах і старався захвати бодай духовий дорібок: мову та культуру. Сторожем сих цінностей був хліборобський клас, а сільські хутори стали немов акумуляторами традиції. Оборона ця була пасивна а наслідком її було свого рода скамяніння (skostnienie). І дійсно — польський консерватизм, сповняючи свої завдання, попав з часом в розріз з життям. Деінде витворилася вже серед польського народу методи чинної оборони.

„Після р. 1863 в другій добі свого існування перейшов консерватизм на терені Галичини до зачіпної акції. Шуйський, Стан. Тарновський, Божинський і Яворський створили першу по розборах польську політичну школу, якої напрямні задержало Польське Коло майже до кінця. Засадою другої доби польського консерватизму був реалізм і національний егоїзм, вислідом — здобуття для Галичини широкої автономії. Оруддя і методи сього другого етапу були примінені до актуальних обставин. Не боролися з династією, але ризикуючи майном і становими привілеями — здобули такий вплив, про який при тодішній виборчій ординації не могла мріяти жадна инша суспільна верства. Співпрацюючи з урядами, польські консерватисти опанували їх і використали до останніх можливостей“. Автор уважає, що оба ці етапи були здійснюванням властивих політичних способів у властивім часі. Історик так і мусить їх оцінити. Нічого не треба затаювати, нічого осуджувати. Всьо було службою для наро-

да, службою виконуваною на єдинім в данім моменті активнім відтинку боротьби. Сучасний польський консерватизм — кінчить гр. А. Голуховський — продовжує традиції своїх попередників — примінюючись до актуальних умовин. Не буде він отже твердинею „сарматизму“, як було по розборах, бо оборона своєї культури злишна в своїй суверенній державі. Не буде боронити своїх станових і маєткових привілеїв, бо ці чинники перестали бути політичним оруддям в річипосполитій. Натомість боротися буде за цінности, котрих недостача для держави безсумнівно відємна: за поміркованість, за еволюційний поступ, за розум в політичній життю. „Консерватисти не творять монополію на ці вартости. Вони бажають тільки їх здійснення. Не бажають влади, тільки побіди своїх засад. Не хочуть для себе нічого, крім одного: щоб їх вислухано. Стремління їх — щоб Польща стала могутньою державою з незрушними фундаментами політичного устрою і суспільної гармонії“.

Отся актуальність, отсе „здійснювання властивих політичних способів у властивім часі“, на котрі з таким притиском вказував гр. Голуховський, як на головну ціху тактики консерватистів, слідні також у думках і проектах Дуніна Борковського. Не підлягає ніякому сумніву, що актуальність полагодження проблеми національних меншостей у Польщі стає щораз то більше пекуча та може стати катастрофально пекуча вже з хвилею, коли Німеччина отрясється з останків окупації своїх земель. Не треба бути ніяким пророком, щоб передбачити, що з тим моментом значне вона натискати на зовсім інакший розвиток плінних відносин на сході Європи, ніж був дотепер. А тоді, річ ясна, кожда справа, яку Польща до того часу моглаб іще сяк-так залагодити, стане без порівняння більше важка або й неможлива до полагодження.

Наш орган не репрезентує ніякої політичної групи, отже й не має обов'язку, займатися докладніше такими поглядами. За се відповідальні політичні партії та їх органи. Ми зі становища обсерваційного стверджуємо тільки те, що стаття воеводи Борковського заслугує, щоб її взяти під розвагу, хоч з такими ідеями їх автора, як трівке відлучування на будуче Галичан від Волиняків, або прилучуванням до галицьких воевідств етнографічно польських територій очевидно трудно погодитися, бо побоювання за асиміляцію Поляків у їх власній державі безпідставні. Се зовсім не належить до „здійснювання властивих політичних способів у властивім часі“. Зрештою наш засадничий погляд на створення якогось „modus vivendi“ був уже висказаний в нашім органі.

Обіжник міністерства у справі пожеж

Міністерство внутр. справ в порозумінні з мін. публ. робіт виготовило й розіслало властям обіжник про те, як запобігати пожежам. Обіжник наказує воеводам, щоб їх органи видали заборони переносити вогонь у відкритих посудинах в обрубі будинків, викидати горячий попіл, курити тютюн у столах, стайнях, гаражах, оборах і на стріхах, молотити паровою машиною без охорони, лишати дітей без опіки при розпаденім огні, палити сміття біля стирт і будинків і т. д. Заборонено також палити огні на 100 м. від ліса в часі від 1. IV. до 1. XI. Обіжник устійнює обов'язки сусідів до помочи при гашенні пожежі й наказує властям, бодай раз у рік, оглядати прилади до гашення пожежарів.

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

III.

Коли ідея всеруської національної і церковної єдності, репрезентованої царською Росією і православною синодальною Церквою, у боротьбі проти католицизму взагалі, а проти об'єднання з Римом зокрема, при всіх своїх поверховних раціях, при своїх величезних матеріальних засобах і моральних впливах, так фатально скінчилася на наших очах, — то якого вислуду можна сподіватися по нужденній українській імітації скрахованого російського єдино-неділїмства? Два століття жила Росія невеличким струмочком західно-європейської культури, що його на соблазн усіх національних і церковних ортодоксів впровадив був Петро В., і ті два століття дуже обмеженого впливу римського духа принесли їй нечуваний розвиток сил на всіх полях; подумати тільки, чим була-б сьогодні східна Європа під кожним оглядом, якби в XI. віці не відділив її був китайський мур релігійної схизми від Заходу!

Ми, Українці, любимо чванитися висшою культурністю над Москалями; з деякими застереженнями (загалом, тільки до XVIII в., а потім тільки щодо селянської маси) се оправдане; та мало хто думає притім, що саме сильні католицькі впливи дали нам ту висшість, дарма, що одночасно наші землі підпали під політичну владу Польщі і Литви. Значить, навіть національно-політична неволя може часом принести деякі користи. (Се явище не відокремлене: пригадаймо собі деякі добрі боки римської неволі для Галліїців, австрійської для Чехів, пруської для Поляків, британської для Індійців і навіть по часті російської для Українців, як приміром — кольонізація чорноморських степів).

А втім, історія повна парадоксів. Не будь татарського наїзду і польсько-литовського завоювання наших земель, то про окремішність Українців, Білорусів і Москалів не було-б і мови; була-б досі і мабуть на всі часи одна руська національність. Та чи ізза сього факту маємо проклинати ідею української національно-культурної самостійності і змагати до відвернення того історичного колеса, що обертається від пів тисячки літ? Чи може навпаки, пізнавши дійсний напрям розвитку, маємо приспішити сей процес, хоч колишні наші прадири його не розуміли і не бажали? На перше вже рішучо за пізно і всі зусилля в його напрямі даремні; другого ми досі собі як потрібно не зясували: робимо один крок наперед, а два взад.

Таким „поступом“ назад здавна була українська церковна політика, та в останніх часах вона сама себе перевищила. З одного боку лунає серед Українців гасло: як найдалше від національно-русської єдності! З другого боку не менше голосне і завзяте: як найблизше до церковно-русської єдності з Москвою! Ще дуже недавно зітхали, бувало, російські Українці: Господи, чому хоч чимось дрібним у релігії не ріжнимось від Москалів, хочби хрестилися одним пальцем тощо і зазидували галицьким землякам їхньої церковно-релігійної самостійності; сьогодні є в Галичині українські націоналісти, що вмирають бачучи инший, не приписаний Москвою, знак св. хреста.

Коли отже найновіший напрям української церковної політики в Галичині, т. зв. восточний, натягає на себе суто-національні фрази, то се велика містифікація. Як релігійне явище, сей на-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine дещо нові. Toile de soie на біллія.

Просимо оглянути без обов'язку купна.**Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гроднінських)

18-30

прям має характер чисто негативний — протиримський і протикатолицький; як національно-культурний феномен, він має характер протіукраїнський — реакційний і деструктивний. Позитивної цілі він не має і не може мати жадної, бо окрім церковної унії початої 1596 р. Україна не мала іншої більше національної Церкви; навіть у передтатарських часах ні. Ще менше можна говорити про якусь більше національну Церкву сьогодні. Та ні, неспокійний український дух творить фікцію — небувалий в минулому й сучасному, наскрізь туманний і повний суперечностей ідеал ніби „національної“ Церкви, щоб тільки підкопати сю, яка від трьох віків розвивається органічно, заспокоює всі релігійні потреби громадянства та стала сильною твердинею національної культури: треба її, мовляв, „очистити“. А щоб було з чого чистити, давай обкидати її наперед болотом!

IV.

Найвища вже пора, щоб Українці перестали вже раз повторювати історичний ідіотизм про церковну унію як польську інтригу. За Польщу ще світ не чув, коли заходами кн. Ольги висвячувалися над Реном перші католицькі єпископи для Києва. Польща не то несприятельна до всіх пізніших спроб наших князів нав'язати тісніші взаємини з Римом, а навпаки, вже в XIII в., за короля Данила, ще будучи політично слабша ніж галицько-володимирська Русь, старалася вона, щоб до унії не дійшло. Польща і її духовенство вже тоді інстинктивно відчували всі ті користи, які їм дає становище авангарди католицького світа на Сході; вкорінення унії на Русі було-б, очевидно, перенесло ті користи на сю країну. Також не Польща була матір'ю флорентійської унії; ініціатива вийшла від руського митрополита в Москві, великого Ісидора, родом Гречина. Так само не Польща давала привід до всіх пізніших заходів коло відновлення тої унії в XV в. Від хвилі перемири руської (київської) митрополії в національну московську (1458 і 1589) й одночасного переходу Царгороду під Турків (1453) й остаточного омертвіння византійської Церкви, справа усамостійнення білорусько-української провінції стала політичною, національною й культурною необхідністю для неї самої.

Теоретично беручи, се усамостійнення могло бути досягнене двома шляхами: або переминою в окремий православний патріархат у Києві, або злукою з Римом. До першого ніколи не дійшло, навіть поважно не думано про нього. Могилянська реформа білорусько-української Церкви (по католицьким зразкам!) не перетривала довше як половину століття, після чого вона без протесту втопилася в московсько-російській Церкві. Отже одинокі тривку форми національної Церкви дала нам тільки берестейська унія. Якби не козаччина, що пішла на службу протіуніятській течії, кермованій з Москви, то до половини XVII в. ціла Україна без виїмка мала-б одну національну, з Римом об'єднану, Церкву, а в ній ще й Білорусів. Справа національно-культурної окремішності Українців вже тоді була-б дефінітивно вирішена, а сьогодні вони були-б між першими народностями в Європі. На-жаль, до цього не дійшло, наперед з нашої власної вини, а далі з вини Польщі, яка ніколи не була приятелькою унії.

Кому нічого не говорить церковна політика нової Польщі (оскільки вигідніша їй православна автокефалія ніж римська унія!), тому треба пригадати кілька історичних фактів. Берестейська унія завершилася після основної реформи католицької Церкви. Тодішні руські владики не могли, очевидно, бути байдужні супроти сього відродження й розвою підходу з одного боку, та супроти повного упадку византійсько-русської Церкви і безпросвітності московської — з другого боку. Вони відчували, що далша пасивність їх доведла-б до такого масового переходу вірних на латинство, що вони самі скоро стали-б пастирями без овець, та що тільки злука з Римом може врятувати українську Церкву й забезпечити національно-культурну самостійність. Рим, як завжди, так і тепер був радий тому і, розпоряджаючи новим орденем Єзуїтів, довів скоро до згоди на дуже почесних для нашої Церкви умовах. Національно-політична Польща стояла в дійсності на боці. Король Жигмонт, знімчений Швед, прихильник Єзуїтів (де верховодили Німці), самими Поляками сердечно зневажений, горячився, правда, в користь унії й енергійно піддержував її, однак вже син його, польський вихованець, Володислав IV, був їй противний, так само як загал польської шляхти і навіть духовенства.

Воно й зрозуміле. Церковна унія мала вести за собою соціально-політичну рівноправність духовенства і вірних східного обряду з латинниками: вільність від податків, власну юрисдикцію, місця в сенаті і т. д. Сього зрівняння постійно добивався Рим, та польське громадянство було цьому противне, по просту тому, що соціально-політична структура тодішньої Польщі була вже здавна завершена і впровадження до неї всієї Русі нарушувало всю досюгочасну рівновагу й обмежало користи упривілейованих елементів. Дотого польське духовенство розуміло, що вигідніше мати під боком слабого православного конкурента, ніж самостійного і сильного католицького.

До такого самого погляду дійшла й новіша польська історіографія. Без унії, мовляв, вся Україна до Дніпра давно була-б спольщена; унія задержала польську етнографічну межу на Сяні і Вепрі, а тільки дякуючи насильному „наверненню“ уніятської Холмщини на православ'я вдалося Полякам щасливо пересунути свою племінну територію до Буга (на Білій Русі ще далі). Те саме буде, очевидно, незабаром із Лемківщиною, якщо восточна дурійка потягнеться там далі. Се-ж доказана річ, що з двох сусідніх племен винародовлюється те, якого релігійний провід організаційно і культурно слабший.

Та пересічний Українець замикає очі на всі ті ясні старі й нові факти. З упором безнадійного маніяка він повторяє нашептання йому інтригантськими устами нісенітниць про генезу й характер унії, неначе-б на Угорщині Русинам і Румунам накинута унія також Поляки і неначе-б католицькі Румуни не стояли на переді всіх своїх земляків... Наші ма-

няки вказують на т. зв. „польську унію“ наших днів на Білій Русі і Волині та не видять яркої суперечності з самими собою.

В уніонній акції частини польського духовенства безсторонний обсерватор видить якраз акцію неприхильну берестейської унії, намагання створити щось цілком інше — несамостійне, пасивне і якнайменше католицьке. В дійсності „польська унія“ реалізує тільки ідеал наших восточників — щоб лише три річи були спільні з католиками: філіоке, чистилище і теоретичний примат папи; поза сим щоб була прірва — обрядова, устроєва, організаційна, культурна; щоб така унія, як *ritus inferior*, не підіймала ідейної і моральної сили духовенства й вірних та не спинювала стихійної латинізації й польонізації маси, полишеної без інтензивного на західний зразок церковного культу. Словом, так само як наші восточники польська унія хоче мати тільки догматичних католиків грецького обряду з усіма досюгочасними органічними хибами, а не хоче по католицьки зорганізованої, сильної, дисциплінованої й життєздатної самостійної Церкви того обряду. Одна тільки різниця між пропагаторами „польської унії“ і нашими восточниками: перші ширять свою ідею на чисто-православній ґрунті, останні на католицькій. В разі успіху, вислід був-би один: одна половина перейде на польське латинство, друга — на московське православ'я; та здоровий національний і релігійний інстинкт — маймо надію — збереже громадянство від сього і того й поведе його по тій природній і єдиной вірній дорозі, на яку український народ вступив перед трьома століттями й на яку скорше чи пізніше завернуть і ті його частини, що нещасливо збилися з неї — на шлях органічної синтези між європейським Сходом і Заходом. Історична місія достойна великого народу!

Ст. Томашівський.

—o—

Програма освітнього конгресу

22. IX. 1929 (неділя) год. 12:30 (саля Лисенка, вул. Шашкевича 5) відкриття Конгресу й 1-ше загальне засідання; попол. відвідини виставки українських видань в Нац. Музею. — 23. IX. 1929 (понеділок) секційні й підсекційні засідання; початок для всіх о 9 год. рано. (Точні друковані інформації можна буде отримати при вході на салью); год. 19:30 вистава „Запорожець“ і „Вечерниці“ у Вел. Театрі (подробіці в афішах). — 24. IX. 1929 (второк) передпол. евент. се секційні засідання; 12 год. закриття Конгресу (саля Лисенка, вул. Шашкевича 5), пспол. відвідини одної з львівських читалень; год. 21 комерс. Примітка: Кожний учасник Конгресу складає 5 золотих на покриття коштів, зв'язаних з Конгресом; селяне й акад. молодь складають по 2 зл. — Карти вступу видає секретаріат від 15. ц. м. Писані привіти й телеграми слати на адресу Секретаріату: Товариство „Проміт“, Львів, Ринок ч. 10.

Конгресовий Комітет**РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.****ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА**

порукає

найдешевше фірма**САЛЬОМОН БАЧЕС****Львів, Краківська 6.**

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Удільною кредиту на догідних

503

услівях.

5-14

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкуренційні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

Ще одна спроба секти міжУкраїнцямив Америці

На нашім народі, розбиванні головно нашими націоналістами в Америці, робить ще одну спробу „супендований“ гр.-кат. священник Константин Курилло. Перейшов наперед до автокефалів під їх єпископа Теодоровича, але скоренько розсварився з тою „маминою церквою“, як її називають, і дався „висвятити“ большевицькому, живоцерковному „єпископови“ чи „митрополитови“ Кедровському, котрий приїхав до Нью-Йорку з жінкою. Чи посварився з самим „митрополитом“ чи з ким иншим, невідомо. Досить, що в пару тижнів збунтувався і проти нього тай оповістив „свою власну“ церкву, оперту на неграмотній націоналістичний балаканині в ч. 1 свого органу „Голос Церкви“. В тім органі бувший о. Курилло подав свою фотографію зі всякими можливими інсигніями й оповістив, що він тепер „благословенням Всеукраїнського Собора (невідомо де й коли „наступившого“ на ту смішну хоч прикру аферу) всіх церков апостольських (!) а православних — єпископ (!) філадельфійський, архієпископ (!) американський і канадійський, митрополит (!) всіх православних українців на всіх еміграціях Нового Світа“ — значить: від Аляски аж по Аргентину й Патагонію включно. Найцікавійше місце в цілм органі того нового „митрополита“ зовсім новісенської „церкви“ є те, де сказано, щоби всякі жертви посилати таки на руки самого „митрополита“. З того видно, що новий „митрополит“ не вірить абсолютно нікому зі свого оточення, коли — опріч „отця“ Д. Микитяка має яке оточення. Навіть американська „Свобода“, котра вже довгі літа поборює там нашу гр.-кат. Церкву, уважала за відповідне написати, що нова т. зв. „церква“ се ніщо инше як спроба внести (ще оден!) розлом в релігійні маси української еміграції та що та спроба, можна сподіватися, успіху не буде мати. — Все вказує на те, що спроба утворити ще одну секту скінчиться повною компромітацією бувшого о. Курилло і його проханням, щоби з „митрополита“ міг стати бодай дяком, подібню як се вже було з іншими.

Р.

Сучасна державність мусулман

Мусулманин Вассан-Гірей Джабагі оповістив у польській пресі статтю про іслам, з котрої подаємо отсі вісті: Перед великою війною були тільки 2 незалежні держави мусулманські: Туреччина й Персія (хоч Персія була під впливом Англії й Росії). Тепер є 7 незалежних ісламітських держав: Туреччина, Персія, Альбанія, Афганістан, Неджед, Геджас і Ємен, а в стадії визволювання знаходяться: Єгипет, Ірак і Трансйорданія. Цілий ряд інших мусулманських країв правдоподібно згодом також здобуде незалежність, а саме: Хіва, Бухара, цілий Туркестан, Північний Кавказ, Азербейджан, Сирія, Палестина, Марокко й ин. Деякі з них вже мали якийсь час незалежність.

В Європі є коло 18 міль. мусулман, з того 8 над Волгою, 7 на Кавказі, 3,500.000 на Балкані і т. д. В Африці мусулман є 74 міль., в Азії 222 міль. Мусулманське населення Азії можна поділити на 7 стрейф: 1. арабська (з Сирією й Мезопотамією) 15 міль., 2. турецька 14 міль., 3. іранська 17 міль., 4. російська до 20 міль., в тім полуд. і зах. Сибір, Хіва, Бухара, 5. китайська 40 міль., 6. гіндуська 72 міль., 7. маляйська 54 міль. (сагає аж до Філіппін на Спокійнім Океані). Се цифри приблизні, бо в більшості мусулм. земель нема статистики. Дослідник ісламу о. Лямменс подає число всіх мусулман на 235 міль., а деякі мусулманські дослідники навіть на 500 міль.

Мослеми належать до 3 рас: білої, жовтої й чорної, але всі вони мають почуття реліг. братерства і лучности, котру головни піддержує припис корану що зобовязує кожного мусулманина бодай раз у своїм життю відбути паломництво до Мекки.

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє
під гаранцією знаний світовий
**ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ**

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька
ч. 35. Тел. 71-11.
518 2-6

Образочок з „раю“

„Експрес Поранни“ приніс з большевицького „раю“ опис очевидця Біласа, котрий заблудивши перейшов большевицьку границю. Його увязнили підозрюючи в шпіонажі й вислали до страшних тюрем на Соловецьких Островах, де він перебув 5 літ. Оповідає він ось що :

Вязні на Соловках працюють при лісових роботах. Котрий вязень не го-ден скінчити в день тої роботи, яку йому призначать чекісти, той мусить працювати ще в ночі. А що харч дуже злий або й не дають його, то смертність між вязнями велика. Котрий вязень пробує втікати, той мусить працювати зі скорченими ногами. Карають і бють вязнів страшно, а є там три роди кар: Перша — замкнення в дзвіниці (монастиря, заміненого на тюрму). Друга — примусова нічна праця. Третя — замкнення в одній білизні в пустій будівлі без даху, причім чекісти що пів години обливають замкнених студеною водою. Мало хто видержує ті кари, багато божеволіє. До якого знушання над вязнями доходять звироднілі большевицькі садисти, можна собі уявити пр. по тім, що начальник концентраційного табору на острові Варанда приневолює мало-сильних вязнів — їсти свої власні екскр... Поведення большевицьких посіпак зі всіми вязнями безпощадне. Нпр-старенького єпископа Емануїлова чекісти щодня побивали, а старець за кож-дим ударом тільки хрестився й молився. На питання, о що молиться, відповів: „Молюся за тих, котрі не знають, що творять“. За співання псалмів в часі роботи засадили його в карцер.

Втечи з тих тюрем майже неможливо. Коли вязневи навіть удасться перейти попри совітські варті, котрі стоять днем і нічю, то околичне населення передасть його в руки большевиків, бо вони грають на низьких чувствах голодуючого народа і за кожного зрадженого та живцем виданого в'язня дають селянам п'ять пудів пшеничної муки, а за вбитого два пуди житної муки...

Так виглядає образочок з „раю“, куди зрештою саджають більшовики також своїх прихильників, коли ті в чім небудь не годяться з ними...

М. Никофоровський.

БУЗЬКИ ВІДЛІТАЛИ

Бузьки відлетіли! Поважні, довгоногі й довгоносі бузьки кинули нас. Ті бузьки, що заповідають нам скору весну, а ворожать кінець літа й осінь, що закрадається помалу — відлетіли.

Ще царить жара, ще на легальних і нелегальних пляжах лунають веселі оклики, ще є вакації — а вони відлетіли. Закаменілий міщух, що знає природу з книжок і підміських літовищ, не йме віри, щоб воно могло статися. Така горяч, таке ще розкішне літо, а вони вже летять.

А воно так. Іще вчора довго кружили, плавали в прозорому повітрі, а сьогодні їх вже нема. Попращали висиджене гніздечко, багаті жиром багна і луги—кинули наші сторони.

А перед відлетом, мов людина, що рушає в далеку, довшу подорож, що з неї може не повернутися, поважно й сумно проходилися по дахах. Оден — сховавши глибоко клюв і підкуливши одну ногу — мрів на церковному даху. Другий

усадовився на верху камінного хреста і прашальним зором розглядав околиці. Третій дивоглядно держався на гізмі вежі та насмішливо глядів на людей, що вешталися долі. А четвертий може в прочутті неблаганої смерті потонув у глибокій задумі, та стояв самотно в сірому гнізді, мовби дрімав, мовби надслушував обжинкової пісні, що звеніла десь у далі.

А сьогодні вже їх нема. Гніздо опустіло. Не один здвигне раменами: „Овва — велика річ бузько!“

О, не говорім так байдуже про відлет буюків, цих птиц Божих, нетикальних багато більше ніж соймовий посол. Бо знайдіть людину, що зважилася підняти руку на буюка. Не знайдемо. Вбити, скалічити буюка смертельний гріх — грозить і цілости й добробутові господаря. То й не диво, що ніякої птиці не витають з такою радістю на селі — як довгоносого чорногуза. Вже заздалегідь тягне хлібороб, а то й пан фільварковий на затишне дерево борону, непридатну до житку, надломане колесо, щоб дати підвалини під буюкове гніздо. А коли явиться цей дожиданий гість, кількож то радощів, кількож то дитячого галасу.

а враз і вибачного усміху на лиці в дорослих. Бо й не даром. Прилетів звісник весни, звісник неминучого воскресення природи, звісник надходу часу невсипущої праці. А коли зявиться той несамолюбий гість на багнищі, котре щойно зазеленіло, чи на луці, залитій іще весняним розтаєм — коли без остраху, що замочить червоні сап'янці й перестудить довгий ніс, полює на жабки з такою повагою, а разом з таким завзяттям — чинєж серце не забється радощами та тривожним доживанням!

Але й тривога і сум непереможний обхоплюють господаря, коли голосний клікіт не роздасться в його оселі, а бузько мине приготоване гніздо. Тоді людина дожидає якоїсь невдачі, нещастя, а то й смерті в хаті.

Чудує часом психіка цієї несамовитої птиці. Часом іще мороз лютує, багна і луги крижаним покривом покриті, над полями сніговія мете, а він уже прилетів. Два-три дні до Воскресіння (по старому стилі) бузько обов'язково мусить прийти. Це доказ, що вже ось-ось справжня весна наспіє. А коли залюблена парочка заклопочеться новим потом-

ДОПИСИ

З АМЕРИКИ ПИШУТЬ НАМ: В Дієцезії на загальне, як було. Нових парохій не страчено і навіть страчені відзискується. Велика парохія Шенандоа, де так панував Серед, вернула під власть Іх Преосвященства. Люде сказали, що не хочуть приймати якоїсь нової секти, яку Серед закладав, і вповіли йому місце і по мітингу не дозволили йому навіть вечірні в церкві відправити. До Преосвященного прислали депутацію і просили о надання їм священника. Парохію в Шенандоа обняв о. совітник Ортинський. Правда, що суспендовані пхаються де можуть, бо хочуть жити, і часто викликають замішання, бо майже в кожній парохії на світі є також злі одиниці, котрі ідуть за підшептами злих газет і суспендованих священників та викликають клопоти. По більшій частині всьому добре кінчиться для Церкви. В Скрантоні мав священник великі клопоти, але такі добрі люде оборонили церкву. Злі відступили і прилучилися до польського незалежного костела, гудувського. Осмішили тим і фаятєрів (тих, що роблять „файт“, боротьбу. — Ред.). З нашої Церкви відступали, бо — казали — Єпископ на польське тягне, а самі пішли до польського костела! Кілька парохій є неосаджених, бо бракує священників. Менші парохії, котрі перше відпали, як Сікот у Детроїті, просять тепер о священника і не одержують, бо нема їх ким осадити.

Примітка Ред.: Отсей допис увільняє нас від докладнішої відповіді на поміщену в останній „Ниві“ неправдиву вістку про відносини в дієцезії Преосв. Константина в Америці.

Опозиційні партії в Польщі

Краківський „Час“ так характеризує опозиційні партії в Польщі: Вся опозиція нездібна правити Польшею ні одного дня, ні одної години. Вона нездібна зорганізуватися навіть до спроби спільної боротьби з правительством, а може тільки вбивати шпильки в його слабі сторони. Правительством в неоднім блудить, се певна річ, але опозиція не годна зробити нічого — ні позитивного ні навіть негативного.

ОЛІМПІЯ З ГОРНИКЕВИЧІВ
ЛЕВИНСЬКА

вдова по Льві, промисловці

вмерла по довгій недужі заосмотрена св. Тайнами дня 10. вересня 1929 р. переживши 77 літ. Похорон відбувся з крипти ОО. Бернардинів до родинної гробниці на Личаківське кладовище дня 12. вересня 1929 в год. 4. попол., на котрий то обряд кривних і знайомих запрошує
528

Син з ріднею.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папа Пії XI. про відносини між Церквою й державою. До конгресу італійсько-католицьких університетських союзів написав Св. Отець лист, у якому порушив питання відношення Церкви до держави. Сей важний проблем — пише Папа — є предметом теоретичних і практичних помилок, які поширюються серед тих, що в своїх доктринах підпорядковують Церкву державній владі. В наслідках домагаються вони розділу Церкви від держави. Корінь тих помилкових поглядів лежить у невлавстві розумінні засад взаїмовідносин обох сил. Божья установа й конституція Церкви та його всесвітня місія стоїть над всіма чистолюдськими установами, до яких належить також держава. Церква тому піддержує державу і співпрацює з нею для добра суспільства, бо той, що віддає цісареві — цісареві, віддає також Богу — Боже. Звідти походить konieczність співпраці держави й Церкви. Колиж державу намагається протиставити Церкві, то це викликає безпорядок і спричинює суспільству великі шкоди. Чим більше гармонійна співпраця обох сил, тим здоровіші підстави авторитету і тим певніша будучність і доля народу.

Боротьба з неморальною модою. Єпископ Бресчії в Італії поручив довіреним особам подавати нескромно вбраним жінкам, котрі входять до церкви, карточки з написом: „Вам не вільно входити до церкви!“

Св. Отець до студентів. В неділю 8. 9. прийняв Папа на аудієнції групу студентів учасників конгресу катол. міжуніверситетської федерації. У відповіді на привітне письмо, вручене предсідником федерації, виголосив Св. Отець промову, в якій висловив задоволення з численної участі студентів у конгресі та підкреслив, що студенти є надзвичайно важним чинником у католицькій русі. Папа згадав ще, що в сучаснім моменті є обов'язком всіх слуг Церкви, від Папи до звичайного священника, співпрацювати в тому напрямі, щоб конкордат з Італією дав найкращі висліді та щоб причинився до спасіння душ і добра народу. Рух католицький мусить рішучо співпрацювати в тому напрямі.

Інтронізація кардинала Шустра на архієпископський престол в Медіоляні відбулася торжественно 8. вересня.

Католицький Міжнародний Тиждень, уладжений Кат. Унією для міжнародних студій відбудеться в Женеві від 16—22. ц. м. Виходячи зі становища католицької науки про людину, має цей „тиждень“ в низці відчитів подати зібраним з цілого світа політикам синтетичний образ католицької науки про родину, виховання, патріотизм, станіві організації і т. п. справи та вказати, що становище католиків до кожної з тих справ є тільки логічним висновком їх віри, котра дає їм потрібне світло для вирішування сих пекучих питань. „Тиждень“ розпочне торжественне Богослуження, котре відправить льозансько-женевсько-фрайбурський єпископ Бесон.

Визначний католицький публіцист Ернесто Калігарі, начальний редактор флорентійської „Уніта Католика“ і медіолянської „Італія“, помер минулого місяця в Італії. Калігарі посвятив ціле своє життя пресовому апостолу. Як полеміст у службі релігії й Церкви відзначався річевістю, лагідністю й джентельменством.

Далі руйнують церкви. По знищенню Іверської Каплиці в Москві, замкнули більшовики славний Собор св. Николая в Зарайську коло Казані, дзвони собора стопили, а дзвіницю розбирають, надіючись одержати з неї 200.000 доброї цегли, „якої тепер нема в совітах“.

Хто виступає прилюдно, не повинен ні домагатися, ні очікувати делікатного поведіння супроти себе.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

всякі перерізки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І. пов.

ством — ще уважніше приглядається господар. Бо ось „чорногуз“ яйце викинув — і відітхне чоловік свободніше — буде врожайний рік! Колиж неживе, неопірене бузичення найшлося під деревом — дожидає господар неврожаю, ба й голоду. Знак це непомильний — віками досвідчений. Хто знає, чи не певніший від усіх астрономічних і метеорологічних віщувань.

Якжеж тут не тішитися бузком, або руку підняти на нього! Свята це птиця, напевно споріднена з єгипетським ібісом, святою птицею Фараонів.

Мигом минають дні весни і літа. І не оглянешся — вже й по Спасі. Глядиш на гніздо, а бузків уже нема! Вчора ще були, а сьогодні вже ні сліду! Бо й якеж тобі тутечки діло, бузку, коли й господареві праці поменшало? Ти, птице, в дорогу в далекі країни готовишся, а ти, людино, готовишся до довгої осені й зими, бо й одна й друга скрадаються вже помалу з далекої, строгої півночі. Зачаїлися ось тамечки — за лентою чорних лісів, що видніють на північному овиді й хвилини дожидають, невідклично близь-

кої хвилі, щоби з пімсти за красуно весну й чарівне літо — залити їх сліди безнастанним дощем, а спогади засипати, занести пухом білим, холодним. Бузки відлетіли! Відлетіла — давна весна мила, догоряє літньою золотисте.

Глянь, чоловіче, кругом себе, у відлет бузків думкою вглибися. Ось так спішно минає і твоя рожева весна, незмітно проходить багряне літо, а крізь сріблесті нитки — на чолі осіннь однамітна, коли вже думається про недалеку зиму, що вкряє саваном смерті твою земську поволоку, про зиму, що по ній не прийде весна й бузки не прилинуть.

Старші може не вернуть, та молодші пробують безмірні простори, розбурхане живло перебудуть, в полеті свіжих сил наберуться й усе до праці стануть готові. Переможуть позірну зиму, а весну відвічно молоду, чарівну на крилах скріплених принесуть. Цю весну, що будить життя та кермуючу силу в сціпенілу землю вливає.

Переклав А. Л.

Мірило поступу — свобода. Мірило свободи — поступ.

Збірна заява

Духовенство Надвірнянського Деканату, зібране на Соборі дня 22. серпня с. р., дивлячися на добро Церкви і народу з точки духа катол. віри, осуджує борбу ведену деякими анонімними людьми проти авторитету Церкви та її Єрархії, а особливу брошуру, написану незаним автором, під заголовком „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, яко ласий жир ворогам віри й обряду. В пересвідчення, що одинокі спасіння для нашого народу се його тісна злука з Апостольським Престолом і його Єпископами, заявляють отсим підписані свою любов і преданість своїй Єрархії.

Надвірна, дня 22. серпня 1929.

о. В. Лісинецький, декан; о. А. Дмитраш, м. декан; о. Е. Шмериковський; о. Р. Рубель; о. М. Савяковський; о. І. Луцки; о. С. Сотацький; о. З. Золотий; о. І. Лятишевський; о. І. Колода; о. Д. Юган; о. І. Кучма; о. І. Величко; о. Р. Жолтевич; о. А. Лакуста; о. І. Харук; о. В. Фроляк; о. А. Любич; о. А. Луців; о. Н. Филипп.

— о —

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Коли ми були одним з найкультурніших народів в Європі

(Проф. Вол. Розов, УКРАЇНСЬКІ ГРАМОТИ. Том перший. XIV. в. і перша половина XV. в. Історично-Філологічний Відділ Української Академії Наук. Збірник № 63. у Києві — 1928. Ст. II. + 176+75+IX. В. 8°. Ціна 6 карб.).

Українська Академія Наук у Києві випустила отсе дуже цінну і цікаву книжку. Книжку сю зложено на припоручення петроградської Академії Наук іде за царських часів та ізза воєнної хуртовини вона пролежала в київській друкарні аж до сего часу. Се зазначена вище збірка найстарших українських грамот з XIV. і 1-ої пол. XV. вв., що зберіглася досі в оригіналах. Се грамоти руських князів, польських королів, воеводів, старостів, бояр й ин. Писані ті грамоти переважно на Русі: у Києві, Львові, Перемишлі, Галичі, Луцьку, Холмі, Зудчеві (Жидачеві), Коломиї, Медиці, Самборі, Вишні й ин. Се державні і приватні письма, міжнародні акти, привілеї, надання, купчі і т. п. Всіх грамот у збірці 95. З них майже половина (44) відноситься безпосередньо до Галицької Землі. Нижче подаємо в хронологічному порядку найцікавіші з тих грамот.

Перша з них се грамота князів Кейстута і Любарта, дана торунським купцям. Характеризує її надзвичайно скромний зміст, писаний так просто, якби словами Святого Письма. Знаменна вона ще як свідоцтво того, що навіть середньоевропейські купці мусили в тих часах знати нашу мову як мову урядову, коли в тій мові видано їм торговельні привілеї.

Грамота Вел. Кн. литовського Кейстута і його брата волинського Кн. Любарта торунським купцям, після 1341 р.

Оригінал писаний кирилицею (півуставом) на пергамені. Зберігається в Архиві в Кенігсбергу.

† От князя от Кейстута и от князя от Любарта у торунь к мѣстичемъ. Што і есте просили насъ абыхомъ васъ пустили до лучьска тѣрговать через берестіе абы вамъ не закажали, мы хочемъ ради то учинити, вамъ не блюдитеся ничего, поидите, а коли которыхъ торговецъ поидеть торговать ис торуня через берестіе до лучьска без печали будте, а кто поидеть съ сею грамотою через дорогычичъ. чересъ мелникъ и черес берестіе до лучьска торговать ис торуня, язъ князь кестун не велю ихъ займати.

Дві слідуєчі грамоти особливо інтересні для нас тим, що вони писані у Львові і що становлять незбитий доказ, що в кількадесять літ по заняттю Галицької Землі польським королем Казимиром наша мова була у Львові урядовою, коли в тій мові виставлювано купчі грамоти, заключаєні не тільки між самими Русинами, але й між усіми.

Найстарша руська грамота (купча), писана у Львові, 1. січня 1368 р.

Оригінал писаний кирилицею на пергамені, зберігається в Музею кн. Чарторийських у Кракові.

По бжи нарожѣньи тысяча лѣт и т. и. ѿ и. лѣт на обрѣзанье га нашего исоуса ха нового лѣ днь. Коупилъ панъ ганько сварць мѣстичъ лвовский старшини в олеска оу малечковича дѣдичство на ширку село и землю и доубровы и лѣсъ и рѣку и ставы и все дѣдичство его за с. гривень серебра оу вѣки и дѣтем своимъ волень панъ ганько продати. волень отдати волень самъ держати. продалъ емоу добровольно не надобѣ оуступати на то никому. А кто на то оустанеть тотъ заплатитъ гривну золота вины а гривну золота послухоу. А на то послуси князь юрьи глѣбовичъ белзский, панъ ота пилецкий староста руськоѣ землѣ, панъ петръ ивановичъ, панъ добеславъ кошицкий, панъ воевода лвовский блотишовский, соцкии юско, панъ петръ мошенка, грудковичъ иванъ ходко михайло. от мѣстичовъ короткии павель григоръ павель писарь, панъ вахно танча алхатаръ, русъ никель родминце, русъ ганко петько бруновичъ шюпоръ кнофель, ходоричъ.

Грамота (купча), писана у Львові, в вересні — падолисті 1370 р.

Оригінал писаний кирилицею, великим півуставом, на пергамені, з печаткою на шовковім шнурку. Зберігається в Архиві м. Львова.

(Уривок) † Во имя отця и сна и стого дха. бжмъ истворѣнемъ оу вѣки. аминъ. исталоса подѣ державою великого кроля краковьского казимира и господаря рускоѣ землѣ. и сталося при державѣ пана оты старосты рускоѣ з(ем)лѣ. Оже купилъ панъ вятславъ дмитровський дворище исъ земею... А писана грамота тысяча лѣт по бжмъ рождествѣ. т. лѣт о. лѣт и одно лѣт(о)а писалъ грудковичъ иван. а писано оу кнефля в дому. оу вѣки аминъ.

Четверта се надзвичайно інтересна грамота хана Тохтамиша, котра свідчить, що наша мова була ще з кінцем XIV. ст. й очевидно також пізніше міжнародною дипломатичною мовою, вживаною на величезнім просторі Азії й Європи. Се акт міжнародного значіння, спеціально інтересний тим, що в ній ужито нашої мови, хоч ні одна ні друга сторона не була українська (руська). Сей акт типовий для монгольської дипломатії, про що свідчить уже його датування після монгольського числення т. зв. дванадцятьлітнім звірним циклом („курячого лѣта“). Деякі дослідники твердять, що руський текст сеї грамоти се переклад з татарського оригіналу, виконаний в канцелярії польського короля Ягайла. Справа ся невіршена. Однак навіть колиб прийняти сю гіпотезу, то ся грамота для нас ще цікавіша, бо тоді дає нам доказ, що в польській королівській канцелярії за Ягайла вживано нашої мови як дипломатичної.

Грамота хана Золотої Орди Тохтамиша*) польському королеви Ягайлови про своє вступлення на престол, писана ок. 20. мая 1393 р.

Оригінал зберігався до недавня в Голівнім Архиві Міністерства Загр. Справ у Москві (тепер у Варшаві?) разом із татарським ярликом того самого змісту. Писаний кирилицею (півуставом XIV. ст.) на папері з водним знаком, що представляє голову бика. На такім самім папері з таким самим водним знаком написаний також і згаданий татарський ярлик.

Слово Тактамышеву къ Королеви Польскому. Вѣдомо даемъ нашему брат(у), ажь есмь сѣлъ на столѣ великого црства. Коли есмь первое сѣлъ на црскомъ столѣ, тогда есмь послалъ былъ к вамъ Асана и Котлубуту вамъ дати вѣдanie, и наши послы нашии вас под городомъ под Троки стоячи. вы пак послали е есте к намъ посла вашего, Литвина, на имя Невойста. Оу другомъ пакъ лѣтѣ стала межи нас замятия. нашъ племянникъ Бекбулатъ и Хожа Мединъ оучинились намъ ворогъ и оустали на нас и ѣще к тымъ Бекгичъ и Турдучакъ Берди Давыдъ Тикня головнии мои были слуги и тим стали намъ ворогъ и оу мене служаче и почали коромолити на мене, послалися одного на имя Идикгия до Аксакъ Темиря на мене лихого мысляче. По тыхъ посланию, по Идикгиеву посольству, вышолъ на мене Аксакъ Темиръ Желъзная нога от Чорного Пѣска. Тогда Аксакъ пришолъ такъ тайно на насъ, аже не было намъ никакоѣ вѣсти а ни слова, алиж оузрѣли есмо его оу нашей державѣ мы пак не успѣли есмо испратити всеѣ силы нашеѣ, толко што около нас нашъ дворъ и с тыми стали есмо протикъ того Аксакъ. Тѣмъ исный Бекгулагъ, нашъ ворогъ, насъ выдалъ и побѣглъ от насъ. Коли той лихий Бекдулатъ побѣглъ, тогда вси люди, вся рать, на бѣгъ повернулися. То дѣло потолѣ стало. Б(о)гъ насъ пожаловалъ опятъ, нашии неприятели ворози далъ намъ всихъ оу нашии руки. Мы ихъ сказили, такъ што опятъ не будутъ намъ пакостити. Нынѣ послалъ есмь к вамъ слуги нашии Асана, и Тулу Очюю то повѣдати вамъ нашему брату, абы то вѣдали вы, што межи твоеѣ землѣ суть княжния волости

*) Тохтамиш, син Джучі, внук Джингісхана, хан Золотої Орди, в літі 1382 заняв Москву (котра йому зі страху піддалася, хоч на поміч їй прийшли Литовці) й вирізав у ній масу народу. 1395 побив його Тимур над Тереком. 1407 убив його Едигей.

давали виходъ Бѣлой Орды, то намъ наше дайте а што будетъ нашеѣ державы под нами, а мы за то не стоимъ вамъ, ницте своего а мы вамъ дамо. А и ѣще што было межи насъ какъ здавна гостемъ лутъ чистѣ и вашии и нашии торговцемъ безъ приимъ без пакости, всякому члвку и чорнымъ людемъ промѣслъ. На то асе послали есмо сей нашъ ярлыкъ и с нашею печатюю золотою, абы то крѣпко было. А той ярлыкъ писано оу Орды на оустыи Дону, курячего лѣта а мѣсяця іречипа. Какъ отъцъ нашъ какъ о(т)ци ваши были заодно, послы сызлаи межи собою, а мы также хочемъ с нами бити. Аже будетъ вам надобѣ помочь на кого на во рога вашего, азъ самъ есмь готовъ за того тобѣ на помочъ всею моею силою, а толко вѣсть намъ дайте. А коли пак потомъ коли намъ бы надобѣ, вы намъ таковыже будте.

Пята і шеста грамота се певно несподіванки для не одного з читачів не тільки як доказ, що в XV. ст., коли вже давно не існувала чисто руська держава, наша мова була ще в міжнароднім уживанню навіть між неруськими сторонами, але також тим, що кидає надзвичайно ярке світло на матеріальне положення короля таких великих країв, якими були в тім часі злучені землі Польщі, Русі і Литви.

Польський король Ягайло заставляє в молдавського воеводи Петра Галич і Галицьку Волость за 4.000 рублів грамотою, даною в Луцьку, 27. січня 1388 р.

Оригінал писаний кирилицею, півуставом, на пергамені. Зберігався до недавня в Архиві Міністерства Загр. Спр. у Москві. Тепер у Варшаві(?)

† Владислав, бжею мсто. кроль польски, литовский, руский, дѣдичъ и иныхъ многихъ зѣмлѣ господарь, чинимо то свѣдом(о) оу сѣмо, который на тотъ листъ посмотри, оже пано петр воевод(а) молдавѣ зять и приятѣль наш, пожичило намъ д. тысячѣ рублѣи фряжского серебра іхже ждати имаетъ намъ от тыхо мяспутъ за г. лѣта, а мы слубуемоу ему при нашей вѣри и е(го) брату роману и іего дѣтемъ тѣхъ д. тысячи рублѣи воротити исполна г того лѣта на мяспусто, пак ли бѣхомъ імо не воротили на і ден яко написано, тогда гродо нашъ галичъ ис тою волостию, што к нему прислушаеть, тому исному и воевод(ѣ) и его брату роману и дѣтемо іхъ или которыхъ іхъ живо остантъ, оу тыхъ д. тысячахо заставити имаемы, а они имаютъ держати тако долго, доколя імо тыхъ д. тысячи рублѣи исполна не отдамы, а тижъ коли бѣ которыхъ неприятель своею силою облогло того исный гродъ галичъ, тогда тото исный воевода и братъ его и дѣти іхъ или которыхъ изъ нихъ жив остантъ, имаютъ ис правюю вѣроу и со оусею своею силою безолести того исного города боронити а намо оу ты часы вѣсть давати, што бѣхомъ пособляли, пак ли бѣ тото исный гродъ силою оузято а мы оужды имаемо ты исный д. тысячи рублѣи імо воротити исполна а на крѣпость того наша печатъ к сему листу велѣли есми привѣсити. оу лѣто бжеего рождества а чное т и п и и писано листо оу луцкоу оу поведѣльникъ предѣ рускими мяспусты.

Грамота польського короля Ягайла молдавському воеводі Александрови, якою відновляє своє довжне зобов'язання, дане предкам Александра, на 1000 рублів під застав Снятина, Коломиї і Покутської Землі, писана в 1411 р.

Оригінал писаний кирилицею (півуставом) на пергамені з привішеною великою королівською печатю. Зберігався до недавня в Архиві Міністерства Загр. Спр. у Москві, тепер у Варшаві(?)

† Мы володиславъ бжией млти король польский литовский и русьский и иныхъ многихъ землѣ господарь знаемъ то симъ нашимъ листомъ оусимъ, кто на ны возритъ или оуслышитъ его чтучи, аже есмы должни одну тысячу рублевъ фряжского серебра прятелю нашему александру воевод(ѣ) господарю земли молдавской, что были намъ позычили предковѣ ихъ а мы слубуемъ ему при нашей вѣрѣ заплатити безъ никоторое отволосы от сего велика дни за два roky яко были есмы послали нашего посла пана петра влодкович(а) старосту тербовельског(о) подѣстольег(о) судомирьског(о) до александра воевод(ѣ) имаемы ему то заплатити тыхъ одну тысячу рублевъ фряжского серебра от сего дни выше писанаго за два roky цѣлая тому истинному александру воевод(ѣ) молдавскому и дѣтемъ ег(о). пак ли не имѣемъ ему заплатити на тотъ д(е)нь, яко ты выписано, тогда мы в тотъ д(е)нь безъ никоторые отволосы имаемъ ему дати нашъ городъ снятии и коломыю и покутскую землю тому истинному александру воевод(ѣ) господарю земли молдавской и дѣтемъ его. имаютъ они тако долго

держати, доколи ми а любо дѣти наши, запла-
тими имъ тыхъ одну тысячу рублѣхъ фряз-
ского серебра. пак ли не будетъ фрязского се-
ребра, а мы литовскыя рубли дамы а любо
литое серебро. пак ли не будетъ литов(о) се-
ребра, а мы заплатимъ по чемъ фрязское се-
ребро идетъ. то мы слобуемъ и обѣцаемъ ему
заплатити, а на подтверженіе сему нашему листу
привѣсили есмы печать нашего королевства.
подъ лѣты ржства хва тысяча лѣтъ и четыре
ста лѣтъ первого на дцатого лѣта самог(о)
крод(я) приказъ.

Та може найцікавійша се сема ниж-
че наведена грамота, в котрій уживає на-
шої мови ще в половині XV-го століття
сама еліта Поляків, їх духовна і світська
аристократія, найвищі представники їх
державної, інтелектуальної та маєткової
сили, від найдавших західних окраїн
Польщі почавши. І то вживають нашої
літературної мови не у взаєминах з я-
кимсь нашим, на Руси живучим князем
чи вельможею, але з чужим молдавським
володарем. Та вершок інтересності тої
грамоти полягає на тім, що вона писана
в далекій Ленчиці, на корінно польській
території: се свідчить, що аж там були
ще в тім часі люди, які справно володіли
нашою літературною мовою, котра оче-
видно була тоді мовою, зрозумілою най-
вищим польським культурним сферам,
коли послуговувався нею навіть весь поль-
ський єпископат.

**Договірна грамота польських Єпископів
і вельмож з молдавським воеводою Сте-
фаном, писана в Ленчиці, 13. грудня
1433 р.**

Оригінал писаний кирилицею (піву-
ставом) на пергамені. Зберігався до не-
давна в Архиві б. Міністерства Загр. Спр.
у Москві. Тепер у Варшаві(?)

† Мы войцехъ з бжней мѣти ярибискупъ
гнѣзденский, збикгнѣвъ краковскій, станиславъ
познанскій, янтъ холмскій, бискупове, влоди-
славъ выбраный ку бискупству влоцлавскому,
миколай з михалова панъ и староста краков-
скій, судной з острогора познанскій, спытекъ
с тарнова судомирскій, андрѣй з домабора ка-
лискій, марцинъ с калинова сирадскій, стиборъ
ланчицкій, янтъ з лихниня брѣстскій, ярантъ
з брудцова влоцлавскій, янтъ мужикъ з дубро-
вы лвовскій, воеводы, марцинъ с лавска по-
знанскій, добеславъ съ сenna любельскій, ва-
врѣнсъ заруба сирадскій, войцехъ з малого
ланчицкій, янтъ кгловачъ кролевства полского
маршалокъ, крщонъ брѣстскій, домарать вой-
ницкій, вянценъ съ шамотуль межирѣцкій,
доброкостъ с колна каменскій, якубъ ры-
пинскій, миколай быдгосцкій, маѣй з бѣлявъ
брзненскій, михаль галицкій, янтъ от кганка
рокгозенскій, пелка з копыдлова лядскій, сто-
лечниці, доброкостъ съ шамотуль калискій,
андрѣй цолекъ судмирскій, шелика сирадскій,
подкоморья, петръ з опорова, миколаи с ко-
стелца, хоружий, адамъ с тура судя ланчицкій,
петръ с кора подсудокъ познанскій, слобуемы
и слобили есмы, словомъ и рукою вшити, при-
чти и при вѣрѣ нашой подлугъ ряду и столцовъ
наших, тако яко инни панове первни намѣстко-
ве наши, петру роману, степку, александру во-
еводамъ землѣ молдавской, слобили были и
записали ся, так же и мы ннѣ слобуемы и за-
писуемы ся степку воеводѣ землѣ молдавской
и дѣтемъ его и намѣсткумъ кто по нѣмъ бу-
детъ, безо лсти и без хитрости, ижъ вшити
оуряды и збѣднанія и записы, што пасаный
михал бучатски, панъ и староста галицкій, по-
солъ и братъ нашъ милый, со всею нашою во-
лею и радою и всего посполства, межи найса-
нѣйшимъ княземъ а паномъ влодславомъ, з
бжней мѣти кролемъ полскимъ и его дѣтми
владиславомъ и казимиромъ и намѣсткы его и
нами і коруною полскою с одной стороны, а
межи преможнымъ степкомъ воеводою землѣ
молдавской и дѣтми его намѣсткы и паны и его
подъданными, з другой стороны, преречный
владиславъ кроль и дѣти его и намѣсткове и
вся коруна полская, боронити держати непо-
рушно на вѣки ховати имѣють. и мы при нѣмъ
так же слобуемы радити и сами держати не-
поручно, а степку преречный воевода с паны
и его подданными, передъ преречнымъ ми-

ФУТРА

516
2-5

елегантні і тревалі, також шкірки вся-
кого рода по дуже приступних цінах,
на догідних услівях поручає
Львів, Скарбківська 3.
Телефон 54-48.

халомъ бучатскимъ братомъ нашимъ, голдоваль
и присягъ и записалъ ся кролеви и дѣтемъ
его и намѣсткумъ и корунѣ, служити прияти
помагати противу каждого неприятели, никого
не выимуючи коли толко надобно будетъ. а и
тое провинѣнье и шкodu оучиненую александ-
ромъ воеводою отцемъ его напротиву намъ
и корунѣ николи намъ ихъ и пановъ и землѣ
ихъ не оупоминати на вѣки вѣчныи, а про дѣл-
шую твердость наши печати к сему листу за-
шены. дан оу ланчици оу недѣлю в днь стоѣ
луцѣ. под лѣты хва ржства а лѣт у лг лѣта.

*

Тут перед нами наглядні докази, що
значила і значить своя держава: навіть
коли її вже давно не стало, то ще кидала
вона свій яскравий рефлекс не тільки на ет-

нографічно наші землі, але й на держав-
ні народи далеких територій, від азій-
ських степів почавши по Балкан і Бал-
тійське море. Ще тоді нашою мовою во-
лоділи й урядували Татари, Волохи і
Поляки.

Як-же небогато часу від тоді мину-
ло, а наша мова перестала бути не тільки
міжнародною, але й урядовою на нашій
власній землі. І як-же марно представ-
ляється тепер т. зв. офіційна україні-
зація, при котрій нашої мови вживають
у мнмій українській державі тільки в ці-
лях пропаганди звихнених ідей кому-
нізму та богохульства.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК**
Львів, вул. Галицька ч. 16.
поручає: **Осінні новості для Пань на плащі, костюми
і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА** у велик'м виборі.
ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння. 401 26-30

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ мо-
жуть перейти в стадію здійснення. На
довірочну конференцію, котру скликав
Бріан у Женеві, прибуло 27 делегатів
європ. держав, між ними 22 міністрів
загр. справ. Вони ухвалили, що Бріан
має вислати меморіал до правительств
європ. держав, а по одержанні відпові-
дей у вересні 1930 р. буде скликана пер-
ша офіційна конференція в справі ос-
нування Злучених Держав Європи.

З **БОМБОВИХ ЗАМАХІВ** на Східних
Торгах у Львові витягає „Львовскі Ку-
рер Порани“ такі висновки: Коли за-
махи виходять з кругів української мо-
лодіжки, то чому має бути у Львові таке
велике накопичення тої молоді? Чому
не усунуть зі Львова укр. (в ориг.: „рус-
кіх“) гімназій? Пошто допускати у Льво-
ві до іспитів укр. екстерністів?...

„ДЗЕННИК ЛЬВОВСКИ“ пише з при-
воду бомбових замахів: Краківський
„Іл. Курер Цодзенни“ вернув до систе-
му татарських вістей, у котрім найфа-
тальніше утотожнює українське насе-
лення з групою терористів. На ті ос-
танніх випадків ніхто не заперечить,
що се річ слушна, коли почини теро-
ристів ліквідує влада без т. зв. „відрухів
суспільности“.

**АРАБСЬКЕ СТАНОВИЩЕ В СПРА-
ВІ ПАЛЕСТИНИ.** „Берлінер Тагеблят“
оповіщує: З арабської сторони пишуть
нам: Ніщо не є більш огидне, як брато-
вбийча боротьба. Одначе коли вона є, то
треба пізнати її причини. Предвидів їх
у Палестині вже основник сїонізму, по-
кійний Герцль. Він застановляється у
своїх споминах над тим, що буде, коли
місцеве населення ізза напливу жидів
зачне голодувати. Ізза того був він
близький тому, щоб махнути рукою на
весь плян сїонізму. В червні с. р. відбув-
ся в Єрусалимі прасовий конгрес. Вида-
вець арабського органу „Ан-Нафір’у“ з
Гаїфу запитав тоді представника англ.
уряду, чи до робіт у пристані Гаїфа й
до використання мінеральних скарбів
Мертвого моря будуть ужиті арабські
робітники й інжиніри в пропорції до чи-

сла арабського населення. Одержав від-
повідь виминаючу... Три тижні опісля
Лондон відкинув домагання Арабів, що-
би скликати місцевий парламент, а сїо-
ністичний орган „Палестіне Віклі“ на-
писав, що жидівський уряд в порозумін-
ню з англійським укоронує своє діло
тим, що Палестині поверне її первісне
імя „Юдея“. Се найбільше обурило Ара-
бів. До того долучилися ще підбурюючі
промови сїоністичного діяча Жаботин-
ського. Араби покладають надію на
Герберта Самуеля, що він, як прийде до
влади, зуміє примістити жидівських імї-
грантів і не занедбати притім інтересів
місцевого арабського населення.

НОВИНКИ

В Татрах вже зима. В Закопанім
упав сніг. Температура вагається між
2° і 0.

500 перунів в одній годині. Над
Гдавськом і околицею перетягнула не-
бувала буря. В одній годині вдарило
500 перунів. Шість осіб убитих. З ріж-
них околиць північної Польщі надхо-
дять подібні вісті.

Дикий вандрують на полудне. В Бі-
лостоцьким воевідстві запримітили в
останніх часах цікаве явище. Дикий в
менших або більших стадах, а часом
одином вандрують на полудне, до лі-
сів, навіть дуже далеко положених. В
околиці Бранська, більського повіту,
завважили, як стадо молодих під про-
водом льохи мандрувало на полудне.
Це стадо походило правдоподібно з Бі-
ловежської пуші. Кілька днів пізніше
в Гродненщині завважено в полі велико-
го кабана, котрого другого дня бачено
вже калькадесять кілометрів даліше на
полудне. Місцеве населення ворожить
з цього дуже вчасну й ostrу зиму.

**Міжнародний конгрес криміна-
лістів** ухвалив оснувати Академію для
студій над злочинами. Осідком її буде
Відень.

В Бесарабії згоріло ціле місто
Сорока. 1.000 родин остало без даху
над головою. По згарищах блукають
матері з малими дітьми. Шкода вино-

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

поручає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-
полі й Тарнові.

ФУТРА

Найновішої моди

виробу власного і заграничного

по приступних цінах

і на догідних услівях — поручає

Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24.

Телеф. 13-60.

Філія в Тернополі.

ФУТРА

мужеські, дамські шкірки
505 поручає найдешевше 4-5

ГОРОВІЦ і С-ка

Львів, ул. Краківська 4.
партер і I. поверх
тел. 54-12.

силь коло 40 мільонів лев. Обережно з огнем!

Будуть примусово відставлені до границь Польщі всі чужинці, котрі не мають дозволу на постійний побут. Таке оповіщують адм. влади.

Зміна смаку в Америці. Амер. публіка зачитувалася досі майже виключно сензаційною белетристикою з кримінальним підкладом. Тепер наступила там зміна смаку й особливим поведінням тішаться повісті оптимістично-сентиментальні як також твори з області авіатики.

Біржа

Збірка: пшениця двірська 39—40, житто гал. 22.50—23, ячмінь на мливу 18.50—19.50, овес гал. 19.50—20, кукуруза ром. 26.50—27.50, горох пів-Вікторія 45—50, горох пільний 32—35, бобик 30—31, ви́ка 37.25—38.25, сіно солодке краєве прасоване 7—8, солома прасована 4—5, гречка 26—27, лен 64—66, лубінь синій 25—26, ріпак озимий 65.75—66.25, мука пшен. 65 проц. 74—76, мука житна 70 проц. 42—43.50, отрубі житні 14.25—14.75, отруби пшеничні 15.50—16, крупи гречані 55—57, крупи ячмінні 38—39, пенцак 36—37, макухи льняні 41—42, мак синій 135—145, мак сивий 115—125.

Гроші: долар ам. 8.88, дол. кан. 8.80, корона чes. 0.26, шіл. австр. 1.25, лей ром. 0.05, франк фр. 0.35, франк шв. 1.71, фунт стер. 43.50.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар-фахівець внутрішніх недуг

Д-р мед. віденського університета
і Д-р мед. львівського університета

Роман Гоцкий

перенісся до **Рави Руської** і ординує від дня 15. вересня с. р.

527 (Дім дир. Білосора.) 1-1

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

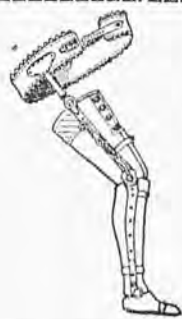
ЕТТИНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полєкшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттингера у Львові 515 б До набу́тя у всіх аптиках. 1-32

НОВООТВОРЕНИЙ МА-ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1, угол, ул. Рутовського. Поручає футра дамські, мужеські готіві й на замовлення також всякого рода шкірки. Ціни найнижші, догідні умови 491 місячної сплати. 9-15

ОРТОПЕДИЧНІ АПАРАТИ

ГОРСЕТИ, ПРОТЕЗИ КІНЧИН, ВКЛАДКИ НА ПЛОСКІ СТОПИ — виконує

508 3-3
ФРАНЦ СЕЮД

Львів, вул. Фрідріхів 6. (партер).

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття

поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Вало́ва 9. 490a) 15-24

ФУТРА

дамські, мужеські на замовлення як також всякі перерібки поручає і дуже солідно виконує

520 **Й НАХТВЕХТЕР** 3-5

Львів, вул. КОПЕРНИКА 16.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого рода

поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48 415 Жадайте цінників 9-12

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 3-16

МЕБЛІ

солідно виконані, власного виробу найновіших взірців

464 дешево можна дістати у 15-15

БРАТЯ СІВЕК

Львів, Коперника 3. — Тел. 42-44.

ФУТРА

всякого рода, мужеські й дамські, містові й до подорожі, куртки, боа й шапки по кон-

курентційних цінах поручає від 30 літ відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, тріпання й чищення електричною машиною 521 всякі футра та килими. 2-10

Елегантну гардеробу мужеську після найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький С. НАХТВЕХТЕР

Львів, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. П. п. Ганок на право. Полєкші в сплатах 26 1-5

МОТОРИ

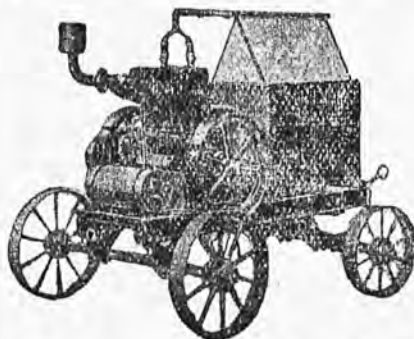
бензинові, нафтові і т. п.

— фабrikати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: — 2-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабrikатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

„ОЛЬКА“

дешево найтревальші панчохи, рукавички, трикотажі

519a
1-10

РИНОК Ч. 35.
Біля „Народної Торговлі“.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кільонича
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. П.:
Краків 405.867.

Війна на Далекому Сході

Офензива без виповідження війни.

З Лондону доносять: Командуючий Червоної Армії на Далекому Сході, ген. Бліхер, оповістив наказ, що совітські війська мають бути зараз готові до офензиви проти Китайців. Потім дійсно

розпочав офензиву головню панцирними поїздами й літаками, котрі кидають бомби. Китайський штаб повідомляє про сотки убитих і ранених. Китайській артилерії вдалося перешкодити большевикам зайняти усте ріки Сунгарі.

Воєнна ситуація.

Совіти мають на Далекому Сході 4 корпуси війська в силі 200.000, з сильною технікою, 120.000 оперує коло стації Манджурія, 40.000 коло Никольська Уссурійського, решта йде дрібними відділами. Китайці держать свою головну силу в середині Манджурії, між Харбіном і Мукденом і відти висилають частини на загрожені місця. По китайській стороні бореться багато білогвардійських Росіян. Дрібні бої з про-

дишками тривають уже близько два місяці без виповідження війни. Правильно війни большевики провадити не можуть бо в їх містах голод, а села розлючені за реквізицію хліба. В разі масової мобілізації мігби наступити кінець влади совітів. Не лучша й ситуація Китайців, бо влада нанкінського уряду переважно номінальна, подібно як була українська влада на В. Україні а між військом, яке мають Китайці, розпаношилась отаманія.

Совіти далі атакують.

З Мукдену доносять: Совітські війська, йдучи в напрямі від Владивостока, заатакували Китайців під Суйсенгом. Атак був напрасний. Взяли

в нім участь артилерія, кулемети й воєнні літаки, котрі збомбардували місто Манчулю. По довгій і завзятій боротьбі Китайці відперли напад.

Плян большевиків.

Найновіші інформації з Москви: „Вояк окремої армії совітів“, Бліхер, предложив такий плян: Війна буде поділена на три фази. В першій фазі, котра потребає до жовтня, оперуватиме Бліхер тільки диверсійними бандами й повстанцями в цілі дезорганізації комунікації ворога. В другій фазі, до груд-

ня наступить концентрація значних сил совітів. У третій фазі, від грудня, виповістись правильною війну. Сталін і Ворошилов, побоюючись диктаторського замаху Бліхера, мали переперти затвердження того пляну Воєнною Радою з тим, що вона застерігла собі право рішення про початок кожної важливої воєнної операції.

В Галичині появилсь тиф

Як охоронитися перед ним?

З різних околиць краю доносять, що появилсь черевний тиф. Лікарі подають такі способи охорони проти нього: Полокати уста перевареною водою по кожнім їдженню, мити овочі, купувати тільки добре опакowane масло в чистих склепах, усяке печиво пересушувати старанне обмивання овочів.

вати над поломінню кілька секунд зі всіх сторін, не їсти мороженого в нечистих льокалях ні не вкладати до напиктів природного леду, котрий часто походить з нечистих рік і ставів, повних зарази. А передовсім уважати на чистоту власних рук, устною ями, горла та

Сім партій проти правительства

Опріч польської народовой демократії, котра перша відкинула предложення правительства, прийти на спільну конференцію, зробило те саме шість інших польських партій лівіци і центра. У зборах, на котрих рішено такий крок, взяли участь: Недзьялковський (ППС.), Вознідкий („Визволенє“), Домбський (Стор. Хлопске), Дембський (Партия Людова, „Пяст“), Хициньський (Христ. дем.) і Бондзинський (НПР.). Вони ухвалили заяву, котрою уповаж-

нили маршалка сойму Дашинського, представити правительству потребу приспінення соймової сесії з тим, що по замкненню сесії одноким органом уповажненим заступати сойм уважають його президію з маршалком на чолі, а не голов поодиноких клубів. — Клуби ББ., фракції ППС. і німецький заявили, що пришлуть представників на конференцію з урядом. В останній хвилі ще деякі партії заявили охоту говорити, але уряд конференцію відкликав.

Справа бомб на Східних Торгах

Офіціоз „Дзєннік Львовскі“ й інші польські органи приносять такі інформації „з міродайних жерел“. Поліційне слідство устійнило, що вибухи бомб на Східних Торгах і Гол. Двірці се діло групки молоді, свіжо втягнуеної до УВО. (Української Військової Організації). Неуспішність замахів спричинили: 1. необчислення часу вибуху пакєтів, 2. брак точности й відваги недосвідчених виконавців. Опріч М. Терещука, учен. української гімн., виданого за чинну зневагу професора,

увязнені ще: В. Андрушко, Яр. Вербицький й Ос. Давидович, абсолювенти гімн., Ос. Наорлевич, син рільника зі Знесіння, Ос. Кирилюк без заняття й Тарас Крушельницький студ. філ., син Антона Кр., редактора місячника „Нові Шляхи“, субвенціонованого офіційальними чинниками СССР., як також управ. „Лугу“ в Знесінню: рільник Ів. Вацак, ел-ктромонтер В. Махницький і переплетчик Лев Гошовський. З них по переслуханні випущено Вербицького й Давидовича.

ЧЕРВОНА АРМІЯ

З приводу боїв на Далекому Сході.

Чи большевицька армія „благонадійна“ зі становища совітського правительства? То значить, чи політично настрєєна так, як собі того бажає комуністичний уряд? Отсе питання важне не тільки для большеві, але й для інших держав та народів, бо там, на Далекому Сході може рішитися доля большевизму.

На повисше питання відповів у російській закордонній пресі знавець військових справ, Меснер. Він стверджує, що вісти про уперту боротьбу ГПУ (чрезвычайки) з ріжними струями в червоній армії, розрухи, які вибухають у поодиноких частинах тої армії та настрєє селянських мас, з котрих та армія головню набирається, — доказують, що політична блоннадійність тої армії стоїть під знаком запиту.

Головна причина непевности Червоної Армії те, що вона складається з двох армій, значить: уже в своїй будові не має одностайности. Творцем двох ріжних армій в большеві був Троцький, котрий ще в р. 1919 вийшов з доктринерського заложення, що ідеалом збройної сили в соціалістичній державі повинен бути систем міліції. Його плян не дістав одобрєння фаховців. Наслідком того „Воєнна Рєволюційна Рада“ ухвалила компромісовий проєкт, котрий мав „погодити“ соціалістичне доктринєрство з буржуазним досвідом в області військовости.

Так прийшло в большеві до створєння двох армій: правильної й т. зв. територіальної.

Правильна (регулярна) червона армія, оперта на сучасних взірцях буржуазних європейських армій з 1½ до 2-річним часом військової служби, становить немов хребетний стовп усеї большевицької збройної сили. Рівнобіжно з нею створєно другу, т. зв. Терармію (територіальну), оперту на плянах Троцького. Терармія має два завдання: В часі мира вишколювати військово молодих людей, котрі не належать до правильної армії, а в часі війни формувати дивізії, котрі доповнялиб кадри правильної армії.

При творєнні тих двох армій кермувались большевики отсими засадами: Кавалєрію, тяжку артилерію й технічні війська, котрі вимагають довшого вишколення, влучили переважно до правильної армії. Піхоту, котру вишколити далеко лєкше, влучили переважно до армії територіальної. Тепер тільки 20% дивізій піхоти належить до правильної армії, а 80% до територіальної. Се й рішає про вартість усеї збройної сили большевиків.

Як відомо, піхота все була й тепер ще є основною частю армії. Дятого від якости піхоти залежить сила усеї армії. А якраз переважна часть піхоти не належить в большеві до правильно-го війська. Вона має міліційний устрій. Отже існують генєрали, штаб армії, офіцери й підофіцери рот. Весною і літом до відділів тої армії покликують молодіж, котру зачислено до терармії. Раз на рік, найчастійше осєню або вчасною весною, кадри терармії заповняють солдатами, покликуваними до дальших вправ. Кожний солдат терармії служить три місяці в першій році, потому дістає відпустку. В другім році служить два місяці, в 3, 4 і 5-ім році по місяцєви.

Гарнітури
клубові отомани
канапи

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
4656 Тел. 41-09 29-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

Отже загалом вишколення триває вісім місяців з великими перервами. Той час очевидно не вистарчає на яке-такє вишколення. І то тим менше, що значну часть того часу призначили большевики на політику й агітацію, щоб з солдатів зробити комуністів і агітаторів. Розуміється, не все мають успіх, бо між солдатами переважають селянські сини, а селянство настроєне ворожо до комунізму.

Також офіцерський корпус червоної армії трудно уважати дуже „благонадійним“. Вправді є припис, що 20% офіцерів мусить походити з робітництва і з комуністичних кругів, але в практиці та цифра паде до 10 і навіть до 6%. Загал офіцерів то фаховці, настроєні як не опозиційно, то пасивно, бо се люде звязані традиціями з минущиною.

З хвилею, коли 80% піхоти влучено до терармії, треба було те саме зробити і з 80% полевої артилерії, бо та артилерія тісно вижеться з акцією піхоти. А наслідок того такий, що також переважної часті артилерії, тої в часі війни дуже важкої зброї, не може больш. уряд уважати благонадійною. До того степен вишколення полевої артилерії ще гірший ніж піхоти, бо й тут визначили на вишколення тільки 8 місяців, хоч артилерію тяжше вишколити ніж піхоту.

Зате кінноту, тяжку артилерію й відділи військ технічних, як набрані зпоміж комуністів, можна уважати певними зі становища совітського правительства. Також під оглядом боевим ті формації добрі, бо їх приготавляють старанно.

Коли все те взяти під увагу, то приходиться до таких висновків: Мобілізація територіальної армії булаб різнозначна з відданням крісів і гармат в руки селянських мас, котрі в цілій большевії настроєні ворожо до комуністичного правительства. Поки населення безоружне, поти можна його держати в послузі при помочи пару сот тисяч певного війська, але вдержати в послузі багатоміліонову терармію, давши їй зброю по мобілізації, — вже тяжша річ. Се добре розуміє совітське правительство, тим більше, що має вже досвід у тих справах: бо коли недавно покликано на вправи територіальні відділи кубанських козаків, то настрої їх був такий, що треба їх було зараз по скликанню розпустити домів. Большевики мають причину боятися своєї терармії і дійсно боятся її. Доктрина Троцького завела: „Народна армія“ показується непевна для совітів. І се — поруч економічної — головна причина того, чому большевики не дуже квалляться до правильної війни.

Легковаження української мови

Обіжником Кураторії Шк. Окр. в Рівнім з 28. VII. 1927 впроваджено українську мову як обовязкову в державних гімназіях на Волині. На днях приніс „Курер Варшавскі“ цікавий допис з Луцька, в котрім подано такі „успіхи“ того обіжника: Тим не заохочено Українців до посилення своїх дітей до польських державних гімназій, нпр. в луцькій держ. гімназії є їх всего 4%. Зла нота з української мови не є перешкодою в переході до висшої класи. Се ділає деморалізуючо на молодіж, котра опісля не може зрозуміти, чому за злу ноту в иншій обовязковим предметі не має також перейти до висшої класи. З тих причин Поляки на Волині домагаються знесення обовязковости української мови.

Мрія проти мрії

Коли я перед чотирма роками був у Палестині, заповів я наперед у статті, що написав її перед подорожжю та в книжці „Між двома світами“ (Drei-Mas-ken-Verlag, München 1926) криваві та страшні події, що тепер відгравались в Святій Землі. Сіоністи говорили тоді мені, що бачу примари. Та тепер ці примари стали дійсністю й між Єрусалимом і Гаїфою лютують погроми. Жиди переживають справді трагічну долю: вимандрують із країн, де їх переслідують, щоб на волі, на вільній землі будувати нову державу, та знаходять у новій батьківщині, що властиво була їх давньою батьківщиною, на привіт знов ненависть доволішнього народу. Бажади втекти перед антисемітизмом, а новий антисемітизм приймає їх.

Антисемітизм Арабів має дуже глибоку основу. Араби мріють про могутню арабську державу. Вони не тільки мріють про це! Вони невпинно в неспушній дрібній праці камінь за каменем змагають до цього, щоб причинитися до могутньої будівлі своєї прийдешньої світової держави. Головні чинники в цій праці це незвичайно широко розгалужені, блискуче зорганізовані тайні союзи. Ніякий непокликаний, ніякий скентик, ніякий літеплий, а передовсім ніякий Євросець і ніякий іншівірець не довідався ніколи нічого певного про ці таємні союзи. Та вони підземна сила, що з дня на день росте й що з нею мусять числитися. Також Англіїці, як розумні, реальні політики, не недоцінювали ніколи всеарабського руху. Вони навіть ще довго перед тим заки повстав сіонізм прирекли прихильність британської держави пан-арабському рухові. Араби були пересвідчені, що при будові своєї прийдешньої держави моглимуть рахувати на поміч Англіїців. Бо Англіїці потребували й потребують приязни Арабів. Вони стережуться дуже, щоб не дразнити Арабів. Правда, арабська світова держава іще в дуже далекій далі, це не питання найблизшого часу, це попри всю свою реальність змагань сьогодні ніщо инше як мрія. Однак і мрії можуть досягнути дуже небезпечну звязкість (Konsistenz). Є мрії багато важливіші як дійсність. І тепер там складається так, що світ мрій бе на світ мрій. Прийдешня держава Арабів не помириться з прийдешньою державою Жидів. Англія, що обом сторонам прирекла поміч і симпатію, є в незвичайно важкому положенні. Що Англія незробить і не підприниме, одна сторона все буде обурена за поміч, що її Англія дасть другій стороні. І без насильства не дасться розділити обох борців. Що перед чотирма роками було ще маленьким миготливим полум'ячком, сьогодні це вже пожар, що охопив усю країну. Араби відчувають жидівство як пал, вбитий у своє тіло. Було до предвидження, що погроми неминуче товаришитимуть розвиткові нової Палестини.

Нова Палестина зможе розвиватися тільки тоді, коли дістане приплив людей, грошей і сили. Та чим сильніше це буде, тим сильніше буде ненависть, що їх там окружає. Ця ненависть не расова. Вже тому ні, що Араби це так як Фенікійці й Вавилонці, братві народи. Вони Семіти. Говорити про жидівську расу сьогодні смішність. Жидівська раса жие тільки в уяві антисемітських фанатиків. Ломброзо зясував, а наука давно рішила, що сьогодні між Жидами по будові тіла куди більше Арійців, як Семітів. І релігійна ненависть не має ніщо спільного з погрозами в Палестині. Вони народилися тільки з зависти

Арабів, зі страху, що Жиди можуть нарушити їх права в теперішності й у будучині. Зверхній привід до воєнничих буч дав спір за Мур Плачу. Мур Плачу стоїть на магометанській землі й магометане трівожно сторожать над ним, щоб Жиди не поводитися біля того муру як господарі й власники. А Жиди самозрозуміло можуть уважати останній кусень Соломонової святині своєю власністю. Та від духової власности до матеріальної треба тут зробити ступінь, що на нього Араби не згодяться. Цей спір за кілька мертвих камінів, що однак для Жидів є певного роду національною власністю, вироджується щораз більше в пожар. Араби дразнять Жидів всякими можливо докучливими способами. Вони не дозволяють їм поставити лавки перед святим муром. Лавка, що на ній можна сісти, це вже осідок. А осідок приймає з гори взяті в посідання: Спір за слова. Чисто по талмудичному. Та Араби переталмуджують тут Жидів. Вони шпирать і розправляють так довго, поки від словної боротьби не прийде до бійки, від бійки до погрому, а від погрому до революції. Тайний союз зорганізований знаменито й охороняє своїх членів. Все, що несправедливо приписують вільномулярам, це ознака арабських тайних товариств. Вони політична сила в державі, їх впливу не зламати й не перемогти. Із цими тайними союзами Англіїці при своїй вторинності не покінчать ніколи.

Коли Теодор Герцль творив сіонізм, він не знав арабської небезпеки. Є старе слово одного мудрця: „Кожна любов має в собі колючку, яка колись уба“. Думка про Новий Сіон була знаменита. Зродила її любов до народу й до старої вітчизни. Вона мала принести Жидівству визволення, а в дійсности приносить йому тільки стару нужду, переслідування та ненависть. Аж у царство мрій переслідують Мойсеїв нарід його противники. Бо в Палестині переживаємо тепер гротесково-трагічне видовище: Мрія стоїть проти мрії, а люде розваляють собі голови до крові, бо ніхто не хоче зректися своєї мрії будучини.

Рудольф Льютар.

Боротьба за Свату Землю

Ситуація в Палестині знов заострилася.

З Лондону доносять: У звязку з надходячим святом ситуація в Палестині знов заострилася. В Єрусалимі скріплено всі постерунки. Знад границі прийшли вісти, що з Трансйорданії надтягнув великий відділ сирійських Арабів і перейшов границу, причім напав на одну з жидівських колоній.

З Єрусалиму доносять: Групи Арабів напали на жидівські колонії Магна в Галилеї й Мішнар-Баярдев та сплюндрували їх.

Відозва арабських студентів.

З Лондону доносять: Хоч Найвища Рада мусулман оповістила комунікат, у котрім стверджує, що Жиди не нарушили мечету Омара, арабські студенти видали відозву, в котрій звивають до проголошення загального бойкоту Жидів у Палестині.

Єрусалимови грозить запустіння.

Представники Жидів оселених у Палестині видали відозву до Жидів усього світа з проханням допомоги. У відозві сказано: Єрусалимови грозить запустіння, бо Жиди не чуються в ній безпечні. Жиди з Зеброну і Сфату не хочуть вертати до своїх міст. Коли зараз не прийде допомога, Жиди мусити муть опустити свої прастарі оселі на завше.

Для Пань на наймодніші сукні ШОВКОВІ

Фуляри і сtêpe de China десе-
нені. Toile de soie на біллі.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів ориг. англійські й бельські СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім парижний вул. Гродзінських)

19-30

Ситуація в Польщі

„Львовскі Курер Поранні“ так її характеризує: Правління маршалка Пілсудського наближається до місця, з якого далі простягаються стрімкі і скелісті бездоріжжя, а в одну і другу сторону, особливо в бік до заду провадить кілька стежин повних вибоїв. Бо перед тим системом стоїть зустріч з соймом і немалий обов'язок, вирахуватися з 500 мільонів зл., або — розігнати законодавчі тіла й завісити конституцію. І одна і друга альтернатива се скок у порожнечу. Годі дивуватися, що правительством опинилося в такій ситуації, бо його засаднича ціля була весь час безпрограмовість. Я чоловік лівиці і правиці, говорилося Європі. Ми правительством мовчання, шкода нам слів на формулювання засад — вторувано такій заяві послухно. Робили підхлібства соціалістам етатизмом, все дбали про ласку Жидів, кидали гасла монархістичні й республіканські, фашистські й ліберальні, мілітарні й демократичні — кожде в іншому місці й іншого місяця. Одинокі організації, яку творили, була організація людей противних програмів політиці. А програма се план будови по певним засадам. Тому без програми будувати не можна.

„Льв. Курер Поранні“ се орган польської партії народової демократії.

— 0 —

Англійська влада і жидівська преса

ЖАТ доносить: До друкарні жидівського органу „Дроар Гайом“ під ред. Жаботинського прибув у ночі комісар з поліцією, skonфіскував наклад, розкинув черенки і завісив орган. Дневник арабський „Фелестін“, котрий у ряді статей дає грозить Жидам проливом крові, коли будуть упиратися при своїх претенсіях, не skonфіскований і не завішений.

Американцям не замилили очей

„К. Ч.“ приносить цікавий допис свого берлінського кореспондента про враження з поїздки по Радянщині американських мільонерів, котрі їздили з метою вивчення дійсного господарчого стану Радянщини та виглядів есентуального усталення американсько-радянських торговельних зносин. — „Все, що нам показували, — оповідали Американці — в радянській Росії, було спеціально підготоване. Залізничні буни такі чисті, що подібну чистоту рідко стрінете навіть у найкультурнішій країні. Ся чистота показала нам дуже підозрілою... Далі, на залізничних станціях ми не побачили жадного жебрака; тай взагалі на станціях не було нікого, крім залізничників“. На фабриках, показуваних Американцям, праця аж кипіла; таксамо й ті села, які показували Американцям, виглядали добре. Та Американці хутко зрозуміли, що то були фабрики й села так звані „оказові“, спеціально призначені для показування їх чужинцям. „Тіж села, через які ми тільки проїздили, кажуть Американці, були наче мертві. Лише зрідка, крадькома виглядали змучені та зчорпілі від голоду обличчя селян“.

Так большевикам не вдалося замилити очей Американцям. З 42-х американських мільонерів, що їздили до Радянщини, лише 13 висловилося за тим, щоби спробувати завести торговельні взаємини з Радянщиною; всіж інші 29 радять зачекати ще з десять років та подивитися, що вийде за той час з большевицького „господарювання“.

Коли оцінюєш иншу людину, то не будь в цілости прокуратором: нехай розум твій буде — прокуратор, а серце — оборонець, а совість — суддя.

Збірна Заява

Зібрані з нагоди реколекцій у Станиславові, підписані безженими священиками Станиславської Епархії, осуджуємо появившися на днях брошуру під заг. „В обороні прав нашої гр.-кат. Церкви“, в якій анонімні автори в спосіб брутальний і несправедливий нападають і понижують авторитет наших Єпископів. Уважаємо сю брошуру за вицвіт намагань деяких чинників впровадити заколот у наш церковний організм і католицькі почування укр. суспільности. Рівнож в інтересі правди зазначаємо, що всі напади анонімних авторів тої брошури на український безжениий клир подиктовані упередженням і ненавистю до безжениого клиру в цілі викликання до него недовіря в укр. суспільности.

Слідують підписи:

о. Андронович Константин, о. Д-р Бабин Василь, о. Бабій Антін, о. Д-р Баран Василь, о. Баріцький Антін, о. Бачинський Роман, о. Боклашук Никола, о. Д-р Василь Василь, о. Величко Ігнатій, о. Гавацький Ярослав, о. Гордінський Володимир, о. Гробельний Карло, о. Данилович Никола, о. Дзьомбак Василь, о. Дутчак Яків, о. Дутківч Іван, о. Думич Іван, о. Жегалович Тадей, о. Ісковиць Стефан, о. Кисілевський Зеновій, о. Король Стефан, о. Корсан Іван, о. Лакуста Андрей, о. Д-р Лятишевський Іван, о. Лукач Симеон, о. Луцник Іван, о. Лоточинський Іван, о. Малицький Йосиф, о. Малофій Стефан, о. Мелишук Юрій, о. Мегрипула Михайло, о. Михайлів Петро, о. Назаревич Богдан, о. Оренчук Ілія, о. Павлик Василь, о. Паливода Теодор, о. Пасічняк Іван, о. Панчишин Іван, о. Припхан Дмитро, о. Райд Віктор, о. Рибіцький Орест, о. Савицький Іван, о. Сивак Василь, о. Сиротюк Никола, о. Сохацький Стефан, о. Стек Дмитро, о. Сулятицький Михайло, о. Турчин Стефан, о. Федяк Андрій, о. Штогрин Ілія, о. Погорецький Нестор, о. Сапруг Методій.

За згідність з дійсним станом: о. І. Лятишевський.

Поважне відношення до життя й обов'язку, великодушність, щирість, ретельність і доброта се складники того, що люди називають „чесність“.

Соکیلське Свято з приводу 35-ліття Сокола-Батька 21. та 22. вересня 1929 р.

Спаситель і цісар Тиберій (З наукового світа).

На останнім засіданні Академії Наук у Парижі проф. Райнах відчитав ново досліджений текст Тертуліяна, котрий описав виступ римського цісаря Тиберія в справі признання божества Спасителя. А саме цісар звернувся до сенату з запитом, чи можна признати божу честь Ісусови, повідомляючи рівночасно сенат про чуда, які Ісус Христос зробив у Палестині. Сенат відкинув внесок Тиберія. Сей надзвичайно інтересний історичний факт викликав сензацію на засіданні Академії Наук і в цілім науковім світі взагалі.

Тертуліян (Квінт Септімій Флоренс), найстарший з латинських Отців Церкви і творець латинської церковної мови уродився к. р. 160 в Картагіні. Там і працював зразу як ретор і адвокат. Приблизно в 33 році життя під впливом постійности християнських му-

чеників навернувся на християнство й незабаром став священиком. Був се великий дух, що мав основну філософічну освіту (хоч про філософію висказувався негативно). В часі переслідування християн за часів цісаря Септімія Севера (193—211) написав свою славу апологію, котра досі викликає подив. Головну вагу в своїй літературній праці клав на ригористичну боротьбу з поганством і всякого рода зіпсуттям та луксусом. Його ригоризм допровадив його раз навіть до непорозуміння і розриву з Церквою.

Розрив той наступив на тлі наближення Тертуліяна до секти Монтаністів, званої так по її фригійським діячеві Монстанус'і. Та секта не приймала раз поавших у смертельний гріх до церковної суспільности, уважала друге подружжя все гріхом і взагалі поводитися дуже ригористично, голосячи скорий прихід Христа. Церква осудила Монтаністів зразу тільки в Римі й Малій Азії,

потому (в 3. ст.) скрізь. Ідеї монтаністів виринули опісля у схизмах Гіпполіта, новацій і донатистів.

Цісаря Тиберія оцінює нова історіографія дуже прихильно, як чоловіка чесного і робучого, з надзвичайними здібностями, котрий одначе зустрівся в своїх змаганнях тільки з ненавистю й інтригами скрізь, навіть у своїй родині. Се й викликало в нім погорду до людей. Упорядкувавши взірцево всю державу, усунувся на остров Капрі. Описи його мнимо розпусного життя показуються на основі новіших дослідів тільки зловними сплетнями римських богатирів, котрим він прикрутив роги і здорово допік. За те вони й „віддячилися“ йому неймовірно плюгавими сплетнями, котрі перетривали тисячеліття: ще недавно навіть у шкільних підручниках фігурував Тиберій як поганий чоловік, поки не очистила його найновища історіографія.

— 0 —

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 14-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осяі, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Ексі. Нунцій Мармаджі перед виїздом до Риму в розмові зі співробітником „Н. Пшегльонду“ так висказався про події в Палестині: Права Жидів до Муру Плачу як одної з найстарших їх реліквій релігійних очевидно узасаднені. Ап. Столиця осуджує всяке насильство, отже й випадки у Св. Землі, тим більше, що там пролита кров на місцях, де об'явлено великі правди та голошено слова любові. Відзвук, який ті події викликали між Жидами на цілм світі, заслугоє на признання. Бажанням кат. Церкви є, щоб у Св. Землі запанував тривкий мир.

Хто є світським апостолом. В рефераті на тему: „Активізація світських у Церкві“, виголошенім на католицькому конгресі у Фрайбургу, подав Йосиф Шерер, таку дефініцію: Світським апостолом є той, хто в тиші працює над своїм усвяченням. Без особистої віднови, без внутрішнього удосконалення людини не може бути поправи відносин у державі й громадянстві. Також шлях успішної соціальної реформи йде через ту стрімку стежку.

Католицькі місії в Китаю працюють далі успішно, хоч в останніх роках мали вони великі перешкоди. В 1928 р. висвячено 100 нових китайських священників, 700 богословів було в семінаріях, а 2323 студентів було в „малих семінаріях“. Горожанська війна обнизила число дітей, що ходять до католицьких шкіл, з 343.671 в 1925 р. на 265.768 у 1928 р. Число хрещень повнолітніх упало з 64.856 на 43.490. В 1922—1923 виносив приріст католиків у Китаю 75.000. Всіх китайських католиків є тепер два і пів мільона. Священиків має Китай 1345, монахів 2527 і 600 монахинь. В горожанській війні найшло мученичу смерть 14 катол. місіонерів.

Католицька Акція і реколекції стоять у найближчому взаємному відношенню — пише духовник Гельгардт, провідник віденського секретаріату для реколекцій, Католицька акція вимагає правдивого християнського духа. Тільки той, хто є учасником ласки Божої, може вступити в духову боротьбу за Бога. А нема інших орудників для встановлення правдивого релігійного життя — тільки духовні справи. Католи. Акція терпить, бо люде часто шукають у ній не Бога, а себе. Духовні справи ставлять ясно перед очі ціль нашого життя та дають нам правдиве поняття про Бога.

Нові книжки

Іван Герасимович: „НА ТРІВОГУ!“ Основи української нації загрожени. Львів, 1929. Накладом „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10. Ст. 152 мал. 8. — В отсій книжечці зібрані матеріали про застрашаний стан українського шкільництва в Польщі. В книжці є взори всяких подань і скарг. Вона повинна знайти ся скрізь у наших громадах і діячів.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE 1918-1928. Rozwój administracji samorządowej woj. śl. w zarysie. Сторін 348.

Шкільництво, устрій, публичні роботи, скарбова й фінансова господарка, будова льокальних залізниць, рільництво, промисл, меліорації, музейництво — отсе богатий зміст тої книжки, цікавої для всіх, що займаються питанням самоуправи. При читанні тої праці не треба забувати, що Шлеськ се найвище розвинена частина теперішньої Польщі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

НЕЗГОДА МІЖ БОЛЬШЕВИКАМИ. Іменем комуніст. партії предложено відомому ідеологові комунізму Бухарінові, щоб вирікся своїх поглядів і виїхав з ССРСР. Бухарін відповів, що не зробить добровільно ні одного ні другого („Рул“).

ВЕЛИКИЙ ЗАГОВІР В ССРСР. З Ленінграду доносять, що там відкрито великий заговор директорів й інженерів при будові совітських кораблів. Вони мали нарочно давати владі фальшиві пляни будови кораблів, знаючи, що збудовані по тим плянам кораблі не зможуть пливати по морю. Шкода, яку має з того саботажу ССРСР, виносить поперх 70 мільонів зол. Ся подія вказує на хоробливі відносини в червоному раю, яких нема в ніякій иншій державі.

ЗНАЧІННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ так характеризує К. Закшевський у „Сл. Польскім“: Тепер є тільки три універсальні держави — Америка, Англія і совіти. Трівкість совітів проблематична, бо їх ідеологія фатальна. Однак держави Аттилі й Джингісхана, Карла V. й Наполеона також не були тривкі, але їх загальноісторичного значіння не перечеркнув їх скорий упадок. Експанзія Злуч. Держав Америки полягає на їх суперкапіталізмі й нових „формах цивілізації“, експанзія совітів на зовсім инакшій ідеології Комінтерну. Суперничає з обидвома стара Англія покишо старими способами: господарським визиском збройною силою. Однак й вона зробила вже значні кроки в напрямі перебудови: стала вже властиво федерацією ряду „коронних республік“, котрими править уже не тільки сам Лондон, але й Оттава, Капштат і Кенберрі в Австралії. Правління Мек Доналда се знак, що буде доконане також змагання, щоб Імперія Бритійська стала осередком нової ідеології й нової цивілізації, ріжної від суперкапіталізму й комунізму. Мек Доналд мабуть поширив свій світогляд у подорожах по упадку свого першого кабінету. Прийшовши вряту до влади, пробує порозумітися в Америку й Совітами в цілі утворення концерну трох універсальних сил, бо Бритійська Імперія може зискати час не перебудову, коли ті три сили поділяться на якийсь час пануванням над світом. Здійснення того пляну надзвичайно трудне, Совіти не перестануть грати першорядної ролі, поки їх місце не займе инша антитеза американізму й инша універсальна сила, що організувалаб Старий Світ.

МІЖНАРОДНА АРМІЯ. „Матен“ пише, що поки Союз Народів не буде в можності zorganizувати міжнародну армію, поти не дасться перевести плянова акція розброєння.

Хто непотрібно оправдує себе, той обжаловує себе.

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

Н О В И Н К И

Страйк театр. артистів міського театру у Львові, котрим не виплачено гажі, дав незлий „спектакль“ чужинцям, котрі приїхали на Сх. Торги.

В Москві завели безмясний день у понеділок, бо нема вже і мяса. В инші дні не вільно їсти більше як 100 грамів мяса.

Аман-Уллаг перейшов на католицизм? З Риму доносять: Б. король Афганістану з жінкою перейшов на католицизм. Рівночасно повідомляють, що прихильне йому племя заняло без бою місто Кандагар, найбільше по Кабулю.

Зі Станиславова доносять: В Угринові Гор. бавився сірниками 3-літний Грядь Нічко і викликав пожар, котрий знищив 9 господарств.

З Долини доносять: В Новоселиці вибух пожар у фабриці Естера й Шаєра та знищив тартак, фабрику меблів, мешкальний дім і стайні.

З Бережан доносять: В Іопі Анни Мачило в Олесині вибух пожар, котрий знищив 15 господарств і 12.000 кіп збіжжя. Шкода виносить 60.000 зол.

З Бучача доносять: На фільварку Стефана Баденього під Коронцем вибух пожар, котрий знищив хмелярню і 50 сотнарів хмелю.

З Бібрки доносять: В Чорнім Острозі-Берениці невідомі справці спалили стиргу гр. Мисельського вартости 5.000 зол. Польська преса твердить, що зробили се „сельроби“ з пімсти за події в часі страйку.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова 1-4

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дбрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочасливо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 51—100

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттінгера у Львові. 515 б До набути у всіх аптиках. 2-32

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собєського ч. 4. 4-16

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 16-24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльоновича
ч. 8. Н. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конто П. ІІІ.
Краків 405.867.

Воєнна пожежа на Далекому Сході

Загальна мобілізація совітів в Монголії.

З Мукдену доносять: Урядовий комунікат монгольського уряду подає, що совіти переводять велику мобілізацію в манджурській

Монголії. Покликано всіх здібних до зброї муштин від 20 до 40 р. життя. Дві монгольські бригади вже стоять на манджурській границі.

Там, де воюють совіти, робиться цілковита пустка.

З Лондону доносять: Околиці Манджурії й Пограничної се вже цілковита пустка. Населення в часі останніх боїв опустило ті місцевості в промірі кіль-

кадесятьох км. Деякі оселі втікачі самі спалили, Погранична знищена, стаційна каса розграблена. Телеграфічні й телефонічні połącнення не ділають.

Долю большевизму рішить „Держава Смока“.

Преса доносить: Долю большевизму може рішити „Держава Смока“ і то на терені Манджурії. Невичерпані багатства тої країни рішають про економічну силу держави, котра її здобуде. Китайці мають терен війни під боком. Війна за Манджурію у них популярна. Зате техніку своєї армії.

між Москвою й Харбіном є віддаль 10.000 верств і тільки одна залізниця. В цілій большевії біда, на Україні й над Волгою посуха. Западу до війни нема. По стороні Китайців б'ються значні сили Росій-білогвардійців. Тільки одну перевагу мають совіти: лучшу

Масові арешти на Україні

З Харкова доносять: Всупереч частим запевнюванням уряду ССРСР., немовби йому вдалося здавити опозицію, показалося, що опозиція дальше працює і має багато прихильників навіть у найвисших урядових інституціях. На днях відкрито в Харкові таємну органі-

зацію, до котрої належали командні верхи червоної армії на Україні та провід найповажніших економічних установ, Офіційний комунікат оповістив, що досі ув'язнено поверх 150 визначніших учасників тої організації, головню „троцькістів“.

Погром монастирів в цілій большевії

Східна Агенція доносить з Москви: з ініціативи союзу безбожників відбувається тепер погром правосл. монастирів в цілій большевії. Відділи міліції вики-

дають монахів з помешкань, церкви замикають, все їх майно рекуїрують. Де населення ставить опір, наступають арешти. Ув'язнено м. и. архимандрита Йону.

Одностайна господарча організація світа

З Женеву доносять: Господ. Комісія Союзу Народів випрацювала проєкт т. зв. господ. мира. Першим кроком в тій справі має бути зазив до всіх держав, щоб на 2—3 роки заперестали цлових

воєн і не підвищували ціна. В тім часі розслідується можливість здійснення одностайної, господарчої організації світа. Останнім її етапом булоб знесення господарчого націоналізму.

Утворення Господарської Ради в Польщі

З Варшави доносять: В плянований господарській нараді уряду з господарськими сферами рішають ролю малиб відіграти торговельно промислові палати. Нарада та має відбутися в дня 5. 6. і 7. жовтня. На ній уряд і згадані палати представлять всю господарську ситуацію в Польщі та займуться справою

утворення Гол. Господ. Ради. Вона має складатися зі 100 представників, іменованих торг.-пром. палатами і 10 визначних теоретиків та знавців господарських справ, іменованих урядом. Та рада має бути дорадчим органом, якому уряд предкладавби конкретні справи до заопініювання.

Хліб і мука подешевіли, мясо ні

Управа м. Львова устійнила нові ціни: 1 кг пшен. муки 65 прц. у продажі: в млині 70 гр., у гуртівника 71, у дрібній продажі 78, житної 70 прц. 40, 1 кг хліба жит. 32 гр. і 34 у дріб., 70 прц. в пекарні 44, у крамниці 46. Булки без зміни. — Волове мясо без зміни. Теляче лучшого сорта 1 кг 2'60 до 3 зл., вепрове 3'30, без костей

і полядвиза 4 зл. Вудженина 4'75 до 4'85, шинка варена краєна 6'60, 1 кг ковбасок 5'75, паштет і саямі париське 4'10, звич. сальцесон 3, звич. кишки 1'75, 1 кг. смальцю вепр. топленого 5'30, сала 4'65, паприк. солонина 5'10, звичайної 4'10 до 4'30. Кара за висші ціни до 6 тижнів арешту або до 3.000 зл. гривни.

Що каже Троцький про большевизм

„Бюлетень Опозиції Большевиків-Ленінців“.

Так називається видання, котре появилося в Парижі під ред. якогось Мейхелера. Воно цікаве тим, що се перше видавництво троцькістів на еміграції, та що перше його число майже зовсім заповнене острыми статтями

Троцького проти Сталіна. Зміст усіх виводів Троцького се доказування, що комунізм під проводом Сталіна гние й іде до повної загибелі. По тім виданню доля Троцького як діяча революції запечатана в Росії, бодай на так довго, поки там править Сталін.

Освітний Конгрес „Просвіти“

і головне завдання освіти під сию пору

Сеї неділі починає у Львові радити триденний конгрес, скликаний нашою „Просвітою“ з приводу її 60-ліття. Програму його оповіщено очеvidно за пізно, через що пресі було просто неможливо подати ряд статей, які перед такими важними конгресами розробляє преса інших народів цілими місяцями. Тут тільки пригадаємо ряд статей „Новой Зорі“ з приводу ювілею „Просвіти“, а саме: 1) В 60-ліття матері українських товариств, рефлексії й дезидерати (організаційні, видавничі, світоглядні). 2) Просвіта і духовенство, кілька фактів у ювілейний рік. 3) Огляд видань „Просвіти“ за 60 літ (і загальна оцінка їх визначної ролі в культурі укр. народу). 4) Ювілейні Загальні Збори Тов. „Просвіта“. 5) На загальних зборах „Просвіти“, деякі вражіння й думки учасника і н.

В тих статтях подали ми доволі докладні підсумки великої культурної праці „Просвіти“ за 60 літ її життя, вражіння з її теперішнього стану й дезидерати на будуче. Тут хочемо висказати кілька думок з приводу скликання „Просвітою“ сего другого з черги Освітнього Конгресу (перший відбувся тому 20 літ).

Сеї конгрес відбувається серед обставин дуже важних не тільки для „Просвіти“, але і всіх наших видавництв і всего нашого життя так економічного, як культурного й політичного. Хоч у межах одної держави опинилися поруч Галичини розмірно великі частини українських земель за т. зв. сокальським кордоном, то до сеї пори — а вже 10 літ з чубком минуло від того часу — не причинилися вони замітно до скріплення навіть наших культурних центрів і змагань. Навпаки, в порівнянні з нашим передвоєнним станом бачимо наглядні прояви ослаблення нашої культурної продукції, хоч зверхні позначки нашого національного життя в деїм вказували на його скріплення в масах. Твори культ. продукції, які доходять сюди ізза Збруча, се річи переважно шкідливі. Навіть такі видання, як чисто господарські, ізза недостосування до нашої термінології й мови, яку ми тут довгі десятиліття творили, остають незрозумілі для пересічного читача. На се звертали ми увагу в статті „Українська літературна мова й Галичина“. Взагалі у справі скріплення нашої культури тут не можна рахувати на ніяку поміч ізза Збруча, бо там все, буквально все робиться тільки з точки погляду агітації й лише агітації.

А се значить, що Галичина дальше остає і ще довго буде духовим Піємонт усеї України і що Галичина здана виключно на свої власні сили в тій своїй великій історичній місії. А в тій Галичині головна наша культурна позиція се „Просвіта“, бо вона має за собою найстаршу традицію організованої культурної праці й розмірно найглибше сягнула в найширші маси нашого народу. Для того власне всякі почини праці „Просвіти“ такі важні й заслугоють на найпильнішу увагу.

Сеї конгрес обмежений до справ виключно культурно-освітніх. І добре сталося, що поставлено йому такі межі. Та ще і в тих межах хочемо звернути увагу на головну справу.

Щоб оцінити, що саме головне під сию пору в освітньо-культурних справах,

**Тапети
фіранки
декорації**

Т. КИСЯК і Сини

Львів, пл. Смольки 4.
465а Тел. 41-09 30-30
ул. Косцюшка 20. — Телефон 19-85

треба кинути оком на те, що діється з нашим народом під освітньо-культурним оглядом. Недавно оден з українських органів приніс замітну статтю про зіпсуття сільської молодіж. В тій статті сказано, що зіпсуття сільської мужеської молоді доходить до таких річей, які перед війною нікому й не снилися. В неділю чи свято парубок мусить видати кілька або й кільканайцять ринських на забаву. А що батьків не стати на те, отже сини „радять собі“ самі: ноcheю з батьківської комори виносять зерно, а коли батько пильнує, то синок іде до чужої комори. В часі жив крадуть на полях збіжжя, ба лучаються вже й випадки, що й возом заїде на чужу ниву, набере снопів „під рубель“ і везе. По селах доконуються по п'яному убийства, які множаться з дня на день. Колиж у селі не має що вкрати, тоді парібки „розвивають свою діяльність“ далеко від села — пускаються на рабунки. І часто часописи приносять вісти, що тут чи там зловили шайку рабівників, злочину з самих сільських парубчаків. Життя понад стан — це нині правило сільської молодіж. А без сороміцьких пісень нема вже жарту чи дотепу, навіть перед старшими жінками. Невідповідне також поведіння парубків у церкві. Давніше коли парубчак піс хоругов в часі процесії, то це уважалося ділом Божим і почесним — нині парубки стоять з боку, на жартах, а хоругви несуть дівчата. Це також свідчить про поширення серед молодіж релігійної байдужности.

Ми не подаємо імени органу, котрий приніс ту статтю, а то для того, бо треба йому сказати, що й він причинився до такого стану зіпсуття в народі, опертого власне на підірванні авторитету Єпархії, а тим самим поваги всего духовенства і значіння Церкви. А ми хочемо обминути питання про те, хто і кілька винен, бо се не змінить сумного факту, що так, а не інакше представляється „будучність народу“ в багатьох околицях краю. Так виглядає наша сільська молодіж. А що інтелігентна молодь у значній мірі оставляє також багато до бажання, се рівнож всім відоме. Подібно є по війні й у інших народів, але — там видно енергійну боротьбу зі злом в цілих суспільностях.

При помочи карних організацій „Соколів“, „Лугів“ і пластів можна безперечно дещо направити, але й ті організації, коли не мають зійти на пусту формалістику й звичайне наслідування чужих оригіналів, мусять мати здоровий духовий корм, той сам, що потрібний для всего народу, бо інакше буде зле і з ними і з тим народом.

І власне тут є те головне завдання освіти під сю пору. Треба дати народови відповідний духовий корм в формі хосенної й добре написаної книжки, літератури, яка скріпилаб його характер і поставила йому перед очі важкий проблем добра і зла. „Народ не має що читати!“ як слушно доказував се на підставі безпосередньої обсервації Впр. о. Татомир в „Новій Зорі“. І тут головне завдання „Просвіти“ під сю пору. Нема своїх авторів, котрі писалиб твори, потрібні для вироблення й піднесення характеру, та є чужі, котрі вже давно оповістили прегарні річи на такі теми (Тот, Смайліс і и.). Треба їх перекласти. Треба на те зужити всі можливі засоби. І якраз „Просвіта“ як світська, загально-національна установа покликана до видавання таких творів. Без виконання того завдання не допоможуть ніякі секції, котрі будуть навіть дійсно працювати, не допоможуть ніякі організатори, бо не буде що й кого організувати: народ, котрий не має здорового духового корму, мусить захопити під свою владу плитка сензаційна преса, повна описів звироднілих

сексуалій, рабунків, мордів і інших злочинів.

З притиском підчеркуємо, що ні в одній літературі світа нема таких впливових творів, які скріплялиб характер народа, а не були оперті на релігійнім світогляді. Т. зв. світська або „фільософічна“ мораль збанкрутувала основно. Коли дехто покликуються на „моральне і практичне виховування громадянства англійським пластом“, то не повинен забувати, що в Англії навіть соціалістичні провідники шанують релігію та правильно ходять до церкви, від Мек Доналда почавши. Бо „человікъ, погруженный въ эту дурную жизнь, долженъ, чтобы исправить ее, найти опору внѣ ея. Дѣло религія — возродитъ и освятитъ нашу жизнь“, як писав оден з найбільших умів Росії в часі, коли вона була ще могутна, бо не була заповітрена розкладом безвірства.

З отсим бажаном Освітньому Конгресови як найкращих успіхів. Від сповнення найактуальнішого під сю пору завдання залежатиме в великій мірі скріплення нашого народу й розвиток самої „Просвіти“.

—o—

ЦЕРКОВНА УНІЯ

й українська національна ідея.

V

На закінчення заміток про церковну унію й українську ідею кілька висновків для практичного національного життя.

1) Найвищий час закинути впоєний московською ідеологією погляд, буцімто православне, як його сьогодні розуміється, то первісна історична релігія Руси-України, та що буцімто ідея церковного звязку з Римом пізна, чужа й суперечна з нашою національно-церковною традицією. В дійсности змагання до єдності Церкви на наших землях так само давні як і само національне життя, а що успіхи сих змагань так часто розбивалися об суперечні тенденції до роз'єднання і що сьогодні є загально невеликі, то се ні східній Європі, ні соборній Руси, ні самій Україні на добро не вийшло та не дає їм найменшого права до гордоців з сього титулу. На ґрунті старої київсько-руської Церкви, котра з вини византійської церковної політики ніколи не перемінилася в національну (але й византійською ніколи не називалася, як сьогодні декому ввижається), виросла згодом тільки одна національна Церква — московська, одначе свою місію сповнила погано. Натомість на всіх інших землях давньої Руси право до національної Церкви може мати тільки одна — уніятська. При всіх труднощах і невдачах, які вона зустрічала і зустрічає на своїм шляху, їй належаться дві великі історичні заслуги: вона відкрила доступ до нас західній культурі і вона зберегла західно-руські окраїни від винародовлення.

Історія переслідування об'єднаної Церкви на наших землях — то історія подвійної боротьби: з західною культурою і з українсько-руським племенем. А та поневірка, що її ся Церква зазнавала від власного громадянства, від нас самих — то ганебна книга безупинної мавії національного самогубства і культурного (sit venia verbo) скопчества. Се торкається не лише давних часів, а й ще може більше нових і найновіших, коли чужі доктринери в роді о. Каралевського або свої формалісти роблять небезпечні експерименти на нашій катол. Церкві — єдиній національній на всіх українських землях — і хочать висмокати з неї те, що найцінніше, себто като-

лицького духа, та знов кинути її в обійми орієнтального духа руїни.

Такі експерименти грозять окрім того неминучою денационалізацією широким мас української людности. Отже упадок або розбиття української католицької Церкви в Галичині був-би страшною національною катастрофою для Українців, якої не може бажати собі ніодин тямущий Українець, будь він хочби православний, або навіть вільнодумець. Навпаки, і сей і той повинні бажати, в інтересі української національної справи, щоб через сю католицьку вітку українського племені весь національний організм міг користуватися духовими цінностями Заходу. Та який безпросвітний хаос у сім напрямі панує в головах деяких наших „уніятів“, дуже вимовно показує недавня публікація п. з. „В обороні Потієвої Унії“.

Не те дивне, що під кінець XVII в., саме коли українська православна моголянська Церква зреклася всякої національної окремішности в користь московської, що тогді і в Польщі знайшовся завзятий ворог унії і написав по польськи огидний пасквіль на неї, закидаючи їй м. ин. впровадження до церков живої народної мови; натомість чисте чулацтво в тому, що видавець пасквілю доглянув у ньому благородну квітку якогось українського католицького духа; що накладці (священнича кооператива!) рішили масово поширити сю очевидну містифікацію, а становий орган гр.-кат. духовенства похвальним гимном привитав вихід отсього плоду дідичного божевілля...

2) В останніх часах, у Галичині, багато толків на тему потреби або небезпеки нової української політичної партії — т. зв. клерикально-католицької. Одні нетерплячки бажать собі її, інші бояться її появи і згори починають канонаду проти неї. Річ при сім характеристична і суто-українська та, що розділ сил симпатій й антипатій не подиктований ні політичними принципами, ні світоглядними ріжницями, а якимсь незрозумілим критерієм. З одного боку бачимо ворожий настрій до ще ненародженої католицької партії у декого з тих сфер, які з природи річи повинні-б захоплюватися нею і патрунувати їй; з другого — деяке зрозуміння користи й необхідности для національного життя з такої соціально-політичної диференціяції можна завважити якраз серед елементів, які знов, з природи річи, мусіли-б стати головними противниками такої партії. Отже вавилонське помішання ідей велить нам зупинитися над питанням: Чи у нас бажана окрема католицька політична партія і чи вона в даних обставинах можлива?

Відповідь на сі питання мусить бути — на жаль — негативна. А іменно в тому розумінню, що час на таку політичну партію у нас ще не наспів; що вона все ще питання будучини. Се було-б дуже гарно, якби Українці в сім напрямі уподобилися иншим культурним народам та істнуванням у них політичної організації, побудованої на принципах католицького світогляду, дали неспірний доказ завершення свого політичного виховання та осягнення повної політичної зрілості і самоуправної здібности, одначе — повторити треба — на превеликий жаль, до сього галицько-українське громадянство ще не дійшло.

Католицька політична партія може вирости і розвиватися тільки на тривкім і реальнім католицьким ґрунті, а не на хиткім і формальнім. Вона неможлива серед громадянства, що 9/10 своєї ідеології бере з антикатолицьких жерел й у якого навіть духовний стан не сціпле-

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІФуляри і сѣре de Chine десе-
неві. Toile de soie на біллія.**Просимо оглянути без обов'язку купна.****Для Панів**

ориг. англійські й бельські

СУКНАна літні й осінні одяги
на нагортки й плащі т.п.

463

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, Ринок 45, тел. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзівних)

20-30

ний ясною свідомістю свого післанництва і своєї національної ролі. Католицька партія, яка зараз розколола-б само духовенство на „клерикалів“ і „лібералів“, помножила-б у даних обставинах розбиття громадянства і зашкодила-б самій католицькій ідеї, додаючи до всіх традиційних і в засліпленню уроджених упереджень до Заходу ще вигідний аргумент: не з католицтвом, мовляв, боремося, а з політично-партійним противником... Як сказано, ми ще не можемо дозволити собі на все те, що мають дозрілі нації. Щоб бути в їх сімі, не як етнографічний профатин, а як рівнорядний член її, нашому громадянству треба ще багато католицького духового корму в не-політичній і не-партійній формі, а в загально-людській, релігійній, культурній, філософській, етичній, обичаєвій, літературній, науковій — взагалі на всіх полях і у всіх формах.

Сеї доповнюючої школи потребують — се здається тільки парадоксом, одначе є істиною — всі, не лише релігійні душі, а всі Українці без винятку: католики і православні (Петро Могила!), клерикали і радикали, консерватисти і ліберали, монархісти і республіканці, „буржуї“ і соціалісти — взагалі все українське громадянство без огляду на політичні, соціальні і віроісповідні різниці. Поки католицька ідеологія, шляхом надполітичної католицької акції, не здобуде у всіх них прихильності або пошани, поти небезпечно форсувати творення католицької політичної партії, хоч і як вона некучо потрібна.

С. Томашівський.

—0—

Методи „Ниви“

„Нива“, часопис присвячений церковним і суспільним справам, в чч. 7—8 на стор. 313 помістила у „всичині“ аж 24 рядки про ювілей Преосвящ. Григорія Хомишина. І при тій нагоді напечатала, розуміється, чергову напасть на „Нову Зорю“ за те, що в ній у ч. 50 був поміщений допис, у котрім о. Г. зовсім слушно прилюдно запитував „Ниву“, чому вона, як часопис, присвячений церковним і суспільним справам, не спромоглася до того часу (ч. 50 „Н. Зорі“ має дату 14. липня, 1929, отже вийшло в місяць по ювілею) про заслуги Ювілята, хоч зробив се навіть такий світський орган як „Діло“.

На те „Нива“ відповідає так: „Ювілей Преосвящ. Григорія вперше нагадав нашій суспільності „Нова Зоря“ з 24. VI. — в часі, коли 6. ч. „Ниви“ вже було зложено. Отже „Нива“ не могла (!) скорше згадати про сей ювілей, як у отсім ч. 7—8...“

Виходить така логіка, що орган, присвячений церковним і суспільним справам, аж тоді „може“ щось написати про таку подію, як завершення 25-літньої праці Владики (а маємо в краю, як певно відомо й „Ниві“, всего три єпископства), — коли „Н. З.“ „нагадає про се суспільності“. А чомуж до нападів на того самого Владику і навіть на наших позакраєвих Владик, як пр. до нападів на Преосв. Богачевського в Америці, „Нива“ ніколи пригадок не потребувала?

Та далі, в 16 стрічках дрібного друку, котрі о. Костельник уважав за відповідне дописати в нотці до тих 24

„ювілейних“ стрічок, наступає — коли можливо — ще кращий метод „Ниви“. Поминаємо без докладніших коментарів очевидне іронізування „Ниви“ з великої діяльності станиславівського Владики на старості літ Його і в ювілейний час Його („Нива“ пише так: „Годимося з „Н. Зорею“, що богату діяльність Ювілята, особливож ту, що відноситься до „західного курсу“, належно зможе оцінити щойно потомність, коли замість теоретичних тверджень стоятимуть уже факти...“). А поминаємо тому, бо се іронізування занадто несмачне в органі, редагованім священником. Замітимо тільки те, що навіть жаден радикальний орган не дозволив собі бодай у ювілейний час іронізувати з посивілого в праці Владики.

Тут звернемо увагу добросовісних людей ще на такий спосіб воювання „Ниви“. Вона пише, що згадане висше „випінення“ їй дивне (?) і що вона „булаби й без того, загалом дивного, випінення зробила“ — (т. зн. булаб виіронізувала ювілей катол. Єпископа).

„Зате — пише далі „Нива“ — ми в повні оправдані можемо випінути „Новій Зорі“: Як то є, що вона досі — 19. VIII. — не подала ніякої реляції про наше паломництво до Риму — така „щиро католицька газета...“

Відповідаємо фактами, які кождий може перевірити. І так:

Дня 12. травня 1929 р., в 34 ч. „Н. Зорі“, на стор. 3, на виднім місці, на самій горі, поміщена відозва провідника того паломництва, Впр. о. д-ра Івана Бучка п. з. „Паломництво до Риму“.

Дня 2. червня 1929 р., в 39 ч. „Н. Зорі“ на стор. 7, поміщена на першій місці „Новинок“ відозва Марійського Тов. Молоді в справі того паломництва.

Дня 16. червня 1929 р., в 43 ч. „Н. Зорі“, на першій, титуловій стороні, поміщена відозва тогож Товариства в справі тогож паломництва. Замітимо, що сю відозву спеціальний післанець приніс вже в останній хвилі до приват-

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поручас

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503

услівях.

6-14

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

Письменство має особливо великий вплив на духовий і моральний розвиток дітвори і dorостаючої молоді. Тому воно може сповнити високу виховну місію. Добра, дитяча книжка ублагороднює діточі й молодечі серця, виплекає чисті характери та розбуджує патріотичні почування. Вона виховує свідоме і культурне покоління з такими прикметами, яких вимагає краща будучність на-
рода.

Тому всі культурні народи світа прив'язують велику вагу до такого письменства, вкладають багато праці у витворення такої літератури та розбуджують живе заінтересовання лектурою закладанням особних бібліотек для молоді і дітвори.

Думка про вартість і значіння дитячої книжки мусить і у нас увійти в широкі ковриги народу, головню нашого духовенства, яке повинно зайнятися створенням при парохіяльних бібліотеках особних відділів книжок для дітвори і dorостаючої молоді та щиро помагати в поширюванню відповідного письменства, щоби продукція нових, гарних і добрих видань могла більшати з кождим роком. „Се, що для старших найліпше, для дітей лише добре“. Сі влучні слова Гетого

вказують на те, що дитяча книжка повинна визначатися і добрим змістом і гарним зверхним виглядом.

Чистий і прозорий друк на доброму папері зробить лектуру приємною і милою навіть сій дитині, яка не вміє ще добре читати. Книжка для дітей повинна бути ілюстрована виразними образками. Діти люблять образки і завжди воліють взяти до читання книжечку з гарними образками.

„Белетристичний твір, призначений для дітей повинен містити в собі приступну їм моральну ідею, висловлену в живих образах і не може містити в собі нічого нездорового і передчасного“, каже слушно С. Сірополко. В нинішніх часах, коли „новомодні“ педагоги*) поширюють погубні матеріалістичні засади, якими бажалиб викоринити з діточих

*) В статті п. з. „Перші питання дитини“, поміщеній в журналі для плекання домашньої культури: „Нова Хата“ ч. 5. за 1929 р. радить Марія Фуртак так відповісти чотиролітній дитині на питання: „Звідки я взялась?“ „Ти дитинко з мами вродилась. Мама виносила тебе в собі під своїм серцем“. На питання: „Звідки і коли взялась земля і сонце, місяць і звізди?“ радить пояснити 4-літній дитині, що „се, сего ніхто на овіті не знає, се питання невіршене і мабуть не до вирішення“. При питанні смерті радить М. Ф. сказати дитині, що „ніщо у все-світі не гине, що все живе в частинах, які приймають тільки різні форми“. Ось таке матеріалістичне виховання хотілиб дати нашій дітворі ліберальні педагоги.

сердечь релігійно-моральні почування, мусимо звертати пильну увагу на те, який корм одержують діти до читання та усувати шкідливу отрую, що викривлює в них здорову релігійну мораль. Цікавий і добірний зміст дитячої книжки повинен вповні відповісти ступеневі духового розвитку читача. Кождий вік повинен мати відповідну лектуру.

В останніх роках українську дитячу літературу зачали збогачувати головню приватні видавці гарними, ілюстрованими виданнями. Річ ясна, що над такими видавцями суспільність не має контролю. Перше місце в тій літературі для наймолодших дітей займають народні казки і байки, оповідання (зі звіринного життя і легенди). Найменша українська дітвори, та, що не вміє ще читати або робить у сім знанню перші кроки і ся, що вже сама залюбки прочитає текст під образком, має цілий ряд прегарних образкових книжечок, видань „Світа Дитини“ у Львові, „Української Накладні“ в Берліні і Видавні: „Чайка“ в Празі. Наша дитяча література виказує понад 40 (сорок) таких книжечок з барвними малюнками для дітей у віці від 3—8 літ (ціна за одну книж. 1.20 зл.—1.80 зл.). Сі книжечки мають сю добру прикмету, що при кождім малюнку є коротке, ядерне пояснення, приступне для молоденького читача.

(Дальше буде).

—0—

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53.

ного мешкання редактора й мимо того редактор успів знайти для неї місце і то не останнє. Підчеркуємо се для того, бо ред. „Ниви“ очевидно залежить на викликанню вражіння, немовби ми зігнорували все, що в'яжеться з тим паломництвом.

Дня 30. червня 1929 р., в 46 ч. „Н. Зорі“, на стор. 7, в рубриці „3 релігійно-церковного життя“, поміщена відозва тогоч Товариства в справі тогож паломництва.

Дня 1. серпня 1929 р., в 55 ч. „Н. Зорі“, на стор. 4, в рубриці „3 реліг. церк. життя“, на першій місці, поміщена реляція про те паломництво, котра починається так: „Ватиканська й римська преса подала опис прийняття св. Отцем укр. паломництва зі Сх. Галичини. Паломництво під проводом Впреосв. Митрополита було прийняте в „Саліа Клементіна“ і т. д.

Не ручимо, чи не було в „Н. Зорі“ ще більше писано про те паломництво до 19. VIII., бо перешукати докладно число за числом, се не легка річ і забирає багато часу. Але думаємо, що й се-го досить, щоб довести, як уважно ставилася „Н. Зоря“ до того паломництва до 19. VIII. А й пізніше, як тільки появилася в пресі промова Екск. Митрополита, предложена ім. того паломництва св. Отцеві, ми зараз напечатали її в „Н. Зорі“ в окремій статті, в ч. 62, з 29. VIII., на стор. 3. В тій самій ч. „Н. Зорі“, на першій місці рубрики „3 рел. церк. життя“ подали ми дуже прихильну опінію римського органу „Чівільта Каттоліка“ про наше паломництво, в котрій сказано, що св. Отець з особлившою приємністю приймав паломництво Українців Сх. Галичини під проводом львівського Митрополита.

На основі тих фактів закидуємо редакторів „Ниви“, о. Гавриїлови Костельникови, що написав неправду. Що він обов'язаний інтересуватися релігійно-церковною справою, ізза котрої береться полемізувати й читати орган, якому робить ложні закиди, се хіба ясне і викручуватися, що „переочив“ тільки разів у нашій органі обговорювану справу — чейже не зможе. Не перший се раз уживає о. К. таких дійсно східних метод у боротьбі. Свого часу підсував він авторство статей людям, котрі тих статей не писали й нападав на них за те. Про такі методи, противні всім правилам журналістичної етики й товариської приличності писано вже в „Н. Зорі“ з 17. VI. 1928 р. і в окремій брошурі п. з. „Греко-католицька Церква й українська ліберальна інтелігенція“ на ст. 123. Від того часу оден з авторів уже оповістив, що він писав ті статті, за котрі о. К. докоряв иншим. Відтоді минули вже місяці, але священник-редактор „Ниви“, не уважав своїм обов'язком ні публічно признати, що зле зробив, ні навіть приватно перепросити нападаних.

Для належного освітлення такої методи поведіння наведемо такий інтересний факт: Парижський більшовицький орган „Українські Вісти“ написав раз, що „Н. Зоря“ виходить за гроші польських (!) єпископів у Львові. Ми остро зареагували на сей наклеп у 12 ч. „Н. Зорі“ з 17. лютого 1929 р. й опріч того редактор нашого органу написав ще приватний лист у справі того наклепу до свого особистого знакового в Парижі. Той зустрівся при нагоді з редактором згаданого більшовицького органу і сказав йому, що ми обурені на таку методу поведіння (хоч ми о те не просили). На те редактор більшовицького органу пору-

чив йому, просити у нас вибачення за кривду, яку нам публічно заподіяв, оправдуючись тим, що він не видумав сам того наклепу, тільки взяв його з одної київської газети, куди ту „вістку“ мусів пустити очевидно хтось з Галичини.

Так поступив більшовицький редактор.

Побачимо, чи редактор органу, „присвяченого церковним і суспільним справам“, котрому ми тут прилюдно доказали, що написав неправду, немовби ми до 19. VIII. не подали ніякої (!) реляції про наше паломництво до Риму, — знайдеться бодай так, як знайшовся більшовик.

Думаємо, що колекцію*) доказів навіть у нас безпримірного, некультурного й неетичного поведіння редакції „Ниви“ в роді тут представленого зможе належно оцінити не тільки потомність, але й сучасність, бож факти вже стоять їй перед очима.

Кілько то труду, часу і місця в газеті треба, щоби прищипити таку одну неправду, як тут представлено! Тому просимо не дивуватися, коли ми не одну нападсть на нас оставляємо без відповіді.

Редакція „Н. Зорі“.

*) В тій самій „Ниві“ на ст. 309 написано, що „Нова Зоря“ досі на тему автокефалії не дала нічого, крім „голосного крику...“ Просимо читачів переглянути пр. 176 ч. „Н. Зорі“, де була стаття „Церковна справа на Великій Україні“. В тій статті, доставленій нам з кругів наддніпрянських, основно схарактеризовано шість більших церков православ'я. Річ ясна і понад усякий сумнів ясна, що то лярз о. Костельник нічого опріч пустого крику не в силі сказати про церковні відносини над Дніпром вже тому, що не знає тамошніх відносин. Такасамо як пустий і злобний крик містить у „Ниві“ про церковні відносини в Америці, про котрі не має поняття. Доказ: В тій самій „Ниві“ на ст. 319 помістив „Голос з Америки“, в котрій на основі американського церковного пр. який зазначено „Вакат“, зараховано на тій підставі (!) як — віднавши... Дійсно, навіть лаяковий може бути соромно за таку компрометацію о. редактора.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ
ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ
ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК
псручає фірма

АНТІН УВЄРА
Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Терно-
475 по і й Тарнові. 15-30

Хто властиво окрівав св. Землю?

Парижський кореспондент „Гайнта“ доносить: Ньюйорський рабін Ш. Глязер в подорожі по сов. Росії задержався в Мінську, де відвідав редакцію органу єврейської секції „Октябрь“. Обговорювано жидівську колонізацію в ССРСР., потому в Палестині. Співробітники „Октябрі“ заявили Глязеру — а було то дня 7. серпня — що Палестина буде незабаром ареною кривавих випадків, що Араби „возьмуться до роботи“ і жидівська кров поллетється струями, а вся жидівська діяльність в П. обернеться тоді проти англ. імперіалізму. „Буде се на-репті — заявив оден з больш. редакторів — гарний кавалок роботи“. Присутній при тій розмові був також артист Кругер. Рабін Глязер зложив про те докладніший звіт провідникам жидівського руху в Америці.

ХРИСТІАНСЬКА ЛЮБОВ У КАТОЛИЦЬКІЙ АКЦІЇ.

В однім з останніх чисел французького дневника „La Croix“ знаходимо передовицю Жана Гіро, про любов у Католицькій Акції. Подаємо її тут у скороченому перекладі. Вона узагальнює конечність також острійших виступів у полеміці.

Ніхто не стане сперечатися, що навіть серед найбільше завзятої боротьби ніколи не треба забувати на заповідь християнської любови Бога і ближнього. Якжеж можливо булоб робити діла, приємні Тому, котрий сам є Любов? Але деж ся любов? Де і коли вона обов'язує? Скажуть нам (за Вінкентієм з Леренсу), що вона є скрізь, де є Бог, що її треба заховувати повсюду й повсякчасно: In omnibus charitas!

Безперечно! Але чиж любов, як кожда инша чеснота, не домагається розрізнення? Чиж нема випадків, коли вона може мати як найгірші наслідки через те саме, що забулося взяти під увагу безпосередній її предмет і найближчі наслідки? Любов сама в собі — річ добра, але чи не буває і грішна любов саме через недостачу розрізнення. Первосвященник Ілій дуже любив свої діти, але любив їх так нерозумно, його любов була така вибачлива для їх промахів, що Бог осудив її. Отже подібно як природні, так і надприродні чесноти, котрі всі сходяться в любові, вимагають розрізнення.

Ось учитель, який прим. у клясі копає ногами Росп'яття (як це декуди й діялося), або, що буває частійше, своїм навчанням убиває віру в дітвори. Чи треба мовчати й не донести на нього його владі та громадянству, щоб тільки не робити йому неприємностей і таким чином „не порушити християнську любов“? Чи радше треба пригадати собі осуд Спасителя над тим, хто дає згіршення, особливо коли предметом згіршення є діти, та взяти в оборону невинних дітей проти сучасних Іродів, котрі хочуть убивати їх душі? Гадаємо, що полишити так слабій безборонній ества, котрих сам Христос так вирізняв, булоб жорстоким ділом, булоб співділянням у злочині. Коли людині грозить смерть, тоді любов наша повинна звернутися на неї, щоб її від смерті захистити, а не на того, котрий хоче ту людину вбити. Тим, котрі инакше думалиб, пригадаємо повні обурення слова Бога любови проти фарисей, проте „племя гадюче“ й „побілювані гроби“, а ще більше б а т і г, котрим Він послугувався, щоб вигнати торговців, котрі з Божого Храму робили злодійську печеру.

Приміняти до таких людей і в подібних обставинах заповідь християнської любови ближнього, булоб нерозумним злочином. Чи така любов не заслуговувалаб радше на назву трусливості й жорстокості?

Є такі, що обвинувачують св. Отця і Єпископів в недостатці християнської любови за осудження відомої доктрини Action française та за покарання тих, котрі вважаючи себе дальше католиками, не хотіли піддатися рішенням Церкви.

Ті рішення й ті кари видані були з найглибшим смутком, бо ніщо не може більше кривавити серця батька, як блуди й бунт його дітей. А всеж такі ті рішення й кари були впливом любови. Не цієї зле зрозумілої любови, котра є радше слабкістю, але любови діяльної, яка за всяку ціну хоче ратувати погибаючих, а передовсім захисти-

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

483 15-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЄРА СІНИ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

ти від зла тих, котрі без оміки Церкви заплуталися у зле діло й погинули. Це ті маси душ у небезпеці, котрі св. Отець бажав ратувати і котрих в дійсності вратував коли підносячи свій голос з усе більшою рішучістю, по приміру Доброго Пастира оборонив їх від грізної небезпеки.

Цей приклад любові далекозорої та діяльної, даний св. Отцем, повинен присвічувати нам у Католицькій Акції, коли йд: про важні справи християнської правди та християнського життя.

Збірний протест

Священники Перемиського деканату прилюдно осуджують нікчемну анонімну брошуру під заголовком „В обороні прав гр.-кат. Церкви“ видану не оборонцями, але ворогами нашої гр.-кат. Церкви, які своїм явно ворожим стависком супроти Апостольської Столиці і наших Владик ширять пониження авторитету Церкви в очах вірних, а тим вдаряють в підвалини сеї одинокої в теперішніх часах моральної сили, якою є католицька Церква.

Рівночасно заявляють своєму Владіці синівську любов і запевняють його в своїй вірності в Апостольській праці і готовості постояти все в його обороні в боротьбі з всякими темними ворожими силами.

о. Петро Лазурко, містодекан Перемиський і парох в Сливниці, о. Теодор Гура сам. експоз. в Празі, о. Іосиф Рейнарович парох в Коритниках, о. Петро Лучечко парох в Тисовій, о. Пашак Михайло завід. в Вірку, о. Копистянський Стефан парох в Ольшанах, о. Петро Войтович парох в Негрибці, о. Данило Михайлів пар. в Ванівцях, о. Іосиф Чепіль Ч. С. В. В.

Протести аналогічного змісту надіслали ще отсі деканати:

Деканат Порохницький з отсими підписами:

о. Іван Демичук, парох в Скопові, декан Порохницький, о. Іван Калимон парох в Кривчи, о. Анатоль Хиліак парох Хиринки, о. А. Сембратович парох Бахова, о. Юліян Левицький парох Руського села, о. Михайло Бак парох Дубецька, о. Алексій Кобрин парох Порохника, місто-декан Порохницький, о. Матвій Хомань парох Розбора, о. Михайло Цолта зав. парох. Крамарівка, о. Антоній Дигдалевич парох в Полятичах, о. Степан Саламан сотруд. в Полятичах.

Деканат Любачівський з отсими підписами:

о. Омелян Котис декан і парох в Бігалах, о. А. Пизор парох в Башні, о. І. Гамерський завід. парох в Синяві, о. Ал. Козенка парох в Коровиці, о. Ілія Шерстило парох в Ляпівці, о. Михайло Гіриак, парох в Любачеві, о. Антоній Макар парох в Олешичах, о. Василь Коляса зав. пар. в Милкові, о. А. Шведицький парох в Старій Селі, о. Богдань Полянський парох в Жапалові, о. С. Іванусик парох в Сухій волі, о. В. Давишин парох в Шуткові, о. Ю. Горницький катехит в Любачеві.

Деканат Ярославський з отсими підписами:

о. Кипріян Хотинський декан і парох Ярославський, о. Петро Юрчак місто-декан і парох в Ляшках довгих, о. Ілія Левицький парох в Лазах, о. Михайло Юрчакевич парох у Ветліні, о. Іосиф Ліщинський парох у М'явці Новій, о. Василь Ціховляс парох у Полкинях, о. Антоній Коляковський парох у Язовиці, о. Іосиф Дороцький парох у Мако-вську, о. Григорій Сивак сотрудник у Ярославі, о. Стефан Дорош парох в Корениці, о. Володимир Дуб парох у Сурохіві.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З'їзд священства греко-катол. епархії в Америці відбувся в Філадельфії дня 1. серпня під проводом Преосвященного Константина Богачевського в катедральній будинку. Секретарювали оо. В. Меренько й А. Хлестун. По ширій промові Преосвященного Константина відчитано декрет Апост. Столиці, яким вона передала повну власть нашому Архидієєви в Америці та поставила нашу Церкву на рівних правах з Церквою обряду римо-кат. Опісля відбулися достойно ведені наради, в котрих забирали голос оо. Чаплинський, Довгович, Сембратович, Мереньків, Данилович, Струтинський, Павляк, Олексів, Сидорак, Лукавський, Боярчук, Левицький і ин. Настрій панував дуже ширий, розмова йшла вільно й поважно. Видно було на присутніх задоволення і духову згідність зі своїм Єпископом. Преосв. Константин подав у приятельській промові вяснення кожної порушеної справи і свою раду, а порушено справи рел. виховання молодіжи, укр. катол. шкіл, організацій, брацтв, місій і браку достаточної кількості духовних та забезпечення для них на старість. Народи тривали від 11. год. рано до 7. веч. й оставили по собі дуже милі спомини. — Звіт такого милого змісту знаходимо в „Катол. Проводі“. Хто порівняє той звіт з помішуваними у львівській „Ниві“, Бог знає ким роблені й надіслані, просто татарські анонімні донесення про відносини між нашим Єпископом і духовенством в Америці, той легко додумається, від яких розкладових чинників походять того рода релігійні та яка їх ціль.

Св. Отець виголосив промову до Союзу катол. молодіжи й візав її, видержати на становищі всупереч постійній контролі фашистської влади. Фашисти пильно слідять кожний рух катол. молодіжи, під їх наглядом стоять священники, єпископи і хто знає, чи й не кардинали! На ту промову св. Вітця обурилася преса фашистів, а „Джорнале д'Італія“ написав, що вона має надто сильні політичні акценти.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.
порукає: **Осінні новості для Пань на плащі, костюми і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ І ПОЛОТНА** у величезному виборі.
ВОВНИ англійські і красиві на мужеські одіння. 401 27-30

10.000 французьких парохій не мають своїх душпастирів. В деяких епархіях у Франції мусять обслуговувати оден священник 4 і навіть 5 парохій. Французькі католики ведуть енергічну акцію, щоби збільшити число покликаних до священничого звання серед молоді. Поправа відносин під тим оглядом помітна, всеж такти французький Єпископат мусить просити поміч серед голандського клиру, щоб заповнити свої великі браки у „вакантних“ церквах.

Рукописів Редакція не звертає.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

АМЕРИКА МАЄ ВИЗНАТИ СО-ВІТИ. У Вашингтоні ходять слухи, що президент Гувер під впливом свого до-радника в справах російських Тудріха підготовляє визнання совітів. За тим мав також висказатися адмірал Брістол, б. командант амер. флоту на Далекім Сході. З хвилиною, коли ті слухи стали дійсністю, значне рішатися справа великої ваги, бо тоді або більшовизм розсадить капіталістичні держави, або зно-сини з капіт. державами розсадять і зліквідують більшовизм.

ФРАНЦУЗИ СИМ РАЗОМ НЕ СВЯТКУВАЛИ офіційно рішачого дня великої битви над Марною, котро-го страшними жертвами літ тому 13 здержано німецьку армію в її поході на Париж. Головні союзи, в котрих гру-пуються майже всі б. фронтовики, а за ними переважна скількість поважних організацій і вкінці само правительство не взяли участі в тим святі, а „Фігаро“ висказався про се так: „Мо (імя містечка, де були найстрашніші бої) за далеко тепер від Женеві. Касуємо свята по-боди, бо вони вже не відповідають про-грамові правдиво європейської політи-ки правительства. Ясніше сказавши, Французи не хочуть уже дальше драз-нити Німців. І сей стрим свідчить про їх політичний розум більше ніж усякі промови про бажання мирного співжит-тя. Не одна союзниця Франції моглаб собі взяти приклад з сего розумного поступку Франції, коли також не хоче дразнити без кінця тих, з котрими ко-лись воювала.“

ЩО ТАКЕ ПАРТІЯ ПРАЦІ В АНГЛІЇ? Лондонський кореспондент парижського „Temps'a“ так її характери-зує: Англ. Партія Праці не є соціаліст. партією. Вона називає себе „Лейбур-партією“ й нарочно уникає прикметни-ка „соціалістична“. Се партія умірко-вана, компромісова й навіть опортуні-стична, пристосована до психіки пере-сиченого Англієця. Якраз тим обстави-нам завдячує вона свою силу. Вона ні революційна, ні республіканська, на-впаки її члени виказують часто привя-

зання до Династії. Се просто „англій-ський неосоціалізм“, котрий не має ні-чого спільного з фантазіями ні Маркса, ні Прудона. Вона ворожа комунізмові і всякому доктринерству, а хоче повіль-них змін.

Конгрес Жидів-ортодоксів

У Відні відбувся великий конгрес Жидів-ортодоксів. Він ухвалив оснувати ортодоксійний банк з закладовим капі-талом 100.000 фунтів штерлінгів для у-ділювання кредиту жидівським ремісн-икам і купцям. Почесними президентами Ради рабів, у котрій засідає 120 рабів з цілого світа, вибрані Каган, рабін з Волині, Альтер з Кальварії та Фрідман з Чорткова, а головою вик. комітету ра-бін з Вільна. Конгрес ухвалив, що як-довго Жидівська Агенція буде займа-тися справами релігійними й культурними, не визнавати її представницею ортодок-сальних жидівських єсфер.

ФУТРА

Найновішої моди
виробу власного і заграничного
по приступних цінах

і на догідних умовах — поручає

Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24.

Телеф. 13-60.

Філія в Тернополі.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Найбільший подорожник України

24-літня подорож В. Григоровича-Барського по Європі, Азії й Африці:
1723 — 1747.

Найбільший український подорожник і оден з найбільших взагалі, се Василь Григорович-Барський. Він уродився в Києві 1701 р. Його предки походили з м. Бару. Батько був купцем. Василь учився в Київській Академії. Наука не скінчив, бо захорував на ногу і мусів лічитися. Коли оден з його товаришів, Юстин Леницький, вибирався до Львова, Б. 20. липня 1723 р. без відома родичів пристав до нього. Щойно з дороги написав до батька лист, у яким повідомив про свій крок: „извѣщаю, же иду до Львова, а пѣвнѣ не извѣщаю, гдѣ буду; Богъ вѣсть, може еще далѣй пойду“ Ціль подорожі: побачити світ і звичай людей.

Його подорож з Києва до Львова тривала 26 днів: на Острог, Почаїв, Броди і т. д. Під Бродами наші подорожники мали першу пригоду. Їх арештувала військова варта. Однак командант пустив їх на волю, а варту покарав.

Приїхавши до Львова, Барський і Леницький зупинилися на однім із передмість, де наняли собі помешкання. У Львові Барський удався найперш до доброго лікаря, якийвилічив йому ногу. Опісля оба подорожники забажали вступити до львівської єзуїтської Академії. Однак православних, а до того з Києва, що належав до Москви, до згаданої Академії не приймали. Тому наші подорожники пустилися на хитрість: вони представилися як брати Барські з міста Бару (котре тоді належало до Польщі) і їх прийняли до класи реторики. Але хитрість незабаром викрилася й оба вилетіли з Академії „яко волци отъ лѣсовъ Кіевскихъ“. Та за ними вставився львівський уніятський єпис. Атаназій Шептицький і їх знова прийняли до Академії. Однак Барський з різних причин не мав уже охоти продовжати науку. Він став переконувати Леницького, „да идемъ и къ инымъ градомъ и видимъ иныхъ людей обичаи“. Йому в поміч прийшла ще така обставина. У Львові вони зішлись з руським священиком Стефаном Протанським, що втратив жінку і для забуття смутку постановив вибратися до Риму. З ним рішили йти туди й Барський та Леницький. На дорогу заосмотрілися листами від львівського руського єпископа, ректора Академії та від львівського польського архієпископа. А що о. Протанський не був іще готовий до дороги, то оба Києяне скочили ще до недалекої Жовкви і Крехова — до монастирів.

В Жовкві „пріять насъ Игуменъ честно съ вечера со всякимъ учрежденіемъ и упокоеніемъ, за утра же по службѣ Божіей званы паки быхомъ къ Игумену, иже учреди насъ паки трапезою довольною“. Також у Крехові „отъ Игумена и братіи звахомся въ трапезу и тамо такожде... пріяты быхомъ честно отъ смиренныхъ, страннолюбивыхъ и зѣло добронравныхъ иноковъ“.

Дня 23. квітня 1724 р. наші подорожники вийшли зі Львова. Пішли на Городок, Самбір, Стебник, Угорці. Перейшовши через Карпати, опинилися в Кошицях. Тут оба, не маючи з чого жити, стали звичаєм київських бурсаків ходити по місті і просити милостині. Се так вразило о. Протанського, що він постановив розстатися з ними. З Кошиць Барський і Леницький пішли через Пешт до Відня, куди прибули 1. VI. 1724 р.

Зразу сторожа при брамі Відня не хотіла впустити їх до міста, бо саме передтим якісь подорожники з Польщі

наробили у Відні чимало бешкету. До того ні Барський ні Леницький не знали німецької мови і не могли, як слід, порозумітися зі сторожею. На щастя надійшов гурток віденських студентів, яких наші студенти попросили по латині стати посередниками між ними і сторожею. Посередництво мало успіх і їх впустили до Відня. Відень зробив на них велике вражіння. Тут удалося їм дістати папери від папського нунція та від венецького посла на дальшу подорож.

З Відня через Стирію і Каринтію пробралися до Венеції. З Венеції через Падуу, Феррару, Больоню, Пезаро і Анкону, по берегу Адрієйського моря, дійшли до Льорета. З Льорета пустилися до Бару в Італії. По дорозі однак Барський згубив усі свої документи. До того почала боліти його нога, що його дуже зажурило. В біді молився о поміч до св. Миколая, якого моші лежать у Барі. Молитва була вислухана. Нога незабаром загоїлася, документи знайшлися. Та в м. Барлетті Барський захорів на лихорадку. Тепер його товариш не хотів ждати на його выздоровлення, тільки пішов сам далі, полишаючи хорого на Божу волю. Від тої хвили Барський і Леницький вже не зішлись ніколи. Дальша доля Леницького невідома.

Барський не впав духом. Хорий, без грошей, знаючи тільки українську і латинську мову, яких народ в Італії не розумів, пустився в дальшу дорогу до Риму. В Неаполі знайшов захист у гостинниці св. Тройці. Нарешті дня 29. VIII. 1724 р. прибув до Риму. В Римі пробув ок. 3 тижні. Докладно оглянувши його та був у Папи.

З Риму помандрував — через Флоренцію, Больоню і Феррару — знова до Венеції, маючи намір вернути до Києва. В Венеції пробув кілька тижнів, ждучи на корабель до Зарі, щоб через Дальматію, Босню, Сербію і Болгарію вернути додому. Та корабля не було і Барський рішився зимувати у Венеції. За той час постановив вивчитися грецької мови. Дуже багато часу прийшлося витрачати на ходження по місті і випрошування милостині. Тут у Венеції зустрів архимандрита Тихвинського монастиря Рувима Гурського, колишнього любимця митрополита Стефана Яворського, довірену особу цариці Прасковії Теодорівни і царевича Алексія Петровича, що отначе мусів втікати з батьківщини. Їм обидвом прийшла думка піти до Єрусалиму поклонитися Гробови Господньому. За протекцією сербського капітана дісталися на корабель і в марті 1725 р. відплили з Венеції на Корфу, куди прибули в голоді. З Корфу поплили на Хіос, де архим. Гурський помер. Над Барським зжалілися якісь грецькі купці, одягли його та помогли доїхати до Солуня, відки Б. пішов на Афон. Тут прийшлося йому витерпіти цілу нагілку за свою подорож до Риму й обід у Папи. Його не хотіли допустити до св. Причастя й допустили тільки після дозволу архиєрея. Дня 1. II. 1726 р. Б. вибрався з Афону знова до Солуня і тут прожив до вересня того року.

Попавши шасливим припадком на корабель, що плив з прочанами до св. Землі, він під кінець жовтня прибув до Яффи. По дорозі вступав на Родос і Кипр. У Яффі жив там, що богомольці лишали на обіднім столі. З Яффи йшов разом з іншими бідаками пішки за караваною. Між м. Рамля і Єрусалим Б-го ограбили і побили Араби. Нарешті під кінець 1726 р. прибув він до Єрусалиму, де пробув до квітня 1727 р. Був на Йордані і Мертвім морі, відвідав Вифлеєм. З Єрусалиму вибрався на Синай, однак буря занесла корабель на о. Кипр. На Кипрі

пробув 3 місяці. Звідси удався до Африки, до Каїра, де заопікувався ним Александрійський патріарх Косма. В Каїрі прожив поверх 8 місяців. Вкінці попав на Синай.

З Африки поплив знов до Азії. Побував у Дамаску, Антіохії, Алеппі. Навчився по арабськи. По дорозі знов захорів лихорадкою. Виздоровівши постановив іще раз відвідати Єрусалим. Під Єрусалимом знова попав у руки розбійників, які його не тільки зовсім обдерли з одягу, але й побили. Під кінець марта 1729 р. прибув до Єрусалиму. Відвідавши ще раз Вифлеєм, удався до Яффи, а звідти у Птоломаїду. Вдруге відвідав Назарет, пройшов усю Галилею до джерел Йордану, побував на горах Тавор і Кармель, відвідав останки Кані Галилейської і т. д.

Відтак поплив до Тріполісу. В Тріполісі прожив майже 5 літ, будучи занятим в одній школі грецької мови. В 1730 р. його післали до Єгипту. Прикінці 1730 р. вернув до Тріполісу. В 1731 р. його післали на острів Патмос. По дорозі був на Самосі й Хіосі. Вернувши до Тріполісу, застав там чуму. Школа була замкнена і перенесена до Дамаску.

Дня 1. I. 1734 р. Б. постригся в черці. З Дамаску знова вибрався над Йордан, був у Хорані. Відтак знов у Тріполісі й на Кипрі, де через пів року був учителем латинської мови. На Кипрі знов захорів лихорадкою і залишився тут до серпня 1736 р. Війна між Росією і Туреччиною примусила його виїхати на о. Патмос, де пробув до 26. вересня 1743 р. Звідси на запрошення російського уряду виїхав до Константинополя, де його потребували в російським посольстві. По дорозі побував в Ефезі і Хіосі. В Константинополі дістав місце при рос. послі. Заходив до Патріарха, робив прогульки по місті. В маю 1744 р. покинув рос. посольство і поплив вдруге на Афонську Гору. Побував знов у Солуні, в Афинах, на о. Креті, звідки в пол. 1746 р. вернув до Константинополя. Тут застав нового рос. посла, котрий насварив на нього і постановив вислати його до Петербурга.

Однак Б-му вдалося покинути Константинополь. Він удався до Букарешту, де пробув до липня 1747 р.

Вкінці через Ясеп і Могилів над Дністром, після 24 літ мандрівки по світі, вернув дня 5. вересня 1747 р. до Києва. Батька не застав уже в живих. А мати не пізнала його...

В місяць пізніше, 7. X. 1747 р., Б. помер. Похоронено його у Києво-Братським монастирі.

Хоронив митр. Макарій при участі цілої Київської Академії та дзвонення у всіх київських церквах. Над гробом були промови, між ин. студентів від усіх вісьмох клас Академії. До гробу вложено йому прашальну грамоту, надруковану в славянській мові в Єрусалимі і підписану тамошнім Патріархом. А на надгробнику оден із приятелів Б-го виписав йому такі слова:

Того Василя сей покриваєть камень,
Въ душѣ которого возжегшись вѣры

И лучъ премудрости снисхедъ къ его

Святыхъ посѣтитъ мѣста влилъ мысль

Онъ вдохновеніемъ Божественнымъ

Черезъ двадцать съ лишкомъ лѣтъ

На сушѣ и моряхъ зла много пре-

И все то замѣчалъ подробно, что ни

За Свято имуть что и Римляне и Греки,

Чѣмъ древни славились и нынѣшніе

Вѣки,

Церквей, монастерей градовъ красоту,
Удолій глубину, горь знатныхъ вы-
[соту,
Ступаніємъ своимъ и пядію измѣрилъ,
И чрезъ перо свое Отечество увѣрилъ,
О маловѣдомыхъ въ Подсолнечной
[вещахъ,
И по безчисленныхъ, окончивъ жизнь
[трудахъ,
Оставилъ бранные составы здѣсь тѣ-
[лесны;
А духъ его прешель въ селенія не-
[бесны,
Читатель, ты его слезами прахъъ почти,
И трудъ путей его съ вниманіємъ
[прочти.

*

Всю свою 24-літню мандрівку по світі Барський описав в часі подорожі як найдокладніше і власноручно з'люстрував. Перше видання його опису появилось в 1778 р. п. з.: „Пѣшеходца Василия Григоровича Барскаго Плаки Албова, уроженца Киевскаго, монаха Антіохійскаго, путешествіе къ святымъ мѣстамъ, въ Европѣ, Азій и Африкѣ находящимся, предпріятое въ 1723 и оконченное въ 1747 году, имъ самимъ писанное, нынѣ же на издженіе Его Свѣтлости князя Григорія Александровича Потемкина для пользы общества изданное въ свѣтъ, подъ смотрѣніемъ Василия Григоровича Рубана. Санктъ-Петербургъ. При Императорской Академіи Наукъ. 1778. Ст. XII + 796. 4^о. Після того опис подорожі В. Григоровича-Барського появлявся друком багато разів у цілості або у виїмках. Останнє найповніше і найкраще видання вийшло в 1885—1887 рр. в 4-ох великих томах заходом Російського Палестинського Общества, а коштом вел. кн. Павла Александровича. Се найбільший опис української подорожі взагалі.

Якіж висновки треба зробити з праці життя сього українського подорожника? На нашу думку таких висновків є п'ять:

1) Мотивом його великої й відважної подорожі (він вибрався без засобів на таке діло) було — побачити світ і звичай людей. Се був свого рода „ідеальний“ подорожник, бо в подорож не вибрався в ніякій матеріальній цілі. 2) Був се подорожник, що так скажемо, „автаркічний“: сам собі вистарчав, то значить, в дорозі сам собі вмів давати раду тільки літ, живучи то з милостині (що тоді в певних кругах подорожуючих не належало до упокорюючих способів прожитку, особливо на сході, а передтим і на заході), то з учительської праці. 3) Він на завше остане прототином доброго подорожника-письменника длатого, що таки зараз, в часі подорожі, не тільки робив записки зі своїх вражень — се робить не оден подорожний — але ще в часі подорожі вповні обробляв ті записки тай навіть ілюстрував їх. Без такої праці, котра полягає на скорім бранню на папір своїх вражень і то в можливо докладній формі, не можуть повстати великі описові твори, бо праці писані пізніше, се вже тільки рефлексії, позбавлені живости безпосереднього враження. Розуміється, хороша і злидні в часі подорожі не дозволили й Барському дати такого твору, який він мігби був дати, колиб розпоряджав засобами, потрібними до такого діла, та все таки його твір імпонуючий і то головню тому, що випрацьований в часі подорожі. Смерть його, котра наступила в місяць по повертї до дому, немов же до всіх його наступників на тій області: „Не відкладайте оброблення зібраного матеріалу, а обробіть його зараз, бо інакше пропаде!“ 4) Барський описував свою велику, чверть століття триваючу подорож, на науку для своїх. 5) Барський вернув до Рідного Краю, хоч як монах і учитель міг остати в чужині.

Все те робить Б-го свого рода зразковим подорожником-патріотом, що й відчужило наше громадянство в Києві, котре справді йому такий величавий похорон.

ФУТРА
516
3—5
ТУХ і С-ка,

елегантні і тревалі, також шкірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догодних услівях поручає
Львів, Скарбківська 3.
Телефон 54-48.

БІБЛІОГРАФІЯ

АСКЕТИЧНІ ТВОРИ СВ. ОТЦЯ НАШОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Переклад з грецького Митрополит Андрей Шептицький. Львів. 1929. Стор. XV + 490 (великих) in 8^о.

В 1929—30 р. минає 1600-а річниця народин св. Василя Вел., основоположника моральної богословії й аскетички, родоначальника сх.-християнського монашества, одного з найбільших світочів Церкви. Ексцел. о. Митрополит Андрей Шептицький вшанував сей ювілей виданням своєї величної й високо-корисної праці — дуже гарного й докладного перекладу з грецького оригіналу аскетичних творів св. Василя В. Поява цього перекладу се велике придбання нашої богословської та релігійної літератури. Бо твори св. Василя, мимо того, що написані більш півтора тисячі літ тому, до нині мають не тільки історичне, але й життєве, актуальне значіння. Твори ці, як слушно каже о. Митрополит у „введенню“ до перекладу, не перестають, а певно й не перестануть бути цінним, корисним і милим читанням для всіх, що в простоті серця шукають, як примінити своє життя до науки св. Євангелія. Аскетичні твори св. Василя стали основним кодексом монашого життя й мали великий вплив на розвій монашества не тільки на Сході, а й на Заході. Значна частина сих творів, передовсім „Етики“ й частина „аскетичних бесід“, звернені також до світських. Монах для св. Василя се всякий християнин, що змагає до досконалого життя. Тому й збірник його аскетичних творів цінний і корисний і для тих, що у світі бажають жити духовним християнським життям. Читаються твори св. Василя в перекладі Ексц. Митрополита Шептицького легко й інтересно. Мова перекладу дуже гарна, чисто-літературна й zarazом приступна. Переклад попереджає цікаве та змістовне введення, в якому о. Митрополит вияснює історичне й сучасне значіння творів св. Василя. Взагалі видання се є гідним вшануванням пам'яті Великого Ювілята. В. З.

Д-р Гавриїл Костельник:
СПІР ПРО ЕПІКЛЕЗУ МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ. (Відбитка з „Ниви“) Львів 1928, 8^о, стр. 150.

До тепер не нотували ми сего твору о. д-ра Г. Костельника, бо прочитавши його, ми мусілиб негативно поставитися до того твору. Се одначе вимагало основної критики. яка відповідає більше науковому богословському журналові, як „Новій Зорі“, призначений для ширшого круга читачів. На днях одначе в „Orientalia Christiana“ Vol. XVI, —1. (Roma 1929) появилася на названий твір о. д-ра Г. Костельника основна й річева критика о. Спачіля Т. І., професора папського Орієнтального Інституту. О. Спачіль доказує, що автор подає деякі зовсім фальшиві супозиції, отже ті його аргументи, що на них основуються, не мають ніякої стійности; а навіть докази там, де нема тих ложних передпосилок, слабкі і недостаточні. Се, що до наукової сторони і метод названого твору. — Крім того підносить досить поважні блуди в правдах, що вяжуться з наукою Церкви. І так дотично науки про св. Тайни і конституції Церкви. Про це останне так пише о. Спачіль: „Не можемо поминути блуду автора про саму конституцію Церкви. В однім місці о. Костельник уживає слів, які в звичайнім змислі означають, що Римський Примаг розвинувся природно і появилася допер-

ва в IV. століття“, (ст. 113). А свою довгу рецензію кінчить такою увагою: „Якщо возьмемо під розвагу все, що ми висше сказали про твердження, аргументацію і її супозиції, треба заключити, що твір сей не означає поступу в богословській науці, а занепад. І дуже треба боліти, що католицький автор написав таку книжку“ (ст. 114)*). Оскільки більше треба боліти над тим, що ту книжку читали многі священники в переконання, що се незнає які нові й дотепер незнані відкриття і досліди. Тимчасом се у великій мірі слабкий контломерат безпідставних теорій і гіпотез, з яких неодну давно мож було стрінупи у всяких російських православних розвідках і підручниках. І коли в таким творі, котрий о. Костельник намагався поставити на висоті наукових дослідів, подибуються важкі промахи й блуди, то що казати про інші аналогічні статті „Ниви“, де не рідко одиникий і найсильніший аргумент не инший, як той, що так думає о. Костельник.

Як видно з останнього ч. „Ниви“, зрезигнувати з таких тверджень мігби о. д-р Г. Костельник лиш тоді, коли автор иншої думки докаже, що має від нього висший ум. А се безнадійне, бож прецінь „Укр. Гол.“ рішив невідклично, що о. К. найвисший ум сучасного українського духовенства.

Verax.

*) Sed si omnia consideramus, quae supra de assertionibus, argumentationibus et earum praesuppositis apud auctorem diximus, omnino concludendum est opus hoc non significare progressum in scientia theologica, sed regressum. Librum talem ab auctore catholico conscriptum esse valde dolendum.

—o—

НОВИНКИ

В сім числі „Н. Зорі“ кінчимо цикл 6 статей про подорожі, на котрий звертаємо особлившу увагу наших подорожників.

Нафта подорожжє на 20 прц., вуголь, дерево й оляги також подорожжєють незабаром. Отже вказано як найскорше заосмотритися на зиму в ті річи.

Комісар з Харкова М. Скрипник виголосив у Львові, в льокалі Наук. Тов. ім. Шевченка, „доповідь“, котра, як доносять „Діло“, на місці викликала голосне реагування між присутними. Застерігаємо собі на пізніше, висказати нашу опінію про такі експерименти на дуже невідповіднім місці.

Командант совітів Бліхер був, як доносить „Ілюстр. Росія“, провокатором у Вильні в 1921—1924 р. Там він удаючи монархіста організував біло-гвардійських офіцерів і намовляв їх до виїзду в большевію, де їх арештували й вистрілювали.

Між Чорним Черемошом і румунською границею відкрито поклади графіту. Коли його якість покажеться добра, ціна землі підскачить в тих околицях значно.

Яких мов учаться в Америці. В мин. шкільному році число учнів американських шкіл, що вчилися німецької мови, зросло о 41 процент. У всіх середних школах Нью-Йорку вчилися нім. мови 12 тисяч молоді, французької 56 тисяч, італійські 1.986, еспанської 33 тисячі латини 32 тисячі. Треба замітити, що в часі війни всі тамшні школи занекали навчання німецької мови і щойно 1923 р. цей предмет знову прийнято у шкільні програми.

—o—

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, Шкільні прилади
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
порукає найкращіше

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Пере-
миської Епархії. Околиця прекрасна —
здорова. 2-4

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвале 7. (Дім „Дністра“)

Обов'язком кожного є переконатися,
де можна най-
дешевше набути всілякі зимові товари. **Тільки
за 11 зол.** висилаємо: 1 мужеський великий
свєтер (на найбільшого чоловіка), 6 пар еле-
гант. грубих зимов. скарпеток, 1 вафл. рушник,
3 батист. хусточки до носа, 1 рипс.-едвабну
краватку (останньої моди). Оплату поштовою
2 зол. оплачує замовляючий. Вище названі то-
вари висилаємо за післяплатою поштою по
одержанню листовного замовлення (платиться
при відборі). Купуючий нічим не ризикує, бо
коли товар не сподобається, приймаємо з по-
воротом і гроші звернемо (або замінимо на
інший, відповідно до бажання). Адресувати:

Wyrób sweterów

M. SZYFFER, ŁÓDŹ, ul. Brzezińska 1. 5.
УВАГА! До кожної пачки доданий премі-
йовий купон. Хто надішле 5 купонів, одержує
яко премію 1 віденський свєтер, т. зв. „pullo-
wer“ безплатно. 534 1-1

ФУТРА

всякого рода,
мужеські й дам-
ські, містові й
до подорожі,
куртки, боа й
шапки по кон-

курсційних цінах поручає від 30 літ
відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутівського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, трі-
пання й чистення електричною машиною
521 всякі футра та килими. 3-10

Надзвичайна okazія!

Українці і Українки! Вже прийшла скрай-
на пора до заосмотрення в найпотрібніші то-
вари „Мануфактурні“ на зближаючийся сезон
зимовий. Усі купці з цілого краю, а навіть
з заграниці купують всілякі товари в Лодзі, за-
котрі Ви пізніше тяжко запрацьованими гріш-
ми платите значно дорожче. Фірма наша дає
можність кожному набувати товари з першого
жерела — впрост з Лодзі о половину дешев-
ше, ніж у Ваших околицях, бо цілий комплект
товарів, надається до кожного дому лиш за
49 зол., а іменно: 3 м. товару чисто вовняного
на елегантне мужеське убрання (краска після
вибору), 3 м. маркізи, товар м'який і пушаний,
надається на цілу теплу жіночу сукню, 1 со-
рочка трикотова мужеська на зиму, 1 пара під-
штанків трикотових, зимових, 1 свєтер муж-
еський або жіночий до заппання під шю, 1
пара шкарпеток теплих, 1 пара паньчів жіно-
чих, зимових, 3 хустинки батистових і 1 хустка
турецька на голову в наймодніші взори. То
всьо разом висилаємо лиш за 40 зол. за після-
платою по одержанню листового замовлення.
Платиться при одержанню товару.

Увага! Купуючий нічо не ризикує, бо
оскільки товар не подобаєся, приймаємо его
назад, а гроші звертаємо. Оминайте посеред-
ників і перекупнів, напишіть зараз до нашого
складу фабричного „Produkcjoni“, Łódź, ul. Da-
browskiego, 4. — На жадання висилаємо ціни-
к ілюстрований. 532 1-3

Альойз ГИБНЕР

Ринок 38.
Телефон 25-13.

Елегантну гардеробу мужеську після
найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький
С. НАХТВЕХТЕР

ЛьВІВ, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. П. п.
Ганок на право. Полекші в сплатах
526 2 5

ПАРАСОЛІ дамські
і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття
порукає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a) 18-24

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

1-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних
у 3-місяч. ратах; 2-га бібл. — 110 книжок за
166 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата
61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. нада-
ється для сільських, друга для міських парох.
бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й
певні щодо змісту. В переплеті 1. бібл. 100 зол.,
2. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймає-
мо також векслі 3—4 місячні; дочисляємо тоді
ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ —
Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 52-100

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє
під гаранцією знаний світовий
ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ
СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька
ч. 35. Тел. 71-11.
518 3-6

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

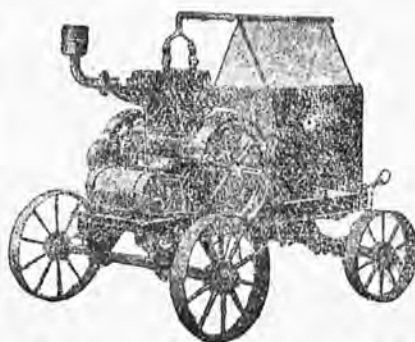
ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: Ф. і Ю. Любельські

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 1-10

МОТОРИ
бензинові, нафтові і т. п.
— фабrikати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Англія)

— ПОРУЧАЄ: —

3-10

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабrikатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згрубілі наскірки.
Склад і виріб Аптика М. ЕТТІНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 2-32

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно
виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 5-16

НОВООТВОРЕНИЙ МА-
ГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1,
угол, ул. Рутівського.

Порукає футра дамські, мужеські го-
тові й на замовлення також всякого ро-
да скірки. Ціни найнижчі, догідні умови
491 місячної сплати. 10-15

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ВСЯКОГО
РОДА

порукає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте ціни-к 10-12

ФУТРА

дамські, мужеські на за-
мовлення як також вся-
кі перерібки поручає іду-
же солідно виконує

520 й НАХТВЕХТЕР 5-5

ЛьВІВ, вул. КОПЕРНИКА 16.

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній і зимовий сезон
порукає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!
412 85-2

ФУТРА

мужеські, дамські, скірки
26 поручає найдешевше 5-5

ГОРОВОЦІ і С-ка

Львів, ул. Краківська 4.
партер і 1. поверх
тел. 54-12.

„ЛЮЦІЯНА“

ново отворений магазин панчішкових
виробів та білля продає першорядні
вироби по найнижчих цінах

ГАЛИЦЬКА 19.

Напроти Зубика. 1-10

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 4 ст.
під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Кльонівця
ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю:
1/4-річно 6 зол. місяч-
но 2 зол. За кордоном
1/4-1 амер. долар. —
Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. Ц.:
Краків 405.867.

Совіти мобілізують сибірські корпуси

Японія протестує. — Обі сторони ладяться до зимової кампанії.

З Москви доносять: Японія запро-
тестувала проти використання со-
вітами Монголії, як мнимо самостійної
держави, в котрій совіти хочуть пере-
водити мобілізацію. Монголія се части-
на Китаю. У звязку з тим оповістили

совіти мобілізацію двох сибірських кор-
пусів, в Омську і Томську. Рівночасно
під впливом протесту Японії, совіти
поновили звальювання вини за зірвання
переговорів на Китай. І Москва і Китай
ладяться до зимової кампанії.

В Китаю вибухла домашня війна

З Лондону доносять: Ген. Чан-Фан-
Вей підняв повстання проти президента
національного Китаю Чан-Кай-Шека і на
чолі „Зелісної Дивізії“ йде через Гонан
на полудне, щоб полудитися з револю-
ційною групою Кванті й зайняти Кантон.
тральної влади сусідного краю).

Здається, що й ген. Фенг симпатизує з
тим рухом. Похід „Зелісної Дивізії“ се
початок нової домашньої війни в Китаю.
(Точно те саме викликають тепер боль-
шевики в Китаю, що викликали тому 10
літ на Україні: бунт отаманів проти цен-
тральної влади сусідного краю).

Криваві розрухи на Україні

ПАТ доносить з Букарешту: Ро-
мунське населення, що живе над Дні-
стром, було в останніх днях свідком
розрухів української людности. Ті роз-
рухи були звернені проти радянської
влади, котра хотіла реквірувати хліб.

У здавлюванні розрухів послугував
радянський уряд машиновими крісами
і кіннотою. Радор одержав вістку, яка
підтверджує інформацію, що на Україні
дійшло до кривавої боротьби між насе-
ленням і військом.

Освітний Конгрес „Просвіти“

Прибули сотки привітів з цілого світа.

У Львові відбувся триденний освіт-
ний конгрес з приводу 60-ліття „Просві-
ти“. З цілого світа прибули сотки при-
вітів не тільки від наших установ, але
й від чеських, німецьких, англійських.
Між иншим відчитано привіти від Ми-
трополита Шептицького і Преосв. Йо-
сафата Коциловського. Гарне вражіння
робила поважна делегація Закарпатської
Руси, зложена з девяти осіб. Між ними
прибули під проводом д-ра М. Брашайка
також представники молодшого поколін-
ня. Делегати наших закарпатських бра-
тів промовляли чистою літературною мо-
вою і дуже сердечно. Трудно не зазна-

чити й одного невідрадного моменту.
При відчитуванні привіту від больше-
вицького конзуля п. Лапчинського за-
значено, що се привіт офіційного пред-
ставництва державної радянської Украї-
ни, хоч се річ ноторично відома, що
Україні московським законом забороне-
но мати свої представництва. Справедли-
вість вимагає признати, що больш. кон-
зуль підписався під привітом по правді,
як представник СССР, а не України. То-
гож дня відбулося отворення виставки
освітних видань, а вечером концерт на-
родних пісень. Про конгрес подамо о-
кремо деякі замітки в дальших числах.

Який буде бюджет на рік 1930/31

Шеф міністерства скарбу Матушев-
ський оповішує: Стою на засаді, не ви-
давати більше, ніж виносить дохід.
„Сплата довгів мусить викликати обрі-
зання бюджетів всіх ресортів, передов-
сім інвестицій і коштів адміністрації,
будуть нарікання і плачі.

Число дітей росте, треба нових шкіл.
Дороги нищать, треба їх направляти.
Рух більшає, треба нових вагонів і ме-
ліорації рік. Видатки ростуть, а нові
податки вже годі накладати, тому обрі-
зання бюджету мусить наступити, хоч

Союз конфедератки з ярмуркою

„Глос Правди“ так характеризує
внутрішню боротьбу партій у Польщі:
Польська Партія Соціалістична пово-
диться так, як той бідний жидок, що
у величчю страху йшов лісом: на праву
руку наложила навіть християнсько-дем.
конфедератку і кричить: „Нас є двох!“
емо крикунам — хустинку до носа...

Але ніхто не боїться її. Отже вона на
ліву руку наложила ярмурку жидівсько-
го Бунду і кричить: „Нас є трьох!“
Піддається! Але знов ніхто не боїться
і навіть якби хотів піддатися, то нема
кому, бо то властиво крик анонімний.
Отже замість білої хоругви, предклада-

Словаки жадають територіальної автономії

Катол. дневник „Райхспост“ доно-
сить за „Нар. Лістами“: Словацька На-
родна Партія відбула в Стопільчи ве-
ликі збори, на котрі прибуло 15.000
Словаків. По промові о. Глінки ухвале-
но домагатися здійснення приреченої в

Пітсбургу територіальної автономії, за-
ведення церковних шкіл та звороту
skonфіскованих Церкві дібр. В ухвалі
підкреслено, що партія не опустить
в потреби тих, котрі потерплять у бо-
ротьбі за її змагання.

Blind X. і Dispers X.

В ціли арештування злочинців, пя-
них і божевільних поліція в Америці
зачала уживати газових вистрілів з ре-
вольверів і крісів, званих „Блинд X“.
Вони ділають на 15 м. далеко і на 3 м.
широко та викликають часове осліп-
залежно від сили гранату.

лення й сильний біль голови. Рівночас-
но впроваджено ручний газовий гранат,
що розганяє недозволені збори. Ті гра-
нати викликають сильний кашель і пчи-
хання. Терен, де вони впали, стає недо-
ступний для людей на 6 до 48 годин,
залежно від сили гранату.

Економічна криза в Польщі

та її причини.

З приводу наміреного створення Головної
Господарської Ради.

Характер нинішньої кризи. — Упадок промисло-
вої продукції. — Очікуваний зріст безробіття. —
Сильний упадок платничости. — Тяжке ультімо
банків за серпень. — Причини кризи: 1. Відсут-
ність нормальних торговельних зносин з В.
Україною, Росією й Німеччиною. 2. Надмір та
нерівний розподіл податків. 3. Лже-демократич-
ні приписи. 4. Упослідження Галичини й полі-
тика на „кресах“. 5. Надмір непродукційних
груп у суспільстві.

Як показує стаття воеводи Борков-
ського, розглянена в передовиці в 67. ч.
„Н. З.“, та инші позначки, в польських у-
рядових кругах починають обмірко-
вувати пляни вирішення найважніших і
найбільше замотаних справ у Польщі.
База, на якій завжди будується політиче-
не життя держави і на якій очевидно му-
сять будуватися й замірювані для уздо-
влення реформи, — се суспільне госпо-
дарство країни. Сучасна господарча си-
туація Польщі виказує такі небезпечні
ознаки, які свідчать про потребу як най-
скоршого полагодження господарчих
справ та усунення різних болячок у су-
спільнім господарстві.

Як бачимо з характеристики сучас-
ного стану Польщі, зробленої офіційним
„Інститутом дослідження господарчих
конюктур і цін“, в останнім році видно
в Польщі значне зменшення розмірів го-
сподарчої діяльности, а передовсім ви-
разне обмеження продукції майже в усіх
родах промислу й особливо — сильне
погіршення платничости. Сі обяви в су-
спільнім господарстві Польщі зауважу-
вали й торік, але в сім році виявилися
вони вже в більших розмірах. Господар-
чий стан Польщі вправді не можна ще
назвати катастрофальним ані розпучли-
вим. Однак він все погіршується. І на-
разі не видно ще нічого, що моглоб по-
дати надію на поліпшення. — Загальне
явище, се виразна тенденція споживачів
до обмеження своїх потреб і видатків.
„Бракує гроша“. І через те люде стара-
ються менше витратити, менше купува-
ти. А се в звязку з низкою инших причин
приводить до загального зменшення
розмірів господарчої діяльности та зо-
крема промислової продукції.

Занепад помічається особливо в га-
лузі продукування споживчих товарів.
Найсильніше в порівнянні з минулим
роком зменшилися розміри текстильно-
го промислу. З початком сего року його
упадок приймав навіть — як подає зга-
даний інститут — просто нагальні („gwał-
towne“) розміри. Але за останні 2—3 мі-
сяці зменшення текстильної продукції
значно ослабло.

В дещо ліпшому стані знаходиться
продукція будівельних матеріалів. Бо бу-
дівляний рух у сім році був такий сам,
як і торік. Що правда його в Польщі не
можна навіть порівнювати з тим розкві-
том будівництва, який бачимо в инших
„нових“ державах, як Чехословаччина,
Югославія та ин., а також і в деяких „ста-
рих“ державах Заходу. Всеж таки зріст
будівництва в Польщі в останніх роках
помітно сприяв продукуванню будівля-
них матеріалів. Лише в залізно-будівля-
нім промислі слідний упадок і то досить
значний. Взагалі металева промисловість
у Польщі протягом останнього року
значно ослабла.

До певної міри ратує ситуацію ріль-
ництво. Хоч обниження цін на збіжжа

Для Пань

на наймодніші сукні

ШОВКОВІ

Фуляри і crêpe de Chine десенева. Toile de soie на білля.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів

ориг. англійські й бельські

СУКНА

на літні й осінні одяги на нагортки й плащі і т.п.

НАЙДЕШЕВША**ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА**

фабричний склад сукна

Львів, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.

(дім наріжний вул. Гродзінських)

21-30

463

й брак готівки дуже зле відбивається у хліборобському господарстві, та порівнюючо-добрий вислід урожаю на більшій частині території Польщі та зріст запотрібування на живність можуть навіть дещо поправити теперішній стан сільських господарів. А через те може збільшитися й розмір закупки ними різних товарів.

В парі з обмеженням розмірів промислової продукції звичайно йде зріст безробіття. Покищо в Польщі великого безробіття нема. Завдяки сільськогосподарчим і будівельним роботам майже всі некваліфіковані робітники, котрі зимою були безробітні, на літо познаходили собі працю. Але коли надійде пізня осінь і будівельні роботи майже припиняться, безробіття знов збільшиться.

Другий небезпечний наслідок зменшення фабричного промислу — сильний упадок платності. Він вже наступив. Протягом останнього часу загальна сума запротестованих векسلів що-місяця зростає на 17—18 проц. Так нпр., по даних Головного Статистичного Уряду, сума запротестованих векسلів у червні с. р. рівнялася 98.5 міль. зол., а в липні вона досягла вже 115.6 міль. зол. Це ознака для суспільного господарства дуже небезпечна. Якби сей упадок платності побільшувався й далі в тій самій прогресії, це могло б викликати банкруцтво багатьох фірм і загальний розстріл усього суспільного господарства. — Та відомості за серпень вказують, що катастрофальний упадок платності наразі припинився. Протягом серпня загальна сума запротестованих векسلів майже не збільшилася. А всеж таки опінія економістів і банківців така, що ультімо (підсумок) серпня виглядає кепсько й сумно. Бо припинення упадку платності наступило через витягання грошей з банків і через дуже значне зменшення грошових вкладів у банках. А це свідчить, що торговельні й почасті промислові круги вичерпані й не мають можливості покривати свої зобов'язання без порушення своїх резервових і ощадних капіталів. Все це викликає значне занепокоєння особливо в банкових сферах. На загал серед фінансистів, промисловців і комерсантів панують настрої досить песимістичні що до блищого будуччини. (К. б.)

Виклад про Росію

У Штутгарті мав Кох-Везер лекцію про свою подорож по Росії. Зміст: Комунізму там нема, тільки якийсь удержання засобів продукції (не усупільнення їх!). Там все „поборюють буржуазію“, хоч її нема. Стати там комуністом тяжко, а хто став, тому не легко вдержатися в партії, бо все „чистять“. Освіта сильно впала, а ізза нестачі зв'язків з культурним світом навіть у кругах учених нема вже чоловіка, котрий стояв би на висоті сучасної науки. Бюрократія стоїть там часто у противенстві до носіїв комуністичної ідеї та все бере верх. Фахові організації се одинокі гурти, що вибиваються трохи понад спротетаризовану суспільність. Все що в Росії діється є впливом примх деспотизму, котрий там можливий ізза надзвичайної видержливості мужика. Той мужик бере примусово тричі менше за свої продукти ніж йому належить а платить тричі більше за продукти промислу ніж повинен. Він опріч того двигає на собі й головну масу податків. Та ніякої мужицької революції там не буде, бо мужикови не було там краще і перед большевизмом, отже він привик до біди.

Світови, котрий гасне

Чи се подзвінне для парламентарної системи в Польщі?

У зв'язку з відмовою партій, взяти участь у спільній конференції з урядом, оповістив марш. Пілсудський статтю такого змісту:

Ще в червні зголосився до мене маршалок сойму Дашинський, представив мені баламутно дуже розпучливий фінансовий, економічний і господарський стан краю та висказав припущення про можливість утворення постійної соймової більшості з клубів ББ., соціалістів і „Визволення“. Я відслав його з тим до прем'єра п. Світальського і голови клубу ББ., п. Славка. А що наближались ферії, отже уряд аж у вересні рішився спробувати річевої дискусії з партіями, а саме в справі бюджету. Маючи до діла з військовим бюджетом, котрий становить майже третину всего бюджету, переконався я, що бюджетування в Польщі пристосоване тільки до часто нездарної праці урядників, а не до праці державної! Міністри не мають бюджетових люзів (свободи рухів) і тому одна з постійних точок їх нарад се домагання збільшення одних а зменшення других позицій їх бюджетів. Коли до того взяти під увагу комплікацію трьох і навіть чотирьох родів прав у Польщі, то польський бюджетовий систем се найбільш нонсенсова запора всякого поступу! Найбільше компромітують Польщу соймові послы, котрі утверджують світ в загальному до недавня переконанні, що Поляки нездібні управляти собою і провадять не що инше як „Polnische Wirtschaft“, роблячи з себе „Saisonstaat“. Не маючи віри в можливість зміни соймових відносин, воліли мати тепер просто копію попереднього бюджету, щоб у той спосіб уникнути осоружної бюджетової дискусії. Та коли уряд заговорив про конференцію, між послами виринула формальна канарова квестія про те, хто, коли, де і з ким має конферувати і чи уряд Світальського взагалі легальний уряд. Я чув, що один з послів, хорий на жолудок, був перестрашений, що в дискусії не взято під увагу того, що він зробить, коли на конференції подадуть чорну каву. Кінець кінців майже половина сойму — бо відряховую ББ. і всі нац. меншости — дала відмовну відповідь. Таким чином знов виросла правда про fajdanitis poslinis. В історії Польщі вже часто були утотожнювання малих конвентиклів зі соймом. Ба, не один з тих панів себе самого уважає соймом. На щастя ті панове, замотані в канарові питання формалістики, се вже представники світа, котрий гасне. Є світи, які гаснуть і є сходячі сонця. Нехибна ціха перших се вимірання змісту і зріст значіння форми. Тоді являється таке умове збочення, що навіть поважні люди стають блазнами і як божевільні все затрокують їддю звироднення. Малим хлопцем був я одушевлений класичною красою давних Греків і залізною силою Риму. Гарні казки про їх героїв, чудна краса поганської мітології, повага сенату й римських диктаторів так захоплювали мій ум і уяву, що життя, в котре я входив, видавалося мені никле, марне і безвартісне. Дякую з боєм брав я пізніше до рук ті книги, котрі оповідали історію упадку і звироднення Олімпу, сенату і диктаторів. Кажуть, що жреці-авгури, котрі колись вірно служили справі своєї Батьківщини, оспівували славу римської

зброї та ворожили Римови великі побіди, — в часах упадку зустрівшись з собою, голосно сміялися й висмівали свої власні ворожби та в той спосіб робили з себе блазнів. Памятаю також свій внутрішній біль і прикрість, коли я перший раз був на знаній оперетці „Гарна Гелена“. Мені видалося диким і негарним, так публично й безсоромно виставляти на посміховисько ту красу Олімпу і правду Греції, за котру колись люди голови клали. З тої „Гарної Гелени“ найбільше вбилося мені в тямку остання сцена, в котрій люди і жрець намовляють ту красуню, щоб сідала на віз богині Венери, який заїжджає на сцену. В часі співу баритона Кальхаса про славу і красу дається чути корчемна нута з шинку, веселий канкан. І жрець — кінчить пісні богам і на нуту того канкана зачинає весело фиркати ногами. При студіях тої чи иншої епохи пригадував я собі не раз ту сцену як свідок світа, котрий гасне. Памятаю навіть кепський віршик, який я колись уложив про Кальхаса і тим віршиком кінчу свою писанину:

Wyśpiewując sławę bogom
Podrygując, rusza nogą —
Kankan, kankan płynie
O mądrala! Ten nie zginie
Nigdy — nigdy nam na świecie,
Wiedźże durniu — wiedźże przecie.

Відповідь мар. Дашинського

На статтю маршалка Пілсудського відповів марш. Дашинський статтею п. з. „Жалі по часі“ такого змісту:

З початком вересня зголосився до мене прем'єр Світальський і просив посередничити в скликанні наради клубових голів з вилученням послів Українців, Білорусинів і комуністів. До наради не прийшло, хоч а може для того, що мав у ній брати участь марш. Пілсудський. Та я не розумію незадоволення марш. Пілсудського ізза того, що не міг конферувати з послами. Таж іще недавно зложив він у статті „Дно ока“ докази ненависті й погорди до цілого сойму, як такої у ряді инших актів і заяв. Він покликається на моє пропозиція спільної розмови в червні. Так! Я ходив до марш. Пілсудського, хоч ніхто мене до нього не посилав. Ходив я, бо край у не долі, а я маршалок сойму і заступник голови держави. В краю така біда, що беруть до 5 процент місячно за кредити. Хліб продають селяне за кільканайцять зл. корець, а бульби навіть не вивозять на торг. Щож дивного, що пішов до чоловіка, котрий має владу від мая 1926 р.? Та моє пропозиція відкинуто й відіслано мене до пп. Світальського і Славка, котрі, хоч знали про моє пропозиція, виїхали собі за границю. А тепер покликаються на те моє відкинене пропозиція... На дальші виводи статті марш. Пілсудського не буду відповідати, бо боюся, що якби навіть Сойм складався з 444 самих прихильників теперішнього сойму правління, то й тоді не знайшов би ласки в очах п. марш. Пілсудського, навіть після покійного ухвалення всего, чого в нього жадалиб.

Наука нічого не знає про причини волі, почування й розумового діяння. Знаємо тільки, що все те існує, але не розуміємо того.

Всі чесноти завдячує людина невидимому сумлінню, котре все упоминає нас.

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

16-30

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

Письменничий тестамент

Найбільший з живучих письменників сучасної Іспанії, Armando Palacio Valdes, оповістив твір „Testamento literario“ (Мадрид, 1929). В нім представив, як у 15 р. життя утратив віру та як опісля шукав світогляду і спокою духа у системах всіх відомих філософів. Раз випадково перечитав у цитаті отсей висказ св. Василя Великого: „Ділання се пражерело пізнання“. Ті слова зробили на нього найглибше враження, хоча зразу виглядали як парадокс. Та згодом зачав він пригадувати собі, що смуток, знеохочення й інші негативні почуття в його життю все уступали, коли він зробив добре діло, нпр. здавив у собі гнів, зробив комусь безінтересовну прислугу, усміхнувся до свого ворога, зрікся приємності і т. п. Ствердивши се, зачав сумніватися, чи розум се найвища сила людини і дійшов до переконання, що розум не є творчий: розумом не твориться ні великих поетичних творів, ні симфоній, ні героїських учинків. Над розумом є інше світло, вище, надприродне. Так дійшов до пізнання Бога і вартості релігії. А що в світі не бачив нічого, задля чого варт було б жити, окрім любови, отже дійшов до пізнання, що одинока правдива релігія се релігія любови, релігія Христа Спасителя, котрий мусів оставити по собі інституцію, яка людей провадить до спасення. Та інституція се Католическа Церква. Надзвичайна се поява: постійно загрожувана зовні й постійно нищена в нутрі через зіпсуття частини власних членів, все таки йде вона далі своїм шляхом історичним немов крівава хмара, котра провадила вибраний нарід через пустиню. Так з поворотом до Католическої Церкви відзискав великий письменник свій внутрішній спокій. Книжку свою кінчить ствердженням, що він утомився не так через інших людей як через себе самого, бо ніщо не є таке

тяжке, як нести власні помилки. Тільки любов Вічного може людину вдержати на правім шляху. А коли темрява зачне нас обіймати, тоді молимося разом з бідним митарем: „Господи, я вірю. Господи, поможи мому невірству!“

Твори Вальдеса вже давно переложені на англійську мову. В Англії належить він до улюблених письменників.

Християнські катакомби в большевії

Російська преса доносить: Тепер існують дві Росії. Одна урядова, видима, страшна, діявольська. Друга тиха, многострадальна, духом живуча, з Христом ідуча, котра скрилася в катакомби, то є в незареєстровані монастирі у непроходимих лісах, в таємні громади християнські. Доходять цікаві письма від тих укритих християнських громад, котрі оповіщає російська закордонна преса. Лучаються випадки, що під впливом переслідувань навіть видніші комуністи вертають до віри в Бога і стають християнами.

Димісія шефа Червоної Армії

З Москви доносять: Нагла димісія шефа генер. штабу Сапожнікова викликана звітом Бліхера про лихий бойовий стан червоної армії на Далекому Сході. Шефом штабу став знов ген. Тухачевський, той сам, що був ним в часі польсько-большевицької війни.

Хто терором воює, від терору гине

Харківська „Пролетарська Правда“ доносить: В р. 1928 оден тільки окружний суд в Києві розбирав 202 справ за замах на представників совітської влади. З того 189 замахів відбулося в селах Київщини. Засуджено 85% обвинувачених.

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

Для наймолодшої дітвори надаються також читаночки „Нашим найменшим“ (народні байки і казки) з численними ілюстраціями арт.-мал. О. Кульчицької (33. випуски в ціні по 17 гр.), байочки для дітей — видання „Рідної Школи“ (7 вип. по 20. гр.), Українські народні казки зі збірника І. Рудченка (6 випусків), „Діточі читаночки“ станисл. „Бистриці“ (13 випусків) і видання діточої бібліотеки: „Сині дзвіночки“ (10 книжечок). Для дітей у віці від 8—12 літ має наше дитяче письменство досить поважну низку видань інтересного, різнородного та багато ілюстрованого змісту. Се прегарні казки і байки, веселі віршовані оповідання про різні цікаві пригоди, оповідання з життя звірят і пташок, цікаві повістки, вірші і ин.

Книжковий витвір в галузі дитячої літератури за останні роки може у нас похвалитися вибором казок і байок, які являються першим чинником морального розвитку дитини, даючи їй образи добра й зла, привчаючи її любити перше та осуджувати друге, заціплюючи в її невинне серце віру в остаточну перемогу правди та добра.

Із всесвітньої дитячої літератури маємо в українським перекладі Казки Андерсена, Бехштайна, Братів Гріммів, Чавффа, Кіплінга, Фенельона, Толстого, „Словянські народні казки“ В. Старого; „Ближній світ“ — збірка 50 маленьких ілюстр. казок, перекл. з чеської мови;

„Японські казки“, збірка 9. ілюстр. казок (ст. 32. ц. 40 гр.) — „Алі Баба і 40 розбійників“, байки Крилова, Ляфонтена, Езопа; „Найкращі байки і казки“. — З українських казок і байок замітніші отсі видання: „Українські народні казки“ І. Рудченка, „Укр. нар. казки Павла Чубинського“, „Коли ще звірі говорили“, І. Франка, збірка 20. байок прикрашена прегарними малюнками П. Ковжуна, оброблена на основі укр. нар. мотивів і світових літератур; „Народні Байки“ В. Гнатюка — збірка 22 найкращих байок, уміло підібраних прикрашених 36. образками О. Кульчицької; — „Книга казок віршом“ В. Чайченка, „Байки“ В. Чайченка; „Казки“ Ю. Федьковича; „Три казки діда Охріма“, А. Чайківського; „Дві казки“ Діда Модеста; „Байки“ М. Кокільського, вірш., „Байки“ М. Магира — збірка 16. байок; „Чорнокижик з Чорногори“ Я. Вільшенка; в сій віршованій, прикрашеній 70. образками казці криється глибока наука: послух родичам і старшим; — „Покоти горошок“, прекрасна казка опрацьована А. Лотоцьким і Д. Третьяком, яку діти читають з великим зацікавленням; — „Казка про царевича Івана“ Р. Завадовича — сю віршовану казку залюбки читають дівчатка, яким подобається повна посвяти царівна з підземелля; — „Казка про Шевчика Копитка“ Я. Вільшенка — дотепна казка, якої зміст радість із життя і творення добра другим; — „Пригоди лінивого Котика“ М. Магира — ся багато ілюстр. казка представляє сумну історію ліноха; — „Зайчик і лисичка“ — дві гарні байочки М. Підгірянки; — „Зайчик побігайчик“ і

„Лисичка сестричка“, казка О. Білоусенка; — „Історія про Галю і лялю“ М. Загірної.

II.

З дитячих видань поважнішого змісту надаються для дітей молодшого віку отсі: „Малий Петрусь“ А. Бесієра — гарна книжечка про апостола діточого св. Причастя; — „Зоряний хлопчина“ О. Уайльда — твір світової слави, в яким автор зобразив душевні змагання хлопчини, як він скидає зі себе все гидке й негарне, та посвята для добра інших веде його до правдивої любови всіх; — „Малий лікар“ — діточа гігієна у віршиках Барвінського-Шкрумеляка, — ся книжечка про недуги і як їх беречися, прикрашена 42. образками О. Кульчицької (ціна всего 1 зл.); — „Езоп“ А. Лотоцького — займаюче оповідання про молодість і життя славного грецького байкаря, яке має на меті відучувати дітвору від поганої привычки висмівання калік і нерозвинених умово ровесників; — „Добре серце“ Гугу — цікаве оповідання про малого Івася, який понав у місті на лиху „станцію“, з причини якої багато сільської дітвори сходить на бездоріжжя; — „Попри Джунглі“ Д. Айнса — цікаві пригоди молодого Англієця в Індії і життя індійських селян; — „Лесик і коминяр“ Гугу — оповідання, в яким автор дуже інтересно змальовує історію хлопчика, що боявся коминярів, а випадоквилічив його від сего страху; — „З моїх спогадів“ прегарне оповідання з діточого життя, Н. Кибальнич, з 14. образками.

(Дальше буде).

—о—

Футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Руговського) Тел. 42-53

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Кардинал Дібуа помер у Парижі. Видавництво „Оссерваторе Романо“, великого офіційного щоденника Апостольської Столиці, буде перенесено в половині жовтня до міста Ватикану.

„Оссерваторе Романо“ проти культу наготи. Ватиканський щоденник підкреслює і виказує на прикладах, що цілий рух за впровадженням культу наготи, викликали й нині ще піддержують масони. План їх ясний: через здеморалізування народу хочуть довести до занепаду християнський суспільний порядок. Проти цієї руїниці роботи масонів — пише „Осс. Ром.“ — мусять рішучо й активно виступати католицькі організації.

Губернатор Ватиканського міста видає посвідки державної приналежності громадянам церковної держави. Всіх громадян Ватикану є 523. Нові ватиканські громадяне мають до місяця зложити в бюро губернатора метрики уродження й хресту, щоб одержати документи Чітта дель Ватикано.

Мученики за віру. До Лондону доносять з Ічангу, що в м. Ліяо-Танг, у китайській провінції Гу-Пег, замордовано трьох бельгійських місіонерів: єпископа Труда і єромонахів Францішканів Брунона й Рупера. Єпископ Трудо пробує у Китаю 22 літ, оба єромонахи кілька років.

Католицька суспільна школа існує від ряду літ у Познані. Її завданням є приготувати фахових працівників для суспільних установ Католицької Акції. Тому, що в останнім році зросло запотребування вишколених робітників для християнсько-суспільної акції в Польщі, дирекція школи рішила прийняти більшу кількість кандидатів на дволітній курс суспільної праці.

„Аксіон Франсез“ далі осуджена. З приводу 50-літнього ювілею священства французького кардинала б.п. Дюбоа Св. Отець вислав йому привітне письмо, в яким знов осудив напрям „Аксіон Франсез“ як ересь та взивав ювілята до дальшої рішучої боротьби з еретиками.

Французький католиц. письменник о. Пер Л'Ерміт помістив у провіднім католицьким органі „Ля Кроа“ дуже остру статтю проти „самоходових дикунів“, що через свої герці по вулицях міст, спричиняють нещасливі випадки покалічень, а то й смерті соток невинних людей. Статтю Пер Л'Ерміта перекладали німецькі катол. журнали й часописи.

„Безіменна Громада“ се нова протестантська секта, що повстала в м. Ессен у Німеччині. Визнає цієї секти, як повідомляє часопис „Христліхе Вельт“, вдиралися до лічниць, щоб там через спів, молитву та вкладання на голови рук лічити недужих. Німецька поліція мусіла остаточно силою припинити цю „діяльність“ збаламучених сектантів.

Найбільш католицький край у світі се Іспанія, в котрій на 22 мільйони мешканців є тільки 7.000 протестантів, 4.000 Жидів і 19.000 безконфесійних.

Переписка Адміністрації

Іван Гіразін, Casa Cercuala, Ромунія. Передплату 1 долар ми одержали. Залежність за часопис до дня 15. IX. с. р. виноситься ще 3-20 доларів. Служби Божої на мужеський хор не маємо: Можна дістати у Львові, книгарня „Рідної Школи“ вул. Руська ч. 3.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬЩА. Воевода Борковський подався до димісії, подаючи за причину перепрацювання і злий стан здоров'я. Димісію прийнято. Є вісти, що й тернопільський воевода Мушинський уступить незабаром.

ЛИТВА. Литовська телегр. агенція „Ельта“ доносить: Щоб дати голові держави можливість повної реконструкції кабінету, всі міністри подалися до димісії, котру прийнято. Утворення нового кабінету припущено міністрами фінансів Йосифови Губілісови. Вальдемарас усунувся від політики.

АВСТРІЯ ПЕРЕД ВНУТРІШНІМ ПЕРЕВОРОТОМ. Орган христ. сусп. „Гаймвер“ в статті „Остання пересторога“ заповідає, що „Гаймвера“ не допустить до частинної зміни конституції. Коли уряд не має сили, щоб перевести основну зміну, нехай уступить місце другому, котрий се зробить. На те відповіла „Арбайтер-Цайтунг“, що соц.-демократи боронити-муть теперішню конституцію „на смерть і життя“. Атмосфера грозить вибухом.

РОМУНІЯ. В Путні відбувся конгрес румунських студентів, котрі вертаючи з конгресу групами, заініціювали протижидівські погроми у цілм ряді місцевостей. Вибивали шиби, викидали з поїздів жидівських пасажирів і т. н. Побили навіть одного проф. Ромуна, котрий став в обороні жидів.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА“ оповістила указ, котрим заборонено партійним органам вводити яку небудь політику в адміністрацію фабрик і технічну продукцію. Директори фабрик одержали диктаторські права. Се стоїть очевидно у звязку з війною на Далеких Сході.

НА СИБІРІ кипить і готуються нові повстання проти большевиків. До Москви надходять вісти, що в Сибірі появилися біло-гвардейські відділи, котрі намагаються викликати загальне повстання населення. З округа алтайського надходять дуже непокоячі вісти.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова. 3-4

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, кавалер, з теноровим голосом, пошукує посади в малім містечку. Зголошення до Адм. „Нової Зорі“. 335, 1-1

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук

відкрив адвокатську канцелярію з днем 1. вересня ц. р.

у Львові,

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 6-16

НОВИНИ

Німецький астроном д-р Розенберг змірив горяч одної звїзди, котра на поверхні виноситься 40.000 степенів тепла! Внутрі її горяч сягає в мільйони степенів. (Наше сонце має температуру 5.500 до 6.000 степ.).

Експорт з Польщі в порівнанні з місяцем липнем зріс у серпні на 4,270.000 золотих.

Головну поліційну школу відкрито 25. ц. м. в Мостах Вел. коло Жовкви.

Великий землетрус навістив азійську Туреччину. Дуже багато сел в руїнах. Шкоди поважні.

У Ворохті згорів великий тартак. Шкода виноситься 500.000 зл.

Спис книжок поручених для шк. бібліотек видало міністерство освіти. Се книга великого формату, що має 357 ст. В ній є вказ книжок до читання, оцінених спеціальною комісією в 1923—1928 р.

В Москві розв'язано Союз літератів. Голова московського Союзу літератів Пильняк написав книжку, котру больш. цензура заборонила печатати. Пильняк видав її в еміграційнім товаристві в Берліні. Тоді влада розв'язала Союз літератів, котрий не осудив того поступку свого голови. На руїнах союзу повстали дві організації літератів: опозиційна, котра знов вибрала головою Пильняка й урядова, на чолі котрої став Поляк Ясенський.

—о—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† Михайло Кревецький, б. міністр фінансів України помер у Клямарі коло Парижа. Покійний був уже за царату високим урядником в мін. фінансів. За революції працював на Україні. Визначався тактом і солідністю. Коротенький час був міністром при Директорії. — В. Й. П.

† о. Ярослав Шарко, гр.-кат. парох Єзуполя, помер 13. ц. м. Похорон відбувся 16., при великій участі знайомих і народа. — В. Й. П.

ЕТТИНГЕРА „RHINOSAN“

усуває певно і скоро катар носа як також надмірне виділення слюзу, справляючи полекшу в віддиханню.

Виріб: Аптика Мр. М. Еттингера у Львові. 515 6 До набути у всіх аптиках. 4-32

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; доцислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 53—100

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі наприви і покриття | поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

490a)

19—24

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
Адреса: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонівича ч. 8. П. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- і амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конт. П. П.: Краків 405.867.

Новий гр.-кат. Єпископ-суфраган

На днях іменувала Апостольська Столиця нового гр.-кат. Єпископа-помічника для львівської архієпархії, Впр. о. д-ра Івана Бучка. Номінат, син селянина з Германова коло Львова, скінчив академічну гімназію у Львові, філософію і теологію в Римі, де здобув два докторати і де 1915 р. був висвячений на священника. Потому був префектом духовної семінарії у Львові, звідси ректором Інститута ім. св. свя-

щеномуч. Йосафата (т. зв. Малого Семинара) у Львові, а зараз професором фундаментальної догматики в духовній семінарії у Львові. Таким чином Апост. столиця дала новий доказ своєї печальності над нашою Церквою, назначуючи на се високе становище одного з найвизначніших наших священників. Желаето Преосвященному Іванови успіхів у нелегкій праці, яка його жде.

Кривавий хаос на Далекому Сході

Китайці побили совітські війська.

З Москви доносять: В районі Пограничної прийшло до кривавої сутички. Совітські війська відступили. Відділ китай-

ських хунхузів під проводом б. царських офіцерів дійшов під Благовіщенськ, вистрілюючи комуністів.

Совіти далі мобілізують на Сибірі.

Риков заявив, що супроти подій на Далекому Сході сов. армія на фронті мусить бути скріплена. Відділи саперів уже

зачали там будувати укріплення. У Хабаровську оповіщено мобілізацію річників 1905 і 1906.

Новий ультиматум совітів. — І Японці

б'ються з Китаєм. — Перша офіційна мобілізація совітів.

Совіти поставили Китаєви новий ультимат, щоб до 3 тижнів заявився в справі сх. китайської залізничної, в протиннім разі вона буде обсаджена силою. — В місті Чельінг к. Мукдену прийшло до боротьби між військом япон-

ським і китайським. 20 ранених. Японці обсадили місто. — Потверджуються вісти, що совіти мобілізують округи хабаровський і владивостокський. Се перша офіційно оповіщена сов. мобілізація. Дотеперішні відбувалися тихцем.

Німці творять велику китайську армію.

З Шангаю доносять, що туди приїхав полк. Крібель, котрий 1919 р. здав в Баварії комуністичний режим. Він предложив китайському урядови тво-

рення великої армії на основі примусового набору. Один процент поборових дасть 4 мільйони жовнірів. Німці піднімають ся заосмотрити ту армію в амуніцію та всяку зброю.

Масові арешти на Україні

З Харкова доносять: В Київ, Житомирі, Уманю й інших містах Правобережжя ув'язнено коло 200 українських інтелігентів, м. і. шефа київської астро-

номічної обсерваторії Голодного. Всі вони стоять під закидом приналежности до організацій, котрі мають на цілі відірвання України від СССР. і виконування саботажів.

Міліон блукаючих Росіян

Д-р Нанзен, комісар Союзу Народів для справ російських емігрантів, оповістив, що під опіку комісаріату зголосилося досі близько мільйон, а саме 920.000 блукаючих по світі Росіян. З них коло

400.000 живе у Франції, по 100.000 в Німеччині й Польщі, 88.000 в Китаю, 70.000 в Румунії, 30.000 в Латвії, 26.300 в Югославії, 24.500 в Болгарії, 23.600 в Чехословаччині, 16.400 в Естонії, 14.300 в Фінляндії.

Домагання Жидів у справі св. Землі

Проф. Вайцман, голова Жид. Агенції, предложив Мек-Доналдові три засадничі домагання світової Сіон. Організації: 1) Забезпечити життя і майно її поширення.

жидів у Палестині. 2) В тій цілі зреорганізувати краєву поліцію й трансйорданську армію. 3) По думці ноти Бальфура чинно підперти колонізацію жидів та її поширення.

Загроза великої кризи в шкільництві

З Варшави доносять: Мін. освіти подає, що за 10 літ третя часть дітей у Польщі не мати-ме змоги ходити до шкіл ізза браку будинків й учит. сил. Тоді треба буде 145.000 учителів і 134.000 на порозі великої кризи в шкільництві.

кімнат до науки, а буде всего 100.000 сил і 75.000 кімнат. На саму будову нових шкіл треба до 10 літ к. 3 мільярди зол., т. є. тільки, кілько виносить весь бюджет держави. Таким чином стоїмо

Останні вісти

Розв'язання союму в Ч. С. Р. — Уступлення уряду в Австрії. — Фінансовий крах в Лондоні. — Новий виступ Арабів.

Обі палати чехословацького союму, вибрані в листопаді 1925. на 6 літ — розв'язані. Нові вибори будуть 27. жовтня. — В Австрії уступив уряд Штеєр-віца, котрий предложив на свого наступника презеса поліції Шобера. —

В Лондоні наступив несподіваний крах фінансової групи „Насу“. Багато екзистенцій знищено. — Араби знищили колонію Кяр-Еладін, у котрій були приміщені сироти по Жидах, убитих на Україні.

Український Піємонт

Чи роля Галичини в процесі формування української нації вже закінчена?

I.

В останніх часах серед україн. громадянства в Галичині чим раз частіше відзиваються голоси, що дотеперішня роля і значіння Галичини в процесі формування української нації вже закінчена і що Галичина перестала вже бути „Українським Пієментом“, яким була досі. Вони всю вагу українства переносять від тепер на Наддніпрянщину.

Роблять се в першу чергу беззастережні сторонники УСРР. Вони „Український Піємонт“ бачать тепер в УСРР., зокрема в Харкові. Там, на їх думку, будується тепер „Нова Україна“, краща, ніж та, що її будувала досі Галичина. Краща передовсім під суспільним оглядом. Вони говорять навіть про „Державну Україну“ й „Українську Державу“, що наче-то існує за Збручем. Тому Галичина нині не представляє для них особливої ваги.

Та роблять се також і противники УСРР.: націоналісти. І вони „Український Піємонт“ переносять за Збруч. Різняться вони однак від прихильників УСРР. тим, що орієнтуються на Україну національну, а символом та центром для них є Київ. Вони всі надії покладають на українську національну стихію над Дніпром, звідки очікують розв'язки українського питання в цілім його зрості. Тому і для них Галичина нині ніщо більше, як західна окраїна України — і тільки...

Коли будемо шукати за головними причинами згаданих вище голосів, особливо націоналістів, то причин таких знайдемо дві. Перша: се вражіння, яке роблять серед українського громадянства в Галичині язики уступки Москви на Наддніпрянщині. А друга: се сучасний невідрадний стан Галицької Землі...

Ті голоси дуже характеристичні. Вони свідчать наглядно про дві сумні річі. Перше: що сучасне українське громадянство в Галичині повністю невідоме того, в чім лежала і лежить історична роля, яку Галичина відіграла досі і ще повинна відіграти в будуччині в процесі формування української нації, українства взагалі. Друге — і се ще сумнішше: голоси ті свідчать, що українське громадянство в Галичині не розуміє, як слід, навіть самої сути українства. А одно і друге свідчить наглядно про плиткість національного освідомлення українського громадянства.

Таке становище українського громадянства дуже небезпечне і шкідливе з української національної точки погляду. Бо: 1) Воно обезцінює Галицьку Землю в очах самого українського громадянства в Галичині і тим самим ослаблює оборону сеї найдалі на захід висуненої, найбільш загроженої й одної з найважливіших українських земель. І не тільки се! Воно не менше — коли не більше — обезцінює Галицьку Землю також в очах українського громадянства Наддніпрянщини. 2) Воно — і се найважливіше! — спиняє сам історичний процес формування української нації, українства взагалі.

В чім-жеж суть українства? Як формувалася досі українська нація як окрема національна одиниця? Чи процес формування української нації вже закінче-

ний? Яку роль вже відіграла в процесі формування української нації Галичина? Вкінці найважливіше: Чи роль Галичини в процесі формування української нації вже закінчена та які її завдання нині і в будучині?

Відповідь на всі поставлені вище питання й буде змістом дальших частин цієї статті.

— 0 —

ПРОГРАМА І ТАКТИКА

I.

Повертаю востаннє до липневого допису п. В. Липинського в „Ділі“. Друга половина його присвячена — як я зазначив у відкритому листі — деяким конкретним політичним питанням українського життя у Польщі, а між ними найважливішому — проблемі автономії нашої території. З огляду на вагу справи, не можу пройти мовчанкою біля того, що з цього приводу п. Липинський написав про „Нову Зорю“ й мене.

Пішло з того, що йому не подобалася моя характеристика УНДО. Я писав був, що програма тієї партії з певними винятками (прим., в земельній справі) доволі можлива, натомість політична тактика її провідників переважно фатальна (див. „Наша чільна партія у власному зеркалі“, ст. 28); п. Липинський мабуть і в сім доглянув злочинне поборювання його ідеології, коли в будь-що-будь унівеським органі моїм, як він пише, „ліберально-культурницько-релятивістичній“ характеристиці УНДО протиставив свою, побудовану на власнім „авторитативно-державницько-клясократичнім погляді“.

Для нас якраз навпаки. Тактику УНДО (на жаль тільки у відношенні до зовнішніх ворогів, а не внутрішніх противників) ми ще можемо і зрозуміти і поважати... Фатальною вважаємо ми не тактику, а власне ліберально-націоналістично-республікансько-демократичну програму УНДО, бо це вона не дає найчисленнішій українській політичній партії вийти з безнадійних заулків, а як-би це навіть при якомусь чуді удалось, то власне ця програма приведе, на нашу думку, галицьке громадянство до нового погрому і нової загибелі.

Не знаю, як почував себе, читаючи ці слова у власнім органі, ред. Мудрий, один із головних ідеологів УНДО, такої гордої на свою виїмкову програму партії, — слова, що гомонять як засуд смерті, зпід пера союзника, покликано на підмогу проти мене й „Н. З.“; та мені пригадалась знана байка про того сердешного чоловіка, що лягши спати заставив медведя обганяти мухи з своєї голови... З моєї критики все таки виходило, що з партії, після якихось реформ, таки ще можуть бути люди, натомість із оборони п. Липинського виходить, що мої надії даремні: УНДО, мовляв, вже в лоні своєї матери призначено на те, щоб завести галицьке громадянство до національної загибелі! Зробивши сям способом „Н. З.“ й мене майже політичним приятелем безнадійної партії, продовжає ідеолог нового українського монархізму:

В одному тільки пункті ніби формальна згода між п. Томашівським і нашою ідеологією. Це пункт про територіальну автономію, як постулат політики Західних Українських Земель на сьогоднішній день. Але тут в тактиці існує між нами така пропасть, яка робить нас в цьому ніби спільному пункті найбільшими противниками.

Слідє довгий виклад про те, що — на погляд п. Липинського — передумовою західно-української територіальної автономії є „порозуміння Українців з місцевими Поляками проти Поляків з Варшави“, а далі, між різними поученнями „Ділу“ й „Новій Зорі“ читається:

Пан Томашівський уявляє собі, що надання всіх політичних благ українцям, в тому числі і територіальної автономії, „залежить виключно від польського уряду“ (Н. З. ч. 30 1929). Наше гасло територіальної автономії, яке для свого здійснення вимагало від українців найбільшого напруження ідейності — такого, щоб українці могли притягнути до себе інші місцеві нації — на шпальтах „Н. З.“ зветься насмішливо „фан-

тазіями“. Натомість пропагується там така територіальна автономія, яка могла би бути одержана від польського уряду за ціну якнайбільшого опортунізму і якнайбільшої безідейності. І замість шукати порозуміння з місцевими поляками, всі надії українські покладається там на порозуміння з Варшавою. Не помічає певно п. Томашівський, що тут він дав себе опанувати тій самій ментальності, яка панує в „Ділі“. Бо й „Діло“ думає, що територіальна автономія може бути надана колись якимсь „поступовим“ польським урядом. Тому „Діло“, во ім'я української державницької ідеї, її не хоче, і тому п. Томашівський, за ціну зречення української державницької ідеї, її хоче.

Тримаючися принципу, що кождий закид „Новій Зорі“ й мені похвальний, а кождий зроблений УНДО й „Ділу“ доганний, редакція цього останнього умістила тут застереження щодо себе (так само, як раніше при оцінці програми УНДО), закидаючи дописувачеві просто ігноранцію в галицьких справах. Виходить, що на погляд „Діла“ п. Липинський компетентний тільки писати все можливе й неможливе про нелюбих партії людей у Галичині, хочби се робилося з таким браком джентельменства і з такими нахабними інвективами,*) які читається вгорі на адресу „Н. З.“ й мене грішного. Та се приневолює мене зупинитися дещо над міркуванням особливої людини, яка очевидно тільки для себе самого рекламує виключний авторитативний монополі ідейності, патріотизму й непомільного політичного розуму, — зупинитися длятого, щоб баламуцтво не ширилося.

II.

Почнемо з того місця, з якого почав наш державницько-клясократичний авторитет, себто від питання про програму й тактику УНДО. Як у всіх недозрілих громадянствах, так і в нас видко нахил перецінювати значіння політично-партійних програм. І не лише перецінювати їх; також мішати їх: з одного боку з політичними цілями, з другого — з тактичними способами виконання програми. Політична ціль — абстрактна, ідеальна: добро, розвиток і щастя даного громадянства чи його означеної частини, кляси або стану. У нас часто зовуть оконченою політичною ціллю й ідеалом змагання до державної самостійності. З філософічного боку беручи, сей погляд хибний, однак в політичній дійсності українська державність ще така далека, що можливо називати її ідеалом. В практично-політичних програмах йому, правду сказати не місце; ідеал, все одно, національний, соціальний чи культурний, лежить поза сферою практичної програми — вона є сутньою частиною громадянського виховання і світогляду.

Між ідеальною ціллю і реальною програмою така сама різниця, як у релігії між вірою і практикою заповідей і добрих діл; як між поняттям держави і конституційним законом; як між абстрактною товариською установою і конкретним статутом, як між теоретичною справедливістю і практичними кодексами законів, і т. п. словом, програма

*) Інакше трудно назвати м. і. закид, який п. Липинський робить „Новій Зорі“, немовби вона — ображувала катол. релігію.

Величезний вибір

ФУЛЯРІВ — МАРКІЗЕТ

ФАНТАЗІЙНИХ ШОВКІВ

ТА ЛЕГКИХ ВОВНЯНОК

порукає фірма

АНТІН УВЄРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

Також філії: в Дрогобичі, Стрию, Тернополі й Тарнові.

сама не створює ідеальної цілі; вона приймає її згори як дану, по німецьки скажеться: *das ideale Ziel wird im Programm vorausgesetzt*; вона означає лише, в яким характері дана організація бажає собі здійснювання цієї цілі. Тому ця ціль може бути одна, а програми діаметрально протилежні. Виходячи, приміром, від одного й того самого національного ідеалу, один націоналіст прихильник необмеженої монархії, другий конституційної, третій республіканець, четвертий аристократ, пятий демократ, шостий за індивідуальною диктатурою, сьомий за клясовою, і так без кінця; всі вони будуть у безнастанній програмовій війні з собою в ім'я одного й того самого ідеалу — достоту так само як пп. Мудрий з УНДО і Липинський з гетьманців. На щастя, всі програми однаково добрі й однаково лихі. Се значить, що в одних обставинах, у відповідні часі і при вмілім проведенні кожда з них, у більшій або меншій мірі, може бути корисна; у других натомище обставинах, в руках інших людей і при допомозі окремих метод здійснювання, так само, кожда з них може — висловлюючися за п. Липинським — привести дане громадянство до погрому й загибелі.

Хто, приміром, сьогодні закладавби банк на те, щоб його вести по зразкам флорентійських або авгсбурзьких банкірів XIII-го в., той напевно скоро доведе його до більш-менш гучного краху; клясова чи олігархічна диктатура в СССР показала можливість і дала навіть дещо позитивного (розумію: смілу розв'язку язиково-національного питання); в Англії ніхто тверезий навіть у сні не уявляє собі більшевизму, а хочби тільки скасування волі слова і друку. Тільки неук може говорити, що середні віки з їхнім феудалізмом і клерикалізмом були часами духової темряви і політичної неволі; тільки тупий доктринер заперече великі заслуги добі абсолютизму; лише маняк видить у демократії XIX-го віку самі тільки відемні прикмети, і т. д.

Ще важніше те, що на правду ніхто не може вгадати, по якій політичній програмі означена політична мета може бути досягнута. Возьмім Чехів. До світової війни вони не знали іншої цілі, як чеське королівство в габсбурзькій федерації; прийшла війна, радикальна зміна обставин, а з них виросла самостійна чеська республіка в межах, про які не мрів жаден патріот навіть із найбуїнішою фантазією. А вже найбільший парадокс у тому, що сей правдивий „ідеал“ довгих чеських поколінь зреалізував не якийсь доктринер-ідеолог, не лицар принципів або проповідник інтегрального націоналізму, в роді Крамаржів і Клофачів, а зненавиджений колись усім чеським „патріотичним“ громадянством „ворог народу“, опортуніст, „безідейний“ реаліст, австрійський угодовець, розобличитель національних „героїв“ (справа т. зв. кароледвірського рукопису!) — скромний професор Масарик... У мене нема цинізму щоб себе прирівнювати до цієї історичної людини, однак — коли читаю закиди Палієвих і Липинських, неначе переписаних із тої повени, яку колись чеські патентовані патріоти виливали на голову неблагонадійного Масарика, то їй Богу дещо легше стає на душі!

Подібно як про Чехів, треба сказати і про Поляків, Литовців, Румунів, Хорватів і про багато інших. Програми були різні, однак не вони рішили. У Поляків, наприклад, вислід їхніх національних змагань пішов також у розріз з усіма їхніми програмами; прийшла така пора й такі обставини, що здійснення державної незалежності прийшло до них не дверми, звідки бажали, і не вікнами, звідки від біди можна було сподіватися його, а що так скажу — коминотом, про який ніхто не думав. Рішила-ж у них і всіх інших тільки тактична вмі-

Рани, які дереву завдає сокира, а людському тілу меч, — заростають. А рани, завдані язиком, звичайно не зализуються: длятого уважай, що говориш.

Для Пань на наймодніші сукні ШОВКОВІ

Фулярн і сѣре de Chine десе-
неві. Toile de soie на біллі.

Просимо оглянути без обов'язку купна.

Для Панів ориг. англійські й бельські СУКНА

на літні й осінні одяги
на нагортки й плащі і т.п.

463

НАЙДЕШЕВША ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

фабричний склад сукна

ЛВІВ, РИНОК 45, ТЕЛ. 56-31.

(дім наріжний вул. Гредзінських)

22-30

Причини кризи в Польщі

З приводу наміреного створення Головної
Господарської Ради. *)

Які причини викликали кризу суспільного господарства в Польщі? Перша й мабуть найтяжша з них се відсутність нормальних торговельних зносин з Вел. Україною й Росією. Величезні простори б. Російської імперії були ринком збуту не тільки для „Конгресової“ Польщі й Білостоцької промислової округи, але — завдяки вигідному для Німеччини німецько-російському договору — також для Познанщини й Сх. Пруссії. Утрата того ринку се найтяжший удар для польської промисловости. Відзискання його неможливе доти, доки існуватиме большевицька влада. Радянська влада до такої міри обезсилює й пригнічує населення матеріально і психічно, що „громадяне“ ССРСР, дбають про задоволення лише своїх найконечніших потреб. При таких обставинах вистарчає їм аж надто бідна місцева продукція в ССРСР і жадного чужоземного імпорту вони не потребують. Усі проби розвитку торговельних зносин з ССРСР, які робили різні держави, не дали жадних позитивних наслідків і не дадуть їх, доки не звільниться Сх. Європа від большевицького пекла.

Польська промисловість пробувала шукати інших ринків, передовсім на т. зв. Ближчій Сході, в Туреччині, Персії і т. д. Але з тих проб не вийшло нічого. Властиво, вигляди на розвиток торговельних зносин з тими країнами існують. Але на перешкоді стоять віддалі тих країв і брак шляхів. Щоб могла розвинути торговля з тими країнами, треба будувати залізницю через усю теперіш-

*) Гл. статтю п. з. „Економічна криза в Польщі“ в ч. 70. „Н. Зорі“.

ню Туреччину й Персію з цілою низкою бічних шляхів. Та відповідних капіталів на те Польща, розуміється, не має. З другого боку, якби Польща могла для торгівлі з Туреччиною та ин. країнами Бл. Сходу вільно користуватися Дністром і Дніпром з системою дніпровських каналів і утворити польське пароплавство на Чорнім Морі ітд., то се усунуло б у значній мірі теперішні труднощі. Але знов, доки існуватиме большевицька влада на Вел. Україні, доти Польща не зможе досягнути сих можливостей.

Друга причина ненормальної господарчої ситуації Польщі се відсутність правильних торговельних зносин з Німеччиною. Унормування німецько-польських господарських взаємин могло б скріпити суспільне господарство Польщі. Польща робила далеко ідучі господарчі уступки, аби дійти до економічного порозуміння з Німеччиною, але та уступчивість нічого не допомогла. Німці — мимо того, що й самі дуже зацікавлені в розвитку німецько-польської торгівлі — систематично відтягали закінчення переговорів. Дійсна причина сего поведіння Німців лежить у тім, що вони хотіли б за ціну економічного порозуміння з Польщею добути від неї політичні уступки, передовсім на Горішнім Шлезьку, а про се Польща й говорити не хоче.

Та сучасна господарча криза викликана не тільки зовнішніми, але і внутрішніми причинами. До внутрішніх належить передовсім незвичайний розріст посередніх податків, котрі сильно підвищують ціни товарів, і надмірне оподаткування промислу, особливо торгівлі. В зв'язку зі страшним упадком платничости та ин. ознаками вичерпання торговельних кругів, міністерства фінансів і торгівлі та промисловости, приступили до перегляду податків. Проектується значні зміни, передовсім зменшення податків від торгівлі. Далі треба згадати різні лже-демократичні приписи, котрі сильно обмежують розвиток і навіть нормальний хід промислової продукції й торгівлі в роді тих, що не дозволяють отворити майстерень перед 8-ою годиною й багато ин. Всі ті приписи мають на цілі ніби-то добро робітни-

лість використати кождий момент і всі обставини (опортуністична здібність!), їхня готовість взяти свою долю в руки і зрілість удержати її без огляду на сі або ті програмові принципи. Щодо Польків, то до війни 9/10 між ними були монархісти, орієнтувалися на три династії і вірили в успіх монархічної ідеї; прийшла хвилина і всі вони до 24 годин стали республіканцями, побачивши, що в даних обставинах инша Польща, як республіканська, абсолютно неможлива. Коротко, вони були добрим тактиками, а се головна річ у політиці. Натомість Українці в 1917—1919 рр. билися за програми поміж собою, і хоч доборолися до сього, що сьогодні мають, то й досі нічого не навчилися. Докази вгорі.

Програми — то в установах статуту, в державах конституційні закони, в мистецтві теорії; однак ще не бувало того, щоб банк із добрим статутом а з лихою дирекцією розбогатів сам або приспорив майна своїм клієнтам; щоб нездарний уряд не вмів погребати держави з найідеальнішою конституцією; щоб тільки музичний теоретик не виводив какофонії замість симфонії, і т. д. Дирекції, уряди, артисти — се ті практичні тактики, що досягають дійсного ефекту, на сій або на тій програмі, буває часом, що мимо теоретичних програм, або й усупереч їм.

Вертаючи до УНДО, признаюся, що й мені особисто його програма не подобається, однак маю її, як на наші часи й обставини, за доволі можливу, та одночасно уважаю її, саму в собі, справою дурною. (В. Британія й досі не має писаної програми конституції; має натомість наймудріші уряди-тактики!), рішає натомість лише правління, уряд, дирекція, диригентура, зааранжування, — одним словом, тактика. На-жаль, вона в УНДО — сього не перестану повторяти — зла і фатальна. С. Томашівський.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1896.

ЕЛЕГАНТНІ ФУТРА

поручас

найдешевше фірма

САЛЬОМОН БАЧЕС

Львів, Краківська 6.

Гуртово й деталічно

Тел. 21-28.

Уділюю кредиту на догідних

503

услівах.

7-14

о. Мирослав Ріпецький (Ліски к. Белза).

Українська книжка для дітей і молоді

III.

Книжечок історичного змісту для дітей молодшого віку маємо мало: „Олеся“ Грінченка — зміст: високий примір посвяти дівчинки в часі татарських набігів; — „Лицар Добриня“ — цікаве оповідання А. Лотоцького; — „Вільгельм Тель“, А. Лотоцького — се історичне оповідання причиниться до розбудження народньої свідомости; — „Жертвенні вогні“, С. Яремової — збірка оснований на правдивих подіях з часів світової війни; — „У зарані слави“ — іст. опов.; — „Наша Січ-Мати“, М. Денисенка — повчаюча і виховуюча.

Наші видавництва не звертають належної уваги на сей многоважний рід книжок історичного змісту, які заціплявали б у серцях нашої дітвори патріотичні почування та любов до рідної бувальщини. Сю прогалину треба конечно заповнити історичними оповіданнями особливо з княжої доби нашої історії та з пам'ятних визвольних змагань нашого стрілецтва за українську державність. В останніх річниках: „Нашого

Приятеля“ і „Світа дитини“ вже зачали появлятися оповідання про галицьких і київських князів А. Лотоцького, які булоби вказаним видати окремими книжечками з ілюстраціями.

Діти залюбки читають цікаві оповідання з життя звірят і пташок. З сих дитячих видань надаються для дітей молодшого віку отсі: „Пригоди Вовка Неситого“, О. Білоусенка — багато ілюстрована; — „Пригоди Лиса Микити“ в опрацюванні А. Лотоцького з 30 образками; — „Волове око“, М. Веріго — дуже гарне оповідання, представляє родинне життя звірят і любов родичів до своїх дітей; — „Пригоди Лиса Панаса“, В. Хроновича — се оповідання дає пізнати тайники природи, де панує залізний закон перемоги сильнішого над слабшим; — „Пригоди горобчика“, О. Маковей — з сего прегарного оповідання довідається дитина, як гірко приходить жити пташці в неволі; — „Серед рідної природи“, гарне ілюстроване оповідання С. Русової; — „Пушистий король“, І. Блажкевичевої — дуже пожиточна книжечка про плекання кріликів, призначена для дітей; — „Оповідання з життя звірят“ — збірка чотирох цікавих оповідань, переложених з чу-

жих мов К. Малицькою. З великим зацікавленням читають діти веселі оповідання В. Буша, прикрашені численними дотепними ілюстраціями: „Співомовки“, „Діравий зуб“, „Стрілець Тріска“, „Веселі оповідання“, „Нечемне вороня“, „Максим і Марко“ і „Дядькова пімста“. Кождому малому читачеві припадає до вподоби книжечка: „Пригоди Юрчика Кучерявого“ Вуйка Влодка.

Зі збірок цікавих і гарних оповідань та віршів можна вказати до читання для дітвори отсі: „Вінок“, О. Білоусенка — інтересна книжечка, зложена з метою не тільки зайняти дітвору, але й повести її від найближчого оточення, від рідної, рідної хати і домашніх звірят до явищ природи та до пізнання власної істоти; — „Мила книжечка“, І. Блажкевич — збірничок 25 цікавих віршків з образками; — „Веселка“ — 12 віршованих оповідань, прикрашених 51 образками; — „Осінь, Зима, Весна, Літо“, В. Радзкевича — прегарні чотири читаночки для дітвори. В кінці осібню треба згадати „Малий Кобзар“, Т. Шевченка — се перша у нас ілюстрована 33 образками збірка творів Шевченка для дітвори, що складається з 48 уміло підібраних віршів та віршків з довгих поем.

футра

дамські й мужеські, міські і до подорожі. Плащі дамські кримські осал, мурмлі і т. п. Останнє слово моди. Товар добірний. Ціни конкурентні. У фірми:

Андрій Кузьмінський, Марійська пл. 9. (угол Рутівського) Тел. 42-53

16-32

ків. Але в дійсності шкодять самим робітникам, бо через подорожіння продукції й через загальну кризу суспільного господарства робітники мусять платити більші податки (як відомо, посередні податки падають головню на робітників, урядників, осіб „ліберальних“ професій і т. п.), мусять платити дорожче за все, що вони купують; одержують меншу заробітну платню й не мають певної роботи.

Загалом, треба сказати, що різні суспільні класи як і різні краї зустрічають неоднакове відношення з боку держави. Є класи й краї упривілейовані й упосліджені. До упосліджених країв, як на се звертала увагу вже й галицька польська преса*), належить Галичина. Під своєю господарчою „опікою“ знаходяться „креси“. На „кресах“ ігнорується інтереси місцевого населення, котре становить дуже важний чинник у господарчій життю всієї держави. Натомість фаворизується т. зв. „осадників“ та інших „przybyszy“, котрі мимо значної допомоги не вміють провадити господарства і стають лише перешкодою та загрозою не тільки в господарчій, але взагалі в суспільній житті „кресів“, що виразно підносили польські поміщики Волині на своїм недавнім зїзді в Луцьку. До сього ще треба додати лісову господарку на „кресах“, котра незабаром може привести до повного їх обезліснення, з очевидною і то дуже великою шкодою для краю й цілої держави. Отже майже половина території держави, а саме всі українські та білоруські краї то під оглядом господарчим „пасинки“ держави. Річ ясна, що економічна шкода, заподіювана частині держави, відбивається на суспільній господарстві цілої держави.

Вкінці згадаємо ще одну з причин ненормального господарчого стану Польщі, а саме надмірний розріст непродукційних груп населення, як урядники й бюровці всяких видів, торговці-посередники, люде т. зв. ліберальних фахів, поліція, військо ітд. Зокрема звертає на себе увагу незвичайний розріст бюрократії і велике число явної й таємної

поліції на українських і білоруських землях у Польщі. Якби дві третини цих поліціантів, урядовців, бюралістів і посередників занялося продукційною працею, то суспільне господарство багато зискалоб. І се може вчаси наступити, але очевидно тільки при тій умові, якби шляхом задоволення потреб не-польського населення держави та розвитку самоурядування була зменшена потреба такого численного урядництва й поліції, яке тепер мусить держава удержувати на не-польських землях. Взагалі, уважне відношення до господарчих та інших потреб місцевого населення всіх країв держави моглоб дуже причинитися до уздоровлення суспільного господарства.**)

Освітний Конгрес

З ПРИВОДУ 60-ЛІТТЯ „ПРОСВІТИ“.

Деякі вражіння й замітки.

Найважливіша праця Освітнього Конгресу відбувалася на поодиноких секціях: позашкільного виховання, бібліотечно-музейної і мистецтва та підсекції суспільної гігієни. Реферати першої секції відбувалися в салі „Бесіди“ в Народнім Домі, інші в будинку дів. школи при вул. Мохнацького 12.

Загальне вражіння з тих рефератів, які мали ми змогу вислухати, не цілком додатне. Тільки нечисленні зпоміж рефератів стояли на належній висоті як що до форми так і підходу до питань теорії та практики культурно-освітньої праці. Інші не підіймалися понад рівень своєрідних міркувань та домашніх рецептів, а ще інші сходили на вічеві промови, повні патосу й „патріотичних“ вигуків, без виразного змісту.

До першої групи треба зарахувати такі реферати, як п. інж. Віктора Лучкова: Про сільський народний університет, а передовсім, дуже гарний, глибоко обдуманий та змістовий реферат Впр. о. О. Осташевського, пароха Підбере-

*) Гл. статтю „Метрополія й колонія“ в 53 ч. „Нової Зорі“ с. р.

все робили — так вони собі уявляли — „для ратування вітчизни“.*)

Та до дійсних примусових емігрантів примазується немало людей, які в ніякій боротьбі у краю ніде, ніколи й нічим не були заангажовані та яким не грозить ніяке переслідування. Такі люде як у краю надто не переймалися ніякою публічною роботою, так і на еміграції. Для того їх до роздрознених і хорих ніяк зачислити не можна: вони здорові як носороги. Річ зрозуміла, що такі власне типи роблять на еміграції найбільший копінт, бо мають потрібну на те фізичну силу. Умовою сили не мають надто багато, бо якби її мали, то розумілиб усю смішність свого перебування на еміграції десятками літ.

До таких якраз типів належить п. Володимир Залозецький, котрий у 38 ч. перемиського „Укр. Голосу“ заперезентував свого рода рекордом емігрантської публіцистики. А видавець і власник „Укр. Гол.“ п. Грегалинський, замість кинути до коша нову „сензацію“, скwapно помістив її на самім вступі —

*) Пізнання хорої психіки нещасних емігрантів дуже влекше нпр. двотомний твір помершого на днях проф. І. Калленбаха „Адам Міцкевич“, Краків, 1918 (2-е вид.).

зень, на тему: „Співпраця церкви з читальнею на селі під сучасну пору“. Впр. о. референт начеркнув широку картину організаційно-творчої, освітньої й виховної праці кат. Церкви на Заході. Такуж величаву працю сповняє кат. Церква й у нас в Галичині так, що можемо сміло говорити про співпрацю у нас Церкви з читальнею. Та співпраця виявляється у нас в трох ділянках. Церква помагає в організаційній праці, приучує до організації творенням своїх організацій: Брацтво, Марійських Дружин, кружків Укр. Христ. Організації і т. д. Далше Церква пособляє в ширенню правдивої освіти. Бесідник доказував численними цитатами, що релігія й наука не виключають себе, але навпаки, знання тільки потверджує кончаність віри в Бога. Треба одначе в ширенню освіти між народом уважати, щоб під її видом не подавати йому отруї деморалізації та духової анархії. Тому треба боротися проти розкладової преси, а ширити добру пресу. Що до третього, виховного завдання читальні, то тут їй ніяк не обійтися без помічі Церкви. Сама наука не може основно відродити людини, це можна досягнути лише через моральне виховання. А мораль цеж овоч віри. Тому бесідник кінчить резолюцією, щоб „Просвіта“ у дальшій своїй праці стояла твердо на ґрунті християнської науки й католицького світогляду.

Як сказано, реферат о. Осташевського був одним із найкращих на Конгресі. Навіть один з большевицьких редакторів не міг опертися приступови щирости і сказав до своїх сусідів, що це чи не „найбільше солідно оброблений і найлучший реферат“.

На подібну тему взаємин читальні й Церкви говорили також два волинські делегати: виклятий недавно з правосл. Церкви д-р Арсеній Річинський і дир. Власовський. Характер їх рефератів-промов був суто вічевий і різко відбивав від спокійно-ділового тону передбесідників. Д-р Річинський змалював безнадійно сумну картину просвітанського життя на т. зв. північно-західних укр. землях. Православна Церква і правосл.

ЕМІГРАЦІЯ

ТА ЇЇ ХОРІ І ЗДОРОВІ ТИПИ.

Причинок до психології наших часів.

Воєнні й революційні переходи потрясли нервами навіть багатьох здорових людей, котрі живуть серед зовсім не злих відносин у краю. Загально відомо, що всі без виїмку санаторії й заведення для нервозно хорих від війни переповнені. А шож доперва говорити про людей довгі літа живучих на еміграції, де їх мучить ностальгія і часто недостаток. Практика доказує, що між емігрантами навіть в загально спокійних часах все переважали люде роздратовані, котрі самі собі і всім, що з ними мали до діла, ставали просто нестерпним тягарем. Нпр. по повстанні, котре було тільки льокальною „вспішкою“, Міцкевич так описує польську еміграцію:

I utraciwszy rozum w walkach długich,
Plwają na siebie i żrą jedni drugich.

Ті зрештою трагічні й пожалування гідні люде чіпалися оден другого ізза найменших причин або без причини, тяжко лаялися, поединкувалися, посиляли собі взаємно шнури в пакетах з зазивами, щоб адресат повісився, а

подібно як від літ містить усякі, навіть найпоганіші, напади на Владик, на католик. Церкву і на Апост. Столицю (що йому зрештою не перешкоджує їхати „на авдієнцію“ до Св. Отця).

Тут у краю при щораз тяжших економічних і всяких інших обставинах щораз більше зникає всякий інтерес до того, що діється серед наших численних емігрантських груп в Європі. Навіть голоси старих працівників з іменем, що часом доходять відти, минаються просто безучасно.

Коли ми задержуємось тут над го-лосом в організаційній праці у краю ніколи невідомого п. Залозецького, то робимо се не так ізза того, що він уважав за відповідне з особистої пімсти „переїхатися“ по нашій редакції в „Укр. Голосі“, як більше тому, що на тім прикладі виразно видно емігрантську злобу і клопоти, які з нею має (не одна) редакція.

Ми далекі від того, щоб розбирати за порядком ті прояви емігрантської злості, бо на те требаб написати цілу брошуру. Зачіпленням у тім писаннячку людем, розуміється, дамо на їх жадання місце для самооборони. А від себе оповімо тільки передісторію ненормальної творчости п. Залозецького та його лю-

ФУТРА

МУЖЕСЬКІ І ДАМСЬКІ
ВІД 650 ЗОЛ.
за готівку, на рати

02-91 585

всякі перерібки також переховування футер через літо у фірмі

ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНІ

Львів, пл. Галицька 14. І.ПОВ.

духовенство не тільки що майже не беруть участі в праці „Просвіти“, але взагалі навіть їх побороють (там нема одної суцільної організації „Просвіти“). Д-р Річинський є думки, що „Просвіти“ повинні мати вплив на правосл. Церкву. Цей вплив позначився вже натиском на церк. владу за українізацію богослуження. Тій справі був головню присвячений реферат д-ра Річинського. Ще більше вічево-агітаційний характер мав „реферат“ п. Власовського. Йому найбільше не подобалося католицьке становище о. Осташевського, бо „наш великий нарід, є в більшості православний“ (хоч Впр. о. Осташевський мав очевидно на думці галицьку „Просвіту“ й відносини тут у Галичині), та що є в нас також „автокефалісти“, євангеліки та навіть „безвірники“ і т. под. „відкриття“. Дальше підносить заслуги православія (не православної Церкви, бо пригадує, що „Шевченко і Франко церковниками не були“). В читальній праці на його думку не повинно бути „міркувань клерикального напрямку“. Разом з А. Річинським п'ятує обскурантизм правосл. духовенства і навіть був умовився з ним поставити резолюцію, „щоб Конгрес осудив діяльність православної Церкви“ на півн.-зах. землях. Але тому, що о. Осташевський не тільки не осудив, але ще похвалив гр.-кат. Церкву та її духовенство, він (Власовський) свою резолюцію бере назад. „Бо нас, казав, посудилиб там, на Волині, що ми перейшли на греко-католицизм“. Таким „дотепом“ закінчив п. директор свою промову.

Річ ясна, що промови наших волинських православних братів не могли гармонізувати з нашим ґрунтом, бо наші Волиняки не взяли під увагу, що „Просвіта“ виросла на ґрунті галицьким і католицьким, та будь-що-будь 60 літ на тім ґрунті жила й розвивалася. До ніякого натиску на Церкву у нас за сьадни ч о „Просвіти“ не вживається. До тих справ ще повернемо при нагоді.

Щоб пізнати людину, треба знати її минулість і її теперішній світгляд. Однак тими самими дверми не входить ся в серця всіх людей.

тости на „Н. Зорю“. Та передісторія виглядає коротко так:

Близько 1½ року тому прислав п. Залозецький до редакції „Н. Зорі“ статейку, підписану зовсім незаним нам, молодим студентом, з листом від себе, щоб ми помістили її в „Н. Зорі“. В статейці було голословне твердження, що оден з українських доцентів філльоґів поповнив літературну крадіж (плагіят). Редакція відписала п. Залозецькому, що таких закидів ніякий орган не містить без доказів. Нема, нема — і прийшла друга, вже більша стаття з підписом того самого незнамого нам студента, переслана в порученні листі п. дра Залозецького. Сим разом були вже по однім боці наведені тексти німецькі, про котрі тверджено, що згаданий доцент украв їх від якогось німецького ученого, по другім боці переклад або зміст тих текстів. Домагання п. Залозецького було сим разом вже більш рішуче, змісту приблизно такого: „На, мовляв, маєте, друкуйте і провчіть того злодія-плагіатора!“ Хоч ні редактор „Н. З.“ особисто, ні редакція офіційно ніколи і по сей день не переписувалися з нападеним у тім елябораті доцентом і зовсім не симпатизували з його політичним напрямком, — то вся та справа видалася

Збіжева політика

Польський уряд держиться під сь пору таких засад збіжевої політики: 1. знесення обмежень вивозу всіх родів збіжжя, 2. введення привозового цда від пшениці й жита, 3. понехання інтервенції в справі творення ція. Інші держави також значно піднесли цдо від привозу чужого збіжжя. І так в Італії цдо на пшеницю піднесено з 7.50 на 14 лірів, у Франції з 25 фр. на 50, в Німеччині з 5 марок на 6.50, а тепер знов мають піднести. Що до продукції збіжжя на території Польщі то вона представляється так: В 1925 р. випродуковано 118,826,000 квінталів, в 1926 р. 97,657 т., в 1927 р. 109,644 т., в 1928 р. 120,000,000.

Мовчати вчися у тих, що не вміють мовчати. Та й замало не говори: бо добре слово, сказане у відповідний час, се золоте яблуко, подане на срібнім підносі.

Як бороняться Англійці Проти сензаційної „літератури“.

З Лондону доносять: Преса розпочала пристрасну кампанію проти Едгара Воллеса одного з найплідніших сучасних авторів сензаційних, кримінальних повістей. Його п'янують як небувалого шкідника, котрого треба замкнути в тюрмі за те, що засипає публику сензаційним шундом. З виїмком кількох не злих екзотичних річей його творчість се потворна тандита найгіршого рода і тяжко зрозуміти, чому публіка зачитується тим. Між Коїаном Дойлем і Едгаром Воллесом є така ріжниця як між Михайлом Ангелом і кімнатним малярем. Перший се в своїм роді великий артист, другий — нужденний і дурний партач.

Влуди приятелів треба знати і зносити, а не вилвляти і роздати.

ФУТРА
516
4—5

елегантні і тревалі, також шкірки всякого рода по дуже приступних цінах, на догідних услівях поручає

Львів, Скарбківська 3.
Телефон 54-48.

нам підозрілою. По перше тому, що й сим разом не прислано нам для порівняння ні книжки німецького ученого, з котрої мала бути поповнена крадіж, ні книжки укр. доцента, котрий мав поповнити крадіж. По друге тому, що хоч ми розпитували про того студента, який був підписаний під „разоблаченням“, ніхто не міг нам нічого сказати ні про його наукові праці, ні взагалі про те, чи існує десь в дійсности така людина. По третє тому, що в Берліні виходив уже тоді при Укр. Науковім Інституті журнал, в яким п. Залозецький співробітничав, а який куди більше надавався до поміщення такої величенької й тільки для філльоґів та граматиків цікавої статті, ніж „Нова Зоря“, призначена для ширшого загалу. По четвєрте тому, що колиб редакція помістила була той закид про плагіят, то — вже поминувши можливість коштовного процесу, на який легко можна було наразити наше видавництво — требаб було потому містити загалови нецікаві відповіді та спростування, пару разів більшій від тої зовсім немалої статті. По п'єтє тому, що нам відома була неприязнь, у якій п. д-р Залозецький жив з тим доцентом, на якого прислав нам тяжкий закид плагіату, назираючи на його поміщення.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Правнича комісія польського Епископату відбула в Познані засідання, в котрім взяли участь кардинали Гльонд і Каковський, архієпископи Теодорович, Сапіга і Ялбжиковський та єпископ Шельонжек. Комісія постановила утворити загальну Централю Католицької Акції й поручила організацію тої централі о. інфулатови Станіславу Адамському. Комісія застановлялася над тривожними проявами нової фази проти-католицького руху в Польщі і над відношенням державних властей до катол. заведень та постановила відноситися з зажаленням до покликаних чинників. Ухвалено також скликати загально-польський Евхаристійний Конгрес до Познаня на 20.—22 червня 1930 р.

На цілі „Справи священних покликаних“ видано у Франції агітаційні марки вартости 5, 10, 25, 50 і 100 центімів. Дохід з продажі цих марок має створити допомогий фонд для неможливих кандидатів священничого стану та для поширення ідей товариства „Справа священних покликаних“.

Хорватське літературне товариство св. Єроніма святкує 60-ліття оснування. Товариство займається видавництвом катол. літературних творів, календарів і журналів. В будуччині думає це товариство видати збірку наукових творів для хорватських католиків і малий католицький лексікон.

Секта „дівіністів“, якої основником є канадієць Еліозор Фортен, повстала недавно в Парижі. Свою „науку“, що є мішаниною пантеїзму, й метампсихози (мандрівки душ), оголошує ця секта великими реклямовими афішами, розілюваними по вулицях Парижа. Секта має свою „каплицю“, в якій є малюнки „тринадцятьох богів“ ріжних „релігій“. Члени секти збираються що дня вечером, щоб вислухати нової науки, „спасаючої напевно (!) всі душі“, як кажуть ті сектанти.

Були ще й інші причини, зовсім особистої натури, ізза яких нам було не вигідно встривати в цілу ту аферу, яку хотів публічно затіяти п. Залозецький у „Новій Зорі“. Та думаємо, що й наведених вище п'ять причин було досить, щоб редакція поставилася обережно до бажання п. Залозецького.

Та все таки редактор, котрий тоді лежав тяжко хорий, просив одного зі співробітників, щоб дав ту статтю до перегляду якомусь філльоґови для заопініювання. Той зробив се. По якімсь часі одержала редакція відповідь, що він не радить нам містити ту статтю, бо не так легко буде доказати в разі процесу, що се плагіят з огляду на величину праці.

Щойно тоді редактор, порадившись іше інших співробітників, рішився дати п. Залозецькому відмовну відповідь у справі друку тої статті. І тоді почалася злість п. Залозецького, котра що далі, то зростала. Виписавши нам реприменду за непоміщення тої статті, зачав п. Залозецький безпокоїти редакцію довжезними листами, в котрих закидав нам, що „зле боронимо католицизм“, хоч він сам, як далі викажемо, типовий український ліберал у відношенні до Церкви. (Кінець буде в ч. 73.).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Суспільність і література

Під таким заголовком оповістила польська письменниця М. Пржевуска статтю, яка бодай двічі в такій мірі відноситься й до наших обставин. Вона пише:

Справа відношення автора до прав його творчості належить до найважливіших питань загальної добра. Автор і читацько два кінці одної осі суспільного життя, два моменти існування цивілізованого суспільства! Та се відношення не добре і ненормальне, а то ізза культурної незрілості польської суспільності. Люде таланту й духа звичайно непрактичні в житті. Для того в боротьбі з важкими умовами життя сходять з арени передчасно, як вартість незреалізована, а се шкодить культурі народу. Польський загальне робить піяких зусиль для піднесення свого письменства. В найлучшім разі купить хтось книжку, а велика більшість задовольняється читанням книжок з випозичальні. В бюджеті постійних видатків позивія на скріплення своєї літератури й тим самим культури так як не існує! Занепо на ту ціль — рідкість. Наслідки того всего фатальні, а саме: Твори поважних письменників, котрі в надмірній праці передчасно кладуть життя у жертву, лежать невикористані. Зате жаждо сензацій, виплекана тандитою, жере і травить мозок загалу... Обовязок читачів супроти своєї поважної літератури не має нічого спільного з філантропією. Дотепер властиво автор був філантропом — але й се ненормальне явище. Горожанський обовязок супроти творців духової культури обовязує членів кожного народу.

До тих слухних, а невеселих виводів польської авторки можнаб у нас додати не одну тяжку замітку. І тому наш нещасний край починає заливати дійсно страшна „література“ з „гарної держави за Збручем“, а ширять її масово навіть книгарні, котрі у нас закладано з національних мотивів. Тепер ті інституції ширять заразу в роді виданих мнимою „українською республікою“ мнених „творів“ Еренбурга і їм подібних, в котрих пронагується дійсно осоружна розпуста. Щож вийде з покоління, котре знищить собі душу й нерви на такий „літературі“?... Великий час протиділати тому й подумати про заснування наших катол. книгарень з виключно поважними творами. Інакше буде дуже зле.

— о —

З новин чужих літератур

Англійський міністер про Леніна. В лондонському „Таймсі“ печатають виїмки з нової книжки Черчіля. Особливо цікаво описує він перебіг російської революції, як совіти брали верх над Тимчасовим Правительством і як „Німці їхопили останнього способу й перевезли Леніна мов бациль чуми в запальмованім вагоні зі Швейцарії до Росії“. Ленін — пише Черчіл — був для Маркса тим, чим Омар для Магомета. Він здійснив його віру... Ленін був олицетворенням мстивості. Далше пише Черчіл, що ні один з азійських побідників, ні Тамерлан, ні Джінгісхан не убив тільки людей для здійснення своєї мрії, що Ленін. Ленін був великий негатор: заперечував усе: Бога, царя, батьківщину, мораль, договори, закони, довг, обичаї, всякі зобов'язання, словом — весь систем людської суспільності. Вкінці заперечив себе, самого й навіть комунізм. Він признався до невдачі в переведенні комунізму, признав приватну торгівлю й запровадив НЕП (нову економічну політику). Він відрікся того, за що убив тільки народу, котрий не вірив йому! Вкінці пока-

залось, що нарід мав рацію, не вірити йому. Далше твердить Черчіл, що уродження Леніна було нещастям для російського народу, але ще більшим нещастям була для нього передчасна смерть Леніна, а то для того, бо Ленін убивши велику масу людей, переконався, що убив їх надармо й тому — на думку Черчіля — настільки змінився, що якби був ще прожив, то був би зовсім вирікся комунізму і привернув нормальну державу.

Остра критика Маркса. Вже другим накладом появилася замітна праця Оскара А. Шмітца п. з. „Веспеннестер“. В ній остро скритикована догматика Маркса. Автор пише, що вже недалекий час, коли людство не зможе вийти з диму, як се було можливе, що великі маси людей могли бути під впливом софізмів чоловіка, котрий не мав поняття про дійсне життя. Він твердив, що всяка теорія й ідеологія се продукт класи, а думав дати ідеологію пролетаріатови, хоч сам належав до буржуазної інтелігенції! Буквально ні одного його предсказання не здійснило життя. Теорія Маркса доживає своїх останніх днів, а в головах дійсно освічених людей вона вже діждася своїх останніх днів.

Муссоліні як письменник. В англійським перекладі появилася повість теперішнього диктатора Італії з часів, коли він мав ще 26 літ і був співробітником соціалістичного „Іль Пополю“ в малім місті Тріденті. Титул тої повісті „The Cardinals Mistress“. Вона була печатана в фейлетонах, мала по італійськи титул „Клявдія Партічелля“ та тягнулася довго. В тій повісті видно живий темперамент пізнього диктатора й багато фантазії. Се лабіринт інтриг політичних і любовних, є там тюремні сцени, розбивані домовини і т. п. Цікаво, що Муссоліні висказує в тій повісті погляд, що простий народ буде терпіти економічну неволю без нарікань, а до бунту дається пхнути з моральних причин. Читачі залюбки читали ту повість, та сам автор змудився нею й хотів скінчити. Одначе шеф-редактор Чезаре Баттісті сказав: „Бійтєся Бога! Не кінчіть, бо що дня прибуває із за тої повісті по 10 передплатників!“ І Муссоліні мусів тягнути свою повість далше. Під оглядом форми та повість сьогодні застаріла, бо вона наслідують модного тоді Дюма й Віктора Гюго. Час у ній представлений — 17 століття. Тенденція: дискредитувати церковну Єрархію, з чого теперішній диктатор основно вилічився, хоч і воює ще з Церквою час до часу. Тільки в двох речах остав він той сам, який був за молоді: в живості свого темпераменту і в любови свого Рідного Краю.

Нова праця про основні зміни в політиці. В Познані появилася теоретична брошура п. з. „Przesilenie współczesnej polityki“. Автор її Юрій Дробнік. Хоч та брошура теоретична, та вона може відіграти значну роль і в політичній практиці, як усяка теорія на часі. Автор виказує, що в політиці наступили основні зміни. Дотепершні політичні означення страдали свій зміст. Нпр. поняття „лівиця“ і „правиця“ — вже перемінені, бо факти доказують, що з „лівого“ Сорелівського синдикалізму виріє „правий“ фашизм, котрий оперся на пошані авторитету й ієрархії. Подібно сталося з поняттям „демократія“. Нпр. у Польщі була вона колись висловом народного руху проти правління космополітичної аристократії, а сьогодні вибуялі вади демократії ширять тільки хаос пронагуванням засади необмеженої свободи, крайнього лібералізму і т. п. Коли правительство довести до демагогії й рознуздання партійної боротьби. Для того поборювання демократії не належить тепер до назадництва і не є проявом ворожим народо-

ви, а навпаки. Та еволюцію годі цофнути і не можна відібрати раз даних прав. Тому треба творити нові організації, котрі далиб горожанам можливість відповідної для них праці й відповідного впливу на державне життя. Се на думку автора можна досягнути на засадах синдикалізму, при допомозі котрих можна політику узвіднити з творчістю господарською й культурною (умовою). Демократичний колективізм та збірня але безіменна маса, — нездібні до відповідальності. Місце збірних тіл мусять зайняти визначні люде, котрі давалиб особисті й річеві гарантії й котрих авторитет викликав би довіря до політики уряду. Для того перворядним проблемом політики став добір людей. Коли партійні інтриги рішають про „добір“, тоді якраз багато дійсно визначних людей добровільно усувається від політики. А вона так потребує людей всесторонніх, смілих і діяльних, котрі могли би виникнути в усіх областях практичного й умового життя, що формують психіку народів. Давні форми устрою пережилися, а предкладані поправки устрою дуже малі. Тимчасом в політиці, як у кождім непересічнім ділі, обовязує великий мет. Не треба боятися пересадки, бо само життя впровадить поправки. Будучність належить до творчих і смілих. Тільки та струя стане історична, котра створить новий суспільний і державний устрій.

Нова теорія про націю. „Weltpolitische Bibliothek“ в Берліні видала 1-ий том п. з. „Держава і простір“, в котрім появилася нова теорія про те, як властиво повстає нація: Первісно думали, що націю становить головню спільність походження, мови й обичаїв. Потому повалено ту теорію, бо походження взагалі не можна певно ствердити, а мова й обичаї не являються характеристичними, суттєвими прикметами нації. Отже проголошено теорію, що про національну приналежність становить акт волі і свідомість. Але й ся теорія показала ся недостаточна, бо вона надто суб'єктивна. Тепер починає здобувати собі переконання нова теорія, що нація повстає через симбіоз (зжиття) державного народу з його географічним простором. Доказує се пр. нація швайцарська, котра повсталала з відломків трьох народів старого типу: німецького, французького й італійського. Вони через симбіоз зі своїм простором витворили самостійну швайцарську націю, хоч далше живляють трьох мов. Простір се функція Батьківщини, глибоко впливаюча на духову структуру народу.

Незвичайні спомини. У великій царській Росії був оден-одинокий жид-суддя, штатський совітник Тайтель. І той написав тепер свої спомини, котрі вийшли в німецьким перекладі п. з. „З праці мого життя“ (Наклад І. Кавфмана, Франкфурт над Майном). Спомини ті писані з гумором й особливо цікаві в тих місцях, де Тайтель описує своє урядування в Самарі і те, як при його столі засідали царські судді і прокуратори разом з усякого рода лібералами й марксистами, а з ними й відомий філософ В. Соловйов (перенятий католицькими думками), славний письменник Чехов і молодий тоді помічник адвоката Володимир Уліянов, пізніший кривавий диктатор большевії. — Для нас Українців появляють спомини цікава ще й тим, що в царській Росії були тисячі суддів українського походження, але ні оден з них не здобувся на оставлення по собі таких ні подібних споминів для характеристики фактів і обставин, серед яких жив наш народ в Росії. Є між ними нашими б. суддями люде навіть з великою енергією. На жаль їх енергія уживана пр. на такі безплідні річі, як проекти „ущасливлення“ всього людства“ діленням землі забе-

дурно і т. в. Може хоч тепер ніде хто з тих „великих“ реформаторів за прикладом свого товариша жиди й оставить по собі для науки дальшим поколінням правдивий опис конкретних подій і фактів.

Як читають Німці. Під заголовком „Кінець паріканню!“ оповістив „Берзен-блят фір ден дойтшен Вухгандель“ цікаву студію. Він пише, що треба положити кінець паріканню, котре твердить, що публіка мало читає, бо се неправда. Докази: В останнім році появилася в Німеччині 27.790 нових видань. Кнута Гамсуна „Остання глава“ осягнула 80 накладів, романи Сельми Лягерлеф в німецькій перекладі розкуплено в 400.000 прим., Томаса Мана „Цавберберг“ у 100.000, Гайнріха Мана „Ді Армен“ і „Дер Унтертан“ по 170.000, „Люде, звірята й боги“ польського автора Осендовського в 100.000, ріжних життєписів, написаних Емілем Людвігом, продано 1.200.000 прим., Бонзеля „Біле Мая“ в 670.000, а всіх перевищила успіхом книжка Еріха Ремарка „На заході нічого нового“.

Подав А. Ч.

—0—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В ПОЛЬЩІ до згоди партій з урядом мабуть не прийде. Партія „Визволення“ оповіщує, що уряд сконфіскував її однудушну ухвалу, в котрій сказано, що тільки ліквідація теперішнього систему правління, який довів Польщу до дуже тяжкого господарського й політичного положення, може бути цілю партії.

ПО УПАДКУ ДИКТАТУРИ Вальдемара на Литві заряджено в Ковні острого поготівля війська. Всі відпустки у війську й поліції здержані. В Ковні відбуваються цілими днями наради офіцерів. Кілька висших офіцерів відвідало Вальдемара.

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ СОЮЗ становить тепер сенсацію дня. Орган партії Штресемана „Національ-ліберале Корреспонденц“, оповіщує, що від р. 1926 посол нім. народ. партії Д-р Клене провадив з французькими державними мужами таємні переговори в справі заключення воєнного союзу між Німеччиною і Францією проти совітів. Головними передумовами того союзу мало бути увільнення Німеччини від окупації й дозвіл на її зброєння. В р. 1928 приїздив у тій справі інкогніто до Берліна франц. генерал Вальш і порозумівався з нім. генералами в міністерстві війни. „Фоссіше Цайтунг“ осуджує ті переговори з двох причин: 1) бо вони були звернені проти совітів, з котрими Німці заключили приязнь, 2) бо в переговорах не було мови про відзискання коридора, який забрала Польща. У звязку з тим, „Берзен Курір“ оповіщує заяву знаного німецького промисловця Рехберга, котрий весь час пропагує порозуміння з Францією, оперте на співділанню також в економічних справах. Він каже, що про ті переговори була повідомлена й Англія тай навіть дала на те свою згоду. Ті ревелюції кидають ярке світло на те, що від літ діється за кулісами великої політики. Німецький уряд оповістив через Бюро Вольфа, що про переговори довідався по всім.

В ПАЛЕСТИНІ запанував сякий-такий спокій, однаке жидівське населення не вернуло до спалених осель. Вони стоять пустою. Також Геброн стоїть опустошений.

ФУТРА

Найновішої моди

виробу власного і заграничного по приступних цінах

і на догідних услівях — поручає

Фірма С. ФІШ, Львів, Гетманська ч. 24.

Телеф. 13-60.

філія в Тернополі.

519

ПАНАРАБСЬКИЙ КЛИЧ бойкотувати Англію воявився в останніх днях і скоро поширився також поза Палестину. Се викликає занепокоєння Англії.

ВАТИКАН І СВ. ЗЕМЛЯ. Лондонський „Івнінг Стандарт“ пише: Від хвилі вибуху розрухів у Палестині публична опінія Англії що раз більше домагається, щоб Англія зреклася мандату над Палестиною на річ Італії. В тім напрямі робить також заходи Ватикан, бо мандат для Італії давби Апостольській Столиці можливість, взяти під свою опіку святі місця християн. „Івнінг Стандарт“ противиться такому поставленню справи й пише, що найлучше булоб той коштовний мандат передати Америці, хоч се далоб перевагу протестантам у св. місцях.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД оповістив офіційно, що зложить мандат над королівством Іраку в р. 1932, а задержить мандат над Палестиною. Зложення мандату над Іраком відбудеться в формі прийняття Іраку до Союзу Народів, через що мандат автоматично вигасає.

БАНДАЖІ

пропуклинові і черевні вирабляє під гваранцією знаний світовий ЗАКЛАД ДЛЯ ВИРОБИ СПЕЦІАЛЬНИХ БАНДАЖІВ

М. ФРАЙЛІХА Львів, Городецька ч. 35. Тел. 71-11. 518 4-6

ПРЕМ'ЄР АНГЛІЇ Мек Доналд виїхав до Америки. Ходять уперті слухи, що опріч справи розброєння має він обговорити з Гувером також справу відношення обидвох держав до СССР.

НОВА ПАРТІЯ повстала в Америці під іменем „Партії незалежної політичної акції“ під проводом проф. Джона Девея. Вона зближена програмою до англ. Лейбур-Партії й домагається удержавлення засобів комунікації, електрики, газів, допомоги фермерам, забезпечення праці, платні й емеритури робітникам на старість і т. п.

З ТУРЕЧЧИНИ приходять вісти що тамшня влада знов починає конфіскувати майно Греків в Туреччині.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ в товаристві двох офіцерів генерального штабу виїхав до Манджурії, щоб на місці оглянути ситуацію, яка витворилася між Китаєм і совітами.

КИТАЙЦІ приготувляються до довготривалої зимової кампанії з совітами. Війська їх роблять великі закупки.

ВІДНОСИНИ В МЕХІКУ. На кандидата на президента Васцензолеса уряджено збірний замах: рівночасно вистрілили до нього зі 100 крісів. З оточення кандидата 15 осіб ранених, 2 убиті, сам кандидат не потерпів. В замішанні всі справці замаху втекли.

—0—

НОВИНИ

Посли складають мандати. Б. прем'єр Бартель зложив посольський мандат. Те саме зробив посол Волошинський Йоакім, одержавши іменування на начальника Самовр. Виділу в Луцьку. Б. віцеміністер внутр. справ Ярошинський також складає мандат.

Вивіз товарів з Польщі до Ромуни вносив в 1922 р. 72 міль. зл. вартості, в 1928 р. впав до 54 міль. Вивіз Ромуни до Польщі піднісся в тім часі з 3 і пів міль. до 38 міль.

Жертвенність у Поляків. По отворенню тестаменту недавно помершого б. прем'єра Польщі Яна Стечковського показалося, що він записав Академії Наук в Кракові все своє недвижиме майно вартості пів мільона зл., а польському Нац. Музеєви всі свої образи, й інші твори штуки.

В Англії появилася книжка, котра твердить, що коли так дальше буде, як є, то до 200 літ, половина людства буде хора на нервовий рострій. Вже сьогодні дома для божевільних переповнені у всіх краях Європи.

Данія закупила 3 грами раду за 600.000 дан. корон, чим заосмотрила свої лічнічі заведення на 3.500 літ.

Субвенції Пруссії театрови в Берліні виносять річно 5.041.300 марок, у Вісбадені 1.708.300, в Касселі 1.125.100, разом 7.874.700 марок.

Провідник французьких комуністів Маріо(т) поїхав до СССР. і придивившись на місці комунізму в практиці, оповістив публично, що комунізм се страшна річ. Рівночасно в органі комуністів „Ль' Іманіте“ наступив роздор, котрий заповідає розкол в цілій партії комуністів у Франції.

В Ленінграді відкрили великі дефравдації, в котрі замішані члени Викон. Комітету комуніст. партії ленінградського округу.

„Красная Газета“ доносить, що комуністичні екзамінатори завдають при іспитах такі питання, як: „Чому Маркс не має волосся?“ Як відомо, Маркс мав буйне волосся і великий заріст, отже такі хитрі питання обчислені на баламучення залаяних тою „наукою“ іспитантів.

30-го сина повила друга жінка 61-літньому Англійцеві Віліямові Робінзону з Нотінггам'у. Від першої жінки має він 24 дітей, від другої 6. Всі здорові. Друга жінка вже двічі породила близнят. З того видно, що навіть в Англії є ще люде, котрі не бояться більшого числа дітей.

Син людодіа хірургом. Вислана Лігою Націй на Океанію наукова місія в цілі дослідження ступня цивілізації туземців, знайшла на островах Фіджі чоловіка, що втішався там славою знаменитого хірурга. Цим чоловіком є начальник племені Суда Він анальфает, ніколи не покидав родинного острова і тому не міг ніколи відбутися ніяких лікарських студій. Однаке його хірургічна штука така велика, що навіть Європейці звертаються часто до нього о поміч. Після опінії європейських лікарів чорний хірург се мистець хірургії, хоч його штука не опирається на ніяких наукових студіях ні дослідах. Особливий цей хірург є сином людодіа, котрий перед 15 роками був славний тим, що був найбільше досвідченим краєм людського тіла. Видно, що штуку цю перелів на свого сина, котрий на щастя робить з неї більше людський ужиток.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

порукає: Осінні новості для Пань на плащі, костюми

і сукні. — КОВДРИ, КОЦИ і ПОЛОТНА у великм виборі.

ВОВНИ англійські і краєві на мужеські одіння. 401 28-30

ФАРБИ, ЛЯКЕРИ, ШКІЛЬНІ ПРИЛАДИ
АРТИКУЛИ ДОМОВО-ГОСПОДАРСЬКІ і т. п.
поручає найкорисніше

Альойз ГИБНЕР 531 2-4 **Ринок 38.**
Телефон 25-13.

О П О В І С Т К И

„Для Світа“

книжечки для всіх станів — під таким заголовком появилася накладом „Доброї Книжки“ цілий ряд популярних, освідмюючих брошур для народу. І так протибільшовицькі теми трактують А. Б.: Жінка й дитина на Радянщині (вже вичерпане), А. Б.: Більшовики й селянство, А. Б.: Більшовики й релігія (всі по 50 грошів); проблему жидівства порушує брош. В. Я.: У невидимій сіті (50 гр.) поручена м. і. Преосв. Станіславським Ординарієм; дуже цінна книжка о. В. Яценкова: Нове джерело багатства — шовківництво (1 зол.) як перший у нас підручник з цієї ділянки знання; релігійні теми порушують А. Б.: Мученицьке Мехіко (50 гр.) та о. М. Западника: Св. Кирило і Методій апостолами церковного зєднання (1.50 зол.). Остання книжка це виклад про повстання схизми, а догматичні теми, кинені на тло життя св. апостолів, втрачають свою сухість і стають цікавими для народу. Всі згадані книжечки писані приступно й стануть напевно цінним вкладом у нашу освідмюючу по католицьки популярну літературу тим більше, що й писані вони чистою, гарною мовою, та згідно дешеві. Книжмоз їх на село, те наше колись, а тепер щораз то більш відчужене від нас усякими сельробами й н. сектарами. Сють ті сектарі міліонами кукіль, засіймоз і ми зерно добре, освячене Христовим словом — „Для Світа“! (О. П.)

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Суровиця, Перемиської Епархії. Околиця прекрасна — здорова. 4-4

СТОМАТОЛОГ - ДЕНТИСТ

Д-р Степан Дмоховський
537 ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 35. 1-5

Корони порцелянові — Апарат Рентгена

А Д В О К А Т

і оборонець в карних справах

Д-р Осип Назарук
відкрив адвокатську канцелярію
з днем 1. вересня ц. р.

у Львові

при вул. Підвалє 7. (Дім „Дністра“)

ДЕНТИСТ,

ЯКІВ НАСС

536 повернув і приймає 1-5

Львів, вул. Сикстуська 17. II. пов.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЬКОГО РОДА
поручає фабрика

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

Львів 25, Бічна Кульпарківська 9. Тел. 57-48
415 Жадайте цінників 11-12

НОВООТВОРЕНИЙ МА-
ГАЗИН І РОБІТНЯ **ФУТЕР**

М. МОШУМАНСЬКИЙ Львів, Боїмів 1,
угол, ул. Рутовського.
Поручає футра дамські, мужські го-
тові й на замовлення також всякого ро-
да шкірки. Ціни найнижчі, догідні умови
491 місячної сплати. 11-15

Надзвичайна оказія!

Українці і Українки! Вже прийшла скрай-
на пора до заосмотрення в найпотрібніші то-
варі „Мануфактурні“ на зближаючийся сезон
зимовий. Усі купці з цілого краю, а навіть
з заграниці купують всілякі товари в Лодзі, за-
котре Ви пізнійше тяжко запрацьованими гріш-
ми платите значно дороше. Фірма наша дає
можність кожному набувати товари з першого
жерела — впрост з Лодзі о половину дешев-
ше, ніж у наших околицях, бо цілий комплект
товарів, надається до кожного дому лиш за
49 зол., а іменю: 3 м. товару чисто вовняного
на елегантне мужське убрання (краска після
вибору), 3 м. маркізи, товар м'який і пушний,
надається на цілу теплу жіночу сукню, 1 со-
рочка трикотова мужська на зиму, 1 пара під-
штанків трикотових, зимових, 1 светер муж-
ський або жіночий до запинання під шию, 1
пара шкарпеток теплих, 1 пара панчіх жіно-
чих зимових, 3 хустинки батистових і хустка
турецька на голову в наймоднійші взори. То
всьо разом висилаємо лиш за 40 зол. за після-
платою по одержанню листового замовлення.
Платитесь при одержанню товару.

Увага! Купуючий нічо не ризикує, бо
оскільки товар не подобаєся, приймаємо его
назад, а гроші знертаємо. Оминайте посеред-
ників і перекупнів, напишіть зараз до нашого
складу фабричного „Produkopol“, Łódź, ul. Da-
browskiego, 4. — На жадаання висилаємо цінник
ілюстрований. 532 2-3

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: **Ф. і Ю. Любельські**
Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.

533 40 літ існування. 2-10

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних
у 3-місяч. ратах; II-га бібл. — 110 книжок за
160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата
61 зол., ірочі р. по 33 зол. Перша бібл. нада-
ється для сільських, друга для міських парох.
бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й
певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол.,
II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймає-
мо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді
ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ —
Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 54-100

ПАРАСОЛІ дамські і мужські,

рівнож всілякі наприви і покриття
поручає і виконує

„ПАРАГОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валога 9.
490a) 20-24

Клягсбальд і С-ка, Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикаів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу!

ЕТТІНГЕРА бальсам на мозолі усу-
ває радикально без бо-
лю упрямі мозолі та згубні наскірки.
Склад і виріб Аптека М. ЕТТІНГЕРА, Львів,
515/а пл. Голуховських. 7-32

РІЖНОРОДНІ ФУТРА

після найновішої моди і дуже солідно
виконані в магазині і робітні футер

Е. СОЛІК (Соліка вдова)

517 Львів, вул. Собеского ч. 4. 7-16

Елегантну гардеробу мужську після
найновіших фасонів виконує:

Сальон кравецький
С. НАХТВЕХТЕР

Львів, вул. ЛЕГІЙОНІВ Ч. 23. II. п.

Ганок на право. Полекші в сплатах
526 3 6

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінний і зимовий сезон
поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 86-7

ФУТРА

всякого рода,
мужські й дам-
ські, містові й
до подорожі,
куртки, боа й
шапки по кон-

курсційних цінах поручає від 30 літ
відома фірма

М. А. АВГУСТИН

Львів, Рутовського 7. Тел. 49-46

Приймається також до відсвіження, трі-
пання й чистення електричною машиною
521 всякі футра та килими. 4-10

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

— фабrikати фірми —

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

(Англія)

— ПОРУЧАЄ: —

4-10

„ОЛЬКА“ дешево найтриваліші панчохи, **РИНОК Ч. 35.**
- рукавички, трикотажі - 529а Біля Народної Торговлі. 2-10

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічалний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Співки „Діло“, Львів, Ринок ч. 16.